

Tömösközi Ferenc: Az Ige erejével

TÖMÖSKÖZI FERENC

Az Ige erejével

Lelkeszi életrajzok és adattár
Gömörtől a keleti határig

ISBN 978-80-8122-426-3

Az Ige erejével

Lelkesi életrajzok és adattár
Gömörtől a keleti határig

Selye János Egyetem
Református Teológiai Kar

Tömösközi Ferenc

Az Ige erejével

Lelkészi életrajzok és adattár
Gömörtől a keleti határig

Komárom, 2022

Lektorálta
doc. ThDr. Somogyi Alfréd, PhD.
Mgr. Lévai Attila, PhD.

© Tömösközi Ferenc

A kötet a VEGA 1/0083/20 számú, A Református Keresztyén Egyház Szlovákiában, a szocializmus éveiben (1948–1989) c. kutatási projekt eredménye.
Publikácia vychádza v rámci riešenia projektu Vega 1/0083/20 Reformovaná kresťanská cirkev na Slovensku v rokoch socializmu

A kiadvány az Innovációs és Technológiai Minisztérium, illetve a Tempus Közalapítvány támogatásával, valamint a Pro Selye Universitas n.o. közreműködésével készült.

ISBN 978-80-8122-426-3

Tartalom

Bevezető.....	15
Abara	17
Erdélyi Mihály önéletrajza	20
Abaújszina.....	23
Lengyel József önéletrajza.....	25
Tóth Kálmán Ádám önéletrajza	26
Abaszéplak	27
Abaújnádasd.....	27
Abaújszakaly	28
Agyagospaták.....	28
Alsókemence	29
Alsó – Felsőbalog	30
Kulcsár Ferenc Gábor önéletrajza	32
Alsókálósa	33
Özv. Réthy Andorné, szül Hevessy Margit lelkészözvegy önéletrajza.....	34
Széplaky Gyula önéletrajza.....	35
Alsóköcsény	35
Alsókörtvélyes	36
Alsómihályi.....	36
Pecsenye Andor önéletrajza	38
Bacska.....	38
Pógyor Lajos lelkész életrajza.....	40
Katocs Géza segédlelkész önéletrajza.....	45
Bajánháza.....	46
Ujlaki Sándor önéletrajza	47
Balogiványi	49
Molnár Gyula életrajza.....	50
Bánóc.....	51
Bárca.....	52
Lengyel András önéletrajza	53
Enyedi Andor életrajza	80
Illyés Bertalan életrajza	81
Barka – Lucska.....	81
Csete Gyula életrajza.....	84
Bátka–Rakottyás.....	84
Urbán Károly önéletrajza	86
Battyán	89
Beje.....	89
Kardos Lajos lelkész önéletrajza.....	92
Beretke.....	97

Borza Barnabás Zoltán önéletrajza	100
Berzéte	102
Baraxa Lajos önéletrajza	107
Bés	108
Beszter	110
Bező	110
Kálniczky János önéletrajza	112
Nyitray Lajos nyug. zahari helyettes előkönyörgő önéletrajza	113
Abary István önéletrajza	114
Biste	116
Bodrogszentés	116
Bakcsy Gyula életrajza	119
Bodrogszerdahely	121
Bódvavendégi	122
Kalydy Miklós önéletrajza	124
Merényi Dániel önéletrajza	124
Bodzásújlak	125
Erdélyi Zoltán önéletrajza	128
Boly	133
Borsi	133
Butka	134
Buzita	134
Céke	135
Csáklyó	135
Csarnahó	135
Pándy Bertalan önéletrajza	137
Csécs–Pány	139
Kovács Ferenc önéletrajza	142
Cselej	145
Csetnek	145
Csicser	145
Csörgő	146
Deregnyő	146
Vitéz Koncsol János önéletrajza	148
Dobóca	149
Dobóruszka	149
Enyicke	150
Eszkáros	150
Mester Béla önéletrajza	151
Feled – Gortvakisfalud	154
Tömösközy László önéletrajza	157
Felsőbaskóc	177

Felsőkemence	177
Felsőlác	177
Baski István önéletrajza.....	178
Felsőrőcse.....	180
Felsővály – Alsóvály – Gömörmihályfalva.....	180
Székely Bertalan önéletrajza	183
Gálszécs	184
Garbócbogdány.....	184
Séra László önéletrajza.....	187
Eröss Pál önéletrajza.....	188
Gatály	189
Gecelfalva	189
Gercsely	189
Kájel Béla önéletrajza	192
Gice	194
Dózsa Molnár Dániel önéletrajza	195
Gömörhorka	195
Gömörrákos	196
Göröginye	196
Györke – Felsőcsáj.....	196
Bodon Aladár önéletrajza	199
Hanajna	202
Hanva	202
Szakall János önéletrajza	206
Hardicsa.....	207
Harmac.....	208
Bacsó Gyula életrajza	210
Hatkóc.....	211
Hegyi.....	211
Hernádcsány	211
Vajthó Lajos önéletrajza.....	213
Hernádtihany	215
Hernádsadány	215
Kőrössy Sámuel önéletrajza	217
Hím	223
Homonna.....	223
Hubó	224
Nagy Lajos önéletrajza	226
Idabukóc	227
Imreg	227
Iske	228
Csatlós Sándor önéletrajza.....	230

Izbugyabéla.....	230
Jablonca	230
Lenkey György önéletrajza.....	232
Jánosi	234
Jánosvölgye	238
Jászómindszent.....	238
Jászóújfalu.....	238
Jolsva	238
Jenke.....	239
Kovács Bertalan önéletrajza.....	240
Kalsa.....	241
Kassa.....	241
Mihályi Kovács István életrajza.....	242
Terhes Sámuel életrajza	243
Béky Sámuel életrajza.....	243
Dr. Szabó Lajos önéletrajza	245
Szepligeti Vajthó István önéletrajza	246
Egressy Lajos önéletrajza	247
Csáji Pál életrajza önéletrajza.....	248
Lovass Gyula önéletrajza	249
Pap János önéletrajza.....	249
Béky János önéletrajza.....	251
Özv. Kiss Lajosné sz. Kenyeresy Róza	252
Kázsó	252
Kereszt	253
Királyhelmece.....	253
Virágh Béla önéletrajza.....	254
Főző László önéletrajza	287
Csontos Zoltán önéletrajza.....	258
Özv. Pécsenye Andrásné sz. Benkő Jolán életrajza	259
Kisazar	260
Kisbári	260
Kisbosnya.....	263
Kisgéres.....	263
Adorjáni Győző életrajza	265
Kiskövesd.....	265
Szabó Sándor önéletrajza.....	267
Szabó Dezső életrajza	268
Kisráska	268
Szakal László önéletrajza	271
Kistárkány	275
Virágh Béla önéletrajza.....	3277

Kun István Lorád önéletrajza	280
Id. Horkai Barna önéletrajza	281
Kinizsi Nagy Sándor önéletrajza	283
Kolbása	284
Kozma.....	284
Körtvélyes	284
Nagy Árpád Zoltán önéletrajza	286
Kövecses.....	287
Kapczy Sándor önéletrajza	289
Kövi	290
Ladmóc.....	290
Dobos Sándor életrajza.....	294
Özv. Szombathy Antalné szül. Antal Borbála életrajza	294
Lasztóc.....	295
Lasztomér.....	295
Lazony	296
Legenye.....	296
G. Nagy Sándor önéletrajza	298
Papp István önéletrajza.....	298
Lelesz	300
Losonc	301
Kövy Árpád lelkész önéletrajza.....	304
Böszörményi László önéletrajza.....	305
Böröczky Gábor segédlelkész	306
Sörös Béla lelkész életrajza.....	307
Sörös Béláné lelkészözvegy életrajza	308
Magyarböd	308
Magyarizsép.....	309
Magyarsas	310
Berecz Antal önéletrajza	312
Málca.....	314
Martonháza	314
Matyócvajkóc.....	317
Barra Zoltán önéletrajza.....	320
Miglész.....	321
Mokcsakerész	323
Nagycseb.....	323
Nagycsoltó	327
Nagymihály	327
Nagy – Kistoronya	323
Kerekes Kálmán életrajza	326
Nagygéres	328

Gööz Ferenc önéletrajza	330
Nagyida	332
Meskó Dezső önéletrajza	333
Nagykapos	336
Magda Sándor életrajza	336
Pünkösti Gábor önéletrajza	339
Maksa József önéletrajza	340
Nagykövesd	343
Izsák Imre önéletrajza	344
Nagyráska	346
Kalitza Dénes önéletrajza	350
Nagyróce	353
Nagyszalánc	353
Nagyszelmenc	354
Bellágh Barna önéletrajza	357
Nagyszeretva	368
Nagytárkány	369
Nagyveszverés	369
Nagyzalacska	369
Nágy	369
Nemesmártonfala	370
Rákossy József életrajza	372
Lenkey Lajos önéletrajza	375
Szüllő Géza visszaemlékezéseinek margójára	377
Nemesradnót	382
Vályi József önéletrajza	389
Otrokocs	397
Simon Ábrahám életrajza	392
Ósva	391
Örös	397
Rozgonyi Sándor életrajza	398
Özörény	399
Özvegy Csorba Ferencné önéletrajza	401
Órmező	402
Pálóc	402
Parnó	402
Páskaháza	403
Simon József önéletrajza	404
Pazdics	406
Péder	406
Hörcsik András életrajzi adatai	408
Pelejte	409

Pelsőc.....	409
Samu István életrajza	416
Nagy János életrajza.....	418
Perbenyik.....	420
Máthé Miklós önéletrajza.....	421
Perény.....	422
Petőszinye.....	422
Pólyi.....	423
Rad.....	424
Ránk.....	424
Ratkó.....	424
Rebrény.....	424
Regeteruszka.....	425
Reste.....	425
Rimasimonyi.....	426
Konyha József életrajza.....	428
Kovács Bertalan önéletrajza.....	428
Rimaszécs.....	430
Réthy István s. lelkész önéletrajza.....	433
Rimaszombat.....	434
Péter Mihály életrajza.....	439
Özv. Simon Mihályné.....	439
Özv. Urbán Gyuláné.....	439
Varga Imre önéletrajza.....	440
Szűcs István önéletrajza.....	441
Boros Elemér önéletrajza.....	442
Csiszár Imre önéletrajza.....	442
Pósa Lajos önéletrajza.....	444
Rozgony.....	448
Rozsnyó.....	448
Réz László önéletrajza.....	449
Vízváry László önéletrajza.....	450
Runya.....	451
Ablonczy László életrajza.....	455
Saca.....	458
Sajógömör.....	459
Sajókeszi.....	459
Tóth Gusztáv önéletrajza.....	463
Sajórecske.....	463
Sajószentkirály.....	464
Sárosmezői.....	464
Kormos András életrajza.....	465

Serke	466
Ladnóci István	469
Füleki András	469
Báthári István	470
Almási Balog Sámuel	470
Tóth Samuel életrajz.....	470
Zajdó László önéletrajza.....	472
Süvete	474
Szádalmás	474
Szadelő – Áj	475
Szaláncújváros.....	476
Szalóc.....	477
Csontos László önéletrajza.....	480
Szepsi	484
Orémus Endre önéletrajza.....	488
Nagy Imre önéletrajza.....	490
Özv. Csorba Dezsőné, életrajza	490
Özvegy Marsalkó Endréné született Bideskuthy Gizella lelkész özvegy önéletrajza.....	491
Szeszta – Komaróci	491
Simon József önéletrajza.....	494
Szilicei.....	495
Ignác István életrajza	496
Szilvásújfalu	497
Szkáros.....	498
Szabó Sámuel önéletrajza	500
Tankó András önéletrajza.....	501
Lehotay János önéletrajza	503
Szobránc	504
Szomotor – Vécse	504
Keresztúry László önéletrajza	506
Özv. Keresztúry Józsefné szül. Tóth Vilma önéletrajza	507
Szőlőske	508
Kádár Zoltán önéletrajza.....	509
Sallay Béla önéletrajza	510
Sztára	511
Szútor.....	512
Simon Sámuel életrajza	513
Szaniszló János életrajza	515
Szürnyeg	516
Tapolyizsép	517
Tapolymogyorós.....	517
Tarcavajkóc.....	517

Torna	518
Tornagörgő	518
Kőszeghy Gábor önéletrajza	520
Hanesz Sándor önéletrajza	521
Özv. Mizesák Andrásné, Kőszeghy Erzsébet lelkészözvegy önéletrajza.....	522
Tornalja.....	522
Kövér Árpád önéletrajza	525
Tőketerebes.....	527
Tusa	527
Ungcseppely.....	528
Juhász Imre önéletrajza	530
Ungnyarád	532
Ungpinkóc.....	533
Bittó Béla önéletrajza	535
Ungszenna	536
Uzapanyit.....	536
Németh József önéletrajza	538
Vaján.....	540
Kőműves Sándor önéletrajza	543
Vámoslucska	545
Varannó	546
Vásárhely.....	546
Vehéc	546
Vinna.....	547
Zádorháza	547
Zahar	547
Zeherje.....	547
Zemplén.....	548
Horkay Andor életrajza	549
Zsarnó	549
Nagy Lajos életrajza	550
Zsíp.....	551
Varga Lajos életrajza.....	554
Helységnévtár	556

Bevezető

Az itt közreadott forráskiadás a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház történetének fehér foltjai közül egy újabbat szeretne színessé tenni. A kötet célja, hogy megismertessük a közönséggel az egykori Csehszlovákia területén szolgált református lelkészek életútjait. Az itt szereplő lelkészi életrajzok az első világháború után szétszakított Tiszáninneri Református Egyházkerület azon gyülekezeteinek történetébe ad betekintést, amelyek az 1938-as visszacsatolás után Csehszlovákiától kerültek vissza Magyarországra. Az életrajzok csak azoknál a gyülekezeteknél találhatóak meg, ahonnan az ott szolgáló lelkész beküldte azt, így tehát nem minden lelkészi életút ismert.

Az életrajzok mellett szerepel az adott gyülekezetben korábban szolgáló lelkészek adattára is. A 43-as gyűjteményből készült adattár mellett, kiegészítésként szerepelnek azon egyházközségek is, amelyek a mai Szlovákia területén egykor anyaegyházközségek voltak, de az idők során eltűntek, átalakultak, összeolvadtak, vagy akár mind a mai napig anyaegyházközségeként működnek. Ezeknél a gyülekezeteknél csupán lelkész névsorok szerepelnek. Alapvetően ezzel az volt a cél, hogy az időközben feltárt és beérkezett források alapján a legteljesebb lelkészi névsort állítsuk össze. Mivel ez a munka folyamatos, a jelen összeállítás sokkal inkább egy kiindulási alpnak, mint teljes adattárnak tekinthető. A teljesség hiányát igazolja, hogy a kézirat lezárása után is érkeznek adatok lelkészekről és gyülekezetekről. Sajnálatos módon a II. világháború után szolgált lelkészek adatai sem állnak rendelkezésünkre, így több mint három nemzedék jegyzékét kell még felkutatnunk.

A Csehszlovákiában szolgálatot tevő lelkészek közül már megismerhettük a Szlovénországi Dunáninneri Református Egyházkerülethez tartozó lelképásztorok életútját. Ezeket az életrajzokat még 2013-ban gazdag jegyzetanyaggal adta ki Kránitz Zsolt Pápa *A késő idők emlékezetében éljenek...* A Dunántúli Református Egyházkerület lelkészi önéletrajzai, 1943. címmel. Ebben a műben nem csupán a csehszlovákiai részek szerepelnek, hanem a teljes Dunántúli Református Egyházkerület. A jelen kötet, bár terjedelmében és összetettségében nem hasonlítható Kránitz alapművéhez. Ám a két kötetben bemutatott életrajzokon keresztül megismerhető válik az egykori szlovénországi református egyház, két világháború között szolgálatot teljesítő lelképásztorainak élete Somorjától Nagyszelmencig.

A forrásanyagot az 1943-ban végrehajtott adatgyűjtés adja, amely Soós Béla lelkész, debreceni egyháztörténeti professzor nevéhez fűződik. Soós a Szinnyei József, Magyar írók élete és munkái címen megjelent lexikonához hasonló összeállítás elkészítését indítványozta, amely minden lelkész és lelkészi családtag életrajzi adatait tartalmazta volna. A tervet maga Révész Imre püspök is támogatta. Révész az 1942. december 23-án kelt, 7455/1942. számú levelében értesítette a Konvent elnökségét, hogy az adatgyűjtést terjesszék ki az egész magyarországi református egyházra, továbbá az elszakított területeken és a katonai egyházi hatóság keretein belül is végezzék el az adatgyűjtést.¹ Soós Béla 1945-ben elhunyt, a kötetek összeállítására a világháborút követő évtizedekben már nem adódott lehetőség. A lelkészi hivatalokból beérkező hatalmas iratmennyi-

---

¹ Kránitz Zsolt (szerk.): „A késő idők emlékezetében éljenek...” A Dunántúli Református Egyházkerület lelkészi önéletrajzai, 1943. A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai, Forrásközlések 13. Jubileumi kötetek 2. Pápa, 2013. 21.

ség a Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltárába került elhelyezésre, de sajnálatos módon nem mindegyik lelkészi hivatalból érkeztek be a kért dokumentumok, így néhány lelkészi életrajz és gyülekezeti adattár hiányzik.

Annak ellenére, hogy Soós Béla pontos utasításokat adott, hogy milyen formában készítsék el a lelkészek az adattárat és az életrajzokat, nem lett egységes a többszáz helyről beérkezett adathalmaz, a forrásanyag. A kötet összeállításánál így több módszertani kérdés is felmerült. A legalapvetőbb, hogy helység és személynevek írásának módjára több változat is létezhet. A szövegű a közreadás kérdéskörében, a legjobb megoldásnak az tűnt, hogy lehetőség szerint, megmaradjon az eredeti szövegezés, még ha abban elütés, elírás, rövidítés, régies helyesírás, vagy abból fakadó hibák találhatóak. Noha a legtöbben géppel írt szöveget küldtek be, jócskán akadnak kézzel írt szövegek is. Ezeknél a legfőbb gondot a kézírás olvasása okozta. Az olvashatatlan vagy bizonytalan szövegrészeket a szögletes zárójellel és benne három ponttal jeleztük [...]. Az adattár részről a többféle névváltozat egymástól / jellel van elválasztva, illetve a bizonytalan, vagy nem ismert adatnál egy kérdőjel szerepel.

A megfelelő forráskritikai látásmódot vállalva, az életrajzokat olvasva, mindenképpen szem előtt kell tartani a kort, amelyben íródtak a feldolgozott jegyzetek. Tudnunk kell, hogy az új állami keretek közötti lét, a csehszlovákiai kisebbségi sorban töltött húsz év rányomta a bélyegét a lelkészi életutakra. Az 1938-as visszacsatolás eufóriája, annak tanulságaival pedig még mindig élénken éltek az emlékezetben, ami rendre visszaköszön az életrajzokból. Olvasás közben felmerülhet bennünk, hogy életrajzot, vagy emlékiratot lapozunk-e. Mivel valószínűleg tudatában voltak annak a szerzők, hogy a nyilvánosság is olvasni fogja soraikat, az egyéni életutak, gyermekévek leírása, a családi közeg, az iskolaévek mellett a közéleti-politikai szerepvállalásokra és eseményre helyezik a hangsúlyt. Előfordul, hogy az önéletrajz és az emlékirat közötti határ elmosódik és az önéletrajzíró már maga sem tudja, hogy bizonyítani akar valamit múltjával kapcsolatban, vagy csupán számot ad az életéről. Vannak olyan életrajzok – bár nem számottevő –, amelyekben egyértelműen látszik, hogy mindent elkövet annak alanya, hogy tökéletesen megfeleljen a kor politikai irányzatának. A felmerülő vádak helyett az életrajzírókat elismerés illeti, hiszen az önéletrajzaik többnyire pontos korrajzok. A megjelenített társadalmi csoportok, a közeg jellegzetesnek mondhatóak, amelyeket a személyes benyomások tesznek hitelesebbé az utókor számára.

Végül szeretnék köszönetet mondani Szabadi Istvánnak, a Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltár igazgatójának és Kránitz Zsoltnak, a Dunántúli Református Egyházkerület Tudományos Gyűjteményei levéltárosának, hogy soron kívül biztosították számomra a kutatási anyagot és a kötet összeállításánál a pótlások megküldését.

Bátorkeszi – Komárom, 2022. április 7.

ABARA

Megyasszai Mihály 1585 – 1587

Tölcéki György 1606

Bánóci Huszár János 1609

Görgei Balázs 1619

Gyarmathi Márton 1621 – 1622

Dezső ?? – ?

Butkay Lukács 1623 – 1625

Görgei Gergely 1626 – 1629

Pelsőczy Péter 1638 –?

Gyarmati György 1651

Legenyei János 1682 – 1689

Kökényesdi György 1696 – 1710

Kemidi /Kemédy/ Máté 1710 – 1712

Abarai János 1712 – 1722

Esperest is volt és minthogy tót nyelvet értette, olykor olykor Máltzára is kijárt az istentiszteletet megtenni, mikor ott Prédikátor nem volt.

Megyasszai István 1722 – 1729

Patai Pál 1730 – 1733

Ez Nótárius volt, azután Esperesé lévén Palágyba ment.

Palotai András 1734 – 1737

Ez is Esperest volt.

Füzéry Imre 1738 – 1753

Notárius, azután Esperes volt, itt holt meg.

Marton János 1754 – 1759

Hozatott ki a Pataki Collégiumból. Ennek idejében kezdték a megkereszteltetteket a Máticulába béinni.

Bents István /esperes/ 1760 – 1788

Balogh Ferenc 1789 – 1790

Felesége Talyótzai Mária.

Blohányi Imre /Assessor/. 1791 – 1804

Czika József 1805 – 1809

Innen elment az Alsó-Zempléni Tractusba.

Felesége Pál Zsuzsanna.

Gyermekeik:

József. 1805. április 23.

Zsuzsanna. 1806. december 16.

Liskay Sámuel 1810 – 1831. február 16.

Bálint József a köv. jegyezte fel, Liskay Sámuelről : „Liskay Sámuel Esperest béhozott 1810. esztendőben, Mártius 1 napján. E Nagy Férfiú s a vallás kegyes papja, sok érdemmel koszoruzott, s a közjóra világolt betses életét elvégezte 1831 Eszt. Febr. 16. napján, s

eltemettetett itt Abarán.” A sírkövén olvasható felirat szerint Ung és Felsőzemplén egyesült egyházmegyék esperese volt. A sírkő teljes felirata a következő: ”Néhai T. T. Liszkay Sámuel Urnák, mint Fáradhatatlan munkáságú 20 éves Esperestyének az Unghi és F. Zempléni Egyházi Társaság. -Mehalt 1831, Febr, 16-án, életének 67-dik évében. A hagyomány szerint szlovák nyelvű hittankönyvet is irt.

Felesége Latsny Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Julianna. ? Házasságot kötött Sárkány Sándor ladmóci lelkésszel 1825. február 25-én.

Klára. ?

Sámuel. 1802.? – 1824. november 26.

Szkárosy István 1832. február 21. – 1841. július 11.

Szkárosy István rendes Prédikátornak, megmaradván a fia mellette segédnek, a N. Publikum rendelése mellett, béhozattatott Kis Ráthból die 21-a Febr. 1832. Világi pályáját megfutotta 1841-ik év július 11-ik napján, s eltemettetett itt Abarán.

Kisazarból jött.

Felesége ?

Gyermekeik:

Julianna. ?

Zsófia. Házasságot kötött Vásárhelyi Antallal 1832-ben.

József. Házasságot kötött Miskolczi Bodnár Juliannával, apja: Miskolczi Bodnár József tiszalúci ref. lelkész.

István. 1835. Házasságot kötött Végesy Otiliával.

Szkárosy József (adminisztrátor) 1831. január 16. – 1832. február 11., 1841. július 11. – 1863. március 18.

Szkárosy József 32 évi itt lakása után ment 1863-ik év Márt. 18-ik napján a Legényei egyházba.

Felesége Miskolczi Bodnár Julianna. Apja: Miskolczi Bodnár József tiszalúci ref. lelkész.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1835. szeptember 5. – szeptember 14.

Joanna és Zsuzsanna, ikrek. 1839. január 24. – Zsuzsanna elhunyt 1839. július 3. Joanna házasságot kötött Hodicus Bertalannal 1861-ben.

Terézia. 1836. november 13. Házasságot kötött Nagy Károly legyesbényi lelkésszel 1857. május 27-én.

Gusztáv, Kálmán, ikrek. 1844. február 26.

Bálint József 1863. március 18. – 1885. augusztus.

Idehozott Lasztóczról 1863, mártz.18-ik napján, mint rendes pap; s ezen; egyházmegye fő-és a tiszáninneni egyházkerület aljegyzője, később pedig főjegyzője.

Felesége Lengyel Erzsébet.

Gyermekeik:

Mária. 1848. Házasságot kötött Zsindely István sárospataki főiskolai tanárral.

Erzsébet. 1853. Házasságot kötött Radácsi Györggyel 1873. augusztus 20-án. Szülei: Radácsi György és Szigeti Julianna.

Dezső. ? Később sárospataki lelkész lett.

Horkay Bertalan (1885 – 1888 h. lelkész) 1885. augusztus. – 1936. október 1.

Felesége Neuwirth Jolán.

Gyermekeik:

Ilona, Anna. 1889. február 9. – 1899. július 30.

Béla. 1892. július 22.

Andor. 1894. május 10. Zempléni lelkész lett.

László. 1900. szeptember 11. – 1924. február 8.

Bertalan. 1903. június 28.

Erdélyi Mihály 1936. október 1.– ?

1906-ban született Csicsserben.

Felesége Csomár Kornélia, 1908. október 9-én született Tiszaásványban. Szülei: Csomár

Béla tisztaásványi ref. lelkész és Bakcsy Piroska. Házasságot kötöttek 1934. április 5-én.

Gyermekeik:

Zoltán. 1935. január 10.

Géza. 1937. április 2.

Kornélia. 1941. május 24.

SEGÉDLELKÉSZEK:

Kovács János 1814

Horváth András 1815

T. Sárkány Sándor 1824 – 1825

Czigányi János 1825 – 1826

Sőrés János 1827 – 1828

Séllei János 1830

Szkárosy József (adminisztrátor) 1831 – 1832

Szkárosy József (s. lelkész) 1832 – 1841

Hodicius Bertalan 1862

Erdélyi Sándor 1865 – 1867

Tariska Lajos 1869 – 1870

Szegő Benő 1870 – 1872

Kozma József 1885

Tudja Mihály (h. lelkész) 1888

Csontos Zoltán 1935 – 1936²

---

² TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Abara. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei – A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. Abara.

Erdélyi Mihály önéletrajza

1906. dec.10-én születtem, Csicsér községben, /:nagykaposi járás Ung megye:/, földműves szülőkötől. Szüleim: Erdélyi János, szül. 1863, meghalt 1937, Kovács Erzsébet, szül. 1869, Vajánban, meghalt 1924. Kilenc gyermekük közül jelenleg öt él. A kilenc közül nyolcadik gyermek voltam. -Szüleim, minthogy két idősebb fiú testvérem is volt, s én kicsi koromtól több érdeklődést tanúsítottam a könyvek, mint a gazdálkodás iránt, kezdettől iskoláztatni akartak. Buzdította őket erre a falu valamennyi intelligens embere köztük elsősorban dr. Magda Sándor akkori lelképásztor is. Az 1914-18-as világháború azonban bizonytalanná tette két bátyám sorsát. Mindketten távol voltak. Az idősebbikről éveken nem érkezett hír. Így szüleim gondolkozóba estek, s amikor elérkezett az én középiskolába való menetelem ideje, nem akartak elengedni. 1918 nyarán aztán levél érkezett idősb bátyámtól, orosz fogságból fiatalabb bátyám is sértetlen állapotban harcolt még az olasz harctéren, így dr. Magda Sándor unszolására mégis csak beíratkák a sárospataki gimnázium első osztályába. Az 1918/19-es isk. esztendő nem volt zavarmentes. Forradalom, kommunizmus, hosszú évközi szünetek, az isk. év korai befejezése, mind-mind akadályai voltak az odaadó oktatásnak és nevelésnek. Tanáraink közül többen résztvettek a direktóriumok munkájában. Meggyőződésük és magatartásuk nem maradt hatás nélkül a diákság életében sem. Nem volt egységes irányítás, nem lehetett egészséges közszellem sem. Az egyenes utón megmaradt ne velőink hatása azonban erősebbnek és maradandóbbnak bizonyult. —Egyszer a vörösök, máskor a csehek szállták meg, végül 1919 nyarán a csehek teljesen elzárták tőlünk Patakot. Így a II. gimnáziumba magántanulónak iratkoztam be. Az otthoni irányítást. dr. Magda Sándor nt. lelkész úr vállalta magára. A magánvizsgára szökve mentünk Patakra. Dacára a Patakra való utazgatás kockázatos voltának, a III. osztályba is Patakra iratkoztam be, nyilvános tanulónak. Többen ajánlották ugyan a könnyebb lehetőségeket Beregszászt, vagy Ungvárt, de a Patak iránti szeretet, tisztelet s nem utolsó sorban a lelkemben élő magyar érzés mégis csak azt diktálta, hogy pataki diák maradjak. 3 éven át aztán a határon szökdösve jártunk Patakra, sok kellemetlenségnek, sőt szenvedésnek téve ki magunkat. Sokszor elfogtak, megbüntettek, le is csuktak. -1923 nyarán aztán már útlevelet adtak a csehek, s egyszerre könnyebbé vált Patak megközelítése. Soha el nem múló hálával kell gondolnom tanáira, akik mindenképpen igyekeztek megértéssel viseltetni velünk, megszállt területekkel szemben. De nem az ő megértő magatartásuk volt az, ami minden nehézség mellett is Patakhöz kötött minket, hanem az Ő nevelésük, amely izzó magyar érzést csepegtetett minden kis diák szívébe. Mi csak ideiglenesnek tekintettük a határokat! Soha nem is mondtunk Csehszlovákiát, hanem csak megszállt területet. Sajnálattal s talán megvetéssel is gondoltunk minden szeptemberben arra, aki időnkint elmaradt közülünk, s már nem tért vissza Patakra. Az utolsó három év nemcsak azért hozott változást életemben mert az útlevél könnyebbé tette Patak megközelítését, hanem azért is, mert ebben az időben olyan hatások alá kerültem, amelyek későbbi életemet is meghatározták, s pályaválasztásomat is előre eldöntötték. Bár szüleim kicsi koromtól mindig arról beszéltek előttem, hogy majd pappá neveltetnek, mégis a Patakon töltött utolsó három év alatt érlelődött meg bennem az az elhatározás, hogy teológiára menjek. A cserkészlet révén közeli kapcsolatba kerültem Ujszászy Kálmánnal és Szabó Zoltánnal, akik akkor a legkiválóbb teológusok voltak, s különösen az előbbi mint közvetlen parancsnokom, nagyban befolyásolta lelki fejlődésemet. Néhány barátommal hetenkint Forgács Gyula

akkori pataki lelkészhez jártunk bibliakörbe, Osztálytársam és barátom, Harsányi István révén nagyon sokszor megfordultam az ő atyja, Harsányi István, teológiai tanár környezetében s ő látva a lelki dolgok iránti érdeklődésemet, sokszor beszélt nekem a lelkészi pályáról. Tanácsolt, könyvekre hívta fel a figyelmemet, úgyhogy VII. és VIII. gimnazista koromban a teológus iratterjesztésből sok könyvet szereztem be. Magatartásom a gimn. Rákóczi György egyesületben folytatott működésem után, úgy tanárain, mint iskolatársaim leendő teológusként beszéltek rólam. úgy, hogy érettségi után, osztályfőnököm, vallástanárom, valamint a gimnáziumi igazgató, minden kérés nélkül igen meleg ajánló levéllel láttak el, azzal az utasítással, hogy bármelyik teológiára is iratkoznék is be, azt mutassam fel. Érettségim különben 1926, júniusában ment végbe, általános jó eredménnyel. Most már az a kérdés foglalkoztatott, hogy melyik teológiára menjek? Harsányi István nt. ur mindent elkövetett, hogy a pataki teológus élet előnyeiről és a Patakon folytatható tudományos képzés lehetőségeiről meggyőzzön. Az akkori viszonyok szerint azonban a pataki végzettséggel csak az anyaországban való elhelyezkedés lehetősége állt fenn, engem pedig főként az a megfontolás irányított, hogy miként tudnék legjobban szolgálni, mint pap a nemzeti eszmének s magyar népemnek is?! Így mentem a losonci teológiára, azzal a gondolattal, hogy a teológia elvégzése után csakis a megszállt területen élő magyarságot kell szolgálnom. /A losonci teológiának 1925-ben történt felállítása után a csehszlovákiai Konvent úgy határozott, hogy csakis az ott végzett s. lelkészeket fogadják majd be./ Hisz úgylis sokan elhagyták itt népünket. S mint lelképásztor a megmaradást jelentő legbiztosabb lehetőséget vihettem népemhez, az Istenben való hit munkálásával. Patakot szerettem, nehezen hagytam ott, de úgy éreztem, mégis Losoncra kell mennem. Pedig anyagi szempontok is ellene mondtak ennek. Szüleim anyagi lehetőségei nagyon korlátoltak voltak, Losonc pedig jóval többbe került, -még kedvezmény mellett, mint Patak. Ezenkívül, mint eljövendő rém nézett felém a kongrua nélküli állapot. A csehszlovák rendszer ugyanis nem a diplomához, hanem a belföldi érettségéhez kötötte a kongrua folyósítását. /:Nem is kaptam kongruát sem mint segéd-, sem mint rendes lelkész, egész 1936. aug.1-ig. Akkor egy szlovák nyelvkurzus elvégzése és nyelvvizsga letétele után folyósították, de hat szolgálati év vagyis két korpótlék elvesztésével.:/.

A teológiát 1930-ban végeztem el. Végig Losoncon. Közben III. éves koromban, 1929 telén, 3 Csicszerben voltam, mint exmittált teológus, Dr. Magda Sándort helyettesítettem, aki csakis e feltétel mellett volt hajlandó Losoncra előadóként felmenni.

Sokalta ugyanis évenként ennyi időre magára hagyni gyülekezetét. A teológia elvégzése után, /1930, júniusában volt az I. lelkészképesítő vizsga. /, az Ungi egyházmegye esperese, Szűcs István vett magához s. lelkésznek, 1930. jul.1-től. Ugyanezen év okt. 1-től dec. 23-ig katonai szolgálatot teljesítettem Kassán. Leszerelésem után az esperes úr Palágyba helyezett helyettes lelkészként. E lelkészi állás már két éve üresedésben volt, minthogy az egyházközség és az egyházmegye között vita folyt a díjlevél körül. 3 és fél hónapig működtem e kedves és lelkes gyülekezetben. Ez idő alatt megtörtént a választás, s engem az esperes úr Csicszerbe helyezett az ismét Losoncon előadó Magda Sándor helyettesítésére, 1931, apr.15-től, jun. 30-ig. -Jul. 1-től aug. 1-ig a katonai gyakorlatra bevonult gálóczi lelkészt helyettesítettem. Augusztus és szeptember hónapokban Ungtarnócra jártam vasárnaponként istentisztelet végzésére, mert az ottani lelkész súlyos beteg volt. Okt. 1-től Csicszerben működtem s. lelkészként, majd a Losoncon előadó s később egy éves angliai I. tanulmányútra ment Magda Sándor helyetteseként, 1932, dec.31-ig /Közben 1932, jú-

niasában átestem a II. lelkészképesítő vizsgán. 1933, jan.1-től Tiszasalamonban voltam s. lelkész Szűcs István esperes ur mellett, aki a gyülekezet vezetését, a gyülekezeti munka végzését teljesen reám bízva, maga csak az esperesi tiszttel ellátását igyekezett biztosítani. Itt működtem egész 1934, jan. 21-ig, az ungyarádi lelkészi állásba történt beiktatásomig. /A választás még 1933, novemberében meg volt./ Salamoni s. lelkészkedésem alatt jegyeztem el jövőbeli élettársul, -1933, márc. 31-én, -a tisztaásványi lelképásztor, Csomár Béla leányát, Csomár Kornéliát, akivel ugyan régebben ismertük egymást, de egy 1932, decemberében Nagykaposon tartott vasárnapi iskolai tanfolyam hozott közelebb egymáshoz, amikor én istentiszteletet végeztem, előadást és mintatanítást tartottam, s ahol életfelfogásunk, célkitűzéseink hasonlósága nyilvánvalóvá lett.-Abban az időben az Ungi egyházmegyében két egyház kivételével a vallásos esték tartásán kívül még semmi gyülekezeti munka nem folyt. Amikor én mint s. lelkész komoly gyülekezeti munkát kezdtem végezni, s a munka mélyítése érdekében indítványokat tettem sok idősebb lelkész ellenznevét hívtam ki, és sok rossz indulatú kritikának, gáncsvetésnek voltam kitéve. Az esperes ur azonban és dr. Magda Sándor nt. ur mindig segítségemre voltak, biztattak, és saját gyülekezetükben mondhatnám, szabad kezet adtak a munkálkodásra.

1934, április 5-én házasságot kötöttem Csomár Kornéliával. Most már segítőtársat is kaptam a hivatásom betöltésében. Nyaradon csakhamar hozzákezdtem a gyülekezeti munkához. Meghitt áldott viszony fejlődött ki a gyülekezet között és közöttünk. Leánykori, ifjusági, vasárnapi iskolai munka mellett szépen haladt a férfiak és asszonyok közötti munka is. Vallásos esték tartása, előadások, ünnepélyek rendezése, énekkultúra, mind szép fejlődésnek indult. /44 tagú vegyes énekkart vezettem/. Kezdeti nehézségek voltak, de egyre jobban mélyült minden munka. Igen szívesen s egyre nagyobb buzgalommal vettek részt minden munkában a gyülekezet tagjai. Nehézségek csak magánéletemben voltak. A kongrua nélküliség nehézségein túl Isten betegséggel látogatott meg feleségemben és gyermekünkben.1935, jan. 10-én ugyanis koraszülötként megszületett első gyermekünk, aki hónapokon át szinte naponkinti orvosi kezelés és ellenőrzés alatt állott. Feleségem súlyos gyermekágyi lázon, majd vakbél operáción esett át.

A nyarádi lelkészlakás nedves, salétromos, s így egészségtelen volta arra indított, hogy 1936-ban amikor az abarai egyházközség meghívott az abarai lelkészi állásra, otthagyjam a nagyon szeretett gyülekezetet. Az abarai lelkészi állást hivatalosan okt. 1-én foglaltam el, de a beiktatás csak 24-én történt meg. Abarán minden téren építésre volt szükség. Új lelkészlak, kerítések, építése, iskolai hiányok pótlása ment végbe 1936, 1937, és 1938-ban. A külső építkezéssel párhuzamosan megindult a lelki munka is. Épen ellenkezőleg, mint Nyaradon. Itt minden kezdeti nehézség nélkül nagy lelkesedéssel, de évenként hanyatló érdeklődéssel. A mély ponton azonban Istennek legyen hála, már túl vagyunk. Most már lassú emelkedés tapasztalható. Bár nincs köztem és a gyülekezete között semmi ellentét, vagy harag, még sincs meg az a viszony köztünk, ami pl. előbbi gyülekezetemben sokkal rövidebb idő alatt kifejlődött.

Abarán született 1937, április 2-án második gyermekünk, Géza, s majd 1941, május 24-én a harmadik, Kornélia.

/Közben 1938-ban a tiszáninneni egyházkerület által Rozsnyón tartott Lelkészi továbbképző konferencián előadást tartottam a Lelkipásztor magánélete és otthona címmel. /A hiv. lapban, a Ref. Egyház és Iskola-ban is megjelent/. -A felsőzempléni egyházmegye presbitériumainak többsége 1940-ben aljegyzővé választott. 1942-ben pedig az egyházmegyei közgyűlés belmissziói

előadóvá. Ezt a tisztséget azonban nem vállaltam, hanem dr. Nagy Sándor Béla sátoraljaújhelyi lelkipásztort ajánlottam, akinek nagyobb képzettsége és nagyobb gyakorlata is van e téren./

Gyülekezeteimben nehéz küzdelmet kell folytatnunk az egyke ellen. Valamint az áldozatos ker. élet kifelylesztése érdekében. Ez az, amit legnehezebben vállalt ez a nép: a ker. étellel járó lemondást és áldozatot. Anyagias volta ebben nagy akadályt képez. E téren azonban már örömdetes javulás tapasztalható. Nehezebb az egyke ellen való harc! -Feleségemmel együtt mindent elkövetünk, hogy gyermeknevelésünkkel és általában mindenütt példaadással segítsük gyülekezetünk tagjait előbbre jutni a ker. életben. Természetes, hogy nem mindig sikerül az amit szeretnénk. A példaadás sem. De igyekszünk magunk és családtagjaink életében is kihasználni azokat az erőforrásokat, amelyeket Isten az ő igéje, s az imádság által adott nekünk. Megkeressük azokat az alkalmakat is, amelyeken egymás hite által épülhetünk. Ebben azonban nagy nehézséget jelent községünk félreeső volta. Könyvek és folyóiratok azonban némileg pótolják az ilyen találkozásokat. -Isten iránti hálával mondhatom, hogy úgy egyházi, hitépitő, mint szociális, gazdasági és más vonatkozású, Isten nagyobb dicsőségét célzó munkánk egyre több megértésre talál s egyre többjele van annak, hogy az igéje nem tér vissza hozzá üresen.

Abarán, 1943, szeptember hó. Erdélyi Mihály lelkipásztor.³

ABAÚJSZINA

Szentandrás István 1577

Vendégi Bálint 1585

Enesi Bálint 1585

Szentsimoni Péter 1586 – 1587

Gudotzius István 1588 –1590

Szentsimoni Péter 1591

Némethy Pál 1670 – 1707

Mándoki ? – ?

Németi Pál 1678 – 1708

Aszári András 1708 – 1754

Császár András 1725 – 1729?

Almás Péter 1754 – 1762

Sárai Dániel 1762 – 1766

Módvai József 1766 – 1783

Tóth János 1783 – 1806

Hernádbüdről jött.

3 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Abara. Ugrai János: A Tiszáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. Abaújszina.

Beregszászy Pál 1806 – 1828

Felesége Czutzor Anna.

Gyermekeik:

Sára. Házasságot kötött Kiss János kolláti lelkésszel.

Julianna. Házasságot kötött Hatházy Mihály lelkésszel 1825. április 5-én. Elhunyt 1849.

június 14-én.

Sándor. 1801. február. – 1802. február 12.

Terézia. 1811. július 7.

Hatházy Mihály 1828 – 1861

Baktán született 1792-ben.

Első felesége Hatházy Julianna. Második felesége Fedor Klára.

Gyermekeik:

Terézia. 1825. november 7.

Julianna. 1830. november 18.

Pál. 1834. május 1.

Makay János 1862 – 1896

Felesége Kriston Róza, elhunyt 1865. november 24-én.

Farkas György 1897 – 1910. november 19.

1865. október 23-án született. Szülei: Farkas György és Zöldi Katalin.

Lengyel József 1911 –

Göncről jött.

Felesége Kiss Ilona.

Gyermekeik:

Pál. 1908. december 25.

Katalin, Irma. 1911. július 13-

József. 1914. október 28.

Lajos. 1920. augusztus 5.

HELYETTES LELKÉSZEK:

Makay János 1861 – 1862

ifj. Szilva István 1896 – 1897

SEGÉDLELKÉSZEK:

Bolytár Pál 1820

Kiss János 1822 – 1824

Almási István 1826 – 1828

Hatházi Lajos 1851 – 1854

Szaniszló Pál 1861

Makay János 1856 – 1861

Dienes János 1872

Dezső Dezső 1873 – 1876
Pajkos Endre 1878 – 1880
Kiss József 1880
Új József 1882 – 1883
Kerekes János 1883 – 1884
Kiss Gyula 1884
Sárkány József 1884
Szobonya István 1885 – 1886
Tóbiás Gyula 1886 – 1887
Kalas József 1887 – 1888
Kádár János 1889 – 1890
Szakál Elek 1890 – 1891
Lengyel Pál 1935 – 1936
Szendrey Károly 1939-1941
Baksy Zoltán 1941 – 1942
Tóth Kálmán Ádám 1942 –⁴

Lengyel József önéletrajza

Születtem 1880. okt. 28.-án Bárcán, Abauj-Torna vármegyében ahol apám, Pál földműves és postamester volt, de 1888.-ban meghalt. Négy kiskorú árvával maradt el édesanyám. Újj Bobéla, akinek atyja, Ferenc alpári lelkész volt. Neveltetésem gondját atyai nagyanyám testvére Bernáth József, bárcai lelkipásztor vette fel. Az elemi iskolát Tomoron, Baksy István jóhírű tanító alatt végeztem négy évig. Bárcán akkor róm. kat és tót nyelvű iskola volt. A gimnáziumot és a teológiát Sárospatakon végeztem el az 1890-1902. évek között. Az első lelkészképesítő vizsgát 1902. jún. 23.-án, a másodikat pedig 1903. szept. 29.-én, mint miskolci segédlelkész tettem le. Már negyed éves koromban 1901. dec. 26.-án Révész Kálmán esperes úr közbenjárására Kun Bertalan püspök úr saját házánál exmittál segédlelkésznek Bárcára, az előregedett Bernáth József mellé, ahonnan 1905. ápr. 30. –án lelkipásztorául hívott el a bárcai, majd 1907. máj. 1-én a gönci végre 1911. ápril. 24-én az abaujszina református egyház, ahol azóta Isten kegyelméből szolgállok. Hogy milyen eredménnyel, azt nem én vagyok hivatva megállapítani.

Feleségem Kiss Ilona a telklbányai lelkipásztor, Kiss Gyula leánya. Isten négy gyermekkel áldotta meg házasságunkat, akiket Isten segítségével sikerült fölnevelni.

Egyházközségem is, egyházmegyém is érdememen felül megbecsült, amikor a nagy abauji traktus egyik aljegyzőjévé és az Egyházmegyei Lelkészi Egyesület jegyzőjévé választott. Majd az összeomlás után alakult Abauj-Torna Egyházmegye papi főjegyzőjévé lettem, amikor a Kálvinista Világszemle hasábjain nevezett Egyházmegye történetét és eklézsiáit ismerttettem. Cseh-

---

⁴TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Abaujszina.

szlovákiai Tiszáninneri Egyházkerület bizalma pedig a kerületi tanácsbírai székbe emelt és az egyházkerületi belmissziói előadói tisztet bízta rám, az erről szóló évenkénti jelentések feltárják azokat a munkát és szolgálatokat melyeket ebben a tisztemben végeztem. A hivatalos lapban több ismertetés, a Bertók Béla szerkesztésébe megjelenő Szeretet c. néplapunkban „G” jelzés alatt több cikket írtam, mint állandó munkatárs.

A felszabadulás után a visszaállított Abauji Egyházmegye tanácsbírójául választott s azóta életkorom haladtával egyre gyöngülő erővel végzem azt a szolgálatot, melyet Isten reám bízott.

Abaujszina. 1943. szeptember 20.-án. Lengyel József.

Tóth Kálmán Ádám önéletrajza

Kassán születtem 1917. március 21.én. Édesapám, István, Vilmányban volt tanító, de ugyanabban az évben tüdőrepedést kapott s kénytelen volt egészségi okokból nyugdíjba menni és máüvé menni. Így kerültünk Abaujszántóra. Édesapám néhány év alatt felgyógyult s a hét gyermeke közül megmaradt egyetlennek, nekem, a legutoljára születettnek neveltetési gondjait maga vehette kezébe.

Elemi iskoláimnak három és fél esztendejét Abaujszántón végeztem el, a negyedik év második felét Budapesten, az Ihász utcai elemi iskolában. A gimnáziumot a Budapesti Állami Szent László reálgimnáziumban az 1927-35. években végeztem. Ezután a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi szakán hallgattam egy évet. Ide csak azért mentem, mert a theológiákon sok volt a jelentkező s nem vettek fel a Budapesti Theológiára.

A következő évben a Sárospataki Főiskolára sikerült a felvételem, ahol el is végeztem theológiai tanulmányaimat. Az első lelkészképesítő vizsgámat 1943. febr. 8.-án tettem le.

A garbócbodányi egyház filiájában Alsúhutkán, majd Abaujszinán végeztem segédlelkészi szolgálatot.

Gimnáziumi tanulmányimmal egy időben a Fővárosi Zeneiskola növendége voltam hegedű szakon. Theológus koromban pedig, mint a főiskola „Regös-ötösének egyik tagja jártam be a Felvidék és Erdély falvait és városait. 1938 nyarán, mint regös részt vettem egy skóciai öregcsere kész jamboreon.

Most pedig minden tehetséggel igyekszem szolgálatot teljesíteni ott, ahová állítottam.

Abaujszina. 1943. szeptember hó 29.-én.

ABASZÉPLAK

Pankotai János 1585 – 1587
Németi Gergely 1587 – 1589
Alattyáni Mihály 1590 – 1591
Szántai Gergely 1597
Károlyi Mihály 1600
Eperjesi János 1607
Dézi Imre 1610
Monostori Mihály 1616 – 1617
Somosi Mihály 1620 – 1621
Kecskeméti János 1622
Monostori Mihály 1623
Angyalosi Boldizsár 1624
Jánki Mihály 1625 – 1627
Aranyasi András 1629
Vadászi F. András 1686
Szentmártoni János 1715 – 1720⁵

ABAÚJNÁDASD

Gönci Szőlős Pál 1585
Korlátfalusi Pólya Pál 1585
Makói Bálint 1585 – 1586
Ceglédi István 1588
Kisvárdai B. Gáspár 1590 – 1594
Gönci Szőlős Pál 1595 – 1597
Gönci Szőlős Pál 1598
Gönci Szőlős Pál 1606
Fényi Máté 1610
Basinus János 1612
Bagosi János 1614
Bakos János 1614
Benedicti Mátyás 1617 – 1621
Somodi Jónás 1622
Benedicti Mátyás 1626 – 1627
Jablonczi János 1697
Jablonczi János 1711 – 1713
Liszkai B. Gergely 1715 – 1727

---

⁵ Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A86. Abaszéplak.

Szentgyörgyi Mihály 1725 – 1729 körül
Kis György 1745 – 1750
Bihari István 1758
Bodolay Gergely 1764 – 1774
Bodolai István 1775 – 1801
Gondol Pál 1802 – 1809
Lengyel Sámuel 1809 – 1813
Szilágyi András 1813 – 1845
Nagy Gábor 1845 – 1894
Sütő Kálmán, 1894 – 1901⁶

ABAÚJSZAKALY

Balogh István 1584
Vendégi Bálint 1586 – 1587
Lóvei Miklós 1622
Jenei János 1715
Szinyei János 1734 –?6
Gönczi Gábor 1738 – 1745
Rimaszombati Kazai Mihály ? – 1750
Kazai János 1750
Lelkész nélküli időszak 1751 –?
Kóta János 1768 – 1775
Szép István 1777 – 1779
Csécsi Nagy István 1779
Rimaszombati Kazai Mihály 1779 – 1782⁷

AGYAGOSPATAK

Arena Tamás 1598 – 1603
Stephanides György 1609
Thomae István 1613
Tepko György 1614
Thomae István 1616

---

6 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A44. Abaújnádasd.

7 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A88. Abaújszakaly.

Stephanides György 1620
Berzevici Braxatoris Péter 1622 – 1626⁸

ALSÓKEMENCE

Prágai Vencel 1590

Jessenius György 1740 – 1741

Bánócra távozott.

Szepessi Sz. István 1743 – 1750

Endrédi Stetinius János 1750 – 1755

Sziléziába távozott

Mihályi Bunyitai László 1755 – 1775

Jessenius Joel 1775 – 1779

Restére távozott.

Kovács Ferenc 1779 – 1782

Csehországba távozott.

Komjáthy Sándor 1782 – 1790

Golopra távozott.

Szentmiklósi József 1790 – 1819

Vajkócról érkezett

Tóth János administrator 1819 – 1820

Tályáról érkezett.

Belényesi József 1820 – 1829

Tályáról érkezett

Sőrés András 1829 – 1847

Bánócról érkezett.

Sárossy István 1847 – 1852

Petrás János 1852 – 1854⁹

Solymosra távozott.

---

8 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G67. Agyagospatak.

9 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A50. Alsókemence.

ALSÓ – FELSŐBALOG

Telkibányai János 1608

Bátori Jeremiás 1665

Szendrei György 1668

Bars Sámuel 1688

Szikszai Gergely 1699

Dabi János 1725 – 1729?

Hosszú Mezey István 1735 – 1740

Gyermekeik:

Sámuel. 1735.

Makranczy István 1740 – 1750

Gyermekeik:

Zsuzsanna. ? – 1749. március 26.

Molnár István 1750 – 1774

Gyermekeik:

Ferenc. 1755. június 8.

Bornemisza Kováts István (1773 – 1774 káplán) 1773 – 1808

Felesége Széplaky Zsuzsanna, elhunyt 1801. április 23-án.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1777. április 28.

Erzsébet. 1780. december 7.

István. 1783. október 9.

Balogh Mózes 1809 – 1820. január 20.

Rimaszombatból jött.

Felesége Kökényessy Erzsébet.

Mészáros Kováts Gábor 1808, 1820. április 17. – 1826. január 13.

Tornagörgőről jött.

Felesége Boross Julianna.

Gyermekeik:

Lajos. 1820. június 19.

Károly. 1824. augusztus 5.

Johanna. 1826. február 20.

Osváth György 1826. április 12. – 1831. október 11.

Török János (h. lelkész) 1831. október 2. – november 12.

Mólnár Antal (káplán) 1831. november 13. – 1832. április 26.

Csider Antal 1832. május 1. – 1853. február 28.

Csernilóban született. (Csehország)

Gömörskárosból jött.

Simon Sámuel (s. lelkész) 1850. június 20.? – október ?

Bartók János (s. lelkész) 1850 – 1851

Bornemisza József (s. lelkész) 1851

Perjési Lajos 1853. február 28. – 1854. április 25.

Török József 1854. április 27. – 1887. szeptember 27.

Rimaszombatban született. Berzétéről jött.

Felesége Kazay Zsófia.

Gyermekeik:

József. 1847. – 1855. október 29.

Mária. ? – 1863. szeptember 2.

Bertalan. 1854. június 6.

Barnabás. 1857. január 27.

József. 1859. augusztus 15. – 1864. március 31.

László. ? – 1871. július 6.

Magyar István (s. lelkész, oktató) 1882 – 1896. július 1.

Hernádnémetiben született. Szülei: Magyar János és Huszár Mária.

Felesége Valkay Mária. Szülei: Valkay György és Dálnoki Nagy Magdolna.

Nagy Béla 1887. szeptember 24. – 1888. április 24.

Csabay Pál 1888. április 25. – 1907. április 23.

Felesége Siro Eugénia.

Gyermekeik:

Izabella, Aranka. 1895. február 23. – 1898. november 8.

Réthy Andor 1906. december 2. – 1914. június 10.

Felesége Hevessy Margit.

Gyermekeik:

András. 1907. június 14.

Margit. 1909. május 22. – 1910. március 27.

József. 1911. május 11.

István. 1914. március 16.

Réthy László (s. lelkész, mint h. lelkész) 1914. augusztus 1. – 1915. március 1.

Seress Zoltán (s. lelkész, mint h. lelkész) 1915. március 1. – 1915. május 1.

Csabay Pál 1915. május 1. – 1935. szeptember 15.

Felesége Szakall Erzsébet.

Gyermekeik:

Nelly. 1916. június 7.

Pál, József. 1918. június 23.

József. 1923. augusztus 18.

Osváth Zoltán h. lelkész 1918. szeptember 1. – november 15.

Ifj. Szombathy László (s. lelkész) 1918. április 1. – szeptember 1.

Samu István 1936. január 19. – 1939. december 31.

Pelsőcre ment.

Felesége Kosko Lenke.

Gyermekeik:

Márta. 1937. július 1.

Lehotay János (h. lelkész) 1940. január 1. – szeptember 23.

D. Molnár Dániel (h. lelkész) 1940. szeptember 23. – 1941. március 31.

Kulcsár Ferenc 1941. április 1. –

1908. február 3-án született váriban.

Felesége Galgóczy Sarolta.¹⁰

Kulcsár Ferenc Gábor önéletrajza

Születtem 1908. február 3. Napján Váriban (Bereg. M.) hol édesapám tanító volt. Apám Kulsár Károly (nagyapám: János lelkipásztor), Anyám Tarska Erzsébet [?] (nagyapám: Gábor [?] lelkipásztor). Öten vagyunk testvérek. Sok gond és törődés jelzik nevelkedésünk útját. – Elemi iskoláimat Váriban végeztem. Gimnáziumi tanulmányaimat folytattam: Beregszászon, Sárospatakon, a Tapára [?], majd onnan Fehérgyarmatra menekült beregszászi gimnáziumban. A négy felső osztályt végeztem és érettségi vizsgát tettem a nagykallói „Szabolcs Vezér” főgimnáziumban. – Theológiai tanulmányaimat Debrecenben tettem le. – Segédlelkészkedtem: 1930. október 1-től 1935. szeptember 30-ig Berettyóújfaluban, 1935. október 1-től 1938. február 6-ig Debrecenben. 1938. február 6-tól 1938. június 15-ig helyettes lelkész voltam Bánádon. Majd újra segédlelkész voltam Debrecenben 1938. június 15-től 1941 március 31-ig, amely idő alatt az önállósított Kerekestelepi egyházközséget vezettem.

1940. szeptember 29. napján 7 pályázó közül második helyen jelöltetvén egyhangú „közfelkiáltással” lelkipásztorává választott az alsó-felsőbalogi gyülekezet. Itteni állomáshelyemet 1941. április 1-én foglaltam el. Állomásomba 1941. április 6. napján, Virágvasárnap iktattam be Vargha Imre rimaszombati lelkész egyházmegyei jegyző és Dr. Báthory Andor egyházmegyei tanácsbíró. Beiktatásomkor sem bankett, sem közebed, sem üdvözlögetés nem volt – kívánságom szerint.–

Házasságot kötöttem Galgóczy Sarolta Katalin alsóbalogi tanítónővel 1941. augusztus 4. napján a polgári hatóság előtt egyházunk szertartása szerint pedig másnap augusztus 5-én Miskolcon a Kossuth-utcai templomban. Esketésünket végezte testvéröcsém Kulcsár Dezső, aki ekkor mint debreceni központi anyakönyvi lelkész volt.

Házasságunkat Isten 1942. augusztus 6. napján fiúgyermekkel áldotta meg, ki a legsúlyosabb szülészeti operáció után láthatta meg a napvilágot a rimaszombati kórházban. Attila Ferenc Gábor – hármast nevet nyert fiunkat Urbán Károly bátkai lelkipásztor keresztelte meg október 18. napján, Keresztülők: Szakáll József isk. igazgató, körzeti iskolafelügyelő és felesége Kulcsár Ilona Éva (nővérem), kik Debrecenben laktak Hajós utca 18. szám alatt.

Igyekszem mindenbem eleget tenni. Gyülekezetemnek szinte minden baját személyesen és név-szerint ismerem már. Ez könyebbséget jelent némileg. A lelkipásztori munkának sok-sok

---

10 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Alsó és Felsőbalog. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D2. Balog.

akadályja van még: közöny, régiekhez ragszkodás, pálinka,-igénylés stb.

Istenben bízva, Hozzá imádkozva szeretném elvégezni itteni „futásomat.”

ALSÓKÁLOSA

Sirokali Pál 1608

Németi István 1735 – 1758

Rajczi András 1758 – 1764

Bende András 1764 – 1797?

Demeter István 1797 – 1798?

Serki István 1786 – 1797. december 17.

Felesége Török Erzsébet, elhunyt 1806-ban.

Gyermekeik:

István. ? – 1795. Házasságot kötött Biró Judittal 1789. február 18-án.

Jessenyi /Jessenius/ József 1797 – 1807

Otrokocsi Simon István 1805 – 1807?

Török Mihály 1807 – 1814

Felesége Simon Mária.

Gyermekeik:

József. 1808. március 28.

Karolina, Erzsébet. 1812. november 16.

Feeli /Fély/ Horváth Sándor 1814 – 1817

Lőrinczy Márton 1817 – 1847

Katona Pál (s. lelkész) 1847

Osváth József (h. lelkész) 1847 – 1848

Katona Pál 1848 – 1854

Perjéssy /Perjési/ Lajos 1854 – 1863

Felesége Simon Mária.

Gyermekeik:

Lajos. 1855. november 25.

Mihály, László. 1857. július 9.

László. 1859. július 17.

Mihály. 1862. március 27.

Réthy József 1863 – 1894. december 8.

Alsóbarcikán született. Aggtelekről jött.

Felesége Ragályi Borbála, házasságot kötöttek Putnokon. Elhunyt 1876. november 2-án.

Gyermekeik:

Rózsa. ? – 1864.

József, Pál. 1864. március 25.

András, Sámuel. 1866. március 2.

Pál, Kálmán. 1867. november 12.

Rózsa. 1869. augusztus 20. Házasságot kötött Szevetics Ferencsel 1891. február 10-én.
Elhunyt 1896. július 1-én.

László. 1871. december 2. – december 10.

Anna, Kálmán, ikrek. 1873. december 17. Kálmán elhunyt 1874. február 25-én. Anna elhunyt 1879. július 28-án.

Zsuzsanna. ? Házasságot kötött Molnár József naprágyi lelkéssel 1893. április 19-én.

Andor. ? Házasságot kötött Hevesy Margit Gizellával 1901. május 8-án.

Szabó István (s. lelkész) 1889 – 1892

Molnár József (s. lelkész) 1892 – 1893

Réthy Andor (s. lelkész) 1893 – 1894, (r. lelkész) 1894 – 1906

1866. március 2-án született.

Felesége Hevesy Margit, házasságot kötöttek 1901. május 8-án.

Gyermekeik:

László. 1902. február 28.

Anna. 1903. december 22. Házasságot kötött Varga Józseffel 1925. március 25-én.

Czinyéry Barna 1906 – 1918

Varga Lajos 1918 – 1928

Felesége Hegedűs Margit.

Gyermekeik:

László, Miklós. 1923. január 17.

György, Kálmán. 1927. január 23.

Tankó András 1928 – 1929

Felesége Csabay Erzsébet.

Széplaky Gyula 1929 – ¹¹

Özv. Réthy Andorné, szül Hevesy Margit lelkészözvegy önéletrajza

Születtem 1864, április 10.-én Rozsnyón. Édesapám Hevesy Pál édesanyám Sipos Etelka. Házasságot 1901,május 8.-án kötöttünk Alsókálosán. Férjem 1906.-ig Alsókálosán működött, innen Felsővályba választották meg, ahonnan egy év múlva Alsóbalogra távozott s itt szolgált 1914. június 10.-én bekövetkezett haláláig. Öt gyermekkel maradtam özvegyen. Legnagyobb 12 éves legkisebb hónapos volt.

---

11 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Alsókálosa. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D29. Kálosa.

A kegyeleti év letelte után Méhibe, három év után pedig jelenlegi lakóhelyemre Alsókálósára költöztem.

Gyermekeim közül a legnagyobb, László 21 éves korában Alsóbarcikán elhalt, lányom banktisztviselő özvegye, két fiam iparos egy pedig segédlelkész.

A cseh megszállás ideje alatt az állam nyugdíjat egészen 1936.-ig egyáltalán nem folyósított számomra s így az egyházmegye által folyósított csekély segélyből kellett sok-sok küzdelemmel élni és gyermekeimet nevelni.

Széplaky Gyula önéletrajza

Születtem 1901. december 19 én Széplakon, Édesapám Széplaky Gyula szkárosi ref. tanító volt, édesanyám Beke Róza. Elemi iskolába a szkárosi ref. elemi népiskolába jártam, ahol öt osztályt végeztem 1907 szeptemberétől 1913 júniusáig, 1913 szeptemberébe a rimaszombati egy. Prot. Főgimnázium első osztályába iratkoztam be, ahol végeztem az egész gimnáziumi tanulmányaimat mind a nyolc osztályt 1913 szeptemberétől 1921 júniusáig ahol érettségi vizsgát is tettem. Gimnáziumi tanulmányaim elvégzése után a sárospataki ref. főiskola theológiai fakultására iratkoztam be 1921 évben s theológiai tanulmányaimat itt végeztem le 1921-től 1926-ig. Első lelkészképesítő vizsgát tettem Sárospatakon 1926. szeptember 27 én,nyárután Hanvára mentem segédlelkésznek. Második lelkészképesítő vizsgát tettem ugyancsak Sárospatakon 1928. szeptember 24 én. Hanvai segédlelkész voltam 1926-tól 1929. május 10-ig, amikor megválasztottak Alsókálósára rendes lelkésznek s 1929. május 10-től Alsókálósán működök mint rendes lelkész. Családi állapotom nőtlen.

Alsókálósa 1943. szeptember 29 én. Széplaky Gyula.

ALSÓKÖCSÉNY

Sacranus Bertalan 1599

Árvai Miskovic György 1610 – 1612

Cherweth Mátyás 1621

Tomcsányi Kristóf 1625

Jacobaeus Jakab 1626

Privigyei Dolnik András 1629¹²

---

¹² Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H41. Alsóköcsény.

ALSÓKÖRTVÉLYES

Nagymihályi Benedek 1563

Fekésházi Arcius János 1598

Selecenus Tamás 1620

Tomcsányi Kristóf 1622 – 1624

Eperjesi Benedicti Ábrahám 1626

Dobroseni Dániel 1627

Fekésházi Arcius János 1629 – 1633¹³

Breznóbányai Petri András 1651

ALSÓMIHÁLYI

Sárközi János 1725 – 1729 körül

Németh János 1729 – 1744

Inenn Legenyére megy.

Felesége? Elhunyt 1746-ban.

Gyermekeik:

Mária. 1736.

Rachel. 1741.

Sámuel. 1742.

Elhunyt 1746-ban.

Turóczy Mihály 1744 – 1750

Innen Zemplénbe megy.

Gyermekeik:

István. 1748.

Gyimóty Ferenc 1750 – 1766

Szegedy István 1766 – 1772

1772-ben Kenyizlőre megy.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1768.

Anna. 1769.

Szentesi Imre 1772 – 1783

Bárczai János 1783 – 1786

Deli László 1786 – 1794

Diószeghy János 1795 – 1815

Czövek Mihály 1816 – 1832

Innen Kisrátba ment.

Felesége Ketskeméti Julián.

---

13 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H42. Alsókörtvélyes.

Gyermekeik:

Terézia. 1816. augusztus 2.

Erzsébet. 1818. november 11.

István. 1820. szeptember 13. – 1821. szeptember 6.

István. 1825. augusztus 6.

Tóth János 1833 – 1847. december 3.

Felesége Somosi Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. ? Házasságot kötött Csizmadia József hardicsai lelkésszel 1839. december 9-én.

Szülei: Csizmadia István és Tóth Zsuzsanna.

Kálniczky János 1847 – 1897

Felesége Balogh Karolin, házasságot kötöttek 1863. október 5-én.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1869. október 23. Házasságot kötött Kalydy Menyhért alsómihályi lelkésszel.

János. 1871. július 13. Bezöre hívták lelkésznek 1898-ban.

Ifj. Kálniczky János (s. lelkész) 1896 – 1897

Kádár János (h. lelkész) 1898 – 1903

Tóth István 1903 – 1906

Cseh Pál 1906 – 1912

Felesége Köröskényi Ilona, később Nagy Sándor helybeli s. lelkésszel kötött házasságot.

Nagy Sándor Veres Károly, Kosdy János (s. lelkészek) 1913

Enyedi Andor (s. lelkész) 1914

Győry Kálmán, Bodnár Ferenc) 1915

Győry Kálmán (felügyelő lelkész) 1916

Kriston Elek (s. lelkész) 1917

Kalydy Menyhért 1917-1940

Felesége Kálniczky Margit, Kálniczky János ref. lelkész lánya. Elhunyt 1939. május 12-én.

Gyermekeik:

Lenke. 1915. Házasságot kötött Ovharovich Róberttel 1935-ben.

Pazar Andor (s. lelkész) 1939 – 1940. február 15.

Kájel Béla (h. lelkész) 1940. február 20. – június 2.

Tiszakarádról jött. Innen Sátoraljaújhelyre került, majd Gercselybe.

Pecsenye Andor 1940 –¹⁴

---

¹⁴ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Alsómihály. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H32. Alsómihályi.

Pecsenye Andor önéletrajza

1911. márc. 17-én születtem a kispécsi parókián, hol édesapám lelkész volt. Isten különös megpróbáltatására nehéz körülmények között nevelkedtem. Középkiskolát Hajdúböszörményben végeztem, mint a Kálvineum növendéke. Az ottani nevelés erősítette szívemben élő Istenadta, azt az érzést, hogy lelkész pályára menjek. Theológiát Sárospatakon végeztem. Utánna missziós paposkodtam Szeretetszövetségénél, majd a Külmisszió tiszáninnyi segédlelkész lettem. 1935-ben kerültem Kesznyétenbe lelkésznek. Itten elindítottam az orgona építést, amit be is fejeztettem. 1937-ben Sátoraljaúj helyben voltam kisebb megszakítással 1940-ig. Újhelyi káplánságom idejében egy évig mint helyettes lelkész résztvettem a Kenyériskola szervezésében és felelős szerkesztője voltam a helyi belmissziói lapnak, a Világosságnak. Innét hívott meg lelkészének az alsómihályi gyülekezet 1940.-június 2-án foglaltam el állásomat. Az anyagiakban elült gyülekezetét Isten gondviselésével csodálatos hamar rendeztem. Még ez évben megházasodtam: 1940. június 20-án volt az esküvőnk Kenézlőn, az ottani lelképásztor leányát Pataki Anizát vettem feleségül. 1941-ben fiunk született Andor névre hallgat. Még e évben nagy áldozatok árán a sárospataki diákok közreműködésével vezettem a nagykászéri szórvány összedőlt templomának felépítését. 1942. márciusában leány gyermekünk született: Anikó névre hallgat. Ebben az évben a parókiális épületeket javítottuk és gazdasági épületet építettem. 1943-ban ismét fiunk született: Sándor névre figyel. Ebben az évben a gyülekezet kicsi templomában orgonaharmoniumot vetünk. Feleségem, mint lelkész leány elhozta a szülei háznak áldást: vas. iskolát, énekkart vezet, s a bibliakörökben szolgatársa a lelkésznek.

BACSKA

Kállai Péter 1598

Gidófalvi Bálint 1684

Putnoki Mihály ? – 1784

Tót András 1784 – 1807

Beregrákoson született.

Felesége Tóth Éva.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1786.

Benjamin. 1788.

Újhelyi Mihály 1807 – 1811

Szabon Mihály 1811. március 25. – 1833

Felesége Esztergomi Klára. Elhunyt 1833. január 20-án.

Gyermekeik:

Julianna. 1815.

János. 1819.

Mihály. ? 1850. július 2-án házasságot kötött Lázár Máriával.

A lelkész elhunyt 1844. május 27-én. 80 éves korában.

Keresztury/Keresztúri/ József 1833/1842? – 1859. június 25.

Felesége Papp Terézia.

Gyermekeik:

József. 1835. december 4.

János. 1837. május 4.

Amália. 1838. december 23.

Zsigmond. 1842. július 12.

István. 1849. március 13.

Emilia. 1850. december 22. Házasságot kötött Kovács Ferencsel 1867. május 18-án.

Gyula. 1858. augusztus 15.

A lelkész elhunyt 54 éves korában.

Váradi Dániel (s. lelkész) 1859. február – szeptember

Máté Ferenc (h. lelkész) 1859. szeptember – 1861. április

Keresztury/Keresztúri/ József 1861 – 1876

Felesége Nagy Anna.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1868. április 26.

József. 1870. augusztus 24.

Kálmán. 1873. október 9. – 1876. április 19.

Gizella. 1876. január 11.

Verebélyi József 1876 – 1915. szeptember 24.

Valószínűleg az első felesége Pál Ilona 1859? – 1878. február 8. Második felesége Farkas Mária.

Gyermekeik:

József. 1881. augusztus 16. Házasságot kötött Marikovszky Vilma, Karolinával 1913. augusztus 25-én. Szülei: Marikovszky Péter és Kapéri Erzsébet.

Anna. 1885. augusztus 4.

Dezső. 1889. április 3.

Ida, Ilona. 1891. november 26.

Géza. 1879. április 4.

A lelkész elhunyt 67 éves korában.

Verebélyi Dezső (s. lelkész) 1912 – 1915

Takács Béla (h. lelkész) 1915 – 1916

Haraszty Károly 1916 – 1922

Felesége Emericzy Erzsébet.

József, Albert, István. 1918. augusztus 10.

György, Károly, Miklós. 1922. február 5.

Hadar Gyula 1922 – 1937

Felesége Szalontay Ida.

Gyermekeik:

Ida. 1924. január 29.

Virágh Béla 1937. október 1. – 1938. január 28.

Pógyor Lajos 1938. január 28. –

Felesége Sipos Margit.

Gyermekeik:

Lajos, László. 1940. november 8.

Csaba, János. 1943. július 22.

SEGÉDLELKÉSZEK:

Regéczy Pál 1938. június 16. – 1941. június 30.

Nagy Sándor ? – 1941. szeptember 1.

Ablonczy József 1941. szeptember 1 – szeptember 31.

Katocs Géza 1941. október 1 – 1942. szeptember 1.

Galuska Imre 1942. szeptember 1 – 1943. június 30-

Katocs Géza 1943. július 1. –¹⁵

Pógyor Lajos lelkész önéletrajza

1907. március hó 14-én Beregszászon /Bereg vm/ születtem. Édesapám kereskedő és iparos ember volt. Készruhaáru raktárral rendelkezett s ezeket az árukat saját műhelyében dolgoztatta. Édesanyámat 6 hónapos koromban elvesztettem. Apám nagy elfoglaltsága miatt két testvéremmel együtt nevelőre bízta sorsunkat. Két éves koromig Érmihályfalván nevelkedtem anyám rokonainál. Azután visszakerültem szülővárosomba. Elemi iskolai tanulmányaimat és középiskolai tanulmányaimat Beregszászban végeztem. Az elemi iskolai időre esett a világháború, de atyám gondoskodott, hogy nélkülözéseket ne szenvedjünk. Kiegyensúlyozott anyagi viszonyok között volt, sokat bíbelődött 8-10 segéd és ugyanannyi tanonccal, de féltő gonddal őrködött gyermekei felett is. Az édesanyjai szeretet hiányát azonban sokáig éreztem később is magam életében.

A középiskola I. osztályának elvégzése után előbb a román megszállás miatt egy évet, később a cseh megszállás alatt szintén egy évet szüneteltem tanulmányaim végzésében. Ebben ez időben az iskola elmenekült s apám nem mert a bizonytalanságban elbocsátni. 12 éves koromban mostoha került a házhoz, akivel lelkileg csak jóval később tudtam összenőni. Sok baj volt miatta, aki az egyébként merész és eleven modhatnám szabadon nőtt gyermekeket nem tudta megfékezni. Később 20-22 éves koromban az ő jóságát is megtapasztaltam és szeretete nyilvánvaló lett előttem.

---

15 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Bacska. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G5. Bacska.

Az érettségi vizsgát 1928. június hó 6-án tettem le a beregszászi állami reálgimnáziumban / Csehszlovák/. Középiskolai tanulmányaim zökkenő nélkül folytak. Közepes jó előmenetelű tanuló voltam. Már hetedik-es-nyolcadikos koromban szívsen kijártam prédikálgatni a környékbeli falvakba. Legátuskodtam is minden alkalommal. Belső vágyam a lelkészi pálya felé vonzott. Nevezetességgént megemlítem, hogy a legátus intézmény én vezettem be a beregszászi gimnáziumban a diákok között. Addig ugyaszólván, soha nem volt gyakorlatban. [...] Alkalommal Badaló–Halábor községekben voltam egy húsvéti alkalommal s pünkösdre már 6 követőm támadt s attól kezdve egész sereg diák ment legációba a beregszászi gimnáziumból. Úgy hogy a megszállás idején, miután az anyaországból nem jöhetett legátus – Egész Bereget elárasztottuk.

Bár nem lehet azt állítani, hogy anyagilag reá lettem volna utalva, de iparkodtam anyagilag is bizonyos önállóságot teremteni számomra. Volt idő, mikor 4–5 gyengébb tanuló diáknál is instruktorkodtam. Egyeseket évenként keresztül is tanítottam. Nagy jövedelemi forrást jelentett a gimnáziumi cserkész-zenekarban való szereplés is. Talán különösnek tetszik, de a legelőkelőbb városi táncmultságokat is mi muzsikáltuk végig. Természetesen rendes díjazásért s az ezen kívül begyűjtött tényezőzsból hőségesen jutott az osztoszkodáskor mindanyunknak.

Theológiai tanulmányaimat 1928. október hó 1-én kezdtem Losoncon. Az akkor elszakított terület egyetlen magyar ref. theol szemináriumában. Már diák koromban kialakult bennem, hogy kizárólag lelkészt pályára megyek. Nem kizárólag lelkiek ösztönöztek erre, hanem a fajom iránti szeretet is. A ref. lelkész volt a legszabadabb és függetlenebb ember a csehszlovák állammal szemben. Legfeljebb a kongruát vonták meg, de a megélhetőségi lehetőség a nélkül is meg volt. Az első két esztendő valahogy csak elment, de az alapvizsgánál már bajok voltak. Egy tárgyból pótvizsgára utasítottak, amit aztán le is tettem. Losonc nagy terület theologusait ölelte fel. / Técsőtől /Máramaros . vm./ Pozsonyig. Különböző diáktípusok találkoztok és ütköztek össze. Kifejlődött a „nyugat”iak és „kelet”-iek között egy harc. A tanári kar is a nyugatiaknak kedvezett. Nem bírták nyers, darabos, de őszinte természetünket nyugat simulékony, alkalmazkodó modorával szemben. Ezért nekünk keletieknek, de különösen a Beregszászból kerülteknek - általánosul lehet mondani - sok héjunk volt Losoncon.

A III. és IV. év hasonlóan nehezen ment. Végül aztán a IV. év végén - miután két tantárgyból kollokviumi kötelezettségemnek nem tettem eleget - kizártak az intézetből. Losoncon index nem volt, bizonyítványt az elvégzett anyagokról soha nem kaptam s így egy levéllel bocsátottak el, mely igazolta, hogy a theol. tanulmányok I-III. osztályát alapvizsgával együtt elvégeztem a negyedévről azonban - miután két tantárgyból kollokviumi köteleességemnek eleget nem tettem - az intézetből kizáratak.

A kudarc, rendkívül lesújtott. A szégyenérzet nem tudott a szülői házhoz haza vinni. Reméltem azt is, hogy egy bizonyos idő múlva engedélyt kapok a két kollokvium pótlására s ezért átmenetileg valami megélhetési lehetőséget akartam keresni. Szüleimet is szégyeltem anyagilag tovább igénybe venni és elhatároztam, hogy valahol elhelyezkedve annyi pénzt gyűjtök össze, hogy tanulmányaimat saját erőmből befejezem,

A magyar ref. népiskoláknál abban az időben tanító hiány mutatkozott. Ezt az alkalmat ragadtam meg. Az egyházi hivatalos lapban átnéztem a pályázati hirdetéseket, azt is szem előtt tartva, hogy se messze sebez ne kerüljek otthonomtól, elindultam.

Szinte leírhatatlan fájdalom és keserűség töltötte el lelkemet Losoncról való távozásomkor.

Életem elég kudarcra volt. Éreztem, hogy nem érdemlem meg. De elég erős volt a hitem, hogy a kudarcban Isten akaratát megláthasson. Később megtapasztaltam, hogy nem ártott a megpróbáltatás.

Vasúti jegyet Csapig váltottam. Még utazás közben sem voltam bizonyos, hogy hová megyek. A pályázatok szerint több hely is volt kilátásba. Szirénfalván /Ung m./ előkönyörgő tanítói állás volt üresedésben. Ez közelebb áll a lelkipásztori szolgálathoz, tehát ezt választottam. Sötét éjszaka volt, mire Nagyszelmencre az anyaegyház lelkipásztorához megérkeztem.

Sallai Gyula akkori lelkipásztor négy szeretettel fogadott. Neki őszintén feltártam a helyzetet s kértem, hogy legyen segítségemre. Megígérte, hogy a 3 hét múlva megtartandó választáskor támogatni fog s ha nem lesz tanítói képesítéssel bíró pályázó, biztosítja az állást számomra. Addig is szívesen veszi, ha mellette maradok. Beteges ember volt és a szolgálatokban segítségére volt szüksége.

Három hetet töltöttem Nagyszelmencen s ez alatt a lelkészi szolgálatot végeztem. A választásra tanítói képesítéssel bíró személy is érkezett s így az állás tárgytalanná vált. Vida József tanító azonban közölte, hogy az ő állása nincs betöltve, próbálkozzak Bésben /Ung vm/.

Másnap reggel, ismét gyalog, útra keltem. Könnyező szemekkel atyai áldásával és csókjával bocsátott el öreg, szerető szívű gazdám. Megígérte, hogy további terveimben ő is segítségemre lesz s ír Losoncra a theol. Igazgatóságunk.

A késő déli órákban érkeztem meg Bésbe. Estére a lelkipásztor presbiteri gyűlést hívott össze s a presbitérium is örömmel vette, hogy végre egy tanító helyettes jelentkezett, aki hajlandó is ott maradni.

Az 1938. október 20-tól itt tartózkodtam egy esztendeig. Az igazgató tanítói állást töltöttem be, részt vettem a gyűlkezeti munkában, énekkar vezetésében, orgonista kántori szolgálatot is én tartottam.

Ez azonban nem volt célja életemnek. Elhelyezkedésem után ismét megpróbáltam engedélyt kérni a két elmaradt kolokvium letételére. Sörös Béla a theol. Igazgatója kérelmemet elutasította.

A kárpátaljai ref. egyházkerület egyházi és világi vezetőinek támogatásával az 1934-35. évre a Sárospataki Ref. Theol. Akadémia IV. évfolyamára sikerült felvételemet biztosítani. Tanítói szolgálatom alatt anyagilag is összegyűjtöttem a szükséges összeget tanulmányaim befejezéséhez.

Tanítói szolgálatom ideje alatt ismerkedtem meg a bési bíró leányával Sipos Margittal, akit később s. lelkész koromban feleségül is vettem.

Patakon új élet kezdődött számomra. Az igazgatóság igen nehéz feladat elé állított. Az I-III. évfolyamról 18 félévi különbözeti kollokviumot kellett tenni. S ahhoz, hogy abszolválhassak a különbözeti magyar érettségi bizonyítványt is meg kellett szereznem.

Patak felejtetetlen lesz számomra. Minden lépésemben a Jó Isten kísért. Adott erőt és kitarást reám rótt nagy feladatok teljesítésére. Éjszakákon át a fürdőszobában tanultam. Studium fölé hajolva talált igen sokszor a hajnal pirkadása. A különbözeti kollokviumokat letettem, a IV. évfolyamot elvégeztem, s még ugyanabban az iskolai évben együtt érettségiztem a pataki diákokkal. Tanulmányaimat általános „jó” eredménnyel végeztem. Megtapasztaltam, hogy Isten ezeken a próbákon még előbb át akar vezetni, hogy dicsősége szolgálatába állíthasson.

Az összezsúfolt anyagok miatt 1935. december hó 16-án jelentkeztem kápláni vizsgára s azt is sikeresen letettem. Az időközbe eső pár hónapot sem töltöttem munka nélkül. 1935. augusztu-

sában Nagydobronyban helyettesítettem a lelkészt, aki egészségi állapota helyreállítása céljaiból Konstancában tartózkodott. Később október és november hónapokban Csetfalván /Bereg vm./ felügyelő lelkész mellett végeztem a lelképásztori szolgálatokat az üresedésben lévő lelkészi állásában.

A segédlelkészi képesítés megszerzése után ismét visszatértem a megszállt területre s 1936. január hó 1-től június hó 30-ig Técsőn, mint az ugocsa-máramarosi egyházmegye esperesi-s. lelkésze működtem. Főnököm Isaák Imre esperes nagy elfoglaltsága miatt sokszor és huzamosabb ideig egyedül is voltam s volt alkalmam beleszokni a gyakorlati lelképásztori munkába. A técsőtől kb. 16 km.-re eső Viskre is átt kellett járni a palástos szolgálatok végzésére a lelkész betegsége miatt. Técsőn sok hasznos dolgot tanultam. A pontos adminisztrációban jártasságot szereztem. Beleszoktam az ifjúsági egyesületi, leányköri, vegyeskari stb. munkába. 1936. március hó 28-án feleségül vettem – már az előbb említett ismeretségből kifolyólag- Sipos Margitot, jó magyar ember volt a megszállás idejében s mint itten a magyar pártok által évtizedeken keresztül választott bírāja volt a községnek is. Járási viszonyában is nagy tekintélynek örvendett.

Feleségem mint egyetlen gyermek nem birt a szülői szeretettől távolabb élni. Técsőn nem érezte otthonosan magát s az ő ösztökélésére június hó 30-án új szolgálati helyemre indultam.

Az ungi ref. egyházmegye esperesi s lelkésze voltam. Tizzasalamonban 1936. július 1-től 1937. június hó 30-ig. Az esperesi hivatalos tenni valókon kívül végeztem a gyülekezetemben szükséges szolgálatokat. Vezettem az egyesületeket. A gyülekezet szeretetét teljes mértékben bírtam. Hivatali főnököm cc. 80 éven felül volt s így természetes is, hogy ő már palástos szolgálatot időm alatt nem végzett.

1937. július hó 1-től a megszállt területi Alsózempléni ref. egyházmegye esperesi s. lelkészi állását foglaltam el, Királyhelmeceken. Szeptember 22-én a II. lelkészképesítő bizonyítványt Sárospatakon „jó”-s eredménnyel megszerveztem. November hó 25-én a bacsikai ref. egyház egyhangú választás folytán lelképásztorává meghívott. Az állást azonban csak 1938. január hó 28-án foglaltam el. Főnököm Virágh Béla esperes rendkívül elfoglalt ember volt, a magyar pártok által választott országgyűlési képviselő is lévén szükségesnek tartotta, hogy egy hónapig még mellette maradjak.

Bacska anyaegyház 350 lélekkel. Leányegyháza Lelesz 205 lélekkel, Társegyháza Battyán 114 lélekkel, fiókegyháza Bély 198 lélekkel s hozzá tartozik Kaponya 22, Kisdobra 30, és Mácsstelep 49 lélekkel. A Szórványok megszállás előtt járulókaira való tekintettel káplántartó helyként szerepelt, de a csehszlovák hatóságok káplántartási jogától a rezsim elején megfosztották. Első látogatásom alkalmával megdöbbenéssel tapasztaltam a fióktárs egyházak és szórványok hitelének elsőkélyesedett voltát. Az anyaegyház épületei igen rossz karban voltak.

Elődöm Hadar Gyula jelenleg feketeadói lelkész sok zaklatásnak volt kitéve a hatóságok részéről. Kongruáját is elvesztette, mint az állam szempontjából megtámadhatatlan ember. Ezek a körülmények sok tekintetben akadályozták, hozzájárult nehézségeihez az is, hogy a felekezeti igaztanítóval rossz viszonyban élt.

A helyzet jellemzésére előadom pl. hogy a bályi fiókegyházban, ahol 38 iskolás ref. gyermek volt s ezeknek kb. fele szlovák nyelvű iskolába járt: a XLII zsoltár szövegét sem ismerték a gyermekek. Arról, hogy egy énekünknek is el tudták volna énekelni, szó sem lehetett.

Éreztem azt, hogy a reám váró feladatot ezen a helyem egyedül el nem végezhetem, anélkül, hogy az az anyaszentegyházunk rovására ne történne.

Bár az állam segédlelkész tartást nem ismerte el, de saját terhünkre nem volt akadály, hogy káplánt állítsunk be. Az állás szervezéséhez tekintélyes anyagi áldozatot hoztam s a helyi gyülekezet is vállalta, hogy a káplán kosztját és lakását biztosítja. 1938. június 16-tól be is töltötték [...] állást. Az egyházkerület és egyházmegye anyagilag nem járult hozzá, de az állás szervezéséről beleegyezőleg tudomást vett. Éreztük, hogy ez átmeneti állapot, amelyet a visszacsatolás kedvezően meg is oldott.

Sajnos Bély a kötelezettségének csak egy ideig tett eleget s hamarosan ráunt a káplán kosztoltatására, úgy hogy a végén ez a teher is reám hárult. 1939. novemberében a visszacsatolás alkalmával a segédlelkész az illetményjegyzékbe felvettem s attól kezdve állami kongruát élvezett s az anyaegyházat ismét megkapta régen szerzett jogát a káplántartást.

A jogviszony rendezésénél 1939.-ben a határozat a segédlelkész lakásául az anyaegyházat jelölte meg. A cc. 1000 lelket számláló gyülekezet több politikai községre megoszolya [...] 24 km távolságot jelenti s így kettőnkre megosztva a munkát iparkodtunk eleget tenni Isten iránt kötelességünknek az anyaszentegyházzal szemben.

Az egyházi épületek rossz karban voltak. Lelkész és tanító közötti ellentét morzsolta előzőleg a gyülekezet egységét s a küzdelemben elfeledkeztek azokról. Lelkészlak, tanítói lak komoly renoválásra szorult a lelkészi istállót és melléképületeket pedig újonnan kellett építeni.

Hat esztendei lelkészkedésem ezekkel az építkezési küzdelmekkel telt el. Lelkészlak, tanítói lak, iskola ajtó ablakai megújítottak. A mai követelményeknek megfelelően, ízlésesen át is lettek festve. Tanítói lakás 2 szobája lett stukaturozva. Konyhája kipadlózva. Lelkészi csűr átfedve. Iskola falazata újítva, hozzá rendes betongang. Belső berendezése az iskolának átgyalulva és festve. Konyhákba új tűzhelyek beszerezve /lelkész is tanítói/. Tanítói istálló renoválása.

Újonnan épült a lelkészi istálló és melléképületek. Valamint a tanítói lakon egy csűr.

Összeköttetésem révén egészen jutányos áron, úgyszólván ingyen megszereztem egy elköltözött cseh telepes 30 méter hosszú 8 méter széles és négy méter magas teljesen új dohánypajtáját. Ezt az egyháztagok elbontották 6 km. Távolságról hazahordták és ennek az anyagából készült a lelkészi istálló melléképületeivel és a tanítói csűr.

A nem használható felesleges anyagot eladtuk és az is fedezte az építkezési költséget. 560 P. segílyt szereztem a helybeli Hangyától az építkezési célokra. S a még hiányzó összeget 1000 /ezer/ pengőt én kölcsönöztem /apósomon keresztül/, amit mind ezideig az egyház nem tudott visszafizetni. Bár a költségvetésben évről-évre gondoskodás történik kifizetésről, a folyton emelkedő árak miatt a keretet át kell lépni s így ennek rendezésére addig nem került alkalom. A lelkészi beltelek kerítéseit oly formán újítottuk meg, hogy az ágasokat nyers formában én adományoztam az egyháznak. A hívek azt az erdőből haza hordták, presbitérium pedig ügyesen kifaragta. A fonnott drótot és szúrós drótot is én adományoztam, mait a presbitérium, aztán szépen fel is szerelt az általa beállított ágasokra.

A battányi ref. társegyház részére a felvidéki földbirtokrendezési ügyek kormánybiztosánál / Szilassy, akit Losoncról is jól ismertem/ 5 hold, a béلمي ref. fiókegyház részére pedig 7 kat. hold föld juttatását eszközöltem ki. /Egyházfenntartási célt szolgáló ingatlanok./

Az építő munkában gondokaim, presbitérium és a gyülekezet részéről nagyon sok megértéssel találkoztam. A gyülekezetnek egyházfenntartási célt szolgáló vagyona nincs /anyaegyházól van szó/ úgy hogy minden fillér egyházi adó útján fedeződik. Egy lélekre az 1943. évben 13 P. egyházi adó esett. Ezen felül az önkéntes adományok összege egy egy lélek szerint 4.- P. volt az elmúlt esztendőben. Nagyon szorgalmas, munkás és éppen ezért jó módú emberek. Szorgalmukban messze felül mulják a környékbeli nem ref. vallású falvak lakosságát. Egyházi adóhátralék fogalmát nem ismerjük.

Ahogy a külső élet terén iparkodtam szolgálatom alatt a rendet megtartani, úgy a lelkiekben is segédlelkész munkatársammal együtt mindég arra törekedtem, hogy erőnk és képességeink teljes odaadásával szolgáljam Isten országa ügyét a gyülekezetben. A katolicizmus nagy tömegeivel és még nagyobb birtokaival és uraságaival teljesen reánk feküdt. Nem érinti ez az anyaegyházat. De a többi helyen sok gondot okoz híveinek lelki életének az ébren tartása. Vegyes házasság kötésénél igen kell örködnünk, hogy egyházunk érdekei kárt ne szenvedjenek. A katolikus uraságok és prépostsági cselédség esetében pedig minden esetben minket ér veszteség.

Ezekben szolgálhattam a kívánt adatokkal s úgy érzem, hogy jó volt visszapillantani az élet elmúlt részére. Ezzel nem csak kötelességteljesítést végeztem, hanem értékes tapasztalatokat is jelentett számomra.

Bacska, 1944. április hó 30.

Katocs Géza segédlelkész önéletrajza

Születtem 1914. év október hó 2.-án Agcseryő községbe, Zemplén vm. Szüleim: Katocs Mihály és Galambos Rebeka egyszerű falusi földművesek. Nem lelkészi pályára készültem. Tanító szerettem volna lenni. Ezért középiskolai tanulmányaimat 1924./25. isk. évben az ungvári állami magyar polg. iskolában kezdtem. Polgári isk. tanulmányaimat elvégezve mégsem mentem tanítóképzőben, hanem három évi szünetelés után, 1932. évben beiratkoztam a munkácsi állami kereskedelmi akadémiára. Az akadémiát 1936. június 11.-én végeztem el kitünteses eredménnyel. Ekkor döntöttem, hogy a lelkészi pályára lépek. Be is iratkoztam még ez év október hó 1.-én a losonci theol. szeminárium I.-ső évfolyamára, mint rendkívüli hallgató. Majd 1938. szeptember 28.-án Munkácson, az Akadémián tartott gimnáziumi különbözeti érettségi vizsgán a gimnázium I.– VIII. osztályából különbözeti érettségi vizsgát tettem. Miután igazoltam különbözeti érettségimet, nagytiszteletű Sörös Béla, a szeminárium igazgatója, beszámította a már lehallgatott, – és minden lehallgatott tárgyból lekollokvált, – két esztendőt s így rendes hallgatója lettem a szemináriumnak. Most már, mint rendes hallgató 1939. január hó 24.-én alapvizsgát tettem. – Miután e hó 26.-án a losonci theol szeminárium a visszacsatolás következtében megszűnt, mint tiszáninneri egyházkerületbe tartozó theológus Sárospatakra kerültem és a sárospataki theol. akadémián folytattam tanulmányaimat. Itt is végeztem be. 1940. év június 18.-án abszolváltam, szeptember 18.-án első lelkészi képesítő vizsgát tettem, 1943. február 8.-án, a tiszáninneri egyházkerület főtiszteletű és méltóságos lelkészképesítő bizottsága előtt lelkészi vizsgát és ennek alapján, általa lelkészi oklevelet nyertem.

Segédlelkészi éveimet a következő lelkipásztorok mellett töltöttem:

Kistárkány 1940. október 1. – 1941. május 5, Z. Horkay Barna: Sajókesznyéten, 1941. május 5. – szeptember 1.-ig. Gecse Lajos: Ujcsalános, 1941. szeptember 1. – október 1.-ig. Kőrössy György: Bacska, 1941. október 1. – szeptember 1.-ig. Pógyor Lajos: 1942. szeptember 1. – 1943. április 20. Királyhelmec: Főző László: Tarcal 1943. április 20. – június 30.-ig. Éles István: Bacska, 1943. július 1. – mind a mai napig Pógyor Lajos lelkipásztor urak mellett.

Theológiai éveim alatt különös szeretettel foglalkoztam a gyakorlati teológiával. Nagy hatással volt rám egykori tanárom Sörös Béla, akinek hatása ma is érezhető minden munkámon.

Életemen beálló változások, melyeket talán említenem kell a következő: Édesapámat 1938. március hó 18.-án elveszítettem. Minden úgy alakult körülöttem, hogy tanulmányaimat abban kell hagynom s végkép bucsut mondanom a teológiának. De Isten különös kegyelme által egy hosszú hónap eltelte után minden megoldódott. Vissza mehettem a teológiára, folytatni tanulmányaimat. Közlebb kerültem Istenhez. Később 1940.-ben abszolválás után estem kísértésbe. Vonzott a világi pálya banktisztviselő akartam lenni. Hogy ma még is itt vagyok a lelkészi pályán egy kedves tanáromnak köszönhetem, de mindenek előtt az örökkévaló Istennek, aki különös kegyelme által utánam nyúlt és vissza állított a maga szolgálatába. Azóta munkámat nagy szeretettel végzem és érzem, hogy Isten segítő szeretete mindjobban érvényesül életemben.

Bacska. 1944.

BAJÁNHÁZA

Győri Pál 1774 körül

Szöllősy István 1798 – 1799

Putnoki Czene István 1799 – ?

Kolos István ? – 1805

Meleg József 1805 – ?

Fazekas István 1771 ?

Felesége Győri Éva, házasságot kötöttek 1771. január 31-én.

Rácz/Raiz/ József 1837? – 1842-

Szabó István ? – 1855-ig.

Felesége Szaplóczay Jusztina 1855.-ig.

Gyermeük:

Menyhért. 1853. november.

Szabó Sámuel 1855 – 1863

Itt hunyt el, de az anyakönyvbe a haláleset pontos dátuma nincs bevezetve.

Felesége: Tamás Mária.

Gyermeük:

Sámuel. 1861. augusztus 25.

Magyar József helyettes lelkész, 1863 – 1864. március 15.

Később bezöi lelkipásztor.

Felesége Nemes Diószeghy Honorát.

Gyermeük:

István. 1863. október 8. – 1864. február 5.

Hegedűs Soma 1864. március 15. – 1904. május 25.

Felesége: Lásbas Rozália.

Gyermekeik:

Bertalan. Nem Bajánházán született, születési adata nem ismert.

Ilona. 1870. január 29. Házasságot kötött Prihoda Kálmánnal (r kat.) 1895. december 29-én.

István. 1872. május 30. – 1903. május 23.

József. 1877. január 5. – 1897. február 7.

Kocsiss Jenő helyettes lelkész 1904. július 15. – 1905. március 27.

**Nagy Géza vajkóci lelkipásztor, mint beszolgáló felügyelő lelkész, 1905. december 27.–
1908. május 10.**

Újlaki Sándor 1908. V. 10. –

Újlaki Sándor lelkipásztor házasságot kötött 1917. november 4.-én Berzeviczy Borbálával.

Gyermekeik:

László. 1918. november 9.

István. 1921. december 19.¹⁶

Ujlaki Sándor életrajza

Született, 1882. jun. 12.-én, Ungváron. Atyja: József, m. kir. távírda felvigyázó, anyja: Kiss Zsófia. Elemi iskoláit az ungvári ref. népiskolában, 1888.-1892., a gimnázium I.-III. osztályát az ungvári kir. kath. főgimnáziumban, 1892.-1895. IV.-VIII. osztályát a sárospataki ref. főiskolában, 1895.-1900. végezte. Ez utóbbi helyen tett érettségi vizsgát, 1900. VI. 22.-én. Theologiai tanulmányait a sárospataki főiskola theologiai akadémiáján végezte, 1900-1904.-ig. I. lelkészsképesítő vizsgát 1904. VI. 22.-én, II. lelkészsképesítő vizsgát 1905. VI. 28.-án tett, Sárospatakon. 1904. nov.1.-től, 1908. máj. 10.-ig, a Szabolcs vármegyéhez tartozó, de az ungi egyházmegyébe kebelezett szalókai gyülekezetben működött, mint helyettes-lelkész. 1908. V. 10. óta, a bajánházai gyülekezetben szolgál, mint megválasztott r.-lelkipásztor, hova egyhangú meghívás útján választatott meg. 1928.-1930.-ig egyházmegyei jegyző, 1930.-1940.-ig egyházmegyei tanácsbíró, 1940. 11. 4.-től esperes.

---

¹⁶ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Bajánháza. Ugrai János: A Tiszáninnyi Református Egyházkerület lelkészei – A kezdetektől a Millenniumig – Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F2. Bajánháza.

1941.-a sárospataki főiskola igazgató tanácsosa, 1942.- zsinati póttag, 1933.-1940.-ig az Ungi egyházmegyei lelkész és Tanító Egyesület elnöke volt, 1934.-1938.-ig a volt szlovenszkói tiszáninneni egyházkerület zsinati rendes képviselője. Tagja Ung varmegye kisgyűlésének, törvényhatósági és közigazgatási bizottságának, számonkérő-székének. Ung vármegye közjóléti szövetkezetének felügyelőbizottsági tagja. 1943.-ban Ung vm. felsőházi póttaggá választották. 1917. nov. 4.-én házasságot kötött Berzeviczy Borbálával, Berzeviczy István, volt ungvári polgármester, bajánházi birtokos leányával. Szám-fizika szakos okleveles tanárnővel, aki ez alkalomból a r.kath. vallásról a ref. vallásra tért át. Házasságukból két gyermek született: László, 1918. II. 4.-én, István, 1921. XI. 19.-én. Alábbi érettségizett, jegyzőgyakornok, tart. zászlós, utóbbi a debreceni tudományegyetemen joghallgató. A bajánházi lelkészi állás elfoglalása nehéz feladatok elé állította. Az egyházi épületek, templom, lelkészlak és melléképületei elavult, roskadozó állapotban voltak, a mindössze 180 lelket számláló kis gyülekezet teherbíró képessége minimális volt. Előbb a lelkeket kellett munkába venni, hogy felfakadjanak az áldozatkészség forrásai. A különben buzgó és egyház szerető hívek mihamar belátták, hogy az építkezés halasztást nem tűr. 1914.-ben teljesen új, modern lelkészlakot, 1916.-ban új istállót építettek, mintegy 30.000 ar. Kor. Költséggel. Úgy gondolkoztak ugyanis, hogy előbb a lelkipásztort kell biztosítaniok maguknak, mert hiába volna templom, ha nem volna lelkipásztor. A világháború és az azt követő zavaros idők megakadályozták a gyülekezetét amaz óhajának teljesedésében, hogy a templomot is felépítse. Ez az évenkénti erőgyűjtés után csak 1936.-ban mehetett teljesedésbe, amikor is Isten segédelmével felépülhetett az új Istenháza, meg pedig olyan sikerült kivitélben, hogy büszkesége lehetne egy városi gyülekezetnek is. A templom mintegy 150.000 kč.-ba került, melynek legnagyobb részét a hívek áldozatkészsége teremtette elő. Az anyaegyházhoz tartozott magasrévi (vissokai) gyülekezetben is templom épült 1912.-ben. Természetesen ez építkezéseknél úgy az áldozathozatalban, mint a munkában a lelkipásztor járt elől.

De nehéz feladat hárult a lelkipásztorra a magyar nemzeti őrzés és öntudat fenntartása, fejlesztése és állandó ébrentartása tekintetében is. Bajánháza ugyanis a szlovák-magyar nyelvhatáron fekszik, (jelenleg itt van az országhatár is) bár lakosai kivétel nélkül magyarok, az elszlovákosodás veszedelme fenyegette, mit nagyban elősegített az a körülmény, hogy az ifjak rendszerint szlovák vidékről házasodtak és hogy a r. kath. és g. kath. hívek a pálóci, ill. a lakárdi szlovák anyaegyházhoz tartoztak és így szlovák igehirdetést hallgattak. A református egyházra és elsősorban a lelkipásztorra hárult a feladat, hogy Bajánházát megőrizze magyarnak. Nem volt könnyű a feladat!.. Ám minden nehézséggel megküzdve sikerült megmenteni a magyar nemzeti öntudatot s a bajánházi ref. egyház ma is, mint a magyarság végvára híven teljesíti nemzetmentő feladatát. A lelkipásztor munkájának eredményeként könyvelhető el az a tény, hogy a csehszlovák megszállás idején, a mikor szlovák iskolát állítottak fel, abba 1–2 erőszakkal odakényszerített ref. tanulón kívül csak r. kath. és g. kath. gyermekek jártak, míg a reformátusok a magyar tannyelvű iskolát látogatták. Ismeretterjesztő előadások, vallásos esték keretében, a magyar történelem ismertetése, magyar dalok tanítása, stb. által tartotta ébren és erősítette a lelkipásztor a magyar nemzeti érzést. Természetesen sok kellemetlenség és különösen a csehszlovák megszállás idején nehéz megpróbáltatások érték ebből kifolyólag. 1938. őszén, a felvidék visszacsatolása alkalmával Bajánháza nem tért vissza. November 23.-án a lelkipásztort elfogták, Nagymihályba hurcolták, ott bebörtönözték és csak dec. 3.-án szabadult ki, kicserélés folytán, amikor is a határon áttették

és 1939. márc. 14.-ig, a mikor Bajánháza visszacsatolhatott, családjával együtt számkivetésben élt, jószívú rokonok szeretetéré utalva. Itt maradt jószágainak és egyéb ingóságainak gondját a Jó Isten és a hívek hűsége vette fel.

Hogy Bajánháza visszatérhetett a magyar hazához, azt neki köszönhetik, mert minden fórumon eljárta és minden lehetőt elkövetett, hogy a határkiigazítás során visszacsatolják.

A magasrévi társegyházban is sok kellemetlenség jutott osztályrészéül. Itt ugyanis az 1912 évi templom építés óta szolgálatot kellett teljesítenie, min... [Innentől hiányzik az forrás.]

BALOGIVÁNYI

/1906-ban anyásított az egyház. 1906-ig: Rimaszécsnek volt a filiája./

Magda Sándor. 1906. szeptember 9 – 1909. január 24.

Segédlelkész volt, Csicserbe távozott.

Bódy Dénes. 1909. január 24. – 1915. december 31.

Rimaszombati s. lelkész volt Kunszentmiklóstra távozott, az ottani ref. főgimnáziumhoz.

Felesége Czinke Ilona, házasságot kötöttek 1909. június 7-én.¹⁷

Gyermeke:

Endre, István. 1911. Április 28. Keresztszülők: Tarnay Endre MÁV. Főellenőr és felesége: Eperjessy Ilona péceli lakosok. Ker. lelkész: Czinke István rimaszombati lelkész./ A beírás Cz. I., mint nagyapa, sajátkezűleg tette.

Veress Károly. 1916. január 16. – 1928. szeptember 10.

Balajtra távozott.

Dombrádon született. Szülei: néh Veress András és Maklár Borbála.

Felesége: Osváth Erzsébet. Szalóczi született. Szülei: néh. Osváth Bertalan, volt szalóczi ref. lelkész és Czékus Malvin. Házasságot kötöttek 1921. Február 15.-én.

Gyermekeik:

Zoltán, Endre. 1922. május 25.

Károly Bertalan. 1924. január 7.

Molnár Gyula. 1928. december 23-tól

Rimaszombati s. lelkész volt.

Jánosiban született., szülei: Molnár Bálint és Czíkora Juliánna.

Felesége Fejes Margit, szülei: Fejes Barnabás és Nagy Margit, Juliánna. Házasságot kötöttek 1933. Február 7.-én.

Gyermekeik: Mária, Mártha, 1934. December 20.¹⁸

¹⁷ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Rimaszombat.

¹⁸ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Balogiványi.

Molnár Gyula önéletrajza

Gömör-Kishont vármegye Jánosi községében születtem: 1901. Augusztus 2.-án. Édesapám Máv. alkalmazott volt. Az elemi népiskola I.-V. osztályát szülőfalumban, Jánosiban végeztem, az 1907-1912. években, az ottani ref. el. népiskolában.

Többen lévén testvérek /hét gyermek között a legidősebb voltam/, szüleim akarata szerint: tanulói pályára léptem.- A középiskolai tanulmányokat a Rimaszombati Egyesült Protestáns Főgimnáziumban /I.-VIII. oszt./ végeztem, s ugyanott tettem érettségi vizsgát is: 1920-ban, már a cseh megszállás alatt.

Az érettségi letétele után, a legnagyobb tanácstalanságban és bizonytalanságban voltam iskolatársaimmal együtt. Majd, b. e. Ft. Pálóczi-Czinke István felvidéki püspök, volt gimnáziumi vallástanárom, irányítása alapján: a teológiát választottam. S mivel a volt ČSR.-ban nem volt református teológia, a csonka hazába kellett kijönni.

Budapesten lévén ismerősünk /falubeli távoli rokoncsalád/, -előbb az ottani teológiára iratkoztam be,- majd P. -Czinke István püspök úr személyes közbenjárására, még 1920. őszén átmentem a sárospataki teológiára,- Tankó András évtársammal együtt.- Sárospatakon végeztem aztán a teológia négy évfolyamát, s ott tettem I. lelkészi /kápláni/ vizsgát:1924-ben. A trianoni határon teljes három évig: útlevél nélkül, szökve kellett járnunk; a legtöbbször: éjszaka, útlatlan-utakon, életünk kockáztatásával.

A cseh hatóságok megtagadták az útlevél kiadását, s csak 1923 őszén kaptunk aztán nagy-nehezen útlevelet: P. Czinke I. püspök úrnak az összeköttetései révén./-

A II. lelkészi /papi/ vizsgát: Rimaszombatban tettem le: 1926-ban, a volt szlovenszkói tiszáninneri e. ker. lelkészi vizsgáló bizottsága előtt.-

1924. II. 1.-től 1924. IX. 17.-ig, mint püspökileg exmittált s. lelkész: Rimaszombatban működtem; s 1924. IX. 18.-tól 1928. XII. 22.-ig, mint rendes s. lelkész, ugyancsak Rimaszombatban szolgáltam: Ft. P. Czinke István püspök úr mellett. Közben: 1928. IX. 1.-től-1928. XII. 15.-ig, egyházhatósági engedéllyel: tanulmányi szabadságon voltam: Budapesten, ahol Ft. Dr. Ravasz László püspök úr jóvoltából-, mint Kálvin-téri s. lelkész működhettem, és beiratkoztam az egyetem bölcsészeti fakultására is. Itt ért, 1928 őszén, a balogiványi-czakó-i kettős gyülekezet egyhangú meghívása, amit a körülmények alakulása és főképen Ft. P.- Czinke I. püspök úr rábeszélése folytán elfogadtam, aminek következménye lett, hogy meg kellett szakítanom az egy évre tervezett tanulmányi szabadságomat. 1928. XII. 23.-án elfoglaltam jelenlegi állásomat /maga P.- Czinke I. püspök úr iktatott be /és azóta megszakítás nélkül itt működöm.- Az önálló munka vágyával, telve ambíciókkal kezdtem hozzá lelkipásztori munkáimhoz, abban a reményben, hogy terveimet mind megtudom valósítani. S bár az isteni kegyelem segítségét sokszor éreztem és tapasztaltam, mégis 15 esztendő elmúltával szomorúan kell megállapítanom, hogy sok tervem megvalósítatlan maradt... S habár híveim,-e. m.-i, sőt talán országos viszonylatban is,- jó templomlátogatók, mégis most tapasztalom Ámós próféta 8. R. 11. v.-nek nagy igazságát, hogy t. i. az Úr beszédének hallgatása utáni éhséget és szomjúságot csak Isten ereje és hatalma képes felköltetni...

Cikkeim, illetve kisebb írásaim jelentek meg, álnevek alatt:

I. / REFORMÁTUS EGYHÁZ ÉS ISKOLA c. volt szlovenszkói egyházi hivatalos lapban „r - a.” álnévvel: 1927–1938. években.

II./ GÖMÖR c. rimaszombati lapban: „XX. sz. gondolkozó” álnévvel: 1927–1928. években.

III./ SZERETET c. munkácsi evangelizációs lapban: „r-a” álnévvel, az 1927–1936. években.

IV./ REFORMÁTUS SION c. lelkipásztori folyóiratban: „r-a” álnévvel, az 1932–1934. években.

V. / ÖSSZEFOGÁS c. rimaszombati evangelizációs lapban: „M” és: „r-a” álnévvel, az 1937-1938. években.

VI./ LELKÉSZEGYESÜLET: 1941. III. 14. -iki sz.-ban: „Miért ne lehetne nekünk is?” címmel.

VII. /SÁROSPATAKI REF. LAPOK: 1941. X. 25. sz.-ban „Lelkész-csere” címmel

BÁNÓC

Dobai Zakariás 1620 – 1629

Szakolyai P. Márton 16514

Jessenius György 1741 –?

Alsókemencéről érkezett.

Spátzai András 1754 –?

Szentmártoni István 1761 – 1766

Slakta Pál 1766 – 1770

Szentmártonyi Pál 1770 – 1775

Jenkéről érkezett.

Slakta Pál 1775 – 1782

Márkus András 1782 – 1785

Pásztor György 1785 – 1789

Rác Pál 1789 – 1791

Bezöből érkezett.

Kovács János 1791 – 1801

Szerencsről érkezett.

Vámossy Mihály 1801-1803

Felsőrócséről érkezett.

Gaál István 1803 – 1832

Tusáról érkezett.

Szabó Sámuel 1832 – 1849

Minajba távozott.

Soltész Károly 1849 – 1863

Miglészre távozott.

Szilágyi István 1863 – 1884

Gercselyből érkezett.

Hutka József 1885 – 1926¹⁹

BÁRCA

Szanki Imre 1588

Letenyei Péter 1591

Szentmargitai Mihály 1620

Felsőbányai Pál 1622

Szentmártoni János 1720

Bihari István 1725 – 1729?

Nagy Mihály 1754 – 1764

Csáti Szabó János 1764 – 1765

Kovács Gergely 1766 – 1773

Tonka/Tamkó/ György 1773 – 1776

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1774. augusztus 28.

Mária. 1776.?

Rácz Sámuel 1776 – 1779

Felesége Fajkó Mária.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1778. augusztus 9.

Pap Mihály 1779 – 1793

Felesége Mezey Mária, házasságot kötöttek 1784. július 6-án.

Gyermekeik:

Mária. 1785. szeptember 15. – 1789. július 28.

Zsuzsanna. 1787. május 15.

Mihály. 1789. május 14. – 1789. szeptember

Klára. 1791. augusztus 23.

Szivos András 1793 – 1797

Gönde János 1797, vagy 1797 – 1800

Felesége Szivós Klára.

Gyermekeik:

Julianna. 1798. július 18.

Botos János 1797 – 1800, vagy 1800 – 1803

Sebők Sámuel 1800 – 1803 vagy 1803 – 1806

Felesége Bátorfi Zsófia. Házasságot kötöttek 1806. február 11-én?

---

¹⁹ Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H2. Bánóc.

Szabó László 1806 – 1810

Felesége Nagy Erzsébet.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1807. szeptember 18.

Lengyel István 1810 – 1824

Nyerges Ferenc administrator 1824 – 1825?

Sutka /Sutha/ János (adminisztrátor) 1824 – 1825 vagy 1825 – 1826

Felesége Apáthy Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Dániel. 1825. November 19.

Halgató József 1826 – 1852. október 8.

Bernáth József (1852 – 1853 h. lelkész) 1852. december 8. – 1902. március 19.

Lengyel József (s. lelkész) 1902. március 19 – 1903. április. 1905. május 1. – 1907. május.

Göncre választották.

Szöllősy József (felügyelő lelkész) 1903. április 24. – 1905. május.

Pásztor István 1907. április 10. – 1929. április 10.

Visszament Rásonyba.

Felesége Lengyel Borbála. Született 1885. február 1., Házasságot kötöttek 1905. szeptember 26. Szülei: Lengyel Pál és Ujj Borbála.

Gyermekek:

Barna. 1908. július 26.

Julianna. 1910. szeptember 18.

Szakall János (h. lelkész) 1929. április 10. – szeptember 30.

Meskó Dezső (adminisztrátor) 1929. október 1.

Lengyel András 1930. január 1. –

Felesége Lang Emma.²⁰

Lengyel András önéletrajza

Születtem 1901. febr. 27-én. Szapon, Győr m.-ben. Azóta huzamosabban a következő helyeken tartózkodtam:

1901.11.27. – 1912. jul. Szap

1912. júl. – 1914. szept. Kulcsod

1914. szept. – 1924. május Pápa

1917. nyarán Berhida

---

²⁰ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Bárca. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A6. Bárca.

1918. nyarán Lepsény
1919. nyarán Bácsa
1922. nov. – 1923. jan. Csicsó
1924. május – 1924. nov. Béthel /Bielefeld
1924. nov. – 1925. júl. Basel
1925. júl. szept. Csicsó
1925. szept. 1926. január Pápa
1926. jan. – 1927. szept. Győr
1927. szept. – 1928. febr. Pozsony
1928. febr. – 1929. okt. Léva
1929. okt. – 1930. jan. Prága
1930. jan. – Bárca

Apám szapi, anyám kulcsodi földműves szülők gyermekei. Apám később testőr volt Bécsben a Burg-ban, állítólag 2 m magasságúak lehettek a császári “Leibwache” tagjai. Később hajós volt a Dunán. Házassága után Szapon telepedett le. 3 gyermekük volt: én, Margit, József. Hugom 1923-ban Kulcsodon, mint Gaál Rudolf felesége halt meg tüdőbajban. Jóska öcsém még csecsemő korában Szapon. Apám 1906-ban Pozsonyba került az elmeógyógyintézetbe. Anyám tudomása szerint a felett való felindult lelki állapot miatt, hogy apja kitagadta minden jussból, mert még az anyai jussot is anyja életében átíratná a maga nevére és nagyanyám halála után a II. feleségének adta. Both Márton komaromi nagybátyám tudomása szerint hozzájárult ehhez katona és tengerész korában folytatott kicsapongásaiból eredő betegsége. 1909-ben halt meg. Halványan csak arra emlékszem, hogy a nádtetős házunk akarta meggyújtani, hogy a kígyók kimenjenek belőle, s mikor a kezében el fújtam a gyújtót, a falun végig kergetett, míg valahol be zártak előle. Közveszélyessége miatt ekkor vittek el Pozsonyba, ahonnan nem tért vissza.

Anyám házunkat és kb. 30 hold földet örökölt Szapon, mint két ügyefogyott gyermek és öreg szüleik gondviselője. Még a vízholdó és favágó értelmetlen két szerencsétlenre én is emlékszem. 3 évi özvegység után anyám férjhez ment Kulcsodra egy gyermektelenül özvegyen maradt volt elemi iskolás kortársához, Nagy Lajoshoz. Mi ekkor Margit húgommal a III. és IV. el. osztályt végeztük Szapon a ref. egyház elemi iskolájában, s ősszel folytattuk Kulcsodon. Anyám második házasságából 1 lány testvérem született. 1913-ban, Jusztina, most férjezett Gaál Benőné. Mostoha apám és anyám állandó civódásban éltek, főleg miattam. Mint anyám elkényeztett fiacskája pottyantam mostohám megnagyobbodott gazdaságába. Anyám kímélni akart minden nehezebb munkától, e miatt kaptak össze legtöbbször. Csunán 1914-ben mostohaapám bevonulásakor szűnt meg a vizsály, s velem is csak a theologia elkezdésekor békült ki mostohám, s azóta vagyunk elég szívélyes jó viszonyban. Azt a békességet anyám nem sokáig élvezhette, mert súlyosbodó epe bántalmai miatt operálni kellett, s belehalt. 1923-ban Pozsonyban került apámmal egy sírba. Életének legnagyobb öröme volt, hogy mint exmittált theológust hallhatott prédikálni.

Iskoláim mint említettem, Szapon kezdtem, az első elemiben valami Márk, II-IV. elemiben Páncél Lajos akkor kikerült kezdő tanítók tanítottak. Nagy szeretettel foglalkoztak a gyermekekkel és irántuk való szeretetből tanultunk örömmel. Mint az özvegyasszony ráérem fia, az iskolai szünetekben és a tanítási időn kívül sokat ténferegtem. Páncél tanító úr körül és az általa nyújtott olvasmányokról beszámoltam neki. Neki köszönhetem ezen az úton a betűk megked-

velését Kulcsodon az V–VI. osztályban és I. ismétlődően jóformán semmi újat nem tanultam. Hodossy Miklós megfáradt öreg tanítóm, aki még nagyanyámat és anyámat tanította, utazgatással, kocsmával, szövetkezettel és gazdálkodással úgy le volt foglalva, hogy a feladott lecke kikérdezése a jobb tanulók dolga volt. Legfeljebb a lecke felmondásban tudott ügyesen versenyt teremteni a sorbaültetéssel a néhány ambíciózusabb tanuló között. Unottá vált a reggeli esti könyörgésekre való iskolás templombajárás, ahol valami régi imakönyvből énekes, vontatott hangon végigolvastak tanító, vagy lelkész egy viragos hosszadalmas imát, amíg mi a karzaton a leckére készülünk legjobb esetben. A gyülekezetből 2–3 öreg néni, vagy bácsi néha eljöttek.

Gimnáziumban áldott emlékü öreg lelkészünk közbenjárásával jutottam. Mikor látta, hogy szüleim között én vagyok a civódás tárgya a VI. osztályban neki elmondott konfirmáció leckéken és az évvégi vizsgán hallott szavalaton talált a tovább tanulásra alkalmasnak s ajánlotta anyámnak a taníttatást. Apám nem volt hajlandó megválni gazdasági munkástól, csak egy év múlva, 1914. szeptemberében az ő bevonulása után vitt magával ifj. Kúr Géza, lelkészünk teológus fia Papára, s eszközölte ki, hogy “terítő” lehessék a konviktuson. Egyéb kiadásaimat instruálásból fedeztem. Legációk és anyám lopva küldött segélyeivel küzdöttem végig a gimnáziumi időt 3 évig egy fiait taníttató özvegy jegyzőnénel laktam, az után össze-vissza más helyen, ahol instruálható lakótárs akadt. Így a VI. gimn.-ban Dákáról jártam be kocsival, az ottani jegyző fiaival. A térítőséget 4 év múlva elveszítettem magaviseletből kapott 3-as jegyem miatt. Ez pedig történt eképen, hogy az “Irgalmas rendi” kórházába kerültem valami járványos vörhenyvel, s az ágyam fölött lévő szent képbe a szerzetesek egyik éjszakai mulatozása után behajítottam késem azzal a megjegyzéssel, Valamennyi barátot így kellene megbicskázni. Később, mikor a képet mások összetépték, engem is vallatóra fogtak az ápoló emlékezése alapján, s vallássérelem miatt követelte az igazgatóntól a kicsapatásomat a prior. Hogy intézetünk továbbra is kaphasson az egyetlen kórházban diákszobát, osztályfőnököm elbeszélése szerint nagy sajnálattal adott a tanári kar elégtelen magaviseleti jegyet, s ezzel minden középiskolára való alkalmatlansági bizonyítványt. ifj Kúr Géza régi barátja lévén a priornak, az ő közbenjárására mérsékelte annyira kívánságát, hogy megelégedett elégséges magaviselet adásával. Bizonyítványaim egyébként 1-es és 2-esek voltak mindvégig, a szerint, mennyire voltam instruálással elfoglalva. Idősebb lévén osztálytársaimnál, könnyen bírtam velük a tempót, néha 3–4 tanítvány mellett is. Játékra időm nem került. Olvasni is keveset tudtam. Hiányát ma is érzem mindkettőnek száraz kedélyemben, művészetet értékelni nem tudó lelkületemben... Szünidőkre csak akkor mentem haza, ha mostohaapám nem volt otthon. Így töltött 1917 nyarat Berhidán, dr. Szűcs Ödön ny. járásbírónál, akinek valami Stern nevű fogadott zsidó fiát készítettem elő I. gimn. magánvizsgájára Veszprémben, de a gyermek szüleivel való összekülönbözés miatt ez opcióból nem lett semmi, s így a vizsgából sem. Többnyire németül beszéltek. Hogy megérthessem őket, éjjel-nappal szótárt vágtam. Így jutottam annyira a németben, hogy a gimnáziumot könnyedén letudtam az akkor nyáron gyűjtött nyelvkincsel... Nem egészen biztosan emlékszem, hogy a következő nyáron, vagy 1920-ban Lepsényben, Gondán nevű váltóőr egyke fiát készítettem Pótvizsgára. A nagyon kedves, egyszerű család kényelmes ellátáson kívül nem nyújtott semmit lelkiekben, sem a környezet. Tipikus, dunántúli egyke életmódjukra, gondolkodásukra azonban emlékszem. Mindent ráparazolni az egykére a megengedhető legnagyobb kényelemben élni otthon. Ilyenekkel veszne ki magyar fajunk. 1919. nyarat Bácsán, nagynénémnél töltöttem a kommün idején, ahol ácsmester

sógorbacsimnak segédkeztem a szent ácsmestérségben és kis gazdálkodásukban. Itt láttam Decsi nevű kulcsodi származású földimben a felcseperedett emberek elragodottságát.

Világháború alatt tan. képzőből berukkolt jeles diák. Katonaságnál sokszorosan kitüntetett eszes főhadnagy. A kommün a szegény, de csillogó életet megkedvelt, cseh megszállás miatt haza nem térhető főhadnagyot megteszi nyelvtudásával katonai attasénak Bécsben, majd fontos sereget parancsnokságával bizza meg a Dunamenti csehek elleni előkészületben. A rábízott sok pénz és anyag, emberi életek felett rendelkező hatalom úgy elragadta, hogy bácsai parancsnoki kényelmet a kommün után nem tudta a tanító hangya munkjára cserélni, hanem valószínű a kémkedés házard vállalkozásába csapott át... Érettséginek majdnem a biztos jeles kilátásaival mentem. Jóakaratu magyar tanárom tréfából s vizsga előtt megkérdezi, miből szeretnék felelni. Mindegy, mondom, csak költőt ne adjon, mert azokat sohse szerettem. A legelső, a magyar tételem: Vörösmarty Mihály jellemzése költeményei alapján, egy elkésérített a bizalmam ilyen kihasználása, hogy ájuldoztam. A mentő tételekkel gyenge elégségesre jutottam. A többi tárgyak jeles feleleteit vonták aztán le jóakaratulag a tanárok jóra és magyarból is jót kaptam, hogy elégséges nélkül, általános jóval megussszam. Pályaválasztásomul jegyzőt jelentettem be, bár tanárnak készültem, de félttem, hogy a magyar irodalombeli fogyatékoságom annál inkább kitapogattják. Tanárain közül Sándor Pál és Pap Zoltán latin és görög tanáira gondolok leghálásabban, akiket akkor nem igen kedveltem, mert minden órát pontosan megtartottak és a repetitio est mater studiorum jelszavukkal addig rágatták a nyelvtant és fordításokat, hogy az érettséginel könnyű dolgunk volt. Ilyen életét nem kimélő, szorgalmas munkás volt Tóth Lajos zenetanárunk. Bírta türelemmel a sok botfűlüt. Addig kínozta, hogy klarinétal és harmoniummal a megfogott hangok után rendes énekessé tett engem, aki éveket két hangot meg nem tudtam különböztetni. Történelem tanárom: dr. Lakos Béla, tankönyviró, térképkiadó, országos híri emberünk előadásait szájatva hallgattuk a Habsburgok visszaéléseiről, de a pedáns számonkérő, rögzítő pedagógus kényelmetlenebb munkáját nem ismerte, 10–15 perces órákat tartott, a tanítványait nem ismerte. Az öregek fáradt favágó, léleknélküli munkája csak az ifjabbak tapasztalatlan, de lelkesítő munkájával juttatott el az önképzés segítségével a legszükségesebb ismeretek megszerzésére. Dr. Kapossy Lucián, Győry, Barcsi, Sarudy elégett öregek untattak. Antal, Fenyvessy, gyarló kezdők kísérleteztek rajtuk. Dr. Trócsányi, Losonci, Rácz, Kovács nagyobb eredmény nélkül, becsületes munkások voltak. A nagyobb nevű jó, vagy híres tanárok: dr. Császár, Fejes, Lakos, Kapossy, Trócsányi, Losonci elvegezték dolgukat, de nem tudták megéreztetni tán igen kevés diákkal, hogy egyénileg is törődnek velük. Így nekem a száraz, de az egyénnel is törődő három ember maradt meg ideálomul: Sándor, Pap és Tóth. A pápai kollégium felirása: Az egyházkerület Istennek, Hazának, Tudománynak”, nem igen vált köztudomásúvá sem, hogy az egyházkerület, tartja fenn, s máig sem tudom megkülönböztetni, hogy mennyiben volt más a ref. gimnázium egy piarista, vagy zsidó gimnáziumnál. Vallásos nevelést nem nyújtott abban az időben. A hittanórán kívül nem éreztették a tanárok, hogy miért református az iskola. A templomban néha volt 1-2 tanár velünk. Tudomány dolgában annyi öreg, annyi kezdőt használt, hogy nagy focus nem lehetett. Egyetlen, a hazának maradt érzületben legtöbb. A legmagasabb fokra fűtött hazafiasságtól izzott minden tanár. Ha úgy érezhettük meg volna rajtuk a reformátusságot, nem veszett volna kárba a kerület áldozata. Ilyen értelmű volt az utolsó magyar dolgozatom: Búcsú az alma matertől. Ki is kaptam érte a magyar tanáromtól.

Theológiára azzal az elhatározással mentem, hogy olcsóbban tudok le ott két évet és akkor megyek tanárnak a bölcsészetre. Isten szava szólt ott Pongrácz József tanárom, Csizmadia Dániel senior barátom személyén és szavain keresztül hozzám. Gimnazista koromban csak a pénzért prédikáló papokat, lumpoló theologus diákokat láttam meg. A kislegációkban egymás ellen intrikáló tanítókat és papokat kellett megismernem. „A mennykő hozta már ide” hangzott karácsony estéjén Fazekasné tiszteletes asszony szava a konyhában Ádásztevelen, amikor a cseléd bejelentette érkezésem. Utána fátyolba öltözött angyalt játszott a karácsonyfa mellett. A két említett személyen kívül a pesti, tahitófalusi, balatonszárszói diákkonferenciák előadói és résztvevőinek bizonyoságtételei vittek közelebb elhivatásom megismeréséhez. Az első theologiai év kezdetén lelkészünk fiának, ifj. Kúr Gézának a helyettesítésére exmittáltak 2 hónapra Csicsóra, aki németországi tanulmányútra ment, s így jan. febr.-ben helyettesítettem. A két pápai év után ugyanott alapvizsgáztam. Több külföld készülő kedvéért kivételesen májusban alapvizsgáztunk, 1924-ben. Utána a Bodelschwing féle betheli szeretetintézet tanulmányozására mentem el diakónusokkal. Nagy hatással volt reám ott az epileptikusok sorsa, Az atyák vétkeit a fiakban... minden beteg törzslapjából kikiáltott. Vagy parázna, vagy iszákos volt maga, vagy a felmenő családja. Diakónusai és diakonisszái a nagy üzemmé vált intézetben majd fele részben a háború utáni németországi nyomor elől kenyérért oda menekült kétes elemek voltak, vagy jobb esetben becsületes munkások, de nem a lélek emberei. Annál megragadóbb volt a veteránok Istennek áldozatul odaszánt élete. Ezek még a jobb német időkben mentek az intézetbe kenyér fejében életfogytiglani szeretetmunkásnak. Orvos vagy egyszerű cselédlány, mindeféle akadt közöttük. Isten kicsinyeinek ügye szívügyük volt. Derék lelki emberek voltak itt azok a theologusok, akik a „Candidatenschule” bibliatanulmányozó munkájában sokszor éveken át részt vettek, mellette a betegápoló munkát is végezvén. Sem lelkési szolgálatban, sem egyetemi években nem számított be nekik az itt el töltött idő, csupán maguknak lelkigyakorlatul vállalták azt. Két igazi lelki barátot szereztem közülük: Behrens és Kort személyében. Mindkettő később a Bekenntniskirche titkos tagjai voltak. Utóbbi brandenburgi lelkész, s egészen 1940-ig sikerült vele a levelezést fenntartani. Azóta a háborús viszonyok ezt megakadályozzák. Harmadik gyermekének születése után „Schluss, alle gute Dinge sind drei”... írta, mire én lehordtam, s nem sok időn belül a 4. és 5. születéséről értesített. Ez már a hitleri uralom idejére esett.

Báselbe, az egyetemre innen Béthelből jutottam Pfr. Gantenbein útján. Egy protestáns nemzetközi konferencia volt itt Bethelben, melyen ő is részt vett, s hallotta, amint magyar nótákat klarinétoztam az elmebajosoknak. Kivallatva, felajánlotta, hogy felvesz a svajci egyetemek valamelyikére 2 semestert az amerikai Rokkefeller alapítvány európai prot. kisebbségeket támogató osztályának terhére. A prágai csehek nagy bosszúságára első voltam itt csehszlovákiai magyar, mert eddig mindig csehtestvér, vagy ev. tót diákok foglalták le ezeket a helyeket. A svajci theológia és egyházi közélet a kialvó vulkán hatásával volt rám. Nagy tudományos készültség emeli a theológia és lelkészség tekintélyét, de a sok szekta mutatja a lelki munkásság hiányát. Duhm biztonsága az otestamentum kritika vizsgálásában, Heinzelmann etikai és dogmatikai előadásai a biblia talajára építve, a vak Riggenbach Jel. könyvéről tartott magyarázatai hagytak maradandó nyomot lelkemben a baseli egyetemről. A vak mintha többet látott volna a Jel. titkaiból... A városban eseményszámomba ment nevesebb prédikátor vasárnapi beszéde, mint a cirkuszba, tódultak az emberek de d. u. nincs templom, s a 160 ezer lakosságú város templomlátogatása nem

lehet több 30-40, 000-nél, a többinek fontosabb a kirándulás. A lelkészeket a „Sprechstunde”, nagy könyvtár, 5-15,000 farnkos fizetés jellemzi. Urak, ritkán szolgák. A államosított (kantonként) egyenlő fizetés csak álom, a személyi pótlékkal legfeljebb ezt a minimumot (3-6,000 Fr.) emelik gyülekezetenként többé, vagy kevésbé... A hebelstrassei theol. otthon nagy kényelmű berendezése ideális példa a tanulási lehetőségre. Vele kapcsolatban feljegyzésre méltó, hogy a vezető lelkész Pfr. Wirts unokahuga nagy komolysággal vette az előttem egy évvel ott járt Csizmadia Dániel, mostani neszmélyi lelkész és az én társalgási német nyelvgyakorlataimat, s a parkban piros-fehér-zöld virágos kör ültetésével viszonzta. Válaszul Csizmadiával egy magyar ruhát adományoztunk neki, amit a komáromi leányok varrtak meg e célra Lelkes bátorkeszi-i lelkész hugának közreműködésével. Büszként jelent is meg sokáig minden ünnepélyes alkalommal a magyar viseletben... Az egyetemen 1924–25 telén „mitteleuropäische pol. Lege” címmel előadássorozatot tervezett valamelyik utódállam propaganda munkája segítségével Szende bécsi emigráns tanár, volt kommunminiszter. A megfelelő reklámra megtelt az egyetemi auditorium. Úgy kezdte, hogy a trianoni béke nagy igazság volt a magyarországi utódállamok teremtésévei. A hozzászólásoknál 7 magyar, 7 utód államból jelentkezett valami erdélyi Bíró nevezetű mindnyájunk nevében mutatta be a fizetett árulót az előadóban. Erre az előadásokat beszüntette. Hazajövet az én útlevelém is elvették, s mire újat kaptam, 410175 külön ellenőrzési számmal kaptam, s minden hónapban megkerestek 10 éven át a csendőrök megfigyelés végett, de soha nem kellemetlenkedtek. Határon mindig külön vizsgálatnak vetettek alá.. Amikor ezt elmeséltem Szilágyi plébánosnak Kassán 1940 körül, felvitt a főispánhoz, hogy a nemzetvédelmi kereszt ívét töltsen ki. Nekem kellett volna azonban a baseli lapok híradását, a hozzászólásaink két tanújának vallomását beszerezni. Inkább visszadtam az igénylő ívet... Egész év alatt vezettem a Baselben és vidékén üdülő magyar gyermekek számára vasárnapi iskolát a Münster melletti Lukaskapelle-ben. Kb. 200 gyermek körül felekezeti különbség nélkül jártak oda, sőt minden magyarul tudó is meglátogatta. A gyülekezés előtt a münsterplatzi játéka egészen más volt a magyar gyermekeknek, sokkal temperamentumosabb, mint a svájciaké, e ezért nagy tömeg bámult őket mindig. Segítő társak voltak ebben 2 ref. pesti gimn. lányka kísérő, Molnár Mária 1-2 hónapig, Viktor pesti lelkészi család lánykája, néhai Töltéssy Zoltán ifj. lelkész akkori menyasszonya. Minden pénteken tartottunk előkészítő megbeszélést. Néha egy-egy kisebb csoportot vezetett Heins ev. theologus is, aki tipikus képe volt; az anyanyelv nélküli embereknek. Apja bunyevác magyar jegyző, anyja szász. Magyar elemi végzett a háború előtt Újverbászson és Újvidéken, horvat gimnáziumot, német egyetemet. Perfekt beszélt mindahárom nyelvet, de gondolkodni egyen se tudott. Most a Bánát ev. esperese, tipikus résztvevő volt még Várady Attila banktisztviselő. Pestszentlőrinci magyar tengerész és olasz asszony fia sohse hallott magyar szót. Svájci árvaház nevelte fel. Rokonai meglátogatása céljából nyelvórákon és szótárból annyira megtanult magyarul, hogy kisebb hibákkal elvezetett, egy vasárnapiisk. csoportot... A francia civilizáció-ra jellemző esemény a magyar gyermekvédő liga svájci és hollandiai gyermeknyaraltatási akciójával kapcsolatában, hogy a hazatért hollandiai gyermekvonatunk 11 ápolónője tifusszal a betegkocsiba került és 700 gyermekkel dr. Nagy orvos maga jött a vonaton. A tifusz hírére nem engedték egyetlen francia állomáson megállani a vonatot, nemhogy segítséget adtak volna mellé, s a legelső svájci állomáson, Baselben a liga barátai egyenesen magyarokat kerestek fel a rendőrség útján kísérőnek, s fizették a visszaújtjukat. Így kísértem először ilyen vonatot, s dr. Naggyal kötött

ismeretségem után győri és lévai káplán koromban ia 5-6-szor kísértem Svájcig, s használtam fel ez alkalmat menyasszonylátogatásra.... Sorsdöntő is volt számomra a gyermekakció. Két bácsai unokahugom mostani feleségemnek családjához került. Őket látogatva ismertem meg.

A svájci tanulmány után Csicsón töltöttem a nyarat 1925-ben. A Kállay hercegi uradalom tisztartójának egyetlen fia mellé vállalkoztam nevelőnek, aki kb. 20 éves kamasz volt, mindenféle iskolával felhagyott. Itt ismertem meg a magyar úriosztály egyik rétegének erkölcsi állapotát. Nap-nap mellett zsúrok, multságok voltak. Külön utakon járt férj és feleség egymás békességes tudtával. Cserelátogatásban éltek össze-vissza pesti és vidéki férjek és asszonyok. A hercegi birtok gazdasága volt a préda. Az utolsó cigánylány és cseled az összes intézőkkel, gazdákkal és alkalmazóiakkal ilyen erkölcsűekből kerültek ki, mert csak vagy így vették fel, vagy ilyenné tették. Külön női perszonát tartott a tisztartó a fiú számára. A hercegi cseléd nem törődött vele, csak rövid ott tartózkodása idejére szeszélyes allűrjeinek vadúszásban, mulatozásban, fürdésben előkészítője legyen a züllésben jártas tisztartó. A pogánynál rosszabb, semilyen hitet nem tartó, egyébként r. k.-nak született család a buzgó ref. theol. hírében álló csekélységemtől remélte fiának megtérítését. Sajnos, keresztlő jánosi szavaim a pusztába veszttek. 1925 őszén a negyed éven dispensator lettem a konviktuson. Örömmel vettem a kitüntető kedvezményt, de a kötelességtudás lévén mindig jelszavam, mikor a káplánhiány miatt Győrbe exmittálni kellett valakit, karácsonytól erre vállalkoztam. A városi káplán fungensgép szerepe mellett átjártam d. előttönként a II. félév előadásaira is. Az igazi gyülekezeti élet Czeglédy Sándor principálisom mellett kedves munkakörre tárult elém. Különös gondot a bácsai szórvány felkarolására fordítottam, ahova a rokonaim kedvéért hittanórákra, vallásos estékre, bibliaórákat megbízás nélkül mentem. Imaház építésére a telket összeverbuáltam. Sajnos, principálisom győri távozása után utódja Győry Elemér kiadta a kezéből a vezetést és a ref. telken közös prot. templom épült. A családi élet boldogsága principálisom ideális 5 gyermekében, felesége és az ő szelíd lelkiségében a „boldogok a szelídek” megjelenített prédikációja volt. Az új testamentum fordításán ép akkor dolgozott, annak technikájába volt módomban bepillantani. Éjt-napot egygyé tevő tanulmánya és munkássága a magát elégető prédikátorok mostani példányaként hatott rám. Az egyház anyagi megalapozása és a saját háztartásának anyagi elhanyagolása, ezzel a szavai mondhatnám, férj és feleség élelmetlensége, a szaporodó váltóirodalom kényszerítették Czeglédre a nagy javadalomba. Kápláni és papi vizsgáim jelesen mehettek volna, ha a gyülekezeti munka nem köt le teljesen és meglehetősen felületesen nem készültem volna rájuk. Így csak jók lettek a passzusok. Győrből korszerű incidens miatt távoztam. 1927 nyarán határátkelési igazolvánnyal mentem át Nagybajcsnál a Dunán Kulcsodra. A parton a csónakra várakozva az ügyeletes tiszttel híreket halgattunk, s a bemondó egy zsidó megbűnötését említette a miatt, hogy valami kávé pótlék csomagolásra a magyar koronát használta címerül engedély nélkül. Mit szól ehhez a vakmerőséghez, kérde a hadnagy. Szórakozottan jegyeztem meg, hogy a 20. században a koronák már ügyis a múzeumba valók. A magyar korona nevében letartóztatott és Győrben a katonai parancsnokságára kísértetett, ahol csak Martsa katonai kurátorunk jóakarátának köszönhettem, hogy el nem verték rajtam a port és azzal az ígérettel, hogy távozom az ország területéről, süllyesztette a papírkosárba a dolgot.

Győrből Pozsonyba kerültem. Gyalókay esperesünk Nemesócsán nem vett fel a pátriámban káplánnak, mert 1925-ben Baseltől jövet láttam Csicsón a körlevelén a vasárnapi iskolákra vo-

natkozólag, melyben azt elrendeli 12-18 éves ifjúság számára, gazdasági és egyéb szakismerek alkalmi előadóival, az elemi anyag megisméltésével. Erre azt jegyeztem meg, hogyha volna egyházi Borszemjankó, akkor vezércikk lehetne benne, s ez fülébe jutott. Esperesi jelentésében azért emlegeti a mai fiatalság elrugaskodását és az egyházi borszemjankót. Nagy szeretettel és megértéssel próbált elhelyezkedést biztosítani a számomra Balogh püspök úr Pozsonyban és az egyházkerület utazó káplánjakép felvett, de javadalmazásra fedezet nem lévén, az egyházzal kapcsolatos Phönix biztosító propagálását kellett a misszói utak mellékmunkájául felvenni. A biztosítónak megérte ezért engem fizetni, sőt még jutalékból külön százalékot is adott a kötött üzletek után. Mint a biztosító társaság felügyelője, módomban volt látni, hogy a biztosítás nem sociális intézmény, de csúnya üzlet, mikor 40% alig megy kármegtérítésre. Református egyházunk nagy összegeket tehetne zsebre, ha az összes egyházi biztosító díjakat beszedné és vállalná a károk megtérítését... Czeglédy Sándor ellentétét találtam új princípálisomban. Semmiből alapozta és biztosította a pozsonyi egyház anyagi jólétét. Lelkiekben elhanyagolt volt a Pozsonyi gyülekezet és a szomjúhozó lelkeknek nem hangzott Peter pünkösdi szava. Nagy szociális érzékkel minden feles pénzt segítségére fordította, állásszerzés, diáktanittatás, családi tüzhelyrakás, házasságközvetítés, megélhetés biztosítása, ez volt a munkája. Jézus széjel járván, jól tett, ezt vallotta jelszavának. Nagy nyelvtudása, diplomatikus loyaltása tiszteletet szerzett az államhatóságoknál is neki. Minden ajtó nyitva állt előtte. A felvidéki összes papok és családjaik születésnapját és névnapját tudta, kevés volt, akinek valamivel ne kedveskedett volna... Feljegyzésre méltó, hogy egy kidobott magyar ref. rendőrt úgy vétetett a cseh rendőrigazgatóval vissza a szolgálatba, hogy a nagy vadász csehtől azt kérdezte az audiencián, miért van tilalmi idő. Kivette belőle, hogy a vadak párzanak. Nos a vadakra van kiméleti idő, akkor az ő sülő rendőrijére is legyen. Feljegyezni kívánom róla, a magyar gályarabok további sorsát egész életében kutatta és 1926-29 között 3-át talált meg belőlük, egyet Rigában, kettőt két svájci olasz falucskában Thessin kantonban. Kár, hogy nem jegyezte fel kutatásait, Végh Kálmán és Czibor József titkárainak legtöbbet mesélt róla, nekik kéne megörökíteni.

A bolyongó káplánságot piszkos biztosítási mellékletével szívesen cseréltem a lévaira, Antal Gyula volt diákkori lakótársam meghívására. Sajátjából fizetett a gyülekezet érdekében, mert magyar érettségim miatt nem kaptam kongruát. Előbbi két princípálisom egyesített képe volt benne. Nagy veszteség ifjúkori halála. Kevesen tudják róla és sok váddal illeték kívülről, hogy az egyház bérlakását miért vette bérbe. Nem lehetett azt írásba foglalni sehol. Az albérlő nem esett a lakótörvény alá, még az üzletek sem. Így felcsavarhatta a régi 15000 koronás bérletet 70000-re, de ennek 55%-t kellett volna házadóba befizetni, mivel a régi bérért vette ki, mint főbérlő, s csak ebből fizett 55%-t, a régi lakók magasabb, bérlete után, után pedig 10% kereseti adót, így megtakarított közel évi 50000 koronát az egyháznak, de ezt ajándékba adta mindig. 1928. februártól 1929. okt-ig voltam itt. A cseh hatóságok előtt azonban az üresedésben lévő káplántartó helyeken 1927. márc. – 1927. szept.-ig Léván, 1928. febr.-ig Mohiban, 1928. febr. 1–1929. december 31-ig ismét Léván voltam nyilvántartva, s a győri tartózkodásom el kellett hallgatni, hogy akadály ne legyen idegen állam szolgálata a kongruám kiutalásának. Sajnos így sem kaptam meg, mert a törvény úgy szólt, hogy érettségimet nosztrifikálhatják, de ezt nem követelhettem. Így történt meg, hogy mindvégig iskolatárs Szabó Zsigmond nagyodi kollégának vizsga nélkül nosztrifikáltak, nekem megengedték az összevont vizsgát a gimn. 4 felső osztályáról és utána az új érettségim,

Szűcs Árpád ipolypásztói kollégának a gimn. 4 felső osztályát évenként kellett letennem, Szűcs Lajos nemesoroszi-i kollégának pedig egyáltalán nem engedték meg. Kongruánk érdekében az egyh. ker. lelk. lépesítő bizottság pro forma nosztrifikációs lelkészi vizsgát is tartott számunkra, amelyen tót nyelvből levizsgáztattak, bár a vizsgáló bizottságból Patay Károly esperes tudott néhány modatot tótul, én a legtöbbet, mert Pozsonyban és Léván tanultam tanfolyamokon és magán úton is. Ezért úgy vezették rá a II. lelk. kép. biz.-ainkra, hogy megvizsgáltatott, képesített. Ez sem használt. 1929. nyarán egy bászeli nemzetközi konferencián a prágai huszita senior, Soucek megígérte, hogy menjek el a huszita fakultásra a magyar érettségivel hallgatónak, mint külföldi. Így a fakultás kéri a nosztrifikációt. 1929. okt.-tól el is menten. Nagyon testvériesen kezeltek is a prágai diák otthonban, de nem tudták a nosztrifikációt kieszközölni, mert a minisztériumban a fekete könyvben voltam és egy Győrből Pozsonyba, Végh Kálmánnak írt levellem volt irataimhoz mellékelve, melyben a nosztrifikációs vizsga után érdeklődöm, és „ilyen féle műtétek színhelyéül a pozsonyi líceumot hallottam emlegetni” soraim meggyvörös ceruzázva, mellette azzal a megjegyzéssel, hogy a köztársaság intézményeit kigúnyolja és Pozsonyt nem Bratislavának nevezi. Füssy Kálmán komáromi képviselő kutatta ezt ki és írta meg. Nagy örömmre szolgált azonban a cseh testvér egyház megismerése. Ott létem akatt, 1930. febr.-ig a staromestsé-i kis templomban prédikáltam a lutherköpenyben minden vasárnap diákoknak és katonáknak magyarul. Szívsen akartak arra is készíttetni, hogy a magyar ref. egyház hozzájuk való közeledését, esetleg csatlakozását munkálni vállaljam. Mint első fecskét a theológiájukon, szertték volna a losonci theológia odaköltözésére küldöncnek használni. Erről még szólok Magda Sándorral kapcsolatban. Az internátus vezetője érdekesen egy egykori győri katonai zenekari őrmester volt, ki tudott magyarul és hálásan emlékezett Magyarországra. Sem tanáraik elmaradt liberalizmusukkal, sem egyházi életükkel a dühöngő áll. nacionalizmust szolgáló és fejő rendszerükkel nem hagyott különösebb nyomot nálam. Legfeljebb az összes prot. nyugati államokat összejárt theológusaik nemzetközibb látóköre kezdett gondolkodóba ejteni, hogy mennyire más érintkezési formát teremtené a Krisztus az egyes fenekedő népek között, mint a nélküle kíséreltező politika és diplomácia.

1928. szept.-ben Pápán tett és utána Léván nosztrifikált II. lelk. képesítő vizsgám után minden megüresedő helyre pályáztam. Meglepett Nagypaládról Törő nevű presbiter levele, aki a gyülekezet nevében valami 100 q-án felüli terményt 50 q-ra akarta lealkudni, mert ott és a környéken így volt szokásban. Ajánlva elküldött kézirataimra és lelk. vizsgai csoportképemre, amit kértek, mindmáig nem tudtam sem lelkészüktől, sem tőle választ kapni. U. i. ha egy egyh. megye jóváhagyja, szívesen megyek arra is, az volt az ajánlatom. Boriból meghallgattak, de nem vendégeltem meg őket, így nem jöttem szóba. Kisújfaluról is meghallgattak incognito, s azzal a határozott kijelentéssel mentek el, hogy ők, a teljes presbitérium garantálják a többséget. A választás előtti napon lévén a szomszéd Bátorkeszin vásár, ott Dukony perbetei lelkésztársam annyira befeketített, hogy az ígértetevő presbitereken kívül nem kaptam több szavazatot, mert a nagy többség ezek után nem szavazott. Annak a szegény korlátolt embernek pedig egyetlen oka csak az lehetett koromhinto eljárására, hogy legátus koromban az irodában ágyazott karácsony vigiliáján, s az írósztalon hagyta a debreceni lelkészi tár kötetét kar. II. ünnepének dátumával az egyik beszédet megjelölve. Tréfából este megtanultam és másnap reggel azt mondtam el. Az úrvacsora osztás előtt a papszékéből búcsúzva kezet sem fogott. A Kisújfalura megválasztott Ne-

hézy Károly örömmel vette volna, ha helyére meghívják, s lemondása előtt meg is beszéltek ott a lévai bibliakörbe eljáró marcelháziakkal. Ezt megtudva Gyalócai esperes, 2 évre a paróchia-építés céljaira elhalasztotta a betöltést. Amint eljöttem Bárcára, 1 év múlva betöltötte. 1929. okt.-ben egymást követő héten választottak meg Bárcára és Csécsre. Csécsre valószínűleg azért, hogy gondolták, úgy is Bárcát fogadom el, így egy újabb választásig ott maradhat a helyettesük. (Bittó Béla) Bárcán 7 pályázó közül egyedüli ismeretlen és nőtlen lévén, rán mindkét körülmény bejátszott, hogy megválasszanak.

Bárcára 1930. jan. elején jöttem. Hogy ne keljen nekik tovább helyettesről gondoskodni, nov.-i itlétemkor abban állapodtunk meg, hogy ott hagyom Prágát és már karácsonyra eljövök. Közben a krácsonyi helyettesítésre a Kassán katonai szolgálatot teljesítő Szakall János, most hanvai lelkészt kértem meg, s prágából Baselbe mentem házasságunk megkötésére, hogy már feleségemmel együtt jöjjenek a beiktatásunkra és a lakás berendezésére. A beiktatás a bárcai jegyzőkönyvben általam beírt módon történt 1930. jan. 12-én. Mikor Kassán a prágai gyorstól Gönczy Gábor kassai lelkésznel várakozó 1–2 atyafihoz bekísértek, az ajtón belépve a szoba hátulján valaki mélyen sóhajtva mondotta, „hála Isten, hogy megnőtt.” Úgy gondolom, özv. Lengyel Pálné lehetett.

A helyettesítésre karácsonykor megkért Szakall kolléga jellemzésére feljegyezendőnek találom, hogy még a fogadásomra elmondott köszöntőt is 100 koronás árban számolta fel, nem is szólva a többi funkcióiról. Pedig tudtam, hogy leánynézőben szívesen jár Bárcán. Első buzgóságában aztán a gyülekezet felét megtérítette a karácsonyi helyettesnek, sőt egy kocsi fát is adtak, meg a beiktatási tyukokat, de még így is 350 koronámba, kb. egy öltöző ruhába került a karácsonyi helyettesitésem, amire csak meg nem fontolt ígéretemből voltam kötelezve... Még súlyosabban rovom fel kapzsiságánál házasságszédelgését. Szopkó Ilona tisztességes hajadonnak a jövőjét tette csonkavágányra. Orémus Endre mostani szepsi-i kolléga bevallása szerint őszinte szándékkal járogatott hozzá, hogy elvegye. Szakall jobb vágású külseje és társalgó fellépése kizökkentette Orémus iránti érzelmeiből, míg 1929 őszén náluk kosztolt a gyülekezet gondoskodásából helyettesítési kiszállásaikor. A 2 Szopkó lány és Szakall elkísérték e bútorüzletükbe a megérkezésük utáni napon. Ott lettem figyelmes Szakallnak Szopkó Ilonához intézett megjegyzésére: egyzésére: „Ugye Ilus nekünk majd ilyen...kell” egy bútordarabra mutatva. Eddigi bizalmaskodó csi-csergésükből sejtett intim viszonyra ez a kijelentés nekem idegennek a kötelezi ígéretet jelentette. Annál kiábrándítóbb volt később megtudnom, hogy el tud-e felejteni pár sor volt a búcsú és köszönet a szívleli meleg hajlékért és Göthe elve szerint Andreeres Städtchen, andreres Mädchen. A don Juan lelkész így tette cinikussá a ma már 34 éves hajadont minden férfival szemben és húzta keresztül előbbi házassági lehetőségét.

Bárcán a magyar Kassa mellett új dolog volt tótul povedáló ref. atyafiakat hallanom, sőt a hittanon a gyermekeik nagyobb részével magyarul se tudtam beszélni. Zsebesen, Széplakon, Bárcán egyaránt eleinte két nyelven, majd pár év múlva már csak tótul kellett tanítanom, mert nem volt aki megértsen. E miatt maradtak el a falunként és házanként tartott bibliaórák, mert az ifjabbak nem értették, az állami alkalmazásban levők pedig tótul akarták, az öregek mer ragaszkodtak a magyar nyelvhez. Ez a nyelvi feszültég még jobban kiéleződött, mikor 1934-től az állam azért helyezett át ref. tanerőt a bárcai iskolához, hogy tót istentiszteleti nyelv bevezetését munkálja. Fonos, Rapos bánóci tót fiúk becsületos derék tanítók megértéssel kértek 1-2 tót

istentiszteletet havonként. A jegyzőkönyv 88.-és 100. oldalain leírt gyűlések szerint az akkori 156 lélekből kb.10 nem tudott magyarul, ugyanannyi tótul, (Lukács, Arvai, Szopko és az én családom.) a többi mind két nyelvet egyformán beszélte, de többször és többen a tótot. 20 éven alul mar csak konyhamagyarassággal keveset tudtak. Az említett jegyzőkönyvek szerint mégis ragaszkodtak a magyar nyelvhez, mert legalább a templomot akarták a nyelvtanulásra felhasználni, meg ez öregek magyarul ismerték a vallásos és elvont fogalmakat. A szükségkép bevezetett tót hitoktatást és egy kéthavonkénti istentiszteletet sikerült az állami hatóságoknál úgy értékesíteni, hogy a régi díjlevél megszűnt tételei helyett felvett kántori búza és fa járandóságot törölték és a földek adójának fizetését a kiadásba bevették s ennek megfelelően adtak kongruát 1930. szeptől, amikor az érettségit újra letettem Pozsonyban félig tótul. Nehéz anyagi gondokkal kellett küzdeni, míg a kongruát meg nem kaptam 1931 májusában. Örömmel emlékezem a hívek jó szándékára, amellyel a nélkülözésekben itt-ott segítségül jöttek. Az irgalmas samaritanus papjához hasonlóan került el Gönczy Gábor kassai kollega, aki, mint egyetlen ismerős bankbetétekkel rendelkező azt mondta, hogy elvből nem ad kölcsönt, mikor 1931. jan.-ban az első kislányunk születése után feleségem a mentők vitték a kórházba és előre kellett a kórház díjat lefizetni, hogy felvegyék. Nagyobb belátással, volt az ismeretlen bankigazgató, akihez fordultam azután kölcsönért, mert még kezességet sem vállalt elvből érettem, csak ajánlott a banknak.

Az emberek és helyzet megismerése után itteni munkásságom különösebb megoldandó kérdéseinek találtam: 1. hitoktatás és hitvallás tételre való előkészítés és lelkiismeretes végzését itthon, Zsebesen és Széplakon. Főleg a két szórványban az idősebb emberek sem emlékeznek, hogy lett volna rendszeres tanítás, legfeljebb bejártak a gyermekek. 2. Az egyházi adózás bevezetését. Adókulcs nélkül csak úgy alkalmilag összeszedett kivetés nem biztosította sem az 1929-ben meghozott díjlevél tételeit, sem az épületek javítását és a félig földműves gyülekezetben igazságtalan volt a holdak utáni való kivetés, mert a sokszor jobb megélhetésnek örvendő más foglalkozásúak nem osztoztak így a teherviselésben. Legigazságosabbnak bizonyult a 3 éves próbaidőn át kipróbált mai jövedelem és család után kivetett egyházi adó. Sokáig papfizetésnek tekintették és nehezen szokták meg, hogy mindenki viseljen terhet. Önmagam igazságos megadóztatása volt a vonakodók legkönnyebb leszerelése. A hátralékok azóta fogytak, sőt már megszűntek, mióta évenként adakozási és adókimutatást készíték évi esemény jelentéssel együtt, s azt újévkor kiosztom minden családnak. 3. Az egyházi épületek rendbehozatalát. A felületesen épített paróchia a múlt háborúig kitarzott az 1900-as évektől javítás nélkül, azután a háború miatt és fedezet híján semmi javítást nem eszközöltek. A rendszeres adózás enged a fokozatos javításokra is némi fedezetet. Új kályhák, kerítések, festés, folyosó, W. C. kút, kilincsek egész lakhatóvá tették az épületet. A vegyes házasság, megszüntetése. A gyülekezet 2/3 része vegyes ház. Javunkra egyetlen reverzális soha nem történt. Lukács, egy erdélyi csendőr él javunkra adott reverzállissal, Erdélyből. Volt elődöm húga gyermekei nemük szerint (Szopko), hasonlóképp egypár evangélikus vegyes házasság is. A többi mind, tisztán r. kat. gyermekekkel. Az 1799-i püspöklátogatás 307-ben állapítja meg a gyülekezet lélekszámát a 4 községben, de a nőszüléssel 156-ra fogyott 1930-ig, holott a 4 község lélekszáma kb. 4-szeres azóta a természetes szaporodással és beköltözéssel, tehát e szerint ma 1200-1500 reformátusnak kéne lenni a gyülekezetben. A reversális törvény előtt nyomozásom szerint az iskola vitte el őket. R. kat. iskola volt mind a 4 községben, Bárcán 1892-ig. A gyermeket taníttatni akaró szülő vagy odaadta r. kat.-nak a gyermekét, vagy kénytelen volt idegenbe ref.

iskolába küldeni. Az egyh.m-i lev. tárbán megtalálható a bárcai főgondnok válasza az egyh. m. iskola felállítást sürgető eljárására. Valószínű a kívül tanuló gyermekek kihagyásával –mert az anyakönyvek szerint meg kellett volna lennie– olyan csekélynek tüneteti fel a gyermekek létszámát, hogy nem érdemes iskolát felállítani. A terheket viselő főgondnok megszabadult az iskola terheitől, a gyülekezet eltűnt. A Bárczay családból voltak mindig a főgondnokok. Mindeddig természetesnek találták tehát még a református felek is, hogy r. kat. templomban kell esküdni, ami reversalist jelentett, mert a ref. felet nem éri semmi egyházi büntetés. Presbiteri határozattal minden egyetemes intézkedés megtörténte előtt tiltottuk el a legelső hűtlent, Lengyel Máriát, Lengyel Imre Kovács leányát, azután Tóth Júliát, Tóth József kurátor leányát, Tóth Jánost Zsebesről, s Lukács Annát. A hatása megvolt. Óvakodnak a vegyes házasságtól, s ha kötnek, immár Takácsné Hegedüs Erzsébet elsőnek Széplakról, utána Tóth Ferenc Bárcán, Szilágyi Ilona Bárcán a javunkra adtak reversalist. Az egyetlen és legelső hozzánk áttérő 1931-ben Balázs Erzsébet nevű cselédem volt. A káros reversálisosakból a 2 Tóth kitért, Lengyel szülei ígértek a neveléssel való jóvátételt. Minden ilyen vegyes házasságkötésénél történt közbenjárásom a leghálátlanabb feladat volt. A vajas fejű rokonság és gyülekezet egyenesen ellenkezett, a néhány megértő tisztházás félénk volt segíteni.

A kassai egyházi gyűlések cenzúrája 1938-ig miért volt enyhe? Egyedül áll módomban arra választ adni. Várady István bárcai atyafi 6 gimnáziumával, tót nyelvtudásával a felesége tót összeköttetései révén bejutott a kassai rendőrséghez valami írnok félének. Mint egyetlen reformátust a rendőrségen Stefanik evangélikus rendőrigazgató azzal bízta meg, hogy a kassai egyházi gyűléseinkre neki jelentést tegyen. Egyszer elkésett, s ép a legfontosabbról, a püspöki jelentésről nem tudott volna referálni. Ezért hozzám jött nagy esdekelve és funkcióját bevallva, hogy csináljam meg neki a jelentést. A rendőrigazgatót érdekelhető dolgokat olyan formában foglaltam össze, hogy tudjon is róla, amikben magyar sérelmeinket tárgyalták, de ne is tudjon belekötni az elhangzottakba. Úgy látszik az előbbi jelentések nem tartalmazhatták a lényegyet, vagy értelmetlenek voltak, mert Váradi ettől fogva ritkán jött el a gyűlésre, magának használván fel szabad napját, hanem mindig nagy örömmel vitte az általam készített jelentéseket.

Ugyanez a Váradi és 12 társa kérte a tót istentiszteletet, köztük Koncsol János pénzügyi tisztviselővel. Ők jártak a kassavidéki ref. gyülekezetekben is agítani a tót istentiszteletek bevetése ügyében. A tót evangélikus felettesik indították erre az útra őket. A visszatéréskor hasznos szolgálatokat tett a rendőrségen egyes dolgok elrejtésével és magyar rendőrségünknek való beszámolójával. Szó nélkül át is vették, s hogy igazolása elé nem gördítettem akadályt régi agitációja miatt, hálából tót feleségét azóta úgy megmagyarította, hogy beszédben és érzelemben rendes magyarnak mondható. Tót kérvényét vissza kérte, de mindenkori bizonyítékul a levéltárban marad 1934-ről.

A Prágai magyar hírlap, Prágartagbaltt-ba kaplan aláírással a Szeretet és Egyház és iskola lapokba Csallóközi aláírással írtam az állam sérelmes eljárásáról a káplánokkal és magyar lelkesekkel szemben, az egyházi lapokban pedig aktuális problémákról, melyek közül a spanyol protestantizmus helyzetének ismertetése a forradalom alatt, váltott ki tudtommal feltűnést.

A Bárczay család utolsó ref. bárcai férfi tagja, Sándor 1920-ban hagyott a bárcai egyháznak örökségül végrendeletileg 20,000 koronát. A könnyelműen kripta gondozásért hagyott örökséget 1921-ben történt halála után papír koronának minősítették, mert nem volt az arany K. érték

megnevezve, ami kb. 10 hold földet jelentett volna. Ev. leánya, r. k. férjével, Hervay Istvánnal perlekedett e miatt egyházunkal 1930-ig. Elődömmel, Pásztor Istvánnal való személyeskedésnek tekintették az ügyet. Mint új ember felajánlottam nekik a békés megegyezést, memorandumban igyekeztem velük megértetni az örökség intencióját. Ők úgy látszik, csak húzni akarták az ügyet, bízva a visszatérésben, s akkor a magyar bíróság papírkorona ítéletének érvényességét keresztülvinni. A cseh bíróság közben illetékesnek mondotta ki magát. Erre támaszkodva megegyeztünk, hogy a pert szüneteltetjük és kifizetik legalább cseh koronában a hagyatékot. Azt sem tették. Ekkor felmondottuk nekik retorsio képen a kripta használatot, tudván, hogy a hiú főúr itt lesz a legérzékenyebb pontján találva. Az egyik közben Miskolcon elhalt tagjukat nem is merték a kriptába hozni a templom alá, hanem Bécsben elhamvasztották. Majd a koporsóik kilakoltatásától tartván, megegyeztek a perköltségek és 25000 cseh adományozásában a végrendelet fejében. Mikor ezt sem fizették, a csehek repülő végrehajtó bizottságával hajtottuk végre a 25000 cseh koronát a szabályos ajándékozási szerződés alapján. A kripta felmondását tartalmazó presbiteri határozat után jött hozzám Hervay István és akart velem 4 szemközt beszélni. Ép meghülve, az ágyban talált, s le sem ülve, jobb kezét a hátsó zsebében tartva, mintha revolvvert szorongatna, kérdi tőlem, ki volt annak a piszkos határozatnak a szerzője, mert ő azt lelövi. Egy csomó hasonló aljas mocskolódás után, midőn betegségemre hivatkozva nem kívántam neki választ adni, elment. Egyházunk zsidó ügyvédje, dr. Havas Oszkár volt ép a földjeik eladója pénz végrehajtása idején. Előbb 8 hold földet kart nekünk eladni a pénzért, később azt mondotta, azt az eladók másnak adták.

Életemben fordulópontot a kassai hitoktatás és dr. Magda Sándor püspök jelentett. A baseli vasárnapi iskolától kezdve mindig legkedveltebb lelkészi munkám volt a hitoktatás. Már theológus koromban többször tanítottam Pápán az iparostanoncokat hónapokig valamelyik tanárunk, vagy senior (nem emlékszem melyik) helyetteseként. Kapóra jött, hogy 1930 nyarán Rozsnyóról jövet a tornai vonalon nézeteltérésem volt a cseh kalauzzal, aki le akart szállítani, végül jegyzőkönyvet vett fel. A foglalkozás bemondásából tudta meg a szomszéd padon ülő Péter Mihály püspök, hogy ki vagyok és honnan. Rövidesen kapom a felhívást, hogy vállalom-e a kassai tót középiskolában a hitoktatást, hisz közel vagyok és hallotta, hogy folyékonyan beszélek tótul. Így kezdtem ott 40 magyar gyermekkel, köztük alig 4-5 zempléni tóttal a tót hitoktatást. Többnyire magyarul beszélünk eleinte, csak később a tót áskálódásra kellett beszüntetni. 1931-ben a magyar iskolában is átvettem a tanítást a kassai lelkész helyett, akinek nem engedték meg a tanítást, mert balatoni konferenciákra tanácsolt 2 diákot, akik valami leventeünnepevényen is részt vettek, ahol a cseh kémek őket lefényképeztek. (Ivasko, magy gimn. igazgató mondta el). Nagy odaadással és buzgalommal végeztem a hitoktatást az összes kassai középiskolákban a felmerülő nehézségek mellett is. Ilyen nehézségek voltak a tankönyv hiány. Tót könyv egyáltalán nem volt, magyart csak bibliai történeteket engedték behozni. Így eleinte diktálással, később sokszorosítással adtam neki kezükbe vezérfonalat. A cseh tanárok vallásellenes szelleme, sőt a magyar tanárok közt is pár kommunista érzelmű, nagyon nagy ellensúlyozásra várt a gyermekeknél. A kevés ref. növendék összegyűjtése is bajos volt, mert pl. a tót gimnazistákat 3 intézetből, 50–60 osztályból kellett összeszedni. Csak később a többi felekezeti hitoktatókat szervezve tudtuk kivinni, hogy adtak szerdán és szombaton a tanrendben d. u. hittanórákra helyet. A tanítás eredménye ilyen nehézségek mellett sohasem lehetett szerintem elsőrangú. Az évvégi vizsgálónak ezt magam tártam fel. Sajnos, csak kétszer volt hozzáértő vizsgáló Pap József nagyszalánci lelkész, volt

és most újból rimaszombti vallásanár személyében. Ő a legjobb minősítést is adta. Sikerült a maguk hitoktatás alól felmentett tanulókat újból hitoktatásra csalogatni, s 7 év alatt (1930-37.) nem mentettette fel egy sem magát. Legkevesebb és lelkiismeretemet megnyugtató perceim közé tartozik ma is, ha akár lévai tanítványaim, akár kassaiak közepes tanuló volt is, a legnagyobb hálával gondolnak vissza a közös munkára, mert jelszavam volt, csak munkával tölteni az időt. Legfeljebb egy-két hanyagnak és megrögzött istentelennek nem tetszett ez. 7 év alatt általam tanított kb. 120 gimnazista fiúból 17 ment theológiára. 1934-től még Szepsibe is kijártam két hetenként a tót polgáriba közben az egyh. megye évenként más-más körzetben az elemiiskolák hitoktatásának megvizsgálásával is megbízott. Politikamentes viselkedésen és új pozsonyi érettségim alapján sikerült a köteles óradijakat is ez államtól megkapnom, ami évi 6-7000 cseh koronát tett ki az utiátalányokkal, sokkal többet, mint az összes bárcai javadalmam. Igaz, hogy majd fele ráment az utazásokra, motorkerékpárra, tankönyvek helyett kéziratok sokszorosítására, diákok segélyezésére, jutalomkönyvekre, üres órákban kávéházban való tartózkodásra. A kassai tót gimn., leánygimn. reáliskola növendékeit 2 csoportban évente összesen 40-50-t tanítottam. 1932-től a tót polgáriban 20-30 fiút, ugyanannyi lányt 1-1 csoportban. 1934-től Szepsiben 15-20 polgáristát 2 hetenként együtt fiúkat és lányokat. 1932-től 4 csoportban összesen 80-90 magyar gimnazistát, fiúkat és lányokat együtt évente. 350-400 diák volt tehát a kezem alatt az 1931-37. iskolai években Kassán és Szepsiben. E közül 20-25 alig akadhat olyan, aki ne szívesen emlékeznék a közös munkára, az ott szerzett lelki kincsekre és indíttatásokra. A tót theologus Pallai még Amerikából is örömmel köszönt. A másik tót Csontofalsky kész volt magyarul megtanulni a kedvemért, hogy magyar theológiára mehessen. Mátyás, Petro, Mitro, Abary, Rásky, Séra, Sedivy, Lipkovics, Mesko, Török, Erős, Vitéz, Túróczy, Bakura theologusok ma is ifjú barátaim. Lehet, hogy több is ment később a fiatalabbak közül. Meg vagyok győződve, hogy a mai theologus hiányban is lehetne kedvet kelteni a középiskolákon megfelelő neveléssel a lelkesítő pályára. Igyekeztem pásztoruk is lenni. Minden munkájukat ellenőriztem. Ha kellett, ügyeikben a tanároknál közben jártam. Volt szegény, (Bakura) aki hónapokig nálam lakott és kosztolt ingyen. A ref.komáromi tanítóképzőbe is többen mentek a kassai iskolákból. A theologusok, az összes többi diákok hálája és megemlékezései, a tanárok elismerése, akik munkámat figyelték a növendékeken, valamint a szülők megnyilatkozásai, a hivatalos vizsgálatok, de főképp lelkiismeretemet megjutalmaztak e munkáért. 3 diákkonferenciát is rendeztem Kassán pesti és felvidéki előadókkal. Közepes volt a részvétel, az iskolák által gördített akadályok miatt. Vagy féltek eljönni a diákok, mert tanáraik gúnyolták és szekálták érte, vagy egyenesen kirándulásokkal elvonták őket. Külön kell megemlékezni a kassai hitoktatásnál arról a körülményről, hogy a VIII. osztályban, vagy a IV.-ben mindig igyekeztem a pályaválasztásra is útmutatással szolgálni. A legmagasabb hivatást a theológiát egyénenként is ajánlottam. Semmi meglepetés nem ért, midőn a 17 theologus közül 2 ép olya hagyta ott ezt a pályát, akinek egyénileg sem ajánlottam azt, vagy 2 theológusról is kidobták Vajthó Istvánt, akit erre semmiképp nem tartok alkalmasnak, de mint lelkesítő fiú mégis elment és kegyelemmel el is végezte, s most kassai káplán, de Isten nagy csodája lesz, ha az egyházunkra szégyent nem fog hozni. A középiskolák alsóbb osztályai számára hit-és erkölcsstant kéziratban készítettem, amelyet átdolgozva a felvidéki konvent tankönyv pályázatára is benyújtottam, de a visszatéréssel a pályázat elbírálása feleslegessé vált. A felsőbb osztályok számára prot. egyháztörténelmet készítettem, melyet hiába sokszorosítottam, mert

csak az első felét használták 1937-ben.

A gyermekekkel való foglalkozás közben nyertem azt a tapasztalatot, hogy a bibliai történetek tanítására felesleges kézikönyv használata. Vasárnapi iskolai módszerrel megbeszélgetve, a lényegget aláhúzva, vagy kijegyezve sokkal jobban megismerik a szentírást, mintha csak tanulságul és bizonyítékul olvastatjuk el velük a megfelelő helyeket a tankönyvhöz. Olyan bibliaforgatási gyakorlatot és személyes ismeretséget szereznek e közben a gyermekek a szentírással, hogy nem lesz terra incognita előttük többé sohasem. Mint iskolalátogató és más középiskolákban végzett embereket figyelő láttam, hogy még ott is a tartalomjegyzéket nézték a gyermekek, ahol szoktak olvasni, ha egy helyet jelöltem ki kikeresésre, nem is szólva arról, hogy legtöbb középiskolát végzett emberünk nem találná meg még a hegyi beszédet sem a szentírásban magától. Hiába akart erről lebeszélni Kőmíves Sándor vajáni lelkész, felvidéki tanügyi előadó az egyh. ker.-ben, azt mondván hogy a szentírás nem alkalmas a gyermekek kezébe. Úgy hiszem ő is megreformálta volna a reformátorokat, akiknek a szentírás e célra szolgált. Ha bibliátlan hiveinkre panaszkodunk, abban keresem az okát, hogy a bibliatörténetek könyvét ismerték annak és nem a bibliát. A tót iskolában nem lévén tankönyv, eleinte a szükség vitt a bibliából való tanításra. Lelkiesebb eredményt tapasztaltam náluk, mint a magyar iskolában, ahol a Farkas féle elég jó hittankönyvet használtam.

Dr. Magda Sándor volt felvidéki püspököt úgy is jelölhettem volna meg, mint a kassai hitoktatás legfőbb nehézségét részemről, de annál több volt számomra, Isten büntetése. Alig kezdettem Péter Mihály és Idrányi Barna püspökök megbízásából Kassán a hitoktatáshoz, 1932-ben meghalt az egyik, 1933-ban a másik. Magda Sándor mint főjegyző nem lett püspök Péter Mihály után főképp annak a körlevélnek a befolyására, amelyet az abaújtornai e. m. lelkészi kara intézett Idrányi Barna esperes érdekében a kerület összes lelkészeihez. Meskó Dezső nagyidai lelkésszel együtt szerkesztettük a körlevelet a megbízás értelmében és nálam sokszorosítottuk és expeditáltuk nagyobb részét. A kibukott püspökjelölt Lengyel József abaújszini lelkész és többek jelenlétében mondotta valami fehér asztaltársaságban Idrányi beiktatásakor: Meddig leszek én még püspökjelölt. Idrányi halála után ugyanolyan írással sokszorosított borítékban (bizonyára átkopírozták az én írásom) névtelen erős hangú nyomtatott körlevél ment szét Kassáról ismét Magda ellen. Ezt is nekem tulajdonította, mert Gööz titkára bizalmasan megmondotta. Már nem tudom, ki írhatta. Hiszen én rászavaztam, annál nagyobb következtelenség lett volna ellene korteskednem. Magda Sándor püspökké választása után nem szűnt meg a felvidék visszatéréséig az én személyes üldözésem. Úgyis, mint bárcai lelkészt, de főleg mint hitoktatót, ahol közvetlenebbül a kezébe voltam, gáncsolt, fegyelmiükkel üldözött. Durva kocsis nem tenné meg, amit ő, hogy pl. a köszöntésem következetesen nem fogadja el, vagy lelkészi társaságban mindenkivel kezet szorít, engem kihagyott. Fegyelmi vizsgálatot indít pl. azért, hogy a szavazatot nem az espereshez, hanem a püspöki hivatalhoz küldöttem egyh. ker. tisztviselőkre. Mikor az esperesi körlevél hibás nyomtatásáról az esperes meggyőződött, de ezért Szesztára kellett elmennem, azt bemutatnom, mert nem hitte el a levelemre, amely körlevél érthetlensége miatt küldtem a püspöki hivatalhoz, még az ügyész sem vállalta a fegyelmi megindítását... Az 1933. évi egyh. ker. tanügyi jelentés olyan sötét színben tünteti fel a kassai hitoktatást, hogy az egyenesen sértő kitételeit korigálni kértem, hogy az én kényelmem volt irányadó az óra beosztásánál, holott ép az ellenkezője állott fenn mindig. A vizsgabiztos rosszakaratú jelentésének ellenőrzésére új vizsgálá-

tot is kértem. Sem a vizsgálatot nem rendelte el, sőt a következő évi vizsgabiztost sem bízta meg azzal, hogy próbálja megállapítani, amennyire lehet, az előző év eredményét, sem az én jelentésem nem vette semmibe, ellenben azért, hogy azt írom, „csak rosszakarató ferdítés állíthatja, hogy az én kényelmem volt irányadó”, tiszteletlenségért fegyelmit indít, amiben a bizonyítást nem engedik meg, mert az kimeríti a tiszteletlenséget, megye és kerület elítélnek 2. fokú büntetésre. Ha nekem anm teszük, sértésért pereljem a vizsgabiztost, holott ő egyenesen tagadta, hogy ilyen jelentett volna a tanügyi előadónak, Kőmíves Sándornak. Így én csak a jegyzőkönyv íróját kifogásolhattam. Nagy kárörömmel tárgyalta ezt a kerületi gyűlésen, 1934-ben. Megbízást is csak az utolsó percben, szept. 4-én adott, „mindaddig, míg másképp nem intézkedem” megjegyzéssel, 1934-35-re. Bár a lánya hanyagságáért megdorgált Könyves petőszinnyi lelkész, 1933 évi vizsgabiztos, kinek alig van sejtelve a tanításhoz, akart a szóbanforgó jelentésben megbosszulni, ha tagadta is előttem, kapóra jött ez a püspöknek. Az 1934-i és 1935-i vizsgabiztos hozzáértő ember lévén, elégtételt adott nekem a jelentéseiben, amit csak a tanügyi előadó sötétített meg és látott meg rosszmájú jegyzetekkel, de az ő jelentésből is kiragannak az előkészületnek lólába, hogy neki, az egyetlen felvidéki vallástanárral rendelkezőnek meg kell szervezni a hitoktatói állást. 1935-ben sem találván a püspök más módon a kassai hitoktatásra, ismét megbízott a tót iskolákkal, de a magyar gimnáziumba a kassai káplánt nevezi ki. Erre én bejelentettem, hogy a majdnem ingyenes és sok iskolában, tankönyv nélküli tanítást csak úgy vállalom, ha rendesen dotált és könnyebb magyar iskolát is nekem adja. 1936-ban Pap József Szaláncról való bejárásával próbálkozott, de ő nem vállalta, csak így kaptam ismét késői megbízást. Az a bizonytalan helyzet minden évben, hogy tanítók-e jövőre, nem inspirált hogy nyáron tankönyveket készíthettem volna, mindig csak az utolsó percben kaptam a megbízást. Mire az állam is elfogadta, hónapok teltek el, a havi járandóságom is azután kaptam meg. Családi viszonyaim, meg a gyenge bárcai javadalom mellett kölcsönökhöz kellett folyamodnom és hitelekhez, hogy kiadásaim fedezhessem. Ha volt a tanításban fogyatkozás személyem miatt, úgy csak abban lehetett, hogy a szükséges előkészületeket nem tehettem meg nyáron. A gyakorlatom folytán ezt is tudtam pótolni tanítás iránti jókedvemben, s összehasonlítások után merem mondani, hogy legalább annyira jó eredmény volt mindig a kassai iskolákban, mint a legdicséretesebb összes felvidéki iskolákban a Tiszán inneni kerületben. Meggyőződtem a más iskolákból jövő gyermekeken, s az innen távozók másutt való boldogulásán. Mégis a leggyengébb és kifogásoltabbak voltak a kassai iskolák. Ugyanakkor a váltakozó káplánok által tanított magyar polgáriban jó volt az eredmény, mert az ő személyük nem volt cél tábla. Pedig a tényleg jó tanító káplánok mellett volt olyan is, aki egész év alatt nem végzett egy hónapra való munkát, s az évi munkát mutatva a biztosnak, dicséretet nyert. A kerületi és egyházmegyei bíróságok előtt, kerületi gyűléseken állandóan becsmérelt személyem és kassai hitoktatás a tanulóknak is megrendítette ideig-óráig a bizalmat. Pontosan dr. Magda Sándor környezetének fia Máté perbenyiki lelkész fia, Mertens nagymihályi ügyvéd fia, Újlaky bajánházi lelkész fia a családjuk körében hallott becsmérés után nem csodálkozom, hogy előbbi tűrhető, vagy jó viselkedésük után 1936-ban odáig mentek, hogy meg akarták a tanítást zavarni és hiúsítani zúgással és zümmögéssel, holott mindig a legnagyobb fegyelmet tartottam és kívántam az órákon. Máté meg elkésve kalappal jött az osztályba és a felelősségre vonáskor félvállról veti oda, hogy nem érek rá és távozik. A magaviseleti intésen kívül nem lévén más eszköz a kezemben, hivatalosan intettem őket, miután a szép szó és feddés nem

használt. A szülék dorgálás helyett gyermekeik üldözéséért mennek panaszra a püspökhöz. Bár még az utolsó kívánságom is az volt, hogy kérjenek bocsánatot az osztály előtt, ahol a zavart és neveletlenséget elkövették, Máté Miklós egy félnapos diskurzus után sem találta, mint öreg „pedagógus” megengedhetőnek, hogy VIII-os fia az ötödik osztályig lemenő hittan csoportban kérjen bocsánatot, hanem csak legfeljebb négy szem között. Nem értette meg, hogy nem nekem volt szükségem se elégtételre, hanem azoknak, akik előtt szemtelenkedett, hogy hasonló dolgokra ne vetemedjenek, a tanítás érdekében, Mertens, Máté és Ujlaky egyházközségi tan. bírák lévén, az 1936-i eszi gyűlésen szülőszövetség, diákküldöttség nevében tesznek ellenem panaszt a tanügyi jelentés tárgyalásakor, holott ép annak eredményességét kellett elismerni. Meglepett, mint hallgatót a dolog. Ma is kezeim között levő szülőszövetségi elnöki nyilatkozat szerint soha nem is tárgyalta ref. hitoktatás ügyét a szövetséges igazgató előtt kihallgatott általam megjelölt VIII. osztály, már elcsapatásom után, tehát tőlem való függés nélkül vallják a nálam meglevő jegyzőkönyvben, hogy soha ilyen diákküldöttségről nem tudtak. Más osztályokban pedig szó sem lehetett arról, hisz elcsapatásom után hozzám jöttek, hogy érettem mennek a püspökhöz, de nem engedtem, nehogy felbujtónak lássanak kívül állók. Az ügy megvizsgálását rendelte el végül a gyűlés az új tanügyi előadó: Böszörményi Sándor indítványára, minden mint jelenlevőnek annyit megengedtek szólani, hogy ezekről nem tudok. Soha nem vizsgáltatta meg a püspök, hanem e helyett jan 30-án, a félév zártakor sürgősen felment a hitoktatás alól. A tótul tudó 2 szomszédos lelkészt azonban már karácsony előtt megkereste, hogy vállalják-e a hitoktatást. Kozár vajoci lelkész, aki előző évi vizsgabiztos volt és fiát is tanítottam, visszautasította azzal, hogy azt nem tudná úgy végezni mint én, Csatai beszteri lelkész vállalta pénzügyi okokból. Amikor sürgősen a II. félév zavartalan megkezdhetése érdekében arra kértem a püspök urat, hogy győződjön meg a helyszínen a dolgok miben létéről, mert ha nem tenné meg, kénytelen leszek a felettes hatóságaimhoz fordulni. Megírtam azt is, mikor vannak hittanórák. E levélért vizsgálat és meghallgatás helyett fegyelmet, a legsúlyosabb pénzbírságot kapom. Indok: újabb tisztelatlenség és engedtlenség, mert diktálom a vizsgálatot a püspöknek (órarendmegírása) nem ismerem el felettes hatóságomnak (feletteseimhez fordulok), fél lapon írok, tépett széllal, tárgyaláson tiszteletlenül viselkedem, (valótlannak mondom a püspök vádjait). Tehát vagy a püspök kívánságára, vagy sértett hiúságból gyártják a hamis vádat Mertens és Máté a kerületi gyűlésre... A vizsgálat és meghallgatás nélküli sürgős eltávolíttatásom az iskolákból hiába fellebbeztem, jóváhagyta időközi bírósággal, kerületi gyűléssel az intézkedését. Az egyh. megyénél megrendezett fegyelmet és ítéletet hiába fellebbezem, ahol az ítéletet az ügyész diktálta, a panaszleveleket csak ott hallottam első olvasásban, s cáfolásukra bizonyítékot nem hozhattam, alaptalannak minősítésük tisztelatlenség részemről. Bírói érdekeltséget hiába jelentek be, le sem tárgyalják, a püspök apósának elnökte alatt a fellebbezési iratok nélkül a kerületi bíróság is elítél, holott bejelentettem, hogy időben beadtam a fellebbezést, s delegált bíróságot kértem, de az időközben elhalt konventi elnöktől az újhoz kerültek az iratok. Elítélnék iratok nélkül, hisz a kerület ellen nincs fellebbezés, ha a palástot nem vették le rólam... Presztízs kérdést tudott megyén és kerületen csinálni a püspök az én meghurcoltatásomból. A még érdektelen megyei és kerületi alkotó tagok előtt nem mulasztotta el azt a látszatot kelteni, hogy én a csehszlovák állami körök csatlósa vagyok. Így magyarázta az 1937. évi jegyzőkönyv 42. pontjában a dolgot a kerületnek, a zűrzavaros 1938-ban megjelenő jegyzőkönyvben és a kulisszák mögött. Főleg a jó magyar érzésű világi urakat

semmivel semmi sem tudta volna jobban ellenem hangolni. A kerülettel a jelzett jegyző könyvben kifejeztem rosszaságát. Akasztófahumorig menő vakmerőség kellett hozzá a részéről, mikor tudnia kellett, hogy a pozsonyi referátus volt épen az, amelyik az én érettségim nem ismerte el és újra kellett magán úton a gimnáziumot Pozsonyban elvégeznem, hogy kongruát kaphassak, s 10 évig havonkénti vizsgálat alatt állottam a cseh csendőrségnél a baseli Szende előadás meghívatása miatt, s fekete könyves útlevelém volt, s 1938. nov.2-án, a bécsi döntés napján tartott nálam házkutatást a csendőrség. Tudnia kellett, hogy egyetlen sor írásom nem ment a referátushoz ez ügyben. Mikor az elbocsáttatásom indokait kérdeztem meg a referetustól a pozsonyi püspöki hivatal utján, azt is megtagadták kiszolgáltatni, bár a fiú polgári iskola igazgatója vigyázatlanságából az asztalán hagyta azt és esperesnek a püspök intézkedésével magát azonosító felmentése átadásakor olvastam néhány sorát. Valótlan, rágalmozó állításokkal indokolja abban is a leváltásom, de máig sem tudtam megszerezni a teljes szöveget. Joggal tételezhatték fel az örökösen fegyelmi alatt álló, csehekkkel paktáló, a gyülekezetemben is én akkor megérett nyelvhasználati kérdéssel is küzködő személyemről még jóakaróim is, hogy valami hiba van a kréta körül, vagy üldözési mániában szenvedek. Simon József esperes, Kemenszky Kálmán ügyész, Vajthó Lajos tan. bíró, (akinek fiát nem ajánlottam a theológiára) Fekete Miklós e. m.-i gondnok készek voltak a püspök minden kívánsága szerint első fokon ítélni felettem, ahogy azt nekik előszabta, s még semleges tan. bírakat is úgy hangolni vagy becsehelés sugdosó módszerével, vagy a püspöknek való igazadás és az én ügyem alternatív szembeállításával. Ugyanezt tették a kerületen Kőműves Sándor, Kis Bálint dr. Szűcs esperes, az apósa, Újlaky Sándor és Máté Miklós. 2 fegyelmi elítélve. 2-ben felmentve soha nem részesültem sem esperesi sem püspöki intésben, sem meghallgatásban, sem vizsgálatot soha nem engedélyeztek, akár én kértem, akár a kerület rendelte el. 1934–1938-ig húzódo csipkedés és meghurcolás annyi belső töprengésre, önvizsgálódásra, elkecseregésre adott alkalmat, hogy eddig teljesen egészséges és munkabíró fizikumomat az éveken át való álmatlanság megtörte, szellemileg memóriámat örölte. 1936 nyarán –hála Isten későn– jött az a mentő gondolatom, hogy ha úgylis tóttá lesz lassan a gyülekezetem, akkor inkább megpróbálok Svájcban elhelyezkedni. Az ottani nagy lelkész hiányban tömegesen találtak elhelyezkedést az 1933 utáni Hitler regim által kiüldözött németországi lelkészek. Ekkor már kevés volt a hely. 2 hónapig jártam bemutatkozó szolgálattal az üres helyeket Svájcban, Wintersingenben 700 szavazattal 705 ellenében egy misszionáriussal szemben buktam el. Sem oda, sem más felvidéki kerületbe nem sikerült elhelyezkedni. A visszatérés bármily megváltás is volt számomra 1938-ban az egyházi hatóságainktól való szabadulás nekem sokszorosát jelentette, sőt lehet, hogy az életben maradásom, mert szívbajom annyira fokozódott a becsületemben gázolás tehetetlen védelmében, hogy alig birtam volna sokáig. 1940-ben, a felvidéki klikk likvidálásával nem futotta erőm, hogy újra felkavarjam és perujítással tisztázzam a kerületi jegyzőkönyvekben és bíróságokon reám hintett sarat és rágalmakat. Csendes visszahúzódással és itthoni üdüléssel próbálgatom egészségem helyreállítani, s ez életrajz megírása már annyi rettegést jelentett, hogy legalább félével visszaestem a szívem állapotával, amelyről még csak e tavasszal állapította meg Budapesten az OTBA központi vizsgálata, hogy 50-55 a szívverésem és 90–95 a vérnyomásom, ami 1939-ben mindegyik még 10-el kevesebb volt... Ha volt túlzott önbizalmam, erőmön túlméretezett munkálkodási tervem, úgy megmutatta Isten, mint lehet azt embereken keresztül összetörni.

Nagy ember-és helyzetismeretet is szerzett a kassal hitoktatás és a Magda féle meghurcoltatás,

valamint a visitációs körutak ez egész felvidéki traktusban, s a kassai egyházi gyűlések, a diákok szüleivel való érintkezés, egykori legátusi tapasztalataim, győri káplánságom alatt a püspököt helyettesítő principálisom, Pozsonyban a felvidéki dunántúli püspök és konventi elnök principálisom mellett az emberekbe és egyházunk ügyeibe való betekintés. Azóta csak olyan történelmi dolog érdekel, amely azt mutatja meg, milyen rugók indították a cselekvő személyeket. Pastoralis kötelességeimben, emberekkel való érintkezésben detektív feladatot tudnék legkönnyebben betölteni, mert szinte előre megmondható kitől mi került ki, vagy mi várható.

Csatári Gyula beszteri lelkész utódom a kassai hitoktatásban elkövette azt az emberi gyarlóságot, hogy hullán akart felfelé szállni, így állt be dr. Magda csatlósának és szolgáltatta neki a valótlán adatokat, így pl. az 1937.-i tanügyi jelentésében az első félévben általam készített kéziratot még az ő saját fia adtam nekem át és szedte össze, tehát lehetetlen, hogy ne tudott volna róla, hogy miből tanultak és jelenti, hogy diktálás után, míg a második félévben az ő kéziratából, sőt a felsőbb osztályokban össze sem szedtettem az egyháztörténelmet, tehát ő is használta ismétléskor és mégis mer diktálást bejelenteni. (Jkv 61. o. 3. p.) Ugyanannyi óradíjat kap a magyar iskolában, mint én, s a püspöknek jelenti, hogy én leszállítottam. (Jkv.104. o. 2. bek.) Deha leszállították volna is, vagy egyáltalán nem adták volna is, mint a tót tagozatban, mondja nekem igazán semmi közöm nem volt hozzá. Hogy jobban bírja a tót nyelvet, mint én (Jkv.104. o. 1. bek.) mondatja a 2 színű Balázs Jánossal. Az nem lehet igaz, hisz akkor őt hívta volna előadónak két tót diák konferenciára is Balázs, amelyeken én adtam elő, ha tudott volna egyáltalán tótul. A reál iskola igazgatója pedig a II. félévben folytatólagosan kiutalt óradíjam visszafizetésekor csodálkozással említette nekem, hogy olyan valaki mutatkozott be nála, aki egy egészséges mondatot nem tudott tótul. Lehet, hogy e miatt nem kapott óradíjat, s ezért volt szüksége arra az ajánló levélre, amelyben legmagyarfalóbb Selmec senator ajánlja Csatárit az óradíj előterjesztésére a reáliskola igazgatójának, mivel „az aktív magyarságnak” (t. i. Csehszlovákiában a csehek részére aktív) olyan szolgálatokat tett, hogy megérdemli, ha nem bírja is tökéletesen a nyelvet, majd megtanulja. (L. a jelenlegi kassai tót gimn. levéltárát 1937. tavaszán.) Lehet, hogy a referátus félrevezetés kitétel is tőle ered a püspök szájában. Hallottam ugyan a kassai igazgatóktól, hogy a referátus nem akarja el ismerni, mert az évközi indokolatlan cserét pedagógiai okokból nem véleményezték az igazgatók, meglévén győződve, mint helyzetismerők, s akik többször ellenőrizték az óráimat is, hogy a püspök felmentő levelében használt kitétel, hogy „több felől beérkezett panaszok miatt”, nem lehet igaz, mert hiszen meg kellett mondanom, hogy mi lehet a panasz, s vizsgálatot rendelt el a kerület, de ő meg nem vizsgálta. Mint pedagógusok lehetetlennek találták, hogy még alapos panasz esetén is 3 diák panaszára menesszék a tanítót a panasz megvizsgálása nélkül. Hisz ezzel magukra is szabadították volna ugyanazokat a diákokat. Látták a felvett jegyzőkönyvekből, hogy még a panaszosnak mondott diákok sem tudnak erről, nemhogy a szülőszövetség. El kellett mondanom évenként, hogy miért nem kaptam időben megbízást, s nem mondhattam mást, minthogy a püspök mást keresett. Valószínű, hogy az igazgatók véleményezésére kérte az iskolaügyi referátus a püspöktől a csere megindokolását, amire ő Csatáry segítségével adhatott be olyan szörnyűséget, amit sem az igazgatók nem mertek megmutatni, sem a referátus nem küldte meg, sem a püspöki hivatni nem volt hajlandó még csak válaszra sem méltatni a megindokolás megtekinthetésére vonatkozó kérésemet... Csatárynak kétszínűségre való hajlandóságán kívül oka is lehetett rám neheztelni, mivel ez előző években nála történt visitatóókor nem egészen

tiszta dolgaiban nem hallhatott tőlem helyeslő szavakat.

Böszörményi Sándor derék, jólelkű új tanügyi referenst is annyira meg tudta felemlíteni dr. Magda, hogy abbeli mulasztását, mikor a kerület határozata szerint meg kellett volna vizsgálnia az állítólagos Mertens féle panaszt, de mint személyes ismerősöm, nem is gondolta, hogy ennyire sürgős a dolog, hogy ne várhatna a tavaszi jobb időkig, s mikor nála nélkül a püspök kidobott, hogy valamivel indokolja a megvizsgálási késlekedését, az egyetlen szomszédos Mertenst kérdezte meg, aki ferde egyke nevelési véleményét elmondotta neki, s ez alapon írhatja mentegedődzését az 1937. évi jkv. 65–6. o-án, s takarózik Papp József vizsgabiztossal, aki soha az óráimat nem látogatta, csak 2 évi vizsgálaton. Nem vált tárgytalanná a januárra tervezett látogatása, amint írja, hisz jan. 30-án dobott ki a püspök. Csak a személyváltozással megnyugodott kedélyekről is úgy beszélhet, hogy Mertens tényleg megnyugodott a még nem ismert új emberben, mert elérte célját, hogy engem el tett útból a püspök.

Balázs János lasztoméri lelkésznek sem tetszett bizonyára a tót elemi iskolai bibliai történe-tekről írt kritikám, amit az egyházkerület referensének megbízásából készítettem, mert a könyv ótestamentumi részét hasznavehetetlennek találtam, az újat átdolgozandónak. Nyelvi hibák is voltak benne, ami felől vele is vitatkoztunk. A vásárhelyi ifj. tót konferencián pedig sérelmesnek találta azt a kijelentésem is, hogy nem akarok gramofon lenni és szabadon adok elő, ha mindjárt úgy tanultam is a nyelvet, s az esetleges hibákért elnézést kérek, mert ő meg olvasta az előadását. A más dolgokban kétszínű ember a tótokkal kissé paktáló Csatárynak lehet, hogy ezzel akart hízelegni és őt magához édesgetni, hogy azt mondta neki, jobban tud tótul, mint én. A püspök miért vizsgálta volna az én tót tudásom, ha a hatóságok meg voltak azzal elégedve, a magyarpárti püspök(?) a legmagyarellenesebb tót pap útján, mikor magyar lelkész pár szó tót tudásával is elfogadja dicséretesnek a tót hitoktatást. 1937. jkv. 64. o. 12., 14. p.

A tót nép, vallásos hajlamát különösnek és a magyarétól eltérőnek ismertem meg a diákoknál, szüleiknél, s a bordai és vásárhelyi ifj. konferenciákon. Szertartásosságra egyházi előírások és szokások iránti engedelmességre hajlamos, szemérmes erkölcsű, családias, de alattomos önállótlan, gyáva.

A vallását is üzletnek tekintő Kemenczky Kálmán, kassai ügyvéd, e. m-i ügyész a csehek alatt és most is felfelé hajló, lefelé tipró kerékpáros jellemével nem lehet a leghálásabb irántam. Egyházi körökben fut a megjegyzéseim elől, amelyekkel őt hitetlenségére, kétszínűségére igyekszem emlékeztetni és leszoktatni, óvatos tréfás módon. Mint a legvadabb cseh párt ügyésze a 20 év alatt magyar államellenes ügyek védelmére specializálta magát s ajánlatta magát az esperessel hivatalos körlevélben. Ugyanakkor, mikor ez ajánlásra egy egyházunkat terhelő számlát viszek neki felülbírálásra, egy telefonbeszélgetésért felszámít az egyházunknak 150 koronát, amit a számlatulajdonossal folytatott felülvizsgálás helyett. Bár diplomatikus képpel szemben mindig kedveskedik, de ahogy a múltban mindent elkövetett Magda püspök érdekében engem szennyezni és megrugdosni, úgy most fél, hogy egyházi körökben lerántom róla a leplet, hogy a nyilas magyar kétfarkú oroszlanos cseh is volt. A templomba járó ügyész szégyenlette a magyar templomot Kassán, s volt év, amikor 3-szor volt templomban. Agglegény élete sem épen páli.

Az egyke nevelésű gyermekekről még Léván, folytatólag Kassán gyűjtöttem a megfigyeléseimet. Önző, összeférhetetlen természetűek. Minden ő érettük, ők senkiért, úgy gondolják. Szeretnek feltűnni. Munkakerülők. Pap-tanító gyermekek nagy számmal voltak a kassai is-

kolákban. Mindnek ismertem a szüleit. Sajnos, alig negyedrészüik mintadiák és gyermek volt, a többi léhűtő, szélhámos hajlamú. Mindig ott, ahol az apa vagy az anya azt szokta emlegetni, minden legyen a fiam, csak az ne ami az apja.

Idegeim, egészségem tönkretételében, nekem és gyermekeimnek rólam írásban megörökített aljas vádakban főrészes dr.Magda Sándornak fizessen meg az Úr Isten. Nem bírom egészséggel az elégtétel szerzését. Álljon itt e sorokban legalább a rövid vázlat és magyarázat egykor gyermekeimnek, akiknek jelenleg, fontosabb, hogy kenyéradójuk és nevelőjük lettem, mint árván felnőve az én hivatalos kimosattatásom. Áldassék az Igazságos Bíró hogy mindenegyes eszközül használt emberétől vele együtt elvette a hatalmat és lehetőséget, hogy tovább céltáblájuk, lehessek. Mentse meg a Mindenható egyházunkat attól, hogy egy ember kezébe összpontosuljon minden

hatalom, ami felé hajózunk, ahogy a primus inter pares jogain már túlraktuk hatalommal püspökeink és espereseink, de magát a lelkészi kart is a presbiterek közt. Minden szomorú demagóg jelenségnél lélekölőbb volna az a despotismus, ha egy ember élne vissza a hatalmával. Én csak egy személy voltam dr. Magda Sándor bosszúvággyával és hatalom túltengésével szemben, akin keresztül gázolhatott, de mi lenne hitelveink, intézményeink és híveink sorsa is tőle függenne? Ahogy Sörös Béla iránti bosszúból vinni akarta Magda Sándor Prágába a losonci theológiát, vihette volna Rómába is.

Igló és Korompa, volt eperjesi missziói egyház filiáiba évente 5-6 szor jártam ki úrvacsorát osztani és a szükség szerint temetésekre. Az egyházi hatóságaink tájékoztatlansága és a lelkész hiány miatt nem töltötték be ezt missziói egyházat, ahol csak szepességi részen 700 ref. élt elszórva a sárosin és Eperjesen még több. Közülök elvétve fedeztem fel a 2 rendszeres kijárási helyen kívül 1-2 családot, ha az újságok után bejöttek istentiszteletre. Csak a legátus, vagy kassai diákok bárcai helyettesítéseivel tudtam kijárni. Iglón kb.100 lélek jóra való nyugdíjasokból és munkásokból kedves gyülekezetet alkotott, Korompa lezülött munkanélküliek lezüllött egyházi képét is mutatta. 4 presbitert nem lehetett tiszta ref. házásokból összehozni a 70 lélekből. Volt régi egyh. fenntartási alapja mindkettőnek, aminek kamataiból és a perselypénzekből és önkéntes adózásból fizették a kiszállásaimat, az útiköltségen felül 30 koronát. Többnyire motokerékpárral jártam, hogy egy dél előtt mindkét helyen lehessen úrvacsornosztás. Az igehirdetés után vágyczó buzgó lelkek között kedves napokat töltöttem, mert az előtte vagy utána való elszállásolás más-más családnál lévén, ott valóságos egyházi újságnak, tanítónak, pásztornak kellett lennem közöttük. Két kellemetlen incidens is fűződik hozzá. A korompai kurátort nem tartottam elég garanciának, hogy az egyház pénzét kölcsönvegye. Az egész presbitériumnak nem volt annyi ingósága sem, nem hogy ingatlana. Mivel a törvény értelmében az egész presbitériumát a kölcsönadásra tudta rávenni, nekem magamnak kellett a határozatukat megfellebbeznem. Az egyházmegye kiadta a pénzt, s előrelátásom szerint el is vezett a gondnok halálával. Kijárásom első éveiben nem mindenki tudta, hogy nem Kassáról megyek, azért temetéseknel Kassára telefonáltak. A régi lelkészüik Gönczy Gábor elment és horribilis stólákkal vágta meg őket. Mikor szegény, ingyenes temetésről volt szó, kiküldte hozzám. Mikor ezt bizalmason jelentettem az esperesnek, hogy szoktassa le a más szénájába kaszálásról, az goromba választ adott, s ettől fogva szúró szemmel nézett és kárörömmel a meghurcoltatásaimban, pedig hát minden nap Kassán lévén, gyakran kellett találkozunk. A visszatérés óta iglói híveink nagyobb részével Kassán találkozom, kik lejöttek ide lakni.

Az elbizakodott dzsentri tipikus példánya a buzafalvi szórványunkban lakó r. k. ügyvéd neje dr. Dióssy Antalné. 1937-ban az egyházi adókulcs bevezetésekor őt is megróttuk egyházi adóval, de Kemenczky e. m.-i ügyész hamis tanuzására, hogy ő kassai lakos. 5 évi hallogatás után az e. m. bíróság felmentette, holott a közs. elöljáróság bizonyítványa csatolva volt, hogy buzafalvi lakos, de a bíróság ezzel szemben az ügyész vallomását fogadta el. Ezek után a kassai cseh rendőrség, majd a magyar rendőrség újból kinyomozta, hogy hány órát töltött évente Kassán a férje irodájában, ahol még csak ügy sincs, tehát nem lehet kassai lakos, így egyházi adót Bárcán fizetnie kell. A hátralék rendezését esperesünk vállalta. Minimal összeggel letudtuk a jövő békesség kedvéért, de bizony az ez évi kivetés ismét személyeskedésnek tekinti a részemről, s míg eddig férje gazember és bolond jelzővel látott el, most fia a felpofozással fenyeget. Szegény lelküeknek nem is az összeg fáj tán, hanem az a hiúság, hogy ők paraszt ekkleziához nem, akarnak tartozni, s ezért Kassán fizeti az egyházi adót. Külön székert tart fel magának. Ebben a hiúságában néhai Gönczy lelkész és Kemenczky támogatták. Egyiknek hízelt, hogy az ő gyülekezetéhez akar tartozni, a másik ügyvédi bravúrt akart megmutatni velük. Így Dióssy, Kemenczky, Hervay, Magda és tanácsadói helyettesítik nekem Festust, a filippi-i bírakat, jeruzsálemi tanácsot.

Bárcán társadalmi érintkezést 1938-ig a csehek alatt Szopkó ny. r. k. magyar jegyzővel és családjával tartottam fel családommal együtt, akinek neje Pásztor István elődöm nejével és a szinai lelkésszel, Lengyel Józseffel testvér, akik családjajaikkal és Ujj Lajos kézmárki, Oláh Péter magyarbördi lelkészekkel, mint közeli rokonokkal sokszor megfordultak náluk. Bircsák László el. isk. tót igazgatóval, aki zipser származású lévén, eleinte egyetlen német társaságot képezett a magyarul lassan tanuló feleségemnek. Szociális, felvilágosult r. kat. lévén, ki lehetett vele jönni. Pár évig volt itt Rapos nevű tót ref. tanító, evangéliumi szellemű ember lévén, vele töltöttem el a legkedvesebb órákat lelki beszélgetésben. Érdekes kereső ember volt, aki a kassai baptista prédikátor fia léte meggyőződésből tért át reformátusnak, s hitelveinket is a husziták útján ismerte meg. A visszatérés óta egy sereg tanító, tisztviselő, nyugdíjas jóviszonyban élő, alkalmi társaság akad. Közöttük egyetlen bibliás élet felé hajló, de nagy kísértésekkel küzdő Négyessy Pál s. jzót mondhatom intimebb emberemnek. Pastoralis kötelességből egyházához ragaszkodó Szilágyi Lajos áll. főnök, Lipták Lajos körorvosné gyakoribb látogatásunk tárgya, ugyanígy Molnár Imre körjegyző. Kassán az ev. katonai lelkész Dr. Schulek, gyermekeim tanítója Cziel Rezső, evang. zipser család, Lesko József ny. isk. ig. körorvosunk sógora, Herrmann János általam megkeresztelt zsidó mérnök, itt maradt Deutschböhme, azok a családok, ahova feleségemmel járunk. Lelki embereket, akikkel bibliás épülésre beszélgethettünk, egyedül Schulekékben bírnánk, de Schulek szellemi fölénye, tisztai társasága távoltart a gyakoribb látogatás keresésétől, mivel tolakodó sosem szerettem lenni, neki pedig érzem, hogy sokat nem nyújthatok. Meskó Dezső nagyidai kollega az egyedüli a kollegák között is, akivel nemcsak egyházi, de hitbeli kérdések taglalásához tudunk fogni. Sajnos, feleségemnek Schuleknén kívül ilyen barátnéja nem akadt.

Levelezést sem iskolatársakkal, sem kollegákkal lelki kapcsolat fenntartása érdekében nem értem rá folytatni a kassai tanítás idején, azóta megdeprimált kedélyem és szívbajom nem készlet. Egyházi életük iránt való érdeklődésből Schmidt Basel Elisabethenkirche-i, Kort Brandenburgi,-Bertogg Trins-i kollegákkal folytattam, háborús cenzúra egyelőre ezt akadályozza. Közülük az első egyszer meg is látogatott. Bizalmas levelezést és érintkezést Szűcs Árpád ipolypásztói lelkésszel folytattam egyedül, akinek sorsa iránt mindig felelősséget éreztem, mert rábeszélésrem

hagyta ott a tanítói pályát. Barátságunk őszinte volt mindig. Egyedüli, aki egész belsőmet ismeri. Kölcsönös komaságot is ezért kötöttünk. Rettegve aggódom érte, hogy Scilla és Charibdis között össze ne törjön házasságuk hajója, ahova a barsi egykefészek posványos erkölcsű társadalmában kerültek feleségestül.

Szórakozásom a gazdálkodás. Munkától, töprengéstől menekülve keresem sakkozásban, filléres kaláber és tarokkjátékban a kassai polgári társaskörben az odajáró nyugdíjas öregek és tisztviselők semleges társaságát. Este 6-8-ig a napi élet és világesemények megbeszélése és elbeszélése egészen kikökönt a mindennapi gondokból. A villamosig tartó fél órás séta, vagy kerekpárséta egész odáig, meg vissza a legjobb meditációs időm. Ekkor szoktam készülni. Jó, hogy még elmélyedt járókelésemben valami autó el nem gázolt. A sakk visz el néha az Andrassy kávéház sakkozó társaságába, de újabban fáraszt.

Családi életem az én váram. Fiatalos ösztönöm egy Grünfeld Jolán nevű volt gim. iskolatársam és tanítványom megnyerése után indított. Sok eszmecsere és levelezgetés után 4 évig lekötötte ily irányú érzelmeimet. A zsidó szülők adásvétele mégis győzött. A mély lelkű, és áttérni, munkálkodni kész leányzót eladták a legelső jó partinak, valami gyárosnak. Ótestamentumból vett héber levéllel búcsúztam el tőle. Milyen gondviselésszerű, hogy a mostani zsidóüldöző világban nem kell villámhárítónak lennem! A szellemi egyenrangú munkás, akaratos egyéniség helyett a naiv szelidség lepott meg mostani feleségem személyében nemsokára a kiábrándulás után. Barátnőjével a győri és több magyarországi náluk üdült gyermekeket jöttek el meglátogatni. Látva nehézségeiket, hogy a gyermekek már nem tudnak németül, magyaros büszkeséggel hordoztam és tolmácsoltam őket a bácsai unokatestvéreimtől kezdve Kenderesig. Bpest nevezetességeinek mutogatása főleg sok lelki betekintésre adott alkalmat. Mennyivel szolgálatkészebb és háziassabb nevelésűek a svajci leányok, mint a mieink! később levél útján kíséreltem meg élettársul megnyerni, s írásban olvastam az első igent. Kálvinnal mondhatom el boldogan 15 év múlva is boldogan, hogy nem bántam meg, mert „törékeny testemnek gondviselője” volt mindeddig. Együtt osztozott jóban-rosszban. Teljes megértéssel teszi magáévá a szentírásbeli feladatát, hogy engedelmes legyen és tanuljon. Ha volt köztünk nézeteltérés, csak amiatt, ha másoktól vett pálca vagy biztatás szerint akarátát velem szemben érvényesíteni akarta. Mióta szívbjajom egyetlen orvossága a csendesség, nyugalom, sokszorozott erővel biztosítja azt nekem az élénk gyermekek közt is. Teljes harmóniánkra is jó az én szívbjajom, mert mit érne vele, ha egy felindulás engem elvinne? Gyermekeink neve lelki ideálunk akar lenni. Minél többen vannak és nagyobbak, annál több anyagi és erkölcsi gond és felelősség, de annál több öröm és segítség! Nem érezheti és ismerheti az élet örömeit és bajait sohse teljesen az, ki a családi életet nem próbálta! Pál apostol a legtöbbet munkálkodott is a krisztusi tanok elterjesztésében életbéli megmutatását csak a többiek teheték. Nem gondolom, hogy Pál apostol a gyermekek szerethették, mert nem érthet meg gyermeket, aki maga nem nevelt. Bízunk Istenben, hogy Martha, Ruth, Titus, Timotheus, Lázár az életben is az lesznek. Éva kislányunk vajjon nem azért vette el az Úr, hogy karácsony Vigíliáján nem akarván anyja a klinikára menni, gúnyból az engedetlen Éva nevet adtam neki? Ház. kötésünk Muttenz b/Basel 1929. december 27. A 4 év óta itt működő háziasszonyképző iskola, mivel első évében az egyházi lapok útján propagáltam, többségében ref. növendékekből verbuválódott. Azok révén azóta is többségben ref. az intézet. A heti egy órás velük való foglalkozásban hitbéli öntudatosításuk mellett igyekszem a családi élet ideáljait a lelkükbe vésni. Köny-

nyen tehetem. Nagy szükségük is van rá, mert a kávéházi tükröt összerugdosó igazgatónőjüktől, az elvált asszony és vénkisasszony tanárnői garnitúra nem igen járhatna előttük.

A kiosztásra került helybeli zsidó birtokot minden ismeretségem és egyházi tekintélyeink latbavetésével és felvilágosításával sikerült tót kézreadas helyett telepítéssé kieszközölnöm a minisztériumokban való futkosással. Ha betartják ígéretüket, az asszimilálódásnak kevésbbe kitett ref. telepeseket is hoznak ide, amivel a gyülekezetünk megkétszereződne. Az épülő házak látása küldetheti a fenyegető tót levelemet hozzam. Idegyűjtött alkalmazottakkal rendes gyülekezet is lesz még az eddigi szórványból!

Ezeknek az elszórt csoportoknak összegyűjtésében és életreklítésében szeretnem életem eltölteni, s ha nem elég, a fiaimmal folytatni.

Ennek természetes akadály a r. kat. plebanus és összefogás, amihez csatlakozik a tót propaganda, saját híveink földéhsége. A plebanus csak azért hogy megvettük kántorlakhelyül a temető melletti földet, nem köszön, „mert a többség orra alatt húztunk madzagot ezzel.” Ők akartak kat. temetőt belőle. Adna csak az Isten a telepésekben példás reformátusokat, hogy magjai lehetnének a ref. Bárácának! Ha beszéd nem, a példa még mindig hódíthat.

Feljegyzem, továbbá következő historicumot:

1937. júl. 5-14-ig Besztercebányán tartott csehtestvér Y.M.C.A. nemzetközi konferencián a lánygimnáziumban egy Nagykapos környéki származású református prágai theologussal együtt voltam elszállásolva, ő nem sejtve magyar voltomat, eldicsekedte, hogy nem sokkára a losonci theologia prágába kerül, mivel ő Magda püspök úr szóvivője a prágai tanárokkal való tárgyalásoknak. E célt szolgálja az a füzet is, amelyet a cseh testvér egyház ismertetésére dr. Hrejza prágai tanár eredetijéből ő vele dr. Magda lefordítottatott és kiadott a maga neve alatt. Megerősítette az ő elbeszélését Dr. Hromádka ott jelenlevő professor is, aki engem is kért a közbenjárásra, s nagyon kijózanulva hallotta tőlem, hogy Magda csak Sörös losonci theol. igazgatóval való ellentétéből akarja odavinni a theológiát, s nem valószínű, hogy ez egyetemes hatóságok belemenjenek. A bibliás gondolkodású Hromádka feleslegesnek is mondotta a Prágába költöztetésért való fáradozást. Az elég világfi theologus nevére nem emlékszem, 1939-ben Patakon jelentkezett tanulmányai folytatására, de nem vették fel, s Ungváron lett valami pénzügyi tisztviselő. Az átköltözés ügyében Hromádka is tárgyalt Magdával, a prágaiak javaslata szerint egy magyar gyakorlati tanszéket kapott volna a Husita fakultás dr. Magda személyében.

Balázs János 1. Lengyel András bárcai lelk. életrajzában a 16. o. 17. o. A vele való konferenciái találkozások alkalmával én is és mások is kérdeztük, mi célja volt az egy évi pozsonyi egyetemen való tanulmányának? Kétféle válasza volt 1. hogy a felállítandó ref. tót tanszéket legyen kivel betölteni, ha a pozsonyi ev. fakultásra viszik a losonci theológiát, amelyet dr. Magda Prágába, ő meg ide akarta átköltöztetni. 2., jogi doktorátust szerezhessen, hogy az országos hivatal protestáns ügyeinek vezetését átvehesse ha Stunda feljebb juthat onnan.

Balogh Elemér. pozsonyi lelkész, felvidéki püspökre vonatkozólag 1. Lengyel András bárcai lelkész életrajzában 6. o. 2. bek.

Életének utolsó tevékenysége is az volt, hogy betegágya magához kérette ápolónak Lengyel József abaujszínai lelkész leányát, és Keresztfiát Vályi Miklós velencei lelkészt. Így szerzett az

özvegyen maradt keresztfiának új feleséget.

1928-ban Baselben volt valami nemzetközi prot. konferencia, ahol a csehszlovákiai magyar ref.egyh. sérelmeit terjesztette elő. Slagwortokban feljegyezve az adatokat, várta, hogy az előtte szóló Soucek és Jánoska csehtestvér és evangélikus csehszlovákiai részvevők jelentése után ő következzen. Nem hallott jól, ezért mindig a lényegét írtam előtte papírra rövid mondatokban. Mikor megkezdte, hogy az 1920-21-es években nem kapta meg egyházunk a törvényes államségélyt, mire Jánoska közbeszólt, hogy igenis megkaptuk, de nem értette a közbeszólást, csak a jegyzetemből mutattam neki: állítja, megkaptuk, olyat ütött az asztalra, hogy az összes iratai elrepültek, csak úgy fejből beszélt, míg összeszededgettem, de olyan hevesen, ahogy sohasem hallottam félévi pozsonyi káplánságom alatt, sem máshol. Úgy kitergetett minden sérelmet, hogy hogy a szavai nyomán kelt felháborodásba szünetet rendeltek el, s csak az odesszai orosz résztvevő mondhatott nagyobb hatású panaszokat. Az ebédnél leterített zongorán zongorázott magyar dalokat és énekeket nagy köztetszésre.

Könyves István petőszinnyei lelkész volt a Lengyel András bárcai lelkész életrajzában a 13. oldalon szereplő kassai hitoktatási vizsgabiztos, akinek jelentése alapján készült a felvidéki egyh. kerület 1933-i tanügyi beszámolója Kassáról. Mikor neki személyesen szóvátettem, hogy az ott szereplő adatok nem felelnek meg a valóságnak, ő tagadta, hogy olyan értelmű jelentést adott volna be...Különösen az engem vérg sértő kitétele volt az, hogy az én kényelmem volt az irányadó az óraosztásnál, holott a gyermekek többsége választotta ki az órát, de az internátusi lánykájának nem kedvezett a szombati hittanóra, mert így nem mehetett haza szombat d.u. A sok hiányzás miatt kapott 2-es hittanjegyét szégyenlettel, megvan a valószínűsége, hogy ő akart más napot elérni e jelentésével. Miatta kértem 1933-ban olyan vizsgabiztost, aki gyermeke által nincs érdekelve.

Kúr Géza ifj. és id. szerepelnek Lengyel András bárcai lelkész életrajzában 2. o. 1. bek. , 4. o. 1., bek., 6. o. 2. bek.

ifj. Kúr Gézáról tudom, hogy Balogh Elemér pozsonyi püspök úr közbenjárására került Haléba tanulmányútra egy semesterre, amíg őt, mint exmittalt theologus helyettesítettem 1922-ben. A stipendiumot Lang professor eszközölte ki, vagy adta maga, azzal a reménységgel, hogy elhozza egy lányát feleségül. Az látva a helyzetet, megrövidítette a semestert.

id. Kúr Géza kulcsodi lelkésZRől, mint falubelije nagy hálával mondhatom, hogy úgy rólam, mint a községből középiskolába került minden hívéről élete végéig nagy gonddal érdeklődött. A diák években segélyek kieszközlésével, tanulmányunk utáni érdeklődéssel nem szűnt meg fáradozni. Volt ifjabb éveiből több évre minden vasárnapra megírt egyházi beszéde, amit id. korában ismételtetett felfrissítve. 2-3 liter borát naponként vénségéig megitta, ha ugyan bornak lehetett nevezni, amennyire azt a szeretet mintaképe nék mondható felesége aggodalomból felhígította. Csak ha felesége nem volt otthon, akkor ártott meg neki, de különben sosem volt rajta észrevehető.

Lengyel József abaujszinai lelkésZRől tudja bárcai h. lelkész korából Zsebesen élő Tóth István id., volt gondn., hogy a bárcai paróchia építéskor a templom déli oldalán levő kertet a régi paróchiáért nem adta a paróchiát építető földes úr, Bárczay Nándor, mert ott volt a spárga telepe, tovább délre nem adott helyet, mert ott volt egy kedvenc körte fája, északról a templomtól nem adott helyet, hogy a paróchiáról a kastélyba ne lehessen látni, így csak a mai paróchia kert legdél-

libb oldala maradt volna úgy, hogy a paróchia északnak épüljön. Mikor Lengyel József próbálta megértetni vele, hogy akkor a hó betemeti az ajtót, ablakot, nem engedett, csak arra a tanácsra, hogy “Van Nagyságodnak elég embere és ökre, ássák körül a fát és nagy árokban vontassák el”, Ebbe belement, így lett az árokból pince, hogy ne kelljen betemetni, a fa következe nyáron kiszáradt, de a paróchia délnek épült, a körtefa helyén.

Dr. Magda Sándor Lengyel András bárcai lelkész életrajzában 1.13.–16. o. 18. o. 2. bek. továbbá a következe nistoricumot:

1937. jul. 5-14.-ig Besztercebányán tartott csehtestvér Y.M.C.A. nemzetközi konferencián a lány gimnáziumban egy Nagykapos környéki származású református prágai theologussal együtt voltam elszállásolva. Ő nem sejtve magyar voltomat, eldicsekde, hogy nem sokára a losonci theologia Prágába kerül, mivel ő Magda püspök ur szövivője a prágai tanárokkal való tárgyalásoknak. E célt szolgálja az a füzet is, amelyet a csehtestvér egyház ismertetésére dr. Hrejza prágai tanár eredetijéből ő vele dr. Magda lefordított és kiadott a maga neve alatt. Megerősítette az ő elbeszélését dr. Hromádka ott jelenlevő professor is, aki engem is kért a közbenjárásra, s nagyon kijózanulva hallotta tőlem, hogy Magda csak Sörös losonci theol. igazgatóval való ellentétből akarja odavinni a theológiát, s nem valószínű, hogy az egyetemes hatóságok belemenjenek. A bibliás gondolkodású Hromádka így feleslegesnek is mondogta a Prágába költöztetésért való fáradozást. Az elég világfi theologus nevére nem emlékszem, 1939-ben Patakon jelentkezett tanulmányai folytatására, de nem vették fel, s Ungváron lett valami pénzügyi tisztviselő. Az átköltöztetés ügyében Hromádka is tárgyalt Magdával, a prágaiak javaslata szerint egy magyar gyakorlati tanszékét kapott volna a Husita fakultás dr. Magda személyében.

Máté Miklós perbenyiki lelkészre vonatkozólag 1. Lengyel András bárcai lelkész életrajzában 14. o. Máté Miklós révén készítette Leskó József gör. kat. vallásu áll. elemi iskolai igazgató tanító azt a vádiratot ellenem az egyházkerületre, amelyben a hitoktatás megvizsgálását javasolta a pedagógiai érzékkel bíró tanító. Mint helybeli igazgató tanító gyakori “kalaber” partnere volt Máténak. Jelenleg Kassán tölti nyugdíjas idejét és doktorunk sógora lévén, így jutottam vele ismeretségbe, s kópiában meg is mutatta nekem az a javaslatát, amit Máté megbízásából készített, de úgy látszik nem volt kedvező az én eltávolításomra a kassai hitoktatásból, így nem került az a kerület elé, hanem helyette Mertens szabadon adott ele olyan valótlanágokat (diákküldöttség, szülőszövetség panasza) ami elégségesnek látszott az én kompromittálásomra, s ott azonnal én sem tudtam a valótlanágát bizonyítani. Nem fejezheti be Isten büntetése nélkül az ő szülői vak-ságában elkövetett szándékos szennyhíntését.

Papp József rimaszombati vallástanár, v. nagyszalánci lelkészre vonatkozólag 1. Lengyel András bárcai lelk. életrajzában 13. o., 17. o. 1934-35-i kassai vizsgabiztosi működését.

Nagyszaláncról való távozásáról Makó Imréné bárcai menyecske, kurátorunk felesége, aki szülei látogatására határátkelési igazolvánnyal többször megfordult Szaláncon a visszatérés óta, azt beszéli, hogy Szaláncon többen nehézményezik a távozását, mert nem kellett volna a tót hatóságokkal kikezdenie, hanem szándékosan utasította ki magát, hogy visszakerülhessen Rimaszombatba tanárnak, amikor a gimnáziumot felállították. Míg a gimnázium fel nem állított, nem volt baja a tótokkal.

Patay Károly v. barsi esperes, alsószecsei lelkész volt annak a lelkészképesítő bizottságnak a tót nyelvből való vizsgáztatója, amelyik a felvidéki 1918 után csonka Magyarországon végzett

lelkészek lelkészi oklevelét Csehszlovákiában nosztrifikálta és “szlovák államnyelvből megvizsgáltatván, képesítettet” záradékkal ellátta. Az 1918. nov. 15-i vizsgán vagy 10-en voltunk ilyen delikvensek, akik közül egyedül értettem tótul, a bizottságban sem volt ilyen senki, csupán 1-2 mondatot ő tudott cselédektől és így kérdezett, amire magyarul feleltek, miután én a kérdést lefordítva odasúgtam. Kongruánk kiutalásához kellett ez a nyelvvizsga. A tót áll. hatóságok mindig keresték, hogy ki volt a vizsgáztató, de az semmiféle jegyzőkönyvből nem tűnt ki.

Péter Mihály 1. Lengyel András barcai lelk. életrajzában 11. o. Vele kapcsolatosan jellemzőnek találok azt az incidensét, mely a bárcai 1931-i püspöklátogatása alkalmával érte. Az itt elkeresztelt és áttérített községben természetesnek találták még a mi híveink is az áttérést és káros reversalist ha vegyes házasságról volt szó. Így tűnt el 100 év alatt a gyülekezet. Egy nálam szolgáló cselédlányt a bibliaórákon sikerült hitünknek megnyerni. Egyházunkba való ünnepélyes felvételét a püspöklátogatásra szántam buzdításul. Ugyancsak váratlanul előbb megérkezett a 3 km-re levő zsebesi filiánkba a megrendelt harang. A bárcai templom előcsarnokában helyeztük el s a püspöklátogatásra szántuk felavatását. A körúton levő püspöknek irtam, hogy a bárcai tartózkodását e célból egy órával kibővíteni szíveskedjék.

A megérkezésekor e két kérést a köszöntésben megismételtem, amire az volt goromba válasza a presbitérium és az udvarra sereglett hívek előtt, hogy “nem tudja uramócsém, hogy a mi egyházunkban nincs ilyen aktus” az áttérő felvételére vonatkozólag, a harang elkísérését illetőleg pedig az nem tartozik a püspök látogatáshoz. Rehabilitációm érdekében megjegyeztem, hogy “püspök úr nem tudja, hogy a törvényünk nem zárja ki ezt az aktust, s a harangot illetőleg pedig nem a gyülekezet van a püspökért, hanem megfordítva. Így szépen mindkettőt elvégezte, de az asztalra terített ozsonnát ott hagyta felindultságában... Az autóba szállva előreszólt a sofförnek, menjen be a csokorért. A kilépő sofförnek én a kapuban állva hallhatóan feleltem, innen nem jár csokor.

Vajthó Lajos hernádcsányi lelkész 1938-ban fegyelmi eljárást kért ellenem az általa viselt egyházi méltóság iránt tanúsított tiszteletlenség miatt. Egyik híve d. u. nálam járt akvi kivonatért, itt hagyva az adatokat és bélyeget, azzal ment el, hogy majd a lelkészi hivatalnál átveszi, oda küldjem. Este felé, mikor a mezőről hazajöttem, csak annyi időm volt a posta zárásig, hogy kísérlével nélkül tettem borítékba a házassági kivonatot. Az érdekelt másnap kereste saját vallomása szerint ott a kivonatot, de még nem érkezett meg válasszal bocsátotta el Vajthó. Ezzel szemben harmadnap már visszaérkezett hozzám azzal, hogy jelöljem meg a rendeltetését, “mert rébusz szók megfejtéséhez nem értek.” A kísérlő levél hiányát megindokoló és rendeltetést jelző levélhez megjegyeztem ugyan olyan ironikusan: Agg korával járó tájékoztatáságnak tudom be, s megírtam, hogy a posta mit tesz ilyen esetben. A kezében levő Simon esperessel, akinek megválasztását ő kocsizta ki megindította a fegyelmit. Az egész tulajdonkép egy orros akart nekem lenni a fiának theológiára nem adott ajánló levél miatt.

A tárgyalás előtt Meskó Dezső tan. bíró és még egy lelkész jelenlétében az esperest kértem, jelölje meg ítélet nélkül az elégtétel módját, a sértésért meg akarom követni. Vajthó rugódózott, hogy ily könnyen nem lehet azt letudni, de a tanuk rábeszélésére az esperes megadta a szöveget, amellyel meg kellett követnem, amit gúnyos mosollyal vett tudomásul azzal a megjegyzéssel, hát ezt így is lehet tudni? dr. Magda Sándor által rázmúditott fegyelmikben ő volt a hangadó mindig, hogy elítéljenek. Sok maliciáját nem fizethette a Gondviselés találóbban, mint mostani súlyos epebajával.

Végh Kálmán ekecsi lelkész, Balogh Elemér pozsonyi püspök titkára volt több éven át, s bizalmas embere. Tudnia kell azoknak a kéziratoknak a hollétéről, amelyekben Balogh Elemér az életbenmaradt, de hazánkba vissza nem került gályarabokról az általa felkutatott adatokat feljegyezte, de sajnos nyomtatásban tudtommal soha ki nem adta.

Enyedi Andor életrajza

Enyedi Enyedy Andor született 1888 október 5-én Szirénfalván /Ptruksán/ Ung megyében. Ósei Nagyenyeden 1658 február 10-én II. Rákóczy Györgytől kaptak nemességet. Nagyenyedről, valószínűleg az erdélyi tatárdulus zavarai között, Szatmármegye Uszka községébe költöztek. Enyedy Mihály, mint debreczeni theologus rektor a bars megyei Baracsán Pompos Katalinnal kötött házasságot. Mihály fia uszakai lelkipásztor lett. János fiától született a többek között Máramaroszigeten Lajos, Enyedy Andor édesapja. Anyai ágon egyik őse Gödör György, az ungvári egyház nagynevű építő lelkipásztora. Nagyjapja Csengery Gábor bezői lelkipásztor, nagyanyja Pazar Klára, akinek testvérei voltak Pazar István iskei és Pazar József nagyszelmenczi lelkipásztorok. Édesanyja Csengery Vilma, aki 1883-ban Szalókán kötött Enyedy Lajos szirénfalvai előkönyörgő tanítóval házasságot. Enyedy Andor elemi iskolát Szirénfalván, majd Pallóban végzett. 1898-tól kezdve volt a sárospataki gimnázium növendéke, ahol 1906-ban jelesen érettségizett. 1906-tól 1910-ig a sárospataki theologiai akadémiát hallgatta. Első és második lelkészképesítő vizsgáját szintén jeles eredménnyel tette. 1910-től 1913 december elejéig Fejes István püspök mellett segédlelkész volt. Fejes István halála után 1914 március 14-en sátoraljaújhelyi lelkipásztorrá választották. A választás ideje alatt alsómihályi segédlelkész volt, majd 1914 novemberében a Baltazár légió lelkészcsoportjában kiképzést nyerve 1915 augusztus elejéig a miskolczi katonai megfigyelő állomás barakkházában, mint önkéntes felügyelő lelkész működött. 1915 augusztus 29-én beiktatták sátoraljaújhelyi lelkészi állásába. Itt választották a felsőzempléni egyházmegye lelkészi aljegyzőjévé, majd a sárospataki főiskola igazgatótanácsosává, a megszállás után pedig az alsózempléni egyházmegye tanácsbírájává. 1922 december elején meghívták a Tóth Béla esperes halálával megüresedett egyik miskolczi lelkészi állásra. Állását 1924 június 30-án foglalta el. Itt lett az alsóborsodi egyházmegye lelkészi tanácsbírája, a tiszáninneri egyházkerület missziói előadója. 1930-ban konventi missziói előadó, 1932-ben pedig egyházkerületi főjegyző. Megjelent négy egyházi beszéde a reformáció négyszázadik évfordulója alkalmából 1917-ben többi egyházi beszédei „Nekem élet a Krisztus” címen 1926-ban, „Miért jött a Jézus?” címen 1932-ben, „A nagy király követségében” címen 1938-ban. Szerkesztette az egyetemes konvent belmissziói útmutatóját 1931-től 1941-ig, a miskolczi Egyházi Értesítőt 1924-től 1943-ig. Cikkeket irt különféle egyházi és világi lapokba, folyóiratokba. 1942-ben 625-ből 613 szavazattal a tiszáninneri egyházkerület püspökévé választották. 1918 április 10-én Lúgoson házasságot kötött Horger Annával, Horger Ferencz és Arnold Anna leányával. Házasságát Isten nagy boldogsággal és három gyermekkel áldotta meg. Ezek közül László katonatiszt, Judit dr. Soós Károly hadbíró százados neje, Anna egyetemi hallgató, tanárjelölt. Püspöki tisztségébe 1942 február 23-án ig-tatták be.

Illyés Bertalan életrajza

Született 1896. június 2-án harsányban, Borsod megyében. Édes atya Illyés János harsányi, majd átányi lelkész, egyházmegyei főjegyző volt. Édesanyja Örkényi Ferenczi Erzsébet. Iskoláit Miskolcon, majd Sárospatakon végezte, Miskolcon érettségizett 1915-ben. Érettségi után a bécsi kereskedelmi akadémia hallgatójának iratkozott be, innen azonban október 19-én Pólába a haditengerészthez kellett bevonulnia, itt a Bellóna nevű iskolahajón szolgált, de az utánna következő feltételi vizsga alkalmával hazairányították. Itthon a sárospataki teológia akadémia hallgatója lett. Négy éven keresztül a Pálóczy Horváth Mária alapítvány ösztöndíjasa, majd 1919 év nyaráról a főiskola széniora és alkönyvtárnoka egy éven keresztül. Mint teológus a sárospataki ifjúsági közlönynek szerkesztője, majd mint szénior főszerkesztője. 1920 évben a Fáy családnál Alsóvadászon nevelő, utánna Atányban helyettes, majd Tizsanánán s. lelkész, ahonnan 1922. február 1-én dr. Révész Kálmán püspök hívja el segédlelkészül, mint s. lelkész a püspöki h. titkári teendőket is ellátja, ekkor adja ki a világháború után első Egyházkerületi névtárat 1923-ban. 1923-26 években a diósgyőri vasgyári egyház hitoktató lelkésze, majd 1926 évben az egyházkerületi közgyűlés által rendes püspöki titkárrá választott. Különböző lapokban egyházi cikkei. Az egyházkerületi Névtárnak 1928-ban újabb kiadása. A Bükk-hegységről három turisztikai könyve, a miskolci Monográfiának egyik munkatársa. 1943. November 24-étől a tizsáninenni egyházkerületi tanácsos.

BARKA – LUCSKA

Görgei András (barkai lelkész) 1683

Lisznyai Sámuel (lucskai lelkész) 1683

Damó Mihály ? – ?

Nagyódi P. István 1706 – 1707

Ifj. Szendrei Mihály 1707 – 1711

/Csáti/ Szakácsi János 1787. március 27. – 1793. január.

Felesége Aszalay Judit, apja Aszalay András.

Gyermekeik:

Lidia. Keresztelték 1790. február 2-án. Elhunyt 1790. február 12.

Judit. Keresztelték 1791. január 24-én.

János. Keresztelték 1792. január 24-én.

Bende Gábor 1793. február 1. – 1797. január

Innen Szádelőbe költözött.

Gyermekeik:

Judit. Keresztelték 1794. október 9.

Terézia. Keresztelték 1796. október 18-án.

Kolos István 1797. február 1. – 1806. június

Felesége Máté Mária, házasságot kötöttek 1798. január 2-án.

Gyermekeik:

István. Keresztelték 1800. június 9.

Mária. Keresztelték 1801. november 6.

Károly. Keresztelték 1805. október 19.

/Berzétei/ Nagy István 1806. július 1. – 1814. március

Likkai /Lippai/ István 1814. április 24. – 1821. április 24.

Felesége Nemes Kérészi Eufrozina.

Gyermekeik:

Sándor. Keresztelték 1815. február 15. Elhunyt ?

László. Keresztelték 1817. december 1.

Apostol Péter 1821. április 24. – 1822. április 24.

Körtvélyesre távozott.

Felesége Nemes Lükő Julianna.

Gyermekeik:

Julianna. 1821. szeptember 5.

Vajányi Mihály 1822 – 1828

Körtvélyesi segédlelkész volt.

Felesége Nemes Dienes Mária. Házasságot kötöttek 1822. november 13.

Gyermekeik:

Mihály. 1824. január 4.

Féti /Fély/ Horváth Sándor 1828 – 1832

Id. Kapossy György 1832 – 1861

Felesége Lovas Eszter.

Gyermekeik:

Eszter. Házasságot kötött Imre István szinpetri lelkésszel. Sárospatakon születet, szülei:

Imre István és Jenei Krisztina.

Barkán született gyermekeik:

József. 1833. február 5. – 1833. február 17.

Mihály. 1834. július 22.

József. 1839. január 29. – 1839. február 14

Lovas István (s. lelkész) 1846–1848

Ifj. Kapossy György 1862 – 1870 (1861 – 1862 h. lelkész) 1858 – 1861 (s. lelkész)

Felesége Vattay Katalin.

Barkán született gyermekeik:

György. 1867. január 15.

Mária, Eszter. 1869. február 17.

Péter József 1870 – 1874 (1870 – 1871 h. lelkész)

Felesége Wladár Katalin.

Barkán született gyermekeik:

Ilona, Irma. 1871. augusztus 24.

Erzsébet Irma. 1873. július 12.

Ragályi Géza 1874 – 1876

Felesége Osváth Ottilia.

Barkán született gyermekeik:

Ilona. 1875. július 22.

Simon Andor 1876 – 1901

Felesége Bojtár Izabella Rozália, valószínűleg Bojtár Sámuel péderi lelkész lánya.

Barkán született gyermekeik:

Emilia, Jolán. 1879. szeptember 15.

Sándor, Gyula. 1881. február 23.

Ernő, Vilmos. 1882. október 16.

Ottilia és Ilona. 1885. január 30. – december 20.

László, Endre. 1886. december 24.

Árpád, Géza. 1889. március 17.

Béla, Dezső. 1891. január 13.

György. 1893. április 3.

Ilona Ida. 1897. február 15.

Pál. 1899. március 29.

Lükő István 1902 – 1905 (1901 – 1902 h. lelkész)

Bódvavendégibe távozott.

Felesége Szilva Mária.

Barkán született gyermekeik:

Mária. 1904. szeptember 24.

Zajdó László 1905 – 1906

Felesége Schébor Ferenc és Tansch Berta lányát.

Csete Gyula 1906 –

Berektéről jött.

Felesége Oláh Paulina Matild, szülei: Oláh Miklós és Erszt Paulina. Házasságot kötöttek 1902. augusztus 30.

Gyermekeik:

Gyula. 1907. november 4. Feleségül vette Farkas Regina körtvélyesi tanítónőt 1938-ban.

Matild, Olga. 1910. március 9. Feleségül vette Olajos Gyula, repülőgépgyári munkavezető Montrealban, 1938-ban.

Gabriella, Kornélia. 1914. március 31. Feleségül vette Csizy Kálmán szilicei kántortanító, 1942-ben.²¹

---

²¹ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Barka, Lucska. Ugrai János: A Tizáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E.1 Barka

Csete Gyula önéletrajza

Születtem Tancs községben, Kolozs megyében. Apám: Csete György unitárius vallású okleveles gazdatiszt. Anyám: Veress Ágnes ref. vallású. Mindketten nemesi család ivadékai. Írni és olvasni a szülői háznál tanultam meg. Az elemi osztályokat és az I-II. gimn. osztályokat a marosvásárhelyi kollégiumban tanultam. A III és IV. gimn. osztályokaz a szilágysomlyói róm. Kath. Püspöki algimnáziumban végeztem, mert szüleim a Szilágysomlyó vármegyében fekvő Saramás községbe költöztek. Az V–VIII. gimnáziumban tanultam és ott is tettem érettségim eléréséért eredménnyel 1898 évi június hó 30-ik napján. A theologiai tanulmányaimat pedig a sárospataki református theologian végeztem. A lelkészi hivatalra képesítő első vizsgálatot ott tettem le kielégítő eredménnyel 1902. évi június 24-ik napján és jó eredménnyel a lelkészi hivatalra képesítő második vizsgálatot 1905. évi június hó 28-ik napján. Segédlelkészi hivatalra kibocsájtattam 1902. évi június hó 25-ik napján. Lelkészi működésemet Beretkén kezdte meg 1902 évi július hó 1 napján helyettes lelkészi tanítói minőségben és ott lelkésztanítóskodtam 1906 évi május hó 19-ik napjáig.

1906 évi május hó 20-ik napján Barkára mentem rendes lelkészül, ahol azóta folytatólagosan működöm is.

Kelt Barkán 1943 évi szept. hó 27.

BÁTKA–RAKOTTYÁS

Simon András 1844 – 1856

Felesége Kun Erzsébet /Házassági anyakönyv: „1845. december 29 Helybeli pap Simon András Tettes Borsod vmegyébe kebelezett Felső Nyárad helységében lakos Nemes Kun Pál és Hézsér Katalin leányokkal Erzsébettel, a háromszori törvényes kihirdetés után össze eskettettek Tettes Minai Borneisza István, és Tiszteletes Boros István urak mint tanuk előtt Tiszteletes Juhos Mihály ur Sajó Szentpéteri segéd lelkész által.”

Gyermekeik:

Erzsébet. 1846. december 15.

András. 1848. aug. 2-án

Pál, Gyula. 1850. júl. 11-én. Meghalt 1889 jun. 9.

István. 1852 nov. 17.

Mihály. 1856. nov.2 9. Meghalt 1890. IX. 22 Bpsten.

Pásztor Pál (h. lelkész) 1856 – 1857

Rimaszombati helyettes lelkész volt.

Nagy Pál (1857 h. lelkész) 1857 – 1869

Rimaszombatba ment.

T. Lengyel Ferenc 1869 – 1870

Bornemisza Ábrahám 1870 – 1877. május 1.

Kövecsesről jött.

Dusza Lajos (1877 – 1878 s. lelkész) 1877. július 8. – 1888

Jánosiból jött, Zádorfalvára ment.

Varga Antal 1888 – 1938

Radnótról jött.

Első felesége: Dienes Ilona r. kat.- elvált tőle.

Második felesége: Farkas Ilma ág. ev.-

Gyermekei:

László. 1897. augusztus 14.

Irén. 1899. május 22.

Lenke. 1902. január 13.

Mártha. 1904. július 27.

Szakall János 1938 – 1941

Özörényről jött.

Felesége: Váradi Julianna.

Urbán Károly 1941 –

Rimaszombatból jött.²²

Tiszteletes Tudós Simon András úr a bátki rakottyással egyesült ref. anyaegyháznak legelső papja 12 esztendőig fáradhatlan apostoli lélekkel hirdetvén itt Jézus, evangéliumát 1856-ik év dec.6-án Rimaszombatban – hová bizonyos dolgai elintézése végett utazva – végálmra hunyta szemeit, bús özvegyét s 5 kisedetlenevetlen árvákat hagyván maga után.- Áldás és béke lengjen e tudományosan kiképzett, szívben gazdag, szent hivatásban buzgó, s ezen tulajdonánál fogva minden őt ismerők által szeretve tisztelt lelki pásztor porin!!!!

T. Simon András ur gyászos elhunytával a bátki egyházba időtöltői T. Pásztor Pál jánosi segéd lelkész úr rendeltetett ki is a legközelebbi tavaszi e. megyei gyűlésen Imolára rendes papnak hivatván Bátkából 4 hónapi itt lakása után a hivek áldásától kísértetve elköltözött.

T. Pásztor Pál úr elköltözésével időtöltőül rendeltetett Nagy Pál rimaszombati helyettes pap ki az 1857-ik év tavaszán el is foglalta itteni állomását, még ugyan ezen év December havában mind egyháztanácsilag mind templomban tartó szavazat utján rendes lelkipásztorul elválasztván 1858-ik. év mártius 24-én Tornallyán tartott egyh. megyei gyűlésen megerősítetett, s Isten nevében elkezdte szent hivatalát.-

T. Nagy Pál az Ur szőlőjének hív munkása kinek hivatali buzgósága s pontosságáról a jegyzőkönyv s az anyakönyvek lapjai kitűnő bizonyosságot tesznek, ezen egyházban töltött 12 évi nyugodt és boldog lakozása után a fényesebb s jövedelmezőbb rimaszombati másodpapságra

22 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Bátka, Rakottyás. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D3. Bátka.

választatván meg: az őt szerető hívektől kiknek könnyeik tettek mellette bizonyoságot, az 1869.-ik év tavaszán megvált.

Az 1869-ik év tavaszán T. Lengyel Ferencz jánosi segédlelkész helyettes lelkészül rendeltetvén Bátkába a nagytiszteletű egyházi megyegyűlés által, mint ilyen a hívektől szeretve s tisztelve lakott itten egy esztendeig.

Bornemisza Ábrahám – ez előtt kövecsesi rendes pap – az 1877-ik év tavaszán hozatott Bátkába rendes lelkészül.-7 évig működött ezen egyházban, mely idő alatt az egyházmegye bizalma is felkereste: a főjegyzői toll vitelével tisztelte meg, melyet csak a halál vett ki kezéből. Maghalt 1877 május 1-én.

Bornemisza Ábrahám beteges lévén az 1877-ik év tavaszán Ragályon tartott egyházi megye gyűlésen meghívta magához segéd lelkészül Dusza Lajost, ki ez ideig a jánosi- fizses egyházban mint időtöltő lelkész fungált. A főnök hunytéval Dusza Lajos helyettes lelkészül neveztetett ki a bátkai rakottyási egyházba, majd az 1877 július 8-án történt papválasztás alkalmával rendes lelkészül elválasztatván: mint ilyen az 1878-ik év tavaszán Putnokon tartott egyházi megye gyűlésen hivatalába beerősített.

Dusza Lajos 1878 től 1888 év tavaszáig s így 10 évig volt ezen egyház rendes lelkésze; papi hivatala mikénti folytatásának fényes bizonyosága hallgatói szeméből alá hulló könny amellyel tőle búcsút vettek, midőn szülötte földére Zádorfalára hívta meg véreinek bizalma a papi hivatal viselésére. Utódjául az 1887 évi nov. 27-én -ártott választáskor 4 jelölt közül Varga Antal radnóti s lelkész választott meg,kit az 1888 évi Naprágyon tartott tavaszi e. megyei közgyűlésen való beerősítése után május 6-án Ruskay Gyula jánosi lelkész iktatott be hivatalába.

Varga Antal 1888 május 6-ától 1938 január 1-ig tehát egy félévszázadon keresztül volt a két gyülekezetnek hűséges pástora. Lelkipásztorsága alatt a gyülekezet anyagilag nagyon megerősödött. Kemény és igaz férfiú, aki erős kézzel vezette a gyülekezetét. 1938 január 1-én nyugalomba vonult és a gyülekezetben él mind a mai napig.

Utána Szakall János özörényi lelkipásztor hivatott el lelkésznek. Három évi szolgálat a hamvai gyülekezetbe távozott 1941 aug. 31-én.- Urbán Károly rimaszombati segédlelkészt hívta meg lelkipásztorául a kettős gyülekezet 1941 szeptember 7-én, s október 12-én pedig beiktatta lelkész állásába felettes egyházi hatóság két kiküldöttje.-

Urbán Károly önéletrajza

Születtem Pelsőcön 1915 április hó 28-án.– Apám Urbán Lajos ugyancsak pelsőci születésű. Szülei törpebirtokosok. Három gyermek közül egy sem tudott megmaradni a földművelés mellett Napszamból éltek kezdetben s aztán mindhárman vasúti alkalmazottak, illetve egy közülük vasúti alkalmazott felesége lett. Az én apóm mozdonyfűtő lett. Édes anyámat Pásztor Erzsébetet 1910-ben vette feleségül. Édesanyám szintén pelsőci család. Régen középbirtokos család volt, amikor édes anyám férjhez ment már törpebirtokosok. Szintén hárman voltak testvérek. Közülük szintén más pályára mentek ketten.

Apám és anyám házasságából három fiú gyermek született. Én voltam a legkisebb. Apám minden gyermekét megpróbálta iskoláztatni. Legnagyobb fiával két polgárit tudott elvégeztetni, mivel nem tanult mesterségre adta. Mesterség kitanulása után, amikor annyi földet szereztek szüleim, hogy nagyobb bátyám szülei támogatással meg tudott élni a földből, mesterségét ott hagyta s ma is földművelő. Kisebb bátyám négy polgárit végzett és szabó mesterséget tanult. A felszabadulás után tisztviselő lett.

Szüleim, bár édes apám mozdonyfűtő volt, soha sem hagytak fel a földműveléssel. Amíg maguknak nem volt földjük addig felesbe dolgoztak a vasúti szolgálat mellett, hogy a családnak legalább a krumpli és egyéb házi szükségleti dolgok meg legyenek. Minden nyáron kpe arattak. Apám vasúti szolgálatán kívül eső idejében míg házat nem építettek 1922-ig a házbérbe kikötött számú napot kaszált. Édes anyám tehenet és disznót tartott és gondozott. Sertéshizlalásból és növendék marhák neveléséből sikerült a házadóságot a gyermekek nevelése mellett kifizetni.-

Iskolába Már /1921/a cseh megszállás alatt kezdtem. Alighogy egy osztályt kijártam megnyílt Pelsőcön a szlovák nyelvű elemi iskola. Apámat felhívtak, hogy gyermekeit mint állami alkalmazott járassa állami iskolába, mely szlovák nyelvű. Apám meghagyott bennünket a ref. elemiben. Azzal utasította vissza a szlovák iskolát, hogy előbb legyen a gyereknek alapja, tanulja meg az anyanyelvét alaposan s akkor majd meg fogja tanulni az állam nyelvét. Hivatkozott a saját példájára, hogyha ő 40 esztendőskorában meg tudta tanulni az állam nyelvét, akkor gyermekei is megfogják, csak előbb alapjuk legyen.-

A pelsőci ref. elemiben három tanítóm volt. Teleky Miklós jelenlegi komaromi tanító keltette fel bennem az ambíciót már második elemista koromban a tanulás iránt. Csizy Béla oktató urunk a régi nagy rektorok utolsó embere. Ő kemény szigorúsággal nevelt. Szorgalmi időn túl még egyházi énekekre tanított. Még minden hétfőn számon kérte az istentiszteleten való részvételt. A számadás ebből állt: “mindkétszer énekes könyvvel”.

5 elemi osztály elvégzése után a sajógömöri ág. ev. polgári iskolába íratott be apám. Felekezeti szempontból szintelen, de nemzeti szempontból jó magyar szellemben neveljek. Magyar történelmi és helyesírási alapvetések itt történtek meg.-

Polgári iskola elvégzése után, mivel fiatal koromnál fogva nem vettek fel a pozsonyi magyarnyelvű tanítóképző intézetbe, a rimaszombati áll. magyar gimnáziumba íratott be apám. Ide csak különbözeti vizsgával vettek fel. Itt már nagyon vegyes tanári kar végezte a nevelést. De hála istennek a nemzeti nevelés szempontjából fontos szakokon még az Egyesült Protestáns Gimnázium megmaradt tanárai működtek. Történelmet, magyar irodalmat, határozott magyar-nemzeti szempt alatt tanították. Nemzeti fölkeléseinket, amint a magyarázatot hallgattuk, megkönnyeztük. Némelyik öreg tanárunk még megkérdezte néha, néha hétfőn magyar irodalmi órán a református fiuktól, hogy vasárnap miről szólt a “prédikáció a templomban”. A vallási és nemzeti lelkületünket akkor nagyon alakította a rimaszombati templom katedrája.

1934-ben érettségiztem. Érettségi vizsga előtt a tanári pálya is vonzott. Utána a szülői ház irányítása és az a körülmény, hogy lassan magyar és független pálya nem volt más a magyar fiuk számára mint a lelkész pálya beiratkoztam a losonci ref. Theológiai Akadémiára. Itt az első éven a mi döntően hatott rám Dr. Média László előadónk baráti beszélgetés közben mondott szava: A suszter ismeri legalább a kaptafáit, tisztában van a szerszámaival, ez a minimum a lelkészekről is megkívántatik; legalább a bibliát ismerjék. Az első évet követő nyáron végig olvastam a bib-

liát. Azóta kisebb-nagyobb megszakítással rendszeresen olvasom a bibliát, megismerve benne a forrást.

Második éven Szőke István rozsnyói lelkipásztor nekünk egyháztörténelmi előadónk, aki megtanított a tiszta nemzeti és hitvallásos történelem szemléletre. Ezenkívül előadásaiban nagyon sokszor kitért a magyar református lelkipásztorok hivatására. Ez nagyban növelte bennem a hivatás öntudatosítását. Mint legszebb theológus élményemet írom ide: úgy adott elő megboldogult Szőke Istvan, hogy előadása közben a regény kiesett a kezünkből. Mint barátunk és bátyánk járt közöttünk. Előadásit befejezte a katedrán, de folytatta az udvaron és fordítva. Harmad, negyed éven a gyakorlati theologia kötött le. Sörös Béla theológiai igazgató gyakorlatot és elvet egyszerre végző munkája tisztán rajzolta elénk egyházunk belső és külső állapotát és annak munkáját. Igehirdetése az elvben elmondott előadás megtestesítője volt. Missziói munkának nemcsak előadója, hanem tevékeny munkása is volt. Kemény következetessége és atyai jósága mind olyan tényezők voltak, melyek készítettek a magyar reformátusság között az evangélium szolgálatára.-Személyében a legtisztább ideálként állott előttünk a lelkipásztori munka és szolgálat.-

A theológus önképző munkák között meg kell említenem, mely az önálló bibliatanulmányozásban segítségemre volt, az a kis baráti kört, amely hetenként egyszer összeült, hogy önmaga tusakodjék az ige megértéséért és annak az életünkbe való átültetéséért. Igazi tusakodások voltak ezek, ahol néha a vergődő hallgatás többre tanított, mint sok más szólamos beszéd. Isten volt velünk mert kendőzetlenül és teljesen őszintén tudtunk Isten előtt megállani.-

Egyházunknak munkájának az evangéliumi missziói munka irányába való sürgős és szükséges., irány át csak erősítette bennem a komáromi gyülekezetben eltöltött két hónapos exmittalt segédlelkészi szolgálat, valamint 1937 nyarán Erdélyben tett körutam és a kolozsvári theológián töltött egy hónapos tartózkodásom.

Amikor Benes volt cseh-szlovák köztársasági elnök a rádióba mozgósítási parancsát, akkor bocsátott ki bennünket segédlelkészi szolgálatra Sörös Béla igazgató urunk. Ezzel azt lehet mondani be is fejeződött a losonci theologia küldetése. Áldott legyen az Isten aki adott embereket akik által nevelt az Ur az anyaszentegyház számára szolgákat az újabb babiloni fogság idején.-

A rimaszombati gyülekezetben szolgáltam mint segédlelkész. Két évi szolgálat után 1940 őszén a egyházkerület szerint illetékes Theológián Sárospatakon tettem le a második lelkészképesítő vizsgát. Általánosam a gyakorlati munkában való teljes részvételt jelentette a segédlelkészi idő. Különösen az ifjúsági munka bízott rám. Ezt a munkát ha nem is nagy eredményeket felmutatóan végeztem, de legalább sikerült néhány ifjút közelebb vinni Krisztushoz.

Lelkészépesítő vizsga után még egy évet töltöttem Rimaszombatban, s aztán 1941 szeptemberében a bátkai gyülekezet hívott meg lelkipásztorául. Amivel itt azonnal szembe találtam magam népünk rettentő betegsége az egyke. Aztán meddig a falusi gyülekezetink közönye. Népünk itten csak a munkának és pénznek él. Sértés ha elsőbnek követeli a lelkipásztor a hívek életében az Istent és az ő dolgait mint a vagyon szerzés hajszáját.- Két éves lelkipásztori szolgálatom eddig annyira ért, hogy jobban megismerhettem azt a lelket mely híveik között lakozik, s részben a gyülekezeti szerveket Isten segítségével sikerült kiépíteni.

Ami pedig ezen a helyen mint lelkipásztort leköt és foglalkoztat a nemzet létkérdései mellett mint legfontosabb az igehirdetés csődje, melynek nincsen vonzó ereje és a lelkipásztori szolgálat-

ban pásztori munkáknak evangélium szerinti végzése és kiépítése.- Gyülekezetinken mennyiségi és minőségi változásnak kell bekövetkezni, hogy az egyház ennek a hazának ezen a földdarabján tovább is fennmaradjon.-

1942 októberében megházasodtam. Feleségem Túrós Margit kereskedelmi főiskolát Kassán végzett leány. Uzapanyiti földműves család gyermeke. Házasságunkat Uzapanyiton kötöttük 1942 okt.21-én.

Mindkettőnket nemcsak származásunk, de népünk iránti szereteti köt a magyar faluhoz. Házasságunkat Isten 1945 szeptember 11-én fiú gyermekkel áldotta meg.-

Bátka, 1945 IX. 27-én.-

BATTYÁN

Cékei Gáspár 1598

Gocchius János 1605

Fényi Máté 1612

Sárói Fabritius Ferenc 1622

Ujhelyi Siderius Márton 1626

Kádár István 1684²³

BEJE

Maklári Balázs 1599

Séllei György 1605

Czeglédi István 1668

Jabloncay János gályarab prédikátor 1673

Zerczi György 1725 – 1729?

Dömsödi Sámuel 1732 – 1736

Felesége Besztrey? Zsuzsanna.

Szikszay Mihály 1736 – 1755

Felesége Osvard Mária.

Gyermekeik:

József. 1743. március 19. – 1744?

Bessenyei János 1755 – 1761

Felesége Ráki Zsuzsanna.

Aszalai János 1761 – 1764

---

23 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G68. Battyán.

Szikszay János 1764 – 1768

Jósvay Mihály 1768 – 1773

Illyés István 1773 – 1776 vagy 1778

Felesége Ragályi Mária.

Török Ferenc 1776 vagy 1778 – 1785

Első felesége Szathmári Erzsébet, második felesége Hubai Mária.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1780. május 5.

Ferenc. 1784. október 4. – október 6.

József. 1785. december 28.

Árvai István 1785 – 1789. október 28.

Felesége Szügyi Erzsébet.

Gyermekeik:

István. 1786. június 9. – december 26.

Elhunyt 45 éves korában.

Göde István 1789 – 1791

Vincze László 1791 – 1799. július 30.

Felesége Molnár Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1791. november 30.

Mária. ? – 1794. április 1.

László. 1796. július 25. – július 30.

Borbála. 1797. november 25.

Elhunyt 40 éves korában.

Péter János (káplán) 1799 – 1800

Turóczi Sima János 1800 – 1806. május 29.

Felesége Somogyi Borbála, elhunyt 1800. február 12-én.

Elhunyt 54 éves korában

Gondol Gedeon 1806 – 1807

Felesége Tseh Judit.

Katona Mihály 1807. április 24. – 1822. január 26.

Felesége Sóvári Zsuzsanna, apja Sóvári István runyai lelkész. Házasságot kötöttek 1809. március 6-án.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1810. augusztus 8.

Mária. 1812. január 14.

Mihály. 1814. szeptember 23.

István. 1816. április 9. – szeptember 13.

József. 1817. október 30.

Pál. 1820. október 2.

Gergely János 1822. március 28. – 1827. április 25.

Felesége Barkasi Joanna.

Gyermekeik:

Klára, Eszter. 1823. szeptember 27.

Sófia, Emilia. 1825. május 28.

Károly. 1826. december 8.

Lenkey Zsigmond 1827 – 1829

Szombathy József 1829 – 1845

1. felesége Csurgai Eszter, elhunyt 1831. július 25-én. 2. felesége Gálos Charitász, apja:

Gálos József. Házasságot kötöttek 1833. február 25-én.

Gyermekeik:

József. 1829. június 11. – szeptember 4.

Magdolna. 1838. november 12. – december 2.

Szívós János 1845. szeptember 2. – 1846. szeptember 17.

Tompa Mihály 1846. szeptember 27. – 1849. április 15.

Szathmári Antal 1848. április 22. – 1848. augusztus 5.

Székely János 1849 – 1877

Felesége Tóth Mária.

Gyermekeik:

Ida. 1851? – 1853. április 25.

Pál. 1854. május 24.

Kálmán, Gyula (ikrek). 1856. február 6.

Bertalan. 1857. november 1.

Jakab János (h. lelkész) 1869. december 1. – 1870. február 10.

Mártha Ferenc (h. lelkész) 1877 – 1878

Bata György 1878. április 28. – 1887. április 16.

Felesége Nagy Emilia.

Gyermekeik:

István, Béla. 1882. augusztus 12.

Sághi Sándor 1887 – 1925

Kecskeméten született.

Felesége Baksay Ilona.

Gyermekek:

Zoltán. 1891. augusztus 4.

Sarolta, Judit, Lenke. 1893. június 25.

Mihály, Dezső. 1898. május 2.

Kardos Lajos 1925. november 1. –

1892. november 16-án született Pelsőcön.

Felesége Orban Piroska, házasságot kötöttek 1930. július 23-án.²⁴

---

²⁴ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Beje. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D5. Beje.

Kardos Lajos lelkész önéletrajza

Születtem Pelsőcön Gömör megyében 1892. november 16-án. Szüleim Kardos András és Szűts Erzsébet földművelők. Az ottani elemi iskolában Csizi Béla tanító történelmi oktatása mély benyomást gyakorolt reám az ő jellemével erősen politikai beállítottságával együtt. Anyai nagybátyám Putnokon (Gömör m.) nagyanyai nagybátyám Gáván Szabolcs m. volt tanító. A májusi szünidőket részben a két helyen töltöttem és egy távolabbi rokonnál Budapesten, aki p. ü. szim. irod. igazgató (nyug. m. kir. testőr) volt. Az említetteken kívül Lendvai Dezső Eötvös kollegista (Wekerle [?] család nevelője) később fiumei polg. isk. tanár oktatott a szünidőkben mint távolabbi otthon. Mint középiskolás turista bejártam gyalog a székely földet, az ország több nevezetes helyén megfordultam a szünidők alatt. A gimnáziumban amelyet Rozsnyón és Sárospatakon végeztem közepes tanuló voltam, de kitüntetés ért a magyar irodalom (olvasottság, dolgozat), a fizika (leleményesség) és a szavalat terén. Hallgattam Dr. Mott János spataki evangelizációs előadásait, a biblia olvasók csoportjához csatlakoztam és hatod gimnazista korom óta a gimn. vasárnapi iskolában tanítottam. A theológiát egészben véve a budapesti theológián végeztem. Első éves koromban megnyertem a szónoklási versenyt, Több irodalmi dolgozatomért elismerést kaptam. a theol. évek alatt a diák szövetségtől, melynek nyári konferenciáin csaknem kivétel nélkül részt vettem bizonyos mértékig eltávolodtam, mert a senior tagok erősen rá nehezdedtek az egyesületre és nem adtak nekem teret. Első lelkész képesítő vizsgámon a gyakorlati theológiából a vizsgáló bizottság külön kitüntetésben részesített szóbelileg is. Legnagyobb hatással voltak rám Dr. [...] Pál egyh. tört., Dr. Sebestyén Jenő akkor még magántanár, Kovács J. István (szociológiai) előadásai. Sűrűn látogattam a muzeumi könyvtárat, a városi könyvtárat a képtárakat és tárlatokat s a múzeumokat. A Dr. ifj. Szabó Aladár által vezetett Lónyai u. gimn. vasárnapi iskolájában tanítottam. Általában Elekes Imre sárospataki gimnáziumi osztályfőnököm irányzata szerint igyekeztem eljárni aki talán a legnagyobb hatással volt szellemi fejlődésemre – a lehetőleg minden irányú érdeklődés kifejtésében. A háború alatt részt vettem a 20 theol. hadikórházi szolgálatában. A Ker. Ifj. egyesület révén Gróf. Vigyázó Sándorné sz. br. Podmaniczky Zsuzsanna budapesti gazdasági irodájába jutottam, hol a gazdasági élet magasabb foku ismereteibe volt alkalmam betekinteni.

S. lelkész. A baranyai káplánság után Rákospalotára jutottam ahol a Benkő István vezetése alatt álló egész belterjes evangéliumi gyülekezeti életbe kapcsolódtam bele, s a hitoktatás mellett részt vettem annak minden munkájában. Innen Mogyoródra mentem ahol az elemi iskolai tanítást is végeztem. Mint mogyoródi s. lelkész részt vettem az Omge 1918 őszi nevezetes választmányi ülésén ahol a soc. szakszervezettel szemben szakszervezetet, a polgári szervezet (esetleg fegyveres) létesítését ajánló indítványomat – melyet a közelgő kommunista veszély elnémítása végett [...] szükségesnek – az arisztokraták (Pallvinczy, [...] Dessewfy Emil) a legmélyebb megvetések után tették el (mi nem vagyunk szocialisták). Sajnos ezen a gyűlésen, amelyet részben [...] hivattak össze magas lázzal [...] holott részt vennem [...] életemet veszélyeztető, s ezért indítványomat barátaim igyekezete dacára nem tudtam megvédelmezni, de egyébként is céltalannak látszott ilyen veszélyessé válható tervemre nem egységes hangulat mellett való tárgyalása. De azért az indítványom elvetésével létesült politikai párt (orsz. földm.) országos intéző bizottságában szerepet vállaltam a quasi ellenforradalmi párt képviselő jelöltségét azonban nem fogadtam el (még nem

volt lelkészi vizsgám), részt vettem a párt vidéki szervező munkáiban a legfenyegetőbb életveszélyek közepette. Az indítványomra összehívott országos pártgyűlés a szoc. gazdaságpártiak (kisgazda) által kierőszakolt fúziókat indítványom alapján [...] (ekkor egy miniszter börtönnel fenyegetett meg). A kommunizmus idején Budapesten a Szt. Imre kollégiumban és Mogyoródon felváltva tartózkodtam nagy nélkülözések között. A budapesti egyetemen hallgattam ez alatt az idő alatt a természetrajz, kémiai szakot. A gödöllői fekete listán állítólag kivégzésre voltam előjegyezve: vörös őrségek 2 ízben fenyegettek [...] A kommunizmus után újból életre kelt Országos földműves párt szervezési munkálataiban mint Eszterházi utcai párt klubjának 64-ik tagja tevékeny részt vettem. Mint Budapest Fasori s. lelkész, mint hitoktató sűrűn jártam propagandautakra a képviselő jelöltekkel. Makó (Petroics), Szarvas (Pekár), Tótkomlós (Epán Imre) Budapesti segéd lelkészkedésem egész idején hetenkint 1 rend. bibliaórán vettem részt amelyet a Kálvinista Szemle munkatársai, s. lelkészek, a kálvintéri lelkészi hivatalban tartottunk, Mint felügyelő helyettes (senior) a budapesti ref. főiskolai internátusban töltöttem egy évet.

Választmányi tagja voltam a Ker. nemzeti egyesülés ligájának és a II. Rákóczi Ferenc Kurucz szövetségnek. Németországban (1923) hét hétig tartózkodtam (Halle an der Seite [...] házat, majd három hetes hetes körutat tettem a nagyobb városokban (Bielefelde–Bethel) hol a nevezett intézményeket és a gótikát tanulmányozhatom. 1924 nyarán Balkáni illetve törökországi tanulmány úton voltam, melyet a magyarországi pedagógiai társaság rendezett. Állomásaink voltak Belgrád, Sófia, Bologna, [...] Várna, Konstantinápoly, Bursa. Törökországban főképen a sumér cserepek, a babiloni ásatások eredményei vonzottak. Konstantinápolyban 2 hétig tartózkodtunk és meglátogattuk emigrált nemzeti hősünk Thököly, Rákóczi, Guyon Richard nyugvó helyét. Konstantinápolyban felavattam mint ref. lelkész a konstantinápolyi magyar követség új épületét. Tali/Tabi [?] László akkori nagykövet kérésére egy helybeli magyar nemzetiségű [...] szeretessel együtt. Majd átmentünk Kisásziába Bursába az 1848-i emigránsok tartózkodási helyére, hol a vidéki életbe nyertünk betekintést.

Az egyházi szépirodalomban igen szép kezdeti sikert értem el de nagy elfoglaltságom miatt ebben munkában erősen korlátozva voltam. Részben súlyosbodó anyagi helyzetem, részben az erdélyi kollégák tömeges menekülése és itthoni ismerőseim, támasz nélkül maradt öreg szüleim sürgetésére költöztem át cseh megszállott területre szülőfalumba. 1925 januárjában rozsnyói helyettes lelkész lettem. Majd 1925. év nov. 1 én elfoglaltam meghívás útján a Beje-i nevezetes lelkészi állást. A Rोजsnýón meghirdetett [...] vallásos estélyekkel a gömöri egyházmegyében a belmissziói életet indítottam meg. Ezt folytattam Bejében heti 2 estén. A leány csapat éveken át varró órát tartott. Biblia iskolában Rोजsnýón ahol csak áll. szlovák nyelvű iskolák voltak a magyar olvasást, bejében magyar nemzeti történetet tanítottam (hétköznapi biblia iskola). A bejei fiúknak a már jövetelem előtt szétzüllött vil. [...] miatt nem lehetett összefogni. Jelenleg úgy a fiuk mint a leányokkal való foglalkozást a levante keretben végzem, a filiákban és szórványban vall. estélyt tartok. Rोजsnýón egy szeretet intézmény alapításának eszményével (abból lett a Beretkei árvaház) részt vettem egy az egész magyar reformátusság életére kiható szociális mozgalom megindításában (szeretet szövetség, termény gyűjtés). Rोजsnýón felavattam a Magyar Nemzeti Párt országos irodáját. Első prédikálásom óta exponáltam magam a magyarságért. Az 1926 évi hanvai diákgyűlésen tartott előadásom (a kommunizmus és a ref. világnézet) csak nemzet ellenes kitételekért a rimaszombati ügyészség vád alá helyezett, de fél év múlva a Köztársasági

elnök amnesztiája alapján a vádat elejtette. 1932 ben egy templomi évváró vizsgán a himnuszról tartott beszélgetés miatt ismét perbe fogtak és a rimaszombati törvényszék 2 heti börtönre és három évi kongrua vesztesre ítélte, azonban perújítás során a kassai tábla felmentett. A cseh állam nem csupán az egyházat hanem papjait is a rideg bolsevizmus útjára állította be az államsegély politikájával (annak nagy részét a tanítóknak adta). A cseh állam 10 évi szolgálatomat nem ismerte el. A kassai országos lelkész értekezleten Stunda egyéni [...] –a hivatalos körök nem voltak olyan túlzó állásponton. (pl. a ref. egyház törvényen kívüli helyzetben van⁹ csupán Péter Mihály Dr. [...] Kálmán és igénytelen személyem mertünk szembe szállni. Stunda egy tornaljai gyűlésen amilyen brutális, olyan ostoba támadást intézett ellenem, amire a sárospataki iskolára való tekintetből kifolyólag nem lehetett méltó választ adni, bár azt elkészítettem, az érettségi találkozáson bizottság is alakult tanárain és osztálytársaim elé terjesztettem. (Stunda kultusz minisztertanácsos osztálytársam volt.)

Nem akarom felsorolni azokat az eszméket és ötleteket amelyeket kényszerű falusi elszigeteltségem miatt a helyben lakó Szent Iványi József nemzeti pártvezér és mások választottak meg a cseh megszállás alatt élő magyarság története folyamán, de néhányat mégis meg kell említenem. 1932. jan. 1. én a bejei templomban tartott újévi predikációmiban a felekezeti iskolák államosítását követelő Déder kultuszminiszter javaslatát megtámadtam és kifejeztem a kultúrharc megindításának szükségességét. Ez után Szent-Iványi József m. nemz. pártvezért újévi üdvözlésem alkalmával felkértem a kultúrharc megindítására. Ő azonban érthetetlen módon [...] Károly ker. szoc. képviselőre hárította ezt a szerepet. A harc azonban megindult, bele kapcsolódtak Hlinkák is, s az eredmény Déder bukása lett. 1936 őszén tartott nemzetközi [...] vasárnapon mondott beszédem fő tételeként elsőnek hangoztattam, azt a szállóigévé vált mondást: nem lehet békesség még nincs igazság!

A kis antantot gazdasági érdeke nem angol és francia hanem német és olasz országhoz köti. Magyarországot nem lehet megsemmisíteni azért mert európa védelmében török, tatár által megritkított ország magába olvasztotta a küzdelemet békés fedezékből néző környező nemzetiségek üldözött, befogadott vendégek raja. Vessenek [...] németjeink hogy kikhez tartoznak lelkileg a német népközösséghez é amely kivetette magából vagy a magyarhoz amely szeretettel befogadta [...] nyelvét megőrizhette, s jólétet szerezhetett.

Én indítványoztam a Barázda ujságot a Magyar Szót, a magyar nemzeti párt ifjúsági szervezetét. A nemzeti párt 12 pontját kritika tárgyává tettem csak hogy hiányzott az ipartelepek helyreállítása. A két magyar párt egyesülését úgy a kezdeményezés mint a tárgyalás során közvetett úton döntő befolyást gyakoroltam. (Az egységnek csak az idegen származású kath. papok állanak útjában.)

Általában a magyarság nemzeti magatartását kezdettől fogva a képviselői immunitás hiányában is – [...] mindenre kész kiállással [...] a magyar autonómia eszméjének felvezetésével és követelésével állandóan fokozni tudtam.

Az otrokocsi ref. el. iskola zug iskolává történt nyilvánítása alkalmával 1926 rábírtam a presbitériumot, hogy az áll. hatalom fenyegetése ellenére álljon ellent a bezárási rendeletnek, tartsa fenn az iskolát és alkalmazzon államsegély nélküli tanítót.

A Feleden tartott ref. egyházmegyei gyűlésen felszólalásomra a legsúlyosabb szankciók határozottak el az esetre, ha valamely presbitérium átadná iskoláját az államnak vagy a cseh agrár

vezetés alatt álló községi előjáróságnak, amelyek magyarul tudó cseh és szlovák tanítókat alkalmaznak. Ez alkalommal a gyűlésterem udvarán a gyűlésteremből kijött egyének (falusiak) tettelegességgel fenyegettek meg, sajnos kilétüket nem tudtam megállapítani.

A tornaljai ref. egyh. megyei gyűlésen a lelkészértekezletünk határozatait dezavualó lelkész értekezleti elnökkel (Szőke István) szemben követeltem, hogy a tanítók adják vissza a iskola igazgatását a lelkészeknek, illetőleg vegye vissza azt amit minden kérdés nélkül elvettek. [...] szavaimra a tanítók kivonultak a gyűlés teremből. (az elnökség elmulasztotta rendre utasításomat) a gyűlés leszavazott. A következő gyűlésen az elnökség az előző gyűlésen való magatartásomat Bácsi Gyulával és a tanítói karral együtt nyilvánosan megfedett azzal, hogy a többinek engedte szavait magyarázni, tőlem azonban ezt a lehetőséget minden indoklás nélkül megtagadta. Jellemző, hogy az első gyűlés után megindult vil. hírlapi botrány krónikában teljesen védtelenül szendvedtem a bűnbak szerepét. A tanítóság engem támadott, holott (minta a sjtó kampány irányítói beismerték szóbeli közlésekben, az egyházi hatóságot kellett volna támadniuk) én viszont nem védekezhettem, mert az egyházi hatóságot kellett volna támadnom. Viszont az egyházi hatóság nem csak engedte, hogy méltatlanul támadjanak, de még maga is egészen szolgabírói stílusú szóbefolytással bántalmazott, amit csupán a politikai helyzet miatt tűrtem akkor és kell tűrnöm még ma is mindaddig amíg azok az emberek állnak az egyházmegye élén akik az ellenem hozott dorgáló határozatnak értelmi szerzői és keresztül hajszolói voltak. 1927 ben elkezdtem a gazdálkodást. 4 év múlva rá ment szüleimtől kapott investáció. Oka, a belterjesebb jellegű gazdálkodás volt, amely egy általam nem felelt meg a változatlanul lemenő irányzatú gazdasági árfolyamnak. A birtok 3 évi bérletben volt. 1934 ben újból hozzá kezdtem a gazdálkodáshoz investáció nélkül, pénzes munkaerővel. De ezt is abba kellett hagyni (1940) felszabadulás utáni anyaországi lelkészek által is panasztolt roppant adminisztrációs teher miatt, t.i. nem volt rá fizikai idő. Azóta bérben volt terményem, de pénzel fizetett a bérlő, a kenyér fejadag kivételével, s mivel a zsír fejadagot nem adta ki baromfinak nem hagytak olyan nyomorúságot kellett átélni amihez képest a kommunizmus alatti inség jólétnek számít. (Élelem hiány miatt el kellett adnom a növendék baromfit s az érte kapott terménnyel tartottuk a [...] akkor amikor 53 mázsa terményem volt papíron. Ideiglenes birtokban van a föld.

Lelkészi szolgálatom idjén egy templom és parókia restaurálás 2 új iskolaterem építés, 1 iskola terem és két tanítói lakás ujjá építés 1 újtemplom építés. (25 évig szünetelt minden munka.) [...] amugy is nehéz s ott a filiák miatt ilyen [...] szolgálatomat. A presbitériumba is behatolt kupec és kommunista szellem, céltudatosan, bár eleinte rendesen észrevehetően rombolták a bizalmat és az adó [...] E miatt a hátralékok évtizedet is túléltek ami szinte elviselhetetlen [...] terhet rótt rám a [...] ismétlés miatt szinte idegölő (Beje, oldalfala, otrokocs) adminisztráció és az ide jövelem óta soha nem szűnő családfa kutatás miatt. Otrokocs affiliálásakor elmulasztották a káplántartás kérelmezését, bár akkor még csupán évi hatszori ighirdetés volt lekötve a [...] kívül. Azonban a régies templom hűségére igen rombolólag hat a jelenlegi a 10 lekötött és az otrokocs [...] rendszerint vasárnap délutánra eső temetés, esketés, mert megtörténik hogy a régiek a 3-ik vasárnap helyet az ötödiket, ott hatodik vasárnapot kapják s a várakozást elunva mint a rendes menetben egész nagy gyülekezet alakul ki [...] várják jöveletem– felé sem néznek a templomnak s az üresen maradt délutánokon az öregeken kívül mindenki a közeli városi film színházba vagy szórakozni vagy meccsre vándorol. Az ilyen sok filiás bontás alig mondható

egyébnek visszaélésnél mert az embernek egész életét sziszifuszi munkává a gyülekezetet [...] tenni. Az ünnepeken kívül jóformán csak a temetésen és esküvőkön lehet látni a gyülekezetet. Az időm nagy részét jövés-menésre kell fordítani. A káplán mellett a lelkész tanítóság következetes keresztül vitele segíthetne a helyzeten.

Lelkész társaim előtt több előadást tartottam. Azoknak hivatalos lapban való közlését ők kívánták. Megjelent néhány biblia magyarázatom és a képes biblia kiadásáról szóló kritikám a Ref. Sion című gyakorlati lapban. E beküldött den közölt iratban kifejtettem a tanítóképző felállításának csehszlov. államjogi alapjait. Ezután létesült a komáromi tanítóképző.

Elkészült munkám: a csehszlovák állam egyházpolitikája. Milyennek kell lenni J. Kr. gyülekezetének? (Lelk. ért. előadás kibővítése terjedelme miatt nem közölték.) Mózes első könyvének teremtés történeti, származástani, geológiai, irodalmi, nyelvészeti szövegkritikai szempontjai. Foglalkozom Gömör vármegye történelem előtti korszakával, a helynevek sumir, asszir, kelta indogermán etimológiája és a Szepességben található leletek alapján.

Készen van (a m. kir. Miniszterelnökségen) a lengyel magyar rokonság kutatás [...]

Kidolgozás alatt áll a Lélek fogalmának átnézete c. filozófiai értekezés.

Nagy a lelki, gyülekezeti, mint az egyéni vallási munkát szinte lehetetlenné teszik az egyre növekvő adminisztrációs teher mellett a kinti gazdálkodás az itthoni állattenyésztés gondja, amely nélkül itt város mellett a betevő falatjait sem képes biztosítani az ember.

A Cseh megszállás idején –mint felesküdt– itthon, vagy a csonka országba utazva megírt jelentéseimet, egészségemet életemet veszélyeztetve szolgáltam nemzetem, egyházam ügyét.

Felszabadulásunk után a politikától lelkileg elidegenített a magyar királyságban tapasztalt az a megdöbbentő tény, hogy az állam törvényeit a protekció miatt nem az állam polgároktól hanem a tisztviselőktől is az u.n. uralkodó osztálytól kellett megvédelmezni.

Bejei lelkészi működésem óta sokat betegeskedem. Kb. 10 év óta még ma is meg van a nyoma egy egy felujulásban, az akkor átvészelt orbáncnak. S e miatt annyira óvakodni kell a hidegtől, hogy sok esetben ki sem mozdulhatok. A felszabaduláskor kezdődött czukorbaj ma már gyógyultnak mondható, bár még egy tolerancia vizsgálatnak előtte vagyok. Ennek utóhatása az állandó enyhe tüdőgyulladás. E mellett tüdőtagulás (kezdeti) igen nagy foku gyenge hurut kínzó izom és zsigeri rázási fájdalmak gyötörnek a legkisebb hidegben is. Idegzetileg a környezet elleni idioszinkrazia (elnyomottság érzése a környezet miatt) a félénkenti környezet változást tennék szükségessé ha arra idő és pénz lenne. A bajoknak oka a régi kő ház nedves, salétromos fala és rosszul záró ablakai valamint a sok és mindent 4 szer ismételni kényszerítő adminisztráció ideg túlterhelése. Ezek ellen orvosilag városi környezet és rendszeres, de nem megerőltető munka van rendelve. Sajnos ezek közül egyiket sem lehet gyógyszerterápiából kiváltani.

Ilyen körülmények között nem sok remény kínálkozik a [...] küzdelemre. A határozatok végrehajtása a mi 30%-al csökkenthetné az irodai munkát, az egyre súlyosbodó válság miatt törvény szerint sem lehetséges, már pedig egy olyan gyülekezettel képtelenség lelki dolgokról beszélni, amely ember voltának kezdetét a tartozás kifizetését nélkülözi. Ma pedig amint az építés szinte átok szerű [...] robbantották fel a szépen megindult belmissziói munkát, a hátralékok behajtása előtt arról szóltam, lehet sem lelkileg sem fizikai idő szempontjából. A hátralékok huza vonája nyilván kivehetőleg oda irányul, hogy azok fennállásáig a parókia építésre még gondolni sem lehessen. Sok tekintetben érthető a dolog. A hátralékok a csehek által ránk kény-

szerített második iskolaterem építése és tanerő fenntartása költségeiből származnak. A parókia viszont bárt régi épület de erős mint egy vár s el tartana ezer évig is, de nedves talajon épült s ha nem lenne egy szobája melynek 3 fala újabb építmény – bár már az is nedves– akkor absolut lakatlan lenne, mert pl. a régi szobákban a vendég ágy terítőkre rá rakódik a penész, ami már az itt létem alkalmával is több komoly veszélyt idézett fel magamnak , s más huzamosabban itt tartózkodóknak. Az bizonyos, hogy az előd családja tele volt betegséggel és egy ilyen lakásban családot tartani öngyilkosság lenne.

Így állja utját az iskola az egyház élet fejlődésének. A magyar állam a nemzetiségi iskolákat fillérig ellátja. A szin magyar reformátusság egyházi élete pedig anyagilag, lelkileg a lelkipásztor életerejével, idejével, egész lelkiségével hivatásának minden vonatkozásával felörlődik bele vész az iskola fenntartás terheibe. Ez történik minden olyan iskolákkal, amelyeknek vallási nevelői érték jó formán semmi, sőt a legtöbb esetben legalább is a jelek szerint vallásilag hátrányos, amelynek semmi féle belmissziót nem képes felvenni a harcot az iskolai idő alatt, de ifjúsági egyesületi országos vezetők panaszai szerint, s a saját tapasztalatom szerint is, az ifjú korban sem lehet muló hatása [...] többet elérni az elemi iskolai lelki beállítottság fölött (a vallás értelmetlen lenne). Ha egyházunkba végzetes utra tér a jövőben, akkor az az iskola miatt fog bekövetkezni. Adja Isten, hogy rossz jövendő mondó legyek.

Beje. 1944. május 31.

BERETKE

Mádi György 1626

Szombati János 1698 – 1710

Vályi János 1710 – 1732

Madarász Márton 1732

Edelényi Péter ? – 1745

Járdánházy György 1745 – 1749

Kassai Sámuel 1749. február 27. – 1755

Boros Péter 1755. február 18. – 1759. február 25.

Giczei János 1759. február 15. – 1762. augusztus 2.

Megyeri Sámuel 1762. augusztus 3. – 1764. július.

Szoboszlai Vas (Tótfalusi) Sámuel 1764. július 2. – 1765. január 14.

Réti János 1765. május 1. – 1767

Tornaljára ment.

Urbán István 1768. február 16. – 1772

Szendrei /Szikszai/ Balogh Ádám 1772. április 14. – 1780

Gartsik Nagy Sallai Pál 1780. március 1. – 1783. április 10.

Berzétei Nagy István 1783. április 11. – 1787. február.

Emődi Sámuel 1787. március 21. – 1790. február 11.

Kürthy István 1790. február 17. – 1792. január.

Szokolyai H. István 1792. február 24. – 1800. február 15.

Felesége Csoltói Oroszláni Julianna.

Kiss István 1800. február 25. – 1812. április 11.

Felesége Tóth Katalin.

Gyermekeik:

Antal. 1802. május 11.

Fejes József 1812. április 29. – 1821. április

Felesége Kovács Mária, házasságot kötöttek 1813. március 11.

Gyermekek:

Gusztáv, Ákos. 1819. január 11.

Feeli Horváth Sándor 1821. május 9. – 1826. március

Felesége Bátky Mária.

Gyermekeik:

Lidia. 1821. szeptember 22.

/Otrokocs/ Simon István 1826. április – 1832. április

Maksa János 1832. május – 1837. március

Lengyel Lajos 1837. április 26. – 1838. május

Felesége Várady Terézia, házasságot kötöttek 1837. szeptember 7.

Gondol Gedeon 1838. június – 1842. augusztus 17.

Felesége Simon Sára.

Gyermekeik:

Ludovika, Sarolta. 1840. január 12.

Horváth Lajos 1842. november – 1850. április

Felesége Sovári Judit. Házasságot kötöttek 1846. március 25-én.

Gyermekeik:

József. 1847. április 29.

Somodi János 1850. május 1. – 1880. június.

Felesége Csurgay Erzsébet.

Gyermekek:

Erzsébet. 1863. december 3-án házasságot kötött Török Károly aggteleki lelkésszel, szülei:

Török István és Nagy Zsuzsanna.

Zsuzsanna. 1875. július 6-án házasságot kötött Bata Józseffel.

Doktor Gyula (h. lelkész) 1880. augusztus – 1882. július 18.

Néhai Doktor Sámuel és Csiszár Klára fia. Származása, lakása: Borsi, Barczika.

Felesége Török Erzsébet, Török Károly és Somodi Erzsébet leánya.

Szük Gyula (h. lelkész) 1882. július 24. – 1883. április.

Szabó Gyula (h. lelkész) 1883. május 1. – 1884. április.

Kovács Frigyes (h. lelkész) 1884. május – június.

Keresztury Károly (h. lelkész) 1884. július – 1885. április.

Mészáros József (h. lelkész) 1885. május – november.

Felesége Lőrincz Anna.

Gyermekeik:

Anna, Sára. 1890. július 26.

Kiss Károly 1885. december – 1889. április.

Szülei: Kiss Sándor és Izsó Julianna.

Felesége Kriston Boriska, Otrokócson született, szülei: Kriston György és Tomcsányi Amália. Házasságot kötöttek 1887. január 11-én.

Gyermekeik:

Mariska, Ilona, 1887. december 7.

Mészáros József 1889. május 1. – 1890. október 15.

Felesége Lőrinczy Anna.

Gyermekeik:

Anna, Sára. 1890. július 23.

Dusza János (h. lelkész) 1890. október – 1891. március.

Konyha Pál 1891. április – 1896. április.

Szülei: Konyha Pál és Mészáros Borbála.

Felesége Utassy Paula, Utassy Károly honvédőrnagy és Straszovács Paula. Házasságot kötöttek 1894. augusztus 15-én.

Magyar István 1896. május – 1901. május.

Szkárosi Gusztáv (horkai beszolgáló lelkész) 1901. június – 1902. július.

Csete Gyula (h. lelkész) 1902. augusztus 1. – 1906. május.

Felesége Oláh Matild.

Gyermekeik:

Irén, Ágnes. 1906. április 17.

Szkárosi Gusztáv (horkai beszolgáló lelkész) 1906 – 1907. május.

Sélly László 1907. június – 1921. március.

Felesége Simonyi Lenke.

Gyermekeik:

László. 1910. március 31.

Gabriella. 1912. december 21.

Imre. 1915. november 13.

Béky János 1921. április – 1928. február.

Deésy Sándor (horkai beszolgáló lelkész) 1928

Bácsy Gyula 1928. október – 1935. augusztus.

Felesége Kolozsvári Erzsébet.

Gyermekeik:

Pál, Dénes. 1923–1929. március 10.

Borza Barnabás Zoltán 1936. február 12.²⁵

---

²⁵ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Beretke. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D9. Beretke.

Borza Barnabás Zoltán önéletrajza

„Most saját szemeitekkel láttátok az Úrnak minden nagy cselekedetét, a melyeket cselekedett. „Hű az Isten, ki elhívott titeket az Ő Fiának, am i Urunk Jézus Krisztussal való Közösségbe” I. Kor. 1:9. Ma is ettem az Isten által adott mindennapi kenyérből, ma is erősített és táplált az Ige. Munkám kezdetén jó nékem a hűséges Isten vezetésével elindulni, jó visszatekinteni azokra a nagy cselekedetekre, a melyeket saját szemeimmel láttam. Érzem, tudom, hiszem, hogy Ő hívott el az Úr Jézus Krisztussal való közösségre! Nagy sora van ennek. Elmondom szépen, egyszerűen, igazán, amint következik.

1898. október 30. án születtem Magyarsókon, Nyitra megyében. Édesapám Borza Móricz református lelkész volt, édesanyám Kovács Ilona ki szintén papi családból származott. Magyarsókról Hetényre hívták el édesapámat lelkésznek, anyai nagyapám néhai Kovács Lajos örökébe. Zsenge gyermekkorom emlékei ködbe vesznek. M Sókról való elköltözködés nem érintett és nem vert le. Megtörtént és én testvéreimmel együtt belesodortam magam az új helyzetbe. Elsős elemista voltam a mikor Édesanyám hirtelen és váratlanul meghalt. Könnyhullatás, keserűség és szomorúság szakadt reánk. Öten maradtunk árvák. Legidősebb volt közöttünk Ferenc ki 1888-ban született. Gizella, Irénke, én Zoltán és az öcsém Dénes következünk a sorban. Nekünk a két legkisebbnek volt a sorsunk a legszomorúbb. Édesapánk ránk való tekintettel a mi jövőnk érdekében másodszor is megnősült. Bordánné született Molnár Ida mocsai származású elvált asszony lépett édesanyánk helyébe. Mostoha volt hozzánk. Az igazság kedvéért meg kell azonban jegyezmem, hogy én voltam a kedvence. Keserűség és panasz szomorú emléke sohasem búsította szívemet. Testvéreim azonban sok könnyhullatással hordozták az árvaság keresztjét. Anyai nagyanyánk özv. Kovács Lajosné kénytelen volt a paróchiától bérelt lakásba költözni a szeretetlenség és megnemértés miatt. Édesapánk szerető jó szíve titkon sírta el fájó könnyeit.

Az elemi iskola V. osztályát Hetényen végeztem az 1904–1909. években. 1909 szeptemberében a pápai ref. főgimnázium tanulója lettem. Az I–V. osztályt az 1909–1914. iskolai években elégséges eredménnyel végeztem el. A pápai gimnáziumhoz sok szép emlék fűz. Lakótársaim gonoszsága másodikos koromban azt eredményezte, hogy betegen kellett a vizsgán megjelennem. Latinból és magyarból kellett volna felelnem, de szédülő fejjel, háborgó gyomorral képtelen voltam kielégítő választ adni a hozzám intézett kérdésekre. A sikeres pótvizsga azután eloszlatta a vézes fellegeket. Nagyon jól éreztem magam Pápán. Sok volt a jó barát helyesebben a cimpora. 1914. szeptemberében édesapám Iglóra vitt levegőváltózásra és „német szóra”. Schréter Károly ny. ev. lelkészhez kerültem szállásra. Schréter néni magyarul nem tudott, szinte kényszerített a helyzet a német szó megtanulására de bizony nem lett abból semmi. – A VI. osztályban kevesen mindössze 8-10-en voltunk magyarok. A többiek németek és tótok voltak. Egy-két tót fiúval volt némi összeütközésem. Mindig nekem volt igazam, mert én voltam az erősebb fél. –Az orosz betörés idején szünetelt a tanítás. Haza menekültünk. A katonai szolgálatra való önkéntes jelentkezés gondolatának jegyében telt el az 1914–15 és 1915-16. iskolai esztendő. 1916. május 19. én besoroztak katonának. Ezzel a dátummal megkaptam a VII. o. bizonyítványt. Június 26. ig voltam VIII. osztályú tanuló. Június 27.én érettségiztem jó eredménnyel. Azonnal bevonultam Veszprémbe katonának. A tiszti iskola sikeres elvégzése után Gyomára kerültem az akkor ott tartózkodó 22. marosvásárhelyi honvéd gy. Ezredhez. 1917. január elején indultam az orosz

harctérre. Front szolgálatot teljesítettem 1918. október hó 31. ig amikor is sebesülten közvetlenül az összeomlás előtt, az utolsó kórház vonatok egyikével szerencsésen hazakerültem. 1918. márciusában meghalt az édesapám. Óhajtása, kívánsága volt, hogy én papi pályára menjek. Engem minden vágyam az orvosi pálya felé hajtott. Meghalt elköltözött azzal az tudattal, hogy három fia közül egy sem lesz lelkész. –Én 1918 őszén orvostanhallgatónak iratkoztam be. Mostohám szűkmarkúsága, a nehéz körülmények, súlyos anyagi helyzetem azonban megállította szándéka-
im kersztülvitelében. 1919. október 6-án Feri bátyám határozott kívánságára beiratkoztam Pápán a theológiára. Még mindig vak voltam és még mindig hadakoztam. A külső körülmények kényszerítő hatása azonban kérlelhetetlen következetességgel vittek előre a kijelölt cél felé. Egy hónapig kínlódtam-vergődtem mire megtaláltam Végh Kálmánban azt a barátot a kit Isten küldött és állított mellém, hogy az ő segítségével megtaláljam önmagamat. Életem legszebb ideje volt az a két év a melyet jóban-rosszban együtt töltöttünk. Siker, előmenetel, eredmény volt minden megkezdett munkánk következménye. Mint hadviselt növendékek, tetszés szerinti időben kollokválhattunk. Az 1919/1920. és 1920/21. tanévben elvégeztem a theológiát és 1921 szeptember 23. napján a második lelkészképesítő vizsgát letettem jó, illetve elégséges eredménnyel. Öröm, boldogság töltött el a szívemet, a mikor két esztendei kitartó hűséges munka után 1. hónapi pihenés leteltével szolgálatra jelentkeztem a cseh megszállás alatt lévő Komáromi Egyházmegye esperesénél Nagytiszteletű Tóth Kálmánnál. 1921. november 1-től – 1922. nov. 18-ig Alsószőlő-
sön, 1922. nov. 18-tól 1924. szeptember 15-ig Komáromban, 1924. szept. 15-től 1925. december 18-ig Hetényen, 1925. dec. 18-tól – 1926. november 26-ig Csallóközarányoson, 1926. november 26-tól – 1927. nov. 19-ig Komáromszentpéteren, 1927. november 19-től – 1936 február 11-ig Dunaradványon, 1936 február 11-től a mai napig Beretkén teljesítettem és teljesítek szolgálatot. Sok küzdelem, harc, félreértés, rosszindulat, gáncsokodás, csalódás, és könnyhullatás volt a részem, volt a sorsom Dunaradványra jutásomig. 1928. október 16-án feleségül vettem Czucz Erzsébet nemeshodosi birtokos nemesi családból származó úrleányt. Az utolsó és döntő rohamát az Ő szelíd hűséges szeretetén, lemondó jóságán és előrelátó finom, gyengéd lelkületén keresz-
tül indította és hajtotta végre rajtam az Úr! 1931. Július 18. án történet meg életemben a döntő fordulat. Ezen a napon nyílt meg a szemem és lett számomra az Ige mindennapi kenyérré! Jézus engem megkeresett, megtalált. Boldog örömmel fogadtam el Őt Uramnak, Megtartómnak! „Az igaz pedig hitből él. És a ki meghátrál abban gyönyörködik a lelkem. De mi nem vagyunk meghátrálás emberei hogy elveszünk, hanem hívei, hogy életet nyerjünk.” Zsid. 10: 38,39. Most értettem meg száz és száz titkot. Saját szemeimmel láttam az Úrnak minden nagy cselekedeteit, a melyekkel halálos veszedelmekből kimentett, megvédett megtartott. Áldott és hű az Isten, Ő hívott el az Ő Fiával, a mi Urunk Jézus Krisztussal való közösségbe. Újjá lett körülöttem minden. Hívásom, munkám életem most nyert igazi értelmet. Sokat kellett pótolnom, mert sokat mulasztottam. Szégyenlettem, hogy az Írást egyetlen fegyveremet nem ismerem és nem tudtam vele kellően hadakozni. Elhatároztam, hogy az Ószövetséget évente egyszer ugyanezen idő alatt az Újszövetséget háromszor elolvasom, hogy Isten üzenetét és akaratát mindig jobban és jobban megértsem. Immár 12 esztendeje minden nap imádkozásom és találkozásom van az Úrral. Belekapcsolódtam a Kiskoszmályi evangéliumi mozgalomba. Nehézy Károly lelkész [...] az Evangéliumi terjesztés ügyében. 1935ben megüresedett a beretkei lelkészi állás. Nagyot és szépet álmodtam! Ezt az árvaházi munkát egyesíteni fogom a Koszmályi munkával. Azért nem

levék engedetlen a mennyei látás iránt! 1936 február 11.én Beretkére költöztünk. Szép álmom rózsaszín fátyla semmivé lett. Kegyetlen nehéz helyzetbe kerültem. Öt tagú családom mindennapi kenyere forgott kockán és került veszélybe. Itt az árvaháznál felfogásommal és meggyőződéssel homlokegyenest ellenkező módszerekkel ment a nevelés és a gondozás. Munkakörömet a Sátán három részre osztotta. Az árvaesték tartása csak az anyagi előny biztosítása szempontjából volt fontos. Szárnyaim megnyirbálva, kezeim, lábaim megkötözve! Az elkedvetlenedés és az elkeseredés teljesen megbénítottak. Isten Igéje és családi közöm volt a menedék és a biztos oldalam a számomra. Feleségem tűrő, erős hite, megingathatatlan szelídsége mindig rá vett, hogy a nehezebb de evangéliumibb megoldást válasszam. Másfél évi kínlódás után lemondtam az Árvaház igazgatásról. Szétszórta, hat faluban élő híveim szervezetlen állapota, a közöny és nemtörődömség hangos hirdetője. Itt minden más érdekli a reformátusokat, csak az Isten igéje nem. A régi jobbágykor átkos következményei kísértének és a szolgálalkúság alacsony gondolkodás megdöbbentő példái vernek le lépten nyomon. A paráznaság, istenkáromlás, templomkerülés a presbiterek között is szörnyű módon kísért. A beretkei templom és paróchia, a lekenyei templommal együtt félig-meddig romokban hever. Itt csak Isten lelkének az ereje és hatalma tehet csodát. Tudom, hogy több hűségre, nagyobb engedelmességre, több szeretetre van szükségem, hogy adhassak belőle ennek az elesett gyülekezetnek. Körülöttünk recseg és ropog minden! ... Csoltóra és Lekenyére harmoniumot szereztünk, mind a három helyen megújítjuk a templomot Isten segítségével!

Az utókor számára feljegyzem még a következőket: Húsz éves koromban mint tartalékos roham zászlóaljbeli zászlós szereltem le. Arany vitézségi éremre javaslatom, nagy ezüst vitézségi éremem, Károly csapat keresztmem, sebesülési éremem és háborús érdem éremem van. Családi életünk békés és boldog! Házasságunkból egy leány és két fiú gyermek született. Erzsébet 1929. szeptember 28.án, Zoltán 1931. április 16.án, Dániel 1934. október 30.án érkezett hozzánk. Isten védelme és oltalma alatt szépen fejlődnek lelkükre és testükre nézve egyaránt. Szívemnek leőbb óhajására az, hogy mind a hárman végezzék el a teológiát és álljanak az Úr szolgálatába. Apai ágon visszamenőleg ötödízigen az Úr kenyerét ették az ősök. Ez a múlt kötelez, magával ragad. Nem engedi az Úr, hogy az Ő ügye elbukjon. „Az aratni való sok, de a munkás kevés. Kérjétek azért az aratásnak urát, hogy küldjön munkásokat az Ő aratásába.” Atyám, Istenem könyörülj rajtunk és az Úr Jézus Krisztus által, tarts meg minket az örökkévalóság számára. Ámen.

Kelt Beretkén 1943. IX. 30.

BERZÉTE

Vajdling Dániel 1580 – 1596

Bogácsi Tamási Imre 1599

Markáz Lőrinc 1596 – 1631

Ceglédi Lőrinc 1601-1602?

Nagytállyai Fabricius Tamás 1609?
Félegyházi Máté 1620?
Jánosi Bálint 1631 – 1642 vagy 1692
Gönczi Tamás 1665?
Ecsedi János 1668?
Szentgyörgyi Mátyás 1673-1674?
Jablonczeni Petes János 1692 – 1694
Jósvafői András 1694 – 1713
Szikszai István 1713 – 1715
Berzédi K. János 1715 – 1720
Czeglédi Sámuel 1720. február 17. – 1728. március 14.
Szentpéteri Szabó István 1728. március 14. – 1736. január 29.
Bornemisza János 1736. január. – 1743
Rimaszombati András 1743 – 1745
Somosi György 1745. október – 1752. március.
Dobay József 1752. március – 1760

Felesége Feéli Horváth Judit.

Az ő idejében új parókiát építettek.

Feéli /Fély/ Horváth Dániel 1760. február – 1763. december.

Baksay Zsigmond 1763. február – 1770. december

Cseh Miklós 1770. február 26. – 1773. február.

Almási Szabó Pál 1773. február – 1778

Felesége Radó Mária.

Harangozó Miklós 1778 – 1804

Az ő idejében kéri a lutheránusok Rozsnyóra áttételni a parókiát. 1804. május 5-án vádolják meg, hogy a lutheránusoknál istentiszteleti szolgálatot a plébános engedélye nélkül tartott. Az elerőtlenedett prédikátor mellé káplánul rendelt Berzsi Mihály 1802. november 23. Ki két év múlva Hanvára ment káplánnak.

Nádaskay Dániel 1804 – 1807

Vecsei Takaró Lajos (h. lelkész) 1807 – 1808

Katona Mihály 1808 – 1817

1808. április 26-án hívták meg lelkésznek. Sárospatakon humán professzor volt. Profeszszori hivatala végéig, szeptember 1-ig káplánul ide rendeltetett Katona Mihály harmaci káplán, kinek arra a időre 100 forint volt a fizetése, Máriassy István úrnál pedig szabad asztal. Ez a derék consiliárius az elbetegedett Illyés István tanítónak és az elagott Harangozó Miklós lelkésznek is holtáig gondját viselte. Katona Mihály a subsidiumba fizetésre felszólító tabellára írt botránkoztató megjegyzése miatt gyűlés elébe idéztetvén 1819. október 7-én, de beteg lévén, meg nem jelenhetett: bűne elngedetett 1816. április 2. Innen 1817. március 25-én Jánosiba ment.

Apostol Pál 1817 – 1826

1817. Apostol Pál volt pataki senior, majd losonci theol. professor. Hatalmasan meghízott s erővel rendeltetett prédikátornak neveztetik, aki mivel mint senior akademia promótiót

vett, s nem ment ki külföldre– köteleztetik fizetni a Deficienciába. Apostol Pál 16 forintot ajánlott, de azt kevesli a superintendencia, de ő előterjesztvén azt, hogy 60 forint seniori jövedelméből– miután Bécsben a szükséges könyveket megszerezte , 15 forintnál többje nem maradt: tehát ennyivel is beértek. 1826. április 4-én Jánosiba hivatott. Később tiszamelléki püspök lett.

Szeremlei Császár Ábrahám káplán

Feyes /Fejes/ József 1826 – 1831

Szútorból került Berzétére, mert „megégvén ott mindene, megígértetett consolátója”. 1831-ben lemondott róla az egyház. Bizottság ment ki a lemondás okait megvizsgálni: 15 pontban foglalták össze az ellene szóló panaszt. Szavazás is történt, mellette volt 6, ellene 35. „Vád-okai erőtlenek lévén, kimaradt a papságból: az egyházkerület is elnézte.”

Lipcsey János 1831 – 1836

Felesége Horváth Erzsébet.

Lipcsey János zubogyi lelkészt 1831. március 22-én hívta meg a gyülekezet. De Feyes József megfellebbezvén panaszát az e. kerületre, onnan az a határozat jött le, hogy nem lévén cánon szerű hibája, alkalmaztassák máshová. Ennek folytán megkínáltatott a zubogyi, otrókócsi egyházakkal, de egyiket se fogadta el, mint nem competens egyházakat, hanem késznek nyilatkozott privatisálni, jobb egyház után várván. Azután ismét szútori pap lett 1831. október 31-én. Lipcsey János 1833. március 26-án elfogadta a serkei egyház meghívását, de ellene lévén az Adorján Dávid pártja, nem juthatott Serkébe, meg kellett maradnia, valamint Lovas Sámuel szini káplánnak is, kit a berzétei egyház Lipcsey változása esetén meghívott. 1834. szeptember 10-én káplánja lett Fejérvári József, a Máriássy Béla nevelője, de miután ezt később Imolára rendelték, Varga Mihály runyai káplánt éri magához 1836 elején. Lipcsey meghalt 1836. február 21-én Rimaszombatba, hová magát aranyeres betegsége gyógyíttatása végett vitette testvérei István gondviselése alá. Eltemetésére a berzétei egyház 100 forintot adott, testvére István rendelkezése alá: „s requieme tisztességét megtenni eljött az egyház kérésére: Balogh Sámuel.

Káplánok:

Fejérvári József 1834 – 1836, Varga Mihály 1836

Varga Mihály (h. lelkész) 1836

Varga Mihály időtöltőnek rendletetett, ki egyszer télnek idején Rudnára filiába menvén, farkasok által halálra ijesztetett, emiatt elbetegeskedvén Putnokra ment orvosoltatása végett és ott meghalt. Helyébe ide rendelte az esperes a maga káplánját: Kupai Jánost, ki a tavaszi gyűlés után visszament Hanvára.

Kupai János (h. lelkész) 1836

Lovas Sámuel 1836 – 1838

Lovas Sámuel 1836. március 23-án lett pap, ki mellé az ecclesia káplánul kéri Máriássy Jób udvari nevelőjét: Szabó Sámulet, de az egyházmegye azt a végzi, hogy míg a pap is nem kéri, addig nem lehet. Lovas Sámuel is kijelentette tehát kérelmét s így káplán lett Szabó Sámuel 1837. április 4. Lovas Sámuel a következő évben 1835-ben Szilicére távozván, idő-

töltő lett egy évig Szabó Sámuel. Az egyház 1836-ban Zsipben tartott gyűlésen állandó papjául kéri Szabót, de törvénybe ütköző lévén a kérelem, nem teljesítették. Szabó Sámuel a dificientiába befizetett 121 forintot.

Szabó Sámuel (h. lelkész) 1838? – 1839

Rácz Lajos 1839 – 1847

1839. április 3-án Rácz Lajos imolai pap hívatott meg, de az részegeskedésével megbotránkoztatta az egyházat és káplánul 1847. április 7-én Jósafőről Tóth Dánielt rendelték ki. Ő egy év múlva Rimaszombatba ment káplánnak. Rácz Lajos javulása után két évig várt az egyház, de sikertelenül. Lemondtak róla 1847. december 7-én. Papi hátralékai 2000 forintra emelkedtek. Meghalt 1848-ban. Rácz halála után Szabó Sámuel szkárosi lelkészt hívta meg a gyülekezet, de ő nem fogadta el a meghívást.

Tóth Dániel káplán 1847 – 1848

Kolos Dániel 1848 – 1849

Kolos Dániel jósvakői káplán, volt jánosi rector 1848. március 28-án hívatott meg. Innen Vályba ment, később Sárospatakra.

Török József 1849 – 1854

Imoláról jött. Miután panaszt adott be a berzétei egyház vallásbéli hidegsége miatt, elment Balogra, ahol mint esperes végezte be nemes pályáját.

Maklár Pap Lajos 1854 – 1869

Gicéről jött. A jellem, a szorgalom mintaképe, a prot. Irodalom hívatott, tudós bajnoka. Ő volt az a munkás pap, ki a borsodi egyházmegye legrégebbi protokolumát kivonatolta a gömöri egyházmegye számára. Ő kezdte 1868-ban összeszedgetni az egyház történetére vonatkozó adatokat, de fájdalom, avatott kezéből korán kihullott a fényes toll. Bizonyára szándéka volt a berzétei egyház múlt és jelen állását megírni. Az általa összegyűjtött adatok egy későbbi munkás számára sok könnyebbséget jelentettek. Maklár Pap Lajos buzgó pástort a szószéken csapta meg a halál hideg szele 1869. május 5-én. Két napig küzdött a halállal, Móri Kálmán főgondnok úr a temetése felől így nyilatkozott: „a drága földi maradványok végeltakarítása, a benne lakozott nagy lélekéhez méltó legyen.” Maklár Pap Lajos mukái: „Bibliai egyezményes szótár.” „Temetési beszédvázlatok.” „Alkalmi imádságok” „Kis káté.”

káplánok: 1861 – 1865 Kovács László, 1865 – 1867 Lengyel László

Köveskáli Nagy Antal (rozsnyói káplán és tanító; mint ilyen a berzétei lelkész fennhatósága alatt állt) 1856 – 1863

Soós Miklós (rozsnyói káplán) 1863 – 1864

Egy év rozsnyói működés után rimaszombati másodlelkésznek hívták meg. Tompa Mihály halála után hanvai lelkész lett. Alig 40 éves korában halt el, mint jónevű költő és lelkész.

Köveskáli Nagy Antal (rozsnyói káplán) 1864 – 1874

A rozsnyói egyház újra visszahívta, ahol haláláig működött. 1874. április 6-án halt meg. Porrészeit a berzétei temetőben helyezték örök nyugalomra. Híveinek szeretete később emlékoszlopot állított az elhaltak. Vaskerítéssel vették körül sírját, ki szerény díj mellett kivásárolkodott a rozsnyói hívek között 18 esztendeig. Vele a káplánság intézménye megszűnt.

Kökényesdi Pap József 1869 – 1870 (h. lelkész) (1867 – 1869 káplán)

Úgy került Berzétére, mint Maklár Pap Lajos káplánja 1867-ben. Maklár halála után megválasztották, de a választást megsemmisítették. Időtöltőül Berzétén maradt 1870-ig. Később runyai lelkész, majd otrokócsi tanító lett. Ott is halt meg.

Papszász József 1870 – 1873

Runyáról jött, Harmacra ment, ott is halt meg.

Szathmár Antal 1873 – 1885

Harmaci lelkész volt, csere útján került Berzétére. Meghalt 1885. november 8-án midőn vasárnap reggel a templomban prédikált, hirtelen szélhűdés érte, még élve vitték a paróchiára, de alig néhány percnyi vonaglás után meghalt.

(káplánok: 1884 Mészáros József, 1885 Keresztury Károly, később szuhafői lelkész lett.)

Nagy János (h. lelkész) 1886

Batta György 1887 – 1890

Szuhafői, bejei lelkész. Három évig berzétei lelkész, innen simonyiba ment lelkipásztornak. 1892-ben egy kis történelmi könyvet írt a berzétei ref. egyházzól.

Kolos István 1890 – 1913

1890-ben jött Naprágyból Berzétére, s itt 1913. évi június hó 9-én történt haláláig működött. Felesége Orbán Nelli volt. Házasságukból egyetlen leányuk született, Sárka, ki 1891. január 1-én született. 1918 augusztus 16-án ment férjhez Dr. Batta István sárospataki főgimnáziumi tanárhoz. Itteni működése alatt a parochiát renováltatta 1905-ben, ugyan ezen évben a kőrösi iskolát építette. 1907-ben pedig a rozsnyórudnai templomot építette.

Káplánok:

Lenkey Lajos 1905 – 1906

Hegedüs László 1907 – 1908

Kerekes Kálmán 1908 – 1909

Lenkey Gyula 1909 – 1910

Demeter Gyula 1910 – 1911

Király István 1911

Batta János 1912 – 1913

Koós Elemér (h. lelkész) 1913 – 1915

Baraxa Lajos 1915-²⁶

---

26 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Berzété. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D12. Berzété.

Baraxa Lajos önéletrajza

1887 március 19-én Dernőn (Gömör m.) születtem néhai Baraxa Lajos és néhai Baraxa Lajos és néhai Janka Borbála szüléktől. Édes Atyám ki Dernőni kisiparos volt, 1889 elején elhalt, s úgy én 1 ½ éves koromban árvaságra jutottam. 5 éves koromig szegénységgel küzdő édes anyám nevelt Dernőn, s 1893-ban megboldogult édes atyám egyik testvér huga: Baraxa Amália, férjezett Rozgonyi Miklósné rozsnyói lakos, ugyancsak iparos, mivel gyermekük nem volt, magukhoz vettek s ők neveltek fel. Az elemi iskola négy osztályát a rozsnyói áll. el. iskolában végeztem el kitűtű eredménnyel 1897 évi június havában, s az év szept. 1-én a rozsnyói ág. hitv. ev. főgymn. I. osztályú növendéke lettem, hol elvégezvén a gymn. VIII. osztályát, 1905 év június havában leérettségiztem. Érettségi után s sárospataki theológia I. éves hallgatója lettem, hol a négy évfolyamot elvégezve 1909. szept. 15 én első segéd-lelkészi vizsgát szereztem jó eredménnyel. Kápláni vizsgám letevése után 1909 év szeptember hó 25-én „Égerszög”-ön (tornai egyhm.) kezdtem meg működésemet, mint segéd-lelkész, hol 1911 július 10-ig káplánkodtam. – Közben – 1911 június havában – lelkészi okleveletem megszereztem. Sárospatakon ugyancsak [...] – Egerszögről 1911. július 10 én Jabloncára (tornai egyhm.) rendelt az Esperesem, hol mint h. lelkész működtem október hó 22-ig. Ezen a napon – a jabloncai lelkész választás idejére– Esperesem maga mellé Bódvalenkére rendelt esperesi káplánnak, jól december 2-ig működtem. Ezen idő közben 1911 év november 5-én egyhangú meghívással rendes lelkésszé választattam Jabloncára, s beerősítésem 1911. dec. 3 án volt, amikor is állásomat elfoglaltam s ezen időtől 1915 évi április hó 21-ig mint rendes lelkész működtem Jabloncán. Közben 1913 évi augusztus 5-én ugyancsak egyhangú választással jelenlegi helyemre – Berzétére (Gömöri egyhm.)– választattam meg, állásomat azonban a kegyeleti és özvegyi év letelte után, vagyis 1915 április 21-én foglaltam el, hol mai napig működöm.

Jablonczai lelkész koromban erős harcot kellett megvívnom az ott már gyökeret vert baptizmussal, minek eredménye aztán az volt, hogy számuk az ottani működésem ideje alatt nem növekedett.

Berzétei lelkészkedésem ideje alatt – immár 29 éve lesz pár nap múlva– Isten segedelmével sok tevékenységet fejtettem ki. Ezek közül a fontosabbakat említtem föl. A paróchiának rozoga állapotban talált melléképületét megújítottam. Berzétén és Körösben II. ik tanítói állást szerveztem, Körösben IIik tantermet építtettem Berzétén és Rozsnyórudnán harangot szereztem be, Rozsnyórudnán harmóniumot vásároltunk a templomba. Ezek mellett hármass egyházam pasztorizálására főszólyt helyeztem.

Jablonczai (tornai egyhm.) lelkészi koromban 3 éven keresztül iskolalátogató voltam, s esperesemmel egyházakat jártam látogatni. Berzétére (Gömöri egyhm) kerülve itt is a második évben iskolalátogatóvá választattam meg s 12 évig teljesítettem ezen kötelességet, majd számvevőszék tagja lettem, mint számvizsgáló, s számvevőszéki jegyző, 1933–35 ig egyházmegyei aljegyző voltam, 1935 től mai napig egyhm.-i közigazgatási pénztáros, 1936 től pedig tanácsbíró vagyok mai napig. Ezen kívül több egyhm.-i bizottságnak válaszott tagja vagyok. 1937-től 1941 ig lelkészegyesületi elnök voltam, előtte 3 éven pedig alelnök.

Jablonczai lelkész koromban nősültem meg, amikor is 1912 szeptember hó 25 én esküdtem meg a tornai egyházmegye volt esperesének – Gyarmathy Józsefnek– Erzsébet leányával Szilicén,

Ezen házasságból 3 gyermek született és pedig: 1. Lajos ki 1913. november hó 22 én Jabloncán született, 2. László, ki 1916 július hó 29-én Berzétén, és 3. Erzsébet, ki ugyancsak Berzétén 1919. január 6-án született. Feleségem, – sajnos! – 7 évi boldog házasság után 1919 március 28-án Berzétén meghalt. Három apró gyermek maradt ezáltal árván – édes anya nélkül. Ezen 3 kicsi gyermek miatt másodszor 1920 évi január hó 20-án nősültem meg, amikor is Knóth Katalinnal Rozsnyón megesküdtem, kinek szülõi: néhai Knóth Dániel és Stomp Teréz városi tisztviselők voltak. Második házasságomból 1921 évi április hó 15 én Katalin leányom született, kit az édes anya 3 mostoha testvérével együtt a legnagyobb gonddal, igazi édes anyai szeretettel nevelt fel, ki a mostoha gyermeket is úgy szerette és szereti ma is, mint édes gyermekét. Legnagyobb fiam: Lajos, az érettségi után tanítói pályára ment, Tanítói oklevelét a pozsonyi pedagógiai akadémián szerezte meg, s utána 3 évig Bártfán, majd Iglón tanított. Közben két évig katonáskodott. 1938 szeptember havában a cseh mozgósításkor bevonult, s a boldog felszabadulásakor a rozsnyói állami iskolához került tanítónak. De mivel neki csak a katonai pálya tetszett, 1940 ben katona lett s 1942 nov. 1-én már tüzérfőhadnagy lett. Sajnos ez év december havában a csíki havasban egy hétig tartó éleslövészetten mellhártya gyulladását kapott, mit lábon hordott, 1943 február 1-én a budakeszi-i József Kir. főherceg szanatóriumba került, hol súlyos műtét után 1943 július 23-án kimondhatatlanul nagy bánatunkra!– meghalt.

László fiam érettségi után pár évig hivatalnokodott. A felszabadulás után pedig a postára ment, s ma is a budapesti Vezérpostaigazgatóság szántiszt.

Erzsébet leányom miskolcon a kereskedelmi iskolát végezte el, s az érettségi megszerzése után a miskolci Belvárosi Takarékpénztárba jutott, s ott van ma is.

Katalin leányom a felszabadulás után a budapesti Gróf Brunszvik Kisdédóvónő képző intézet tanulója lett, hol az óvónői oklevelét 1942 május havában megszerezte s az év szeptember havában a nagydobronyi állami ovodában neveztetett ki óvónőnek, hol hat heti tanítás után a lévai ref. ovodába választott meg a hol azután mai napig működik.

BÉS

Vesztrőci Mihály 1609

Csengeri Péter 1620 – 1621

Szürthey /Szürtei K./ István 1639 – 1642

Körtvélyesi Márton 1642 – 1644 vagy 1682

Nógrádi András 1682 – 1683

Debreczeni András 1688 – 1699

Téglási János 1705 – 1709

Hári ? /Huti János/ 1709 – 1723

Enyedi János 1723 – 1724

Ujhelyi Ferenc 1724 – 1730

Aszalai György 1730 – 1735
Mihályfalvi János 1735 – 1737
Matolcsi Mihály 1737 – 1746
Bents Bencs/ István 1746 – 1761
Molnár István 1761 – 1764
Albert József 1764 – 1769
Horváth Sámuel 1769 – 1775
Blohányi Imre 1775 – 1781
Nagy György 1781 – 1792
Bents István 1792 – 1794
Kállai Simándi József 1794 – 1799
Hartsár /Harcvár/ György 1799 – 1801
Márkus András 1801 – 1806
Blohányi Imre 1806 – 1815 vagy 1818
Csoma Böszörményi József (Böszörményi József káplán) 1815 – 1818, 1819 – 1820, 1829 – 1851
Szabó András 1818 – 1819
Lisznyai Damó József 1820 – 1829
Orémus Dániel (s. lelkész, h. lelkész) (1850 – 1851
     Felesége Juhász Susánna.
     Gyermekeik:
     Mária. 1851. március 18.
     Kálmán. 1853. október 11.
     Péter, Árpád. 1856. január 4.
     Susánna. 1857. szeptember 11.
     Jolánka, Katalin. 1860. február 24.
     Imre. 1859. február 25.
     Zsuzsánna. 1865. április 20.
Németh Imre 1851 – 1868
Márton János 1868 – 1873 vagy 1875
Szabó Endre 1875 – 1888
Móré Gábor káplán 1881 – 1885
Ifj. Virág József 1888 – 1896
Erdélyi János helyettes lelkész 1896 – 1897
Köröskényi István 1897 – 1901
Bán Zoltán 1944 – ²⁷

---

27 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Bés. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F7. Bés.

BESZTER

Tállyai János 1585 – 1586

Györkei Gáspár 1587

Rozgonyi Lukács 1621

Csengeri András 1622

Komáromi Mihály 1627 – 1629

Bodnár János 1788 – 1799

Csehországból érkezett; Vajkócra távozott.

Rácz Sámuel 1799 – 1807

Felsőláncról érkezett.

Tóth János 1807 – 1814

Mészáros András 1814 – 1823

Hejczei Tóth János 1823 – 1829

Belényesi József 1829 – 1848

Rozgonyi János 1848 – 1857

Kauzay István 1857 – 1869

Szabó János 1870 – 1871

Fazekas Ferenc 1871 – 1874

Bacskay Sándor 1875 – 1880

Kalas József (h. lelkész) 1881 – 1887

Paikoss Endre 1888 – 1911²⁸

BEZŐ

Gottius János 1644

Györkey Sámuel 1712

Pálfalvi Gergely 1718

Jeney György 1728 – 1729

Rákossy András 1758?

Rákossy János ?-1758

Pásztor György 1782 – 1784, 1789 – 1804?

Raatz /Rácz/ Pál 1785 – 1788. december.

Felesége Gyöngyösi Klára.

Gyermekeik:

Borbála. 1787. július 12.

Mária. Meghalt: 1787. július. 20./

Borbála. 1788. október. 7.

Liszkay Sámuel 1804. május 23. – 1806. március 13/14.

---

²⁸ Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A7. Beszter.

Bunyitay Ferenc 1806. március 21. – 1820. március 13. vagy 1826?

Bodnár András 1820. február 5. vagy 1826? – 1850. március 30.

Felesége Kovats Erzsébet. Elhunyt 1837. november. 10-én, 58 éves korában.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1822. július. 31-én házasságot kötött Nemes Egri Jánossal. Özvegyen halt meg.

Bezőben 1849. október. 4-én 47 éves korában.

Susánna. 1835. január. 28-án kötött házasságot Nemes Balogh Józseffel.

Lesnyánszky György (s. lelkész) 1844. április 30. – 1846. június 23.

Felesége özv. Gajdos Mihályné sz. Nemes Egri Mária. 1847. október. 24-én kötöttek házasságot.

Csengery Gábor (s. lelkész) 1846. szeptember 4. – 1848. február 8. Rendes lelkész 1851. február 23. – 1862. november 7. vagy 1864?

Felesége: Pazar Klára.

Gyermekeik:

Jenő. 1852. augusztus. 5

Vilma. 1854. február 12.

Lenke. 1857. február 13. – 1859. február 22.

Lenke. 1860. március 2.

Dezső. 1862. május 15.

Benedek János 1848. április 9. – 1850. április 30.

Benedek János (h. lelkész) 1850 – 1851. február 21.

Petrás János (h. lelkész) 1863. február 19. – 1864. február 28.

Magyar József 1864. szeptember 4. – 1912. augusztus 12.

Felesége Diószeghy Honoráta.

Gyermekeik:

László. 1869. június 30.

Ilona. 1888-ban házasságot kötött Komjáthy Sándorral, beregszászi ügyvéddel.

Czövek János (h. lelkész) 1902. szeptember 17. – 1904. január 14.

Móré Elek (pinkóczi beszoigáló és felügyelő lelkész) 1904. február 2. – 1908. október 4.

Helmeczi Antal (h. lelkész) 1908. november 4. – 1909. április 10.

Kálniczky János 1909. április 25. – 1941. július 31.

Abary István (s. lelkész) 1937 – 1937. július 1. – 1940. november 20.

Kálniczky János 1941. július 31.

Felesége Liszkay Elza, elhunyt 1942. április 14.

Gyermekeik:

Béla, János. 1909. április 28. – 1910. június 23.

Izabella. 1911. szeptember 21. – november 25.

Tibor, János. 1913. január 3.

János, Géza. 1916. június 28. – 1918. október 22.

Ernő. 1922. február 7.²⁹

²⁹ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Bező. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F5. Bező.

Kálniczky János önéletrajza

Születtem Alsómihályiban, nemes homonnai Kálniczky János alsómihályi ref. lelkész és nemes Balogh Karolina szülőkötől 1871. június 23-án. Az alsómihályi ref. népiskola elvégzése után, édesatyám, a külföldi egyetemeket végzett, felsőzempléni esperes, a sárospataki előkészítő progimnáziumba iratott be, a hol is a gimnázium nyolc osztályát, és theol. akadémia négy évfolyamát sikerrel végeztem, érettségi vizsgát 1891. június 24-én, I. lelkészképesítőt 1895. június 19-én, II. lelkészképesítőt pedig 1896. október 6-án tettem le.

Teljes lelkészi teendőkre végzésére püspöki kibocsájtást nyertem 1895. június 20-án.

1895. július 1-től – 1897. április 24-ig, mint s. lelk. a mihályi egyházban.

1897. április 24-től – 1898. április 24-ig, mint h. lelk. A mihályi egyházban.

1898. április 24-től – 1899. április 24-ig mint lelk. A lasztóci egyházban.

1899. április 24-től – 1909. Április 24-ig. Mint r. lelk. a felsőrevistei egyházban (Ung.) működtem. Itteni működésem idejében 1897-ben építettem a revistei, korszerű modern lelkészlakot, a sárospolyánkai leányegyházban pedig, ahol még ref. templom azelőtt soha nem volt, a most is díszes, és Isten dicsőségét messze vidékre hirdető sárospolyánkai ref. templomot.

1909. április 24-től, szinten mint rendes lelkész működtem a bezői ref. egyházban, ahol igen modern kivitelű, minden igényt kielégítő lelkészlakot, továbbá a legfelsőbb bírálatot is kiálló, két tantermes és két lakásos iskolai épületet sikerült felépíteni, végül a régi, már elavult és össze-repedezett templomot 260, 000 koronát is meghaladó költséggel sikerült renováltatni, ebbe egy 6 ½ meg egy 8 ½ mázsás gyönyörű hangzású harangot öntetni és egy 6 változatú igen díszes, impozáns kivitelű orgonát állítani, melyek mind az Istentiszteletek vonzóbbá tételére, a lelkeket Istenhez való vezérlésre szolgálnak ma is. Tőlem telhetőleg, Istentől adott tehetségem szerint igyekeztem munkálkodni az egyház építésén, az istentisztelet vonzóbbá tételére.

A cseh megszállás első éveiben, sok megbántást kellett elszenvednem, a helybeli lakosok túlfűtött szlovák nemzetiségi érzése miatt, – ugyanis a helybeli lakosok alaptalan vádaskodásából kifolyólag, nemzethű magamtartása miatt, a felbujtogatott csapatoktól sok sérelmet kellett elviselnem. – A viszonyok konszolidálása után azonban, ez a túrhetetlen állapot megváltozott, elviselhető vált.

Házasságot 1907. június 25-én kötöttem Budapesten, a budapesti ref. templomban Liszkay Elza, igen előkelő, művelt úrleánnyal, a ki anyai ágon a történelmi nevezetességű töperei Görgey család ivadéká volt, – a mely házasságból több gyermekem származott, kik közül már csak kettő él, u. m. Tibor, ki 1913. január 3-án született Bezőben, jelenleg körjegyzőségi tisztviselő, a nemzetvédő kereszt birtokosa, 3 gyermek apja, és férje Szeder Erzsébet bezői postamesternőnek. A másik gyermekem: Ernő II. osztályú adótiszt, okt. 4-től, mint karp. honv. tényleges katonai szolgálatot teljesít, született 1922. február 7. Bezőben.

Sokra becsült forrón szeretett feleségemet elvesztettem 1942. április 14-én, s a család kegyelete apr. 16-án, a bezői temetőbe örök nyugalma helyére kísérte.

1941. július 1-től, az államkincstár terhére nyugdíjba léptem, 42 évi hű, és soha terhesnek nem tartott működésem után. Kelt Bező 1944. febr. 10.

Nyitrai Lajos nyug. zahari helyettes előkönyörgő önéletrajza

Születtem Lasztoméron, Zemplén megyében 1878. június 8-án. Atyám néhai Nyitrai József lasztoméri ref. kántortanító, anyám: Pallay Johanna. Elemi népiskoláimat atyám mellett végeztem. A sárospataki ref. főgimnáziumba 1889. szept. 1-én lettem felvéve s az összes iskoláimat itt végeztem. Érettségiztem 1898. jun. 18-án. Kápláni vizsgát tettem 1902. jun. 24-én. Kápláni vizsga után mivel akkor nagy lelkészhiány volt, helyettes lelkésznek lettem kiküldve Iskébe / Ung vm./, ahol 3 évig, 1905-ig működtem. Már mint kezdő ember nagy lelkesedéssel vettem kezembe az egyház építését, rendbeszedését. Az iski egyháznak rozzant fatemploma és kis kétszobás paróchiája volt. Ezt eladtuk és megvettük az akkor eladó Horváth féle urilakot és nagy belsőséget. Az urilakot kirenóváltattuk és az udvarán építettünk egy takaros templomot téglából, amit házilag vetettünk s a szükséges kőanyagot az egyház már előzőleg beszerezte a rászkai ócska fluderből. Nagy segítségre volt az egyház akkori ügyes gondnoka Sipos János és megb. Szabó Endre esperes, aki Csicszerben lakott és akihez sokat átrándultam ügyes-bajos dolgaimban. Itt nősültem meg 1904 június havában s feleségül vettem Könyves Malvin solymosi ref. kántortanító, Könyves Mihály leányát. De mivel Iskében csak fél jövedelmet kaptam, mint h. lelkész, első fiam születése után /Dezső, Lajos, ikrek/ agyagi gondok mi bár Iskében nagyon jól éreztem magam, kénytelen voltam elfogadni a Tusai egyház meghívását, ahol sokkal több jövedelem lett. Tusára mentem 1905. március havában. Itt működtem 1926. május 1-ig. A tusai egyh. Nak van 42 hold papi földje, a kert végén egy tagban. Azonkívül is elég szép a papi jövedelem. Így gondoskodott rólam az isteni kegyelem, mert ebből a jövedelemből fel tudtam nevelni a gyermekeimet. Dolgom itt is nagyon sok volt. Ez az egyház is nagyon elhagyatott állapotban volt. Azelőtt 9 évig nem volt lelkészük, csak a szomszéd migléci lelkész járt át. A templom, paplak, valamint az iskolák rozzant állapotban voltak. 21 éves itt működésem alatt felépítettük a templomot, iskolát, renováltuk a parochiát és a filiában, Horban építettünk új iskolát. Tusán való működésem békés volt mindaddig, amíg a csehek nem jöttek, mert ők a híveimet ellenem izgatták, mondván: „ti szlovákok vagytok, a papotok magyar, ne tartsátok, ne fizessétek, ne dolgozzatok neki!” Így a hívek azzal jöttek hozzám, hogy pereljen, ha látják, hogy kötelesek fizetni, megfizetik. Én nem pereltem, name vártam még 7 évig akkor átmentem Kolbására és onnan bepereltem őket 3200 K. erejéig. Később kiegyeztem velük a felére, s azt megfizették, majd hálából magukhoz vitték Dezső fiamat lelkésznek. Kolbásán csak 1 évig működtem, mert nem tudtam megszokni a kihalt, néptelen egyházat. Ez az egyházközség valamikor elég népes gyülekezet volt, de már alig van 5–6 család ref. A többi a g. k. hitre tért át. Helyben van a g. k.-nak templomuk, papjuk. A g. k.-ok szlovákoknak, a ref.-ok magyaroknak vallják magukat. A parochia nagyon rozzant állapotban volt. Egy évi otlétem alatt a lakást átrenováltuk. Innen meghívást kaptam Nagy-Szeretvára s 1927-ben ide mentem át. 1935-ig működtem itt, amely idő alatt arra fektettem a súlyt, hogy a híveket rávegyem a templom renoválására, mert a templomuk a lehető legrosszabb állapotban volt. A földje röges, gödrös, a torona fatorony, s ha harangoztak, a torony lógott, s félő volt, hogy feldől. Addig kilincseltem, amíg az egyháznak kieszközöltem 3000 Kc. államsegélyt a Műemlék Orsz. Biz.-tól. Amerikában is gyűjtöttem, így a híveknek keveset kellett pótolni, s a templom új toronnyal felépült. A csehek magyarságom miatt a 19-20 évről elmaradt államsegélyemet nem adták meg, holott több szlovák helyen működő társam megkapta. Legkisebb gyermekem, Iza-

bella leányom Máramarosba lett kinevezve áll. Tanítónőnek, s kedvéért Tivadarfalvára mentem át. Innét mentem 1941-be nyugdíjba 942-ig Béla fiamnál laktam Bányuban, de nem bírván a tétlenséget, 942-ben átjöttem Zaharba, ahol Szilágyi Dezső tő. helyettesítését vállaltam el, s a mai napig itt is működök.–

Abary István önéletrajza

Születtem 1914. július 28.-án, Szerencsen. Édesapám: István ref., édesanyám Frauczl Terézia romai kath. volt. A gyermekekre nézve édesanyám megegyezést adott a ref. egyház javára. Édesapám egyszerű falusi szülők gyermeke volt, aki Sárospatakon majd Tokajban tanulta a lakatos mesterséget. Hosszabb országjárás után Miskolcon került a Máv alkalmazásába. Szerencsen folytatta tovább, ahol Mária nővérem és én születünk. 1916.-ban Kassára helyezték át, itt született László, Győző és Béla testvérem, majd 1921-ben Gyula testvérem. A cseh megszállás Kassán ért bennünket. Felkészültünk ugyan az anyaországba való visszatérésre, de édesanyám megbetegedése visszatartott minket. Édesapám megmaradt továbbra is a vasút alkalmazásában, 1916-tól mint mozdonyvezető. Nagyon nehéz viszonyok között éltünk.

Az elemi iskola négy osztályát Kassán végeztem a magyar iskolában.

Amikor gimnáziumba készültem ugyancsak a magyarba, emlékszem egy titokzatos alak megjelenésére aki félhangosan mondta édesapámnak, hogy jobb lesz, ha szlovák gimnáziumba irat engem. Később tudtam meg, hogy a titokzatos alak valami Tanszig nevezetű egyén, aki a kommunista párt exponált embere.

A gimnázium első évét ismételtam, hiszen a tanulási nyelvből jóformán egy szót sem értettem. A gimnázium negyedik osztálya után a kassai felsőipari iskolába jelentkeztem felvételre, holott az a felvételi vizsgával eleget téve 3 napig maradtam csupán. Az egyik tanár ugyanis jóakarattal magyarázgatta, hogy még egy évi erősödésemre van szükségem, menjek tehát vissza a gimnázium 5. osztályába s majd egy év eltelte után felvételi vizsga nélkül ismét visszajöhetek. Rosszul esett nekem ez az eltanácsolás, de megértettem, hogy helyemre egy 30 esztendő fiatalember került s megnyugodtam valamennyire azzal a [...] hogy az új iskolai év elején majd ismét visszamegyek.

Isten azonban úgy vezette életem útját, hogy többé nem is gondoltam előbbi tervemre. Tovább mentem a hatodik osztályba. Itt került sor a konfirmációra. Hittani nevelésben kevés részem volt az iskolai részből. Az elemi iskolában a jó öreg de tekintetlen Szabó bácsi végezte a hitoktatást, akinek kezéből rajtam kívül sok gyermek esett ki s így a református hitoktatásból is. Ennek egy részt oka volt a római katolikus lélekhalászás is. Jól emlékszem, hogy egy alkalommal, amikor bent maradtunk a róm. Kath. hittanórán a hitoktató figyelme kiterjedt ránk is és azzal ijesztett, hogy a református templom boltozata megreped s egyszer csak rászakad azokra akik a ref. templomba járnak. Gyermeki hitszegénységem ezután feltámadt akkkor is a ref. templomba meneteltől, amikor pedig jó édesanyám kezünket fogva vezetett a ref. templomba. A gimnázium első két éve alatt még volt hitoktatás magyar nyelven, később azonban nem sokat törődtek velünk. Azt hiszem, hogy harmadikos lehettem, amikor szlovák nyelven kezdte egy idegen ember a hitoktatást. Ettől kezdve többször hiányoztam én is meg társaim is az órákról, mint

ahányszor jelen voltam. De senki sem kérte számon a mulasztást. Így ment ez jó néhány esztendőig. Amikor segédlelkész került Kassára minden megváltozott. Megtalált engem is előbb egy ifjúsági konferenciára hívott meg. Előzőleg azonban a konfirmációi oktatással nyert meg. 1931 júliusában részt vettem egy országos református diákkonferencián, ahol Sörös Béla akkori theol. szemináriumi igazgató és Balogh Elemér pozsonyi püspök úr előadásai eldöntötték életem sorsát a ref. egyház és magyar élet felé. Akkor született meg bennem a terv, hogy átmenyek a magyar gimnáziumba, még ha ez bajt is okozna. De segédlelkész úr lebeszélte erről, azzal érvelvén, hogy a csehszlovákiai magyar ref. egyháznak jó szolgálatokat [...] végezni az államnyelv ismeretében. Ekkor mint szlovák gimnáziumi növendék a köteles tárgyak elsajátítása mellett tanulni kezdtem és nagy elszánással folytattam a magyar irodalom tanulmányozását. Még az előadások alatt is sokszor magyar könyvet bújtam.

Amikor hetedik gimnazista lettem, karácsony ünnepén legációba mentem első ízben.

Édesapám ezután hiába próbált rábeszélni, hogy orvosnak készüljek, az érettségi vizsga letétele után beiratkoztam a losonci theol. szemináriumba.

Itt sokkal inkább a gyakorlati munka érdekelt, de azért sokat olvastam is emellett. Előbb csak hbe-hóba, de azután rendszeresen szerettem kijárni a füleki szórványgyülekezetbe, vasárnapi (iskolai) istentiszteletre és hetenként egyszeri hitoktatásra. Ilyenkor ott maradtam mindig egy-egy bibliakör tartására is. A theol. harmadik éve után, a szünidőben 9 hetet töltöttem a füleki zománcedény gyárban, mint kiegészítő tisztviselő s ebben az időben rendes istentiszteleteket tartottam sőt a presbitériumot is megszerveztem.

Mint 4. éves theológus október 1-től a megüresedett hanvai segédlelkézi állásra lettem kiküldve. Itt nagy nehézséggel küzdöttem. Hitoktattam az elemi és polgári iskolában. Minden meglévő belmissziói kört vezettem és templomi istentiszteleteken szolgáltam, [...] azonban éjszakai időben kollokviumokra és a kápláni vizsgára készülődtem.

1937. július 1-től kassai segédlelkész lettem. Ez év októberében katonai szolgálatra Prágába bevonultam, de egy hónapi ott tartózkodásom után az elérendő tiszti rangról önként lemondtam és a kassai hadikórházba kerültem vissza közlegényi sorba. Úgy hogy november folyamán a segédlelkézi munkák egy részét katonai uniformisban is el kezdem végezni. 1938-ban a cseh mozgósításkor, de még ez előtt két héttel újból behívtak katonai szolgálatra és mintegy 8 hetet a kassai majd a lőcsei hadikórházban töltöttem. A mozgósítás veszedelmeit itt vészeltem át ... figyelve a különböző nemzetiségű katonaság magatartását. Októberben leszereltem s az akkor meginduló események következménye folytán többedmagammal vártam városunk felszabadulását. Isten ezt is megadta. Ezzel azonban több munkát is adott a kassai ref. egyháznak. Nagytiszteletű principálisom és szeretett Gönczy Gábor bátyám ekkor már betegeskedni kezdett. A sokasuló munkát egyre nagyobb szeretettel végeztem. Az eltelt időben kezdeményeztem ref. cserkészcsapatot 72 cserkésszel „Bocskay cserkészcsapat-711” néven megszerveztem. A leánycserkész munkát is elkezdtem. Megszaporodott a hittanórák száma is. Egyidőben heti 43 hittanórát tartottam. Megszerveztem az ifjúsági középiskolák SDG colegiumokat, énekkart, ifjúsági, leánykört vezettem, a hosszabb ideje... asszonyköri-nőegyleti munkát is elindítottam, fogházakart, börtönt, javítóintézetet, rendőrségi iskolát, Pesti úti barakokat, [...] utcai viskókat, cigánytábori odúkat kerestem fel s az evangélium világosságát vittem el. Reverzálisokban harcoltam, felekezeti [...] szemben viaskodtam, Némileg felefáradtam ebbe a küzdelemben. De hála legyen Istennek,

hogy nem a magam, hanem az ő ügyét szolgálhattam.

Isten ezután új munkaterületet jelölt ki a számomra. A bezői gyülekezet 1941. október 12-én lelkipásztoraúl hívott el s a hivatalt még ezen év december 7-én el is foglaltam.

Kelt. Bezőn 1944. február 14-én.

BISTE

Toronyai János 1772 – 1775

Kozma György 1775 – 1780

Diószegi Horváth György 1780 – 1786

Csanádi János 1786 – 1804

Szalontai Sándor 1804 – 1811³⁰

BODROGSZENTES

? 1578

Kállai János 1598

Iratosi János 1622 – 1624

Kerékgyártó Sámuel 1774?

Lovas Gergely 1774 – 1787

Felesége Fodor Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Johanna. 1786. február 21-án házasságot kötött Balogh Jánossal.

Szentpéteri Hodor/Fodor/ János 1787 – 1790

Veszprémi András 1790 – 1797

Felesége Molnár Juliánna.

Gyermekeik:

Susánna. 1790. február 18.

Zsófia. 1792. május 9.

Dániel. 1794. július 7.

Eszter. 1797. július 10.

Kováts András 1797 – 1810

Felesége Jadliczky/ Jadróczky/ Zsuzsanna. Elhunyt 1805. február 28-án.

Gyermekeik:

Mária. 1802. január 11-én házasságot kötött Somogyi Pállal.

---

³⁰ Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A30. Biste.

Kóris János (adminisztrátor) 1809. június 26. – 1810. április 10.

Rátz Benjámín 1810 – 1812

Felesége Meszner? Zsuzsanna.

László István 1812 – 1828

Felesége Kováts Juliánna.

Czike József 1829 – 1850

Felesége Simon Sára.

Gyermekei:

Zsuzsánna.

István.

Pál. Felesége Nemes Mária, fiuk István.

Károly. Felesége Hajdók Borbála, 1850. február 6-án kötöttek házasságot. gyermekük:

Zsuzsánna. Károly 1894. április 16-án hunyt el.

Lábas/Lábos/ Menyhért 1850 – 1883. október 26. vagy 1885

Feleségei: Szabó Zsuzsánna, elhunyt 1856. november 26. Második felesége Ráski Erzsébet.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1848/49 – 1856. április 8

Béla. 1848 – 1854. március 27.

Menyhért, Géza. 1851. április 8. – április 20.

Mária. 1852. április 9. – 1856. május 23.

Borbála. 1854. november 5.

János. 1856. november 20. – november 22.

II. feleségétől:

András. 1858. december 31.

Amália, Erzsébet. 1860. január 29. – június 5. A bolyi r. kat. plébános a keresztapa.

Ilona. 1887. március 6-án kötött házasságot Gazdagh Kálmánnal.

Béla. 1865. június 21.

Erzsébet, Ilona. 1869. március 15.

Rózsa, Vilma. 1872. március 25.

Margit Emília. 1877. július 16.

Hazay Béla (h. lelkész) 1884 – 1885

Komjáthy Gábor 1885 – 1897

Anyja Kolozsvári Klára. Elhunyt 1886. március 11.

Felesége Ördögh Etelka.

Gyermekeik:

Etelka, Irén. 1886. október 15.

Gábor. 1889. március 22. – április 25.

Szentpétery József 1897

Miskolczy Endre 1898 – 1934

Cigándon született.

Felesége Sórány? Ilona.

Gyermekük:

Endre. 1901. június 24. – augusztus 24.

Béla, Endre. 1902. december 4.

László, János. 1904. december 16.

Bakcsy Gyula 1934 –

Káplánok:

Batta József 1823 – 1826

Biliczki János 1826

Czike István 1842

Lábas Endre 1855

Sohajda János 1872

Kádár János 1883

Kiss Ernő 1930 – 1932

Tóth László 1932

Szabó Béla 1932

Lengyel Pál 1932 – 1933

Papp István 1934 – 1935

Szabó Dezső 1940

Kovács Bertalan 1940-1941

Sarkadi Nagy József 1943-

Lelkészek és lévíták a vékei ref. leányegyházban:

Bakos Mihály 1803

Bihari Mihály (lévita) 1810

Czigányi János (helyettes lelkész) 1850

Turik János (helyettes lelkész) 1878

Kovács Ferenc (előkönyörgő) 1885 – 1897

Ablonczy József (s. lelkész) 1942

Gönczy Nagy Béla (s. lelkész) 1942

Regéczy Pál (s. lelkész) 1942³¹

---

31 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Bodrogszentes. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G12. Bodrogszentes.

Bakcsy Gyula életrajza

A mostani lelkész Bakcsy Gyula, ki született 1881. nov. 27-én. Dercenben Bereg vármegyében, úgy apai, mint anyai ágon régi ároni családból. Édes apja Bakcsy Gyula, Bakcsy László mezőkapocsi esperes- lelkész fia, édesanyja Csighy Piroska, Csighy Ferenc királydaróci lelkész és neje Makay Amália leánya. Az elemi iskoláit szülőfalujában végezte. Négy gimnáziumipt a debreceni főiskolában négyet pedig a munkácsi állami főgimnáziumban. Érettségi után a debreczeni teológiára iratkozott be honnan az első évfolyam után a sárospataki teológián folytatta tanulmányait. A teológia elvégzése után egy ideig Eszenyben (Szabolcs. Vm.) Ott segédtanító és száraz káplán. Az első lelkészképesítő vizsgálatot 1908-ban, a másodikat 1910-ben tette le. Mindkettőt Sárospatakon. 1908-tól 1912-ig csapi káplán volt. Szíve vissza vágyott szülő vármegyéjébe Beregbe, hol Beregrákos népes gyülekezetének hirdette az Isten igéjét. Itt is megalakította a fogyasztási szövetkezetet, mint népijóléti intézményt. Az isten utjai kiszámíthatatlanok. Tisztes öregséget ért fáradt vándorát, volt főnökét az ÚR megához szólította s 1914-ben csapi lelkésszé választatott. A választás jogerőre emelkedésével a hívek kívánságára azonnal elfoglalta állását a kegyeleti év miatt, mint helyettes lelkész. Míg 1915-ben május 2-án iktattatott be rendes lelkészül. Már káplán korában virágzó ifjúsági egyesületet és nőegyletet szervezett meg. A politikai községben pedig „Fogyasztási és értékesítő szövetkezetet”. Az ifjúsági és nőegylet tagjai közül műkedvelői gárdát szervezett, mellyel a műveltséget, társalgási rutint igyekezett elsajátíttatni az ifjúsággal s ami fő elvonni az eddigi rossz társaságokból, mulató helyekről. Olyan jó hírnévnek örvendett a kis társaság, hogy nagyobb helyeken, mint Királyhelmece, sőt Beregszász is meghívták vendég szereplésre. – De mindez nem történt a hit élet rovására. Minden héten kétszer egy-egy estén házi áhítat volt a „Kálvin Otthon”-ban, külön a fiúk s külön a lányok részére. A téli estéken műsoros tea-esték. Az idő enyhültével templomi vallásos ünnepek, melyeknek sikerét emelte a két egyletből alakított vegyes énekkar. A temetéseken külön férfikar. (Különös jó haszna volt a két intézménynek), a megpróbáltatások nehéz [...] a megszállás alatt. Mint egy kis magyar erődítmény állott a cseh áramlat között. Mert csap mint [...] gócpont és határszéli helység sok megszállónak adott kenyeret és hajlékot az őslakos magyarság kárára, kik közül nagyon sokat magyarsága miatt bocsátottak el a szolgálatból. Még a forradalom s az azt követő kommün sem tudta teljesen megbénítani működését. Pedig de nehéz napok voltak. Mikor a lelkészek a ragban a söpredék után következő nagy hézag után parányi mellék voltak, csupán. – Éjszaka 12 órakor húzta ki ágyából négy felfegyverzett katona az alvó lelkípásztort s hurcolta a maguk alkotta törvényszék elé, csak azért, mert nem volt hajlandó a gazda pártot, melynek alapító elnöke volt, feloszlatni. Május 1-re volt kitűzve heted magával a kivégzés napja, amit a cseh legionisták Csap megszállásával hiúsították meg. Talán csak azért, hogy ők élvezhessék egy lófőszékely magyar (mert ősei székely földről jöttek Magyarországra a 17-ik század elején, Albisről melyből származik nemesi előnevök: albisi Bakcsy) megyötörtetésében. Történetesen egy gyenge virágot kellett átültetnie az anyai emlérről az édes anyaföldbe. Beh szomorú menet volt: lelkész, énekvezér, a kiskoporsót vivő ifjú s az édesapa. Mikor az elhantolás után haza tér a temetőből sírva fogadja a szakácsnője: „Siessen a község házára, mert elhurcolták a harangozót a fiával együtt, a harangkötelet levágták s a bánya vízbe dobták. – Azon palástosan siet a község házára a bajnak elejét veendő s valóban ott találja őket. A francia tábornok a tényállás megismerése

után szabadon bocsájtja az elhurcoltakat, s eltiltja további intézkedésig a harangozást. – Nyugodtan tér haza szerény hajlékába s [...] palástját a templomba akar benézni, hogy ellenőrizze a konfirmandusok munkáját kik régi szokáshoz híven az áldozócsütörtökön tartandó vizsgájukra a templomot díszítették zöld lombbal és virágokkal. Alig lép azonban az udvarra, fegyveres katonák rohanják meg s veszik körül szidalmakkal fenyegetésekkel hogy mindjárt neked fognak harangozni, s Te fogsz a harangkötél sorsára jutni. Az állomás kerítésén gúnyosan [...] katonák, pár lépésre tőle siránkozó gyermekek. S mi volt a bűn: harangoztatni mert a temetéshez, holott nem volt eltiltva. De akkor robogott be két hosszú vonat katonákkal megterhelve, s azzal gyanúsították, hogy a harangzúgásával jelt adott az egy órával elmenekült kommunista csordának. A kis [...] is fél akarták bolygatni, mert azt hitték csak markírozás az egész amikor felhangzott a tovább indulásra szóló trombita–harsona. Így menekült meg az Úr jámbor szolgálója. – Majd jöttek a románok sertésszállító vasúti kocsikból átalakított pánccél vonaton. Újból kezdődött a harc. – A kommunistákból halálra szánt 7 gladiátor – élén a lelkészek, az állomásfőnöki irodába lettek idézve, hol szintén egy tábornok olvasta rájuk a legfőbb parancsot, őket tevéen felelőssé életök árán ha egy dicső román katonának a legkisebb bántódása is lenne. – Megkezdődött a sarcoltatás. Naponta 4–5 szarvasmarhát hurcoltak el a csordából, gulyából s vágták le a kiéhezett oláh elit csapatoknak melyből óriási kínnal tudták egy századot felszerelni a katonai ruhával, egy díszszemlére melyet a brigadéros fogadására szántak. A szemle után ünnepi ebéd volt. A húsleveshez zöldséget nem találták, mert még tavasz elején volt, a földbe eldugott kibigyeredett hagymát a katonák az utolsó szálig kiszedték s megették, csak úgy búzlótt tőlük a falu. De a szakács nem esett a fejelágyára, sóskát kaszáltatott a szőke Tisza oldaltöltésén s a harmat által lemosva egyenesen a kondérba dobták.

– A paróchia udvarán 4 üstben főtt a legénységi „menázs”, s a konyhán a tiszték lukulluszi étke készült. – A lelkész részére csak egy kis szoba jutott, de az volt az ebédlőjük is. A többi szobák: egy a renegát manipuláns őrmesteré, egy a telefon központ, egy pénztár, egy a muníció raktár. A magtár pedig börtön. – Sok minden történt. – De eljöttek a csendesebb napok. – Az volt a szerencse, hogy ezeket egyedül élte át, mert első feleségétől Fodor Emmától, néhai Fodor Gábor és Bálint Emma, páhokai földbirtokos leányától, kivel 1916. okt. 10-én kötött házasságot, 13 hónapi együtt-élés után elvált. E házasságból 1917. IX. 21-én született István Gyula fia 1943 januárjában az orosz fronton eltűnt. Küzdő társai szerint megsebesülve nem bírta gázolni a nagy havat s megfagyott.

– 1923 ban kötött másodszer házasságot, Sütheő Jolánnal, Sütheő Miklós balazséri ref. lelkész és Sütheő Katalin leányával, ki Visken volt tanítónő. 1926 január 15-én született Katalin leányuk, ki most II. éves lyceumi növendék a nyíregyházi leány – Kálvineumban. 1931 jan. 30-án hunyta le szemét a legáldottabb anya. 1932 február 15-én hibás orvosi diagnózis miatt követte édesanyját s s együtt nyugosznak az ungvári ref. temető kertben. – Az ólom súlyal reá nehezedő veszteségek s lelki fájdalmak hatása alatt 1933 május 8-án lemondott csapi lelkészi állásáról, hogy mint nagydobronyi vallásoktató lelkész a gyermeki lelkeket legeltesse az evangéliumi áldott mezején. A lakás hiánya miatt ezt az állást csak 1934 május 1-én foglalhatta volna el. Hogy szolgálatában megszakadás ne történjen, Ungnyárad-Ungvár-Kelecsen egyesült egyházközségben működött, mint helyettes lelkész. Az élet könyvében azonban más volt megírva számára. A nagymultú bodrogszentesi nemes gyülekezet 1934 február 11-én egyhangúlag lelkipásztorá-

vá választotta s márc. 25-én csongori lelkésze üknagyatyja, leányági dédunokája Hadar Gyula bacskai lelképásztor be is iktatta, mint esperesi megbízott. A felvett jegyzőkönyv ide vonatkozó része így szól: „A beiktató lelkész örömmel emlékezik meg arról a fogadtatásról mellyel a gyülekezet a beiktatandó lelkészt fogadta, hiszen [...] ott a község ifj-lánya díszmagyarban, az ifjak lóháton, míg a lányok gyalog, s ott volt a községi tűzoltótestület is egyenruhában. Az árpádkori ősi műemléktemplomot zsúfolásig megtöltötte a Nyárad–Mocsár–Kelecseni és csapi volt hívei a helybeliekkal.– Az ünnepi órák, után következtek a munka napjai. Mert bizony nagyon kezdte az idő vasfoga az ősi gyülekezetet. Az egyház adóhátralékai nagyon felszaporodtak, amit súlyosbított a cseh uralom dézsma-adója. Majd 40 ezer cseh koronát kellett kifizetni.– 1937 ben az egyik harangunk elrepedt, 11.892 kor. Költséggel újat öntettek. 1941-ben 5121 P.-vel a 800 éves templomot fedni, javítani s belül kifesteni. 1942-ben az összeomlott csúrt és ólat ujjáépíteni 3 ezer pengő erejéig.

– Miután a szív sebe s a lélek fájdalma enyhült s a 8 éves kis lánya nevelése, gondozását is követelte 1934 nov. 3-án nőül vette özv. Dicső Ferencné szül. Heib Emilia Mária [...] mágnás nőt, kit nem áldott meg isteni gondviselés gyermekekkel előbbi férjétől se s így az összegyűlt szeretet a kis anyátlan árva nevelésére fordította az édesanyán túltevő gondossággal. Férje homlokáról is igyekezett a gondok redőit elsimítani, így következett el az alkotás ideje, mint most fájdalom más munkákat foglalt el a vigasztalásé, az erősítőé, a bátorítóé, az új világháború hadbavonultjai hátra maradói a hősi halottak szerettei és rokkantak gyámolítása. Az imádkozásé, hogy jöjjön el a világra az isteni béke s hazánkra az a jobb, boldogabb jövő a régi fényben és nagyságban amelyét buzgó imádság epedez százezrek ajakán.

BODROGSZERDAHELY

Szalacsi Tamás 1582

Ujhelyi Márton 1596 – 1600

Pápai András 1608 – 1612

Fegyverneki András 1621

Hövei Balog Gergely 1622 – 1627

Boldvai György 1637

Várad Deák János 1645

Szentpéteri Miklós 1684³²

---

32 Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H38. Bodrogszerdahely.

BÓDVAVENDÉGI

Illés Dániel 1792 – 1796

Felesége Lévay Katalin.

Gyermekeik:

Dániel. 1792. augusztus.

Sziráki Pál 1796 – 1797

Nagy István 1797 – 1803

Felesége Lencsés Karin, második felesége Lencsés Mária?

Gyermekeik:

Dániel. 1789. június 23.

Gáspár. 1803. április 11.

Csepely István 1804 – 1811. október 13.

Boros Sámuel 1812. április 23. – 1815

/Szomolyai/ Nagy József 1815 – 1826

Felesége Urbán Borbála.

Gyermekeik:

Eszter. 1816. december 5.

Anna. 1819. április 5.

Dániel. 1823. január 17.

Boros János 1826 – 1867

Benkő Gáspár 1867 – 1885. május 4.

Szülei: Benkő Áron és Máté Sára.

Felesége Lovass Lujza, szülei: Lovass Sámuel szilicei lelkész és Szentpéteri Anna. Házasságot kötöttek 1868. február 25-én.

Gyermekeik:

Katalin, Kornélia. 1868. december 10.

Jolán. 1870. december 18. – 1872. január 29.

Jolán, Anna. 1878. június 30.

Sándor, Dezső. 1879. október 29.

István. 1882. június 7.

Tóth Kálmán helyettes lelkész 1885

Mészáros Lajos (h. lelkész) 1886

Mészáros Lajos 1886 – 1888

Szülei: Mészáros Ábrahám és Mészáros Éva.

Felesége Benkő Katalin. Szülei: Benkő Gáspár bódvavendégi lelkész és Lovass Lujza. Házasságot kötöttek 1888. június 10-én.

Nagy Sándor 1888 – 1891

Ambrus János 1891 – 1904

Első felesége Pákh Anna, Zsuzsanna, elhunyt 1891. november 4-én. Második felesége Oeschléger Emma.

Gyermekeik:

János és Márton, ikrek. János elhunyt 1891. november 10-én.

János. 1894. február 5.

Kálmán. 1895. november 28.

László, Lajos. 1899. július 15.

Emma, Zsuzsanna. 1901. április 21.

Jakab János (h. lelkész) 1904. május – 1905. április

Lükő István 1905. április – 1907

Gyermekei:

? Házasságot kötött Lenkey Barna jabloncai lelkésszel.

Konyha Pál 1907 – 1912

Tóth Kálmán (h. lelkész) 1912. január – október 12.

Kóródy Andor 1912 – 1930

Csenyétére ment.

Felesége Szalóczy Ilona.

Gyermekeik:

Lajos. 1922. augusztus 15.

Andor. 1924. február 28.

Mária. 1926. május 12.

Béky János (h. lelkész) 1930. május 1. – 1931. március 22.

Kis Ferenc 1931. március 22. – 1941. március 6.

Első Felesége Szűcs Jolán. Második felesége Pagács Gizella.

Gyermekeik:

Egy fiú ?

Batta Pál (h. lelkész) 1941. március – május 15.

Kovács Ferenc (h. lelkész) 1941. május 15. – július 27.

Kalydy Miklós 1941 –

Felesége Misky Jolán, Katalin.

Gyermekeik:

István.³³

---

33 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Bódvavendégi. Ugrai János: A Tiszánineni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E5. Bódvavendégi.

Kalydy Miklós önéletrajza

1912. nov. 14-én Fehérgyarmaton /Szatmárm./ születtem egy népes parasztcsaládból. Tizen voltunk testvérek-öt meghalt. Apám kétszer nősült. Csak én tanultam a családból. Vivódó ember voltam mindig. Tanulni nem az iskola miatt, hanem „A tudás hatalom” elve miatt szerettem. Nagy osztály elvégzése után kereskedő inas lett. Két év után egy évig segéd voltam. Akkor újra tanulni adtak szüleim, mert én a kereskedői pályát halálisan meguntam, s gazdálkodni akartam minden áron. Otthon voltak elen így nekem tanulni kellett. Nem szívesen mentem, pedig jó tanuló voltam. Kitüntetéssel értem. Nagykállói gimnáziumba jártam a négy felső osztályt. Az első kettőt a beregszászi menekült gimn.-ban. Tanár akartam lenni, s mégis lelkész lettem. Patakra mentem, s ott is nehezen találtam meg magam. Az első félév után ott akartam hagyni a teológiát, de egyik kedves tanárom „kéten fogott s maradtam”. Mint internátusi felügyelő neveléssel foglalkoztam, nagyon szerttem. Egy kis gyülekezetben – két éven át – hetekint két napot töltöttem tanítással és istentisztelet tartással. /csüt., vas./ 33-ban érettségiztem, a teológiát jelesen végeztem, szenior lettem. Németországi rövid tartózkodás után /kitört a háború/ az Angol internátusban mentem nevelőnek s 1940 febr. 1-ig. ott maradtam. Onnan Sajókazalra kerültem s. lelksézenk, majd ez okt 1 [...] püspök úrhoz mentem káplánnak. 1941. júl. 27-én Vendégibe iktattam be, anélkül, hogy valaha láttam volna ezt a gyülekezetet, vagy Ők engem. Veszedelemes gyülekezetnek mondták, s én mégis Isten iránti hálával mondom, hogy kellemesen csalódtam. Nem mindenki egyforma, de vallom, hogy a hol baj van, akkor legelőször a lelkipásztor kérdezzem meg saját magát, „mi is az a hiba bennem”, s miután önmagába betekintett nézhet szét a gyülekezetben is. Örök törvény, hogy törődni kell a gyülekezettel, utána menni, minden ki dolga iránt érdeklődik, segíteni ahol lehet, türelmesnek, szeretőszívűnek lenni, s ha mindezen túl, nem önmagára, hanem Istenre épít az illető, meglesz az eredmény

1942. márc. 10-én nősültem. Olyan volt a nősülésem is, mint a gyülekezetbe jutásom. Az eljegyzésemén másodszer, az esküvőmön negyedszer láttam életemben a feleségemet. Istennek hála – egymásnak valók vagyunk. 1942 dec 28-án egy kis fiunk lett, akiben nagyon sok örömnünk van.

Ez az életrajz, adatok egymásutánja. Az igazi életrajz az adadok mögött van, de arról nem számolhatok be mert az élmény, mégpedig gazdag élmény. Mihelyst leírnám elvesztené a varázsát, neme írom le.-

Feleségem: Misky Jolán Katalin szintén fehérgyarmaton született. Kereskedelmi érettségije van. A fiunk István nevet nyert.

Merényi Dániel önéletrajza

1914. okt. 17-én születtem Sima községben, Abaúj-Torna vm.-ben. Az elemi iskola öt osztályát elvégezve kerültem a sárospataki ref. főgimnáziumba. Ott szereztem érettségit 1933-ban. Földműves családból származtam. Hatan vagyunk testvérek. Édesanyánkat 1933 decemberében elvesztettük.

Az ő halála és a súlyos gazdasági válság nagyon nehezé tette a továbbtanulást. Egy kis falusi

parasztgyerek 10 évvel ezelőtt, – nagyon jó bizonyítvánnyal is, - csak álmodozhatott a feltörekvésről, de alkalom alig nyílt számára, ha anyagi lehetőségei nem feleltek meg. Orvos szerettem volna lenni, de titkolt vágyam a theológia felé is vonzott. Anyagiak miatt érettségi után egy évig mindkettőről le kellett mondanom. Egy esztendeig ingyen sem kaptam munkát sehol. Új reményekkel indultam el a következő év szeptemberében a sárospataki teol. Akadémián. Annak jeles elvégzése után külföldi tanulmányutra készültem, de szép tervemet derékba törte az 1939. nyarán megindult világháború.

Küldföldi tanulmányút helyett egy kicsiny faluban Jósvafőn, Abauj-tornavm.-ben lettem segédlelkész. Három évet töltöttem ott, igen kedves, öreg principális, Fodor Géza mellett. Csaknem egész idő alatt az elemi iskolában is tanítottam, ért a tanító katonai szolgálatot teljesített. Három esztendőt töltöttem ott, két hónap kivételével, mert 1941, márc. és áprilisban jelenlegi helyemen voltam lelkésztanító helyettes.

1942. okt. 1. én esperesi kirendelés folytán újra a hidvégardói leányegyházhoz kerültem segédlelkész tanítónak. Ötödik esztendeje vagyok egyházam szolgálatában. Sokat dolgoztam ez idő alatt, hiszen mindig kettős munkát végeztem, anélkül, hogy a tanításért az alamizsnán kívül valamivel többet kaptam volna, a tukevésre értéklet segédlelkészi honorárium mellett, amiért Istennek mondok itt is köszönetet.

BODZÁSÚJLAK

Károlyi Miklós 1570

Pelei János 1598 – 1599

Tolnai János 1611

Miskolci Bálint 1619

Miskolci János 1620

Decsi Kristóf 1620

Miskolci János 1621 – 1638

Iratosi János 1638 – 1645

Iratosi Mihály 1646

Kauzsai Máté 1652

Némethy Zsigmond 1695

Sallai Albert 1699

Kálnay György 1720 – 1721

Dállyai ? 1721 – 1722

Tunyogi Boros János 1722 – 1732

Nánai /Nánay/ István 1732 – 1742

Pataki István 1742 – 1745

Tállyai ? 1745 – 1747

Bogáti István 1747 – 1748

Tállyai Hideg Mihály 1748

Turi Gábor 1748 – 1750

Pataki István 1750 – 1753

Kozma György 1754 – 1758

Toronyai János 1758 – 1764

Szegedi István 1764 – 1771?

Felesége Kis Mária.

Gyermekek:

György. 1768. augusztus.?

Erzsébet. 1769. január 21.

Zsuzsanna. 1771. február 22.

Székely Farkas János 1772 – 1775

Felesége Vásárhelyi Mária.

Somosi /Somossy/ István 1775 – 1818. április 17.

Első felesége Szentpéteri Klára, elhunyt 1785. október 18.-án. Második felesége Emődi Julianna volt.

Gyermekeik:

János. 1777. január 12. – június 28.

István. 1780. szeptember 17.

János. 1783. május 20.

II. feleségétől:

Mária. 1789. december 23. – 1798. január 2.

Zsuzsanna. 1792. április 10.

Erzsébet. 1796. január 25.

Mária. 1798. szeptember 18.

Sámuel. 1801. április 25

Somogyi István kezdte el annak a „Jegyző könyvnek a vezetését, amelyben a Bodzás Ujlaki Ecelésiat illető, emlékezetet érdemlő dolgok feljegyeztetnek „Ebben a történeti értékű könyvben írta meg a két egyházközség küzdelmes életét az ellenreformáció és templomfogalás idején, majd a garanyi templom és a bodzásújlaki toronyépítését. De Somosi István uram aféle poéta ember is lehetett, mert a torony alapkövébe, valamint a toronygombba rímekbe szedett emlékiratot helyezett el. Ezeknek a verseknek a mása az általa vezetni kezdetű krónikás könyvben olvasható az alapköben elhelyezett verse így hangzik:

Letesszük e követ az Urnák nevébe

Mozdúlhatatlanúl álljon a helyébe

Tartsa azt a tornyot maga erejébe

Míg nem ül a Jézus ítélő székibe.

Ezerhétszázkilencvennyolcban számláltak

Mikor e szegletkövek ideszáltak

Magyarok az első Ferentznek szolgáltak

Frántziák Magyarra hartzon szemben álltak.

Ebben helyheztetnénk egy boldogságunkat
Ha megépíthetnénk elkezdett Tornyunkat
Kivált ha tehetnénk reá madarunkat
Vallásunk tziimerét, bádog kakasunkat.

Torony építésben Uram légy mivelünk
Állj mellénk, amikor nevedben felkelünk
Segíts meg, mikoron köveket emelünk
Mert ezzel egyedül Tégedet tisztelünk.

Rendelj Uram ehez Esdrást, Zorobábelt
He érje oly veszély, mint régente Bábelt
Jóval járjon Kain, meg ne ölje Ábelt
Azt hallgassa minden, kit az Úr felemelt.

Adjad Uram látni e seculum végén
A villogó gombot a Torony tetején.
Legyen a két harang a maga jó helyén
Harsogjon fel s alá Újlak sík mezején.

Tóth János 1818 – 1820

Felesége Somos Zsuzsanna, Somos István lánya, házasságot 1819. március 2.-án.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1819. november 27.

Szarka József 1820 – 1821

Gál István (adminisztrátor) 1821

Horváth András 1822 – 1845

Első felesége Angyal Zsuzsánna, elhunyt 1831. augusztus 4.-én. Második felesége Lányi Mária, Lányi János garanyi tanító lánya. Házasságot kötöttek 1831. szeptember 12.

Gyermekeik:

I. feleségétől.

Zsuzsánna. 1822. december 22.

Juliánna. 1827. január 13.

Katalin. 1829. október 16.

József. 1828. március 2. – 1835.

II. feleségétől.

Mária. 1832. december 9.

András. 1835. március 13.

József. 1887. augusztus 10.

Lajos. 1841. április 26.

Sárkány Sándor 1845 – 1874. szeptember 9.

Felesége Stemling Anna.

Gyermekeik:

Farkas, Sándor. 1845. március 4.

László, Farkas. 1847. április 2.

Gyarmathy Soma 1874 – 1905. március 31.

Felesége Tüdős Paulina.

Gyermekeik:

Margit. 1876. május 1. Házasságot kötött Sütő Kálmán homonnai, megyaszói lelkésszel.

Szülei: Sütő Károly mérei lelkész és Demján Juliánna.

Béla. 1877. november 27.

Gizella. 1879. október 13.

Erzsébet. 1881. október 9.

László, Jenő. 1883. november 24.

Jolán. 1885. április 14.

Ilona. 1893. augusztus 22.

Dezső, Ödön. 1896. január 5.

1905. március 31-én öngyilkos lett.

Hubay Bertalan 1905 – 1913

Megnősült, azonban gyermekük nem volt. 8 éven át szolgált itt, míg 1914-ban aktív táborigazgatóként nevezetett ki s 1913. április 24.-én eltávozott. A világháború után Szeged volt az állomáshelye. Első felesége halála után másodszor is nősült s a felvidék felszabadulása után mint nyugdíjas Kassán telepedett le.

Helmezy Antal 1913 – 1934**Erdélyi Zoltán 1934 – ³⁴****Erdélyi Zoltán önéletrajza**

1904. július 3.-án születtem a zemplénmegyei Lasztócon, ahol édesapám Erdélyi András egy emberöltő óta pásztorolja a haldokló s némuló harangok sorsát váró gyülekezetét. Gyermekevéim homályba vesző emlékei között elég világosan visszaemlékezem arra, hogy iskolába jutásom előtt folyékonyan olvastam a nyomtatott írást és ismertem a számjegyeket. Kedvenc szórakozásom volt, hogy esténként, mikor édesapám mint szövetkezeti pénztárnok hazahozta a szövetkezeti ércpénz felesleget rendre kiböngésszem a csillogó koronások és forintosok gyártási évszámát. Elemi iskolai tanítóm; Kiss Dezső rendes, az aprólékoskodásig pedáns ember volt, de kevés tü-

---

³⁴ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Bodzásújlak. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H5. Bodzásújlak.

relemmel bírt s talán minden mást több szeretettel végzett, mint a tanítást. Ellenben jó emberismerő volt, aki még szüleimnél is hamarabb, meglátta, hogy Istentől nyert szép tehetségem kifejtését a szorgalmam hiánya fogja lefékezni. Valóban úgy is volt, tanulási időm bármelyik fokán alig egy hajszál választott el attól, hogy évfolyamtársaim között az élre kerüljek.

A gondtalan gyermekkor nálam és kor társaimnál bizony hamar véget ért. Gyermekjátékainkat és képzeletünk tarka világát feldúlta a világháború vihara s elképzelhetetlenül hamar bekerültünk az élet komor valóságába. Életünk szótárába addig ismeretlen szavak lettek otthonossá „nincs” „szükség” „Nélkülözés” „nem kapható” „nem lehet beszerezni” s még egy tucat hasonló háborús ajándék. A háború a gimnáziumba menetelemet megelőző nyáron tört ki. Élénként emlékszem a mámorban úszó szemekre és arcokra, amikor hírért vettük a hadüzenetnek. Emlékszem a felvirágozott katonavonatokra és nótás magyar fiúkra, de, fájdalom, emlékszem a kórházvonatok élő-halottaira, valamint az orosz betörést követő fejesztettségre. Emlékszem egy november végi hangulattalan napra, amikor édesanyán leánytestvéreimnél együtt otthagytá az otthont, hogy a tőlünk már alig 40 km.-re levő orosz sereg elől meneküljenek. Engem erre a kritikus időre hazavitt édesapám a pataki iskolából s esténként döbbenettel hallgattuk az ezernyi ágyútorok ugatását.

Gimnáziumi tanulmányaimat Sárospatakon kezdtem s ott is végeztem el 1914–1922-ig jeles és jó rendű bizonyítványokkal. Tanáraimra, kiknek nagyobbik fele azóta elhunyt, hálával és szeretettel gondolok vissza. Valamennyien megértő és igyekvő emberek voltak. Itt, a kis bodrogparti iskolavárosban éltem át az 1918-as összeomlást, az őszirózsás forradalmat, majd drága hazánk keresztrefeszítésének borzalmas tényét. Ekkor tanultam meg, jóllehet nemzetiségi vidékről származtam, hogy Magyarországon volt nemzetiségi kérdés és ekkor borzadtam meg sok vezető szerepet vitt egyén állhatatlanságának, és alacsony szintű jellemének láttán. Ekkor már szinte tanulásunk komolysága is veszélyeztetve volt. Iskolatársaim közül nem egy vörös katonaruhában és szíronyos puskával vett részt a tanítási órákon.

Az ellenséges megszállás folytán szülőfalum is az ellenség territóriumává lett, sőt egy ideig Patak is cseh megszállás alatt volt. Csak akik részesei voltunk, azok tudjuk, hogy mit jelentett az Alma Mater mellett való rendíthetetlen megmaradásunkéit jelentett egy-egy szünidőre menet, vagy visszatérőben éjszakai vak sötétben kilométereket gyalogolva, csempész, úton surranni át a cseh csendőrök és vámőrök által őrzött határrészen.

Mennyi aggodás próbálta szüléink szeretetét is egy-egy ilyen út alkalmával, amíg értesítésünket nem vették, hogy szerencsésen ájutottunk.

1920-ban már komoly probléma volt a családban az én további iskoláztatásom. A fogadalmat tenni vonakodott református lelkészi karnak odaát akkor már második éve nem folyósította a cseh állam a lelkészi államségélyt. Már a család pusztá fenntartása is gondot okozott, nem hogy a tanítási költségek fedezésére jutott volna pénz. Hogy mégis átvergődtünk ezen a nehéz időn, Patakon lakott b. e. nagynénémnek köszönhetem, aki bár maga is nehezen élt, ellenszolgáltatás nélkül vállalta az élelmezésemet az átmeneti nehéz időre. 1919-ben jelentéktelen kis szülőfalum, nevezetességre tett szert. Onnan indították a cseh csapatok azt a támadást, amelynek lendületével egészen Miskolcig jutattak el. Ez magában véve szomorú nevezetesség, ám másként fest a dolog, ha meggondoljuk, hogy ez a támadás hiúsította meg pl. Sátoraljaúj helyben az 1919. évi vörös május 1. megrendezését, amikor a bolsevisták a megyebeli előkelőségek legyilkolását tervbevették.

Érettségi vizsgám idején a megcsönkített és béklyóba szorított Magyarországra már teljes súlyával nehezedett rá a Trianon okozta koldussors. Elbocsátott állástalan diplomásokkal volt tele az ország. Ha valaha gondot jelentett a pályaválasztás, most tízszeresen nehéz volt választani. Az édesapámmal folytatott többszöri őszinte beszélgetés, sok lelki vívódás után, zsebem mélyén a Műegyetem gépészmérnöki szakára jogosító beiratási engedély birtokában állítottam be 1922 szeptemberében a sárospataki theologia b. e. igazgatójához beiratkozás végett.

Évfolyamunk sok tekintetben átmenetet jelentett a lelkipásztor képzés történetében. Már nem a harcteret járt, nehezen megrendszabályozható, kész emberek voltunk, kiformált világszemlélettel, de meg távol voltunk attól az ideális elképzeléstől, ahogyan ma egyháznak vezetősége, de mi is látjuk az eszményi lelkipásztorképzést. Hivatásunkra való komoly készülés helyett a kíváncsinosnál többet és gyakrabban éltünk könnyű kedvteléseknek s olcsó szórakozásainknak. Lehet hogy ennek is volt valami haszna életünkben, mert kitombolva magunkat, teljes odaadással feküdhettünk neki később a ránk váró feladatoknak.

Theológiai professzoraim közül Dr. Mátyás Ernő és boldog emlékü Forgács Gyula voltak azok, akiktől nem pusztán tudományos ismereteket nyertünk, hanem komoly és mély keresztyéni jellemükkel életirányunk kialakulására is jelentős hatással voltak.

A theológia akadémiát 1926 június havában végeztem el s ez év szeptember havában tettem kápláni vizsgát és nyertem exmissziót. Életem további terveitől egyelőre mentesültem, mert mint besorozott katonának tanulmányaim végeztével be kellett vonulnom a csehszlovák hadseregbe, tényleges szolgálatra. Miközben, búslakodva vártam a katonai behívómat, ezen a nyáron váratlan öröm ért, b. e. Pálóczi Czinke István úr közbenjárására megkaptam a zürichi Zentralstelle stipendiumát, amelynek segítségével egy éven át a zürichi egyetem theológiai fakultásának hallgatója lehettem. A nyelvi nehézségek áthidalása után buzgón és odaadón hallgattam nagyképzettségű professzoraim, különösen pedig a barthi iskola oszlopos tagjának Brunner Emilnek dogmatikai és gyakorlati előadásait.

Ezt az embert valóban jó kedvében teremtette az Úr Isten s ritka bőséggel mérte számára a szellemi javakat. Bámulatosan éles elme, tételeinek csillogó szellemi fegyverzettel való megvédése, az ellenérveknek meglepően [...] leszerelése, páratlan beszédkészség párosult Nála szerény egyszerűséggel. Semmi nagyképűség, semmi önteltség Benne, a professori kathedráról lelépve pillanatok alatt barátja és pajtása tudott lenni az érte rajongó theológus ifjúságnak. Egyébként, mi stipendisták meglévő kevés szabadidőnknek ennek az elragadóan szép országnak és vidéknek a megismerésére szenteltük. Életem utolsó pillanatáig hálás leszek azoknak, akiktől tanulmányi évem lehetősége függött, közöttük elsősorban a gazdag amerikai Rockefellernek, kinek bőkezűsége eredményezte ezt az ösztöndíjjat. Tanulmányi útamról 1927. július végén kerültem vissza szüleimhez s még ugyanazon a nyáron két hetes kirándulást tettem Erdély nevezetesebb városai-ba, hogy ismerni tanuljam Hazánknak ezt a Trianonban elvesztett értékes darabját.

1927. október 1.-én a morvaországi Olmützben megkezdtem katonai szolgálatom letöltését. Ennek a kínos kilencedfél hónapnak is megvolt a maga külön haszna és áldása. Mi magyar lelkészek, részben fogyatékos nyelvtudásunk, részben a felfelé való törekvéshez való készségünk hiánya folytán elenyésző kivétellel megmaradtunk a közlegényi szürke voltunkban s ezer, meg ezer társunk közös sorsa s azonos életkörülményeink hozzájárultak szociális érzésünk kifejlődéséhez. Hat heti fegyveres kiképzés után a prágai csehtestvér táborig lelkész oldalán mint a magyar

nemzetiségű református katonák alkalmi lelkigondozója nyertem megbízatást. Vasárnaponkint a huszita eredetű ódon Szt. Márton templomocskában tartottam istentiszteletet, amiken a Prágába települt, illetve ott diákoskodó magyar kolónia rendszerint nagyobb számban vett részt, mint a prágai helyőrség magyar református katonái. Ezekkel a magyar testvéreimmel igazi bensőséges és szeretetteljes viszonyt sikerült kiépítenünk. De bepillantást nyertem a cseh evangélikus egyházi életbe is, sőt szabadidőmben nem egyszer beültem a huszita theologiai fakultás előadótermébe is, ahol jónevű és nagy tudományú professzorok nevelték a cseh prot. egyházak számára az új lelkészi generációt. Hallottam a csehországba szakadt magyar református lelkészek történetéről, utódaik /Nagy, Soltész s.t.b./ ma is többnyire lelkészi pályán működnek és csupán a nevük árulja el, hogy azoknak a vállalkozó kedvű lelkipásztoroknak a leszármazottjai, akik a Türelmi Rendelet következtében újra éledt cseh protestáns egyház hívására, nyelvüket sem bírva vállalkoztak arra, hogy az osztrák kormány által elkallódásra ítélt csehtestvér egyház életre keltésében s a szétszórt gyülekezetek újjászervezésében a hittestvéri felelősség alapján részt vegyenek. Számuk eredetileg 30 körül mozoghatott. Bizonyára voltak közöttük kalandorok is, akik nem mérlegelték eléggé kimenetelük előtt vállalkozásuk és megbízatásuk komolyságát, de számosan minden akadály felett diadalmaskodva, a cseh földbe beleyökerezve, ott családot alapítva haláluk napjáig ott maradtak. Utódaik lelkében ma is elevenen él elszármazásuk története. Kár, hogy egyháztörténet íróink nem kutatták fel ennek a magyar egyháztörténeti szempontból figyelmet érdemlő történeti ténynek a körülményeit s még fájóbb, hogy egyháztörténeti stúdiumaink említést sem tesznek erről a hozzánk, lelkészekhez olyan közel eső vállalkozásról s amikor szakemberekkel erről a tanárról beszélgettünk szégyenkezve lapultam, mert bosszantott a kérdésben való tájékozatlanságom. Ma büszke vagyok arra, hogy egyik hivatali elődöm: Gál István is részt vett ebben a vállalkozásban s 38 évi csehországi tartózkodás után itt nyert először rövid ideig alkalmazást.

A csehtestvér táborig lelkésszel együtt több kiszállásban is részem volt az egyes nagyobb csehországi helyőrségi városokba, ahol a magyar fiúk egymással igazi bajtársi szeretetben összeforrva otthonuktól nagy messzeségben éltek katonaelvük napjait.

Egy különleges rendelet alapján 1928. június havában a katonai szolgálatból elbocsájtottak. Haza térésem után Nagyszaláncon b. e. Idrányi Barna abaúj-tornai esperes mellett végeztem olyan alkalmi káplánságot. Ez év szeptemberében Sárospatakon a II. lelkészképesítő vizsga letételével megszereztem a teljes lelkészi képesítést, majd október 1.-től pályázat útján Beregszászban lettem az egyik vallásoktató segédlelkész. Nagy odaadással és ambícióval szolgáltam ebben a népes és ízig-vérig magyar gyülekezetben. Itt egy fájó anyagi vonatkozású csalódás ért, az államsegély utalványozó hatóság Sárospatakon szerzett érettségi bizonyítványomat nem fogadta el érvényesnek s az államsegély folyósítását mindaddig megtagadta, amíg bizonyítványomat kiegészítő érettségi vizsga letételével nem nosztrifikáltatom. Így kellett életem 20. évében még mindig szüleim támogatásával eltartani magamat és nekifeküdni a tanulásnak, hogy a hivatásommal járó napi tetendők mellett a csehszlovák történetben, földrajzban és alkotmány tanban a vizsga letételéhez szükséges jártasságra tegyek szert, de nagy kegynek kellett hogy tartsam a vizsga engedélyezését is, mert sok-sok társam ebben az időben a vizsga engedélyezéséig sem tudott eljutni.

1929. elején a volt magyarizsépi lelkész felkeresett levelével, hogy más gyülekezetbe való távozása folytán, ha kedvem tartja, megválaszt az izsépi gyülekezet rendes lelkészének. A helyzet

mérlegelésével és átgondolása után azt a választ adtam, hogy ha a magyarizségi gyülekezet meghív lelkészéül, a meghívást elfogadom. Így iktattak be 1929. márciusában az izségi lelkészségbe. Az iskolai vizsgák megtörténtéig azonban Beregszászban maradtam, hogy a vallásokrásban elért eredményemről számot adjak. Ez év júniusában sikeresem keresztülestem az ominózus nosztrifikációs vizsgán is. Hogy mennyire „grata personák” voltunk a prágai kormány szemében, mi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy bár a nosztrifikációs vizsga letételével az államsegély kiutalásához minden előírt feltételnek megfelelttem, az első kongrua kiutalásáig csak 2 év múlva 1931. aug. havában jutottam el, akkor is egy pozsonyi közbenjárásával.

1930. május 26-án házasságot kötöttem, feleségen Bottka Piroska régi nemesi család leszármazottja. Házasságunkat Isten két gyermekkel áldotta meg. 1931. május 16.-án született Katalin Magda, 1933. október 17.-én pedig Zoltán László.

1934. szeptemberében b. e. Helmeszy Antal elődöm halála folytán a bodázásújlaki gyülekezet választott meg egyhangú meghívással. Beiktatásom 1934. október 2.-án történt. Azóta Isten segítségével végzem kettő gyülekezetem /Garany népes leányegyház, ahová minden vasárnap kijárok/ külső és belső építését. Pedig volt mit építeni kívül is, belül is. Rám és presbiteriumomra minduntalan reánknyomakodik a kis lélekszámú gyülekezet anyagi tehetetlensége és nem csodálkozom azon, ha hasonló körülmények közöli küzdő lelkésztestvéreim több eddig önálló lelkészség összekapcsolásának és az u. n. körlelkészségek megteremtésének lesznek prófétájává.

Közel másfél évtizedes lelkipásztorkodásom leszűrődéseként a következőket állapíthatom meg: Igehirdetésünk terén az egyik sarkalatos hiba az, hogy az Ige kincsházából ritkán vesszük elő azokat a szakaszokat, amelyek igazán közel állanak gyülekezeteink lelki- és érdekvilágához.

Szociális tekintetben tapasztalatom az, hogy földmíves népünk nehéz és szünetnélküli munkájáért sokkalta jobb sorsot érdemelne. Sem a napszámos, sem az iparos, vagy kereskedő, sem a latajner ember munkája, vagy küzdelme nem hasonlítható össze a gazdálkodó embert próbára tevő végnélküli hajszához. Az állam és társadalmi közületek részéről a gazdálkodó emberrel szemben támasztott igények átlátandó növekedése és fokozódása sarkalja és kényszeríti a földmívest, művelése alatt álló földterületből még több jövedelmet szorítson ki, ez azonban csak a befektetett munka megsokszorozásával érhető el. Részben ebben leli magyarázatát az is, hogy míg a múltban földmíves népünk szívesen olvasott Bibliát, mert rá is ért arra, ma még a kevésbbé munkás téli időszakban is alig-alig marad ideje arra, hogy a Szentírást elővegye. Nagyobb az adóteher, jelentősen nagyobbak az igények a ruházkodás terén, viszont a gazda termelvényeinek az ára csak ritkán tart lépést az iparcikkek árával. Kénytelen tehát földjét jobban művelni, többet termelni, hogy ezt megvalósíthassa több jószágot tartani, mindez azonban természetesen több fizikai munkát is igényel, mint amennyivel ősei végezték azonos területen a gazdálkodást.

Földmíves népünk hányatott életéből természetesen következik népünk utilitarizmusa. Jellemében könnyen meginog, ha anyagi haszonra tehet szert. Nemzeti hovatarozandóságának a tudata sem mindig olyan szilárd, amilyennek mi feltételezzük. Majdnem mindegy az ő számára, hogy ki és kik gyakorolják felette a hatalmat, a fő dolog csupán az, hogy a mezőgazdasági- és ipari cikkek viszonya illetve áralakulása rá nézve kedvező legyen.

Templomlátogatása igen sokszor a szokás hatalmát demonstrálja. Áldozatkészsége szeszélyes és kiszámíthatatlan, annyira, hogy erre az áldozatkészségre nagy és dicsőséges jövőt építeni nagy melléfogás lenne. Az egyházfenntartás terhét is legszívesebben az államra ruházná már rá a mi népünk.

Kisebbs lélekszámú és szegényebb gyülekezeteink élete nem egyéb, mint viaskodás az állandó bajokkal. Van az egyházi telkeken egy csomó roskadozó építmény, gyökeres újjáépítésükre sem mód, sem lehetőség nem adódik, ezek toldozása foltozása, tatarozása az állandó és visszatérő gondja az egyházak presbitériumnak. Ezek a gondok szinte egyszerre érkeznek minden tavaszra a visszatérő költöző madarakkal.

Mégis úgy érzem s velem együtt nagyon sok lelkész testvér is érzi bizonytalansággal, hogy ezek a nehézségek és bajok hozzátartoznak az élethez s minden élő organizmusnak velejárói. Értéktelen volna a munkánk, a pásztorok és szolgálatunk, ha nem volnának akadályok, amelyek leküzdése tiszta és nemes örömet okoz az emberi léleknek.

Egyéni és családi élete is az által nyert tartalmat, értéket és szépséget, hogy semmit se kaptam olcsón és könnyen az élettől. A gondok, a bajok, a csalódások, az elszennvedett próbák, mind arra szolgáltak, hogy megalázzanak és megtörjék magabizottságomat s odavezessenek az erő és kegyelem forrásához, az örökkévaló Istenhez, aki imádságomat meghallgatta s eddig megkímélt gyásztól és keserűségtől. Megtartva szerettemet nekem, engem pedig szerettemnek.

Úgy egyházi, mint politikai közéletünk érdemeim felett jutalmazott és tüntetett ki akkor, amikor kiemelt a „közlegényi” sorból s egyházmegyei főjegyzőséggel, törvényhatósági bizottsági és kisgyűlési tagsággal, Levente egyesületi elnöki tisztséggel bízott meg, illetve tüntetett ki.

Amennyire idő, lekötöttségem s talán kényelem szeretetem is engedte, a tollat is szerettem forgatni s ha nagyobb tanulmányom nem is, de kisebb ismertetésem és beszámolóim nyomtatásban is megjelentek a volt Szlovéniai Református Egyház hivatalos közlönyében, a ”Református egyház és iskolában”, valamint mostani hivatalos lapunkban, a ”Sárospataki Református Lapokban”. Írásaim E. Z. Illetve -i -n szignálással voltak ellátva.

BOLY

Meszleni Benedek 1598

Váradi Mihály 1620

Szolnaki Balázs 1625³⁵

BORSI

Ujhelyi Márton 1581

Csengeri Tamás 1611³⁶

---

35 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H43. Boly.

36 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H37. Borsi.

BUTKA

Szerednyei András 1598
Gálszécsi András 1606
Miskolci Bálint 1609
Hamari Imre 1619
Batizi János 1620-1621
Gálszécsi János 1622 – 1624
Kövi János 1629
Ochtinai P. Nathanael 1633
Ujlaki Péter 1652 – 1653³⁷

BUZITA

Lizskai János 1585
Szalkai Mihály 1585 – 1587
Nábrádi Jakab 1595
Somodi Jónás 1606
Miskolci János 1610
Szántai Balázs 1621
Liptai János 1622 – 1623
Miskolczi Baltazár 1713 – 1716
Lisznyai (Damó) Sámuel 1725 – 1729 körül
Csécsi Nagy István ?-1777
    Fügödről érkezett
Gáspár Pál 1787 –?
Illés Dániel
Sáros Mihály
Kis György
Várady István
Liszokay András
Beregszászi Sámuel 1870
Fazekas Ferenc³⁸

---

37 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H44. Butka.

38 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A39. Buzita.

CÉKE

Kállai Menyhért 1598 – 1600
Ceglédi István 1601
Kállai János 1607
Debreceni János 1609 – 1612
Kállai János 1614 – 1620
Fényi Máté 1622 – 1623
Ungvári György 1624 – 1625
Bési P. Mihály 1626 – 1627
Erdélyi Macsi Ambrus 1632 – 1634
Rozvágyi Máté 1637
Szerdahelyi István 1639
Gönci János 1640
Szenci Mátyás 1645
Kauzsai Máté 1645 – 1646³⁹

CSÁKLYÓ

Fabritius Márton 1598 – 1600
Hrabovszki János 1602 – 1603
Nudozerensis Benedicti János 1603 – 1605
Bohemus Albert 1606 – 1610
Patecki Albert 1610
Bohemus Albert 1612
Selecenus Boldizsár 1615
Turányi Tamás 1619 – 1620
Turóci Tamás 1621
Turányi Tamás 1621
Turóci L. Gáspár 1623 – 1626⁴⁰

CSARNAHÓ

Török István 1792 vagy 1797 – 1805. március 1.
Székárosy István 1805. március 1. – 1814. március 1.
Lisznyai Damó József 1814. március 1 – 1820. március 1.

---

39 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H45. Céke.

40 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H46. Cáklyó.

Szabó István 1820. március 24. – 1835. február 1.

Czövek Mihály 1835. február 18. – 1837. április 1.

Felesége Nyomárkai Erzsébet.

Gyermekeik:

József. 1835. március 12.

Amália. 1836. július 10.

Fonyi Szabó József 1837. április 1. – 1878. április 7.

Felesége Martina Eszter, elhunyt 1892. január 26.

Gyermekeik:

Jolánka. 1838. december 20.

Károly. 1844. július 16.

József. 1841. április 24.

Mária. 1845. november 19.

Árpád Ferenc. 1852. november 9.

Soltész Gyula (kisbári beszolgáló lelkész) 1878. április – 1879. január 1.

Stéphán Mihály 1879. január 1. – 1912. január 15.

Felesége Czigány Erzsébet.

Gyermekeik:

Gyula. 1881. január 26.

Zoltán. 1882. november 21.

Etelka, Gizella. 1884. november 9. 1908-ban házasságot kötött Szász Tihamér hetei lelkéssel, szülei: Szász Gábor nagyberegai tanító és Kovács Juliánna.

Ilona. 1887. március 25.

Segédlelkészek:

Szász Tihamér 1904 – 1907

Kőrössy György 1907 – 1908

Bornemissza István 1908 – 1910

Horváth István 1910 – 1911

Fekete Lajos 1911 – 1912

Berecz Antal 1912. november 1. – 1923. október.

Felesége László Erzsébet.

Gyermekeik:

Katalin, Erzsébet. 1913. december 13.

Klára, Margit. 1922. november 22.

Jármay Béla 1923. október – 1935. január 2.

Felesége Bottka Jolán.

Gyermekeik:

Zoltán. 1924. november 15.

Edit, Jolán. 1925. november 4.

Erzsébet. 1931. november 4.

Balla István 1935. január – 1936. szeptember 30.

Felesége Szabó Lenke.

Gyermekeik:

Lygia, Angéla. 1935. november 5.

Pándy Bertalan 1936. október 1. –

Első Felesége Tóth Ilona, 1933-ban elváltak. Második felesége Bán Gabriella.

Gyermekek:

Árpád. 1930. június 1.

Emese. 1937. május 14.

Bertalan. 1941. július 4.⁴¹

Pándy Bertalan önéletrajza

1906. január 1-én születtem Bacska községben, Zemplén megyében. Atyám István, anyám Palágyi Miklós Erzsébet, ref. kisbirtokosok. Kilencen voltunk testvérek. Hat fiú és három lány. Apám különösen büszke volt gyermekeire. Mint első gazda a faluban barátságot tartva fenn a tanítóval és lelkésszel, azok ösztönzésére határozta el, hogy engem kitaníttat papnak. Az V. ik elemi elvégzése után 1917. szeptember 1-én kerültem Sárospatakra s ott is maradtam a gimnázium elvégzéséig, illetve érettségiig 1925. június 27-ig. A gimnáziumot általános jó eredménnyel jártam végig. Ugyancsak jó eredménnyel érettségiztem is. A gimnáziumi tanulmányaimat súlyosan nehezítette az, hogy Bacska cseh megszállás alá került. A cseh hatóságok útlevelet nem adtak s úgy szökve voltam kénytelen a határt minden vakáció alkalmával átlépni, ami bizony óriási fáradalmat s sokszor életveszedelmet is jelentett.

Nagy öröm és megnyugvás volt szüleim és az én számomra az 1925 nyarán a losonci ref. theol. megnyitására szóló hír. Én voltam az első jelentkező erre a theológára, ahol aztán elvégeztem mind a négy évfolyamot. 1929. május 29-ikán [...] jó eredménnyel 1929. június 1-től Bodrogszentesi káplán voltam 1929. szeptember 20-ig. 1929. október 1 – 1929. december 31-ig Beregszászon teljesítettem segédlelkészi szolgálatot. Innen Kassára lettem áthelyezve s mint Kassai káplán szolgálattételre Szepsibe helyezett az esperes s ott működtem 1930. január 1-től 1930. július 31-ig., amikor Magyarbödre rendelt az esperesi végzés s Magyarbödön voltam 1930. augusztus 1-től 1931. szeptember 1-ig. 1931. szeptember 1-től 1931. október 31-ig Kassán teljesítettem szolgálatot. Ez év nyarán, vagyis 1931. június 17-én Losoncon letettem a II. lelkészképesítő vizsgát megfelelő eredménnyel s így választható lettem. Így ért Kassán 1931. október 1-én a felsőlánc-alsólánc-buzita-restei gyülekezet meghívása. A meghívást elfogadtam és mint rendes lelkész kezdtem meg szolgálatomat 1931. november 6-án a felsőlánci anyaegyházközségben s

---

⁴¹ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Csarnahó. Ugrai János: A Tiszáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H7. Csarnahó.

három hozzátartozó filiájában. Felsőlánci szolgálatom 1936. október 31-ig tartott. 1936. nov. 1-től Csarnahó ref. egyházközsége választott meg lelkipásztornak, ahová 1936. november 8-án iktattattam be s azóta szolgálom az Urat ebben a gyülekezetben.

1932. november 10-én házasságot kötöttem Tóth Ilonával, Tóth József bótrágyi ref. lelkész leányával. Azonban együttélésünk mindössze három hónapig tartott. Feleségem szülei befolyására gyermekről hallani sem akart s amikor három hónapi együttélés után úgy érezte, hogy teherbe esett, haza ment szüleihez s a gyerek nem születhetett meg. Hűtlen elhagyás címen a válást a kassai kerületi bíróság 1933. december 1. én ki is mondta. Volt feleségemmel [...] idő óta nem találkoztam s jelenlegi életéről semmit nem tudok.

1934. őszén megismerkedtem Bán János eszenyi ref. tanító lányával és kölcsönös vonzalom folytán 1934. december 4. én házasságot kötöttünk. Feleségem Bán Gabriella Csonkapapiban született 1911. augusztus 17. én. Apja Bán János, anyja Zubály Erzsébet.

Ezen házasságomat az Isten eddig három gyermekkel áldotta meg. Árpád született Felsőláncon 1930. jún. 1. Emese született Gyopároson (Csarnahó) 1937. május 14-én. és Bertalan született 1941. július 4. én Gyopároson.

Legnagyobb és legszebb élményünk az 1938. november 10-iki felszabadulás! Úgy éreztük, hogy ezért az örömeért érdemes volt a cseh megszállás minden megaláztatását elszenvedni. Mert bizony szenvedtem és a jólétben úszó Csehszlovákiában én és családom nélkülöztünk. A cseh minisztérium kongruát nem folyósított számomra soha sem. Már mint káplán egy fillér fizetés nélkül szolgáltam. Rendes lelkészi időm alatt a csekély helyi javadalom volt egyetlen megélhetési forrásom. Káplán koromban tanítványokkal foglalkoztam, majd 1931 től 1938 októberéig a Prágai M. Hírlap tudósítójaként részesültem némi fizetésben s csakis a legszerényebb keretek között tudtam családom számára az életfenntartást biztosítani. A felszabadulással amennyire-annyira megszűntek az anyagi gondjaim is. Meg kell még jegyeznek, hogy a csehszlovák minisztérium soha sem indokolta meg, hogy miért nem folyósítja a kongruát. Igaz, hogy ez nyilvánvaló volt: azért mert miután nyíltan magyar lenni és minden ígéretés ellenére sem engedtem, hogy, a csehszlovák iskolák befészkelődjenek azon községekbe, melyek hatáskörömbé tartoztak. Így nem sikerült a tót iskola beállítása Felsőláncon és Alsóláncon. De nem sikerült Csarnahón sem. Pedig voltak számítói elegenden mindenütt és sajnos sokszor magyar népünk hajlamos lett volna bedőlni a csábító ígéretéseknek, de a szorosabb lelki kapocs, mely az intenzív gyülekezeti munkák kapcsán (biblia körök, dalegylet, stb) pásztor és nyája között kiépült, meghozta azt a gyümölcsöt, hogy mindig a lelkipásztor véleményét támogatták.

Híveimmel sehol sem volt súrlódásom. Becsülést és tiszteletet tapasztaltam eddig részükről. Egyet megállapíthatok, hittel és becsületes munkával lehet a magyar kálvinista nép között eredményesen működni.

CSÉCS-PÁNY

Ruszkai Pál 1579 – 1583

Kassai Mihály 1598 – 1599

Monoki Pál 1603

Szikszai János 1606

Aszalai Lőrinc 1609

Szikszai István 1620

Illyricus Mihály 1623 – 1626

Gönczi Mátyás 1682 – ?

Id. Bódis Mihály 1699

Lisznyai Sámuel 1696 – 1704

Penyegei /Penyigei/ Mihály 1705 – 1707

Tállyai Hideg Mihály 1706 – 1711?

Megyesi Mihály 1708 – 1714

Jenei Sámuel 1715 – 1716

Miskolczi Márton 1717 – 1720

Badics Mihály 1720 – 1722

Rákai /Rákosi/ János 1723 – 1726

Szinyei János 1730 – 1735

Rátzkevi Ötvös Sándor 1736 – 1751

Felsége Füzi Mária, elhunyt 1743. április 13.

Gyermekei:

Ferenc. 1740. október 4. Házasságot kötött Lippai Ilona. Gyermekeik: István 1742. május 28. Mária. 1751. június 3.

Katalin. 1748. november 24.

Komjáti István 1752 – 1753

Gyermekei:

Sámuel. Csécsi iskolamester.

Jenei Mihály 1754 – 1768

Gyermekeik:

Krisztina.

László.

Nagy Mihály 1769 – 1770

Sütő (Munkátsi) vagy Ubrisi István 1771 – 1784

Édesanyja Patai Sára, elhunyt 1781. május 2.

Felesége Barna Katalin.

Gyermekeik:

Sára. 1711. február 20.

Miklós. 1774. március 3.

Erzsébet és János. 1778. december 25.

Szentpéteri János 1785 – 1789

Czuczor Mihály 1789 – 1808

Felesége Bélyei Sára.

Gyermekeik:

Júlia. 1794. május. Férje Lutskai István lelkész.

Lutskai István 1800 – 1809. április 30.

Felesége Czuczor Julianna.

Gyermekeik:

Mihály. 1801. február 11.

Julianna. 1804. december 30.

Borbála. 1808. március 25.

Gondol Pál 1809 – 1813

Felesége Farkas Anna.

Gyermekeik:

Pál. 1802. – 1912. október 28.

Borbála. 1810. október 30.

Jolán. 1812. december 12.

Szentpétery János 1785 – 1788, 1814 – 1823

Tóth István 1823 – 1826

Szekeres János 1826 – 1828

Felesége Zsarnay Sára.

Gyermekeik:

Mihály. 1828. szeptember 29.

Klára. 1829. február 5-én kötött házasságot Zsarnay Istvánnal.

Váradai Molnár András 1829 – 1846. december 29.

Felesége Somogyi Julianna, elhunyt 1842. november 27.

Gyermekeik

Julianna. 1830. december 15.

Amália, Klára. 1834. április 11.

Zsófia. 1837. április 30.

Katalin. 1839. november 23. – 1841. július 3.

Emília. 1842. augusztus 26. – szeptember 5.

Literáti Lajos 1846 – 1885. április 28.

Első felesége Turóczy Klára, elhunyt 1851. december 27. Második felesége Kohányi Franciska, házasságot kötöttek 1852. április 13-án, elhunyt 1893. május 30.

Gyermekei első feleségétől:

Klára? – 1848. december 21.

Zsuzsanna, Klára. 1848. augusztus 6. Házasságot kötött Csiszár Mihály lelkéssel 1876. október 23. Második férje Kis István, házasságot kötöttek 1876. október 23.

István, Lajos. 1850. május 19. – 1875. február 6.

Borbála. 1851. december 25. – 1853. április 18.

Második feleségétől:

Franciska, Hermine. 1852. december 31. – 1853. január 1.

Pál. 1854. január 16. Házasságot kötött Dierner Emmával 1881. február 27-én., Szülei Dierner Károly és Takács Antónia.

Gizella, Katalin. 1856. április 20.

Béla. 1857. december 25.

Gyula, József. 1859. november 20. Házasságot kötött Tutkó Leontinával. Gyermeük Etel, elhunyt 1888. április 28-án.

Juliánna, Etelka. 1864. november 25. Házasságot kötött Károlyi Lajos szeszai lelkéssel 1885. január 18-án.

István, Mihály. 1874. szeptember 16.

Kerekes János 1885 – 1894

Felesége Ferenczy Ilona.

Gyermekeik:

Gizella. 1886. május 13.

Mária. 1890? január 10. – 1891. február 20.

Ilona. 1891. május 13.

János, Dezső. 1892. október. 3.

Kádár János 1894 – 1909

Fulló-Kércsen született, Csécsről Vizsolyba ment.

Felesége Góts Borbála.

Gyermekeik:

Sarolta. 1896. február 27.

Sándor. 1899. május 3. – 1900. december 15.

József. 1902. április 5. Telkibányai lelkész lett.

Jolán, Klára. 1905. május 21.

Bodnár János 1909 – 1929

Vilmányban született.

Felesége Sehül /Scyll/ Jolán Abaújszántón született.

Gyermekek:

Géza, László. 1910. augusztus 11.

Jolán, Etel. 1912. május 26.

Dezső, Kálmán. 1914. június 26.

László, Béla. 1917. március 11.

Bittó Béla (h. lelkész) 1929. július 1. – 1931. március 31.

Solymosra ment lelkésznek.

Felesége Krupec Margit.

Gyermekeik:

Gyöngyike. 1930. március 3.

Éva, Margit. 1931. január 13.

Kovács Ferenc 1931. április 1 –

Losoncon született 1890. június 23-án.

Felesége özv. Sögedi Dezsőné szül. Löscher Mária, Zernesten született 1893. június 28-án.

Házasságot kötöttek 1931. november 5.
Mostoha gyermekei:
Mária. Házasságot kötött Gebé Sándorral.
Lenke. Házasságot kötött Longauer Árpáddal.⁴²

Pányi lelkészek:

1598-ban és 1628-ban a lelkész: Pálóci Balázs

1625-ben és 1626-ban a lelkész: Diószegi Tamás

1652-ben a lelkész: Kereszturi Ferenc

Ettől kezdve a csécsi lelkészek szolgáltak a gyülekezetben.⁴³

Kovács Ferenc önéletrajza

A nógrádvármegyei, kies fekvésű s élénk kereskedelmi forgalommal rendelkező Losonc városában születtem, 1890. év június 25.-én. –Régi, jó hírnévnek örvendő iparos szülőktől származom.– Erős, magyar fajszeretetemet édesatyámtól örököltem. Egyházam szeretetét pedig, a templomot mindig buzgón látogató, néhai édesanyámtól, –Rakottyay Erzsébettől. A Kovács családban régi tradíció volt, hogy az első fiúgyermek az István nevet örökölte, –így most már néhai édesatyámat is, Istvánnak hívták. –Úgy édesapám, mint édesanyám régi, tősgyökeres losonci református családok gyermekei voltak. Mi, fiú gyermekek hatan voltunk s leánygyermek testvérünk nem is volt.–

Az elemi ismereteket, a losonci állami elemi fiúiskolában szereztem. A négy elemi osztály elvégzése után szüleim a losonci áll. főgymnáziumba írtak be s hivatalnok embert óhajtottak belőlem nevelni. Nékem ellenben a gymnázium negyedik osztályának elvégzése után, –minden vágyam az volt, hogy katona–, illetőleg csendőrtiszt lehessenek. –Ez óhajom azonban édesatyám ellenkezése miatt, –nem ment teljesezésbe.–

Középiskolai tanulmányaim s az érettségi megszerzése után, –az eperjesi jogakadémiára iratkoztam be s egy losonci ügyvédi irodában nyertem elhelyezkedést. –Néhány hónap elteltével atyám óhajára a m. kir. államvasutak szolgálatába léptem s ott működtem egész 1912. év június hó végéig. Itt a véglegesítést –gyenge szemem miatt– el nem nyerhetvén, 1912. év októberében a bécsi kereskedelmi akadémia /Wiener Handels-Akademie/ egy éves, úgynevezett „Abiturienten –Kursusát” végeztem el s a végbizonyítvány elnyerése után, –még 1913. év nyarán, –nagybátyám /anyai részről/ néhai Rakottyay György-/ és Társai cég /losonci zománcedény gyárának

42 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Csécs. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A11. Csécs.

43 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A12. Pány.

tisztviselője lettem. –Innen vonultam be 1914. év július végével, –a részleges mozgósítás alkalmával–, s önkéntes jelentkezés folytán az orosz harcterre kerültem ki s még s még 1914. szeptember 10.-én, a véres Rawa-Ruskai /Galícia/ harcokban megsebesülvén /térdlövést kaptam/, orosz hadifogságba kerültem. –Moszkvai két hetes kórházi ápolás után, –még teljesen fel nem gyógyultam, Szibériában, a Bajkál-tó mellett fekvő, Berezowka orosz katonai táborban töltöttem hadifogságban, –közel négy esztendő.– Innen Stretensk városába, /Amúr vidéke/, majd pedig kelet-Szibéria fővárosába, Csitába kerültem, –már az orosz forradalom idején, –1919. év őszén, a bolsevista partizánok és az orosz fehér gárdisták által veszélyeztetett Mandzsúrián keresztül, –1920. év telén–, a Nagy Óceán partján fekvő tengeri erődök központjában fekvő, Wladiwostok városába jutottam, –veszedelmekkel teljes, hosszú s viszontagságos utazás után. –Itt a Wladiwostok városa közelében fekvő Ruszki-Osztrow /Orosz szigetek/ koncentrációs katonai táborban töltöttem még néhány hetet. Egy katona-orvos /ezredorvos/ jóvoltából, mint harmad-osztályú hadirokkant /invalidus/ a „President–Grant” amerikai transzport szállító hajó fedélzetesre juttatott a sors kegye.–

Élményekben gazdag, 48 napi hajó-út után érkezett meg hajónk /hét tengeren által/ – 1920. év június havának első felében, –az akkor már Olaszországhoz tartozó Trieszt városának kikötőjébe.–A hosszú tengeri út folyamán – a következő kikötőkben kötött ki hajónk, –hogy élelmet, szenet, édesvizet, stb. vehessen fel: a kínai partokon fekvő Honkongban /négy napig tartott ez az út /; a maláji félszigeten fekvő Szingapúr– /jelenleg japántól – Sonanko/ban,/ itt csak átmenetileg kötöttünk ki/. –Majd Szumátra-és Borneo-szigetei között elhajózva, –10 napi „Csendes-Óceáni”-út után, –a Ceylon-szigetén lévő Colombo-kikötőjében kötött ki a „President-Grant”.–

A Csendes-Oceán elhagyása után, – a Vörös-tengeren s a Suez-i-csatornán áthaladva, – Port-Said kikötőjében érkeztünk. – Majd négy napos portsaidi tartózkodás után, – a Földközi –és Adria-i tengereken keresztül, hajónk végállomásához, – Trieszt-be érkeztünk – Isten segítségével. – Közel 6 évi kényszer-távollét után, így a jó Isten végtelen kegyelméből újból megpillanthattam az európai szárazföldet! –Triesztből, –a volt Jugoszlávián, Ausztrián és a orosz emlékü Csehszlovákián keresztül, –élményekben s egyúttal keserű tapasztalatokban gazdag út és sok nélkülözés után, –a viszontlátás örömeivel érkeztem vissza, közel hat évi kényszerszállás után–szülővárosomba, –az akkor még cseh megszállás alatt volt, –Losonc városába.–

Röviddel hazaérkezésem után ismét, a közben elhalt anyai nagybátyám, Rakottyay György zománcedény-gyárában helyezkedtem el s annak végleges leállásáig-hivatalnok is maradtam a gyárnak. –Sajnos,- a csehek erőszakos nacionalizáló, sovinszta politikája, –a teljesen magyar kezekben lévő /hivatalnokai s munkásai is mind őslakosok voltak / hatalmas több, mint 1300 embert foglalkoztató –gyárat, –az 1923.-ik év folyamán, –üzemének teljes bezújtatására kényszerítették. –A gyár végleges leállítása folytán, –a gyár összes munkásai és hivatalnokai– állás és kenyér nélkül maradtak./ A demokrácia nagyobb dicsőségére!/ Így lettem én is, –ez intézkedés folytán állástalanná! –

A szlovák nyelv kellő ismerete hiányában, –egyén magán vállalatoknál elhelyezkedni nem tudván, –de meg érzelmeim által is vezetettve, – a losonci „Magyar Kisgazda és Iparos Párt”-nál titkári állást vállaltam.

Majd 1925. év Októberében, –isten Gondviselés folytán–, most már néhai Sörös Béla volt losonci református lelképásztor /később püspök/ lelkes erőfeszítései után megnyílt Losoncon, –a

felvidéki lelkész hiányt pótolni hivatott – s ma már csak történelmi múlttal bíró – losonci református teológiai szeminárium. –Néhai Sörös Béla, mindnyájunk által szeretett lelkipásztor s teológiai igazgató ajánlatára s közben szintén elhunyt édesanyám forró óhajára, deresedő fejjel, de erős elhatározással –a megnyílt ref. Főiskola hallgatója lettem. –A korral járó /35 éves korban/ fáradságokat, Isten segítségével –legyőzve, megújult erővel s szent bizakodással, –ismétmét az iskola padjai közé ültem, hogy jövendő szent hivatásomra felkészülhessek! –Isten kegyelméből, 1929. májusában, jó eredménnyel abszolváltam a kápláni vizsgát s mint pelsőci esperesi káplán s özörényi adminisztrátor kezdtem meg Gömör megyében lelkészi működésemet. –Közben a következő helyeken teljesítettem kápláni szolgálatot: 1930.VIII. 1.-től, mint szűtori kirendelt esperesi káplán. /VIII. 1.-től – X. 31.-ig./ – 1930. novemberében, – a harctéren szerzett betegségem felújulásakor, betegszabadságon voltam, –illetőleg Losoncon, édesanyámnál orvosi gyógykezelés alatt állottam. –1930. XII. 1.-től pedig, mint szilicei kiségitő káplán, rendeltettem az ottani 84 éves s betegeskedő lelkész, nt. Nagy János mellé; előbb, mint kirendelt esperest káplán, -1931. II.1.-től kezdve pedig, mint szilicei segédlelkész. –Majd 1930. év XII. 29.-én, egyhangú meghívás folytán, –ez abauji csécsi ref. Egyház lelkipásztorává hivatam meg. –1931. IV. 1.-től, –Isten segédelmével s az ő kegyelméből végzem a reám bízottakat, –bizony sokszor a megélhetés nehéz s idegölő gondjai közepett. De a jobb, szebb jövő iránti szent bizodalommal a szívemben!–

A továbbiakban megemlítem még, hogy lelkészi állásom elfoglalásának évében, 1931. XI. 5-én, – az addigi legényéletet házassélettel váltottam fel. Feleségül vevén, egy elhalt kántortanító özvegyét, -Löschér Máriát, Sajóvárkonyból. – A két mostoha gyermekén kívül /Szögedi Máris és Lenke/, –sajnos– édes gyermekekkel nem áldotta meg a házasséletüket a Gondviselés.

A cseh- megszállás éveire –történelmi visszpillantásként, –bátorkodom még –a következőket megemlíteni! –A Cseh uralom nehéz évei alatt, minket ref. lelkészeket, –a magyar sors– a rendes lelkészi teendőknél kívül, más feladatok elvégzésére le elhívott! –Nékünk nemzetfenntartó szerep is osztályrészünkül jutott! Magyarorságnak fennmaradása érdekében, –a politikai porondra is rá kellett lepnünk. –Dolgoznunk kellett a boldogabb, szabadabb magyar jövőért, –a legtöbbször existenciánk veszélyeztetése mellett is! A magyar gondolatot kellett propagálnunk gyűléseken, választásokon, –hogy a nyilvánosság előtt, mint híveink körében. –Ily harcunk eredménye lett, pl. nálunk Csécsen, hogy mindvégig magyar nyelven taníthattuk iskoláinkban a hittant!

Politikai téren kifejtett munkám erkölcsi elismeréseképen, –1936. évben az „Országos Magyar Pártvezetőség” tagja lettem. /Csupán 200 tagja volt. A Cseh összeomlás után pedig, 1938. novemberében, Csécs és környéke részére a „Magyar Nemzeti Tanács” elnökévé neveztettem ki. –Ugyancsak a múltbeni magatartásom, gerincességem folyománya az is, hogy Abauj-Torna vármegye törvényhatóságnak tagja lettem, –mint a visszacsatolt területek lakosságának képviselője. –Míg 1943. év február 7 -vel, a nagyméltóságú Kormányzó úr által alapított „Nemzetvédelmi Kereszt” viselésére lettem feljogosítva. – Ha anyagilag nem is, de erkölcsileg több ízben elismerésben részesült, –magyarorságnak fennmaradása érdekében évtizedeken át kifejtett s elismerést soha nem váró munkám.! –Sokszor ugyan hálátlanság lett osztályrészem, – de a jóságos Isten igazságot szolgáltató kegyelmébe vetett bizodalom, –nem rendült meg soha!–Ezekben voltam bátor nagy vonásokban eddigi életem történetét megadni!

Csécs, 1943. márczius 8.

CSELEJ

Debreceni János 1612

Bési P. Mihály 162

CSETNEK

Danielis Illés 1599 – 1600

Fabritius András 1601 – 1602

Waxmann Márton 1605

Sextus Péter 1609⁴⁴

CSICSER

Kassai Simon 1565

Bolyi Simon 1570⁴

Tarnóci Tamás 1585 – 1588

Berekalji János 1589 – 1591

Szeredneyei András 1609

Erdélyi Kóbori János 1620 – 1621

Kolbásai Márton 1644

Diószegi György 1721 előtt

Újhelyi Ferenc 1725 – 1729 körül

Abaházy István 1772 – 1777 (v. 1782)

Gönczy József 1777 (v. 1782)-1790

Jánosi György 1790 – 1793

Kolos István 1793 – 1797

Göndör György 1797 – 1800

Kazay István 1800 – 1804

Kun József 1804 – 1809

Szőke János 1809 – 1840

Lábas Boldizsár helyettes lelkész 1840 – 1842

Szabó András 1842 – 1888

Szabó Endre 1888-tól⁴⁵

---

44 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D77. Csetnek

45 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F12. Csicsér.

CSÖRGŐ

Ceglédi Sarcerius Mátyás 1598 – 1599

Barsi István 1612 – 1620

Várad Mihály 1621 – 1622

Görgei Gergely 1632

Nagyódi István 1639

Csokalyi János 1644

Görgei Mátyás 1645

Csákány János 1646

DEREGNYŐ

Földvári Mihály 1606

Csengeri Tamás 1620 – 1626

Kaposi K. György 1629

Toronyai István 1633

Nagylaki István 1653

Terebesi István 1655

Patai K. István 1695?

Vári Mihály ?– 1699

Beretki János 1702

Géressi György 1725 – 1729?

Albert József 1756 – 1764

Vályi Márton 1764 – 1767

Petheö János 1767 – 1781

Bloháni /Bolohányi/ Imre 1781 – 1791

Németh Sámuel 1791 – 1800

Gyermekeik:

Sámuel. 1794. március 3.

József. 1790. március 6.

Juliánna. 1797. október 1.

Klára. 1798. október 10.

Jászay /Jászai/ Mihály 1800 – 1855. március 20.

Felesége Persenszky Anna. Elhunyt 1855. január 18.

Gyermekek:

Károly. 1804. december 28.

Erzsébet. 1806. november 1. – 1807. november 18.

Borbála. 1809. január 22.

János. 1811. február 19.

Mihály. 1813. október 28.

Erzsébet. 1818. április 12.

Böszörményi Károly 1855

Tóth Pál 1856 – 1858

Tóth Ferenc 1858 – 1896. augusztus 10.

Kisráskáról jött.

Felesége Elek Lujza.

Gyermekeik:

Róza, Vilma. 1860. január 21.

Kálmán 1865. január 6. – január 22.

Tudja Mihály 1897. április 1. – 1930. október 1

Magyarizséről jött. Felsőregmecen hunyt el 1939 tavaszán.

Kőműves Sándor (beszolgáló lelkész) 1930. október – 1931. október 1

Vitéz Koncsol János 1931. október 1 –

Felsőláncról jött.

Segédlelkészek:

Szikszay Sámuel 1827 – 1829

Fónyi József 1832 – 1833

Jászay János 1834 – 1835 (orgonista és tanító is)

Csizmadia József 1835 – 1839 (tanító is)

Bálint József 1839 – 1842

Szabó István 1839 – 1842 (orgonista)

Kassay András 1842 – 1844

Csengery Gábor 1842 – 1845 (orgonista)

Lesnyánszki György 1844

Komáromy János 1845 – 1847 (orgonista is)

Makay Dániel 1845 – 1849

Czigányi János 1849

Lengyel József 1849 – 1850

Kecskeméthy Béni 1850 – 1852

Kiss József 1852 – 1854

Szülei: Kiss Miklós és Gácsi Zsuzsánna.

Felesége Jászy Erzsébet. Házasságot kötöttek 1852. december 7.-én.

Gyermekeik: Juliánna. 1853. január 14.

Halmy Lajos 1854 – 1855 (orgonista is)

Böszörményi Károly 1855 – 1856

Hegedűs Endre 1861 – 1867

Kiss Tamás 1887 – 1891

Felesége Péter Mária, házasságot kötöttek 1893. május 9.

Gecse Géza 1896 – 1897⁴⁶

46 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Deregyő. Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei – A kezdetektől a Millenniumig – Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H8. Deregyő.

Vitéz Koncsol János önéletrajza

Születtem Telkibányán/Abauj megye. Gönczi Járás/ 1890. okt. 18-án. Atyám Koncsol István, édesanyám Kovács Mária mindketten ref. vallása földműves szülők gyermekei. Az elemi iskolát Telkibányán végeztem s az ott működő néhai Menyhért István öreg tanítom unszolására adott be édesatyám Sárospatakra, ahol nemcsak a gimnáziumi osztályokat, de a teológiát is végeztem. Közben édesatyámék átköltöztek Abaujszinára, ahol szinten kiszagdák lettek. Atyám a földvásárlásból eredő adósság miatt Amerikába vándorolt, mi pedig itthon annyira szűkében voltunk a pénzben, hogy a Telkibányán maradt legközelebbi rokonaink jószívúsége rakta össze a taníttatásomért járó összeget.

1915 márciusában besoroztak katonának, s mi a hadiérettségi után máj. 20-án rukkoltunk be katonának. Én a kassai 34-ik gy. ezrednek lettem önkéntese, mely akkor az oroszok betörése folytán Szegszárdra tette át székhelyét és aug. 15-én mentem ki első ízben az orosz frontra. 1918 tavaszán 12 heti tanulmányi szabadságot kaptam, ez alatt elvégeztem a teológia első évét, 1918 aug. ban az olasz frontra, utaztam és onnan tértem haza az összeomlások és leszerelés után ismét Patakon kötöttem ki tanulmányaim folytatása végett. Lakhelyünk közben cseh megszállás alá került s én éveken át szökdösve jártam Patakra, és vissza. 1921-ben káplániztam s mert boldog emlékezetű Révesz Kálmán ajánlotta, hogy megszállt területen helyezkedjek el, Felsőlánra kerültem s. lelkésznek és helyettes tanítónak. 1922-ben papiztam Rimaszombatban és már dec. 15-én meg is választottak Felsőlánra rendes lelkésznek. Ebben a négyes egyházban /Felsőlán, Alsólán, Reste, Buzita/ Kettős vágányom mozgott a munkám, amennyiben az akkor ébredező belmissziói munkaágak kultiválása és beállítása mellett magyarság mentő és a magyar öntudatot ébren tartó munkát is kellett végeznem. Mint tart. hadnagyot beszerveztek hamar az irredenta mozgalmakba s mint ilyen gyakran utazgattam szöke, sötét éjszakák leple alatt Pestre híreket vinni, utasításokat hozni. Ennek az önzetlenül végzett munkámnak elismerésül kaptam a Nemzetvédelmi Keresztet és lettem a Vitézi Rend tagja. A Károly puccs alkalmával fogantatosított cseh mozgósítás idején nem vonultam be katonának, ezért hadbíróság elé állítottak, de sikerült a büntetést elkerülni. Egy reverzális ügyből kifolyólag egyik hűtlen híveket a buzitai presbitériummal megbüntettem, ezért a rend-törvény alapján a cseh bíróság elítélte 200 pengőre, majd pedig a Pozsonyi Országos hivatal elvonta három évre az államsegélyemet. Közben 1928-ban február 28-án megnősültem, az eperjesi adóhivatal akkori igazgatójának Szeles Gábornak Jolán leányát véve feleségül, mely házasságból kettő gyermek született. Éva 1928. dec.7-én, és László 1930. június 1-én. Előbbi Eperjesen, utóbbi pedig már Deregnőn.

Irredenta munkám miatt bélyeges lettem a csehek előtt, állandóan szemmel tartottak, még a saját földemre sem volt szabad már kimenni, ezért onnan elpályáztam Deregnőre és 1931. október 1-en foglaltam el itt az állást. Felsőlánhoz nagyon kedves emlékek fűznek, melyet eredményekben gazdag hitépítő munkálkodásom magyaráz. A gyülekezet szeretett, célkitűzéseimet megértette, magáévá tette és követett. Ott határozottan értettem, hogy magvetésem termékeny földre hullott és nem csak a hívek, de magam is őszintén megsirattam onnan történt kibúcsúzásomat.

Deregnőn ugyanolyan buzgalommal s előbbi állomáshelyemen szerzett tapasztalatokra támaszkodva indítottam meg a belmissziói munkaórákat és mégis meg kellett érnem az ifjúság lelki gondozását célzó fáradozásaim csődjét. Hogy iii volt az eredménytelenség oka? Sokan azt

mondják: keveset imádkoztam, nem értek az ifjúság neveléséhez stb. Lehet s hogy van valami igazuk s nem is vonom ki magam a felelőség alól, de nem is vonhatom, mert Isten lát is, tud is mindeneiket. Mindezekon felül azonban ott sötétlik egy fekete folt végzett munkám történelmi múltján s ez legközvetlenebb munkatársam ellenséges magatartása. Egyéni hiúságból minden tervemet keresztelte, ócsárolta, leszólta s végül is derékba törte. Ütőkártyája először az Színházi életből vett erkölcsstelen színdarabok és a szakadatlan bál volt, melyel az ifjúságot magához vonzotta, azután a mesteri kézzel irányított propaganda kifele, az egyházmegyén es a cseh csendőrségnél. Magévá tette azt a jezsuita elvet: Cél szentesíti az eszközöket és minden eszköz megengedhető volt számára, hogy célját, engem az útjából való kiteszittatást elérje. Egyet még sem tudott elérni, nem tudta az egyház egészséges közszellemét megtörni, mely ma is önkéntes adományokból tartja fenn magát es 11 évi itt létem alatt kettő kivételével minden vegyesházasság a mi templomunkban köttetik meg ma is.

Végző tanúság képpen megérlelődött bennem az az életbölcselet, hogy a gyakorló lelkésznek szüksége van a sok sok imádság és végtelen türelem mellett diplomáciai fogásokra is, hogy egy gyülekezetei zökkenő nélkül pásztorolni tudjon.

DOBÓCA

Poroszlói Sculteti Máté 1599 – 1600

Astronomi Vencel 1609⁴⁷

DOBÓRUSZKA

Győri Sebestyén 1564

Somogyi Pál 1566

Várad Péter 1570

Gok Imre 1584

Kisvárdai B. Gáspár 1586 – 1589

Husztai Simon 1591

Kőrösi Ferenc 1595

Nánásy István 1605 – 1606

Ungvári István 1612

Székelyhídi János 1620

Apáti Miklós 1690 utána⁴⁸

⁴⁷ Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D36. Dobóca.

⁴⁸ Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F50. Dobóruszka.

ENYICKE

Tornai Demeter 1587

Vendégi Bálint 1588

Sárosi Gáspár 1591

Tornai Demeter 1608

Hejcei Pál 1623⁴⁹

ESZKÁROS

Sóvári András 1741

Komjáti István 1743 – 1747

Göntzi Gábor 1747 – 1750

Szentmiklósi János 1750 – 1753

Tséthi /Csécsi/ Nagy István 1753 – 1756

Felesége Vizsolyi Klára.

Gyermekeik:

Klára. 1753. november 23.

István. 1755. augusztus 22.

Rákosi János 1759 – 1762?

Szentmiklósi János 1763?

Enchi Szele Mihály 1756 – 1766

Ifj. Beregszászi István 1766 – 1768

Kovács István 1768 – 1784

Szikszay Kovács István 1784 – 1794

Dapsay Dapsy Miklós 1794 – 1796

Első felesége Lovász Zsuzsanna, elhunyt 1794. augusztus 5. Második felesége Göntzi Sára.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1793 – 1795. május 11.

Illés Dániel 1796 – 1799

Göntzi István 1799 – 1810

Horváth Miklós 1811 – 1845

Felesége Rátz Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1813. október 8. Házasságot kötött Vadászi István parasznyi lelkésszel 1839. május 29-én.

Ágoston. 1814. december 24. –1835. július 22.

Kupay István 1845 – 1852

---

⁴⁹ Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A94. Enyicke.

Papp János 1852 – 1867. június 15.

Felesége Hebráncz Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Károly. 1852. – 1855. február 10.

Bertalan. 1854. augusztus 2.

Lajos. 1858. február 21. – 1859. július 23.

Mária, Ilona. 1861. április 30. – 1861. szeptember 17.

Pédery Ferenc 1868 – 1901. február 25.

Felesége Zsarnay Terézia.

Gyermekeik:

Bertalan. 1870. szeptember 1.

Ferenc. 1873. szeptember 4. – 1892. szeptember 16.

Terézia. 1875. szeptember 23. – 1879. március 5.

Rácz Kálmán 1902 – 1941. május 1.

Felesége Fragstein Anna.

Fogadott lányuk Mária, 1934. szeptember 24-én kötött házasságot Tolnai Gyulával.

Mester Béla 1941 –

Tornyosnémeti – Hidasnémeti – Miglécnémeti egyházközségből jött.

Felesége Kiss Eszter, szülei Kiss Benjámín és Pál Erzsébet. Házasságot kötöttek 1941. július 8.

Gyermekeik:

Attila, Béla. 1943. július 31.⁵⁰

Mester Béla önéletrajza

1913. június 7. én születtem Sátoraljaújhelyen – Zemplén vármegyében. – Elemi és középiskolai tanulmányaimat is ott végeztem. 1931-ben tettem le az érettségi vizsgámat ugyancsak Sátoraljaújhelyen, a piaristák gimnáziumában. Már elemista koromban azt mondogattam, hogy pap leszek. A gimnáziumi évek alatt mid jobban erősödött bennem ez az elhatározás. Az a bánásmód, amelyben mi református tanulók részesültünk ebben az iskolában, szinte kényszerített, hogy egész életemben hitem és anyaegyházam bizonyosságtevője legyek.

1931 szeptemberétől a sárospataki teológia hallgatója lettem. Itt szereztem meg az I. lelkészképesítő oklevelet az 1935. esztendőben. Itt szereztem meg a II. lelkészképesítő oklevelet is 1937-ben.

1935 szeptemberétől Sátoraljaújhelyben végeztem hitoktatást az állami elemi népiskolában.

---

⁵⁰ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Eszkáros. Ugrai János: A Tiszánineni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A70. Eszkáros.

1935. november 1.-től az alsó-zempléni egyházmegyéhez tartozó Bodroghalom–Karos egyházközségekbe kerültem s. lelkészként. Itt én indítottam el az ifjúsági és leányegyesületi munkát és az asszonyok Biblia körét. Havonként egyszer egy ide tartozó tanyán Istentiszteletet tartottam egy-egy cselédlakásban.

1936. március 1.-én Cigándra helyezett át az egyházmegye esperese. Itt a falu végén lévő cigánytelepen külön cigánymissziót végzek. Cigándhoz tartozik az Erzsébettanya nevű uradalom is. Itt hitoktatást végeztem.

1936. szeptember 1.-től Tiszakarádon teljesítek szolgálatot. Itt a községi iskolában hitoktatást végzek rendszeresen. A mi iskolánkban sokszor helyettesítem a távollévő v. beteg tanítókat. Ifjúsági és leányegyesületi munkát végzek. – Bodroghalmi fonójelenetekkel, – régi magyar nótákkal és a „cigány” c. népszínművel Sárospatakon s Főiskola [...] Termében szép sikerű estet rendeztünk. – 1937 októberében a Szabolcs vm.-hez, de az alsó-zempléni egyházmegyéhez tartozó Csobajra nevezett ki az egyházmegye esperese helyettes lelkészül. Itt működtem a megválasztott új lelképásztor beiktatásáig – 1938. május 1-ig. Ez idő alatt épült fel az egyház harmadik iskolája és tanítói lakása.

1938. május 1-től Tiszalúra kerültem s. lelkésznek. Innét azonban szabadságot kértem az egyházmegyétől. Kérésemet az egyházmegye teljesítette is és arra az időre áttett a bejegyzett s. lelkészek csoportjába, - bár a kongruát szabadságom egész ideje alatt kaptam.

1938. május 1-től Budapesten a „Magyar Családvédelmi Szövetség” által az egykeveszély leküzdése céljából rendezett 3 hónapos tanfolyamon vettem részt. E tanfolyamon az erkölcstannak korrepetitora voltam. A tanfolyam végeztével kitűnő oklevelet nyertem. Ezután a Magyar Családvédelmi Szövetség” az egyke tanulmányozására és az egykeveszély leküzdésének megszervezésére 1 ½ hónapi tanulmányútra a Dunántúlra (Tolna és Baranya vármegyékbe) küldött. Tolna vármegyének 3 járásában szerveztem meg az egyke elleni küzdelmet, közben ellenőriztem a vármegye másik 3 járásában működő kiküldöttket. Szeptember közepén tértem vissza gyakorlati munkám sikeres befejezése után Budapestre. Ott röviden előszóval, később mintegy 50 füzet oldal terjedelmű írással számoltam be elvégzett munkámról és fejtettem ki az egykeveszély leküzdésére nézve fontos és sürgős tennivalókat. Ezzel a tanfolyam elméleti és gyakorlati részét is befejeztem s visszajöttem, hogy hivatalbeli munkámat tovább folytassam s lelkészi állomásomat újra elfoglaljam.

1938. szeptember közepén jelentkeztem az alsó-zempléni esperesnél szolgálattételre. Espere sem azt válaszolta, hogy nincs hely s 3 évi szolgálat után nagy igazságérzetében s kimondhatatlan jóakarattal bejegyzett s. lelkészként kívánt elkönyvelni. Ezt a szíves ajánlatát természetesen visszautasítottam és visszatértem Budapestre. A „Magyar Családvédelmi Szövetség” szívesen fogadott és Bihar vármegyébe küldött ki.

1938. szeptember végén jelentkeztem Bihar vármegye akkori székhelyén Berettyóújfaluban a vármegye alispánjánál szolgálattételre. Itt az alispán a közjóléti és szociális ügyek intézésével bízott meg a közjóléti előadó mellett. Közben a közjóléti előadó katonai szolgálatra vonult be s ekkor mintegy 4 hónapon keresztül a vm.-i főjegyző irányítása mellett magam intéztem a vármegye közjóléti és szociális ügyeit. Erre az időpontra esett az egész vármegyében a közjóléti szövetkezetek felállítása. Ekkor jelent meg egy hadügyminiszteri rendelet, mely szerint minden vármegye készítsen tervezetet, amely ölelje fel a vármegye területén szóba jöhető összes lehetséges szociális módozatokat a nép megsegítése és felemelése céljából. Ezt a tervezetet a községekben

működő szociális titkárok adatszolgáltatásai alapján én állítottam össze, mintegy 40 ívoldalny terjedelemben. – Itt teljesítettem szolgálatot 1939. május –ig. Munkakörömmel és helyzetemmel meg voltam elégedve s bár kaptam felszólítást, hogy térjek vissza egyházmegyémbé, nem tettem meg, mert ha 3 évi keserves szolgálat után nagy kegynek kell tekinteni azt is, hogy bejegyznek valahova, nincs szükségem kegyelemre. Az esperes úr azzal fenyegetődzik, hogy végleg törölnek, ha nem térek vissza. 1939. május 1-én visszatértem. Hivatásom szeretete volt, ami visszatért és nem a félelem, hogy hely nélkül maradok. Ma –ha ott maradok– sokkal jobb helyzetben vagyok, mint most vagyok, de hivatásszeretetem visszaszólított.

1939. május 1-től az abaúji egyházmegyéhez tartozó Tornyosnémeti–Hidasnémeti–Miglécnémeti egyházközségekben teljesítettem s. lelkészi szolgálatot. A kimondhatatlanul nehéz belmiszsiói munkák mellett Hidasnémetiben vallásoktatást is végeztem a róm. kath. elemi iskolában. Itt külön órán oktattam vallásra az elemi iskolai tanulmányokat magán úton végző Dobozy Mihály 9 éves gyereket, aki ma a gödöllői premontrei gimnázium nyilvános tanulója.

1941. június 1.-től az abaúji egyházmegyéhez tartozó Eszkáros egyházközség rendes lelkipásztora vagyok.

1941. július 8.án megnősültem. Kiss Benjámint lányát: Kiss Esztert, református vallású, Hidasnémeti-i templomban Farkas Elek gönci lelkipásztor, az abaúji egyházmegye esperese végezte.

1943. július 31.-én Kassán született Attila Béla nevű fiunk. A keresztelest Lovass Gyula kassai hitoktató-lelkész végezte 1943. augusztus 12.-én Kassán.

A beiktatásom óta több, mint két esztendő múlt el. Sok gond, baj, sokszoros felelősség nehezedik azóta mindenkinek a lelkipásztoroknak is a vállaira. A most dúló világháború mindenkit megpróbál, mindenkitől fokozott teljesítményt kíván. A gyülekezet minden tagja egyenesen elvárja a lelkipásztortól, hogy a mai idők sokszoros terhet hordozni segítsen.

Sokszor keresnek fel gyülekezetemnek bajba jutott, segítségre szoruló tagjai és kéri a segítséget. Minden kérést teljesítek és segítek mindenütt, ahol csak tudok. Nem egyszer történik meg, hogy másvallású atyánkfiai is eljönnek és kérnek segítséget. Itt is segítek, ha tudok. Igyekszem a békességet munkálni az egységet előmozdítani, de természetesen egyáltalán nem egyházunk kárára.

A mai háborús helyzetben sokszor (több mint eddig) hangzik el szép szólamú beszéd az egységről. Szükség van az egységre, hogy ne tegyük kétségessé a győzelmet, hangzik a nagyon helyes felhívás majdcsak minden nagyobb összejövétel alkalmával. Az egység gondolatát pedig az egyházak munkálhatják legeredményesebben, mondják felelős államférfiak. Az ilyen kijelentéseket szívesen is hallja, el is fogadja minden felekezet tény gyanánt. Eddig helyén is van minden. A baj azonban ott van, hogy sokszor kell tapasztalnunk, a mi egyházunkban folyik is az egység létrehozását célzó fáradságos munka, de a másik oldalon bizony nem egyszer épen a kétséget munkálják ilyen sorsdöntő időkben is. – Eszkáros községben bizony ez a sajnálatos tapasztalat. Ennek ellenére ősi magyar és kálvinista türelemmel munkálom az egységet. Ugyanakkor azonban a másvallású, tökéletesen tót érzelmű lakosság körében megalkuvás nélkül szolgálom a magyar gondolatot. (Mellékesen megjegyzem, hogy ebben a munkában a közigazgatás egyáltalán nem segít.) – Munkámmal hirdetem, hogy ez a föld magyar és mindnekinek, aki ezen a földön él, akit ez a föld táplál magyarnak kell lenni! Bizonyosságot teszek arról, hogy a magyar egység és

békesség létrehozásában és munkálásában a magyar református egyházat nélkülözni nem lehet. Éppen ezért minden magyar református embernek joga van mindenkor, amihez másoknak joguk e haza határain belül.

Ilyen gondolatokkal végzem Isten nevében munkám.
Eszkáros. 1943. november hava.

FELED – GORTVAKISFALUD

Feledi lelkészek:

Sélyei Ferenc 1600

Szentpéteri István 1665, 1668

Zombori István 1725-1729?

Mezei István 1743

1758-tól a gortvakisfaludi lelkészek szolgáltak a gyülekezetben.

Gortvakisfaludi lelkészek:

Losonczi ? 17. század

Lévai Péter 17. század

Cs. Ladányi István 1760 – 1786

Egei Latzi Mihály 1786. március 1787. március

Szoboszlai István 1787. március – 1789. december

Gyermekeik:

Erzsébet. 1791. november 25.

István. 1793. november 5. – november 9.

Julianna. 1794. november.

/Serkei/ Tóth Gergely 1789 – 1796

Gyermekeik:

Erzsébet. 1791. november 25.

István. 1793. november.

Juliánna. 1794. november 13.

Sélyei Sámuel 1796 – 1799

Felesége Kardos Mária.

Gyermekeik:

Julianna. 1797. január 5.

József.

Tóth János 1799 – 1801

Felesége Farkas Klára.

Gyermekeik:

Klára. 1800. május.

Kaposi Sámuel 1801. május 4. – 1805. május, vagy 1807

Felesége Bontsér Erzsébet.

Gyermekeik:

Sámuel. 1802. március 30. – 1803. június 24.

Zsuzsanna.

Igaz Dániel 1805 vagy 1807 – 1833. július 3.

Felesége Dusza Sára, szülei Dusza Péter, házasságot kötöttek 1805. november 7.

Gyermekeik:

Dániel. 1806. december 23.

Terézia. 1809. március 30. – április 10.

Anna. 1810. július 30. – október 2.

Anna. 1812. június 13.

Benjámín. 1815. július 26.

Dósa Molnár Dániel 1833 – 1834

Konyha József 1834. április – 1836. április.

Felesége Lengyel Erzsébet, szülei Lengyel Ferenc és Bornemissza Kováts Mária. Házasságot kötöttek 1834. november 25.

Gyermekeik:

Lidia. 1836. február 15.

Kálnitzki Sámuel 1836. május 13. – 1842. április 7.

Felesége Minai Bornemissza Krisztina.

Gyermekeik:

Franciska. 1838. október 15-én házasságot kötött Bikkszögi Lőkös Istvánnal. Szülei: Bikkszögi Lőkös Sámuel és Rajszi Zsuzsanna.

Majomi /Majomy/ József 1842. április 8. – 1845. május

Felesége Perett Erzsébet, szülei: Perett János és Szombathy Eszter.

Somodi János 1845 – 1850

Első felesége Csurgai Erzsébet. Elhunyt 1848. március 13-án. Második felesége özv. Vincze Menyhértné Ns. Miklovics Terézia, házasságot kötöttek 1849. január 8.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

Eszter. 1846. szeptember 5. – 1848.

Szombathy Dániel 1850 – 1851

Felesége Szabó Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Dániel. 1850. december 27.

Baskay Mihály 1851. május – 1852. augusztus 20.

Szepsiben született.

Takaró István 1852 – 1853

Bartók János⁵¹ 1853. május 1 – 1907, vagy 1908

1822. március 23-án született Felsőszuhán. Szülei Bartók István és Járdánházy Rákhel. Első felesége Király Zsuzsanna, szülei: Király József és Benkár Zsuzsanna, 1853-ban kötöttek házasságot. Elhunyt 1855. augusztus 19.

Második felesége Lovass Franciska, szülei: Lovass Leopold és Farkas Krisztina. Házasságot kötöttek 1856-ban. Elhunyt 1902. december 30-án.

Gyermekeik:

Irma, Berta. 1858. március 14. – 1859. február 28.

Berta, Irma. 1859. június 15. Házasságot kötött Lőrincz József iskolatanítóval 1886. december 29-én.

Dezső, István, Béla. 1861. január 21. – 1863. március 3.

Juliánna. 1865. március 3. – 1895. április 14. Házasságot kötött Ostváth Bertalan putnoki lelkésszel 1893. február 14-én.

Béla. 1868. szeptember 9.

Halva született gyermek. 1872. július 10.

Anna, Mária. 1877. augusztus 1. Házasságot kötött Csorba Ferenc lelkésszel 1906. szeptember 22-én. Szülei: Csorba János és Szabó Zsófia.

Segédlelkészek:

1904 – 1905 Csorba Ferenc

1905 Sallay Béla

1905 – 1906 Csorba Ferenc

1906 – 1907 Kiss Ferenc

1907 – 1908 Máthé Miklós

Varga Imre (h. lelkész) 1908 – 1909

Kiss Ferenc 1909 – 1931

Felesége Szűts Jolán.

Gyermekeik:

Ferenc, Béla. 1910. május 17. Elhunyt a 30-as években Kassán.

Jolán, Mária. 1912. augusztus 10. – 1917. augusztus 15.

Kiss Ferenc nevéhez a gortvakisfaludi templom és paróchia, /most tanítói lak/ felépítése, az Adorján család kastélyának átalakításával, 1914-ben.

Zajdó László serkei lelkész, mint felügyelő lelkész. 1931 – 1934

Bellágh Barna 1934 – 1938

Felesége Mikler Vilma.

Gyermekei:

Barna Zoltán. 1935. augusztus 24.

Az ő nevéhez fűződik a parochia építés Feleden, 1935-ben. A belmisszió minden ágában kifejtett szép munkássága, kiváló muzikális készsége, jó adminisztratív tehetsége folytán népszerű lelkész volt, hívei mai is szeretettel emlékeznek meg róla.

---

51 Bartók János életrajza a gömöri ref. egyházmegye 1909. április 14. jegyzőkönyvében.

Káposztás László 1938 – 1941

Rimaszombatban született 1913-ban, mint Káposztás László és Varga Ilona szülők fia. Középiskoláit Rimaszombatban végzi, teológiai tanulmányait Losoncon és Sárospatakon, I. lelkészképesítő vizsgáját 1935-ben teszi le Kassán, jeles eredménnyel, lelkészi oklevelét Losoncon szerzi, 1937-ben, jeles eredménnyel. Előbb munkácsi, majd hanvai segédlelkész. 1938 tavaszán iktatják be, egyhangú meghívás után, feledi lelkészi állásába. Helyzete a gyülekezetben tarthatatlanná válik, 1941 szeptember 1-én lemond a feledi lelkészi állásról s előbb a rimaszombati közellátási hivatalban, majd a salgótarjáni forg. adóhivatalban nyer alkalmazást.

Felesége Zsigmond Irma, szülei: Zsigmond Béla és Lóczy Zsuzsanna. 1939. október 21-én kötöttek házasságot. Elválnak, felesége házasságot kötött Füzy Rezső rimaszombati kereskedővel 1942-ben.

Gyermekeik:

Ilona, Zsuzsanna. 1940. július 19.

Molnár Sámuel 1941 – 1942

Tömösközy László 1942 –

Felesége Kovács Mária, Abaújnádasdon született 1918. július 11-én.⁵²

Tömösközy László önéletrajza

1. Családom, származásom

Édesapám: néhai Tömösközy László állami tanító volt Fülöpszálláson, Pest-megyében, helyesebben a Kis-Kúnságon. Nagyapám, néhai Tömösközy József Abonyban volt a „leányok tanítója.” A család egyébként Nagykőrösről származik, ahol ma is nagy számban élnek Tömösközyek, foglalkozásukra nézve legnagyobb részt taliga-készítők. A családról még csak annyit, hogy egy elmélet szerint a régi, pozsonymegyei „bakai Temesközy” családnak egyik ága s mint ilyen, nemesi család volna. Állítólag a török-világban földönfutóvá vált családunk menekült Nagykőrösre, ahol az ottani nyelvjárás hatása alatt változott „Tömösközy”-re a családi nevünk. Ez azonban még igazolásra szoruló elmélet csupán.

Nagyapám háromszor nősült, harmadik felesége Baló Julánna, – Baló Benjáminnak – az aradi lelkésznek, majd később dévai esperesnek leánya. /Baló Benjámint szolgáltatta ki az úri szent vacsorát az aradi vértanúk református részének./ E házasságból származott többek között édesapám, a már említett T. László, fülöpszállási áll. Tanító. Nem mulaszthatom el, hogy meg ne említsm, édesapám fiatal állami tanítói létére, tagja volt a fülöpszállási ref. presbitériumnak. Mint az ottani lelkész írja, sem előtte, sem utána a presbitériumnak tanító-tagja nem volt.

---

⁵² TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Feled, Gortvakisfalud. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D32. Gortvakisfalud, D33. Feled.

Édesapám kétszer nősült. Első felesége Balázsy Margit, örkényi származású r. kath. leány volt. E házasságból született Ferenc nevű gyermek jelenleg ekecsi /Komárom megye/ ref. lelkipásztor. Alig egy évvel az ő születése után, meghalt édesapám felesége, s édesapám 23 éves korában özvegyen maradt. Saját magára és gyermekére való tekintettel is kénytelen volt másodszor megnősülni, 1915 júl. 18-án vette feleségül Wölfel Etelkát, dr. Wölfel Sámuel bazini körorvos és Jankó Erzsébet evang. leányát, az én édesanyámat.

Édesanyám családjáról megemlítek annyit, hogy a Wölfel család egy merész elmélet szerint egyenes Ulfilas, gót püspöktől származik. Mindenesetre felső- németországi származású s a reformáció óta lutheránus család. Hogy mikor került Pozsony megyébe, azt pontosan megállapítani nem lehet; a dédapám már modori evang. lelkész s még nyelvében német de nemzetisége; hungarus.

A család elszármazik Nagyszalontára s az ott nyert behatások alatt hamarosan magyarrá válik s magyar marad, akkor is, amikor ismét visszatér Bazinba, magyar marad a Bach-korszak alatt ép úgy, mint a 20 éves cseh, vagy a jelenlegi szlovák megszállás alatt. A Jankó család a „rétei” predikátumot használta, tehát szintén pozsonymegyei származású magyar kurtanemes család, -érdekes megemlíteni, hogy a család, nagyanyám gyermekkorában a németesedés felé hajlott, német benősülések, beházasodások és német vidékre való elköltözés folytan s ugyanakkor, amikor nagyapám, Wölfel Sámuel már magyar volt, – nemes rétei Jankó Erzsébet, a nagyanyám még alig tudott néhány szót magyarul, de viszont ezt a hiányát hamarosan pótolta s gyermekeit, így édesanyámat is lélekben s nyelvben egyaránt magyarnak nevelte.

Abban az időben, amikor édesapám, mint korán özvegyeségre jutott fiatal tanító élt, működött és szomorkodott Fülöpszálláson, édesanyám egyik öccsének gyógyszerár-bérlete volt ott. Fiatal, nőtlen nagybátyám háztartását az édesanyám vezette s így ismerkedett meg édesapámmal, aki akkor már élettársat keresett kihűlt családi tűzhelyéhez és édesanyát elárvult kis fiacskája részére. Választása édesanyámra esett s ebből a házasságból születtem én, e sorok írója 1916. augusztus 6-án, a pozsonymegyei Bazin községben, édesanyám szülei házában. A keresztség sákramentumában csak jóval később, pár hónap múlva részesültem, amikor édesanyám felépülése után ismét visszatérhetett velem Fülöpszállásra.

Szüleim családi boldogsága nem sokáig tartott, édesapám 1919. január 9-én, influenza folytán fellépett agyhártyagyulladásban meghalt. Az ő halála az első emlék, amely tisztán és pontosan beíródott a lelkenbe s ezért itt kezdődik számomra életem következő fejezete:

2. gyermekkorom.

Édesapám halála épen a legzavarosabb és leggyászosabb magyarországi eseményekkel egyidőben történt, s ami azután következett a magyar közéletben, az már csak engedelmeskedés volt a nehézkes törvényének, zuhanás-szerű süllyedés - egészen a végpusztulásig. S ebben a gonosz világban maradt özvegyen édesanyám, két kis gyermekkel - mert édesapám első házasságából származott testvérbátyámat is sajátjának tekintette. Amint azt édesapámnak a halálos ágyán, az agyhártyagyulladás szörnyű öntudatlanságából egy csodálatosan tiszta percre felébredt és gyermekei sorsa felett aggódó betegnek megígérte, - mindkettőnket változatlan és egyforma szeretettel nevelt, gondozott, ápolt és szeret, - Istennek hála - még ma is.

El lehet gondolni, micsoda keserves, szomorú napok várták reánk. Bár a keserűség és szomo-

rúság inkább csak édesanyámnak jutott osztályrészül, minket gyerekeket nagyon mulattatott a változatos élet. Édesanyám csekélyke nyugdíjából, / bár nem tudom, hogy kapott-e egyáltalán valamit/ lakbérre nem telt. Egy jótévőnk, Gróf Lajos oltani földbirtokos jóvoltából kaptunk lakást, közvetlenül az állami iskola tőszomszédságában. Tanítás persze nem volt, de ennél sokkal érdekesebb történt: jöttek a vörösök. Velem egykorú kis, játszótársam, akinek a nevét már elfelejtettem, rohant be egy napon a nagy szenzációval -akasztás lesz. Rettenetesen örültünk az esetnek és nagy csalódást jelentett számunkra, hogy a várva-várt nagy esemény elmaradt. Később tudtam meg, hogy a vörösök tényleg fal akarták akasztani Fülöpszállás legjobb gazdáját, de valakinek a közbenjárására megkegyelmeztek neki. A vörösök főhadiszállása az iskolában volt, nagyszámú legénység is tanyázott ott, de alig volt ház Fülöpszálláson, ahol ne lakott néhány vörös katona. Érdekes gyermekkori emlékezet-csalódás; máig is úgy látom magam előtt a vörösöket, mint talpig skarlátvörös egyenruhába bujtatott alakokat. Egyébként nem sok bajt csináltak, mi gyerekek pedig megbarátkoztunk velük, mert jó édes feketekávéjukból gyakran adtak nekünk is, meg az „elvtársnőnek” - édesanyánknak.

A vörösök után a románok költöztek be az üresen álló iskolába, velük már több baj volt, egyszer a deszkapalánkon át lestük meg, hogy két közlegényre alapos huszonötöt vágtak, nekünk azt mondták, hogy azért, mert nem köszöntek egy néninek. Az igazság az volt, hogy erőszakot akartak elkövetni egy fiatal asszonyon, szegény nagybátyámat, az előbb említett gyógyszerészt, aki súlyos betegen jött haza a frontról, és más ruha híjjan régi egyenruhájában járkált a községben, az iskola előtt posztoló román őrszem berántotta a kapu alá és puskája agyával csúnyán összeverte. Lopás, rekvirálás, s mindenfajta kellemetlenkedés napirenden volt. De egyszer ennek is vége szakadt s egy napon, - nem tudom kicsoda - képeket kezdett osztogatni, hogy majd ki kell tenni az ablakba. Markáns férfiarc volt, zöld lombbal körülvéve, nagyon tetszett nekünk gyerekeknek s valaki már azt is eltalálta, hogy Horthy Miklóst ábrázolja, akkor hallottam először ezt a nevet s azt hiszem, velem együtt ezren és százezren ebben az országban, felnőttek is -akkor hallották először.

Édesanyám számára a megélhetés igen nehéz volt. Bár apámat sokan szerették, becsülték és e régi barátok, tisztelők jóvoltából sok mindenhez hozza tudtunk jutni, mégis csak keserves, könnyáztatta kenyér volt az. Pedig édesanyám nem hagyta el magát. Gyönyörűen zongorázott, s tanítványokat vállalt. Német tudását is érvényesítette, a szomszéd zsidó boltos lányát tanította németre s talán még másokat is. Úgy emlékszem, polgári iskolás magántanítványai is voltak, de a megélhetéshez ez kevés volt. Helyzete napról-napra súlyosabbá vált s végül is rá kellett magát szánnia egy döntő lépésre, elhagyni Fülöpszállást, rövid boldogsága és nehéz gyötrődése színhelyét, édesapám sírját, a templomot, ahol lélekben reformátussá lett, elhagynia a kifosztott, vérző, de mégis magyar országot s haza térni a szülei házhoz, Bazinba, a megszállott, Csehszlovákiának csúfolt Felvidékre. 1920. május 4-én érkeztünk meg hosszú hajó út után Pozsonyba, s onnan a 20 kilométerre fekvő Bazinba. Miután négy éves koromtól 18 éves koromig állandóan itt laktunk, s egészen 1938-ig minden szünidőt itt töltöttem el, egy néhány sorban bemutatom ezt a kis várost is. Régi német település a Kis-Kárpátok déli lejtőjén, a magyar-német-szlovák nyelvhatáron fekszik. Déli irányban 12 kilométerre fekszik Szenc, a zsolttáros szenci Molnár Albertnak szülőhelye, a szenci zsinat székhelye. Nyugatra már túlnyomó német többségű községeket találunk, északra s északkeletre pedig már a szlovák többségű községek hosszú sora kezdődik. A háború

előtti években Bazin erős és örvendetes eredményekkel biztató magyarosodásnak indult s ezt a folyamatot a csehszlovák megszállás is csak hosszú évek múltán tudta megakasztani, jórészt az egyre erősödő német népi mozgalom közreműködésével. A háború végén a helyzet Bazinban ez volt: magyarul beszélt és érzett az intelligencia, a hivatalnoki kar /persze, csak aki megmaradt a régiék közül az államfordulat után/, altisztek, iparosok, kereskedők, jól beszélt magyarul a németiség általában szívesebben, mint a tótság, bár ezek nagy része is beszélt magyarul. Legjobban a németiségnél volt észrevehető az elmagyarosodás s ez sokszor öntudatos magyarosodás volt. Röviden azt lehet mondani, hogy aki Bazinba került s nem akart, vagy nem tudott másként mint magyarul, sohasem vallotta kárát, mindenütt megtudta magát értetni, s ha nem akart, – holta napjáig sem kellett más nyelvet megtanulnia. Még 1928- években is magyarul kiabálták a futball-műszavakat a bazini német, tót és zsidó utcagyerekek, s ugyanekkor alakult tennisz-társaság allandó társalgási nyelvként kénytelen volt a magyar nyelvet használni, mint amelyet a különböző nemzetiségű tagok egyaránt jól értettek és beszéltek - és csak kivételesen, kisegítő nyelvként használták a tótot, csehet, vagy németet, egy- egy cseh, vagy szudéta német tag kedvéért.

Végeredményben, a vallási és politikai meggyőződést is figyelembe véve, a község lakossága Következe képen osztható fel. Mindjobban megfogyatkozó magyarok, különböző vallásfelekezetből. 2. Az egyke folytán erősen fogyatkozó németiség, mint őslakosréteg. Ezek mind evangélikusok, szőlőművesek vagy iparosok, röviden polgárok. Kezdetben magyar érzésűek, később szlovákosodás felé hajló, nemzeti öntudat nélküli, letargiába süllyedt tömeg, végül erős nemzetiszocialista propaganda hatása alatt öntudatos, szinte vad német népcsoport. 3. csehbarát, evangélikus szlovákság, mint vad magyargyűlölők. 4. Autonomista r. kath. szlovákság, a mai Szlovákia megálmodói és vezető népi rétege. 5. Három nyelven beszélt, jelenleg kipusztítottnak mondható, politikailag teljesen megbízhatatlan zsidóság.

Ebbe a községbe s ennek népe körébe költözött be édesanyám 1920 májusában. A magyar iskolát, kisdudóvót a csehek megszüntették. Bátyámat a német elemi iskolába adta be édesanyám, ahol akkor a nagynéném, - bár nem kifogástalan nyelvtudással mint átvett tanítónő működött. Én pedig az óvodába kerültem. A gyermekek nagyrésze nem tudott magyarul, /a baziniak azelőtt is főleg az iskolában tanultak meg magyarul/ s én az első hetekben társtalanul, kedvetlenül húzódtam el tőlük. Az óvónéni, /derék magyar úri nő, akit a csehek csodálatosképpen meghagytak állásában s aki kényszerűségből és mérgeledve, mivel tót verseket nem tudott, üres óráiban Pósa Lajos gyermekverseit fordította le ékes bazini tót nyelvre. Egyszer aggódva figyelmeztette édesanyámat arra, hogy én alighanem melankólikus vagyok. Én azokban élenken tiltakoztam, mondván: nem vagyok én melankólikus, mert én református vagyok! – Óvodás koromban történt meg velem, hogy felfedeztem egy magyar kislányt, akivel azonnal szoros barátságot kötöttem. Az óvodát elvitték sétálni a Pálffy-kastély kertjébe, séta után azonban nem mentem haza a többivel, hanem elmentem boldogan a magyar kislányékhoz. Otthon persze hiába vártak, édesanyám s az óvónő kétségbeesve kerestek a kastély kertben, biztosra vettek, hogy belefulladtam a tóba. Nagysokára akadt egy gyerek, aki elmondta, hogy kivel látott együtt. Nagy volt az öröm, amikor megtaláltak, de a csábító kislány kikapott, amin én nagyon méltatlankodtam, mert nekem az volt a véleményem, hogy szeretni kell, mert tud magyarul, pedig ő is még csak gyerek-

Öt éves koromban tanítónő nagynéném, -akivel egy házban laktunk,- elővett s megtanított magyarul írni s olvasni, miután nyilvánvaló volt, hogy én is csak német iskolába járhatok majd,

–fontosnak tartotta, hogy először az anyanyelvemen tanuljak meg olvasni. Mire beírtak a német elemi iskolába, folyékonyan írtam s olvastam magyarul a már akkor elég nagy könyvmoly lettem. Valószínűleg ennek köszönhetem korai rövidlátóságomat is. Hat éves koromban írtak be német elemi iskolába, ahol három évet a nagynéném osztályában végeztem. Az iskolázatással együtt felmerült a vallástanítás kérdése is. Bazinban a reformátust csak hírből ismerték, édesanyám családja evangélikus volt. Bátyámmal együtt tehát kénytelenek voltunk evangélikus hittanra s a német evangélikus istentiszteletekre járni. Édesanyám, bár anyakönyv szerint ma is evangélikus, amint említettem, fülöpszállási évei alatt lélekben teljesen reformátussá vált. S bár Bazinban ő is csak evangélikus templomba járhatott, s szorgalmas, templomjáró, úrvacsorával élő, adakozó evangélikus egyháztag volt, akkor is most is közelebb érzi magát a református egyházhoz, mint saját felekezetéhez. Az idegen vallásórák és istentiszteletek nem voltak és nem lehettek rám akkor olyan hatással, mint édesanyánk mély, vallásos kedélye és élő hitből táplálkozó, tiszta szeretete. Az első indíttatásokat tőle nyertük, hitünk dolgai iránt való érdeklődésünket ő keltette fel, zsoltárainkat tőle tanultuk meg először és a református egyházat szépnek, a református lelkipásztort kiválónak, a református istentiszteletet igaznak és tökéletesnek látni - tőle tanultuk meg. Pedig felajánlották neki, evangélikus részről - nem lélekhalászó szándékkal, -hanem igaz jóakarattal, hogyha átíratja evangélikusnak a fiait / csehek alatt ez könnyen ment/ neveltetésünk minden terhét leveszik rólunk s elhelyeznem jó árva házait, internatusaik vagy más intézményeik egyikében, de erre nem volt hajlandó az édesanyám. Fáradozva, keservesen, sokszor nélkülözve - de maga nevelte a fiait, Csehszlovákiában, német vidéken, evangélikus létére két papfiút nevelt a magyar református anyaszentegyháznak.

A negyedik elemi elvégzése után beírtak a pozsonyi német tannyelvű állami reálgimnáziumba, amelyet a volt pozsonyi evang. líceum helyett s annak helyiségeiben létesített a cseh állam. Neveltetésemben talán az egyetlen homályos és kifogásolható pont; máig sem tudom és nem tudták velem megértetni, miért kellett minket, magyar fiúkat a német középiskolába beíratni. Erősen hangsúlyoztak akkor az ellenzéki magyar-lapok a „magyar gyermek magyar iskolába való” elvet, mégis sok magyar gyermek járt német, vagy szlovák iskolába. Nálunk súlyosbító körülmény volt az, hogy a magyar reálgimnázium is ugyanabban az épületben volt elhelyezve s ott is csak annyiba került volna az iskoláztatásunk, viszont enyhítő körülményként írható édesanyánk és családunk javára, hogy mi a német iskola ellenére sem lettünk rosszabb magyarok, sok pozsonyi, de sok színmagyar származású gyermek felejtette el az anyanyelvét az idegen nyelvű iskolában, azért, mert otthon nem törődtek vele, vajjon az az idegen iskolába járó gyermek tud-e még s ha igen, mennyire tud még magyarul. Renczés, Bajcsy, Papp stb. nevű iskolatársaim beszélgettek ilyen formán: „stukkolok, mert prüfolás lesz Geschichtéből s én még nem voltam rajta” / Magyarul magolok, mert történelemből felelés lesz s én még nem feleltem. Az „én még nem voltam rajta; a német „ich war noch nicht dran”-nak szolgál fordítása. Rám az ilyen csúf germanizmusok nem igen ragadtak. Otthon mindenki olyan tisztán, szépen és helyesen beszélt magyarul, hogy az én fülemet borzasztón sértette minden durva magyartalanság, ha azonban mégis felszedtem valami lehetetlen szót vagy frázist, otthon irgalmatlanul kiirtottak belőlem. Sok jó magyar könyvünk, magyar újságok, a rádiós istentiszteletek és a Karoli-Biblia nyelve, a „Helyes magyarság- magyar helyesírás” című rádióelőadás sorozat, a családtagokkal való sűrű és kizárólagosan magyarnyelvű levelezés mind hozzájárult ahhoz, hogy magyarságunkat, nyelv-

vünkben és lelkünkben megőrizzük. Aki úgy neveli gyermekeit, mint ahogy engem nevelt az édesanyám, nagynéném és nagyanyám,- az bátran járathatja gyermekét akármién iskolába, az még a poklok fenekén is magyar marad. Kifogástalanul beszélni - még az anyanyelvünkön is, a legnehezebb dolgok egyike s nagyképűség volna részemről, ha azt állítanám, hogy tökéletesen beszélek magyarul, de amikor elvégeztem a nyolcadik gimnáziumot német nyelven, akkor sem beszéltem rosszabbul magyarul s nem voltam gyengébb a magyar helyesírásban mint magyar iskolát végzett társaim.

Még csak azt említem meg, hogy amikor a negyedik elemi iskolai év vége felé nagynéném, a tanítónő a gimnáziumi felvételi vizsgára kezdett előkészíteni, egyúttal a magyar-nyelvtan és helyesírás titkaiba is bevezetett. Neki, mint régi magyar állami tanítónőnek jól esett ismét magyarul tanítani valakit, nekem végtelen nagy hasznomra vált, hogy ezt is megtanulhattam akkor, Amit tudok még akkor tanultam meg.

A gimnázium első osztályát mit magántanuló végeztem el. Latinra az ottani evang. alesperes, most szlovákiai német evangélikus püspök tanított. Nem mulaszthatom el, hogy még ne emlékezzen róla is. Bánáti sváb, tandíjmentesen végezte a magyar iskolákat, tökéletesen beszélt magyarul, amellet öntudatos, kimondottan tiszteletreméltó német ember, irántunk mindig különös jóakarattal volt, pusztá szívességből tanított latinra és később, míg ideje engedte, tisztán paszióból görögre is. Pietizmusra hajló, amellet reális látású, hatalmas hangú, papi típus, előttem még ma is sokban igehirdető ideál. Jellemző rá, evangéliumi beállítottsága miatt mai lelkészársai és gyülekezetének nagy része nem szereti. Rám mindig nagy hatással volt a bizonyágtévése, anyám után tőle nyertem igen sok lelki hatást s ha él bennem valami érdeklődés és buzgóság - nem a dogmák, hanem az Isten országa iránt - ezt nagy részben ennek a lutheránus lelkésznek köszönhetem. Később, mint ref. teológusnak és s. lelkésznek is segítségemre akart jönni. Akkor már püspök volt és sikerült kijárnia számomra a Gusztáv Adolf egyesület révén egy ösztöndíjas helyet a lipcsei Rentdorf-házban. Sajnos, a háborús helyzet miatt útlevelet nem kaphattam és nem tudtam igénybe venni a kijárt kedvezményt. Hálás leszek neki örökre azért is, hogy első osztályos koromban úgy megvetette az alapjai latin tudásomnak, hogy egész középiskolai tanulmányi idő alatt játszi könnyedséggel végeztem el a latin anyagot, jóakaróm és jóltevőm volt, megérdemli hogy nevét is leírjam; Scherer Jánosnak hívják. Családjával hosszú időn át szíves, baráti viszonyban voltam, most a távolság és az országhatárok elválasztottak egymástól, gyermekei pedig annyira behódoltak a nagy-német eszmének, hogy számomra lelkileg is teljesen idegen világban élnek.

3. Gimnáziumi tanulmányaim.

Amint említettem a gimnázium első osztályát magánúton végeztem, latinból az evang. lelkész, a többi tárgyból tanítónál nagynéném, rajzból, szépírásból és vallásstanból pedig az édesanyám készített elő. A vallást magyarul tanultam s jellemző a csehszlovák iskolaügy szellemére, - magyarul is vizsgáztam belőle, az egész német gimnáziumban nem volt 5-nél több református növendék, a magánvizsgások között pedig magam voltam református. Azon az alapon, hogy a vallás, bár kötelező tantárgy, de magánügy- semmi kifogást sem tettek ellene, hogy az akkori pozsonyi ref. püspöki titkár, Végh Kálmán, jelenleg ekeli lelkipásztor magyarul feleltessen a magánvizsgán. Egyebként pedig később, mint nyilvános tanuló is, mindig magyarul tanultam

a vallást, többi ref. iskolatársammal együtt. Az egyház tanácstermében tartott részünkre vallásórát a mindenkori pozsonyi segédlelkészek egyike. Hivatalosan azonban a gimnázium evang. vallásánarra voltunk bízva, hitoktatónk is neki küldte be az osztályzatokat s az osztályozó konferenciákon a mi érdekeinket is védte az evang. vallásánár, - nem ritkán ki is húzott a csávából.

A gimnázium első osztályát -hála a gondos előkészítésnek - jeles eredménnyel végeztem, csupán rajzból és szépírásból volt kettesem. Kimondhatatlan öntudattal járkáltam a jól sikerült vizsga után odahaza s ez az öntudat csak fokozódott, amikor a következő évben nyilvános tanuló lettem s azt tapasztaltam, hogy sokkal többet tudok, mint „bárki más!” Ennek a túlzott öntudatnak volt valami reális alapja. Mint magántanulónak egy éven át minden órára fel kellett készülnöm és a leckének minden részét tudnom kellett. Az évvégi magánvizsgára pedig az egész anyagot alaposan át kellett ismételnem, így a második osztály kezdetén az első évi anyag még teljesen frissen élt az emlékezetemben. Latinból pedig Szinte elképzelhetetlen előnyben voltam. Míg mi magánvizsgára az egész első osztályos gyakorló könyvet az első betűtől az utolsóig átvettük, lefordítottuk s az ismétlésre annyi időnk maradt, hogy a könyv egyes részeit fejből is el tudtam volna mondani, az ige és főnévi ragozás a kisujjamban volt, - addig nyilvános iskolatársaim kb. a könyvnek a feléig jutottak csak el, erős kihagyásokkal és elég felületesen. A második osztály tehát azzal kezdődött, hogy elővettek az első osztályos latin könyvet ott, ahol mi meg előző évben húsvét taján elhagytuk. Én azonnal a helyzet ura lettem, mindent tudtam, mindig jelentkeztem, tanárom állandóan dicsért. Ez lett a vesztem. Magam is elhittem, hogy mindent tudok, sőt, ahogy bámuló osztálytársaim - más osztályon előtt hengegve mondogattak, hogy többet tudok mint a tanár. A szomorú következmények hamarosan jelentkeztek. A második osztályt is mint csillagos, kitüntetett végeztem még, de már csak egy kitünőmmel volt több, mint jóm. A harmadikban bekövetkezett az erős hanyatlás, hármasaim is voltak már, a negyedik végén valahogy összeszedtem magam és sikerült hármas nélkül megúsznom az évvégét. Azután azonban a rossz átlagtanulók legrosszabbjai közé süllyedtem, néha hét hármas is tarkította a bizonyítványomat, intőim is akadtak, a bukástól csak a csoda és a tanárok érthetetlen jóindulata mentett meg. A bajgyökre ott volt, hogy egyezer észrevettem, hogy tanulás nélkül is boldogulhatok.

Ami a különböző tantárgyakat illeti, egy pár szóval megemlítem mindegyiket. Mindenekelőtt leszögezem azt, hogy a specializálódásra volt hajlamom, amit talán egyszerű, jó magyar szóval úgy mondhatunk, hogy egyoldalú voltam. Sokáig azt hittem, hogy teljesen attól függ számomra egy tantárgy megtanulása, vagy meg nem tanulása, hogy érdekel-e vagy sem. Azután azt hittem, hogy a tanár személye a döntő. Mindig voltak tárgyaim, ill. volt egy tárgyam, amelyben jót, talán átlagon felülit is produkáltam és ugyanakkor a többiben, esetleg messze az átlagon alul maradtam. De vegyük a tantárgyakat. A vallásan mindig érdekelt. Mindvégig jelesen volt belőle de ez nem jelent semmit sem, mert akkoriban még az a közfelfogás uralkodott, hogy aki tudja a vallást, jelest kapott, aki nem tudta, az jót. Az alsó osztályokban igen komoly, lelkiismeretes hitoktatóink voltak, ámbár az is lehet, hogy még nem voltak annyira elfoglalva, mint a későbbiek, - amikor már a konventi iroda is Pozsonyba került. Alsós koromban tehát buzgalommal tanultam a vallást, szorgalmasan jártama - tanítási időn kívül megtartott. - vallásórákra. Későbbi hitoktatónk azonban kurtán furcsán elintézte a vallásórát: „No, mi volt feladva?” Megmondtuk. Ekkor, ha jó kedve volt, kérdezett egyet, ha nem volt jó kedve, akkor semmit sem kérdezett, megmondta, hogy meddig lesz feladva, s azzal kegyesen elbocsátott. Mi persze összeröhögtünk

odakint és rohantunk vissza az iskolába kézilabdázni, vagy a városban csavarogtunk. Rájöttünk, hogy a hittant nem érdemes, sőt „direkt kár” megtanulni. Azt is észrevettük, hogyha egy-egy hittanóráról elmaradtunk, hitoktatónk nem kérte számon, vagy ha számon kérte, szemtelenül azt feleltük, hogy de igenis, itt voltunk, ő pedig szó nélkül elfogadta. Tehát vagy jártunk hittanra, vagy nem. Bátyám e kérdésben azért lelkiismeretes volt, s amíg vele jártam, nem sokat lóghattam, de amikor ő már teológus lett, én szinte sportszerűen folytattam a hittanórái elbliccelését. Ma sem bánt érte túlságosan lelkiismeret, - nem lettem hitetlenebb általa, - mint ahogy hívőbb sem lettem azokon az órákon, amelyeket nem lógtam el. Ez a hitoktatóm készített elő a konfirmációra is. Nagy csoport konfirmandust tanított volna, ha lett volna hozzá kedve. Magyarázat, hitébresztés, építés, vajmi kevés volt, még felelés is ritkán, üres, komolytalan locsogás a konfirmandus leányokkal - kevés kivétellel-óráról órára. Két héttel a konfirmáció előtt mindenkinek megmondotta, hogy a vizsgán miből fog felelni s ezt a két-három kérdést magoltuk azután két hétig buzgó lelkiismeretességgel. Itt említem meg, hogy ez az úr később előadó lett a losonczyi teológián. Kiváló felkészültséggel, nagy olvasottsággal rendelkezett, kitűnt előadókészsége és sokoldalúsága folytán egyike volt a teológia leghasználhatóbb tanerőinek. Igen nagyterjedelmű, részletekre is kiterjedő anyagát nagyon pontosan megkövetelte, kollokviumai, vizsgái sokszor szomorú eredménnyel végződtek, „elhulltanak legjobbjaink...” Alig ismertem rá benne az egykori link pozsonyi káplánra. Vajjon ha e sorokat olvasná - magára ismerne-e?

Egy másik hitoktatóm, aki buzgó, lelkiismeretes és szigorú ember volt – mint ember volt előttem annyira ellenszenves és annyira ellentétje az én lelkészidealomnak, hogy hosszú ideig komoly akadálya volt a lelki elmélyülésnek. Akkor is öntudatos református voltam, a VIII. osztály elején annyira összecsapunk, hogy én elhatároztam, hogy nem megyek többé vallásórára, amíg ő lesz a hitoktatónk, hanem az evangélikus hittant fogom tanulni. Persze, ennek egy még súlyosabb összecsapás lett a következménye, amelyet végül is boldog emlékü Balogh püspök úr simított el valahogy. Még ma sem tudok jó lélekkel gondolni akkori hitoktatómra azt hiszem, nem én vagyok az egyetlen, aki így érez. Mindezt összefoglalva, azt mondhatom, hogy hitoktatóim ellenére is szerettem a vallástant s a tőlük nyert hatások ellenére is teológus lettem.–

Az ellenszenves tantárgyak köze sorolom a számtant. Már elemista koromban is sokat mérgelődtem azon, hogy mások jobban tudtak fejből számolni, mint én. A gimnaziumban, gyenge számtantehetségemhez meg az is hozzá járult, hogy tanárunk, bár mint szaktudós elsőrangú, volt - magyarázni nem tudott s még kevésbé tudta tárgyát megszerettetni. Amit más megmagyarázott, azt megértettem s tűrhetően meg tudtam oldani, de amit a tanár magyarázott, sehogyszem akart megvilágosodni előttem. Kb. úgy voltam a számtannal, hogy az ötödik osztály végén kezdtem érteni a negyedik anyagot, a hatodikban az ötödikét s így tovább természetes, hogy a nyolcadikos anyagot sohasem értettem, a differenciál és integrál számítás titkaiba nem tudott bevezetni senkisé. Mondanom sem kell, hogy a számtanórák előtt valami kimondhatatlan szorongást éreztem, amely csak akkor maradt el, amikor egyszer-egyszer sikerült lefelelnem és egy pár hétre mentesültem a felelással járó borzalmaktól, pedig tanárom jószívű, megértő ember volt, ritkán buktatott, - de hiába, elégséges jegyet adhatott, de elégséges tudást nem volt képes fejembe önteni. Különbösen prágai zsidó volt- nyugodjék békében, a későbbi szlovenszkoói zsidóüldözések és kínzások előtt pár évvel meghalt tüdőrákban. Azonban még ma is ha alvás közben megszorítom a szívemet, - a régi számtanórák „borzalmi” elevenednek meg előttem.

Ugyanő tanította az ábrázoló mértant is. Az első óra után a teljes értetlenség és katasztrofális butaság súlyát éreztem magamon s elkönyveltem magamban, hogy íme, egy újabb lehetetlen és számomra gyötrelmes tantárggyal szaporodott az órarendünk. Szerencsémre volt egy osztálytársunk, aki különbözőzeti vizsgával reáliskolából lépett át hozzánk. ½ órás magyarázattal mindent megvilágosított előttem s attól kezdve, -csodák- csodája - értettem a tanár magyarázatát is és valóságos passzióval rajzolgattam a legkülönbözőbb és legkomplikáltabb árny-szerkesztéseket is. Tanárom nem győzött eleget csodálkozni, amikor sorozatosan jó feleleteket és hibátlan dolgozatokat, rajzokat kapott tőlem.

Sohasem tudta figyelmemet lekötni a földrajz és a történelem, tanáraink gyakran változtak, de egyik sem tudott megnyerni tárgya számára. Nem ő bennük volt a hiba. Még ma sem érdekel a történelem különösebben, a theológián is csak muszájból tanultam. De még a történelmi regényeket is csak becsületből olvasom végig. Hasonló az esetem a földrajzzal, amelyre főleg azért haragszom, mert nem tudom melyik bölcs szerint a „történelem egy nagy dráma, melynek színpadját a földrajz mutatja be.” Ezt a bölcs mondást minden tanárom sűrűn idézte, de előadásával illusztrálni, vagy bizonyítani egyik sem tudta.

Azért mégis érdekel valami a történelemből. A legújabb kor és a jelenkor magyar történelme, főleg a világháborús összeomlást előkészítő tényezőknek valamint a nemzetiségi kérdésnek a történelme. És még egy; szinte lázasan érdeklődöm gróf Tisza István szeméje és munkája iránt.

Azt mondtam, hogy szerettem magamat specializálni, olyan módon, hogy egy tantárgyat a többi rovására különös buzgalommal, szinte passzióval tanultam. A negyedik osztálytól kezdve ez a tantárgy a vegytan volt. Szörnyen érdekelt az anyagi világ változásainak titka és törvényszerűsége. Uzsonna pénzen, vegyszereket és próbacsöveket vásároltam, üres óráimban az iskolában látott kísérleteket utánóztam.

Nem sok sikerrel; a desztilláló lombik gyanánt szolgáló orvosságos üveg elpattant a láng felett, (persze kikaptam; hogy micsoda butaságokat nevezek én kísérletezésnek- hiszen a bolond is tudja, hogy az üveg elpattan ha hevítik) Engem mélyen sértettek az ilyen kudarcok de még jobban a megnem-értés: hogy feltételezik rólam, hogy csak az üvegrepesztgetés kedvéért forraltam titkozatos keverékeimet. De azért nem csüggedtem és rendületlenül babráltam tovább.

Nekem úgy tetszett, mintha a számtanban aratott balsikerekért kárpótolna az Úr isten kiváló vegytani tudásommal. Mert az egész osztály, sőt minden osztály borzadva gondolt a vegytan órákra. Tanárunk rengeteg képletet követelt, jóformán mást nem is kellett tudni. Én a legbonyolultabb képletet egyszeri látásra megjegyeztem s talán ez volt a tudásom titka, hogy azonnal felismertem a bennük uralkodó törvényszerűséget, az isteni szép rendet, amelyet nem lehet megváltoztatni. Számomra a kénsav nem azért volt H₂SO₄ mert a tanár úgy mondta, hanem mert beláttam, hogy nem lehet másként s hogy a világ felbomlásának kezdetét jelentené, ha lehetséges volna az, amit valaki tévedésből felírt a táblára. Ebből a tantárgyból végig jelesem volt, érettségi tárggyul is választottam, a vegytan-tanár más természettudományi tárgyakat is tanított, de ezek távolról sem érdekelték annyira. Vegytanból állandóan jelesre feleltem, ugyanakkor ügyvel bajjal sikerült csak kiszorítanom egy gyenge elégségest állat-vagy növénytanból.

A nyolcadik osztály vége felé még mindig jobban tudtam a hatodikos vegytant, mint a földtan épen feladott anyagát. Még ma is sokat tudok belőle s nagyon meglepődtem, hogy egy ízben gyógyszerészekkel és orvosokkal mértem össze vegytani tudásomat e azok - horribile dictu - még

a sósav képletét sem tudták.

A vegytan mellett a fizika érdekelt különös mértékben. De ettől a nyolcadik osztályban vette el a kedvemet a tanár. Előzőleg a gimnázium rettegett hírű, szigorúságáról közismert tanára tanított, s könnyűszerrel jelest is kaphattam volna, ha történetesen észre nem veszi, hogy számtanból igen gyenge vagyok. Ez megbocsáthatatlan bűn volt a szemében és ezért kettesnél jobbat nem tudtam elérni nála. De én ezzel is meg voltam elégedve és jó kedvvel tanultam, figyeltem, sőt másoknak is magyaráztam a fizikát. Ez a szigorú tanárunk meghalt, helyét egy kissé határozatlan, kissé ideges tanár foglalta el, aki az első felelésem alkalmával, mások rendetlenségén felbosszankodva, haragját rajtam töltötte ki s attól kezdve én megszüntem törődni a fizikával. Már nem tudom pontosan megmondani, mit mondott, vagy mit nem mondott szegény tanárom, de azzal az érzéssel mentem a helyemre, hogy ilyen tökéletes irtómunkát még diák lelkében nem végeztek. Nem voltam túlérzékeny s valószínűleg fel sem vettem volna a tanár rideg, vagy heves magatartását, ha nem épen fizikáról, egyik legkedvesebb tárgyamról lett volna szó, amelyből épen akkor így lelkiismeretesen felkészültem. Nagyon változó volt a tudásom és az osztályzatom a német nyelvből és irodalomból. Itt tejesen a tanáron múlt, hogy hova kerültem, a legjobbak, vagy a leggyengébbek közé. Voltam átlagon aluli rossz és átlagon felüli jó, hogy a következő évben, tanár-változás után ismét visszaessem, vagy felemelkedjem. Az alsó osztályokban inkább a jobbak közé tartoztam, a negyedikben jeles lettem s tanár kedvence, az ötödikben viszont néha elrettentő példaként olvastatták fel a dolgozataimat, ezzel szemben a hatodikban két ízben is az enyém volt a legjobb dolgozat, hetedikben a legjobb beszédgyakorlat s végül jelesen érettségiztem német nyelvből és irodalomból. Ugyanakkor azonban a pszichotchnikai vizsgálaton azt állapították meg rólam, hogy bár általános képességeim átlagon felüliek, a német nyelv és helyesírás észrevehető nehézségeket okoz, Egyébként megszerettem mint tantárgyat, becsülöm, mint irodalmat és ma is szívesen olvasgatok német klasszikusok és modern írók műveiből.

A filozófiai propedeutika is könnyű és kedves tárgy volt, itt tettem azt az érdekes megfigyelést, hogy a zsidó elme /nagyon sok zsidó osztálytársam volt./ mennyire nem képes az absztrakt gondolkodásra.

Végül megemlítem osztályfőnökömet, aki az első osztálytól a nyolcadikig vezette - erősen megfogyatkozott seregünket. Pragai születésű német zsidó, jó felkészültségű, jó indulatú, de sokszor szeszélyes és igazságtalan ember volt. Tudott pikkelni és kellemetlenkedni, de nagyon jó is tudott lenni s minden ellenkező vélemény dacára jó embernek tarottan. Vallásos, orthodox zsidó volt, aki szombaton nem írt, nem cigarettázott, - jellemző rá, hogy zsidó „antiszemitanak” nevezték. Hitsorsosaival egész más hangnemben beszélt, mint velünk. Jobban megszékírozta őket, de azért többet elnézett nekik. Rettentén tudott ordítani és borzasztó gorombaságokat tudott mondani, - ezeket még világháborús katonakorában tanulta a közös hadseregbeli tisztektől. Maró gúnnyal beszélt azokról, akik vele zsidóságát éreztették s előttünk, diákok előtt sem átalotta, leszólni egy-egy közismerten zsidóellenes tanártársát, sokszor ki nevtük, pedig alapjában véve tiszteltük, lapultunk előtte, pedig nem féltünk tőle, irgalmatlanul ócsároltuk - pedig, azt hiszem mindanyájan szerettünk. Ő tanította csehszlovák nyelvet is. Persze, prágai zsidó létére csak elméletben tudott szlovákuul, ami nem akadályozta meg abban, hogy egy-egy szombati szlovák órán sorozatos beszekundáztatásokat ne végezzen. Némi elégtételként szolgált, ha egy szlovákuul jól beszélő osztálytársunk szlovák nyelvű replikába kezdett vele. Az osztályfőnök ilyenkor merev

arccal hallgatott, visszareplikálni nem tudott, csekély szlovák nyelvtudása miatt, hanem mindegyre „ovšem”-mel felelt, ami annyit jelent mint; ... Az osztály ilyenkor kaján tiszteletlenséggel röhögött a pad alatt, amíg az osztályfőnök meg nem unta az egyenlőtlen küzdelmet és egy vaskos gorombasággal le nem intette a replikázó diákokat.

Én magam elég komolytalan voltam s minden alakos heccből igyekeztem résztvenni, persze úgy, hogy észre ne vegyék. Magam ritkán kezdeményeztem rendbontást, de szívemen sodródtam az árral. Önálló viccem az volt, hogy tízpercben elbújtam a folyósó egyik oszlopa mögé és stentori hangon elordítottam magamat: mars, be az osztályba! Pokoli erejű hangom volt és van ma is, - a megrémült diáksereg a legszigorúbb tanárt sejtve a szörnyű hang mögött, pillanatok alatt betakarodott az osztályokba. Én persze élveztem a hatást s tehettem ezt annál nyugodtabban, mert a tanárok, közül sem gondolta senki, hogy diák merjen ilyen irtózatosságnal ordítani.

Komolytalan voltam, de rosszérzésű, romlott lelkű sohasem. Szörnyű rossz érzéseim voltak, ha komoly, bűnös dologra akartak, vagy tudtak rávenni. Egyszer egy osztálytársam elhívott cseresznyét lopni. Persze, nem mentem, s kifejtettem, hogy miért. Erre másnap ismét meghívott az apja gyümölcsös kertjébe. Én nyugodtan elmentem, jól is laktam cseresznyével, csak amikor már eljöttünk, akkor árulta el nagy röhögve, hogy teljesen idegen kertben voltunk, az apjának nincs is gyümölcsöse. Majdnem fizikai rosszallét fogott el, amikor megtudtam, hogy akaratom kívül cseresznyét loptam.

Meg kell említenem, hogy egész gimnáziumi tanulmányi időm alatt, kétszer kéthónapos bennlakástól eltekintve, bejáró diák voltam. Második koromban laktam két hónapig a pozsonyi diakonissza-anyaház árvaházában, mint fizető kosztos, a harmadik osztályban pedig Balogh Elemér akkori püspök és konventi elnök nyitott egy kis "internátust" saját lakásában, amely neki túl nagy volt. Reggelinket, vacsoránkat magam főztem a hazulról kapott dolgokból, ebédre az YMCA menzájára jártunk, oldalakat lehetne írni Balogh püspök úr személyiségéről, életmódjáról, gondolatvilágáról, nem tudom, - Kiterjed-e valakinek a figyelme rá, hogy megírja ennek az „utolsó magyar polihisztor”-nak az életrajzát.

E két bennlakási kísérlettel eltekintve naponta bejártam Pozsonyba, a húsz kilométeres út jó vonatközlekedés mellett nem volt fárasztó, sem túlságosan időrabló. Csak a téli korai felkelések voltak kellemetlenek eléntem, később ezt is megszoktuk s a vonat is majdnem egy órával később indult, ki lehetett bírni a bejárást, velem együtt rengeteg diák járt be a különböző pozsonyi iskolákba, néha öt kocsit is megtelt bejáró diákokkal.

A bejárás, ha nem is volt fárasztó, annyiból mégis káros volt, hogy hosszú ideig voltunk együtt, nagy tömegben felügyelet nélkül: csavargásra, rendetlenkedésre bőven akadt alkalom. Már egészen kis diákkorunkban rájöttünk arra, hogy a vonatkézéseket javunkra kamatoztassuk. Az első órákra mindig késve mentünk be, néha egészen el is maradtunk egy-egy nehezebb órától, sub titulo: késett a vonat, a tanítás végén viszont eljöttünk egy órával korábban, hogy le ne késünk az utolsó vonatot. Így lassan kialakult egy tökéletes lógási rendszer és soha sem volt senki, aki elárult volna minket, bejárókat, már hetedikbe jártam, amikor végre gyanús lett az igazgatónak a sok vonatkezés és egy reggel, amikor az ajtó előtt vártunk, addig amíg a tanár elintézi a lefeleltetést, hogy akkora a szokásos mentséggel, „készt a vonat” bevonuljunk az osztályba, az igazgató áttelefonált az állomásra és akkor kiderült a turpiság. Megúsztuk egy kis szidással a dolgot, de attól kezdve nem mertünk többet lógni. Szinte a sors iróniáját láttam azonban abban,

hogy amikor az érettségi után, életemben utoljára utaztam be Pozsonyba az iskolába, az érettségi bizonyítvány átvételéért, géptörés következtében tényleg két-órás késéssel érkezünk be Pozsonyba. Osztályfőnököm elnézően mosolygott, amikor a régi, sokszor hallott frázissal léptem be a tanterembe: késett a vonatom! Maga az érettségi vizsga szép és könnyű vizsga volt. Akkor természetesen nagyon rettegtünk tőle, de most már tudom, hogy igazuk volt a tanároknak, amikor azt mondták, hogy életünkben ez lesz a legkönnyebb vizsga. Akkor még csak pár éve lépett érvénybe az új csehszlovák érettségi rendszer, amelynek alapelve volt, hogy ne a tanár akarja bebizonyítani, hogy a jelölt mennyi mindent nem tud, hanem mutassa meg a jelölt, hogy mit tud. Írásbeli vizsgát tettünk latinból, németből, franciából és szlovákból. A szóbeli vizsga tárgyai pedig részint szabad választásúak voltak, részint pedig az osztályzat alapján kötelezők. Német és honismeret között az döntött, hogy az utolsó két évben melyikben volt jobb jegye a tanulóknak. Ugyanígy volt a számtan-latin csoport is. Abból a tárgyból kellett érettségit tenni, amelyikből jobb osztályzatunk volt. Szabadon lehetett választani szlovák és francia nyelv, valamint a természettudományi tárgyak között. Én latinból, németből, szlovákból és vegytanból érettségiztem, szlovákból kettesre, a többiből jelesre. A latin írásbeli eredménye sokáig nagyon bántotta az önértéketem. Csak kettesre sikerült. Pedig - hencegés nélkül mondhatom - ha valaki jelest érdemelt abban az osztályban, az en voltam. Ugyanis én voltam az egyetlen, aki minden puska, bakter és más meg nem engedett segítőeszköz igénybevétele nélkül, pusztán szótár segítségével fordítottam le a kijelölt részt, hatvan sort Vergilius Aeneas-ából. Még a szövegre is emlékszem minő máig; *Nox erat et terras animalia fessa per omnes stb.* Becsületesen, teljesen önállóan dolgoztam, míg többi osztálytársaim kicsempészték a latin szöveget az ablakon, ott bölcsészhallgatók és tanárjelöltek elkapták, villámsebességgel lefordították, esetleg egyszerűen lemásoltak egy klasszikus fordítást s az iskolaszolgával, sonkászsemlében visszacsempészték az írásbeli vizsga színhelyére. Így lett egy pár dolgozat jeles és jobb az enyémnél, így lett az enyém, a becsületes munka csak kettes, sokáig bántott, de azzal próbáltam magamat vigasztalni, hogy a becsület mindennél többet ér, - abban pedig nincs restelni való, ha a latinszakos tanárjelöltek jobban tudnak latinul, mint egye 8-os gimnazista. Némi elégtételt éreztem, amikor az egyik, jeles dolgozatot írt osztályársnőm a szóbeli vizsgán sírva fakadt az elébe tett Horatius-vers láttára. Mi jelöltek vagy már leérettségizettek jelen lehettünk a szóbelin, én egy kéznél levő könyvből kikerestem azt a verset s nyugodtan félretettem, tudtam, hogy latinból már nem fogok megbukni, mert egy-két szó kivételével kapásból letudtam fordítani az egészet.

Az érettségi banketről nem érdemes írnom, csak annyit, hogy 10 éves találkozókat nem fogjuk tudni megtartani, osztályunknak több mint a fele zsidó volt, ezek ma különböző munka- vagy internálótáborokban tengődnek Szlovákiában, vagy esetleg az orosz megszállt területen, egyik-másik bizonyára nem él már. A nem zsidók kevés kivétellel az orosz fronton harcolnak. Azt hiszem, hogy ha 1934 június 28-án, az érettségi bankettünkön egy jövőző mondó előre megmondta volna mindnyájunk sorsát, annyira képtelenségnek tűnt volna mindaz, ami később következett, — hangos kacagással mint menthetetlen bolondot kergettük volna ki a körünkől. De akkor sejtelmünk sem volt arról, mi vár reánk, Európára, és az egész emberiségre. Kezünkben volt az érettségi bizonyítvány, teli torokkal fújtuk a *Gaudeamus* igiturt!

Gimnáziumi éveim különösebb külső események nélkül folytak le. Nem történt velem semmi rendkívüli. Két ízben az YMCA árvavárai jai táborában nyaraltam, két-két hétig, bátyámmal és

két unokatestvéremmel együtt. Szép, testvéri közösségben töltöttük napjainkat. Sok minden máson kívül arra is jól volt ez a táborozás, hogy különböző nemzetiségű fiúk megismerték és megszerették egymást. Én ott jöttem rá, hogy minden nemzetben vannak értékes, rokonszenves egyének és mindenütt meg lehet találni ezeknek ellenkezőjét is. Különben otthon töltöttem nyári szünidőimet, főleg az uszoda vizében, ahol csak hamar - bazini viszonylatban mindenesetre - verhetetlen úszófenoménné nőttem ki magamat. /Az egyik osztálytársam Szlovenszko Ifjúsági úszóbajnoka volt. Egyetlen egyszer sikerült vele összemérni az erőmet egy pozsonyi uszodában. Kb. húsz méterig együtt haladtunk a mezőnyben, akkor nekem sikerült egy fél méter előnyre szert tennem s az ezt egy pár másodpercig tartottam is. A „bajnok” ekkor feladta a versenyt, -„mert lecsúszott a dreszsze”./

Nyári programjainkat nagyobb kirándulások, vikendezések tarkították, később nagynéném gyümölcsöskertet vett az erdő szélén s házat építtetett oda, - attól fogva ott tanyáztunk nyáron. De télen is kijöttünk egy-egy sítúra kapcsán érintve a kis „Erdei lakot”. Ez volt a szórakozásom, úzás, sízés, hegymászás. Ekkor már a zene is kezdett érdekelni. Édesanyám már elemista-koromban taníttatott zongorázni, első tanítóm egy Štúr kisasszony volt, az 1848-as tót megmozdulásban főszerepet játszott nagy Štúr Lajosnak unokahuga. Ez hölgy nem tudott sohasem kedvet csinálni a zenéhez, legalább is számomra mindig bosszúságot és felesleges terhet jelentett a zongoróra. Később, ha jól emlékszem, ötödik gimnazista koromban egy Suchony Jenő nevű fiatal zeneakadémiai hallgató lett a tanárom, aki pár hónap alatt bámulatos módszerével mindarra megtanított, amire Stúr kisasszony éveken át nem volt képes. Ő keltette fel a komoly érdeklődésemet a zene iránt, mert nem csak zongorázni tanított, de a zene lelkére, szellemére is rámutatott mindig. Ma különben - Evžn Suchoň néven a szlovák zene egyik fő büszkesége. Amin semmit sem változtat az a tény, hogy szlovák feleségével is állandóan magyarul beszél.

Nem sokkal később, hogy a zene iránti figyelmem felébredt, felfedeztem azt is, hogy elég tiszta csengésű és igen erős énekhangom van. Persze, nem nyugodtam addig, amíg ezt mások is észre nem vették. Álmaim netovábbja teljesedett be, amikor ez végre megtörtént, abban a formában, hogy a bazini evang. énekkar karmesteres behívott az énekkarba. Hamarosan főoszlopa és erőssége lettem az énekkarnak, - én legalább is azt képzeltem magamról, hogy nem is rendes temetés az ahol én nem énekelek a kórusban. Valóságos szenvedélyemmé vált az alkalmas és alkalmatlan időben való – fortissimo éneklés. De elméletileg is kezdett érdekelni a dolog. Induktív módszerrel, különböző zeneművekből és énekkari partitúrákból kezdtem visszakövetkeztetni az egyes összhangzati és zeneszerzési szabályokra. Ha sikerült egy új műszót felfedezni, lexikonokban utána böngésztem, és ilyenkor rendszerint sok más, addig ismeretlen szabályra is rájöttem. Megpróbálkoztam az egyházi énekek összhangosításával az innen-onnan összeszedett szabályok alapján. Műveimmel karmesterünket boldogítottam, -zongoratanáromnak nem mertem megmutatni- aki elnézően mosolygott s azt mondogatta, hogy akár milyen rossz is az alkotásom, mégis szép tőlem, hogy egyáltalán foglalkozom ilyenekkel. Már a harmadik összhangosítás, amelyet bemutattam neki, annyira megnyerte a tetszését, hogy megígérte, hogy felveszi a temetési kántus állandó műsorába. De akkor valami oknál fogva ez elmaradt, később pedig halála akadályozta meg abban, hogy ígéretét beváltsa. Csak jó pár évvel később; losonci teológus koromban értem meg, hogy saját összhangosításomat vezényelhettem, a teológus énekkarban.

A nagy éneklés nem tett jót a hangszálaimnak. Még 17 éves sem voltam, amikor kórustag

lettem s mindjárt prím-tenorba kerültem. Az énekművészet szabályai szerint 22 éves koron alul nem szabad erősen s komolyan énekelni. Én ezt nagyon jól tudtam, de nem tudtam volna megállni, hogy némán vesztegeljek, amikor mások teli tüdőből énekelnek. A következmények hamarosan mutatkoztak, hangom fátyolos lett, ami különösen csendes éneklésnél, beszédnél feltűnő még most is. Hangom ereje megmaradt, de csengése erősen elkopott. De ez is jó volt arra, hogy megtudja; a hang csak vehiculum, amely a gondolatokat hordozza. /Ravasz/

Édesanyám igen megörült, amikor észrevette a zene iránti egyre fokozódó érdeklődésedet. De az már nem tetszett neki sem, hogy ez minden más iránti érdeklődésedet kiszorította. Naponta egy óránál többet ritkán tanultam, de nem múlt el nap, hogy két-három óra hosszat ne ültem volna a zongoránál, különféle összhangzatokat, vagy a hangom terjedelmét próbálva. Sokat magyarázta édesanyám, hogy az ilyen pasziókat tegyem el akkor, amikor mindenből tiszta jeles bizonyítványt hozok haza,-de én csak fújtam a magam nótáját. Valami igazam volt, mert később, theológus, s.-lelkész, de még most, lelkészkoromban is több hasznát vettem a zenei tudásomnak és éneklési készségemnek, mint pl. Keletázsia földrajzának, vagy, a gepidák vándorlásának.

Még egy szórakozásom volt, amelyet ma is űzök, ez a fényképezés. Negyedik gimnazista koromban kaptam, vagy vettem egy olcsó és egyszerű, de jó kis fényképezőgépet, s azóta, több kevesebb megszakítással, folyton fényképeztem. Őt vaskos albumom van tele felvételeimmel, de legalább tizenöt albumra volna szükségem, ha minden képem megvolna, amelyeket az idők folyamán elosztogattam vagy kiselejteztem. Putnoki s. lelkész koromban helyeztem új alapokra a fényképezést, egy új, különös ízű passziót fedeztem fel: apró, egy-két négyzetcentiméteres részleteknek a lehetőség határáig való felnagyítását. Számomra ez az izgató, s lényeges a fényképezésben: amikor a vetítő felületen megjelenik az eredeti parányi részlet 15 szörös nagyításban, s még mindig élesen, tisztán. Ez - titok, a többi csak technika. Ezen mindig elgondolkozom, -mennyire relatív ami világgépünk. Amit nagynak hiszünk, csak parány, amit felnagyít a szenvedély. Amit kicsinek látunk- óriásira nőhet. Nem lehet pontos és megbízható ítéletet alkotnunk semminek az értékéről, nagyságáról, mindennek csak a képét ismerjük, de a dolgot magát sohasem. És meg valamire tanított meg a fényképezés: arra, hogy milyen múlandó minden. A felvétel mely egy pillanatot örökít meg ma: tíz év múlva szinte üvöltve kérdi: hová lett mindez: Mivé lettek akkori kapcsolataid, érdeklődési körödöt mi tölti be, hová lettek a barátaid, mivé lettél Te magad?! A lencse felveszi a pillanatot -amely nincs többé. Kísérteties dolog egy tízéves albumban lapozgatni. Minden kép egy figyelmeztetés: Így volt, elmúlt, és soha többé nem lesz így.

Lelki, vallási életem is különösebb krízis nélkül folyt le. Nem voltak súlyos kételyem és nem voltam sohasem „radikális, forradalmi lélek” legalább is abban az értelemben nem, hogy a világ felfordítását az Úr Isten detronizálásával akartam volna kezdeni. Nem tudom, kinek a hatására, -mert nálunk a családban nem volt szokásban a Biblia olvasás – lettem már egészen fiatal, elemista koromban szorgalmas bibliaolvasó. Nagy öröömre szolgált, ha meg tudtam találni a Szentírásban az iskolában tanult bibliai történeteket. Nyáron át délutáni gyermekistentiszteletek is voltak az evang. templomban, ezekre is eljártunk és szorgalmasan feleltünk, katechézis. Később, amikor már ezekből úgy éreztem; hogy kinőttem, kezdtem elhanyagolni a templomba járást, s szereztem azt a tapasztalatot, hogy a serdülő ifjúság szellemi nívóját meghaladja a felnőttek részére tartott prédikáció. Ezért nem szerettem akkoriban még a rádiós-istentiszteleteket sem. Kb 14-éves koromban jutottam el oda, hogy fel tudtam fogni értelmekkel azt, ami az istentiszteletekben

racionális elem. Ekkor szorgalmas, jó templomjáró lettem, ha tehettem bementem vasárnap is Pozsonyba, a református istentiszteletre, egyébként pedig az otthoni evang. templomba jártam, még a hétköznapi istentiszteletekre is. Nem voltak megrázó vallásos élményeim, nem tudom, mikor lettem vallásos, mikor tértem meg. De a betanult s gépiesen mondott imádságról kb. 14 éves koromban tértem át az önálló, Istennel való beszélgetésszerű imádkozásra, - főleg Szalonnás János „A református Ifjú” c. könyvének hatása alatt, ahol magamra ismertem azokban, akik csak a Miatyánkot szokták elmondani lefekvés előtt s akik, az író szerint, csak szalutálnak a jó Istennek. A bibliaolvasást is az ő hatására kezdtem intenzívebben és rendszeresebben végezni s - nem tudom már miért - a Jelenések könyvével kezdtem. Erre az időre esik első prédikálási kísérletem Is. Persze, csak otthon, zárt ajtók mögött, amikor senkisémet volt otthon. Kikerestem egy textust, az I. Kor. 15:33-t, egy kicsit gondolkodtam rajta, majd Bibliával a kezemben, a tükör elé álltam és beszélni kezdtem róla. Két mondat, melyet előzőleg gondolatban kicirkalmaztam elég jól sikerült, de azzal vége volt a tudománynak s vagy két-három félbemaradt mondat után abbahagytam az, egészet. Majdnem egy év múlva próbálkoztam újra a „predikálással”. De ekkor egy vallásos újságban olvasott rövid kis elmélkedést bővítettem ki jó 20 perces beszéddé, a „hitetlenek”, „templomkerülők”, templomba későn jövők, ott nem éneklők és baptisták ellen” a finális tételben mindezeket az azonnali bűnbánatra hívtam fel és megbiztattam őket a latornak megbocsátó Krisztus kegyelmével. Ezt a beszédemet az utolsó szóig leírtam, a változatosság kedvéért németül, s nagyban készültem rá, hogy majd egy kimondottan nagy papnak bemutatom. De csak a már említett evang. lelkész legidősebb lányának mutattam meg, azt mondta rá, hogy ehhez hasonló förmedvényt a különféle bűnök és bűnösök ellen ő is írt már, de ez még nem prédikáció. –Ma már tudom, hogy igazat beszélt a pap-leányka.

Gimnáziumi életem alatt határozottam el magamat a lelkészi pályára. Nem tudom, mit éreznek azok, akik igazi „Interna vocatio”-ban részesülnek, s nem merem azt mondani, hogy én részesültem benne. Csak egy napon, miután sorban lettem már arról, hogy tanár, gyógyszerész, vagy vegyészmérnök legyek, talán a hatodik gimnázium vége felé jelentettem ki egész öntudatosan és határozottan, hogy én pedig teológus leszek. Otthon nem fogadták valami nagy lelkesedéssel a bejelentésemet, főleg anyagi természetű gondot okozott édesanyámnak. Bátyám már akkor III-éves teológus volt Losoncon, édesanyámnak elég nehéz volt őt is házon kívül iskoláztatni; ha én más pályára szántam volna el magamat, -otthon maradhattam volna, s mint bejáró diák végezhettem volna az egyetemem Pozsonyban. De annak ellenére, hogy kettőnk házon kívüli iskoláztatása édesanyám szerény fizetésének 4/5 részét felemésztette, édesanyám nem akart komolyan lebeszélni, pályaválasztásomban más irányban befolyásolni. Mások, tanárim, rokonaim, megkísérelték,- de sikertelenül. Elhatározásomban, –ez egyszer megingathatatlan voltam. Nem tudtam megmagyarázni, magam sem értettem miért, de minden áron teológus akartam lenni. Nem használtam nagyképzű szavakat, nem voltak világmegváltó gondolataim, nem törtem korszakalkotó reformokon a fejemet, még csak azt sem gondoltam, hogy „lesz belőlem olyan pap, amilyen még nem volt”. Csak egyszerűen, makacsul és megmásíthatatlan elhatározással - ezt az életpályát választottam. Lehet, hogy ez az igazi „Interna vocatio.” Mert víziókban, álmokban nem hiszek. Azt tartom, hogy aki azt mondja magáról, hogy Isten sugalmazására, Jézus Krisztus hívását követve, a Szent Lélek ihletése alatt lett lelkipásztorrá - az mind hazudik és nagyképzűsködik. Én akkor nem tudtam, hogy Isten akaratát cselekszem- e, vagy sem amikor életpályát

választottam. Még csak nem is kértem ki Isten tanácsát imádságaimban. Számomra elvégzett és megmásíthatatlan tény, - nem pedig terv - volt az, hogy theologus leszek. Azt hiszem, akkor tud az ember ilyen csökönyösen, önmaga előtt sem tisztázott motívumokból ragaszkodni egy gondolathoz, ha az nem az ő emberi – hanem Isten gondolata és akarata. Minden más tervemre, vágyama ezer argumentumot, magyarázatot tudtam és tudok felsorakozni, ezt az egyet nem tudom senkinek sem megmagyarázni, miért választottam a lelkészi pályát? Pedig nagyon sokan kérdezték, már tőlem. Rendszerint vállvonogatással feleltem. Ebben a tehetetlen mozdulatban van talán az egyetlen, elfogadható válasz arra a kérdésre. Miért lettem pap? Nem tudom! Az Isten tudja - Ő akarta.

Theológus éveim

A losonczyi teológia igazgatójával, Sörös Bélával 1934 június végén találkoztam először, amikor éppen az érettségi bizonyítvánnyal a kezemben felmentem Balogh Elemér püspök lakására, hogy a püspök urat az örvendetes eseményről tájékoztassam. Még most is emlékszem arra benyomásra, amelyet Sörös Béla akkor rám gyakorolt. Érzetem kézfogását, láttam sötétbarna, csodálatosan kifejező erejű szeméit és hallom csendes, nyugodt hangját. Éreztem, hogy aki ennek az embernek a hatása alá kerül, egy életen át nem tud szabadulni e hatás alól. 1934 szeptember végén utaztunk el bátyámmal együtt Losoncra, Ő mint IV.-éves, én mint tapasztalatlan és esetlen elsőéves „gólya.” A beiratkozás, elhelyezkedés ismerkedés első formalitásain átelve, megkezdődött a komoly, legkomolyabb tanulás. A losonczyi teológiának nem voltak rendszeresített professzorai. Budapesti, debreczeni vallástanárok, felvidéki jobb hírű lelkészek közül hívta be az előadókat Sörös Béla. Ő maga volt a teológia mindenese, amely tantárgyra nem akadt előadó, azt ő tanította.

A teológiára időnként behívott lelkészek vagy idegenből jött tanárok nem sok időt tölthettek egyszerre Losonczon, hiszen tulajdonképeni élethivatásuk más volt. Két-három hónapnál tovább egyik sem tartózkodott körünkben, s ez alatt a rövididő alatt sűrített óraszámban adta le az anyagot. Mi első évek is azonnal ízelítőt kaptunk ebből a sűrített programból. Heti 42 órány előadásaink voltak az első ciklusban, filozófiából, pedagógiából, pszichológiából és egyháztörténetből. Ezenkívül a görögöt addig nem tanultak – görög nyelvtant is hallgattak, mindnyájunkra nézve kötelező volt az angol nyelv és a zene. Ezenkívül még bibliai óráink is voltak. Karácsony előtt megvoltak az első kollokviumok a filozófiai csoportból, s megvolt első sikerem, mind a négy kollokviumi tárgyból jelest kaptam. Utána a legációválasztás és számomra az első legáció nagy izgalmai és szerény jövedelme, amely akkor mégis boldoggá tett.

Az első félévben elért nívót nem tudtam végig tartani. Később héberből csak kettes, ószövegségi bevezetésből csak hármasra tudtam kollokválni. Az év végén azonban, az első nagy, fontos, sőt sorsdöntő kollokvium - etikából, Sörös Bélánál, fényesen sikerült, Sörös később úgy nyilatkozott, hogy élvezet volt engem kollokváltatni.

A másodév is különösebb események nélkül zajlott. Ekkor már teológiai karmester voltam, azonkívül a gyülekezeti szervek bibliaóráin én vezettem az éneket. Elég sok időmet vette igénybe ez a foglalkozás, ami a tanulmányi eredményemen is átlátszott.- Az év vége felé azonban súlyosan megbetegedett Sörös Béla, sokan már a halálával is számoltak. Kénytelen volt kezeiből kiengedni az utolsó hónapokban a teológia vezetését, ami az ifjúság hihetetlen lezüllesztésével járt.

Csak lezúllásnak tudom minősíteni azt az esetet, hogy legnagyobb részünk az összes tantárgyakból elmulasztotta a kötelező kollokviumot s talán senki sem volt, aki rendesen lezárta volna az évet.

A harmadév elején, amikor alapvizsgát kellett volna tennünk, senki sem állhatott vizsgához. Lassan, nehezen pótoltuk a hiányokat, mert az új tantárgyakat is meg kellett tanulni, a régi, elmaradottakból pedig kollokválni kellett. Sikerült is szép lassan ledolgozni a mulasztásokat, amikor egy váratlan esemény felforgatta az egész teológia életét. 1936 november 28-án meghalt Szőke István, rozsnyói lelkész, aki addig az egyháztörténelmet adta elő teológiánkon. Egyike volt a legszigorúbb, de amellet legnépszerűbb előadóinknak. Temetésére természetesen testületileg készültünk, az énekkar is felkészült, de téves értesítés folytán egy nappal korábban utaztunk fel Rozsnyóra. Sörös Béla imát mondott a ravatálnál s azután autón hazautazott Losoncra, kiadva a parancsot, hogy az ifjúság, az esti vonattal szintén utazzék vissza. Megígértük, - de estére kitört a palotaforradalom. A rozsnyói vasútállomáson a teológus ifjúság megtagadta az engedelmességet, szörnyű hangzavar keletkezett s ott maradtunk, Rozsnyón. Részt vettünk a temetésen s elsírattuk Szőke Istvánt. Másnap azonban rossz hírekkel vártak bennünket a losonci állomáson azok, akik nem jöttek fel a temetésre. Sörös Béla a végsőkig felháborodott az ifjúság rozsnyói magatartásán s kegyetlen leszámolásra készült. Ez nem is késett soká. A főkolompókat eltávolította, - ezek más teológiákon helyezkedtek el, a kisebb bűnösöket pedig exmittálta. Nekem megmondta a kihallgatásomkor, hogy úgy fog megbüntetni, hogy javamra válják. Ez volt az emisszió. Abban az időben nagy lelkész és s. lelkész hiány volt a Felvidéken s harmadnegyedéves teológusokat küldtek ki a hiány pótlására. Érdekes volt exmittáltatásom. Sörös Béla nem mondta, hogy köteles vagyok exmisszióba menni. Csak megkérdezte, hogy a harmadévesek közül ki vállalkozik exmisszióba menni? Sokan jelentkeztek, de kit ezzel, kit azzal az ürüggyel ültetett le Sörös. Egyszerre világosság gyulladt az agyamban. Rájöttem, hogy ez olyan, mint amikor a lázadó katonatisztnak odaadják, csak úgy véletlenül, a revolverét, hogy lőjje agyon magát, mielőtt felakasztanák. Így tette velem Sörös Béla, élém nyújtotta az exmisszió lehetőségét, mielőtt kidobott volna a teológiáról.

Másnap ő maga exmittált a vasárnap délelőtti istentiszteleten s így kerültem Ipolypásztóra, Kovács Sebestyén Kálmán elaggott lelképásztor oldala melle. Az öreg urat agyvérzés érte s azóta tehetetlen volt. Beszélő képességét elvesztette, járni is alig tudott, - Káplán nélkül nem maradhatott. 1937. január 15-én foglaltam el állásomat, egy kissé szorongó érzéssel néztem a jövő felé. De ment szépen minden. Két hónapig tarott a száműzetésem, akkor visszahívott Sörös Béla. Büntetés volt a kiküldetésem, mert ismét elmaradtam egy néhány tárgyból de javamra szolgált, mert megismertem a gyakorlati életnek sok titkát s láttam, hogy sok minden nem úgy van, ahogy mi azt az iskolapadon megálmodjuk. Visszatérve teológiára, lázas buzgalomnál fogtam hozzá a tanuláshoz, sikerült is minden hiányt pótolnom, majdnem mindenből jelesre kollokválnom s bár az alapvizsgám még nem volt meg, — lezárnom a harmadévet.

A negyedév az elmaradt alapvizsgával kezdődött. Jelesre sikerült minden tárgyból s én nagyon boldog voltam. Azt hittem hogy, szépen, simán be fogom fejezni tanulmányaimat, de nem egészen így történt. Jött a dogmatikai, s már említett egykori pozsonyi hitoktatóm, aki közben teológiai előadóvá lépett elő, hihetetlen nagy terjedelmű jegyzetet diktált le egy jó negyedéven át. A Tavasz-féle dogmatikát egészítette ki, részint a saját, részint Barth Károly meglátásaival.

Ma is azt mondom, hogy ebből a nagy anyagból lehetett ugyan még jelesre vizsgázni, de tudni nem lehetett. Szépen elmaradtam a kollokviummal kétszer egymásután és csak a kápláni vizsga előtt egy nappal sikerült lekollokválnom. Nem tudom, mi történt az előadó úrral: szigoráról közismert volt; rettegett a vizsgáitól, kollokviumaitól mindenki, az én kollokviumom, de a kápláni vizsgám is olyan könnyű, olyan formális és felületes volt, mintha, nem is a félelmetes hírvű dogmatikus, hanem csak az egyszeri kis pozsonyi káplán vizsgáztatott volna ismét. Még csak arra sem volt semmi oka, hogy velem kivételt tegyen, mert soha sem csináltam belőle titkot, hogy nem rokonszenvezem vele s nem becsülöm túlságosan - mégis annyira elnéző és jóakarátú volt, hogy szinte magam is szégyeltem. Pl. tudni kellett az athanáziosi hitvallást latinul és görögül. Tőlem a kollokviumon megkérdezte, hogy akarom elmondani: Mondtam, hogy legszívesebben magyarul mondanám el. Beleegyezett, mire kiderült, hogy, magyarul sem tudom elmondani. Mégis jeles lett a kollokviumom.

De Itt már eleibe vágtam az eseményeknek. A IV. év elején nagy szenzációja volt a theológiának. Egy női hallgató pap-kislány iratkozott be a theológiára. Pár napig csodájára jártunk, de azután megszoktuk. Talán csak én nem tudtam megszokni sohasem, nekem továbbra is izgatta a fantáziámat, s talán a szívemet is. De nem csak talán, mert ma – a feleségem. De erről majd később írok.

1938 szeptember 22-én, amikor a csehszlovák köztársaság gerendái már recsegtek, ropogtak, amikor tele volt katonával az ország, amikor egész Európa túlfűtött, lázas izgalommal leste az események kialakulását - folyt le a kápláni vizsgánk. A vizsga izgalmai feledhették felünk a politikai eseményeket. De másnap már kijött a részleges mozgósítási parancs, és zsúfolt katona vonaton utaztunk: kik, ahová tudott. Én Rozsnyóra mentem, az ottani lelkésszel már leleveleztük, hogy elfogad káplánjának. Ott kezdődött hát s. lelkéssz szolgálatom.

Segédlelkészi éveim

1938 szeptember 24-én érkeztem még Rozsnyóra. Itt töltöttem a csehszlovák köztársaság végnapjait, itt kísértem orgonán, még cseh uralom alatt, 20 év után első ízben a Himnuszt, itt ért a felszabadulás örömnapja és itt szolgáltam, rövid megszakítással 1940 október 13-ig. Közben Uzapanyiton töltöttem majdnem két hónapot, mint időtöltő h. lelkész, 1939 május közepétől július 1-ig.

Munkaköröm érdekes és változatos volt Rozsnyón. A gyülekezetnek nem volt kántora, így azt a megoldást választottuk, hogy princípálisommal, Vizváry Lászlóval felváltva orgonáltunk. Aki prédikációban szabadnapos volt, az volt a kántor. Én voltam a nagyobb zenész, losonci theológus koromban tanultam meg az orgona kezelését s negyed éves koromban fizetett kántora is voltam a losonci gyülekezetnek. Örömmel végeztem Rozsnyón is az énekvezéri szolgálatot; de a gyülekezeti vegyeskart is én vezettem. Ezen kívül a vallástanítás is az én kötelességem volt különböző iskolákban, kivéve a gimnáziumot. A felső osztályokat szívesen tanítottam, az alsókért nem lelkesedtem azonban túlságosan. De legkedvesebb kötelességem a prédikálás volt. Majdnem mindig a saját beszédeimet mondtam, ezeket az utolsó szóig kidolgoztam. Ha idegen beszédekhez nyúltam, ezeket is annyira átdolgoztam, hogy talán maga a szerző sem ismert volna rájuk. Itt tapasztaltam azt az igazságot, amit később Darányi Lajos írt meg, hogy mindenki tud beszédet írni, akinek egy kis bátorsága van hozzá. Hogy milyenre sikerül az a beszéd, az megint

más kérdés, de én azt vettem észre, hogy amit az ember szívesen ír meg és úgy mondja el, azt a gyülekezet szívesen hallgatja. Szívesen hallgattak engem is. Szónoki sikereim mindenesetre voltak - hogy igehirdetői eredményem volt-e, ezt ítélje meg az Örökkévaló Isten.

Rozsnyói káplán koromban jelentek meg az első írásaim nyomtatásban. A Ref. Igehirdető is közölte bejegyzéseimet. Kormányzó urunk neve - napja alkalmából írtam egy ünnepi cikket a Rozsnyói Hírlapba, 1938-ban. Attól kezdve gyakran írtam közérdekű cikkeket, színházi kritikákat, különféle beszámolókat ebben a lapba. Az ugyancsak Rozsnyón megjelenő klerikális Sajó-Vidék valami otromba támadást intézett a protestánsok ellen 1939 nyarán. Hírlapi polémia indult meg, amelyből én is kivettem a részemet. Ugyancsak rozsnyói segédlelkész voltam még, amikor megjelent az első igehirdetési termékem nyomtatásban. A Felvidéki Prédikátor c. folyóirat, melyet Konkoly Th. István, jánosi lelkipásztor szerkesztett, közölte le egy temetési beszédemet, ha jól emlékszem, az 1940 évi júniusi számban. Azóta is több beszédem jelent meg e lapban, 1943 januárjában bekövetkezett megszűnéséig rendszeresen dolgoztam számára. Néha fordításokat, a legtöbbször azonban önálló beszédeimet küldtem be s amint hallom, nem csak előkönyörgő tanítók, de lelkésztársaim is gyakran felhasználták a beszédeimet.

A losonci theológia 1939-ben megszűnt s amikor a papvizsgám esedékessé vált, már Sárospatakra kellett mennem. 1940 szeptember 20-án tettem le a papi vizsgát, jeles eredménnyel. Aminek azért örülök különbsebben, mert a losonci theológia jóhíret mentettem meg - többedmagammal – a jól sikerült vizsgán. Örömmel tapasztaltuk sajátmagunkon, hogy a sokat bántott „bócheriskolának” csúfolt losonci theológia hallgatói semmivel sem maradtunk el a patinás, jóhírű, évszázados alapokon nyugvó sárospataki theológia hallgatói mögött. A lelkészi oklevél megszerzése után nemsokára megkaptam az áthelyezésemet Pelsőcre, Samu István lelkész oldala mellé. Október 14-én hurcolkodtam át Pelsőcre. Ez nagyobb gazdagabb gyülekezet volt, mint a rozsnyói, több volt az adminisztráció, kevesebb a hittanóra, de még ezt a keveset sem végeztem valami nagy örömmel. Többet kellett prédikálnom, mert a vasárnap délutánok majdnem kivétel nélkül mind az enyémekek voltak, a főnököm csak minden második vasárnap délelőtt fungált. Én vezettem a leánykört is, de sokszor az asszonykörbe is nekem kellett mennem. Ezenkívül az én kötelességem volt még a világ leghaszontalanabb lelkészi, vagy liturgusi munkája: a reggeli könyörgések tartása. Ezekre soha senki sem járt, csak az iskolás gyermeket, ezek is csak parancsszóra. De azért minden reggel el kellett végezni, könyörgéssel és bibliaolvasással. Roppant kellenül végeztem, mert semmi értelmét nem láttam. Szívesen vállalkoztam volna mindennapos esti bibliamagyarázatra, - a bűnbánati heteken tartottunk ilyeneket - gyülekezet előtt, de edzőket a csendes miséhez, vagy még inkább: zugmiséhez hasonló könyörgéseket mélységesen utáltam. Bizonyára a principálisom is utálta, azért bízta rám.

Egy évig voltam Pelsőcön, s nem a legjobban éreztem magamat, lakásom is elég rossz volt, más okok is közrejátszottak, hogy örömmel fogadtam az esperesi rendelkezést, 1941 október 1-i hatállyal putnoki segédlelkésszé nevezett ki, Oláh István lelkipásztor oldala mellé. Október hatodikán utaztam Putnokra, utolsó segédlelkészi szolgálati helyemre. Az itteni munkakör nagyon kedvemre való volt. Itt is megvolt ugyan a reggeli könyörgés, de volt más is. Mindjárt azzal kezdtem, hogy egy gyülekezeti kis vegyeskart szerveztem, amelyből a nők később kiváltak és Ifjúsági énekkar címen működött tovább. Színdarabot is rendeztünk: az „Elnémult harangokat” hoztuk színre s egyúttal gyülekezeti otthont is építettünk. Színpadot ácsoltunk, színpalakat festettünk,

legtöbbet dolgozott maga a principálisom, Oláh István, aki úgy kezelte a gyalut és fűrész, mint-ha tanult mestersége volna. Szép gyülekezeti munka folyt Putnokon más tekintetben is, gyorsan telt az idő és sok szép, kedves emlékem fűződik ottani szolgálatomhoz, de benyomásaim annyira frissek, hogy nem tudok róluk beszámolni. Ma még nem tisztán, epizód-jellegű és mi a fontos, lélek- és életformáló esemény putnoki emlékeim között.

1942 június 28-án választott meg 21 szótöbbséggel lelkipásztorává a feledi ref. gyülekezet. Megválasztásomat nagy harcok előzték meg s nagy harcok követték. Volt egy helybeli akinek igen erős volt a pártja s az én jóakaróimnak nagy ügyességgel tapintattal, sokszor ravaszsággal kellett hadakozniuk az érdekemben, hogy a szavazást az én javamra dönthessék el. Persze, az ellenpárt bírósági panasszal élt a választás ellen, az egyházmegye jóváhagyta a választást, ekkor a kerülethez is felebbeztek s végre is az 1942 november 13-i kerületi bírósági ülésen nyert végleges elintézészt az ügy. 1942 november 13-án iktatott be állásomba Konkoly Thege István, jánosi lelkész, egyházmegyei főjegyző, régi pártfogóm és jóakaróm.

1942 december 29-én esküdtem örök hűséget Kovács Mártának, Kovács Lajos -Abaujnádasdi lelkipásztor és Körössy Margit leányának. Apósom szikszói kurta-nemes családból származik, anyósam azonban - ameddig csak vissza tudunk menni az anyakönyvek kapcsán – lelkészi sarjadék, úgy anyai, mint apai ágon, feleségem volt annakidején a losonci theológia első és utolsó női hallgatója, egy évet végzett el, jeles eredménnyel. De mivel akkor már kapcsolatunk komoly és örökre szóló volt, nem folytatta tanulmányait, hanem édesanyja irányítása mellett a háziasszonyi élethivatásra készült fel. Még 1939 szept. 11-én húztam az ujjára a karikagyűrűt s azóta - hosszú, kápláni éveim alatt - rendületlen hűséggel, kitartással és türelemmel várt rám, míg végre számunkra is elhozta az örökkévaló Isten kegyelme az elhelyezkedés és családalapítás idejét.

Háromnegyed éve vagyok már feled-gortvakisfaludi lelkipásztor. Ez az idő túlságosan rövid ahhoz, hogy alkotásokról, eredményekről számolhatnék be. Mint újítást vezettem be a téli hónapokban a szerda esti istentiszteleteket az iskolában, folytatom a leányköri munkát, kis leányénekkart szerveztem, amely vallásos estéden és egy hazafias ünnepen működött közre. Amennyire a rossz közlekedési viszonyok engedik, végzem a szórványmissziót is, a várgedei és a korláti szórványban szoktam kb. hathetenként istentiszteletet tartani, az úri szent vacsorát pedig kiosztom valahányszor a gyülekezetemben úrvacsoraosztás van.

Érdekes, hogy most azok a legnagyobb jóakaróim, a nehéz közellátási viszonyok mellett a legnagyobb segítők, akik valamikor az ellenpárthoz tartoztak, s akik fellebbezésükkel egy fél éven át megakadályozták a beiktatásomat. Az én pártom nagy része pedig - mintha elhidegült volna irántam. Lehet, hogy nagyon sokat vártak tőlem, – pedig semmit sem ígértem, – lehet, hogy egy ideig még ismeretlen félreértés vagy egy akaratlan ballépésem rontott a kapcsolatainkon, mindenesetre nincs meg már köztünk az a szívélyes jó viszony, amely az első napok - talán egy kissé ünnepi – hangulatát jellemezte.

Itt megáll a toll a kezemben, amit még ezek után írhatnék, már nem önéletrajz, hanem napló lenne. Lelkipásztori pályám kezdetén állok az életemben is még épen csak hogy, túl jutottam a kezdetén. A többit Isten tudja, látja, Ő a kezdet és a vég, Ővé a dicsőség örökön-örökké.

1943. szeptember 26.

FELSŐBASKÓC

Mossóci Jakab 1621⁵³

FELSŐKEMENCE

Prágai Vencel 1590

Jessenius György 1740 – 1741

Bánócra távozott.

Szepessi Sz. István 1743 – 1750

Endrédi Stetinius János 1750 – 1755

Sziléziába távozott.

Mihályi Bunyitai László 1755 – 1775

Jessenius Joel 1775 – 1779

Restére távozott.

Kovács Ferenc 1779 – 1782

Csehországba távozott.

Komjáthy Sándor 1782 – 1790

Golopra távozott.

Szentmiklósi József 1790 – 1819

Vajkócról érkezett.

Tóth János administrator 1819 – 1820

Tályáról érkezett.

Belényesi József 1820 – 1829

Tályáról érkezett.

Sőrés András 1829 – 1847

Bánócról érkezett.

Sárossy István 1847 – 1852

Petrás János 1852 – 1854⁵⁴

Solymosra távozott.

FELSŐLÁNC

Szászvárosi István 1700-as évek

Szászvárosi István 1714 –1716

Miskolczi Baltazár 1720

---

53 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H48. Felsőbaskóc.

54 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A50. Felsőkemence.

Szesztai András 1724
Némedi Sámuel 1736 – ?
Szesztai András 1742
Szöllősi András 1744 – 1752
Szentpéteri János 1752 – 1755
Bodolay Gergely 1755 – 1758
Sóvári András 1758-1762
Komjáti István 1762 – 1766
Zemlényi István 1767 – 1768
Jenei Mihály 1768 – 1771
Bagosi Gábor 1771 – 1774
Bátori György 1774 – 1790
Romp Szabó József 1790 – 1792
Rácz Sámuel 1792 – 1799
Pataki János 1799 – 1805
Gönde János 1805 – 1831
Kéri János 1831 – 1835
Bogoly András 1835 – 1869
Nikházy László 1869 – 1872
Gömöri Péter 1872 – 1879
Üveges Dániel 1879 – 1887
Tóbiás Gyula 1888 – ?⁵⁵

Baski István önéletrajza

Születtem 1908. szeptember 11-én Abaúj Torna vármegyének Vilmány község nevű falujában. Egy olyan korszakban láttam napvilágot, amikor ez a világ az angol és német, a francia és német antagonizmus miatt a vajúdas idejét élte. Látszólag nyugalom és békeség volt még a világon, de belső erők már olyan hatalmasan dolgoztak, hogy hat éves koromban már felforgatták Európa nagyobb részének a nyugalmát, s 1914 ben a koncot féltő németek miatt kitört a világháború. A nagy világháború emlékéből él már valami az én lelkemben is. Ott él a küzdő édesanyám emléke, akit az édesapám 11, 9, 6 és 4 éves gyermekekkel, 30 k. holdas gazdasággal s egy már tehetetlen apai nagyapával magára hagyott. Láttam az anyámat aki háztartást vezet, gyermeket nevel, gondoskodik, látom a 11 és 9 éves fiú testvéreket, akik könnyeikkel öntöztek meg minden általuk felszántott barzsdát. Látom zokogni orcájukat amikor az egyik szántógyeplővel húzza, a másik a földről tolja a sáros ekét a szekérre. – Az elemi iskoláimat 1914-ben kezdtem el s mivel

---

55 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A38. Felsőléc.

a nagyobbik bátyám a háború miatt nem lehetett a sárospataki főiskola diákja, ezért a háború után a szüleim engem akartak beküldeni 1920-ban helyette. Eme szándékukban megakadályozta őket az, hogy az akkoriban járványosan fellépő vérhas betegségnek én is egy majdnem halálos áldozata lettem. S amikor ebből 6 hétig tartó súlyos betegség után kigyógyultam, szervezetileg annyira gyenge lettem, hogy gondolni se lehetett az iskoláztatásomra. Három év kellett ahhoz, hogy fizikailag megerősödjek s ekkor én már 14-ik élet évemet is betöltöttem. Túlhaladt koromra való tekintettel a szüleim már le is mondtak az iskoláztatásomról. Jött azonban egy váratlan fordulat, 1923 őszén az én legkedvesebb barátom a szülei beadták a spataki főiskolába diáknak. A barátom utáni vágyakozás felkeltette bennem is a tanulni vágyás érzését, amit aztán semmivel sem lehetett eloltani. Így aztán az édesanyám felutazott az akkori püspök úrhoz, Révész Kálmánhoz Miskolcra s engedélyt kért tőle arra, hogy engem túlhaladott korom ellenére is felvegyenek a sárospataki iskolába. Ezzel a püspöki engedéllyel vitt be aztán édesanyám Patakra 1923. október első napjaiban. Patakon egy felvételi vizsgán kellett átmenni s miután képességeim megfelelőnek találták ott is maradtam. A kötelességeimet igyekeztem elvégezni s már harmadikos gimnazista koromtól kezdve nevelősködtem, hogy ezáltal könnyítsen azon az áldozathozatalon, amit az én szüleim én értem hoztak. A nevelősködés különösen később azért nem vált áldássá, mert a magam kötelességét nem tudtam olyan jól elvégezni, mint kellett volna. Theológus koromban a szüleim anyagilag már alig bírták, ezért nemcsak a sok tanítvány vállalásával, hanem a reggeliről és vacsoráról való lemondással kellett lehetővé tenni, hogy tanulmányaimat félbe ne szakítsam. Sok nélkülözés, nagy lemondás és nagy teherhordozás mellett Isten segítségével 1935. szept. 16-án vállaimra vehettem az Isten hűségés/ elkötelezésére/ szolgálatára elkötelező palástot. 1935. szeptemberétől 1937. június végéig a sárospataki angol internátusban voltam felügyelő s 10-12 gyermeknek instruktora. Az itt eltöltött idő idegileg jobban megviselt mint az előző 12 év. 1937. okt. 3-tól 1938 március 26-ig pedig Tornynosnémetiben segédlelkészkedtem. Innen hívott meg egyhangúlag a felső-alsólánci-buzitai-restei négyes egyház lelkipásztorának. Lelkesi állásomat elfoglaltam 1938. március 26-án. 1938. május 8-án vettem feleségül még a bölcsőben kiválasztott ideáloamat Csulya Olgát, Csulya László vilmányi kántortanító leányát. Házasságunkból született 1940. november 22-én Gyöngyike nevű lányunk és 1943. november 12-én István nevű fiunk.

Azok az egyházak, amelyeknek lelkipásztora vagyok a cseh megszállás alatt voltak 1938-ig. S ha két évtizedes megszállás alatt nyelvükben és nagyobb %-ban értésükben is megmaradtak magyaroknak, de a [...] tiszteletüket elvesztették. Az én lelkipásztori életem egyik legszomorúbb tapasztalata az, hogy a híveink igen nagy többsége nem becsüli lelkipásztorában az Isten szolgáját sem. S minél jobban odaáldozzuk életünket az ő szolgálatukra, annál szolgáltaibb módon bánnak mi velünk. Ez nem a hiúságunkat sérti, hanem azért fáj olyan igen mert ha valaki nem becsüli az Isten követét, az nem sokat ad az Istenre sem. Lelkipásztori életem másik nagy megoldatlan problémája a bűnös ember és az úrvacsora. Ugyanis az én élettapasztalatom szerint nincs olyan gyülekezeti tag, akivel engesztelhetetlen haragom ne volna, nincs olyan lélek aki úgy állana az úrasztalához mint minden haragosával megbékélt ember. A harag pedig a legszörnyűbb bűn, mert olvassuk János apostolnál, hogy aki haragszik az ő atyja fiára, az embergyilkos. Mi tehát lelkipásztorok embergyilkosoknak osztogatjuk az úrvacsorát, vagyis tudatosan kárhazatot etetünk és itatunk az előttünk álló híveinkkel. Van-e és volt-e bátor lelkipásztor az egy Kálvin

Jánoson kívül, aki kezét leengedné vágni, de haragvó bűnös embernek nem adná oda az úrvacsorai szent jegyeket. Mi is talán éppen azért leszünk a kárhozat [...] mert tudottan hozzájárulunk a reánk bízottak kárhozatra juttatásában. Ezekben kívántam röviden összefoglalni az életem eddig eseményeit.

Felsőlánc 1944. február 9.

FELSŐRŐCSE

Márkus András 1794 – 1797

Vámossy Mihály 1797 – 1801

Bánócra távozott

Kovács János 1801 – 1820

Péter András 1821 – 1823

Kovács János 1823 – 1825

Meleg József 1826 – 1846

Diószegi György 1847 – 1854

Benedek János 1854 – 1898

Szakál István administrator 1898⁵⁶

FELSŐVÁLY – ALSÓVÁLY – GÖMÖRMIHÁLYFALVA

Kiss János 1550

Nagy Kristóf 1579

Szentmiklósi János 1608

Tolnay György 1608

Görgelyi Balázs 1626 – 1839

Liszikai Péter 1639

Szepsi Pál 1718 – 1731

Pap István ?-?

Vitéz Bálint 1731 – 1763?

Szombati Mihály 1764 – 1766

Szívos János 1766. április 23. – 1777

Átányra választották meg.

Varannai Mihály 1778 – 1779

Soós Gábor 1780. március – 1789

---

⁵⁶ Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F15. Felsőrőcse.

Zádorfalvára ment.

Kis András 1789 – 1796

Szendrőre ment.

Felesége Tóth Sára.

Gyermekeik:

Susánna. 1789. október 4.

Erzsébet. 1792. január 6.

Lidya. 1795. április 30.

Hayas /Hajas/ János 1796 – 1812

Felesége Csengery Julianna.

Gyermekei:

Erzsébet. 1797. július 15. – 1810. október 8.

Susánna. 1799. október 8.

Agyagas Molnár Sámuel 1812 – 1827. június 15

Putnokról jött.

Első felesége Dávid Sára, elhunyt 1814. június 17-én. Második felesége Hanvai Sándor Katalin, házasságot kötöttek 1815. november 22-én, elhunyt 1817. április 25. Harmadik felesége Czegléd Katalin, házasságot kötöttek 1818. január 16.

Gyermekeik:

Benjámín 1814. június 19. – 1816. október 21.

Susánna. 1819. január 14. – április 1.

Benedek. 1820. március 21.

József. 1821. november 7. – 1825. június 15.

Gedeon. 1824. január 5.

/Vécsei/ Takaró Lajos 1827 – 1837. április 17.

Putnokról jött, Harmacra ment.

Felesége Hubay Mária. Elhunyt 1829. február 20.

Gyermekek:

Mária. 1828. október 26.

Gáspár. 1831. május 30.

Kupay János 1837. április 27 – 1849 (1837 – 1838 káplán)

Hanváról jött Hétbe távozott.

Bőcsön született, szülei: Kupay András és Nagy Judit.

Felesége Kádár Anna, szülei: Kádár János és Fazekas Sónia.

Gyermekek:

Barnabás. 1840. december 30. – 1841. február 5.

Dénes. 1844. január 25.

Kolos Dániel 1849. április 29. – 1861

Sárospatakra ment.

Szülei: Kolos István és Máthé Mária.

Felesége: Major Teréz. Szülei: Major József és Piber Mária. Házasságot kötöttek 1851. szeptember 3.

Gyermekeik:

Mária. 1853. március 16.

István. 1854. december 16.

Barnabás. 1857. január 13.

Ilona, Vilma. 1859. augusztus 10.

Kálniczki Endre 1861 – 1889 (1861 – 1862 h. lelkész)

Szülei: Kálniczki András lelkész és Soltész Zsuzsanna.

Felesége: Fágler Mária, szülei: Fágler László és Banko Mária. Házasságot kötöttek 1868. május 23. Elhunyt 1881. május 11.

Gyermekeik:

Irma, Olga. 1869. augusztus 1.

Vilmos, Jolán. 1872. február 8.

Kupai Dénes 1889. május 5. – 1904. július 2.

Első felesége Kónya Vilma, Mezőcsában született. Elhunyt 1890. január 5. Második felesége: Simon Erzsébet, szülei: Simon Sámuel szútori lelkész és Bodon Amália. Házasságot kötöttek 1891. május 5.

Gyermekeik:

István. 1894. november 4. – november 7.

Anna. 1898. november 25.

Vájtó Lajos 1903. szeptember 10. – 1905. április 25.

Deésy Sándor 1905. április 11. – 1906. április 24. (h. lelkész)

Sajókeszire választották.

Réthy Andor 1906. május 6. – 1907. április 23.

Kálozról jött, Balogra ment.

Lőkös Sándor 1907. április – 1914. április

Páskaházáról jött, Sajósenyre? ment.

Felesége: Bárdos Ilona, Karolina.

Gyermekeik:

Sándor. 1911. július 23.

István. 1913. december 8.

Séra Lajos 1914. április – 1919. augusztus 12.

Felesége Dóczik Erzsébet.

Gyermekeik:

Lajos. 1915. június 29.

Károly. 1916. november 12.

Séra Lajos 1919. augusztus 12-én 32 éves korába elhunyt.

Vargha Lajos (kálozai beszolgáló lelkész) 1919. augusztus 17. – szeptember 7.

Nagy Zoltán (h. lelkész) 1919. szeptember 7. – 1921. október 9.

Lórántházán született. Szülei: Nagy András és Vajcsík Zsuzsanna.

Felesége Pál Lídia. Házasságot kötöttek 1933. szeptember 6.

Pósa Béla 1921. június 26. – 1925. december

Gömörszkárosról jött.

Vargha Lajos (kálozai beszoigáló lelkész) 1925. december – 1926. június 13.

Pál Ferenc 1926. június – 1929. április 24.

Volt hubói lelkész.

Székely Bertalan 1929. április 24. –

Volt szútori lelkész.

Felesége Pozár? Irén.

Gyermekei:

Katalin. 1932. március 3.

István 1933. március 23.

Sarolta. 1935. május 22.⁵⁷

Székely Bertalan önéletrajza

1894. augusztus 28-án születtem Sajórecskén, hol hasonló nevű édesatyám tanító volt, édesanyám neve Szabó Borbála.

Iskoláimat a sajórecskei ref. elemi iskolában kezdtem, ahonnan 5 oszt. elvégzése után a dobsinai áll. polg. fiú iskolába iratkoztam be. A polgári 4 oszt.–nak elvégzése után mentem a sárospataki gimnázium 5ik osztályába. 1913. június 20-án érettségiztem.

A gimnázium elvégzése után a sárospataki theológiai akadémiára iratkoztam be. A theológia elvégzése után 1917. december 19-én exmittáltattam. Kápláni szolgáltot kezdtem Runyában s ott működtem 1919. IX. 1ig. 1919. X. 1től 1924. II. 19ig. Hanván működtem mint káplán. A forradalom és cseh megszállás miatt csak 1920. szept. 10-én tettem első lelkészképesítő vizsgát Sárospatakon. A második lelkészképesítő vizsgát. 1921 szept. 13-án tettem le Rimaszombatban a slovenskói tiszáninneri ref. e. ker. lelkészképesítő bizottság előtt. 1923. aug. 7-én házasságot kötöttem Pozár [?] Irénnel, Kövi község ág. Ev. egyházi tanítójának lányával. Feleségem Kövi községben született. 1924. januárjában Szútor egyházközség lelkészének megválasztottak. 1924. II. 19-én mint káplán Szútorba rendeltettem, ott működtem 1925. IV. 25ig. mint káplán, 1925. IV. 25 től 1929 IV. 24ig mint rend. lelkész. 1929 évben a felsővályi gyülekezet választott meg lelkészéül , s itt 1929. IV 24 től a mai napig szolgálok.

Házasságkötésemet Isten csak 9 év múlva áldotta meg gyermekkel. 1932. III. 3-án született Katalin nevű leányom. 1933. III. 23-án István nevű fiam. 1935. V. 22-én Sarolta leányom.

Felsővály, 1943. december 10.

---

57 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Felsővály, Alsóvály, Gömörmihályfalva. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D68. Felsővály.

GÁLSZÉCS

Hédervári István 1570
Ráckevei Gyurói Pál 1598 – 1609
Váci Gergely 1619 – 1627
Kassai Leőke János 1634
Szerdahelyi Péter 1645
Olaszliszkai István 1693
Böszörményi János 1712
Mihályi János 1718 – 1749
Gönczy György 1725 – 1729 körül
Vásárhelyi Szegedi István 1749 – 1785
Beregszászi Pál 1785 – 1787
Breznay István 1787 – 1814
Ádám István 1814 – 1835
Kanicz András 1835 – 1842
Császár Pál 1842
Sárkány Ferenc 1842 – 1846
Császár Pál 1846 – 1877
Sárkány Imre 1878 – 1900⁵⁸

GARBÓCBOGDÁNY

Pátkai István 1585
Németi Gergely 1586
Egri Bálint 1587
Györkei Gáspár 1588
Selyebi György 1607
Újhelyi Literatus János 1610
Telkibányai Mihály 1612
Hejcei Pál 1616
Kassaujfalusi János 1620
Szathmárnaményi Mihály 1626
Sz. Jakaby Pál 1637
Perényi Péter 1665
Fogarasi Tamás 1678 – 1679
Jablontzai István (János?) ? – ?
Tállyai Mihály 1680 – 1690
Szendrey János 1686

---

58 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H10. Gálszécs.

Kazintzy János (lévita) ? – ?

Szedekérsi István (lévita) ? – ?

Kálmántzi József (Sámuel?) 1690

Bányai György 1691 – 1711

Korláti István ? – ?

Böszörményi István ? – ?

Miskoltzi Márton 1711 – 1715

Zsarnóra ment.

Bikki /Bikle/ Miklós 1715, vagy 1719 – 1728

Csányra ment.

Wári /Vári/ Miklós 1728 – 1745

Gyermekeik:

Miklós. 1745. február 4.

Szentmiklósi János 1745 – 1746

Újvárra ment.

Szinyei K. Sámuel 1747 – 1749

Péderre ment.

Göntzi Gábor 1750 – 1752

Vajkócra ment.

Gyermekeik:

János. 1752. június 15.

Sárad /Sarudi/ István 1753 – 1754

Felesége Detskei Kis Éva.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1754. május 28.

Átányi András 1754 – 1800

Szekeres János 1800 – 1826

Első felesége Tordai Klára, elhunyt 1806. december 1. Második felesége Zsarnai Sára.

Harmadik felesége Sarnay Sára.

Gyermekeik:

János. 1801. február 14.

Sámuel. 1804. szeptember 1.

Klára. 1810. július 27.

József. 1812. szeptember 28.

Zsuzsanna. 1815. március 20.

Mária. 1817. február 5.

Domby /Dombi/ József 1826 – 1831

Felesége Sarkady Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1826. július 17-én.

Budaházy Károly (s. lelkész) 1831 – 1832

Baranyay András 1832 – 1833

Felesége Dengelegi (Maklári) Krisztina, házasságot kötöttek 1832. május 29. Szülei: Den-

gelengi Mihály és Maklári Julianna.⁵⁹

Nemes Károly 1833 – 1835

Felesége Verebélyi Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Ferenc. 1834. október 14.

Szendrey Széchényi István 1835. április 7 – 1842. április 6.

Első felesége Szilvássy Ottilia, elhunyt 1840. március 21. Második felesége Okrucky Terézia.

Gyermekeik:

Barnabás. 1840. március 7. – 1841. november 11.

Ferdinánd. 1842. augusztus 7. – 1843. április 3.

Nemes Lajos 1842 – 1847

Felesége Komjáthy Eszter, házasságot kötöttek 1845. április 7-én. Édesapja Komjáthy János hejcei ref. lelkész.

Gyermekeik:

Etelka, Johanna. 1846. február 12.

Gyula, Lajos. 1847. október 2.

Bittó János 1847 – 1860

Felesége Nemes Erzsébet.

Gyermekeik:

Anna. 1849. január 22.

Katalin. 1850. október 30.

János. 1856. január 20.

Bertalan. 1860. március 1.

Kovács János 1860 – 1881. július 20.

Oláh Péter 1881 – 1885

Erdődbe ment.

Tóbiás Gyula (h. lelkész) 1885 – 1886

Szalánkra ment.

Szobonya István 1886 – 1893

Felesége Balácsi Ilona.

Gyermekeik:

Irén. 1892. január 5. – január 6.

Szakall Elek (h. lelkész) 1893. augusztus 1 – 1894. március 1.

Ifj. Kiss Lajos 1894 – 1934

Felesége Kenyeressi Róza.

Gyermekeik:

Andor. 1894. július 12.

Ilona. 1895. november 2. Házasságot kötött Kiss Gyulával 1916. október 19-én.

Árpád. 1898. november 11. – 1899. július 4.

Árpád. 1900. április 21. – 1916. május 5.

---

⁵⁹ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Kassa.

Dezső. 1905. március 3. – szeptember 6.

Séra László 1935. április 1. –

Felesége Szönyey Erzsébet.

Gyermekeik:

Mária, Magdolna. 1939. augusztus 27.

Segédlelkészek:

Erőss Pál 1940. április 1. – 1941. december 1, 1943. április 1. –

Tóth Kálmán 1942. január 1. – november 1.

Vajthó István 1942. november 1. – 1943.⁶⁰

Séra László önéletrajza

1907. szeptember 30-án születtem a Zemplén vm-i Alsóregmec községben, ahol nagyapám a Sennyey grófnoknál volt gazdatiszt. Apám Séra János hardicsai lelkész, aki páczeni paraszt családból származik míg anyai részről a Szendrey és Pécsújfalussy Péchy családok nemesek.

Elemi iskoláimat Páczinban és Hardicsán jártam, majd a két első gimnáziumot Debrecenben végeztem, ahol az Andaházy-Szilágyi Mihály nemesi internátusban laktam. Itt végig éltem a román megszállást – szüleimtől három határ választott el s másfél évig nem láttam őket. Majd húsz évre a cseh megszállás alá kerültünk. 3-8. gimnáziumaimat Sárospatakon végeztem. Itt hat éven keresztül voltam a Hegyaljai Erő cserkészcsapat tagja, a könyvkötő őr s vezetője. Theol. Tanulmányaimat a losonczi szemináriumban végeztem, ahol áldott emlékű Sörös Béla tanítványa voltam. Mind a három nagy vizsgámat jeles eredménnyel végeztem. Majd káplán lettem Ipolypásztón, Újbarson s Rimaszombatban püspöki káplán Péter Mihály püspök úr mellett. Innen hívott meg egyhangu meghívással 1932. ben a Szomotor-vécsi gyülekezet lelkipásztorának. Itt halottaiból kellett fel építeni az egyházat. Templomát akkor szedtük rendbe valamennyire, lelkészlakja úgy nézett ki, mint egy düledező alföldi csárda. Két és fél évi itt létem alatt állandóan építettük pénznélkül, ahogy lehetett. Közben küzdenem kellett a magyar gyülekezet óriási vallási közönyével amint családlátogatással sem tudtam meggyőzni. 60. esztendő írásban kimutatható papi bűne és egyházi züllés volt ott az előzmény, amit egy ember munkája nem tudott helyre hozni. De Isten Lelke megkezdte a maga munkáját itt s elindult a gyülekezet új életébe.

Innen 1935. április 1-én egyhangu meghívással a garbócbogdányi gyülekezetbe, jelenlegi munka helyemre választott meg a gyülekezet. Itt is lelkészlak renoválásával kellett kezdenem működésemet. Mikor ez állást elfoglaltam, tudtam, hogy ez egyike a legnehezebb őrhelyeknek, magyar végvér, ahol az idegen hatóság minden támadásával számolnom kell. De vállaltam álla-

---

60 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Garbócbogdány. Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A20. Garbócbogdány.

mi fizetést úgysem kaptam, mert magyar érettségim volt, s mind a három nosztrifikációs vizsgán a szláv nyelvből elbukhattak, nagy rosszakarattal. Öntudatosan folytattam a harcot gyülekeztem és magyar fajtám megmaradásáért egészen a felszabadulásig. Ennek a harcnak sok érdekes eseménye és tanulsága van, amiknek megírása azomban a jelen Szentistváni idők nem alkalmasak.

Itt gyülekeztem rendezett, híveim vallásilag fogékonyak és ezen a téren messze fölötte állanak a szinmagyar gyülekezeteknek –de munkám nagy százalékát a nemzetiségi harc, és megmaradásunkért folytatott sajátos munka foglalja le. Sajnos a felszabadulás ugyszólván semmi könnyítést nem hozott e téren.

1932. ben megnősültem. Feleségül vettem Szőnyey Erzsébetet Rimaszombatból, akik anyai ágon a neves hanvai Darvas családból származik. Isten három gyermekkel áldott meg. Erzsébet, László és Mária-Magdolna.

Erőss Pál önéletrajza

1916. április 16-án születtem Tarczavajkócon, ahol édesapám: néhai Erőss Károly ref. lelkész volt. Édesanyám Kőszeghy Wineckler Edith. Édesapám még 1917 júniusában meghalt s fiatalon özvegyiségre jutott édesanyám, 3 kisgyermek anyja, Györkére került tanítónőnek, az ottani ref. egyházi népiskolához. Az elemi iskola 5 osztályát Györkén végeztem, a magyar ref. népiskolában.

1926-ban kerültem a kassai magyar tannyelvű reálgymnáziumba, ahol 1934-ben érettségi vizsgát tettem. Időközben, 1927 szeptemberében Alsólánra költöztünk, ahová édesanyámat kántortanítónőnek választották meg. Édesanyám a mai napig is Alsóláncon tanít.

Édesanyám gyermekkoromtól kezdve úgy tervezte, hogy lelkészi pályára menjek s magam is mindig erre készültem. Így kerültem 1934-ben a losonci theológiára, ahol theológiai tanulmányaimat végeztem.

1938 szeptember 22-én tettem I. lelkészképesítő vizsgát Losoncon „jó” eredménnyel. Már előzőleg, mint exmittált segédlelkész, 1938 július 1-től a Felső-Alsólánci gyülekezetben szolgáltam 1939 március 31-ig.

1939 április 1-től 1940 április 1-ig Szilicén voltam helyettes lelkész.

Onnan Garbócbogdányra kerültem mint segédlelkész, az alsóhutkai leányegyházban teljesítettem szolgálatot 1941 november 30-ig.

A II. lelkészképesítő vizsgát 1941 május 12-én tettem le Sárospatakon „jó” eredménnyel.

1941. december 1-től 1943 április 1-ig Kassán voltam segédlelkész. Onnan ismét Alsóhutkára kerültem, ahol a mai napig is végzem s. lelkészi szolgálatomat. Séra László garbócbogdányi lelkész vezetése mellett.

Alsóhutka, 1943. szept. 27.

GATÁLY

Bánóci Huszár János 1606

Leleszi János 1619⁶¹

GECELFALVA

Trebechovinus Pál 1599

Zwarovicius Illés 1609⁶²

GERCSELY

Bikki János 1619

Komáromi Mihály 1619

Bikki János 1620

Fabritius János 1644

Farkas János? – ?

Nagy János ? – 1759

Isák István ? – ?

Lovas Sámuel 1759 – 1763

Felesége Bodon Mária.

Gyermekeik:

Mária. 1759. október 13.

Herczik /Horváth/ Pál 1763 – 1768

Felesége: Göntzi Sára.

Gyermekeik:

Moyses? 1763. május 24

Eszter. 1765. október 20.

? fiú. Elhunyt 1764. november 29-én.

Deli László 1768 – 1771

Felesége Bányai Éva.

Gyermekeik:

Susánna. 1769. április 24.

Váczai János 1771 – 1773

Felesége Herczik Sára.

---

61 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H49. Gátaly.

62 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D78. Gecelfalva.

Mádi Gönczi István 1773 – 1777

Felesége Berta Mária.

Gyermekeik:

Sámuel. 1773. március 1.

Nánai Benjámín 1777 – 1784

Gyermekeik:

Benjámín. ? – 1777. október 27.

Éva. ? – 1777. október 28.

Veszprémi András 1784 – 1790, 1799 – 1802

Szentesbe ment.

Felesége: Molnár Julianna.

Gyermekeik:

Mária. 1785. – 1801. június 15.

Julianna. 1787. szeptember 30.

Dániel. 1800. november 16.

Diószegi János 1790 – 1795

Mihályiba ment.

Felesége: Szegedi Klára.

Gyermekeik:

Terézia. 1791. január 20.

Klára. 1793. június 7.

Barczai János 1795 – 1799

Mihályiba ment.

Veszprémi András 1799 – 1803

Czika József 1803 – 1805

Abarára ment.

Felesége Gál Susánna.

Sebő Sámuel 1805 – 1806

Nagyráskára ment.

Szentgyörgyi Cs. Gergely 1806 – 1812

Magyarizsépbe ment.

Felesége Bunyitay Zsuzsanna.

Gyermekeik:

István. 1806. szeptember 24.

Adorján József 1812 – 1819

Kisazarba ment.

Felesége Balog Susánna.

Gyermekeik:

Károly. 1813. augusztus 26.

Katalin. 1817. március 27.

Szabó József 1819 – 1820 (káplán)

Kisazarba ment.

Tóth János 1820 – 1826

Magyarizsépbe ment.
Felesége Somosi Susánna.

Gyermekeik:

Menyhért. 1822. november 6.

Borbála. 1825. április 20.

Czigányi János 1826 – 1843

Zemplénbe ment.

Felesége Kovács Mária.

Tamás 1827. május 27. – július 31.

Erzsébet. 1832. augusztus 18.

Rátz /Raiz/ József 1843 – 1851. február 20.

Felesége Liszkay Mária.

Sarkadi István 1851 – 1859. március 1.

Lasztomérba ment.

Felesége Nagy Julianna.

Gyermekeik:

Piroska. 1853. február 15.

Szilágyi István 1859. március 1. – 1863. március 18.

Lasztomérból jött, Bánócra ment.

Tóth Pál 1864. március 18. – 1879. március 26.

Kisráskáról jött, Szöllőskére ment.

Felesége Kövér Terézia, házasságot kötöttek 1864. június 15.

Gyermekeik: Erzsébet, Sónia. 1865. május 14.

Kozma Antal 1879 – 1900

Kisráskáról jött, Magyar-Jesztrebbe ment.

Első felesége Kozma Julianna, elhunyt 1790. december 5. Második felesége Kádár Anna, Kőrösladányban született, szülei: Kádár Mihály és Kuklis Susánna. Házasságot kötöttek 1891. október 7.? Elhunyt 1890. december 5.? Harmadik felesége Czigányi Erzsébet, elhunyt 1893. június 6.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

István. 1881. június 20.

Halva született gyermek. 1890. szeptember 29.

Második feleségétől:

Erzsébet. 1892. augusztus 12. – 1892. augusztus 25.

József. 1889. január 13.

Margit. 1894. május 1.

Gyula. 1897. szeptember 1.

Bottka Bertalan 1900. április 24. – 1941. január 1.

Miglésről jött.

Felesége Molnár Vilma.

Gyermekeik:

Bertalan, Zoltán. 1900. szeptember 4.

Jolán, Ilona. 1903. május 21.

Dezső, Gyula. 1906. április 26.

Török Zoltán s. és h. lelkész 1940. október 15. – 1941. szeptember 28.

Bátyuba költözött.

Kájel Béla 1941. szeptember 28. –

Sátoraljaújhelyről jött.

Felesége Egry Mária.

Gyermekei: Éva, Mária.⁶³

Kájel Béla önéletrajza

Születtem: 1911 ik év, dec. 20.-án. Hosszuláz, Zemplén vm. Atyám: Kájel Márton, -anyám: Untener Anna, kisbirtokosoknak 7 élő gyermek, – közöttük én az 5. dik. – Községünk, s így családunk II. József idejéből való Késmárk vidékéről német (cipcer) telepítés, -amely teljességgel elmagyarosodott, (senki egy szót nem tud németül) érzélem tekintetében is.

Elemi (állami) iskolában vallásoktatóm (Dr. Enyedy Andor jelenlegi püspökünk) felkereste atyámat, hogy amennyiben módja van, küldjön Sárospatakra iskolába kitaníttatás végett.

1922 szeptemberében beirattak a gimnáziumba.

1930 június 28-án általános elégséges eredménnyel érettségít tettem.

Ugyanez év szeptemberében a Theológiára Sárospatakon beiratkoztam, majd 1934 szept. 28.-án jó eredménnyel I-ső, 1936 szeptember 18.-án II.-od lelkészsképesítő vizsgát tettem ugyancsak jó eredménnyel.

Iskolai pályafutásom igen sokszor küzdött a 7 gyermeket nevelő szüleim részéről súlyos anyagi viszonyokkal.

Pályaválasztásom a szülői kívánság mellett a magam részéről is régi elhatározás volt. Községünkben a közvetlen rokonságból Kájel Mihály volt bulcsui (Bereg m) lelkész, / mh. 1942. dec. 28/ kinek atyja anyai nagyanyámmal édes testvér volt.

Ugyancsak községünkben száramztak, bát talán csak Kájel Endre született itt, de testvére: István is szülői révén, kik III-ad fokon nagybátyáim. /Dunafadd és Balatonendréd lelkészek/

Segédlelkézi szolgálatom helyei megegyeznek a törzskönyvi lapomon feltüntetett helyekkel és időkkel, azzal a hozzátevéssel, hogy 1936 június hónapban szóbelileg Berzék községbe /Zemplén m/ rendelt esperesem az ottani lelkészválasztás körül felmerült zavarok lecsillapítására, valamint annak gyors lebonyolítására.

---

63 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Gercsely. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H11. Gercsely.

Tiszakarádi szolgálatom idejében 1939 december 22 – 1940 január 11-ig tifus betegségben az ujhelyi Erzsébet kórházban feküdtem, majd e hó végig szabadságon voltam.

A már elmített Berzék egyházközségen kívül Láca-i és Alsómihályi-i egyházközségekben voltam megbízva a lelkipásztori állás betöltésének [...] volt.

1934 dec. 29.-én jegyeztem el: Egry Máriát, feleségemet. A várankozás és akkori kápláni sors sok nehézségével küzdve tartottunk ki egymás mellett 1940 november 3-ig, amikor is mint Sátoraljaújhelyi s. lelkész püspöki engedély alapján megesküdtem, a már azidőtájt mutatkozó gercselyi választás sikerének reményében.

Feleségem: született Molnár Mária, Sárospatakon született 1914 nov. 22.-én, édesatyja József, az első világháborúban a déli fronton esett el, foglalkozásra nézve gazdatiszt. Feleségem testvére vitéz Egry József jelenlegi Karos-i lelkész-tanító, született: Molnár József. Atyuk elhalálózása után édesanyjuk Egry Ferenchez ment nőül, ki szintén gazdatiszt és a világháborús érdemei alapján vitéz-i címet nyerve gyermekeit adoptálja, nevére átíratva és Józsefet várományossá téve 1930-ban. /Közelebbi dátum vitéz Egry József életrajzában./

1940 november 3-án Pere községben /Abauj/ m. esküdtünk.

1941 augusztus 26.-án Éva Mária nevű leányunk született. Ugyanez időben megválasztottak meghívás útján jelenlegi helyemre lelkésznek s állásomat szeptember 28.-án elfoglaltam.

Legnagyobb részt szlovák ajkú községünkben a mi kislétszámú /66/ hiveink birják a magyar nyelvet is, azonban különösen a felszabadításig inkább beszéltek a szlovákot. Folyóegyházunk Kiszte. /72 lélekszám/ Ugyanilyen nyelvviszonyok, mint itt. Mindezek mellett magyarérzelműek és ilyenirányú törekvéseimet megértik, támogatják. A viszony gyülekezet és közöttöm jó. Kimondottan pásztorális gyülekezet és etekintetben sok munkával és fáradtsággal veszem fel mindnyájuk gondját. A vallásoktatás, konfirmáció, előkészítés és énektanítás terén igyekszem különösen eredményeket elérni és ezeken keresztül egyháznak, magyarságnak megtartani hiveinket. Jelenleg e [...] Fáradozom, hogy számbelileg is többet jelentsük. Az ONCSA révén telepítési akció van folyamatban, sok gyermekes magyar és református családok részére.

Rövid két évi szolgálatom mélyebb tapasztalatok adására még nem elegendő. Saját lelki világom tekintetében pedig annyit mondhatok, hogy nehéz, sok tekintetében súlyos sorsom, és pályám mégis szép. Ezt a kápláni évek küzdelmeiben is éreztem. Van hivatástudatom, és ezt a nehézségekkel vállalom.

Nyelvismeret tekintetében a helyzet rákényszeríti a szlovák /tót/ nyelvben való előrehaladást, irodalmi, vagy tudományos munkával való foglalkozásban eddigelé súlyos anyagi gondok és az azokkal való küzdelem mind saját, mind az egyházunk helyzetében, meggátolják. Theológián is, és jelenleg is azonban részt vettem gyakorlati theológiai és egyházjogi pályamunkák megírásában, legtöbb esetben szerencsével.

1942 okt. 8.-án tartott egyházmegyei gyűlésen az egyházmegyei vallásoktatás szakfelügyeletével bíztak meg. Egyébb tisztségem nincs.

GICE

Tolnai György 1599
Nagybányai Ferenc 1608
Pelsőczy János 1610 – 1640
Ardai János 1640 – 1665
Ladmóczy István 1665 – 1667
Kis Pál István 1667 – 1701
Szoboszlai Mihály 1701 – ?
Német István 1721?
Szepsi Pál 1722?
Jolsvai István 1716 – 1720
Almási Sz. János 1720 – 1722
Sárkány Sámuel 1722 – 1725
Ecsegi D. János 1725 – 1729
Nagyváti Pál 1729 – 1741
Szerencsi István 1741 – 1743
Katona Mihály 1743 – 1746
Emódi András 1746 – 1763
Molnár János 1763 – 1769
Fejérvári János 1769 – 1790
Petheő István 1790 – 1795
Szombati József 1795 – 1802
Maklári István 1802 – 1842
Maklári Lajos 1842 – 1854
Horvát Lajos 1854 – 1884
Kovács Frigyes 1884 – 1895
Dusza János 1895 – 1897
Farkas Miklós 1898 – 1906
Magyar István 1906 – 1929
Deési Sándor 1929 – 1943
Dózsa Molnár Dániel 1943 – (h. lelkész)

Segédlelkészek:

1938 után Vályi József, Tóth Mihály, Molnár Sámuel⁶⁴

---

64 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Gice. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D16. Gice.

Dózsa Molnár Dániel önéletrajza

1914. év január 1. én születtem Sajólénártfalván. Reál gimnáziumban a megszállott felvidéken Rimaszombatban, végeztem 1934/45. isk. évben. Theológiai tanulmányaimra Losoncra, csehszlovákia egyetlen magyar főiskolájára, iratkoztam be s ott is abszolváltam valamint az első lelkészképesítőmet is ott szereztem meg. 1939. január 25-én. A theológiai tanulmány és az I. lelk. képesítő között történt meg a visszatérés. II. Lelkészképesítőmet Sárospatakon szereztem meg 1942. szeptember 22.én, jó eredménnyel. Szolgálati helyem sorrendje: Szútor h. lelkipásztori minőségben 1939. III. tól 1940. szept. Vámosbalog 1941. május. Aggtelek:: 1941. augusztus mint s. lelkész és tanító, 1941. okt. Runya: mint h. lelkész. Hanván 1941. okt. 1943. júl. 22 ig, mint h. lelkész, s addig s. lelkész. Gice: 1943 július 22 től a mai napig h. lelkipásztori minőségben.

A megszállás alatt végeztem nemzetmentő munkámért, a cseh hatóságok rosszallását, fenyítést és intelmét s az ezzel járó megfigyelést érzem. Főiskolai tanulmányaim ideje alatt az egyesült magyar párt főtitkárának segítségére és kezére dolgoztam több társammal. Utasításukat végrehajtottuk. Tehát magyar munkát végeztünk. Visszatérésünket megelőző időben a statáriális bíróság intézkedésének megszegése és lázítás miatt a cseh katonai hatóság statáriális bírósága ítélete alatt állottam, s halál büntetést róttak ki reám és Fejes István tart. hadnagyra. Isteni kegyelem megmentett. Kormányzó Urunk a Nemzetvédelmi kereszttel tüntettek ki, mint egyik legfiatalabb ref. lelkipásztort. 252 sz. hiv. lap.

Gice, 1944. március 15

GÖMÖRHORKA

Göde István 1791 – 1795

Nagy Gábor 1795 – 1801

Tóth János 1801 – 1808

Zeheryére távozott

Bakó Ferenc 1808 – 1810

Körtvélyesről érkezett; itt halt meg.

Vécsei Takaró Lajos 1811 – 1820

Hubóról érkezett

Kiss István 1820 – 1831

Hubóról érkezett, Nemesmartonfalára távozott.

Török János

Martonfalváról érkezett 1831 – 1846

Sajórecskére távozott

Csurgai Ferenc 1846 – 1878

Sajórecskéről érkezett

Magyari István 1878 – 1880
Szkárosi Gusztáv 1880 – 1911⁶⁵

GÖMÖRRÁKOS

Albini György 1600
Haisky András 1608⁶⁶

GÖRÖGINYE

Turóci Mihály 1599
Selecenus Boldizsár 1609
Selecenus János 1610 – 1622
Selecenus Boldizsár 1623 – 1624
Árvai Kubinyi Jakab 1624
Lucsivnai Márton 1625 – 1626
Árvai Kubinyi Jakab 1628
Stubnyai György 1644 – 1645

GYÖRKE – FELSŐCSÁJ

Toronyi Miklós 1585
Enyickei Simon 1586 – 1587
Felnémeti György 1587
Ujhelyi Márton 1588 – 1591
Györkei Gáspár 1596
Váci N. Péter 1621 – 1625
Györkei Sámuel ? – ?

Említetik első lelképásztorul, aki a “györkei veszedelem” idején lelképásztorokodott Györkén.

Jablántzai János /István/ 1674 – 1675

Innen Nádasdra ment és ott is halt meg.

Tállyai Mihály 1675 –?

Tornyos Németiből hozott Györkére 1676-ban. Innen Bogdányba vitetett és ott is halt meg.

---

65 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D24. Gömörhorka.

66 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D79. Gömörhorka.

Bányai György 1684 – 1690

Bogdányból jött Györkére és itt 1684-1690-ig lelkészkedett. Györkén halt meg.

Kálmáncsi /Kálmánchi/ Sámuel 1690 – 1700

Bogdányból jött 1690-ben Györkére. Itt volt 1700-ig, majd inenn Bödbe távozott.

Újvári István 1700 – 1703

Sárospatakról hozatott 1700-ban. Itt volt 1703-ig, majd innen Szinyére ment.

Kálmáncsi /Kálmánchi/ Sámuel 1703 – 1712

Bödből jött vissza Györkére 1703-ban. Itt volt 1712-ig. Göncön halt meg.

Medjaszai /Medgyasszay/ János 1712 – 1716

Rozgonyból jött. 1712–1716-ig volt Györkén, majd Bihar vármegyébe távozott.

Keresztúri /Keresztúry/ György 1716 – 1718

Abaráról jött. 1716–1718-ig volt Györkén. Innen Azarba ment.

Gönczi János 1718 – 1720

Demeteről jött 1718-ban. 1720-ig volt Györkén, majd Villányba ment.

Sz. Mártoni János 1720 – 1737

Bárczáról jött 1720-ban.

Bódis Ferenc 1737 – 1741. március 29.

Újvárról jött.

Felesége Szabó Zsófia, elhunyt 1742. december 29.

ifj. Bódis Ferenc 1741 – 1746

A sárospataki Collegiumból hozatott 1741-ben. Itt tartózkodott 1746-ig, majd ekkor Göncz Ruskára távozott. Ő szedte rendbe a Györkén addig lelképásztoroskodottak neveit.

/Tarcali/ Kovács Pál 1746 – 1750

Vilmányból jött.

Komjáthi Mihály 1750 – 1756**Tordai Ferenc 1756 – 1774**

Devecserből jött.

Felesége Rakovszky Sára.

Gyermekeik:

Mária. 1760. február 24

Tordai Sámuel 1774 – 1812. március 16.

Nagy Tarczali rektoriáról hozatott el Györkére 1774-ben. 1812 március 16-ikán halt meg.

Györkén életének 75-ik hivatali folytatásának 40-ik esztendejében.

Felesége Csécsi Klára.

Szabó János (adminisztrátor) 1812. március – 1813. április 17.**Pap András 1813 – 1820**

Mint Abaujvár-i esperesi káplán hozatott Györkére 1813 április 7-ikén.

Felesége Bodnár Sára. Házasságot kötöttek 1814. április 12-én.

Gyermekeik:

János. 1816. január 18.

Emódi Amdrás 1820 – 1824. június 24.

Felesége Csáy Sára.

Sutha János (adminisztrátor) 1824 – 1825, 1826 – 1842

Bárcáról jött.

Felesége Apáthy Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1825. január 11-én.

Nyerges Ferenc (káplán) 1825 – 1826

Felesége Borka Zsuzsanna.

Hadházy László 1842 – 1864

Rásonyból jött, Szepsibe ment.

Felesége Péchy Izabella, szülei Péchy Péter és K. Vajdai Szentimrey Judit. Házasságot kötöttek 1853. június 6-án.

Iván János 1864 – 1892. október 25.

Vily-i származású. Csenyétéről került Györkére 1864 áprilisában. Itt lelkészkedett 1892 október 25-ikén bekövetkezett haláláig, 70 éves korában hunyt el. Egyházmegyei tanácsbira is volt.

Felesége Jámbor Amália, elhunyt 1868. április 5-én.

Szobonya István 1893. március 28. – 1938. április.

Bereten született 1860. január 17-én. Bogdányból jött Györkére. Nyugalomba vonulása után Kassára költözött.

Felesége Balázs Ilona, elhunyt 1895. január 26. Második felesége Balázs Anna, elhunyt 1905. augusztus 5. Harmadik felesége Váczy Ilona.

Gyermekeik:

Margit, Erzsébet, Mária. 1894. január 26. – 1917. július 21. Házasságot kötött Frenzel Béla lelkéssel 1914. szeptember 29-én.

Ilona, Ella. 1895. január 26. – június 29.

Erzsébet. 1898. június 23.

Anna. 1902. augusztus 8. – 1925. április 29.

Sarolta. 1905. augusztus 5. – 1906. március 25.

István. 1910. február 26.

Bodon Aladár 1938. június 5. –

1912. április 10-én született Nemesradnóton.

Felesége Szombathy Lenke, apja Szombathy István királyszentistváni lelkész.

Gyermekeik:

Aladár, Mihály. 1942. január 29.⁶⁷

---

67 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Györke-Felsőcsáj. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A24. Györke.

Bodon Aladár önéletrajza

1912 április hó 12-ikén születtem Nemesradnót-on/Gömör vmegyében./ Szüleim: Bodon Barna és Bodon Apollónia a százados ősök foglalkozását űzik: a földművelést. Egyikük a Kis Bodon Család, másikuk a Nagy Bodon Család nemesi levelét őrzi ládafijában.

Szülőfalum, mely a vadvirágos Balog-völgyén foglal helyet és amely Pósa Bácsinak, a gyermekek aranyzavú és szívü költőjének a szülőhelye, arról nevezetes, hogy minden időben adott egy-egy gyermeket a középiskolának. Így történt, hogy az elemi iskola 5-ik osztályának kijárása után, az iskolatanító ösztönzésére is, no meg a nagyapám határozott akarata folytán, aki úgy a családban, valamint a község életében midig vezetőszerepet játszott. 1913 szeptember hó 1-én bevonultam a közel levő, kis, polgári város, Rimaszombat gimnáziumába. Búcsúzáskor nagyapám erősen rámnézett, de mosolygott is biztatolag és csak enyit mondott: Hát aztán, fiam, tudod mi az erő?-akarát, mely előbb, vagy utóbb, de borostyánt arat. Drága, kedves ajándék az „életbe” induló gyermek számára és ezt ő mindannyi szót megismételte, valahányszor csak meglátogatott tanulmányaim folyamán. Ő már akkor tudta, hogy miért mondja ezt, később én is hamarosan megértettem.

Az az iskola ahová kerültem ezt a nevet viselte: csehszlovák állami magyar reálgimnázium szlovák osztályokkal. Pedig azelőtt ez volt a címe: Egyesült Protestáns Fögimnázium. Sajnos kisebbségi sorsban kezdettem tanulmányaimat, az édes hazától való elszakítottóságban, szülőfalum és Rimaszombat, mint a drága magyar föld egy-egy vérző darabja az ugynevezett: „csehszlovák állam” fennhatósága alá került 1918-ban. Így kerültem én be egy csehszlovák bizalmi ember által vezetett gimnáziumba, akik az iskolát a felekezettől elvették és az államnak átjatszották. Elképzelhető, hogy az iskola államhü vezető igazgatója és tanárai milyen különbséget tettek mindenben a magyar és szlovák osztályok között. Szálka volt minden magyar a szemükben és annak örültek volna, ha ahogyan nőtt az ő osztályuknak a száma, ugyanúgy fogyott volna a magyar osztályoké. Meg kellett állnia a helyét a magyar diáknak. Ehhez kel lett a nagyapám ajándéka, melyet utravalóul adott: az akarát. Bennem nem is volt hiba, mert csendes és lelkiismeretes szorgalommal annyira vittem, hogy mind a nyolc osztályt kitüntetéssel végeztem. Magyarságomból a gimnáziumi csehszlovák irányzat egy mákszemnyit sem tudott elvenni, mert azt nem engedte egyrészt a származásom, másrészt az állam által meghagyott régi magyar tanárok minden napon megújuló és még titkon is folyó, új virradat jövetelét jelző áldott magvetése és nem utolsó sorban maga a kisváros magyar lakosságának életemre való hatása. Rimaszombat magyarság tekintetében mindig szilárdan állott. Ahol csak menteni, vagy tartani kellett egy magyar ügyet a tösgyökeres „bati” kispolgár és a hivatalokból kiűzött és nyugdíjazott magyar „urak” mindig egyek voltak. Szabadidőnkben egy-egy ilyen családban megfordulni annyit jelentett, hogy megnemalkuvó magyarok között voltunk. Az érettségimet 1931 június hó 26-ikán kitüntetéssel tettem le.

A kisebbségi élet, amely magyar „tanul” emberre abban az időben súlyos keresztként nehezedett, nagy kérdés elé állított középiskolai tanulmányaim elvégzése után. Most már hová, merre? Állami foglalkoztatottság elérése vagy csak álom volt, vagy pedig csunya valóság, mert az embert az állammal való megalkuvásra, illetve erős magyarságának feladására kényszerítették. Két pálya volt, ahol még nem volt nagy szavuk az „új honfoglalóknak”: a papi és a tanítói pálya. Szegény nagyapám, aki sajnos időközben meghalt, mindig papot szeretett volna belőlem csináltatni,

no meg, a szüleim is így vélekedtek és habár nem valami nagy lelkesedéssel, de azért egyik szomszéd falusi teológus barátom rábeszélésére beiratkoztam a sárospataki teológiai akadémiára.

Tekintettel arra, hogy már augusztus végén jelentkeztem, csak soronkívül vettek fel, csak azért mert jeles érettségi bizonyítványt vittem. Abban az időben meg nem fogták a theologusokat, de küldözgették. Sárospatakon sajnos csak egy évig tanultam. Ez az egy év azonban éppen elég volt arra, hogy örökre megszeressem magát az iskolát, tanáraival egyetemben és magát a helyet a nagy kerttel és a Bodroggal. Soha nem felejttem el, milyen boldog voltam, mikor néhány évvel ezelőtt a felszabadulás után, először mehettem el újra Patakra.

A rimaszombati u. n. „csehszlovák érettségi” nem jó volt, az alapvizsgálathoz, sok tárgyból kiegészítő vizsgákat és érettségit kellett volna tennem. Aztán az országhatáron való átkelésim alkalmával, a csehszlovák hatóság állandóan vérig bosszantott motozásaival, szabadságom ideje alatt pedid többször igazoltatott, mint Magyarországon tanuló fiatal embert, ezért elhatároztuk Bőd István szinten megszállt területi évfolyamtársammal, hogy a II évfolyamra Losoncon iratkozunk be az ottani teológiai szemináriumba.

Így kerültem el Patakról Losoncra a Sörös Béla iskolájába. Sokszor hallottam már erős kritikákat ezen szemináriummal szemben, de úgy érzem erősen tévedtek az illeők: tudatalanul és tapasztalat nélkül merészeltek kritizálni, ha nem is állott többszázados múlt ezen intézmény mögött, de tiszta lelkiismerettel állíthatom, hogy mindig hivatása magaslatán állott és az elszakítottágnak ebben az idejében olyan munkát végzett, amelyikkel kevés, anyagilag is jól megalapozott és neves tanárokból is bővülködő intézmény dicsekedhet csak. Az egész szeminárium egy ember hitén épült fel de ez a hit olyan erős volt, hogy százfelé is tudott sugározni. Sörös Béla hite olyan tüzeket tudott gyújtani a fiatal szivekben, amelyek soha ki nem alusznak és az ő szebb magyar jövődő várása olyan lelkesedéssel tudta eltölteni a hallgatók lelkét az elnyomatás keserű esztendeiben, hogy bizony ez a cseh uralom alatti szeminárium különbb magyarokat nevelt, mint bármelyik „anyaországi” iskola.

Sárospatakról jeles indexel érkeztem Losoncra, mivel az akarat még mindig megvolt bennem, a hátralévő háromévet is jelesen végeztem el. Alapvizsgám is meg káplani vizsgám is jeles eredményű. Losoncon olyan évfolyamba kerültem be, amelyik éppen a tizedik évfolyam volt szeminárium fennállása óta. Káplani vizsgakor a konventi vizsgáztató bizottság elé kellett állanunk. A Konvent ekkor éppen Kassán ülésezett. Ide kellett tehát nekünk jönni vizsgázni. Meg is érte a fáradságot, mert a tizedik évfolyamnak minden tagja, minden tárgyból tiszta egyesre vizsgázott. Ez a kápláni vizsga 1935 május hó 25-iken volt.

Kápláni szolgálatomat tiszasalamonban, Szücs István esperes mellett kezdettem meg 1935 június hó 1-én. A „Pista Bácsi” mellett eltöltött négy szép hónap ott a gyönyörű Tisza partján olyan kedves emlék, melyet soha nem fogok elfelejteni. A 80 éves, de mindig derült és vidám lelkű principális a maga élettapasztalataiból bőségesen csorgathatott a kezdő káplánnak, akármi-lyen hasznos, szép és kedves is volt ez a tiszaparti élet, ugyanezen év október 1-en le kellett vetnem palástomat és katonának öltöztettek fel. Öt kemény téli hónapot kellett kitöltenem ebben a ruhában, amely (durvaságánál fogva, meg márkájánál fogva sem volt kedves előttem. Hányszor megaláztak bennünket magyar református papokat ebben a ruhában.

Éppen Prágában töltöttem katonai szolgálatom utolsó hónapját, amikor Varga Imre rimaszombati lelkipásztor meghívása jutott el hozzám, hogy leszerelésem után nem mennék-e el hozzá

káplánnak. Bár egy skóciai stipendiumról mondtam le, de rimaszombatba oda, igenis el kellett mennem káplánunk. Hogyne mikor így visszakerültem oda, ahol a fiatalságomat töltöttem. Az itteni városi gyülekezeti élet, a sokoldalú szolgálattal teljes kötelezettsége, nagy próba elé állított, de becsületesen kiálltam úgy érzem és ez alatt sokat is erősödtem eljövendő szolgálatom számára Varga Imrében igazi barátot kaptam, akivel testvériesen megosztottuk a kisebbségi magyar lelkipásztor minden örömét és siralmát. Itt szerettem volna megélni Rimaszombat és benne a hitet és magyarságot mindhalálig megtartó református egyház idegen uralom alól való felszabadulását.-Nem így rendelte Isten. Miután 1937 június hó 30-ikán Losoncon jeles eredménnyel lettem a II lelkészképzés vizsgámat is, 1938 tavaszán a györkei ref. gyülekezet egyhangú meghívása az abauji végekre szólított. Nagy feladat előtt álltam. Mindenáron magyarnak megtartani a györkei reformátusokat, mert az államhatalom mindent elkövetett, hogy tótokká tegye. Vállaltam. Biztam a jó Istenben. 1938 június hó 5-ikén volt a beiktatások, Pünkösöd II-ik napján. Beiktatóim: Papp József régi vallásánárom, nagyszalánci lelkipásztor, egy. megyei főjegyző és Fekete Miklós egyházmegyei gondnok.

A magammal hozott lelkesedéssel kezdetem munkához az örömnapiok után. Az itteni magyarság valóban nagyon szomorú állapotban volt. Kiszolgáltatva teljesen a járási főnök, illetve csendőrség kényekedvének. Istennek hála nem kellett a harcot megmentésük érdekében megvívnom, mert az ősz elhozta felszabadításunkat. Istenem, micsoda öröm volt, amikor kitűzhattük tornyunkon a 20 évig rejtgetett, szakadozott, molyette, egérrágta magyar zászlót. Olyan lelkesedés vett erőt rajtunk, hogy szinte azt hittük: mienk a világa. Ime érdemes volt kitartani, mert e vidéken a mi iskolánk tartott ki egyedül a magyar tanítási nyelv mellett. Azután egymásután jött a tavasz, nyár, ősz és tél. Peregtek a levelek és az évek és azt is meg kellett tapasztalnom, hogy nem igaz az, hogy a határkölés megmentheti a magyarságot a pusztulástól, nem igaz az, hogy az a legnagyobb szenvedés, amelyet idegen uralom alatt hordoz az ember magyarságáért. Sokkal fájóbb, mikor magyar a magyart marja.

Kétévi „legénykedés” után, megfogadva a bibliai tanácsot /nem jó az embernek egyedül/ házasságot kötöttem Szombathy Lenkével. Szombathy István királyszentistváni lelkipásztor leányával. Házasságkötésünk 1940 december 4-ikén volt. A jó Isten házasságunkat fiú gyermekkel áldotta meg, aki 1942 január hó 29-ikén született és aki az apja nevét kapta keresztelés alkalmával.

Mostani életem ugyanazt a célt szolgálja, amivel még 1938-ban elindultam: tehetségem szerint tartom a hitet az emberekben és igyekszem menteni a pusztuló magyarságot a végeken. A pásztor még fiatal, még lelkesedni is tud, még mindig őrzi a nagypapa hagyatékát: az akaratot, de látja, hogy az a feladat amelyik előtte áll olyan óriási, hogy az ő ereje mellett eltöprel. Viszont azt is tudja, hogy öt Valaki küldötte ide és ez Valaki minőig mellette lesz. A Benne bízó erős hit, ez vezessen tovább megkezdett utamon. Mindennap ezért imádkozom.

Györke, 1943. szeptember hó 15.

HANAJNA

Nagymihályi Tamás 1584 – 1585

Selecenus Tamás 1589 – 1590

Szobránci János 1593

Szokoly Márton 1595

Lindvai Tamás 1620 – 1621⁶⁸

HANVA

Losonczi János 1596 –1600

Pálcai Pál 1605

Egri Boldizsár 1606

Gömöri János 1665

Beregszászi István, gályarab ?-1674, 1676 körül

Füleki György 1725 –1729

Szikszai István?

Szerencsi István?

Esztergomi Zsigmond 1741 – 1747

Gyermekek:

Sára. 1742. január 3.

Zsigmond. 1743. december 7. – 1775. december 7

Sárkány Pál 1747 – 1755

Gyermekeik:

Erzsébet. Házasságot kötött Török István hangácsi lelkésszel 1750. április 28-án.

Susánna. Házasságot kötött Czene Polgárdi Sámuellel.

/Rimaszombati/ Soós János 1755 – 1784

Felesége Gyöngyösi Mária, házasságot kötöttek 1773. július 5-én.

Gyermekeik:

János. 1774. május 4.

Susánna. 1776. december 26.

Bánhorváti János 1760, 1774?

Mokri Mihály?

Patay Péter 1784 – 1796

Felesége Huditzius Mária, házasságot kötöttek 1785. május 24-én.

Gyermekeik:

Péter. 1786. március 20. – június 14.

Mária. 1788. augusztus 22.

Péter. 1792. április 12. – október 23.

---

68 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F53. Hanajna.

Halászi József 1796 – 1799

Felesége György Susánna.

Gyermekeik:

Susánna. 1797. május 28–29.

Csbai András 1799 – 1804. január 21

Felesége Márk Julianna. Későbbi férje Hamvai Sándor Pál, házasságot kötöttek 1804. november 22-én.

Berzsi Mihály (adminisztrátor) 1804 – 1805**Papy Szilágyi Mihály 1805 – 1817. november 11.**

Felesége Gondol Katalin.

Gyermekeik:

Eszter. 1805. augusztus 28.

Gedeon. 1809. március 27.

Kata. 1813. december 2.

Terézia. Házasságot kötött Török János lelkésszel 1813. szeptember 22-én.

Elhunyt 60 évesen.

Báthory Sámuel (adminisztrátor) 1817 – 1820**Fügödi Kovács Ferenc 1820 – 1830**

Felesége Őri F. Terézia.

Gyermekeik:

Terézia. 1823. szeptember 25.

Dapsai Dapsy József 1830 – 1851

Felesége Dréher Terézia, elhunyt 1847. március 11.

Tompa Mihály 1851 – 1868. július 30.

Felesége Zsoldos Emília 1831. március 31-én született és 1880. november 29-én hunyt el.

Gyermekeik:

Géza. 1853. január 13. – 1857. október 23.

Elhunyt 50 éves korában.

Soós Miklós 1869 – 1875. április 26.

Felesége Orbán Emma.

Gyermekeik:

Miklós. 1874. szeptember 3. – november 15.

Jolánka, Emma. 1873. május 9.

Elhunyt 39 éves korában.

Csizi János 1875 – 1876. augusztus 28.

Felesége Lévay Irén.

Elhunyt 36 éves korában.

Kovács László 1877 – 1897. június 10.

Felesége Balla Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Etelka, Erzsébet. 1880. augusztus 25.

Gyula, Dezső. 1882. május 9.

Elhunyt 62 éves korában.

Dusza János 1899 – 1908

Horkán született 1866-ban, szülei: Dusza István és Nagy Zsuzsanna.

Felesége Csyk Borbála, Szendrőn született, szülei: Csyk László és Papp Lidia. Házasságot kötöttek 1900. február 27.

Juhász László 1908 – 1918

Ablonczy Pál 1918 – 1941

Szakall János 1941 –

Segédlelkészek:

Kupay János 1834 – 1841

Simon Ábrahám, Kovács József 1841 – 1842

Török Lajos 1842 – 1848

Osváth József, Soós Lajos 1849 – 1851

Török Károly 1851 – 1852

Szeremlei Károly 1852 – 1853

Papszász József 1853 – 1857

Somogyi János 1857 – 1859

Zárnoki János 1859 – 1866

Csizi János, Kovács László 1866 – 1868

Lengyel László 1868 – 1870

Seres József 1870 – 1871

Terhes Pál 1870 – 1872

Győri János (tanító is) 1870 – 1872

Ruszkai Gyula 1872 – 1873

Bata György, Simon Andor 1873 – 1874

Czinyéri Barna 1874 – 1875

Komjáthy István 1875 – 1876

Szentpétery József (h. lelkész) 1875 – 1877

Bálint Dezső 1877 – 1878

Reho János 1878 – 1879

Sághi Sándor 1879 – 1880

Tomori Endre 1880 – 1882

Varga Antal 1880 – 1885

Kiss Károly 1883 – 1886

Szük Gyula 1885 – 1892

Osváth Bertalan 1886 – 1887

Csorba Barna 1887 – 1888

Molnár József 1887 – 1892

Pósa Lajos, Nagy Lajos 1889 – 1890

Szabó István 1892 – 1894

Réthy Andor 1892 – 1893
Simon Mihály 1893 – 1895
Dusza János 1894 – 1895
Budaházy Lajos 1895 – 1897
Tomory Pál 1895 – 1899
Kajdy Menyhért 1898 – 1899
Lükő István 1899 – 1900
Jósvai Dénes 1900 – 1901
Benkő Lajos 1903 – 1904
Dr. Dózsa Zsigmond (h. lelkész) 1908
Kőrösy Sámuel 1908 – 1909
Ablonczy László 1909 – 1911
Kerekes Béla 1911 – 1912
Tóth János 1912
Tóth Sándor 1912 – 1913
Kovács Bertalan 1913 – 1914
Iván József 1914 – 1915
Szaniszló János 1917 – 1918
Lipták István 1918 – 1919
Székely Bertalan 1919 – 1924
Tankó András 1924 – 1925
Széplaky Gyula 1927 – 1928
Kelemen Kálmán 1929 – 1930
Ádám Lajos 1931 – 1931
Simon Béla 1931 – 1931
Bacsó Gyula 1932 – 1933
Gööz Ferenc 1933 – 1933
Kapczy Tamás 1934 – 1938
Káposztás László 1938 – 1938
Zsudel István 1938 – 1938
Csanda Lajos 1938 – 1941
Réthy István 1940 – 1940
Molnár Sámuel 1941 – 1941
Ablonczy László 1941 – 1941
Dózsa Molnár Dániel 1941 – 1943
Molnár Sámuel 1943 – ⁶⁹

---

⁶⁹ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Hanva. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D19. Hanva

Szakall János önéletrajza

1904 április 21-én, Szádudvarnok /:Abauj-Torna vm./ községben, földműves szülőktől születtem. Mint öt gyermek közül a legidősebbet, csak akkori lelkészünk Almássy Bertalan /Nagyidai ref. lelkész/ ismételt kérésének engedve adtak jó szüleim középiskolába, miután az elemi iskola VI. osztályát a nagyidai hattanerős állami-elemi népiskolában kitűnő eredménnyel elvégeztem.

/:1916-ban:/ Szüleim álláspontja érthető, hiszen akkor rázta az első világháború vérvihara sok nemzet közt, magyar hazánk életfáját s jó atyám is hosszú időn át távol a családtól, orosz földön szolgált a Hazát. Lelkészsünk unszoló kérésének engedve, szüleim óhajának megfelelően, 1917-ben a polgári iskola első és második osztályát magán úton odahaza végeztem s kitűnő eredménnyel Kassán vizsgáztam egyszerre mind a két osztály tananyagából. Még ugyanazon a nyáron a gimnázium különbözeti vizsgájára is előkészültem s a sárospataki gimnázium III. osztályába nyertem felvételt. A trianoni katasztrófa után mivel az új államhatár elszakított Pataktól. Rozsnyóra kerültem a gimn. IV. osztályába s ott végezve a középiskolát, 1924 júniusában kitüntetéssel érettségiztem. Rozsnyón a súlyos betegségben szenvedő, áldott emlékü vallástanárom: Réz László mellett vasárnapról-vasárnapra végeztem az istentiszteleten a lelkészi szószéki szolgálatot s nagy ünnepek alkalmával Gömör igen sok gyülekezetében megfordultam, mint legátus. A theol. tanulmányokat 1924–27-ig Sárospatakon, 1927–29-ig Kampenben /Hollandia/ végeztem. Kápláni vizsgát 1928-ban Sárospatakon jeles eredménnyel, papi vizsgát 1930-ban Kassán szintén jeles eredménnyel tettem. 1929–31-ig losonci theol. szemináriumban, mint theol. előadó működtem, ugyanakkor előbb bárcai majd rimaszombati segédlelkész voltam. /:Az utóbbi helyen püspöki káplán:/ Két heti pelsőczy káplánkodás után a horkai /:Szörényi:/ gyülekezet választott pásztorává, ahol 1931 májusában foglaltam el lelkészi állásomat. Szörény abban az időben haldokló gyülekezet volt. Cseh megszállás alatt vergődő, nagy százalékban gyárimunkásokból álló gyülekezet. A szent mag / a nagy kisebbség!/ élet-halál harcot vív a Kommunista többséggel. Egyhangú meghívás után a beiktatásom előtti napon írásban adják tudtomra, hogy agyonlőnek, ha be merem tenni lábamat a kézségbe. Nyolc és fél éven át küzdök, mint Dániel a fenevadakkal a kommunista elemekkel, akiket Moszkvából pénzelték és cseh közegek segítettek a haldokló ref. egyház elpusztítására. Előbb a kicsinyek templomát, az iskolát akarták tőlünk elrabolni, majd a súlyosból adósággal küzdő egyházat igyekeztek szétrobbantani.

Isten velünk volt, Ő hadakozott értünk s minkét a maroknyi kisebbséget, a Benne vetett hit erejével megsegített. Új iskola, új paróchia megújított templom hirdették a nyolc esztendei küzdelem után, hogy aki Istenben bízik, az nem csalatkozik. Csak akkor hagytam el első, Kedves gyülekezetemet, amikor a vészek sötét fellegei a gyülekezet életéből elszálltak. Erre elsősorban családi körülmények kényszerítettek. Feleségem /: Várady Julianna, született Losoncon 1907. okt.14-én, Házasságot kötöttünk Losoncon 1931. dec.21-én. Házasságunkat Sörös Béla losonci lelkész, püspök áldotta meg. Házasságunkból két gyermek született: János 1932. szept. 16 és Julianna 1938. szept. 1.:/ évek óta súlyos betegséggel küzdött és küzd mind a mai napig. Anyagilag teljesen a megsemmisülés szélén állottam, mivel szerény jövedelmem a betegséggel járó óriási kiadásokat fedezni nem tudta. Így 1938.április 10-én, egyhangú meghívás után a bátkai gyülekezet vezetését vettem át. Gazdag nép /: éppen ellenkezője a horkainak:/ anyagilag rendben lévő egyház fogadott, de az ott töltött három esztendő sok fájdalmat okozott. Ott létem alatt a

paróchia nagyszerű renováláson esett át, de nem újultak meg a lelkek a régi betegségből, az etyke nyavalyájából. Hiába fogtam össze a derék rimaszombati tiszti orvossal /Vitéz Vereczkey Gyula dr./ hiába volt minden intelmen a csehek által elhintett konkoly burjánzott. A gyülekezet lelki életét rövid időre felvillanyozta a felszabadulás hatalmas isteni ténye. Ezt megelőzőleg babilóniai napokat élt át a gyülekezet, amelyet 1938. szept. 24-én teljesen árván hagytunk, /úgy én, mint a tanítóm a cseh mozgósítás napján katonai szolgálatra vonultunk be:/ Az ellenséges cseh csapatok 10 héten át, mint főhadiszálláson, Bátkán tanyáztak és a népnek sok kellemetlenséget okoztak. A hazatérés boldog Öröme a múlt mindem fájó sebéét úgyszólván - percek alatt gyógyította be. Megindult a nyugodt alkotó munka. S míg Horkán nem egyszer kellett csendőr szuronyok közt viaskodnom kicsiny egyházunk felmaradásáért, Bátkán már nem kellett tartani a templomban leselkedő cseh kémektől. A község irányításom mellett a fejlődés útjára lépett. Körjegyzőség, m. kir. Csendőrőrs létesül, filiám Rakottyás nagyszerű műutat kap. Családi bajaim nemcsak nem szűnnek, sőt növekednek. Ily körülmények közt fogadom el Gömör legnagyobb, egyben legnehezebb hármas egyházának: Hanva-Csíz-Sajólénártfalva egyhangú meghívását 1941 júniusában s jelzett év október 12-én átvettem a jelzett hármas egyház vezetését. Nagy múlt, nehéz jelen. A gyülekezetek, különösen Hanva fuldoklik az adóságban hosszú évek óta. Emellett rozoga paróchia, dülledező tanítói lakás, elhanyagolt templom. Isten s a felbuzdult hívek áldozatkészsége, úgyszólván egy csapásra meggyógyítja a múlt fájó sebeit. A paróchia teljesen korszerűvé renováltatik. A tanítónak pompás új lakás épül s emellett az 560 lelkes hanvai gyülekezet a múlt 15.000 /Tizenötezer pengő adóságát is buzgón vállalt rendkívüli adó által tisztázta. Az alkotó munkában egy kis szünet kényszerült. A mai borzalmas világégés 8 hónapra elszólított híveim köréből a szomorú orosz földre, hol mint táborigazgató szolgáltam a debreczeni 41. gyalogezrednél. Gyülekezetem megsínylette ezt az időt/alig pár hete tértem vissza de én sok lelki erőt nyertem a sirmak földjén a Gondviselő Istentől. S az ott szerzett értékes tapasztalatokat most már Isten segítségével ide haza igyekszem értékesíteni. A mai égő világ a maga naponkénti retentéseivel, kiszámíthatatlan borzalmaival a hit próba-ideje, az Istenhez való hűség bizonyításának drága alkalmá. Igazi tisztítóűz, amely az egyháztagnak lelkéből kikényszeríti a salakot. Megdöbbenő tükör, amelyben, ha őszinte lélekkel néz pásztor és nyáj, meg láthatja, hol van és hol kell lennie?!

HARDICSA

Fütyyere János 1725 – 1729

Abaházi István 1792 – 1796

Sárády Mihály 1796 – 1804

Liszniai Damó József 1804 – 1809

Matina Pál 1809 – 1838

Bihari György segédlelkész 1838 – 1839

Csizmadia József 1839 – 1870

Erdélyi Sándor helyettes lelkész 1870
Laky András 1871 – 1874
Hajzer Endre 1874 – 1901⁷⁰

HARMAC

Sirokali Pál 1608

Thúri P. János 1608

Pap György 1619 körül

Szathmári Jakab 1665

Némethi Ferenc 1668

Szendrei Márton 1674

Barkay Márton 1727 – 1746

Czeglédy Mihály 1746 – 1748

Atányi (Arányi?) János 1748 – 1767

Felesége elhunyt 1755. július 17.

Gyermekeik:

István. 1784. december 28.

Borbála 1755. július 11.

Mihály. 1760. ? 14.

Boris. 1765. október 24.

Lebo János 1767. február 28. – 1772?

Első felesége Lukáts Judith meghalt 1771. március 10. Második feleségével Lang Máriával házasságot kötött 1772. július 6-án.

Gyermekeik:

János. 1768. július 19.

Sára. 1770. május 17.

Diószegi Péter 1773. március 31. – 1776?

Gyermekeik:

Pál. 1773. július 13.

Katona József 1777 – 1786. október 30.

Kis András 1787 – 1789. február 17.

Felesége Szabó Sára.

Gyermekeik:

Sára. 1787. március 3.

Nagy Gábor 1789 – 1795

Felesége Kászoni Mária.

Gyermekei:

Susánna. 1790. március 13.

---

⁷⁰ Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H12. Hardicsa.

Gábor. 1792. január 7.

Mihály. 1793. december 21.

Kádár Pál 1795 – 1797. május 9.

Felesége Kardos Mária, házasságot kötöttek 1795-ben.

Elhunyt 34 éves korában.

Vitárius József 1797 – 1798

Kaszap István 1798. február 9. – 1799. november 12.

László Pál 1799 – 1800. február.

Babarik /Babarék/ Ferenc 1800. február 14. – 1812

Kardos István 1812. április 15. – 1820. május 25.

Felesége Szegő Judit.

Gyermekeik:

Sára. 1818. február 19.

Magyar Mihály (káplán) 1820 – 1821

Váczai István 1821 – 1836. október 13.

Lengyel /Takaró/ Lajos (káplán, h. lelkész) 1836. október 9. – 1837. április.

Vécsei Takaró Lajos 1837. április 17. – 1855. szeptember 6.

Felesége Takaró Terézia.

Gyermekek:

Pál. Elhunyt 1852. július 13.

Béla. 1848. szeptember 18.

Terézia. 1846. január 7-én házasságot kötött Tarjáni Jánossal keletényi lelkésszel.

Jobbágy János 1855?

Szomolnok István 1856. április 8 – április 30.

Elhunyt 33 éves korában.

/Almási/ Balogh Béla (h. lelkész) 1857. április 23. – 1867

Sajókeszin született 1830-ban.

Felesége Miklovics Róza, szülei: Miklovics László és Jurányi Terézia. Házasságot kötöttek 1860. június 12.

Szatmári Antal 1867 – 1873

Papszász József 1873. április 29. – 1886. október 15.

Mártonyiban született. Elhunyt 58 éves korában.

Szabados László (s és h. lelkész) 1886 – 1887. április 14.

Simon István 1887. április 24 – 1914. április 25.

Felesége Soltész Erzsébet, Vámoson született, 1930. július 26-án hunyt el.

Gyermekeik:

István. 1886. – 1902. június 17.

Dezső, Sándor. 1887. március 11.

Anna, Susánna. 1889. október 1.

Pál. 1896. szeptember 16.

Béla, Endre. 1905. május 15.

Elhunyt 55 évesen

Tóth Sándor, Sass Mihály (káplánok) 1914

Tóth János (h. lelkész) 1915

Urbán Gyula 1916. május 7. – 1933. május 29.

Bacsó Gyula 1933. október 1. –

Rimasimonyiban született 1904. február 16.

Felesége Szepesházy Jolánka, Felső-Balagon született. Házasságot kötöttek 1934. május 2.

Gyermekeik:

Zoltán, Csaba, Béla. 1935. február 21.

Sárrika, Ibolya, Jolánka. 1937. február 16.

Katalin, Ildikó, Erzsébet. 1942. október 24.⁷¹

Bacsó Gyula életrajza

Bacsó Gyula született Simonyiban, Gömör vm. 1904. február 16-án, földműves szülőktől. Elemi iskoláit szülőfalujában végezte. A hat elemi iskolai év után még két évig otthon maradt s csak azután lett a rimaszombati egyesület prot. Főgimnázium tanulója. Iskoláit általában jelesen végezte s az érettségit kitüntetéssel tette le 1926. június 18-án. Ezekután a sárospataki theol. akadémia hallgatója lett. Három évet hallgatott le itt, a negyedik évet Strassburgban töltötte. Első lelkészképesítői vizsgáját Sárospatakon tette le 1930. szept. 24-én, jeles eredménnyel, a második lelkészképesítő vizsgát, az akkori csehszlovák megszállt területen működő losonci theológiai szemináriumban, 1932. június 22-én, szintén jeles eredménnyel.

A megszállt csehszlovák területén rögtön nem tudott elhelyezkedni. 1930. októbertől névleges rimaszécsi segédlelkész, 1930. nov. 1-től rimaszombati segédlelkész. 1930. okt. 1-ig, amikor katonai szolgálatra bevonult Kassára a csehszlovák hadseregbe, itt rang nélkül volt katona 1931. dec. 24-ig. Leszerelése után hanvai segédlelkész 1933. okt. 1-ig. 1933. okt 1-én foglalta el jelenlegi lelkési állását Harmacon.

1934. május 2-án vette feleségül Szepesházy Jolánkát, Rimaszombatból, aki született Felsőbalagon, 193. április 27-én. Közös házasságukból három gyermek született: Zoltán, 1935. február 21-én, Sárrika: 1937. febr. 16-án és Katalin: 1942. okt. 24-én.

Prédikációkat írt a Jánosiban megjelenő Ref. Sionba később Felvidéki Prédikátorba. Kisebb cikkei jelentek meg a Lelkészegyesületben, Kiáltó Szóban, Beretkei Árvaházi Naptárban. Stb.

Munkásságának akadálya a gyülekezetében dülő s a templomi székjog viszályából táplálkozó partoskodás. Gyülekezete egykézű, állandó fogyó, ahol a magyar reformátusok rovására a katolikus-szlovák kevert elem állandóan nő.

---

71 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Harmac. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D22. Harmac.

HATKÓC

Aranyasi Gáspár 1589

Gosznovszki Gergely 1595⁷²

HEGYI

Nagyszőlősi Máté 1598, 1611

Ujfalusi István 1619⁷³

HERNÁDCSÁNY

Dombrinus Barnabás 1589

Fényi Máté 1608

Szerdahelyi Miklós 1620

Diószegi Tamás 1622

Vizsolyi P. János 1692

Bikki István 1725 – 1729?

Bikle Miklós 1728 – ?

Lipcsei István 1737 – 1738

Rákosi János 1758 – 1759

Siklósi György 1759 – ?

Sárádi István 1764 – 1770

Kosdi István 1770 – ?

Sziráki Pál 1792

Kerékgyártó Sámuel 1793 – ?

Keresztes Sámuel 1800 – 1807

Túnyogi Boros István 1807. április 24. – 1820. április 20.

Gyermekiek:

Marika. ? – 1809. augusztus 1.

Nemes Kopré Ferenc 1820 – 1841

Felesége Lengyel Eszter.

Gyermekeik:

Lajos. 1825. szeptember 4.

Teréz. 1827. október 2.

---

72 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A103. Hatkóc.

73 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H19. Hegyi.

Benda János 1841. február 15. – 1867. március 31.

Felesége Márkus Emilia, apja Márkus György szépsi lelkész.

Gyermekeik:

Kálmán. 1843. augusztus 15.

Elek. 1846. március 23.

Bertalan. 1850. augusztus 1.

Ilona. 1852. július 31.

Emilia. 1852. július 31. – 1854. szeptember 28.

Budaházy Sámuel (sérült a papír) 1867 – 1873 ?

Felesége Szobonya Erzsébet.

? 1869. április 19.

? 1870. december 10.

? 1872. augusztus 7.

? (sérült a papír) 1873 – 1874 ?

Fazekas Ferenc 1874. április 24. – 1906. november 28.

Felesége Gönczi Terézia.

Gyermekeik:

Berta, Mária. 1874. április 8.

Erzsébet. 1876. április 12. – 1878. március 28.

Ferencz. 1878. augusztus 25.

Barna. 1881. május 23. – 1882. augusztus 23.

Piroska. 1883. május 26.

Barna. 1885. július 21.

Gizella. 1887. május 10.

Irén. 1889. április 18. – 1890. szeptember 3.

Irén. 1893. április 6.

Bodnár János (s. lelkész) 1907. április 24. – 1908. április 25.

Vajthó Lajos 1908. április 25. –

Felesége Rozgonyi Jolán.

Gyermekeik:

Ilona. 1912. december 22.

Jolán. 1915. január 6.

István. 1917. november 5. 1943. április 1-től kassai s. lelkész.⁷⁴

---

74 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Hernádcsány. Ugrai János: A Tiszánineni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A9. Hernádcsány.

Vajthó Lajos önéletrajza

Születtem Hernádszentandrásan, Abaúj megyében 1881. március 11én Vajthó István és Kiss Juliánna kisbirtokos nemes szülőkötől. Szüleimnek 7 gyermeke közül ötödiknek születtem.

18887. szept. 1én kezdetem elemi iskolázásomat. H. Szentandrásan b. e. Szendrey János tanító kezei alatt. A falusi elemi iskola III ik osztályának elvégzése után Sárospatakra vitt atyám a főiskola keblében még akkor fennálló gimnáziumra előkészítő u. n. progymnáziumba. A milyen nehezen vártam azt a napot, a mikor Patakra mehetek diáknak, atyám eltávozása után olyan nagyon éreztem az idegenben elhagyatottságomat, hogy szomorúságban 3 napig sírtam a lakásom pitvarának ajtaja mellett. Még akkor nem gondoltam arra, hogy hányszor fakaszt még sírásra a világ s az emberek rosszakarata, irigysége, szívtelensége?

Haladt az idő s benne én is. 1899. ben kezembem volt érettségi bizonyítványom. Most már voltam egy: „semmi”. Nyári vacatióm alatt volt időm gondolkodni a pálya választásról. Szívem szerint inkább jogi pályára szerettem volna menni. Bírói vagy közigazgatási tisztviselőségre vágytam. De már érett voltam s meg tudtam gondolni, hogy ezen a pályán való előhaladáshoz hiányoznak bizonyos kellékeim u. m. fényes születés s az előkelő összeköttetések. Papi pályára léptem, ahol hű szolgálat esetén mégis csak megvan a kellő megbecsülés, s ha nem hóféhér s nagy darab, de mégis bizonyos tisztességes kenyér. A theológiai tanfolyamot s az I. lelkészsképesítő vizsgát kiállottam jó eredménnyel 1903 jún. ban. Mehettem s. lelkésznek! De hová? Végre is szept. 1én a gömöri egyh. megyébe kerültem Felsővályba a vály gyönyörű völgyébe Kupai Dénes mellé. Főnököm összetört munkaképtelen ember volt, semmiféle szolgálatot nem volt képes ellátni. A lelkészi hivattal minden munkája rám szakadt a tapasztalatlan kezdő emberre. Ekkor láttam, hogy még sok mindennel adósom maradt az iskola. Hiszen egy anyakönyvi kivonatot sem tudtam kiállítani. Igaz, hogy legjobb iskola az élet. – Mikor megmutatták leendő lakásom, elámultam. A templom kőfal kerítésének nagy boltozott kapuja felett volt egy primitív szobának csúfolt lyuk. Gyalulatlan tölgy deszkái közül darabokban lógtak a tapaszt sarak. Egy helyen egy circa 50 cm átmérőjű kerek lyuk. A falakon 3 oldalon egy csavarokkal odaszorított kileső féle u. n. ablak. A körülbelül 4 m. magasban egy primitív lépcsőn kellett feltornászni magamat a tornágra. Mert az, tornác – volt körös körül. Bizonyára őrtorony, vagy őrkilátó lehetett, kitudja milyen háborús időben. Tagadhatatlan, hogy szép kilátást nyújtott különösen májusban, a mikor a rengeteg gyümölcsfa virágba borult. Hogy a hűség ellen ne vétsek, megemlítem még, hogy a tornácról körös körül fel lehetett látni a padra, hiszen a fal csak 2 m. magas volt. Mintha csak az én 167 cm. magasságomhoz szabták volna valaha. A szoba természetesen földes volt.

Borús, esős, hűvös idő volt, mikor megérkeztem. Mikor felvezettek jövendő szállásomra s a bemutatás után magam maradtam, keserves sírásba törtem ki, hogy ime mégsem hiába tanultam 16 esztendeig. Van már lakásom a hol én vagyok az úr. Sőt fizetésem is. A fizetésről jut eszembe, hogy a filiába Mihályfalvába való utazás közben, a másik alkalmazott Béla kocsis érdeklődött, hogy „mennyi a fizetésem?” Élve a gyanuperrel, én az övé felől érdeklődtem. Bevallotta, hogy az övé 216 kor. Én aztán igyekeztem a beszélgetés fonalát más irányba terelni, mert az enyém – az úré – csak 200 kor. volt. Még lenéz!!

Nem hallgathatom még el, hogy szeretett híveim, állandóan izgattak, hogy menjek a parochiára lakni. Van ott elég szoba! A padlásomon koponyák vannak. Mert a templom régi temetőn

épült, pár sírkő még porladt is ott. Mire én azt feleltem: „a holtak nem bántanak, csak az élőkől félek.” Ime a hálás nép. A kivénült szolgát, a kifacsart citromot el kell dobni! Nagyon téved, aki azt hiszi, hogy ő kivétel.

Úgy-e talán hihetetlen is. Én mindig boldogan emlékszem vissza vályi káplánságomra. Talán azért, – mert fiatal voltam.

Innen 1905. április 25-én Poroszlóra az alsó borsodi egyh. megyébe kerültem Gáál Ferenc mellé. Gyönyörű nagy gyülekezet. Sok munka volt. Sokat is tanítottam. Boldog is voltam itt. Hiszen itt volt a menyasszonyom is.

Poroszlóról 1906. április 25. vel Füzérradványba mentem s. lelkésznek a hová 1905. szept. ben hívtak meg, ugyanazon a napon, a melyen a zemplén megyei Kisbáriba is megválasztottak. Én a meghívást fogadtam el. Hiszen nagyon szerény lelkészi jövedelem mindekettőben. Vele hoztam a Poroszlón eljegyzett feleségnek valót is. Fűry Juliskát, Fűry Gyula poroszlói ig. tanító gyönyörű szép kedves, fiatal 17 éves leányát 1908. márc. ban. Innen már a köv. hónapban ápril. 25-én a hernádcsányi gyülekezet meghívására új állomás helyemre költöztünk: – kis család élt boldogan. De az ég megirigyelte ezt s hosszas betegeskedés (tüdőbaj) után 1909. szept. ben 18 éves korában elragadta a halál az én drága felejtetetlen feleségemet.

Úgy gondoltam, hogy ezt sebemet soha be nem gyógyítja az idő. De nincs ennél jobb orvos. Még be is láttam, hogy falusi papnak múlhatatlanul szüksége van egy segítő társra. Még az élet (a papi élet) is kötelezi rá.

Így találtam meg ismét az én őrangyalomat 1919. márc. ban Rozgonyi Jolán györkei tanítónőben, Rozgonyi János abaujalpári tanító árva leányában (anya nélküli), a ki nagynénje özv. Takács Endréné vajkóci papné s nagybátja Rozgonyi István magyarbódi tanító tisztességes házában s védő szárnyaik alatt nevelkedett 2 és ½ éves korától. Taníttatásában, úgy a miskolci felső leányiskolában, mint az eprejesi tanítóképzőben másod nagybátja ns. Szóráth János ügyvéd költségén nevelkedett, a ki legyen áldott nemes, áldozatos jó szívéért még haló poraiban is.

Ebből a házasságomból 3 gyermekem született. 1912. dec. ben Ilona, a ki ma Molnár János herndászentandrás tanító felesége, Jolán, a ki 1915. jan. ban született s jelenleg Langsch Róbert abaszéplaki körjegyzőné, 1917. nov. ben István fiam, ma kassai s. lelkész. Jolán lányom 2 unokával ajándékozott meg. Ma gyermekeim, unokáim együttes társaságában végtelenül boldognak érzem magam. De....

Ez a de sok szomorúságot s nyomorúságot is eszembe juttat. 1914-ben ránk szakadt a világ égis. Azóta nem lehet zavartalan boldogságunk.

1918-ban Cseh uralom alá kerültem. Hogy mit jelentett ez nekem? Azt csak az tudja a ki átélte. 7 évig államsegély nélkül nyomorogni, szüntelen rettegni hiszen mi lókávinista papok vörös posztók voltunk mindig a magyar szó miatt. Különösen abban a két nyelvű közegben. Megtörtént, hogy a vörösök elől menekülő cseh kapitány maga elé citált, hogy mondjam meg, kinek van fegyvere a faluban? Mert egy óra múlva átkutatja falut s ha fegyvert talál, a templom előtt lövet le. Nehéz idők, rossz álmok!

Mikor végre 1926-ban megkaptam a csehszlovák áll. polg. ságot, akkor 23 és ½ fél éves szolgálatomat nosztrifikálták s mint s. lelkész kezdtem újra a szolgálatomat. Rendes lelkész kezdő s. lelkészi fizetéssel!! A magyar hitoktatás végett 1931-ben kitiltottak az iskolából, lévén az iskola nyelve szlovák. Én azonban Idrányi Barna esperes utasítására továbbra is mentem s csodálatos,

– túrték. 1937-ben ismét kitiltottak, de most már nem is engedtek tovább tanítani. Hogy állandóan szaglástak utánam stb. stb. ki tudná előszámlálni?! Mikor Kőrössy kollégám börtönben??? ült s felesége hozza a hírt, hogy a férje óvatlan pillanatban kérdezte tőle, nem vagyok-e még én is ott? Ki tudná érzelmeimet átgondolni. A végén még is ma mi a jutalmunk? Semmi! Jó dolgunk volt a s csehek alatt. Akkor az volt a bűnünk, hogy magyarok vagyunk. Ma az a bűnünk, hogy nem vagyunk r.k.-ok. Még jó, hogy a zsidókkal nem vagyunk egy kategória!!

Életemről még dióhéjban.

Csak még valamit. 1914 óta nincs nyugalmas életünk. Most ismét kétség, aggodalom és remény között hánykolódunk. Nem tudjuk, mi vár reánk, szegény hazánkra, nemzetünkre. Talán jó is, hogy Isten a jövőt sűrű fátyollal takarja el szemeink elől.

Vajha a fátyol mögött egy dicsó, boldog Nagy Magyarország képe rejtőznék?! Akkor én is, mi is mindnyájan boldogok lennénk. Adja Isten, hogy úgy legyen.

Hernádcsány, 1943. szept. 30.

HERNÁDTIHANY

Derreri Dániel 1606

Szathmárnaményi Mihály 1620 –1622

Vári István 1622⁷⁵

HERNÁDZSADÁNY

Áts Imre 1783 – 1791

Felesége Berzétey Sára.

Gyermekei:

Imre. 1787. október 11. – 1790. szeptember 7.

Sámuel. 1789. augusztus 31.

Nagy István 1791 – 1793

Felesége Lentsés Mária.

Gyermekeik:

Lídia. 1793. november 20.

/Szikszai/ Kováts István 1793 – 1803. augusztus 28.

Gyermekei: Erzsébet. Házasságot kötött Bodnár András lasztoméri lelkésszel.

Elhunyt 66 éves korában.

---

75 Hivatkozásnak: Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A104. Hernáti hany.

Kőrössy József (adminisztrátor) 1803 – 1804

Szabó László 1804 – 1806

Zámbory József 1806 – 1811

Kéry János 1811 – 1820

Felesége Vas Mária.

Gyermekeik:

Dániel. 1812. november 19.

Ferentz. 1816. november 25. – 1817. február 3.

Ferentz. 1819. október 15.

Dul István 1820 – 1831

Felesége Radátsy Judit.

Gyermekeik:

Benjámín. 1821. február 3.

Sára. 1823. március 4.

Ábrahám. 1825. május 1. – 1828. július 16.

András. 1827. április 13.

János. 1829. június 25. – 1829. október 7.

Erzsébet. 1830. szeptember 14.

Tiszteletes Dúl István úr, mindig a S. Pataki Anya Oskolában tanult, Buzitai születés, két esztendőön Tállyai Rector, azután, mint Papságra menendő Hazájában töltött egy esztendőt - lett valóságos Pap Pamlényban 7 esztendeig, onnét hozatott Zsadányba, s itt töltött tíz és fél esztendőt s megholt 53 esztendő korában, eltemettetett Zsadányban 29. Júniusban 1831. Esztendőben.

Domby József 1831 – 1841. december 26

Felesége Sarkady Zsuzsánna. Elhunyt 1881. szeptember 30.

Tiszt. Domby József, a ki ezen előtte volt Tiszt. Prédikátorokat bizonyos hagyományokból rendbe felírta ; Maga tanult folyvást S. Patakon, volt Esküdt Deák, mentem ki az Oskolából S. Szent- Péterre Oskola Tanitónak, vagy Rectornak Bihary János és Szkárosy István két Preceptorokkal, azután lettem Tttes. Abauj Vármegyében Gibártón Nevelő vagy Tanító a Tttes. Ns. Szent Imrey László Ur udvarában két esztendeig, ismét ugyan ott Tttés. Ns. Gábiel István Ur udvarában két esztendeig - innét hivatattam Tettes, Ns. Bárczay Dániel Úrhoz ugyancsak Dániel úrfia mellé Tanitónak Kassára, Kassán lettem Káplánná Tiszt. T. Kováts István ur Kassai Pap mellett, mely után lettem Bogdány-Garbocki Pappá, Bogdányból jöttem Zsadányba 1831 Esztendően. Patakon születtem, Patakon tanultam, hová lettem, írja bé a következendő Tiszt. Papja az Ekklesiának. -Meghalt 1841. ben tüdővészben dec. 26. án.

Kiss István 1842 – 1859

Felesége Soós Juliánna.

Gyermekeik:

Borbála. 1843. december 13. – 1844. január 22.

Tiszt. Kiss István 1842-dik évben hozatott Györkei segéd papságából, - innen 1859-ik évben Mart. 28. án vitettetett a Radvanyi nemes és Szent egyházba.

Kopré Lajos 1859 – 1900

Felesége Halmi Borbála, Szepsiben született. Elhunyt 1898. október 1.

Gyermekeik:

Zsuzsánna. 1880. július 15-én házasságot kötött Ujj János lelkésszel. Szülei: Ujj György lelkész és Persenszky Terézia.

Katalin, Borbála. 1861. november 25. – 1864. március 21.

Tiszt. Kopré Lajos 1859.ik évben hozatott Kéri helyettes papságából,- 1900.ik év Május 1.ső napjáig hivataloskodott ezen egyházban. -Az egyházmegyei gyűlés felmentvén gyengélkedése miatt a szolgálattól, - ekkor elment innen, -vég búcsút vevén a gyülekezettől a templomban. Meghalt Korlátton, hogy melyik évben, nem tudom pontosan. - 1900 május 1.-től felügyelő lelkészek gondozták az egyházat, még pedig Sütő Kálmán nádasdi lelkész 1901. április 10-ig, 1901. április 30.tol 1902. Jul. 31. ig Eröss Károly szintén nádasdi lelkész, 1902. augusztusától Rác Kálmán szkárosi h. lelkész 1905. jul. 1. ig

Sütő Kálmán (nádasdi felügyelő lelkész) 1900 – 1901

Eröss Károly (nádasdi felügyelő lelkész) 1901 – 1902

Rác Kálmán (h. lelkész) 1902 – 1905

Kőrössy Sámuel 1905. július 4. –

Felesége Michälisz Ilona. Elhunyt 1929. március 5.

Gyermekeik:

Erzsébet, Ilona, Aranka. 1909. május 3. 1931. november 4-én házasságot kötött Varga Imre rimaszombati lelkésszel. Szülei: Varga Imre és Géczi Anna.

Lenke, Margit. 1910. szeptember 4. 1934. szeptember 27-én házasságot kötött Dr. Hullán Tiborral. Szülei: Hullán János és Wolf Erzsébet.

László, József. 1912. augusztus 21.⁷⁶

Kőrössy Sámuel önéletrajza

Született Vilyban /:Zemplén megyében./1880. szept.15. én. Édesatyja szintén lelkipásztor. Tanult szülő falujában és Sárospatakon, a hol 1903. jun. ában végezte a teológiát s itt exmittáltatott Kun Bertalan püspöktől káplánnak. Káplán volt Putnokon, a gömöri egyházmegyében 1905. jun. végéig, tehát két évig. Innen választatott zsadányi lelkipásztorrá a fentnevezett évben és napon. Lelkipásztorsága idejében 1911.ben épült a jelenlegi paplak. Ugyancsak 1911. aug. 15. én a tornyot villám súlytotta, az felépült és a templom is kicsinosítottatott, új ülőhelyekkel ellátott, keramittal burkolhatott a következő évben, 1912. ben s ez év nov. 3.án fel is szenteltetett ünnepélyesen Dr. Révész Kálmán abauji esperes, kassai lelkész által. A világháborúban elreque-

76 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Hernádszadány. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A83. Hernádszadány.

rált harang helyett 1924. ben új harang öntetett a gyülekezet tagjainak önkéntes adományából s ez is felszenteltetett Idrányi Barna abaujournai esperes , nagyszalánczi lelkész által ez év szeptember 7. ik napján.

Életem.

Írta: Kőrössy Sámuel lelkipásztor, Hernádsadány, Abauj torna megye.

Először is a családomról írok.

Apai Nagyapám Kőrössy Dancs Sámuel 1807. ben Felsődobszán született. Az ottani Anyakönyvben még így van beírva a neve, de már Édesapám, a ki 1852. febr. 20. an született szintén Felsődobszán, - Abauj-Torna megyében, - Kőrössy József néven. Valószínűleg azért hagyták el a Dancs nevet, mert ezzel akartak áldozni a 48. as eszméknek, ha már jobbágyokat nem szabadíthattak fel kurta nemesek lévén, - ezzel a névegyszerűsítéssel hódoltak az új világnak. Családunk régi írások és szájhagyományok szerint 1660. táján menekült Nagykovácsra, Ide, Abauj déli részére, a törökök elől, a hol kis birtokot szereztek, kihirdették a nemességüket s éldegéltek jól-rosszul.

Apai Nagyanyám: Hadházy Zsuzsánna Baktáról Abauj,- való volt. Sokszor emlegette, hogy Nagyapám 1849. februárjában a dobszai nemesekkel együtt inzurgált s mint azoknak a hadnagya lóra ült Schlick ellen s Forróig mentek élibe a Kassáról lefelé vonuló osztrákoknak. Este felé a sárga, a min nagyapám ellovagolt, egyedül futott be az udvarba Dobozán. De alig elisratta Nagyapámat s elátkozta a németet, besántikált Nagyapám is a sárga, után, nagyapámék hárman voltak testvérek, nagyapám: Sámuel, István, a ki Krasznokvajdán volt utolsó református pap és Dániel, a kiről semmit nem tudok, csak a nevét emlegették néha s Abaujváron lakott.

Nagyapámnak ugyancsak három fia volt, édesapám: József, Pál, a ki az ősi birtokon maradt, és István, a ki szerencsi Járásbíróság elnök volt, mikor meghalt, még egy leány testvérük is volt, Zsuzsánna, a ki egy Gyarmathy nevű dobszai emberhez ment férjhez és korán meghalt.

Édesapám az akkor még fenálló s Dobozával szomszédos szikszói algimnáziumban tanult a dobszai elemi után négy esztendeig. Onnan ment az ötödikbe Iglóra, a hol érettségizett is, majd Sárospatakra, hol teológiát is végezte. Káplán Abaujváron volt egy pár évig Kiss Lajos lelkipásztor mellett. Innen ment 1877. ben vilyi, - Abauj,- papnak Kiss István utódjául, ki 1876. ban halt meg, ott, itt szolgált haláláig, 1822. febr. 15. éig, tehát 45. évig.

Házasságot 1879. ben kötött. Első felesége,- az én Édesanyám, - Szádeczky Ilona volt, a Pusztafaluban /:Abauj:/ született 1857. ben.

Anyai nagyapám Szádeczky Sámuel pusztafalusi lelkipásztor volt, 1823. ban Fulókércsen született. Szülei voltak: Szádeczky János és Károli Zsuzsanna, a gönczi bibliafordító Károli Gáspár leszármazottja, a mit sokszor dicsekedve hallottam emlegetni a családunkban, nagyapám 48. as honvéd volt, tüzérhadnagy. A szabadságharcz kitörésekor eperjesi jogász volt, itt állt be tüzérnek. Végig harczolva a szabadságharczot, Világos után bujdosott. Majd ids. Futó Sámuel bécsi pap és esperes káplánja volt, a kinek a fia, ifj. Futó Sámuel, tanuló és honvédtársa volt. Sokat beszélt háborús élményeiről s mi nagy áhítattal hallgattuk. Ezeket meg is írtam a régi "Magyar Szó"-ban, Pályi Ede lapjában. - Meghalt 1894. ben, Pusztafaluban.

Anyai nagyanyám: Ivanoczi Kanócz Johanna volt, a néhai való gálszécsi pap: Kanocz András korán árvaságra jutott lánya. Édesanyám Sz. Ilona, az első gyermekük volt. Az Isten nagy családdal áldotta meg őket. Két egyetemi tanár fia volt: Lajos /:1859-1935:/, a ki a kolozsvári

egyetemen a történelem tanára volt és Gyula /;1860-1935:/ szintén ezen az egyetemen a geológia tanára. - Béla az összeomlás előtt a pozsonyi egyetem könyvtárnoka, majd mikor a csehek elöl onnan elmenekült, -a szegedi egyetemen volt könyvtárigazgató. Ez az egy szerzett a fiai közül papi oklevelet, a budapesti teológián, de pap soha se volt.-

László a MÁV.-nál főtisztviselő és Zoltán, a ki fiatalon elhalt, mint budapesti rendőrfőkapitány. Több gyermekük is volt ezeken kívül, mind fiúk, de ezek gyermek korukban elhaltak s ott porladanak pusztafalusi temetőben nagyapám mellett. Lányuk, édesanyámon kívül még egy volt, Berta, a ki, miután édesanyám fiatalon meghalt,- 1887.ben 30 éves korában, - édesapám második felesége lett.

Én, Sámuel, születtem 1880. szept. 15. én Vilyban. Rajtam kívül még egy leány testvérem van: Ilona, a ki Kovács Béla Füzérradványi ref. tanító felesége.- A tanulást Vilyban kezdtem Zoltán nagybátyámmal együtt, mert Pusztafaluban csak néha akadt egy-egy peregrinus tanító. A IV. elemi után Sárospatakra menesztettek a Kolégiumba. Itt jutottam fel az érettségig, a mit 1899.ben júniusban szereztem meg. 1899. szeptemberében a teológiára iratkoztam be s kápláni vizsgát 1903, júniusában tettem és már július l. én káplán is lettem Putnokon (Gömör megyében Kálniczky Endre öreg lelkész mellett, a ki szintén abauji volt, kovácsvágási pap volt az édesapja, K. András, Nagyapám barátja s 48.as honvéd társa is. Itt való szolgálatom alatt szereztem meg a papi oklevelet 1904. júniusában Sárospatakon. A papi oklevél megszerzése után még egy évig káplánkodtam Putnokon, 1905. jun. 30.áig. Ekkor hívott meg lelképásztorául a hernádsadányi kis abauji gyülekezet. Ez idő óta mind e mai napig itt szolgálom gyarló tehetséggel az Urat. Itt éltem végig az első világháborút, a 20 éves cseh megszállást s most, a második világháború negyedik évében írom ezeket a sorokat. Ha lefelé hajló életemen végig gondolok, elmondhatom, hogy mindeddig a tenyerén hordozott az Isten. Ha hozott is rám bajt, mindig át is segített rajta kegyelmesen!

Első feleségem volt Michäeliz Ilona. Mielőtt a feleségein lett, a szomszéd faluban, Eszkároson, volt áll. Tanítónő. Aranyidán /:Abauj m.:/ született, hol néhai édesapja az aranybánya igazgató főmérnöke volt. 1908.ban kötöttünk házasságot. Három gyermekünk született, mégpedig:

Erszébet 1909.ben, a ki 1931.ben férjhez ment Varga Imre rimaszombati lelképásztorhoz.

Lenke 1910.ben született. A férje Dr. Hullán Tibor m. kir. bányatanácsos, a budapesti Pénzverő mérnöke. 1934. ben kötöttek házasságot.

László 1912.ben született, a budapesti egyetemen tanári oklevelet szerzett és doktori diplomát summa cum laude a geológiai tudományokból. Mikor leérettségizett a bpesti ref.főgimnáziumban, épp Gyula bátyám volt nálam látogatóban. Az akkori trianoni Magyarországon szomorú sorsa volt a diplomás fiatalságnak, így töprengésben voltunk: milyen pályára menjen?

Gyula bátyám tanácsolta:

- Mit ezen gondolkozni? Legyen geológus, ez a legszebb pálya a világon!

Így lett Laczi fiam geológus, a mit nem is bánt meg. A budapesti Ferencz József Műegyetemen lett tanársegéd Wendel Aladár geológiai tanár mellett. Innen hívta el a Magy. Német Ásványolaj Társaság geológusának s most olaj után kutatnak a Bácskában, de a mi a fő, éppen úgy szereti a hivatását, mint Gyula bátyám szerette.

Áldott jó feleségem gyermekeinknek a szárnyra kelését nem érthette meg, mert 1929. márc. 5.én hirtelen, egy heti betegeskedés után, tüdőgyulladásban meghalt. A nagy hideg télben beteg

édesanyja ápolására sietett Kassára, az úton meghűlt ez okozta gyors eltávozását, mindenkinek nagy sajnálatára, a ki csak ismerte.

Második feleségem: Alapfy Ella, a kivel házasságra léptünk 1931. dec. 17.én, - az első feleségem unokatestvére, a kassai Pénzügyigazgatóságnak a csehek által elüldözött tisztviselőnöje. Édesapja Alapfy Géza gazdatiszt volt Tiszafüreden.

Építkezni könnyű az olyan eklézsiában, a hol van pénz és jóakarát, de ott, a hol ez a kettő nincs, -kínszenvedés.

Amikor 1905. ben Hernádzsadányba jöttem, siralom volt végig nézni az egyházi épületeken. Az udvar benőve derékig érő dudvával. A parókia düledező, zsindele, alacsony kis épület, ugyan olyok melléképületek is: az istálló, a magtár és az ólak. Ugyanazon a portán a templom, tompa zsindeles tornyán szomorúan hordja a vaskos csillagot. A paplak pitvara földes, nyitott kéményes. Ebből nyílik jobbra a konyha, benne a rozsdás vas tűzhely. Balra a lakoszoba, szűk, sötét, dohos és egy kis másfél lépés széles oldal szoba. Pénz semmi, jóakarát szintén! Először arra gondoltam, visszamegyek káplánnak Kálniczky bácsihoz úgyis nehezen váltunk meg egymástól. Csak a szegény tartott vissza ettől. A hívek elfásultak, közömbösek, - nevetve nézik, hogy, a mikor nyári zivatar jön, még éjjel is felugrunk a feleségemmel s szaladunk minden edényt összeszedni és lavórt, tálat, sütőteknőt a csurgó helyekre tenni árvíz fogónak, az ágyakat biztonságosabb helyre húzni.

1910.ben végre megéri az idő az építkezésre, de a világért se önmegadóztatásból. Adócsökkentési államsegélyt kapunk, évi 600 koronát, erre veszünk fel 10.000 K. amortizációs kölcsönt a Nagyszebeni Ált. Takarékpénztártól 80 félévi törlesztésre. Ezt is sok harcczal és rábeszéléssel, mert sehogy se akarják elhinni, hogy az ő megadóztatásuk nélkül mehetne. „Valami hunczutság lesz a dologban!”

1911. tavaszán mégis csak megindul az új parókia építése. A kő és homok fuvarozás és egyéb közmunkák sok vesződéssel, haraggal s folydogál keservesen, úgy hogy őszre kész az új, nagy épület, a „vár”, mint némelyek, - még most is ellenzők, - gúnyosan mondják. Csakhogy más baj is támad közben. Még kész sincs a nagy kinnal épült ház, aug. 15. én a villám és egy nagyvihar közben szétveri a templom zsindele tornyát. Úgy szétfosztja egyenként a zsindelet, mintha kézzel szórta volna szét körben, nagy területen a templom körül. A községünkben élő nagy kath. többség kárörvendve beszél: azért, mert a kálvinisták nagyboldog asszony napján is hordták az életet.

Az új házba való költözés örömet megkeseríti a toronyromlás üröme!

Türelmesen várom: mi lesz? Feléled é a gyülekezet s hozzá fog é a torony felépítéséhez? A templomból a törmelékot kihordják, a betört ablakokat becsináltatják, úgy hogy az Isten házat lehet használni, de a torony áll csonkán, kormosan egész télen át. Májusban /:1912.:/ huszárok vonulnak át a falun Kassa felé, a torony alatt lóról szállnak, megpihennek, a bámész nép körülállja őket. Egy huszár előveszi a pipáját, rágyújt, felnéz a toronyra s megcsóválja a fejét s gúnyosan kacagva mondja:

- Erre is ránézhetne már a gazdája!

Másnap presbiter uraimék behúzódnak a parókiára és érdeklődnek:

- Mit lehetne kezdeni ezzel a toronnyal?

- Hát felépíteni. Szépen befedni bádoggal, villámhárítót tétetni a tetejére.

- De hát honnan vesszük rá a pénzt?

- Bizony azt csak onnan, hogy összeadjuk a zsebünkből. Az egyházi földekre már be van táblázva a 10.000 korona a Nagyszebeni Takaréknál, erre nem adnak több kölcsönt.

Így épült fel a torony. Kikeramitoztattuk, kifestettük a templomot is, nov. 3.án fel is szentelte Dr. Révész Kálmán akkori esperesünk. Laczi fiamat is megkeresztelték benne, a ki ez évben, augusztus 21.-én született.

A háborút követő zavaros időkben, 1919–22. ig nem tudtuk fizetni az amortizációt Nagyszébenbe. Mikor szűntek a zavarok levelet is lehetett küldeni a románvá vált városból, értesítettek, hogy a 10.000 K. adósság időközben 12.404 leiá változott, de ha küldünk 4743 cseh koronát, kienged a Nagyszebeni Takarékpénztár az obligóból, visszaküldi a Kötvényünket s ad Törlési engedélyt is. Ezt a kedvező ajánlatot sok rábeszélésremre, hosszú huzavona után elfogadta a presbitérium és megszabadult az egyház a nyomasztó adósságtól. Kisebb javításokon kívül nem is volt szükség építésre egész 1929.ig, a mikor az istálló fala dűlt ki s e helyett kellett másat építeni. A mi már,- talán több emberismeretem és tapasztalatom miatt, - minden nagyobb zökkenő nélkül ment végbe. Sőt annyira fejlődött az építési kedv, hogy 1937.ben maguk a hívek minden rábeszélés nélkül gyűjtöttek a villany bevezetésére szép összeget a templomba és parókiára.

Ez az egyház külső építkezésének rövid története.

Hogy a belső, lelki építkezés milyen eredménnyel járt? - azt majd az én Uram Jézus fogja megítélni ama napon. Első nagy kibírhatatlannak vált megpróbáltatásom első feleségemnek váratlan halála volt. De az Isten kegyelme ezen is általsegített. Második próbám szintén elviselhetetlennek tűnt fel, de Isten ebben is irgalmas, kegyelmes volt!

Laczi fiam 1935. júniusában megszerezte a tanári oklevelet a természetrajz, földrajz, kémia szakcsoportból. Minthogy Magyarországon abban az időben a tanárok, különösen a kezdők, éhbérér bedolgoztak, elhatározta, hogy a geológiai tudományokból, mint a mi ügyis a szakjához tartozik, doktorátust szerez s megpróbál valahol másutt elhelyezkedni. Ezért egész nyáron gyűjtötte az anyagot a doktori dissertációjához. Az Osvavölgy földtani leírását tervezte, ezért egész vörösvágástól, az Osva eredetétől a zsadányi Hernádba torkollásáig gyűjtötte az ásványokat, jegyezte a földtani alakulatokat, fényképezgetett, térképeket rajzolt. Ősszel, pontosan szeptember 9.én, azután kövekkel, jegyzetekkel megrakodva útnak indult Budapestre, hogy a doktorátust megszerezze.

Ez lett a veszünk.

Hidasnémetiben a csehek átkutatták a csomagjait. Jegyzeteit, térképeit, köveit gyanúsának tálalták és mind a ketőnket, mint kémekeket letartóztattak s bevittek Kassára. Hiába beszélünk, hogy mi a célja ezekkel, nem akarták tudomásul venni.

En 14 hónapig, Laczi fiam 18-ig, - másfél esztendeig,- maradtunk vizsgálati fogságban, fogságomról, börtöni élményeimről, a tárgyalásokról más helyen már aprólékosan írtam. Itt nem tartom helyén valónak újra ismételni ugyanazokat, tehát csak röviden emlékszem meg róla. Neveléséges és lehetetlen vádakkal terhelték, hamis tanukat állítottak, hamis leveleket írtak,-mindent az ügyész úr, Dr. Putha nevezetű vad cseh, - aki ezzel gondolta a hazáját megmenteni. Mikor mindezekből sikerült Isten segedelmével magamat kivágni, utolsó tromf ként egy levélborítékot vett elő a mit a házkutatáskor tálaltak nálam a detektívek s a min a Masaryk kép az egy koronás levélbélyegen fejjel lefelé volt felragasztva. Könnyű volt a védtkézésem mondtam, hogy nekem

van czimezve, tehát nem ragasztottam rá s így nem az én bűnöm. Különben is egy koronáért megvettem, akkor az én jogos tulajdonom s oda ragasztom, a hová nekem tetszik. Ezt csak azért hozom fel, hogy milyen kicsinyes okokkal akartak ártani.

Természetesen ez a vizsgálati fogság sok lelki gyötrődésembe s álmatlan éjszakámba került. Mi lesz, ha sikerül nekik elítélni, az állásomból kitenni, nyugdíj nélkül az utcára dobva mehetek majd koldulni?

Az első bíróság mégis csak felmentett és 1936. novemberében szabadon eresztett.

Sokkal rosszabbul járt a fiam. Őt az első bíróság kémkedésért öt és fél évi börtönre ítélte, de 1937. márc. 23.án a felsőbbíróság őt is felmentette és szabadon bocsátotta, így egy és fél év után ő is kiszabadult. De mégsem, mert azonnal behívták katonának Olmützbe a 6.ik Hanák gyalogezredhez, a hol katonáskodott egészen 1938. novemberéig, a Respublika felrobbanásáig, a mikor is haza küldték. De a három évi idővesztés mégsem volt teljesen haszontalan rá nézve, mert a börtönben megtanult németül. Ugyanis egy Wilhelm von Reizenstein nevű berlini egyetemi hallgatóval raboskodott egy czellában s ezzel kölcsönösen tanították egymást az anyanyelvükre s mind a ketten meg is tanulták.

Érdekes ennek a Reizensteinnek az esete. Nem tartozik ugyan ide, de azért elmondom. Hátha a jövő történet írója hasznát veszi valamikor?

Ez a berlini diák 1935.ben eljött a nyári egyetemre Debreczenbe. Ott a magyar nyelvében való előmenetelért kitüntették egy diplomával. Mikor vége lett a debreczeni tartózkodásának, jó emlékekkel s tiszta lelkiismerettel utazott Csehszlovákián keresztül a hazájába. Azaz csak utazott volna, mert a határon, a vámvizsgálatnál, megtalálták nála ezt a diplomát s kémkedés ürügyével letartóztatták. Így ült vizsgálat alatt Kassán tovább, mint egy évig. Így álltak bosszút rajta magyar rokonszenvéért.

Mi volt a céljuk a letartóztatásunkkal és meggyötrésünkkel?- Sokat gondolkoztam rajta, de teljesen megfejteti máig se tudtam. Talán az, hogy megfélemlítsenek s rajtam keresztül a többi pap társaimat is terrorizálják? Ezt talán el is érték, mert pl. a szomszéd falusi lelkipásztor társam, ha keresztülment a falunkon, még be se mert nézni az udvarunkba, az utca túlsó oldalán sompolygott el, mintha ragályos beteg lett volna a feleségem. Sőt az akkori Esperesünk még csak az évi Esperesi Jelentésébe se merete bevenni a letartóztatásomat, félt a nyomtatott Jegyzőkönyv a csehek kezébe kerülhet, de még 100 cseh korona bírsággal is súlytottak, azért, mert nem jelentem meg az egyházmegyei gyűlésen.

De talán más céljuk is volt ezen kívül. Egy tót lutheránus katona pap jött ki Kassáról időnként s végezte a templomunkban az Isteni tiszteletet. A hívek mondogatták maguk között, hogy így is szép az ének s a prédikáció. Lehet, hogy így akarták tóttá szoktatni lassan-lassan a gyülekezetet. Még mikor kikerültem a tömlöczből, akkor se átallotta néhányszor kijönni egy sánta kántorral együtt, hogy prédikáljon az állítólagos lutheránusoknak, a kik álltak egy csendőrből, Pán Filoból, de ezért se teszem tűzbe a kezemet, hogy valódi lutheránus volt. Végre úgy bántam ki vele, hogy a presbitériummal határozatot hozattam: szívesen átadjuk a templomunkat a lutheránus atyafiaknak, de mivel szegények vagyunk, minden alkalommal 100 cseh koronaért. S a jegyzőkönyvi kivonatot átadtam a tisztelt Kollegának. Így aztán nem jött többet. Azt persze nem mertem se neki, se a presbitériumnak mondani, hogy az igazi ok a tótra való szoktatás elkerülése, mert újra becsuktak volna. Azután 1938. nov. 9.én jöttek a magyar honvédek. Én fogadtam őket

a diadalkapunál. A kurátorom tartotta a nemzeti zászlót, a mit 20 év alatt megrágott a moly, kiszívott az idő, de a három házkutatásban, a miben 20 év alatt részem volt, megőrzött erre a napra az Isten. Most már szabadon elmondhattam a bevonuló csapatok ezredesének, hogy miért öntettem a harangunkra 1924.ben: „Mi Atyánk...szabadíts meg a gonosztól!” . . a mit akkor értelmetlennek tartottak a mit én akkor nem mertem megmagyarázni. Bevallom, el is sírtam magam beszéd közben, de nem szégyellem, mert Szigetváry ezredes úr is sírva borult a nyakamba, pedig ő kemény katona, én pedig egy szegény, öreg, jámbor szolgálója az Úrnak!

Így éltem mind e mai napig s így volt mindeddig segítségem nékem az Ur!

HÍM

Aszalai Mihály 1620

Vilmányi Mihály 1622

Miskolczi Baltazár 1707

Kisvárdai Péter 1716

Siklósi György ? – 1766⁷⁷

HOMONNA

Szobránci János 1579

Lucius Lőrinc 1599

Debreceni György 1608 – 1611

Szobránci György 1620

Kecskeméti Sántaa János 1621

Hajenus János 1622 – 1625

Izdenci Miklós 1629

Szöllősi József 1889 – 1896

Erdőbényére távozott

Réz László 1896 – 1902⁷⁸

---

77 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A105. Hím.

78 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H13. Homonna.

HUBÓ

Tolcsvai János 1725 – 1729?

Kazinczy István ? – ?

Donga István ? – ?

Raitzy András ? – ?

Kécskei István ? – ?

Dely András ? – ?

Tótfalusy ? ? – ?

Birinyi ? ? – ?

Szombathelyi János ? – ?

Giczei István ? – ?

Emődy Mihály ? – ?

Emődy András 1763 – 1764

Diószegyi Péter 1764 – 1768

Finkei Gábor 1768 – 1770

Emődy Dániel 1770 – 1784

Felesége Lázsonyi Sára.

Gyermekei:

Dániel. 1774. szeptember.

Gábor. 1776. február.

Váradyi Lázár 1784 – 1788

Máté István 1788 – 1798. május 5

Felesége Bartók Mária, elhunyt 1789. július 22.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1805. január 2-án házasságot kötött Várnay József.

Elhunyt 70 éves korában.

Dents József 1798 – 1801. október 24.

Elhunyt 50 éves korában.

/Otrokocsi/ Simon István (káplán) 1801 – 1802

Agyagos Molnár Sámuel 1802 – 1807

Felesége Dávid Sára.

Gyermekeik:

Terézia. 1805. november 25.

Feeli /Fély/ Horváth Sándor 1807 – 1808

Vechei /Vécsi Takaró/ Lajos 1808 – 1811

Felesége Hubay Mária. Házasságot kötöttek 1810. december 28.

Nagy Sámuel 1811 – 1813

Felesége Szabó Zsuzsanna. Házasságot kötöttek 1812. december 28-én.

Kiss István 1813 – 1820

Felesége Tóth Katalin.

Gyermekeik:

Lidia. Házasságot kötött Beleg István aggteleki lelkésszel.

Bagoly Pál 1820 – 1826

Felesége Gyarmati Judit.

Kovács János 1826 – 1832

Felesége Maklári Julinna. Szülei: Maklári István gicei lelkész lánya. Házasságot kötöttek 1826. október 17.

Gyermekei:

Dienes, Imre. 1827. november 5. – 1828. augusztus 11.

Antal. 1829. július 28.

Bertalan. 1831. március 5. – 1931. április 22.

Bodon Károly 1832 – 1839

Később Szútorra ment.

Felesége Mihályfalvi Bodon Klára.

Gyermekeik:

Johanna. 1832. augusztus 5.

Apollónia. 1834. június 16.

? 1836. február 14.

Erzsébet. 1836. november 6.

Ethey Sámuel 1839 – 1842. augusztus 25.

Elhunyt 60 éves korában.

Czinyéri /Szinyéri/ Antal 1842 – 1883. november 27

Felesége Szatmári Erzsébet. Szülei: Szathmári Mihály és Szabó Judit. Házasságot kötöttek 1843. június 14-én.

Gyermekei:

Antónia. 1845. augusztus 13.

Kálmán, Barnabás. 1850. november 16.

Elhunyt 78 éves korában.

Kiss Károly s. lelkész 1882 – 1883

Később beretkei, majd runyai lelkész.

Tury Sándor 1884 – 1895

Szülei: Tury Mihály és Boross Julianna.

Első felesége Hricz/Hnicz/ Anna, házasságot kötöttek 1887. január 12-én. Szülei: Hricz/Hnicz/ Gedeon és Knyasko Julianna. Elhunyt 1890. július 25. Második felesége Bíró Gizella.

Gyermekei:

Aranka, Gizella, Jolán. 1892. június 2.

Zoltán, Sándor. 1893. november 25.

Pál Ferenc 1895 – 1925

Felesége Jósika Paula.

Gyermekeik:

Dezső. 1896. október 6.

Margit. 1898. november 7. – 1924. október 28.

Ferenc. 1899. december 17. – 1917. július 22.

Zoltán. 1904. március 15.

Anna. 1907. december 26. – 1912. november 7.

Tankó András (h. lelkész) 1926

Később gömörszékárosi lelkész.

Kövér Árpád (tornaljai), Tóth Sándor (sajókeszi beszolgáló lelkészek) 1926 – 1929

Dr. Papp Sándor 1929 – 1931

Később Pelsőci lelkész volt.

Nagy János 1931 – 1937

Garamlői s. lelkész volt, később csúzi lelkész.

Felesége Szabó Erzsébet.

Gyermekeik: Erzsébet, Margit. 1935. augusztus 6.

Kelemen Kálmán (sajókeszi), Kapczy Tamás (kövecsesi beszolgáló lelkészek) 1937 – 1939

Nagy Lajos 1939 –

Szülei: Nagy László és Ferenczy Anna.

Felesége Ruszkay Erzsébet, szülei: Ruszkay István és Kiss Vilma. Házasságot kötöttek 1941. augusztus 25.

Gyermekeik: Anna, Mária. 1943. január 24.⁷⁹

Nagy Lajos önéletrajza

1911. november 5-én születtem Donovan /USA Pennsylvania állam/. Apai őseim kivétel nélkül mind a gömör megyei Alsószuhán voltak földművesek és zsellérek. Anyai őseim a szabolcs megyei Nyírbátorból való Ferenczyek, illetve Ibáryból voltak. Amerikából a gömörmegyei Alsószuhára anyámmal és testvéreimmal azért jöttünk haza, hogy a magyar nyelvet megtanuljunk. Az első világháború idején Amerika beavatkozása miatt nem mehettünk vissza Amerikába s így Alsószuhán telepedtünk le. Elemi iskoláimat ott végeztem el, mint az iskola legjobb tanulója. Tanítóm rábeszélésére édesanyám a pataki iskolába vitt el 1922-ben abban a reményben, hogy ingyenes leszek. A jó bizonyítványt ugyan megszereztem, de a magaviselettel mindig baj volt, mert felügyelet nélkül hasonló komak között éltem. Ennek következtében színjeles tanuló sohasem lehettem. VIII.-os gimnazista koromban az akkori, az egész világra kiterjedő gazdasági krízis miatt az apám elvesztette jól fizetett állását Amerikában s rajtam többé anyagilag nem segíthetett. Ettől kezdve Isten kegyelméből és a magam erejéből kellett végeznem iskoláimat. A pataki teológián nagyon sok nélkülözéssel szereztem meg a lelkészi oklevelet. Nem voltam első tanulója évfolyamomnak, de mindig az első öt közé számítottam. Ezért negyed év végeztével egy

---

79 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Hubó. Ugrai János: A Tiszáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D25. Hubó.

amerikai stipendiumot ajánlott fel a teológiai kar, amelyet a reám készen váró segédlelkészi állás miatt nem fogatam el /akkor a 28 pengős kápláni állás is fő nyereség volt./ Később 1938ban újra kaptam Princetoni egyetemre stipendiumot, melyet a Felvidék felszabadulása következtében előállott elhelyezkedési lehetőségek miatt ismét nem fogatam el. Kápláni vizsgát 1934 ben tettem Patakon s ugyancsak ott két év miután a papi vizsgát jó eredménnyel. A gömör-tornai egyházmegyébe Aggtelekre kerültem s. lelkésznek, ahol több kevesebb megszakítással 5 évig segédlelkészkedtem. Közben voltam Komjátiban, Jósfafőn, Ragályban helyettes lelkész. Zádorfalván, Putnokon, [...] s. lelkész Hubóra 1939. aug. 20-án iktattak be egyhangú meghívás után. Itt cseh megszállás alatt Istentől és templomtól elvadult, legtöbbször felekezeten kívüli híveket találtam. Legelőször is minden felekezeten kívülit visszahoztam az egyházba. A romban lévő épületeket kirenováltattam és az egyháznak Istenes adósságát kifizettem 4 év alatt. Miután az anyagiakat rendbe szedtem hozzá kezdtem a lelki építéshez. Munkám gyümölcse képen észrevehető az, hogy templomba a gömöri viszonyokban képest elég szépszámmal járnak s gyakorolják a játékonyságot. Mint hubói lelkészt Runyába és Jósfalvára hívtak meg, sőt egy ízben Amerikába is hívtak meg lelképásztornak. 1941. augusztus 25-én feleségül vettem Ruzskay Erzsébetet, néhai Ruzskay István [...] ref. tanító és Kis Vilma ref. tanítónő leányát. Feleségem anyai ágon ároni családból származik. /Nagyapja Runyán, dédapja Páskaházán, ükapja Perkupán és így tovább volt lelkész./ 1943 január 29-én született Anna-Mária kislányom.

Hubó. 1943. július 29.

IDABUKÓC

Gosznovszki Gergely 1585 – 1608⁸⁰

IMREG

Csepregi Gergely 1598 – 1599

Ceglédi János 1611 – 1612

Miskolci Bálint 1620 – 1621

Sárói Fabritius Ferenc 1623 – 1625

Várad Mihály 1629 – 1632

Szikszai Mihály 1639

Csepregi P. Márton 1645⁸¹

---

80 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A107. Idabukóc.

81 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H28. Imreg.

ISKE

Fülpösi Menyhért 1591

Had-Pataky István 1785 – 1788

Felesége Pataky Mária.

Gyermekeik:

Anna. 1767? – 1785. március 13.

(üresedés) 1789 – 1792

Diószegi Dániel 1793 – 1794

Horváth Sámuel 1794 – 1795

Kása Dániel 1796

Felesége Nagy Erzsébet.

Mikola János 1797

Csicsery József 1798 – 1805

Balóczy Ferenc 1805 – 1808

Felesége Hertzeg Klára.

Gyermekeik:

László. 1806. március 17.

M. Barna József 1808 – 1811

Hartsár /Harcsár/ György 1811

Török István 1812 – 1817

Melléni Barna József 1817 – 1818

Diószegi Horváth György 1818 – 1820

Simándi Kállay József 1820 – 1830. szeptember 16.

Felesége Borsai Juliánna.

Elhunyt 70 éves korában.

Sörös János (s. lelkész) 1831. február 15.

Elhunyt 35 éves korában.

Sélyey János 1831 – 1835

Felesége Csiszár Zsuzsánna.

Gyermekeik:

János. 1831. július 7. – július 30.

János. 1833. július 22. – november 25

Főző János 1835 – 1839

Felesége Sütthő Klára.

Gyermekeik:

István. 1838. január 3.

Márton János 1839 – 1867

Felesége Galgóczy Anna.

Kövér Miklós 1867 – 1875

Felesége Kövér Mária.

Gyermekeik: Jolán, Erzsébet. 1869. március 5.

Fürjész István 1875 – 1879

Első felesége Mutskó Ida, házasságot kötöttek 1875. március 30, elhunyt 1876. március 11.

Második felesége Galgóczy Etelka, házasságot kötöttek 1876. augusztus 16.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

Ida, Elvin. 1876. február 11. – március 6.

Második feleségétől:

Zoltán. 1877. június 4.

Géza, István. 1878. október 26. – november 28.

Szölőssy Ferenc (h. lelkész) 1879 – 1880**Pazar István 1880 – 1899. július 24.**

Első felesége Balogh Erzsébet, második felesége Beregszászi Fonyi Zsuzsánna. Elhunyt 1916. április 12. Szülei: Beregszászi Fonyi Sámuel és Bodkfalvi Kovács Juliánna.

Gyermekeik:

Második feleségétől:

Zoltán. 1880. február 13.

Elemér. 1884. május 21.

Jolán. Házasságot kötött Láboss Endrével 1883. február 15-én. Szülei: Láboss Menyhért és Ráski Erzsébet.

Zsuzsanna. Házasságot kötött Karakó Ferenc tanítóval 1890. február 27-én. Szülei: Karakó József és Egyedi Heléna.

Elhunyt 72 éves korában.

Köröskényi István, Szabó István (bési beszolgáló lelkészek) 1899 – 1902**Nyitray Lajos (h. lelkész) 1902 – 1905**

Felesége Könyves Malvin.

Gyermekeik:

Lajos, Dezső. 1905. március 8. – március 13.

Csomár Béla (h. lelkész) 1905. június – szeptember**Benkő Lajos 1905 – 1940. december 31****Csatlós János (s. lelkész) 1941. január 1 – február 26**

Ungvárra ment.

Lapis Károly (h. lelkész) 1941 február 26 –**Csatlós Sándor 1941–⁸²**

---

82 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Iske. Ugrai János: A Tizáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F18. Iske.

Csatlós Sándor önéletrajza

Születtem 1912. december 23-án Csicsér Községben. Szüleim Csatlós Sándor és Béres Zsuzsanna gazdálkodók voltak. Elemi iskolai tanulmányaimat a csicséri református elemi népiskolában végeztem. Mivel a családban hárman voltunk fiuk, édesapámnak minden terve az volt, hogy engem, mint a legidősebbet kitaníttat. Az elemi iskola 5 osztályának elvégzése után 1924/25 iskolai évben beírtattak a kassai állami magyar reálgimnázium első osztályába a gimnáziumi tanulmányaimat az 1931/32 isk. évben fejeztem be. Érettségi vizsgát az említett iskolában 1932 június 20-án tettem. Ezután következett a pályaválasztás. Sok töprengés után a lelkipásztori pályát választottam, úgy gondolván, így jobban szolgálhatok református magyar népemnek.

Theológiai tanulmányaimat a Losonc-i Ref. Theol. Szemináriumban végeztem. Mint IV éves teológus - mivel kevés volt abban az időben a segédlelkész - exmittálva voltam Ipolypásztón teljesíttem szolgálatot s onnan jártam Losoncra kollokválni. Első lelkészképesítő vizsgát Losoncon második lelkészképesítő vizsgát Sárospatakon tettem.

Mint segédlelkész működtem a következő gyülekezetekben: Ipolypásztón 1935. októberétől 1936. áprilisáig. 1936. július 1-én foglaltam el a Técső-i s lelkészi állást s mint esperesi segédlelkész működtem 1938. nov. 2-ig. Ekkor történt a boldog felszabadulás. Nekem Técsőről menekülnöm kellett, mert az én szülőfalum a bécsi döntés alkalmával visszacsatoltatott az anyaországhoz s mint magyar állampolgárt az ukránok nem tűrtek volna meg Técsőn, amely község akkor még Cseh megszállás alatt volt. 1938 nov. 2-től állás nélkül voltam. 1939. január 1-én kerültem Dr. Magda Sándor felvidéki püspök úr mellé Nagykaposra. Nagykaposon szolgáltam 1941. április 1-ig. Mint nagykaposi s. lelkészt hívott meg az iskei ref. gyülekezet lelkipásztorául 1941. március 2-án meghívás útján. Iskei lelkipásztori állásomat 1941. április 6-án virágvasárnap foglaltam el. Azóta szolgálom odaadással és nagy lelki gyönyörűséggel az Urnak szent ügyét az Iske-i nemes gyülekezetet.

IZBUGYABÉLA

Árvai Miskovic György 1607⁸³

JABLONCA

? Gergely 1560

Molnár Miklós 1575 – 1576

Gyarmati Lőrinc 1577

---

83 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H51. Izabugybéla.

Kun Balázs 1609?

Nagyidai Mihály 1609 – 1624

Almási Mihály 1630

Szendrei András 1686

Borsodi István ? – 1715

Sziráki Pál 1790

Szilágyi Bálint 1790 – 1805

Felesége Szentpéteri Oláh Mária, házasságot kötöttek 1791. november 6-án.

Vatay György 1805 – 1813

Felesége Lakatos Mária, házasságot kötöttek 1797. október 29-én.

Gyermekei:

Eszter. 1807. május 7. – 1809. szeptember 3.

Bálint. 1809. november 8.

Eszter. 1812. február 18.

Bende Gábor 1813 – 1828

Gyermekei:

Anna. 1812. – 1824. április 2.

Vajányi Mihály 1828 – 1831

Mészáros János 1831 – 1854. augusztus 7.

Felesége Mészáros Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Borbála. 1836. október 3.

János. 1839. augusztus 1.

Elhunyt 61 éves korában.

Lovass /Lovas/ István 1854 – 1869. június 1.

Felesége Szentmártony Johanna.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1858. február 28. – március 20.

József. 1860. július 20.

Elhunyt 61 éves korában.

Kaposi /Kapossi/ György 1870 – 1901. április 6.

Felesége Vattay Katalin.

Gyermekei:

József. 1871. január 17.

Ilona, Irén. 1874. január 1. Házasságot kötött Erdődi Dániellel 1901. november 19-én.

Mária, Irma. 1879. július 11.

Erzsébet. Házasságot kötött Gyarmathy Józseffel, 1888. október 30-án.

Elhunyt 72 éves korában.

Bogdányi József (h. lelkész) 1902 – 1904

Felesége Kapossy Mária, házasságot kötöttek 1902. április 24-én.

Gyermekeik:

Mária. 1903. március 9.

Ambrus János 1904 – 1907

Felesége Ölschläger Emma.

Gyermekeik:

Ernő, Dezső. 1904. május 18. – 1904. június 5.

Dezső. 1905. július 31.

Lenkey Lajos (1908 h. lelkész) 1908. április 30 – 1911. július 8.

Felesége Molnár Jolán.

Gyermekeik:

Lajos, Ferenc. 1910. július 18. – december 29.

Baraxa Lajos (1911 h. lelkész) 1911. szeptember – 1915. április 24.

Felesége Gyarmathy Erzsébet.

Gyermekeik:

Lajos, Béla.

Szőke István 1915. április 24 – 1925. október 6.

Felesége Tarczy Mária.

Gyermekeik:

Sándor. 1919. január 13.

Klára, Rózsa. 1920. július 21.

Sarolta. 1922. április 4. – július 10.

István. 1924. október 12.

Lenkey Barna 1926 –

Felesége Lükő Sára.

Gyermekeik: Lenke. 1930. április 15.⁸⁴

Lenkey György önéletrajza

1898. szeptember 6-án születtem Rozsnyón, Gömör megyében. Középkoláimat a rozsnyói ág. ev. főgimnáziumban végeztem s az érettségi letétele után a pápai theol. akadémiára iratkoztam be. A theológia elvégzése és a kápláni vizsga letétele után Perőcsénybe (Hont. vm.) kerültem káplánnak 1921 szeptemberében. A papi vizsgát 1923 szeptemberében tettem le ugyancsak Pápán s 1924 szeptemberében Perőcsényből cseh megszállt területre: Garamvezekénybe kerültem káplánnak. Garamvezekényből 1925 áprilisában Lévára kerültem h. lelkésznek, onnan 1925 augusztusában ismét Garamvezekénybe s. lelkésznek, s Garamvezekényből 1925 októberében Ipolypásztóra ugyancsak s. lelkésznek. Ipolypásztón ért a jabloncai gyülekezet egyhangú meghívása, amelyet elfogadtam s állásomat 1926. február 14-ikén el is foglaltam.

⁸⁴ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Jablonca. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E11. Jablonca.

Elődöm: Szőke István egy hitbuzgó, templom szerető, egyházáért minden áldozatra kész gyülekezetet hagyott rám örökségül. Így érthető meg, hogy a kicsiny 480 lélekszámú, nagyobbbrézt 2-3 holdas kisbirtokosságból álló gyülekezet (a legnagyobb gazdának 12 kat. hold földje van) amely 1921 ben 8000 cseh korona költséggel teljesen új, bádoggal fedett csúrt épít. 1923-ban a templomtetőt 12000 cseh korona költséggel bádoggal fedeti be, 1925-ben 26000 cseh korona költséggel csaknem teljesen új lelkészlakot épít, 1927-ben már ismét építkeznek. A templom tornyát fedeti be bádoggal és az elrekvirált harang helyébe újat hozat kb 17000 cseh korona költséggel. Az 1929-es év állítja legnagyobb teherpróba elé a gyülekezetet. Rossz karban lévő iskolája helyett újat kell építenie, mégpedig 2 tantermes, két tanítói lakásos épületet. A közgyűlés 1929 áprilisában csaknem egyhangúlag hozzájárul az új iskola építésének tervéhez. Csupán 2-3 ember áll elő azzal az indítvánnyal, hogy adják át a cseh államnak az iskolát – az minden költség nélkül felépítteti. Erre én kijelentem, hogy szó sem lehet az iskolánk az állam részére való átadásáról. Ha őseink fel tudták építeni –mondottam– és évszázadokon át megtudták tartani, úgy nekünk is lesz erőnk és tehetségünk, hogy azt felépítsük és megtartsuk. Különben is csodálkozom rajta, hogy magyar ember ilyen indítvánnyal áll elő. Még ha magyar államban élnénk hagyján, de mikor cseh megszállás alatt vagyunk?! Eme kijelentésemre a néhány főnyi ellenzék elhallgatott. Az iskolaépítés rövidesen megkezdődött. Eltekintve attól, hogy minden szekeres- gazdának kb.15 napot kellett lovával szekerevel dolgozni az iskolaépítésnél s a zsellérek is kb. 15 napot dolgoztak még 126000 cseh koronát kellett kiróni kb. 105 családra. Ez a tetemes összeg 2/3 részben a családokra lett kivetve 1/3 részben pedig az állami egyenes adó után. Ilyenformán a legszegényebb családfőre is legkevesebb 800 cseh korona esett, míg a legmódosabbra 2300 cseh korona. Dacára az óriási tehernek a kivetett összegből 80-9000 cseh korona rövid két hónap alatt összegyűlt. Egyesek azonban arra hivatkoztak, hogy a reájuk kivetett összeg túl magas nem akarta teljes összegében kifizetni a reá kivetett összeget. A presbytérium mást nem tehetvén, egyesek ellen kénytelen volt a végrehajtást elrendelni. A pénz befolyt, de közbakot kellett keresni. A végrehajtás foganatosítása után rövidesen cseh csendőrök hivattak a községházára ahol szemembe mondták, hogy én az egyik közgyűlésen amikor az iskolaépítésről volt szó azt a kijelentést tettem, „hogy nem adják át a csehszlovák államnak az iskolát, még akkor inkább, ha magyar állam volna.” Két tanút is kerítettek –akik szemembe mondták, hogy az inkriminált kijelentést megtettem. A csehszlovák állam elleni izgatás címen bünvádi eljárást indítottak ellenem. Megkezdődtek a járásbírószágon a kihallgatások. Közben megvonták az államsegélyemet is, amelyet azután 5 éven keresztül nem folyósítottak. 1930. decemberében volt Kassán a törvényszéki tárgyalás, amelyre 15-én lettünk beidézve. 13 tanú esküvel bizonyította, hogy nem abban a formában tettem meg az inkriminált kijelentést, 2 ellen esküvel állított, hogy igenis megtettem. A törvényszék 15 napi fogházra ítelt. A felsőbb bíróság azonban 1931 decemberében felmentett a vád és következményei alól. Ettől kezdve azonban folytonos zaklatásnak voltam kitéve a csehek részéről.

1937-ben újabb összeütközésbe kerültem a cseh hatóságokkal. A csehek szolgálatában álló helybeli agrárpárti magyarok közül néhányan mozgalmat indítottak –felsőbb sugalmazásra– tót iskola felállítása érdekében. Unsolásukra és ígéretésükre (a gyermekek a tót iskolában ingyen ruhát, cipőt, könyveket kapnak) több szülő megtántorodott és aláírásával kötelezte magát arra, hogy gyermekét a felállítandó tót iskolába fogja járatni. Ilyen előzmények után a szádalmási tót közjegyző 1937 márciusában átíratot intézett a presbitériumhoz, amelyben arra való hivatkozás-

sal, hogy a tanköteles gyermekek közül kb 45 a tót iskolába fog jární s így a református iskolában a két tanterem közül az egyik feleslegessé válik, kéri az egyik tanteremnek szlovák iskola céljára való átengedését. A presbitérium a kérelmet egyhangúlag elutasította.

Közben a gondnokot és az egyfiakat megkértem, hogy menjenek el azokhoz a szülőkhöz akik a tót iskolába iratták gyermekeiket és kérjék meg őket, hogy álljanak el szándékuktól. A terv sikerült. A szülők egymás után jelentették az illetékeseknek, hogy meggondolták a dolgot és nem óhajtják tót iskolába adni a gyermekeiket. Így cselekedett a [...] is akinek megüzentem, hogy mivel gyermekeit a felállítandó tót iskolába iratta, nem fog többet a földemen aratni. A terrortörvény alapján úgy engem mint a [...] és az egyik egyházfit a járásbíróságra citáltak s engem 500 a gondnokot és egyházfit 300-300 cseh koronára büntettek meg azon címen, hogy terrorral térítettük eé a szülőket ama szándékuktól, hogy gyermekeiket tót iskolába irassák. Közben a szádalmási tót jegyző újabb átiratot intézett a presbytériumhoz kérve egyházi közgyűlés összehívását mert szerinte csak az lehet illetékes annak eldöntésére, hogy az egyház átadja-e az egyik tantermet tót iskolának vagy sem? Bár a jegyző kérése nem volt jogos, abban a biztos tudatban, hogy a jegyző minden mesterkedése csődöt fog vallani, összehívattam a közgyűlést, amelyen a cseh tanfelügyelő s a tót jegyző is megjelent. A szádalmási cseh csendőrök is mind Jabloncára lettek rendelve, hogy a község hangulatát befolyásolják. A közgyűlésen szavazásra került a sor s 37-en az átadás ellen 10-en az átadás mellett szavazta 2-en pedig nem éltek szavazataikkal. Ilyenformán a hívek többségének gerinces magatartása folytán a szlovák iskola felállításának az ügye végleg lekerült a napirendről.

1938. november 7ike megszabadította községünket a cseh megszállástól s azóta nincsenek ilyen problémáink. Egyházközségünk szépen fejlődik, az iskolaépítésből eredő adósságot letörlesztette sőt ma már 3500 pengő készpénzmaradvánnyal rendelkezik. A jó eredményekért legyen a hála és a dicsőség Istené.

Megjegyezni kívánom még, hogy 1929. május 1-én vettem feleségül Lükő Sárát néhai Lükő István volt vizsolyi ref. lelkésznek és Szilva Máriának a leányát. Házasságunkból sajnos csak egy leánykánk született.

Cseh megszállás alatt tanúsított nemzethűségemért a Kormányzó úr a nemzetvédelmi kereszttel tüntetett ki.

Jablonca 1943. november hó.

JÁNOSI

Csütörtöki Lőrinc 1596

Mohácsi Mihály 1600

Kecskeméti V. János 1608

Csötörtöki Lőrinc 1613

Kaposi /Kaposy/ János 1665 – 1668

Szentpéteri István 1671 vagy 1674 – 1680

Inczédi György 1680

Kecskeméti János 1711 – 1714

Jolsvafői Deli András 1714 – 1721

Rimaszombati Ferenc 1718 – 1728

Mezei István 1728 – 1732

Tunyogi Péter 1732

Átányi Nagy János 1734 – 1745

Gyermekeik:

Zuzsanna. 1737. augusztus 15. – 1740. augusztus 25.

István. 1745. szeptember 19. – szeptember 22.

Katona Mihály 1745 – 1751

Gyermekei:

Sára. 1746. május 5.

János. 1748. május 24.

Rimaszombati Mihály 1751 – 1759

Felesége Ragályi Borbála, házasságot kötött 1751. augusztus 23.

Gyermekeik:

József. 1755. április 10.

Imre. 1757. július 15.

Kardos György 1759 – 1763

Gyermekei:

Susánna. Elhunyt ?

Nádaskai Mihály 1763 – 1767. február 28.

Felesége Molnár Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1763. október 7.

Pelsőczy Urbán István (h. lelkész) 1767. március 19. – 1768. február 2.

Oláh Mihály 1768. február 12. – 1774. április 20.

Felesége Bagosi Susánna, aki Oláh Mihály halála után házasságot kötött Fejérvári József alsószolcai prédikátorral 1781-ben.

Gyermekeik:

Juliánna. 1773. október 28.

?. Elhunyt 1768. december 4.

Harnócz Albert (h. lelkész) 1774 – 1775

Patay István 1775. március 22. – 1802. október 28.

Apja Patay Péter volt felsődobszai, alsószendi, csobai, korláti lelkész, elhunyt 1793. december 30-án.

Felesége Niehann Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Mária. 1776. december 20. – 1778. október 19.

János. 1778. április 4.

Erzsébet. 1782. január 16. Házasságot kötött Egressy Galambos Pállal 1803. június 6-án.

Elhunyt 1803. június 6.

- A lelkész elhunyt 58 éves korában.
- Egressy Galambos Pál (káplán) 1802 – 1803**
Felesége Patay Erzsébet, házasságot kötöttek 1802. május 24, elhunyt 1803. június 6-án.
Gyermekeik:
Pál. 1803. május 7.
- Nyiri Mihály 1803. augusztus 1 – 1807. április 24.**
Felesége Benitzky /Benicsky/ Zsuzsanna.
Gyermekeik:
József. 1804. április 8. – 1806. december 19.
Borbála. 1806. május 5. – 1807. február 17.
- Patay János (h. lelkész) 1807. április 25 – október 27.**
- Ardai Janka József 1807. november 3 – 1817. április 24.**
Felesége Fodor Klára.
Gyerekeik:
Johanna. Házasságot kötött Kéry Mózes sárospataki tanítóval 1813. november 23-án.
Borbála. 1807. november 27. – 1808. szeptember 19.
János. 1808. december 2. – 1810. május 6.
- Katona Mihály 1817. április 25 – 1824. július 21.**
Felesége Harsányi Zsuzsanna.
Gyermekeik:
Zsigmond. 1815. – 1821. november 10.
Pál. 1821. február 13.
- Máthé István (h. lelkész) 1824 – 1826**
- Apostol Pál 1826. április 24. – 1827. április 24.**
Később miskolci lelkész lett, majd püspök.
Felesége Szathmáry Borbála.
Gyermekeik:
Pál. 1826. május 2.
- Szombati József (káplán) 1827 – 1829**
- Szeremlei Császár Ábrahám 1829. április 20 – 1831. április**
- Szabon János 1831. április. – 1875. október 30.**
Apja Szabon János visnyói lelkész.
Felesége Szombathy Mária, szülei: Szombathy Dániel és Nádaskay Susánna. Házasságot kötöttek 1836. szeptember 27.
Gyermekeik:
Nevelt lányuk: Szalay Ilona, házasságot kötött Tóth Sámuel sajókeszi lelkésszel 1866. december 5-én.
- Székely János (s. lelkész) 1845 – 1848**
- Kálniczky Pál (s. lelkész) 1848 – 1849**
- Sáfrán Mihály (s. lelkész) 1852 – 1858**
- Papszász József (s. lelkész) 1858 – 1861**
- Soós Miklós (s. lelkész) 1861 – 1863**

Tóth Sámuel (s. lelkész) 1863 – 1866

Lengyel Ferenc (s. lelkész) 1866 – 1869

Csizi János (s. lelkész) 1869 – 1871

Csabay Pál (s. lelkész) 1871 – 1873

Ruszkay Gyula (s. lelkész) 1873 – 1875

Koncz Károly (s. lelkész) 1876

Dusza Lajos (s. lelkész) 1876 – 1877

Ruszkay Gyula 1877. április 25 – 1926. március 21.

Putnokon született, szülei: Ruszkai József és Kecskeméthy Júlia.

Felesége Győry Aranka, Jánosiban született, szülei: Győry Dániel és Sztruhár Erzsébet.

Elhunyt 1923. január 8.

Gyermekeik:

Gyula. 1878. szeptember 5. Későbbi honvédezredes.

István. 1880. január 28.

Aranka. 1881. szeptember 15. Házasságot kötött Németh Jenővel.

Margit. 1884. szeptember 27. Házasságot kötött Böszörményi Sándorral 1908. augusztus 12.

Zoltán. 1886. július 13. – 1905. június 2.

Vattay László (s. lelkész) 1882 – 1883

Nagy Béla (s. lelkész) 1885 – 1887

Nagy Lajos (s. lelkész) 1888 – 1889

Pósa Lajos (s. lelkész) 1889 – 1890

Liptay László (s. lelkész) 1904 – 1905

Sallay Béla (s. lelkész) 1905 – 1906

Böszörményi Sándor (s. lelkész) 1906 – 1907

Homonnára ment.

Szülei: Böszörményi Sándor és Meskó Johanna.

Felesége Ruszkay Margit, házasságot kötöttek 1908. augusztus 12-én. Szülei: Ruszkay

Gyula jánosi lelkész és Győry Aranka.

Lecső József (s. lelkész) 1926 – 1927

Konkoly (Thege) István 1928. december 9. –

Korompán született, szülei: Konkoly István és Komjáthy Gizella.

Szolgálati helyek: 1921. február 9. – 1923. december 8. Rimaszombat, 1923. március 9. –

1928. december 8. Nagypaládon, 1928. december 8-tól Jánosi lelkész.

Felesége Holkó Emilia⁸⁵

---

85 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Jánosi. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D27. Jánosi.

JÁNOSVÖLGYE⁸⁶

Kosztányi Mátyás 1598 – 1599

Rudniki Márton 1607

Privigyei Lucae Tóbiás 1609 – 1619

Lucsivnai Márton 1620

Szepesi Márton 1622

Lucsivnai Márton 1623 – 1624

Blaskó Mihály 1626

Kenesei Miklós 1644⁸⁷

JÁSZÓMINDSZENT

Bellusi Nikodémus 1606

Bölcskei Tamás 1608

Almási Pál 1620⁸⁸

JÁSZÓÚJFALU

Lengyel Kristóf 1585

Zólyomi András 1608

Lublói Lőrinc 1620

Sutoris György 1622⁸⁹

JOLSVÁ

Fabritius György 1599 – 1609⁹⁰

---

86 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H52. Jánosvölgye.

87 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H51. Izabugybéla.

88 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A109. Jászómindszent.

89 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A110. Jászóújfalu.

90 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D80. Jolsva.

JENKE

Fekésházi Arcius János 1585

Jenkei János 15854

Fekésházi Arcius János 1586 – 1593

Váraljai Szolár Tóbiás 1589 – 1590

Szobránci Mihály 1594

Szokoly Márton 1598

Sárói Fabritius Ferenc 1620 – 1621

Nyíri István 1644

Ujlaki András 1728 – 1730

Szentesi Ferenc 1746

Győri Pál 1758

Horváth Sámuel 1761

Győri János 1766

Komóssy /Kormosi/ József 1771 – 1774

Jeszeni Joel (Joel Jesenius) 1774 – 1775

Pásztor György 1775

Putnoki Czene István 1776 – 1778

Rákosi János 1778 – 1792

Valentko András 1792 – 1846. február 1.

Első felesége Budai Magdolna? Második Felesége Kereskényi Anna, elhunyt 1845. május 16.

Gyermekeik:

József. 1790. – 1795. október 21.

Erzsébet. 1791. – 1800. július 6.

Elhunyt 80 évesen.

(káplánok: Kassai Endre, Csengeri Gábor)

Lesnyánszki György 1846 – 1881. január 17.

Felesége Egri Mária.

Gyermekeik:

Zsuzsanna, Amália. 1849. december 27. – 1873. augusztus 6.

Borbála. 1851. január 18.

Erzsébet. 1853. március 21.

Gyula. 1855. február 28. – március 6.

Mária. 1856. május 19.

Paulina, Heléna. 1858. január 14.

Ilona, Katalin. 1862. szeptember 24.

András. 1864. december 1.

Paulina, Borsika. 1868. szeptember 18.

Elhunyt 69 éves korában.

Szűcs István 1881 – 1886

Felesége Böszörményi Mária.

Gyermekeik:

Jolán. 1884. március 7.

István. 1885. május 12.

Móré Gábor 1886. április 16. – 1914. október 25.

Felesége Margitai Erzsébet.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1890. január 29. Házasságot kötött Prágay Istvánnal, 1908. november 17-én.

Pál. 1892. január 18.

Elhunyt 58 éves korában.

Móré Elek (h. lelkész) 1914? – 1916?

Egyed Béla 1916 – 1939

Első Felesége Vass Izabella, Ungnyáradon született, elhunyt 1916. november 30. Második felesége Kiss Etelka.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

Margit. 1935. február 26-án házasságot kötött Küebach /Khüebach/ Imrével. Privigyén született.

Második feleségétől:

Gizella. 1923. június 9.

Aladár. 1925. január 17.

Zoltán. 1927. március 1. – 1928. május 23.

Egyed Béla az anyakönyvek vezetését, 1924. március 21-től szlovákul végezte.

Csörgő Bertalan (s. lelkész) 1940 – 1941

Bittó Béla (adminisztrátor) 1941

Kovács Bertalan 1941 –⁹¹

Kovács Bertalan önéletrajza

1908. szeptember 8-án születtem Királyhelmecen (Zemplén vm.). Gimnáziumi tanulmányaimat Sárospatakon végeztem s ott is érettségiztem. Theológiai tanulmányaimat Budapesten és Londonon végeztem. Az utóbbi helyen tettem a kápláni vizsgát is. A papi vizsgát Sárospatakon tettem le. Segédlelkész Bodrogszentesen (Zemplén vm.) voltam s jenkei rendes megválasztott lelkész 1941. március 1-től vagyok. Itteni első éves szolgálatom alatt a paróchia és melléképületei 1400 P. költséggel általános renováláson mentek keresztül. A gyülekezet lélekszáma 394 a filiákkal együtt 1180.

---

91 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Jenke. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F19. Jenke.

KALSA

Mádi János 1617⁹²

KASSA

Károlyi András 1575 – 1580

Siderius János 1584 – 1585

Kovácsnai B. Imre 1605 – 1607

Alvinczi P. Péter 1606 – 1634

Tirnavius Nagy Pál 1625 – 1628

Bakai Benedek 1628 – 1630

Czeplédi István 1653 – 1670

Száldoboki János 1682

Tunyogi Miklós 1683 – 1685

Zemlényi Ferenc 1690 – 1709

Füleki Horváth Gergely 1692 –?

Körösi János 1706 –?

Gyarmati Tamás 1713-1714

Gyöngyösi Árva Pál 1712 – 1725

Nánási András 1725 – 1729?

Dobi András 1735

Vácsi Nagy István 1737 – 1755

Kisvárdai Nagy Péter ? – 1750

Lisznyai D Mihály 1766:93

Csulai György ? –?

Czeplédi István ? –

Rác György 1776 – 1784

Maklári János 1785 – 1789

Baranyai András 1800–1802

Zsujtai születésű. 1800 2 évig kassai segédpap, innen Kassabogdányba választják meg.

Mihályi Kovács István ? – 1826. szeptember 2.

Felesége Lisznyai Damó Klára, elhunyt 1852. augusztus 21-én.

Ternyei Mihály s. lelkész ?–?

Palcsó György ? – 1816

Gömörhorkán született. Kassáról Magyarbödbe hívták.

Domby Ferenc ?–?

---

92 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A111. Kalsa.

93 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Szepsi.

Terhes Sámuel 1827 – 1836

Felesége Sándi Johanna, szülei: Sándi Ambrus és Herdiczky Erzsébet. Házasságot kötöttek 1831. október 24-én.

Török János ? - ?

Felesége Sandy Erzsébet, Várady István szurdoki lelkész özvegye. Házasságot kötöttek 1858. június 16-án.⁹⁴

Ferenczy József 1836 –1873. július 7.**?Dienes János? ?– 1884. november 7.****Felesége Baskai Katalin.****Béki Sámuel 1874 – 1891. szeptember 29.****Abaújszántón született.**

Felesége Fülöp Terézia.

Gönczy Gábor ? – 1940. november 20.

Szászfán született.

Felesége Kruzsolyák (Krizslyák) Róza, házasságot kötöttek 1902. október 2-án.

Szabó Lajos 1942 –?

Mihályi Kovács István életrajza

Született Zemplén megyében, Mihályiban, nemes szüléktől, az 1756-ik év februárius 1-ső napján. Tanulását kezdte a s. Pataki Anya Oskolában, hol az 1772-ik évben a beöltözött Deákok közzé iratott, majd az 1781-ik évben szabad vallásbeli gyakorolhatást nyert. Csehek közzé kényszerített az Oskolai Elöljáróság által papi hivatal folytatására, de ezen kényszerítés alól a főtiszteletű Egyh. Kerületi Kormányzékhez nyújtott Írásbeli folyamodásánál fogva felmentetvén, az 1783-ik évben oskola tanítói hivatal viselésére ment a sajószentpéteri Ekklezsiába, mely hivatalt két évek múlva bevégezvén, tudománya öregbítése és papi hivatalra leendő készület végett 1786-ik évben meglátogatta a Hálai főiskolát Saxoniában. Innen visszatérvén, az 1789-ik évben akkor Tizáninneri Ekerületi Püspök Főtiszteletű Szalai Sámuel ajánlására a kassai Ekklezsiába Papságra vitett. Itt csakhamar a Papiház alsóbb részének az Eklézsia számára leendő megvásároltatásában hathatós eszköz volt, melynek egy részét oskolának, más részét pedig az Ekklezsia javára bérbe használandónak fordította. Ennekutána a Város kül részében fennállott fa templom helyett a mostan fennálló és a város belsejében helyezettett kölcséges kő Templomnak építésében buzgó munkás volt.

A csekély papi fizetést a Tek. B. Bárczay Sámuel és Tekintetes és Szigeti Szerencsi Ferencz özvegye B. Bárczay Borbála kegyes alapítványaik által 600 czédula forintokkal neveltetheti

---

⁹⁴ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Kassa. Ugrai János: A Tizáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A31. Kassa.

szerencsés volt. Az 1802-ik évben Pozsonyban tartatott Ország Gyűlésre a Tiszáninneri ekerület részéről papnak neveztetett ki. Az abauji emegyében és több Tek. nemes megyében táblabírói ranggal megtiszteltetett. Az abauji emegyei és a főtiszteletű Tiszáninneri kerületi kormányának több évekig főjegyzője vala. Munkás életét és díszes papi pályáját az 1826-ik esztendőben szent Mihály havának 2.-ik napján szelíd álomba merüléssel bevégezte. Néhány alkalmi Tanításai nyomtatásban kézen forognak.

Terhes Sámuel életrajza

Született 1783 nov.23 Borsod megye Sály községben. Atyja István sályi lelkész volt. Iskoláit Miskolcon és Patakon végezte. 1807-ben az akadémiai tanulmányokból szigorlatot téve az esküdt diákok közé felvétetett. Mint ilyent 1809 május 29.-én táborigi pappá választották a szabolcs-megyeyei rendek a felkelő lovas ezredbe.

1810-ben Nagyfalva / Szabolcs / hívta meg lelkésznek. Itt felelt Ugvári Tóthnak az ő költői képzettségét kétségbevonó görög epigrammáira héber epigrammákkal. Nagyfaluban 11 évet töltött. 1821-ben Pelsőc hívta meg papjának, honnan 6 év múlva Kassára ment. 9 évi itt tartózkodás alatt a Felsőmagyarországi Minerva dolgozótársa volt, ő volt egyszersmind az Alkorán első magyar fordítóinak egyike. 1836-ban Rimaszombat hívta meg lelkésznek. 1846-ban a gömöri egyházmegye esperese lett. 1859-ben ünnepelték ötven éves lelkészi jubileumát. Három fi és öt leány gyermeket hagyott hátra. Meghalt 1863 jan.7. Tőle van: Megvirrad még valaha... stb.

Béky Sámuel életrajza

Született Szántón Abauj megyében, 1857 aug.12-én, Béky Ferenc és Kovács Zsuzsánna szüleitől. Gyermekkorának istápolója korán özvegyiségre jutott édesanyja volt, aki bár maga is bajlódott az élet gondjaival, nem tudta és nem akarta megtagadni tanulni vágyó kis fiától hogy őt a szülőföldjén szerzett elemi ismeretekkel útra ne bocsássa Sárospatak felé, a szegényeknek már akkor is jól ismert iskolájába. Alig volt több hat évesnél, mikor / 1845. szept./ már be volt jegyezve a gimnáziumi előkészítő osztály növendékei közé s anyai nagybátyjának, az akkor már primárius Kovács Jánosnak gondos vezetése alatt vigan tört előre az apró emberek élénk versenyében.

Gimnáziumi pályáját előbb a hü támasznak eltávozása, majd az 1848/49 -iki események zavarták meg. Annak hiánya érezhető volt haladásán, emez pedig egy évi vesztelésre kényszerítette, ami alatt –különösen csüggedező édesanyjának ösztönzésére,– már le kellett mondania a tanulói pályához kötött szép reményeiről. De végre is 1850-ben ismét Sárospatakon volt és pedig már tisztában a céllal is, amely felé futnia kellett, mivel édesanyja határozottan kikötötte s ő nem vonakodott, hogy papi pályára kell magát képeznie. Ugy történt! A teológiai kurzust meg futotta s 1857-ben amint az akkor rendesen történni szokott, akadémikus rektorságot vállalt Zádorfalván, Gömör megyében; jó szerencséje vezette e helyetre s itteni tartózkodása elhatározó befolyással volt egész életére, jellemének alakulására s későbbi gyors emelkedésére. Batta Bálint volt akkor Zádorfala papja. Sajátos, derült kedélyű férfiú, a jóra törekvő ifjú melegkeblű pártfo-

gója s Tompa Mihálynak a keleméri költő papnak s Orbán Ferencnek a ragályi tudós lelkésznek lelki-testi jó barátja. A szerény, szőke diákot, a szorgalmas tanítót előbb maga szerette meg Batta Bálint s csakhamar jó barátaival is megszerettette. E három, egymástól merőben elütő jellemű férfiú társaságában ő az igény telén ifjú, folytonos alkalmazkodásra s önmegtagadásra volt utalva s ez az iskola erősítette meg benne ily irányú vele született szeretetre méltó hajlamait; ő maga nem egyszer boldogan emlegette múltjának ezt a szép időszakát s Zádorfalva emléket sorsának egyre előnyösebb változásai sem tudták szívében elhomályosítani.

A 3 éves rektoria után 1860-ban Kövecsesre ment s ott Lukács János földbirtokos házában mint nevelő működött 1861 július haváig, itt is folytonos összeköttetésben előkelő barátaival, pártfogóival.

1861 szeptember havában letette a gömői traktus előtt a kápláni vizsgát, csupán egymaga a sok jelentkező közül, amit jó pártfogóinak s már ismeretes jó tulajdonainak köszönhetett. S mintha csak kézenfogva vezetne volna a gondviselés, az akkori esperes Pelsőcznek még ma is minta papja azonnal magához vette a kedve szerinti való ifjú tiszteletest és szinte jelentékenyen hozzájárult papi jellemének kifformálódásához. Azt az egy évet, amelyet az apostoli lekületű férfiú lábainál töltött sokért nem adta volna, ifjúkori életéből.

1862 ben Sajókeszi, 1863 ban Kövecses hívta és nyerte meg lelkipásztorául, hol a volt nevelőt s ajkainak mézes beszédét nem tudták feledni. Csak 5 évig gyönyörködhetett a kis gyülekezet lelki vezérében, mert 1868 ban az imolai és abaujszántói egyház versenyre keltek egymással elnyerhetésére. Az utóbbi lett a győztes. Gömői pártfogói, barátai, szerettei közül kiszakította magát, noha az egyházmegye már aljegyzőséggel tüntette ki s Tompa, –ki őt a jászói levéltárban levő titkainak másolatásával is megtisztelte– váltig biztatta, hogy közel van már az idő, mikor el kell költözni s a hamvai egyháznak lesz annyi magához való esze, hogy Béki Samut fogja papjával elválasztani. E biztatásnál is vonzóbbak voltak reánézve a gyermekkori emlékek, a rokonok esdeklő áhítozása, s az a tudat, hogy a próféta becsetté lett a maga hazájában. Becses is maradt mindvégig. Dicsekvése, büszkesége volt szülőföldjének, de nem az volt sorsául feljegyezve, hogy ott maradjon a szerény javadalmu szántói parókhíán.

5 év múlva 1873 tavaszán, az abauj-szepsi, majd néhány hó elteltével a Ferenczy halála után a kassai gyülekezet szerezte meg lelkészéül. Elég volt őt a kassai gyülekezetnek csupán egyszer hallani a Ferenczy nyílt sirja felett s kész volt számára az ut az újabb diesőség felé.

Kassai állomását szepsi hívei által megsíratva 1874 tavaszán foglalta el s lefoglalta magának hívei szívét is. Volt egész lényének valami titkos varázsa, amely becsületre, tiszteletre kényszerítette mindazokat, akikkel érintkezésbe jutott. Arcának jósága, szívének nemessége, alkalmazkodásának kedvessége, az az emberekkel való lekötelező bánásmód, amelyet nem lehet tanítani az iskolában, lelkipásztori hűsége, előkelő szónoki hivatottsága: ezek együtt és egyenként olyan hirtelen odabilincseltek az ő személyéhez a kassai gyülekezet minden rendű és rangú tagjait, hogy amikor egy évi ottműködés után /nem rögtön ugyan a Tompa, hanem csak az ő második utódjának kimúlásakor/ a hanvai gyülekezet nagy papjának jóslatát beváltandó –el akarta őt Kassáról édesgetni, a kassai gyülekezet előljárósága, az egész gyülekezet örömeire 300 forinttal emelte fel a kedvelt lelkipásztor fizetését, csak hogy magának mondhatta mindhalálig.

Egészen gondviselésszerűen volt e kényes posztra állítva, hol szelid lelkével, emberszerető szívével s türelmes gondolkozásával nemcsak önmagának szerzett több-több barátot és tisztelőt,

hanem ev. ref. egyházunknak is, anélkül hogy igazunkból bármit is feladott volna s csak egy pillanatra is hűtlen lett volna ahhoz a zászlóhoz, amelyre felesküdt.

Mig vezetése alatt a kassai egyház folyton előbbre haladt, a magas pontról az ő fényessége is mind szélesebb körben vált ismeretessé.

Az egyházmegyén egyelőre nem ment ugyan könnyen a dolga, de amikor aztán itt is megnyitotta magának a szíveket, gyorsan haladt előre a kitüntetések sorozatán. 1881-ben tanácsbíróvá és zsinati képviselővé lett, majd egyházmegyéjének jelentékeny segítségével egyházkerületi tanácsbíróvá, konventi taggá, a kerület bizalmiból a főiskola igazgatótanácsosává s végre 1891 évi június 15-én a Fodor Pál lemondása folytán az abauji egyházmegye esperesévé választotta.

A zsinaton szóval, utóbb a „Sárospataki lapok”-ban tollal, nemes hévvel küzdött a gyülekezetek papválasztási szabadságáért, mint kerületi tanácsbíró és főiskolai igazgatótanácsos s míg főleg testi ereje engedte soha nem maradt el a kötelesség asztalától s amott méltányosságával, itt kitartó türelmével s mint jegyző, tollának tisztaságával szerzett magának több-több tisztelőt és igaz barátot.

Ott volt Sárospatakon a tanév megnyitásakor, ott volt a miskolci örömnepben s lankadtan bár, részt vett az ünnepély összes mozzanataiban / Kun Bertalan jubiláris ünnepélyen / s akik előtt bizalmasan nyilatkozott, tanuk lehetünk reá, hogy mily édes gyönyörűséggel várta s készítette elő az időt, amelyben a gondjaira bízott egyházmegyében mindének ékesen és szép rendben fognak haladni. / Célzás az em. volt esperese által teremtett pénzbeli zavaros ügyekre./

Ezt a boldog időt azonban nem érte meg. Szept. hó 29-én este egy kedélyesen töltött nap alkonyán hü nejének karjai között kilehelte nemes lelkét övéinek, gyülekezetének, az abauji egyházmegyének, a tiszáninneri kerületnek s a sárospataki főiskolának őszinte fájdalmára.

Az a részvét, mely 1891 okt. hó 1-én tartott temetésén a gyülekezet, a város, a különböző felekezetek részéről koporsója körül nyilatkozott az az elismerés, amellyel püspökünk, Kun Bertalan az ő megható imájában, Mitrovics Gyula a kerületi főjegyző pedig könnyeket ontó gyászbeszédében áldozott az elköltözött tisztárs és barát emlékének: fényes bírálatai az ő nemesen töltött életének.

A köz javára élt, köz elismerés kis érte korai sírjába, amely felett Antalfy László alsóvadászi lelkész és tanácsbíró tolmácsolta az egyházmegye mélységes bánatát. Áldott legyen emlékezete. RADÁCSI GYÖRGY / Sárospataki Lapok 1891 évf. 40. sz.

Dr. Szabó Lajos önéletrajza

Születtem Losoncon 1908 július 16-án. Gimnáziumi tanulmányaimat / 1918–1925/ Sárospatakon végeztem, ugyancsak ott végeztem a teológiát is/1926–1930/. Sárospatakon szereztem első lelkészképesítő oklevelet jeles eredménnyel, s ott tettem második lelkészképesítő vizsgát is 1932 ben jeles eredménnyel.

1930–1933 december 1 ig Juhász László putnoki lelkész gömörtnai esperes mellett voltam segédlelkész. 1933 december 1-től Farkas István püspök ur a bodrogközi misszió megszervezésével bízott meg. Szekták elleni harc, a háborgó ricsei egyházközség lecsillapítása és a bodrogközi tanyák megszervezése volt a feladatomban. 1936-ban a bodrogközi tanyák központjában, Józsefma-

jobban templomot építettünk.

1938-ban az Országos Református Szeretetszövetség hívott meg lelkészének, s ott szolgáltam 1942 augusztus 16-ig.

Közben 1939-ben a magyar királyi belügyminiszter szociális tanácsadóvá nevezett ki a hajdú vármegyei főispán mellé s ott is szolgálatot teljesítettem 1940-ig.

1940-ben a debreceni egyetemen egyháztörténetből doktori vizsgát tettem.

1941-ben a sárospataki theol. akadémia egyháztörténeti magántanára lettem.

1941-től a tanyamisszió érdekében a református Jövő című lap útján országos mozgalmat próbáltam megszervezni s ennek folyományaként iratmissziót és 15 rádiót juttattunk el a különböző tanyákra.

1942 augusztus 16-án, miután a kassai egyház egyhangúlag lelkészének választott, Kassára jöttem s azóta itt szolgállok.

A különböző egyházi lapokban többszáz cikkem jelent meg. Önálló műveim a következők:

1. Jehova tanúinak hamis tanítása. 1934.
2. A Szentírás ellenes Jehova tanú. Spatak 1934.
3. Antikrisztus a Tiszánál. Budapest 1935.
4. Se országod, se hazád. Budapest 1937.
5. Tanya a Tiszánál. Budapest 1938.
6. ének a Tiszánál. Budapest. 1939.
7. Haljanak meg éhen. Budapest 1939.
8. Czelder Márton működése. Debrecen 1940.
9. Az árvákért. Budapest 1941.
10. Magyar református templomok külföldön a XIX. században. / kéziratban./

Szegligeti Vajthó István önéletrajza

Születtem 1917. év november 6-án Hernádcsány községben, /Abauj-Torna vm./ mely község Trianon bűne folytán Csehszlovákiához csatoltatott.

Atyám Vajthó Lajos 1908 óta ugyanitt lelképásztor, anyám Rozgonyi Jolán.

Magyar elemi iskolát nem engedélyezvén a csehek, elemi ismereteimet szlovák nyelven kényserültem elsajátítani. A magyar betűt a magyar érzéssel, lélekkel és hittel együtt atyám véste belém, otthon külön tanítván engem.

1929 szept.-ben iratkoztam be a kassai állami magyar tannyelvű reálgimnáziumba. Nyolc éven át tettem meg naponként a harminc kilométeres utat vasúton Kassára, mivel atyámnak nem állott módjában, hogy bennlakásom költségeit fedezze, három gyermeket taníttatván. / Ilona, szül.1912., Jolán, szül. 1915./ Ugyanis /ezt biztos ő is megírta életrajzában/ a csehektől 20 év alatt csaknem 8 évig kognuát nem kapott. Szomorú magyar sors!! De büszke is! Mert gimnáziumi tanulmányaim alatt 8 éven át egyedüli magyar diák voltam a reggel vonatra szálló 40–50 főnyi diáksereg közötti! Nekem büszkeség, de a magyarságnak fájdalom, hiszen e községek ezelőtt 100–150 esztendővel színmagyarok voltak. Még reformátusaink is tót iskolába adták gyermekeiket / szégyenük is most/. Láttam atyám élet-halál harcát a község eltótosodni indult

magyar reformátusaiért s ez volt nagyrészt indító ok arra, hogy érettségim után / 1936. június 17./ 1936 október 1-én beiratkozzam a losonci ref. teológiára.

Losoncon Sörös Béla helybeli lelkész és theol. igazgató és az előadó kitűnő lelkész gárda nagyszerűen elkészített mindnyájunkat és felszerelt a reformátusság és magyarság harcára. A losonci teológia református magyar lelke kiáradt és betöltötte a szlovenszkói magyar gyülekezeteket.

S közénk férközött olykor egy-egy Judás-magyar, az előbb-utóbb menekülni kényszerült a rá nézve fojtó magyar levegőből– a prágai egyetemre.

Miután 1938-ban a losonci teológia hivatását betöltötte és befejezte, az 1938 őszén megkezdett félévet még befejezte és 1939 január végén dicsőséges arany kapuit örökre bezárta.

Ekkor kerültem át mint harmadéves teológus Sárospatakra, s itt végeztem be teológiai tanulmányaimat.

1941. dec.-ben tettem le első / I./ lelkészképesítő vizsgámat, de exmissiót még 1941. márc. elsején nyertem püspöki engedéllyel s három hónapig atyám mellet Hernádcsányban működtem.

1941. június elsején az abauji egyházmegye esperese / Farkas Elek/ Abaujvárra helyezett szolgálatételre. De már egy hónap múlva meg kell szakítani szolgálatomat, mert július 1-én be kell vonulnom a honvédséghez, ahol két hónapig tartalékos táborig lelkészi tanfolyamon veszek részt.

Leszerelésem után visszamentem Abaujvárra, ahol Baksy Zoltán helyettesített két hónapi távollétem alatt. Abaujváron /Matusz János lelkészkedése alatt/ maradtam 1942. október 1-ig.

Ekkor áthelyezést nyertem Garbócbogdányba, /lelkész: Séra László/ de az ottani szokás szerint a fillában: Alsó-Hutkán laktam.

Hat hónap múlva, 1943. április 1-én Kassán lettem segédlelkész. /vezető lelkész: dr. Szabó Lajos/ II. lelkészképesítő vizsgámat 1943. szeptember 16-án tettem le. Jelenleg Kassán vagyok.

Kassa, 1943. szept. hó.

Egressy Lajos önéletrajza

1908. július 28-án születtem, Csáva községben, Sopron vm. Szüleim: Egressy Dániel, és Haupt Mária Erzsébet. Édesapám Esterházy Pál herceg agyagáru-gyárának volt a vezetője. A falu lakosai sváb ajkúak voltak, a papokon, és tanítókon és rajtunk kívül senki sem beszélt magyarul. Így egyszerre tanultam meg magyarul és németül. Messze vidéken csak mi voltunk reformátusok, így evangélikus lelkész tanított vallásunkra. Öten voltunk édestestvérek, amikor 1915-ben meghalt édesanyám. Én vagyok a harmadik gyermek. Édesapám 1917-ben másodszor nősült, ebből a házasságból még két testvérem született, így tehát heten vagyunk gyermekek. A háborús tanítás miatt hat elemit jártam, majd magánúton végeztem el az I. és II. reáliskolai osztályokat, Sopronban vizsgáztam. 1922-ben mostohaanyám testvérébátyja, Bódy Dénes spataki vallásunkat Sárospatakra vitt. Ettől kezdve tíz évig voltam a pataki Alma Mater növendéke, mert a teológiát is ott végeztem. A teológián legnagyobb hatással Vasady Béla professzorom volt rám.

1932 októberében megkaptam a Stipendium Bemardinumot, melynek segítségével három évig voltam Utrechtben. 1935. július 14.

1934-ben, július és augusztus hónapokban Sopronban voltam segédlelkész Maller Kálmán mellett. Ez év szeptemberében tettem le a II. lelkészképesítő vizsgát jeles eredménnyel.

1935 október 1-től Sátoraljaújhelyen voltam segédlelkész 1936. július 31-ig. Ekkor Sárospatakra kerültem segédlelkésznek, Darányi Lajos lelképásztor mellé. 1938. novemberétől a spataki ref. tanítóképzőintézetben is tanítottam, Harsányi László vallástanár helyettesítéséért. 1939. februárban vallástanári vizsgára jelentkeztem Debrecenben, pedagógiából azonban megbuktam, ezt 1939. szeptemberben kijavítottam. 1940. február 1-től Kassán vagyok vallásoktató a közép- és középfokú szakiskolákban.

Csáji Pál életrajza önéletrajza

1902 április 20-án születtem Nagyidán, Abauj-Torna vm. A 4 elemi osztályt Nagyidán, a gimnázium I–VII. osztályát Sárospatakon, a VIII.-at a cseh megszállás miatt Rozsnyón végeztem. Ugyanitt érettségiztem is. Theológiai tanulmányaimat Sárospatakon kezdtem s fejeztem is be. 1924 szept.16-án tettem le az I. lelkészsképző vizsgát jelesen, Sárospatakon, míg a II. lelkészsképző vizsgát Rimaszombatban 1926 szept. 28-án ugyancsak jelesen. 1924 október 1-től 1925 március 31-ig a cseh hadseregben teljesítettem katonai szolgálatot. 1925 április 1-től az Abauj megyei Szepsi ref. egyházközösségben szolgáltam 1928 február 12-ig mint segédlelkész, ez időtől pedig 1942 május 31-ig mint rendes lelkész. 1942 június 1-től a kassai ref. egyházközösség vallásoktató lelkésze lettem.

A cseh megszállás ideje alatt tevékeny részt vettem az itt élő magyarság politikai, gazdasági, kulturális és szociális megszervezésében és munkájában.

1929 októberétől 1930 júliusáig a németország Hallé-ban és Bonnban 1–1 szemesztert töltöttem az ottani egyetemeken.

A megszállás alatti abauj-tornai ref.egyházmegyében tagja voltam a tanügyi, belmissziói bizottságnak és a számvevőségnek. Jegyzője voltam az egyházmegyei lelkészértekezletnek.

Szepsi lelkészkedésem alatt a saját pénzemen 5 és fél hold gyümölcsöst a lelkési földeken a saját pénzemen 2 hold gyümölcsöst az egyházközösség pénzén létesítettem a lelkész számára. Megteremtettük a gyülekezeti munka számára a Ref. Otthont. stb.

A felszabadulás után tagja voltam a tanítók, polgári iskolai stb. tanárok igazoltatási bizottságának, s a szepsi járásbírósgot igazoltató bizottságnak. Szepsiben megszerveztem és létesítettem a polgári iskolát s a Hangya Szövetkezetét.

Cikkeim jelentek meg a megszállás idején a Ref. Egyház és iskolában. Előadásokat tartottam konferenciákon és lelkészértekezleti gyűléseken.

1943 márciusában a Sárospataki ref. lakokban és májusban a Lelekészegyesületben írtam egy cikket a Gyermekek vallásos oktatásáról az iskolákban. 1943 aug.-ban pályadíjat nyertem az abauji lelkészértekezleten „Milyen legyen a ref. lelkész egyéni és családi élete” címen.

Megnősültem 1931 április 20-án. Feleségem Schürger Ilona Éva, dr. Schürger István szepsi ügyvéd leánya. Gyermekeim: Csaba Barna szül.1932 január 17.-én, Emese Éva szül. 1934 június 15.-én, Attila Pál szül. 1939 március 21.-én. Valamennyi Szepsiben született.

Kassán Kölcsey utca 81.szám alatt lakom saját házamban.

Lovass Gyula önéletrajza

Abaujszántón, 1912 ben születtem. Gimnáziumba Sárospatakra mentem, ahol 1930 ban érettségiztem. Theologiai tanulmányaimat ugyancsak ott végeztem. 1935 ben kápláni, 1938 ban papi vizsgát tettem. Mint segédlelkész az Abauji egyházmegyében 1936 januárjában kezdtem szolgálni. Először Abaujváron 4 hónapot, majd Felsődobszán 9 hónapot, utána Ongán ugyancsak 9 hónapot töltöttem el segédlelkézi szolgálatban. Ongáról Zsujtára kerültem, ahol 2 évig szolgáltam. Innen ismét Ongára kerültem, hol előbb 3 hónapot, mint segédlelkész, aztán 9 hónapot, mint helyettes lelkész szolgáltam. Itt még közel három hónapot, –egész 1940 december második feléig,– töltöttem az újonnan megválasztott lelkész mellett, mint segédlelkész, s aztán Kassára lettem áthelyezve, ahol ugyancsak segédlelkészként szolgáltam és résztvettem mindenféle gyülekezeti munkában, azonkívül a különféle állami középiskoláknál hitoktatást is végeztem het 18 órán át. 1942 ben helyettes lelkészként vettem át megbízatásomat s közel 8 hónapon át végeztem ezt a munkát, egészen az újonnan megválasztott lelkésznek, Dr. Szabó Lajosnak beiktatásáig. Ez alatt az idő alatt is,- amellett nagy felelősséget sokoldalú gyülekezeti munka terhét vállaltam, –még heti 18 órában hitoktatást is végeztem. Sokoldalú munkám közül csupán azt említem meg, hogy a kassai református egyház adófizetőinek nyilvántartását teljesen új alapokra fektettük, kimondottuk a stólaváltság bevezetését, amely azóta is érvényben van. 1941 ben én lepleztem le azt az emléktáblát, amely a templom bejáratánál van elhelyezve, s amely a felszabadulás harmadik évében állíttatván arról tanúskodik, hogy a református templomban a megszállás 20 esztendeje alatt is csak magyar nyelven énekeltek, imádkoztak s magyarul hirdették az Isten ígését.

1942 szeptemberétől, mint vallásoktató segédlelkész szolgállok az egyháznál. Az 1942/43 isk. évben 6 különféle állami jellegű iskolánál tanítottam a hittant, összesen 34 órában. Emellett alkalom adtán és a szükséghez képest a gyülekezeti munkában is résztveszek.

Édesapám vasutas volt. 15 éves koromban árván maradtunk két leánytestvéremmel. Édesanyám él, akinek Isten után mindent köszönhetek, s akire nagy hálával gondolok.

Pap János önéletrajza

Nevem: Pap János. Születtem: 1862 julius 21-én Beregszászban. A jármii nemesi családból származom, amelyik nemességét 1630-ban kapta. Édesapám: Pap Károly, előbb balazséri, majd 54 évig egyfolytában beregrákosi református lelkész volt. Nagypám: János, szintén református lelkész volt, előbb Krecsenyben, majd Munkácson és Beregrákoson. Édesanyám: nemes Békássy Mária, a hajdani híres beregszászi papnak, Békássy Sándornak leánya volt. Gyermekkoromat Beregrákoson töltöttem, az elemi iskoláimat is részben itt, részben pedig a régi magyar úri házak szokása szerint Késmárkon és Szepesbélán végeztem, a németnyelv elsajátítása végett. A gimnáziumi tanulmányaimat a sárospataki ref. gimnáziumban kezdtem, de a IV.osztálytól kezdve a nagykőrösi ref. gimnáziumban folytattam, ahol rajtam kívül még négy öcsém is tanult. Ugyanitt tettem érettségít is 1883-ban jó eredménnyel. Még ugyanabban az évben a budapesti ref. teológiára iratkoztam be. Tanulmányaimat 1887-ben fejeztem be, még pedig az október 27-én kelt

és Szilády Áron egyházkerületi főjegyző által aláírt végbizonyítvány szerint jeles eredménnyel. A második képesítő vizsgálatot 1888 szeptember 13-án tettem le szintén jeles eredménnyel. Tekintettel arra, hogy lelkészi képezésemet a dunamelléki ref. egyházmegyében szereztem meg és ide hivatalosan is bekebeleztek, kápláni éveim egyrészét is a dunamelléki egyházkerület területén töltöttem el. 1887. nov. 1-től 1888 június 30-ig Jászkiséren Bárczai Gyula, 1888 július 1-től október 31-ig Dunapatajon Tordai István, 1888. nov. 1-től 1893-ig Gyömrőn Szilágyi Benő és végül 1893. nov. 1-től 1896 június 30-ig Laskón Ács Zsigmond ref. lelkész urak mellett működtem, mint tanító káplán. Az utóbbi helyen töltött kápláni éveim alatt megújítottam a századok viharai által erősen megrongált és omladozó templomot, amelyben még valaha a híres Sztáray Mihály prédikált. 1896-ban a tiszántúli ref. egyházkerület kebelébe kértem a felvételemet, amit ugyanezen év július 21-én meg is kaptam és Kiss Áron püspök ur a gáti ref. egyházban segédlelkészként alkalmazott. Még ugyanebben az évben egyhangú meghívás alapján elfogadtam a Bereg vármegyei Zápszony község ref. egyházának meghívását a lelkészi állásra. Itteni működésemet azzal kezdtem, hogy a teljesen szétomlóban levő lelkészi lakást újonnan építettem. Itteni lelképásztorságom alatt, 1897 október 26-án vettem feleségül Lendl Emmát, akivel Isten segítségével máig is boldog házasságban élek. 1900-ban megváltam a zápszonyi ref. egyháztól és egyhangú meghívás alapján a Beregszász tőszomszédságban levő Bulcsu község ref. egyházának lelkészi meghívását fogadtam el és a papi tisztségemet május havában el is foglaltam. Itt működtem kerekén. 50 esztendeig és 1930-ban, nyugalomba vonulásom évében, költöztem be Beregszászba. Lelkészi működésem ideje alatt az egyházmegye és az egyházkerület kitüntető bizalma alapján előbb egyházmegyei jegyzővé, később egyházmegyei tanácsbíróvá s majd végül a gyászos trianoni évek szétszakgatottságában a újonnan átakult kárpátaljai egyházkerület tanácsbírójává választottak meg, 1922-ben a határok megszemlélésére kiküldött vegyes bizottság beregi útja alkalmával sok lelkész társammal és hiveim sokaságával együtt egy határszéli megmozdulásban vettem részt, aminek következményeként a csehek letartóztattak és Kassára kísérték az itteni ügyészség fogházába és napokig fogva tartottak. Azután még sokáig hivatalos ellenőrzés alatt állottam. Bulcsúii lelkészi működésem alatt a paplakot megújítottam, hasonlóképpen a mellékhelyiségeket is a faszindelyes tetőt cserépfedővel cseréltettem ki. Az idők folyamán erősen megviselt templomot és a tornyot szintén nagyarányú munkával megújítottam, újonnan vakoltattam, az elkorhadt zsindeletet helyébe bádog tetőt csináltattam, a templomot kívül belül kifestettem. Sajnos papi működésem vége felé meg kellett érnem, hogy a régi folyómederbe épített templom tornya a talajvíz felszivárgása következtében megdőlt, kezdett elválni a templomtól, a vakolata évről-évre veszedelmesebben omladozott, amíg végül az összeomlás veszélyét megelőzve 1925-ben le kellett bontani. Az akkori nehéz anyagi helyzetben gondolni sem lehetett a torony azonnali felépítésére, de legalább minden tőlem telhetőt megtettem az építkezés előkészítésére. A hiveim körében előjegyzéseket indítottam, ebben magam jártam elől jó példával. Országos gyűjtés iránt megettem a szükséges intézkedéseket. Ezenkívül anyagi gyűjtést is kezdeményeztem. Ennek eredményeképpen sikerült a beregi kőbányából 30 szekér termés követ, más adományozótól több szekér szálfát kapnom, amiket oda is hordattam a későbbi építkezés színhelyére. Nyugalomba vonulásom megakadályozott abban, hogy az építkezést én fejeztessem be. Az egyház nehéz viszonyai között erre csak a távozásom után évekkal került sor és csak ebben az évben fejeződött be, 14 évvel a Bulcsúból való távozásom után.

Megemlítem még, hogy házasságomból két fiúgyermek született. A második fiam: János, kilenc hónapos korában meghalt. Elsőszülött fiam: Zoltán, jelenleg a debreceni Tisza István tudományegyetem orvosi fakultásának egyetemi magántanára és a kassai állami kórház ideg- és elmeosztályának főorvosa. 1938 óta nős, három gyermek apja. Beregszászban 1939 nov.-ig laktam, akkor eladtam kis családi házamat és Zoltán fiam közelébe Kassára költöztem. Itt lakom mai napig a fiam házában, Csendes utca 17 szám alatt.

Kassa, 1943. szeptember 25.

Béky János önéletrajza

A Nagytiszteletű Tiszáninneri Ref. Püspökség felhívása értelmében alulírt Béky János nyug. ref. lelkész az alábbiakban közlöm életrajzom:

Születtem 1864 január 30-án Szepsiben /Abauj vm./ ahol néhai édesatyám, Béky János ref. tanító volt. Gyermekek éveimet, valamint iskoláimat ugyancsak ott végeztem.

Középiskolai tanulmányaimat a sárospataki ref. gimnáziumban kezdtem, ahol 1884. évben érettségi vizsgálatot tettem.

Sárospatakon az érettségi letétele után néhai édesatyám kívánságának eleget téve, a ref. teológiára iratkoztam be. 1888. évben a miskolci ref. püspökség által lelkészi teendőkre kibocsátást nyertem.

1. / Csobádon kezdtem segédlelkészi működésem Szuhay Sándor akkori lelkész idejében különös tekintettel arra, hogy édesatyám abban az időben szintén csobádi tanító lévén, aggkorára való tekintettel a teendőkben őt is segítettem. Itt 1887. IX. 1-től, 1888. III. 26-ig működtem.

2./ 1888. március hó 26-tól 1889 ápr.10-ig Alsóvádasdon működtem néhai Antalfy László lelkészkezdése alatt.

3. / 1889.ápr.10-től 1891. ápr.21-ig Kis-Kinizsen káplánoskodtam, ahol lelkészem az akkori időben Tervey Károly volt, aki mellé a Püspök Ur azért rendelt ki, mivel nevezett lelkész szemeire meggyöngült.

4. / 1891. ápr. 21-től 1894. ápr. 10-ig Abaujváradon mint helyettes lelkész működtem az elhunyt Nagy Gábor ref. lelkész után.

5. / Abaujváradról Villányba lettem kiküldve az akkori Fodor Pál ref. esperes mellé, kinek egyben gyámnok is voltam.

6. / 1895. ápr. 18-től mint lelkésztanító Nagybozsvára lettem megválasztva, ahol 1897. évben házasságot kötöttem az 1870-ben Kabán született Szilágyi Teréz mikóházai postamesternővel, innen még ez évben november 10-én Ujlőrincfalvára lettem megválasztva.

7. / Ujlőrincfalván 1897. nov.10-től 1908. év március 27-ig mint lelkész-tanító működtem, ahonnan az Alsó-Borsodi Egyhm. akkori esperese Nagy Ignác elbocsátó levelével a gömöri egyházmegyében lévő Szutor anyaegyházba lettem megválasztva rendes lelkésszé.

8. / 1908 március 27-től 1921 ápr. 24-ig mint Szutori lelkész működtem, ahonnan 1921. ápr. 24-én az ugyancsak Gömörmegyében lévő Beretke anyaegyház választott lelkészéül.

9. / Beretkén 1928. ápr. 25-től nyugdíjaztatásomig működtem, ahol 1935. évben ápr. hó 18-án meg özvegyültem, s még ez év augusztus 1-el megrokkant egészségem, illetve előrehaladt

egésztési betegségem folytán az illetékes hivatal által kérelmemre nyugdíjba mentem.

Szándékom az volt, hogy nyugdíj éveimet szülő helyemen Szepsiben töltöm, ahová 1935. szept. 15-én el is költöztem, innm azonban a közbejött körülmények folytán 1938. ápr.1-vel Szabó Károly volt Tornaujfalui ref. tanítóhoz költöztem, akivel együtt jelenleg is Kassán Csermelyvölgyi ut 62. szám alatt lakom. Igyekeztem életrajzom a legjobb emlékező tehetségem szerint megírni, miben segítségemre voltak szolgálati bizonyítványaim.

Mai nyolcvan évemmel vissza tekintve pályámon kísért sok szenvedésemre, melyeket emberi gyarlóság támasztott, lelkemben megnyugodtva élem hátralevő napjaimat, melyeket az egek Ura számomra még megenged, azzal a bátor tudattal, hogy életemet Istennek szolgálatában tölthetem.

Kelt, Kassán, 1943. szeptember hó 29-én.

Özv. Kiss Lajosné sz. Kenyeresy Róza

Ref. lelkészözvegy született 1865 szeptember 1. Férje Kiss Lajos 1890–1893 ig Felsőcécén volt lelkész.

1893–1934-ig Garbócbogdányban volt lelkész. Itt is halt meg 1934 augusztus 28-án. Özvegye 1934 óta Kassán lakik.

KÁZSÓ

Keresztúry György 1725–1729 körül

Kállay Gábor 1748–1770

Váci János 1770 – 1775

Eőri István 1775 – 1790

Adorján József 1790 – 1795

Szkárosy István 1795 – 1805

Matina Pál 1805 – 1809

Lisznyai Damó József 1809 – 1820

Adorján József 1820 – 1833

Matina Pál helyettes lelkész 1833 – 1834

Morvay Pál 1834 – 1835

Bagosy László 1835 – 1851

Dudás Lajos 1851 – 1900⁹⁵

---

95 Ugrai János: A Tizáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H14. Kázsó.

KERESZT

Váraljai Péter 1584

Szepesi Jakab 1586 – 1587

Trencsényi Mader József 1609

Turóci Gáspár 1620

Hozsinai Márton 1644⁹⁶

KIRÁLYHELMEC

Liszkai Máté 1582

Gyarmati Bíró Miklós 1584 – 1586 körül

Ceglédi Ferenc 1586 – 1590

Szepesi György 1590 – 1591

Gyarmati Bíró Miklós 1595 – 1598

Kaposi B. István 1620 – 1643

Baracsi János 1627

Kálnai István 1644

Szathmári Baka Péter 1656

Tasnádi Mihály 1684

Rimaszombati Sámuel 1687

Sallai István 1725-1729 körül

Rápóti /Rápolti/ Sámuel 1787 – 1791

László István 1791 – 1802

Bátori János 1802 – 1815

Bíró Pál 1814 – 1817, vagy 1815 – 1820

Olajos András 1817, vagy 1820 – 1823

(Tatár Mihály s. lelkész)

Nagy Sándor 1823 – 1864

Molnár Pál 1864 – 1875

Sohajda János 1875 – 1908

Született 1847. december 20-án Vekén Zemplén megyében. Szülei: Sohajda Péter kézműves és nemes Kovács Juliánna.

Iskolai éveit Sárospatakon végezte kitűnő eredménnyel 1872 júli. 5-én. 1874. júniusában szintén kitűnő eredménnyel tette le a papi a vizsgát. 1875. szept. 20-tól 1875. szept. 20-ig Megyaszón volt segédlelkész. 1876. évben Szentesen segédlelkész. 1876. évben rendes lelkésszé választották Királyhelmece.

Felesége Mészáros Mária, házasságot kötöttek 1877. február 19-én. Szülei: Mészáros János uradalmi ispán és Horváth Zsuzsanna.⁹⁷

⁹⁶ Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F55.

⁹⁷ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Abara.

Török Andor (s. lelkész) 1902 – 1903
Pap István (s. lelkész) 1903 – 1906
Pecsenye András (s. lelkész) 1906 – 1907
Móricz István (s. lelkész) 1907 – 1908
Körössy György (s. lelkész) 1908
Horkay Lajos (s. lelkész) 1908 – 1909
ifj. Bálint Dezső 1909 – 1917
Virágh Béla 1917 – 1941
(1938 – 1941 Nagy Sándor s. lelkész)
Gönczy Nagy Béla (s. lelkész) 1941 – 1942
Főző László 1942 –
Katocs Géza (s. lelkész) 1942 – 1943
Csontos Zoltán (s. lelkész) 1943 –⁹⁸

Virágh Béla önéletrajza

1890. szeptember 4.-én születtem Bés /Ung m./ községében. Édesatyám Virágh József, a szlovenszkói felsőzempléni egyházmegye esperese, jelenleg kisazari /Szlovenszkó/ ref. lelkipásztor, -édesanyám: Keresztury Erzsébet. Nagyszüleim: Virágh József vajáni ref. lelkipásztor, az ungi egyházmegye pénztárnoka s Keresztury József semjéni lelkipásztor, az alsózempléni egyházmegye volt esperese.-

A gimnázium I-VII. osztályait Sárospatakon végeztem, érettségi vizsgálatot a miskolci ref. gimnáziumban tettem, -ott végeztem el a gimnázium VIII. osztályát is. Theológiai tanulmányomat Sárospatakon folytattam s ott szereztem meg 1914.-ben az első, s 1916-ban a II.-ik lelkész-képesítő bizonyítványaimat.

1914-ben nagyon rövid ideig Csongoron /Ung vm./ 1914. december 24. től-1915. március 15.-ig Vajánban \Ung vm./ 1915. március 16.-tól 1916. május 31-ig Egerben /Heves m./, majd 1916 június hó 1-től 1917. december 22.-ig Miskolcon voltam s. lelkész. Ez utóbbi helyen először Farkas István, -később Dr. Tüdős István volt püspök urak mellett. Segédlelkézi szolgálatom idején hívott el egyhangú meghívás útján lelkipásztorául a királyhelmecei /Zemplén. Vm./ ref. gyülekezet s Királyhelmeceiről ugyancsak lelkipásztorául s ugyancsak egyhangú meghívás útján a kis és nagytárkányi társgyülekezet./Zemplén m./ A királyhelmecei gyülekezetben 1917. december 23.tól 1941. április 23.-ig teljesítettem lelkipásztori teendőket s a kis és nagytárkányi társegyházban 1941. április 24,-ike óta a mai napig.-

---

98 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Királyhelmecei. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G27. Királyhelmecei.

Amikor a királyhalmeci lelkipásztori állásomat elfoglaltam akkor már az első világháború, vége felé közelgető, tüzei égtek. Áldott emlékezetű atyai segítőm: Dr. Tüdös István püspök úr ezekkel a szavakkal indított el a királyhalmeci lelkipásztori állásom felé: „Egyetlen egy gondolat az, amiért belenyugszom tőlem való távozásodba, hogy az egyházkerület egyik legszegényebb, de a legexponáltabb gyülekezetében végezheted azt a szent missiót, amit Isten jónak ítélt; a számodra kimérni.”

Valami mély meglátás volt ezekben a búcsúszavakban, mivel ez a missió túlon túl telve volt szegénységgel sokszor a mindennapi kenyér hiányával, -súlyos keresztekkel, de mindenkor gazdag áldásokkal és szépséges gyönyörűségekkel. –A királyhalmeci anyaegyházban ifj. Bálint Dezső lelkipásztor volt az elődöm. -Isten kegyelme nagyon gazdag lehetett vele szemben, -mert máskülönben hiányzott volna életéből mindaz a nagy lelkipásztori lélek és puritánságában is oly gazdag lelkipásztoriszív, -amellyel előttem vezette gyülekezetének életét. Az ő lelkipásztori működésének volt a következménye az, hogy anyagilag bár igen szegény, de lélekben egy igen gazdag gyülekezetét hagyott rám. Erre a gazdag gyülekezeti lélekre pedig igen nagy szükség volt, mert ha ez is hiányzott volna, ma mar egy elpusztult ref. Sion omladékain járnánk. lelkészi állás elfoglalásának első perceiben már felvillóztak a bajok. Elődöm hirtelen bekövetkezett halála, az egyház öreg gondnokának ugyancsak abban az időben történt elhalálása s főként a lelkipásztori állás változásával előállott interregnum alatti időkben, illetéktelen és kellő bizonyossággal soha fel nem derített kezek által, az egyház összes iratai, -számadások könyvtárak és nagy összegű egyházi pénzek eltűnésével, az egyház pénztárában mindössze 167. kor. összeg állott az egyház rendelkezésére, -ezzel szemben nem volt kifizetve semmi állami adó, -nem volt fedezete az egyházi tisztviselői fizetéseknek,-a teljes renoválás szükségességéért kiáltott fel templomunk,-tanítói lakásunk, mivel úgy külsőleg, mint belsőleg teljesen elavultak. A katonai igénybevétel folytán hiányzott a nagyobbik harangunk, fém sípok nélkül állott az orgonánk, kerítések nélkül állottak az iskolai, tanítói és lelkészi udvarok, romokban heverték a lelkészi, tanítói lakás mellékhelyiségei, a maga óriási kamat terheivel ott szorongatta egyházi életünket a fennálló 16,000 kor. banki tartozás, amelyet iskolájának építésére vett fel a múltban a gyülekezet s mindez abban az egyházban, amelynek fenntartói tisztviselők, iparosok, gazdák és nagy számban teljesen vagyontalan napszamosok voltak, akik, közül a tisztviselők az első világháború által teljesen leszegényedtek, -iparosai tönkrementek, s a gazdálkodó elemekből alkotódott egyháztagok egyikének sem volt 8 kat. holdnál több ingatlana.

1918-ban, lelkipásztorságom első évében, már az I. első világháború, utolsó vonaglásai termelték a véghetetlen nyomort, ref. családjaink mindennike már tele volt hősi halottakkal, sebesültekkel, utcáinkon már zúgni kezdtek a forradalmi megmozdulások, tisztviselői osztályaink és közbiztonsági szerveink már kezdték feladni a szolgálatot, -gyülekezetünk iparosai s szegény elemei már bontogatni kezdték a vörös zászlókat, -amelynek ellenséges fénye ráesett egyházi intézményünkre és templomunkra. -Az 1919-ik évben kitört a kommunista forradalom s ugyancsak 1919-ben megjelentek utcáinkon az első csehszlovák légionisták s vele egyidejűleg – húsz hosszú évre–, megkezdődött a kisebbségi magyar életünk minden kálváriája, szégyene és emberfeletti küzdelme.-

1918, 1919, 1920-ik években bevonták a kongruámat, -a forradalmi időkben forradalmi és vörös katonák kifosztottak minden terményemből, lefoglalták a lelkipásztori javadalmazásomat

képező összes ingatlanokat, köztulajdonba vették teljesen gazdasági felszerelésemet s állatállományomat,-a cseh megszállás ideje alatt pedig megnyitlak előttem a börtönök ajtajai, szabad prédává vált emberi méltóságom, szabadságom, paróchiám az ellenséges hatalom bosszúszomjának s az államhatalom pribékjeinek.

Ezekben a nehéz időkben mennyi áldást jelentett, hogy a paróchiám ablakai magasan feküdtek. Amíg lent, a városka völgyeiben, nyüzsgött, szenvedett és pusztult, az önmagát marcangoló magyar élet, -addig a magas ablakokon keresztül felfele nézhettem s Isten szíve mellé menekülhettem.

Csak két út volt számomra s csak két kötelesség. Újra összefogni a szeretett ref. gyülekezeti életet, újra visszavinni népemet az élővizek forrásához; Istenhez s újra összeszedni és egybegyűjteni a magyar nemzet szétszórt csontjait.

Ma már, az idők távlatán át, valami boldog meglepéssel látom, hogy sikerült mindkettő.-Egymásután renováltatta gyülekezetünk tanítói lakását, templomát, a tanítói és lelkészi melléképületeket, -kifizette16000 kor. Adóságát, újr építtette orgonáját, szép és díszes kerítéssel látta el az iskolai, tanítói és lelkészi udvarokat, átvette a községtől az addig községi temetőt s hatalmas kőkerítéssel zárta el a halottak birodalmát az élők világától, -s mindezek betetőzéséül 5. hold földet vásárolt, -amellyel egyfelől visszaállította a régebbi időben eladott/tanítói javadalmaszt képező ingatlanokat s némi egyházfenntartási alapot is szerzett. -Ugyanakkor pedig az öntudatos, megalkuvást soha nem ismerő magyar politikai összefogásunk elhozta számunkra a felszabadulást, mint minden magyar vágyunk teljes beteljesülését.

Legyen áldott mindezekért Isten kegyelme. Legyen áldott azért, hogy megtartott, hogy erőt adott, hogy gyülekezetünk szívét minden áldozatra alkalmassá tette, úgyhogy mindezeket a nagy építkezéseket keresztül vihettük, gyülekezetünk önkéntes adakozásai útján, -s felszabadulásunkat is elérhettük öntudatos magyar magatartásunk révén. -

Mennyi nehéz akadályok jelezték pedig a keresztültörhetetleneknek látszó nehézségemet.-Gyülekezeti tagjainknak kimondottan szegény anyagi helyzete, -az idegen megszálló hatalom erkölcsi destruálása, gyülekezeti tanítóink egyikének, másikának ellenséges magatartása, úgy egyházunkkal, mint magyarságunkkal szemben.

Ugyanez a nehéz helyzet várt a bodroghalmi leányegyházban. Iskolája teljesen fedél nélkül volt. Temploma sürgős renoválásra szorult. Tanítói lakása leégett; s csak egy-egy kőtörmelék mutatta, hogy ott valamikor tanítói lakás volt. Sehol egyetlen kerítés. A gyülekezet úgy magyarságában, mint egyháziasságában, szinte szertelen volt. Magyarság szempontjából áruló soha nem volt köztük. Soha vegyes házasságot nem kötött, ami pedig szinte egyedül álló a nagy katolikus tengerben-, viszont nyakas, folyton perlekedő, anyagias. Az első közgyűlésen egyszerűen ott hagytak a templomban egyedül. Az egyházigazgatókat lelkészi állásom elfoglalása idején hiába kértem fel az egyházi számadások megejtésére, mégcsak arra sem volt hajlandó, hogy az egyházi számadások könyvét megmutassa. Hosszú és kínos idők múltával, Isten jósága itt is könyörült. Felépült az új templom. Az iskolát renováltattuk. A tanítói lakást is újr építtettük. Kerítéssel az udvarokat elláttuk. Új harangot hoztunk. Ma egy lelkes nagyon megbízható, gyülekezet. Öntudatos és erős. A kistárkányi lelképásztori állást 1941. április 25.-én foglaltam el. Az újjonnan renovált lelképásztori lakás, melléképületeink felépítése, új kerítésekkel való ellátása mutatja, hogy mennyi a tetterre és áldozatra kész lélek ebben a gyülekezetben.

1925.-ben a szlovenszkói alsözempléni ref. egyházmegye pénztárnoka, -1927-ben főjegyzője, s 1937-ben esperese lettem. A felszabadulás után az alsözempléni egyházmegye tanácsbírájává és tiszteletbeli esperesévé választott, miután 1939-ben november 1.-én esperest állásomról lemondtam.

1920-ban a magyar politikai pártok járási elnökké választottak. Röviddel utána, a magyar ellenzéki politikai szervezetünk járási képviselőtestületi és választmányi tagja, majd az Országos Partvezetőség és az elnöki tanács tagja. 1935.-ben tartománygyűlési képviselővé választott. Felszabadulásunk után a magyar parlament tagjává hívott el a képviselőház, mint országgyűlési képviselőt s Közoktatási és Számadási bizottságok tagjává választott. Ugyancsak a felszabadulásunk után tagja lettem a Vármegyei törvényhatóságnak és Közigazgatási bizottságiak.

1939.-ben a Kormányzó Ur Öfőméltósága a magyar Érdemrend Tiszti keresztjével s 1942-ben a Nemzetvédelmi keresztel tüntetett ki.

Főző László önéletrajza

/lelkipásztor, a Tizáninnyi Református Egyházkerület missziói előadója, a VIII. hadtest leventelelkésze./ Életrajzi adatai.

1901. november 5-én születtem Zemplén községben /Zemplén m./ Édesapám: néhai Főző Ferenc kisbirtokos; édesanyám Győry Ilona. Nagyszüleim: n. Főző Péter és Zsiró Eszter, továbbá Győry Ferenc és Gönczy Eszter. Valamennyien reformátusok.

Elemi iskolát Nagyéresben, gimnáziumot és teológiát Sárospatakon végeztem.

1927. szeptember 16-án tettem le az első lelkészképesítő vizsgát. 1927. szept. 1-től 1930. október 1-ig Sárospatakon; 1930 okt. 1-től 1930 dec. 1-ig Sátoraljaújhelyben voltam segédlelkész. 1930 december 1-től 1942. febr. 22-ig egyhangú meghívással lelkipásztora voltam a vajdácskái református gyülekezetnek. Ez erősen katolikus hatás alatt élő gyülekezetben ezalatt az idő alatt teljesen újjá építettük a lelkészlakást, második iskola részére telket vásároltunk s ezen egy iskola-épületet emeltünk, átalakítottuk a kántor-tanítói lakást, renováltuk a templomot s mindezek a munkák a gyülekezet teljes megértésével, odaadó közmunkájukkal ment végbe, úgy, hogy a maga erejéből mindent fedezett, adósság ebből nem származott.

Amit első helyen kellett volna említenem, a presbitériumnak odaadó támogatásával, a gyülekezetet visszatartottuk sok katolikus szokástól /pócsi búcsú-járás, Illés napja, Úrnapja megtartása stb./

A hitélet elmélyülte a heti bibliaórákon mindég több és több lélekkel borulhattam le Isten előtt. Isten segítségével bevezettük a gyülekezetbe a vasárnapi iskolai, ifjúsági, leányegyesületi, asszonykörü munkát. Csoportonként heti bibliaórákat tartottunk. Több alkalommal volt a gyülekezetben körzeti ifjúsági, leány és asszonykonferencia.

1942. február 22-én meghívás útján lelkipásztora lettem a királyhelmei ref. gyülekezetnek. A cseh megszállás szomorú nyomait találtam a gyülekezetben. Széthúzás, egyenetlenség. A megszállás idejének politikai villongásai és nézetei nagyon mély nyomokat hagytak az emberek lelkében. A felszabadulással beállott háborús állapot miatt nagyon sokan nem tudták meg érteni a változás nagy jelentőségét. Sok ember lelkében a kommunizmus hagyta ott a bélyeget, különbö-

zõ pártállású és világnézetű emberek még mindég sokan idegenkedve nézik az egyház munkáját, Elődöm a megszállott területi magyarság szolgálatában emésztette magát. Idejéből és erejéből is kevés jutott a gyülekezet lelki közösségének kiépítésére. A gyülekezet 330 adózó tagja közül 160 hordozta a terhet, ezeknek minden erőfeszítése kevésnek bizonyult az anyagi kérdések megoldásához. A gyülekezet tisztvisele, földműves, kereskedő, iparos napszámos rétegeivel csoportonként foglalkoztam a gyülekezet lelki és anyagi problémáival. Összeszámláltuk a gyülekezet tagjait, 160 helyett 320-an vállalták a gyülekezet terheiben való részvételt.

Lelkipásztori munkám első feladata Isten segítségével közelebb vinni a lelkeket az Ige világosságához. Ezért bevezettük a vasárnapi iskolai, ifjúsági, leányegyesületi, asszonykörti bibliakörti munkát.

1934-ben az alsózempléni egyházmegye missziói előadójának választott. Ezt a megbízatást 1942 okt. 1-ig végeztem, amikor a Tiszáninneni egyházkerület választott missziói előadónak.

1939 okt. 1-én feleségül vettem Rózsa Ibolyát, aki 6 esztendeig, volt az Országos Református Leányszövetség titkára. Házasesetünket mai napig Isten 3 gyermekkel áldotta meg: László, Ágnes, András.

1943 okt. 1-től az Egyetemes Konvent a VIII. hadtest levantelelkészévé nevezett ki.

Csontos Zoltán önéletrajza

Születtem Örös községben, Zemplén m.-ben 1910, március 10.-én, Édesatyám Csontos József; édesanyám Nagy Anna /mh.1918./.

Elemi iskola 2 osztályát [...], kettőt Örösön, gimnáziumot Sárospatakon /1928.-32./, teológiát Debrecenben /1921-32./ végeztem, lelkészképesítő vizsgát Losoncon tettem /1937/.

1933. okt. 7.-nov. 1, Debrecenben s. lelkész;

1933. nov. 1. - 1934. nov. 1, Tiszabezdédén s. lelkész; közben 3 hónapig a csehelnél katona;

1934. nov. 1. - 1936. okt. 1. Abarán s. lelkész;

1936. okt. 19. – 1942. május 2. Magyarizséken h. ill. bevásztott rendes lelkész;

1942. május 2. – jul. L. Örösön bejegyzett s. lelkész;

1942. jul.2.- szept. 30. Rudabányán h. lelkész;

1942. október 1. – 1943. ápr.16.-ig Tarcalon s. lelk.;

1943. ápr. 17.-től Királyhelmeceen s. lelkész voltam, illetőleg vagyok.

Életem kezdettől fogva megpróbáltatásokkal van tele. A világháború és az azt követő forradalom borzalmait után kerültem a Sárospataki iskolába. A határon való szökdösések, továbbá rokonaimnak, ismerőseimnek az idegen uralom elleni panaszai korán felébresztették bennem a magyar nemzeti érzést s ez meghatározta további sorsomat. Magyarizségi lelkésszé választásommal egy nemzetiségileg vegyesen lakott helyre kerültem, magyar és szlovák érdekek ütköző pontjába. Már a választásomat megfellebbeztette egy volt magyar esperes elkorcsosodott tanító ivadéka /Hutka Ernő/ és a s.-pataki iskola ingyen kenyere felnevekedett, de magyar falóvá lett református lelkésztárs /Balázs János/. Ürügy: nem tudtam szlovákul. Híveimet állandóan bősztítették ellenem, majd felhasználták az államhatalmat lehetetlenné tételemhez. Szabad mozgásomban korlátoztak, államségelyt soha sem adtak, utoljára minden kedvezményt

megvontak tőlem. Mivel semmivel sem tudták elérni, hogy magyarságomat megtagadjam, 1941. szept.-ben kitiltottak a még Szlovákiához tartozó Magyarizsépről. A magyar párt vezetői Pozsonyban, majd Ótátrafüreden elrejtettek, de rejtékhelyemet egyházközségem egyik tagja felfedezte, elárul ta. Négy börtönön keresztül vezettek ki rendőri, csendőri, finanscos kísérettel az országhatárra 1942. máj. 2-án. Üresen maradt parókiámból állami segédlettel ingóságaimat szétcibálták, helyemre egy hét középiskolát végzett tótot ültettek, aki végzi a lelkészi teendőket.

Állomáshelyemen mozgalmasabb vallásos élet az államhatalom ránk nehezedő súlya miatt nem lehetett. /Szlovákul követelték még az éneklést is a 80 %-ban magyar református gyülekezetemtől is/. Minden megmozdulásunkat elgáncsolták /püspöki-esperesi hivatalokat megszüntnek jelentette ki a kormány, mivel azok nagyrésze átkerült a határváltozással magyar területre s újra való szervezkedésre szólított fel. Választásainkat ennek ellenére el nem ismerte -mivel az egyes tisztségekre túlnyomórészt magyarok választottak meg./ Magunkra hagyatva, vezetőség nélkül kellett küzködnünk, a reformátusság lenézve, semmibe sem véve.

Áttételem után úgy egyházi, mint állami hatóságaink teljes bizalmatlansággal fogadtak. Mikor nagy nehezen be tudtak szerezni igazoló írásaimat lerongyolódottságomat látva támogatást ígértek / bizonyos összegű hirtelen-segélyt adtak is/, de felemelésemre máig komolyabb segítséget nem nyújtottak, így csak álmodozom elvesztett vagyonom visszanyerése és rendes lelkészt állásba jutásom felől.

Özv. Pécsenye Andrásné sz. Benkő Jolán önéletrajza

1881 okt. 18-án születtem Kiskövesden Zemplén megyében a Bodrogekői járásban. Négy elemi iskolát Sátoraljaújhelybe, a Horváth Vincéné magánintézetben, négy polgárit Iglón, Szepes megyébe végeztem. 1905. jan. 18-án mentem férjhez Királyhelmece. 1907-ben Kisgésresbe választották meg férjemet. 1917 szeptemberében Sátoraljaújhelybe mentem négy gyermekem taníttatása véget. Mivel jövedelmem kevés volt, kosztos gyermekeket tartottam. A cseh megszállás miatt nem tudtam élelmiszert bevinni, magamat ellátni, így 1929-ban Kiskövesdre mentem édesanyámhoz. Férjem nyugdíja oly csekély értékű volt, nem telt belőle megélhetésre. Őt u. i. a magyar Református egyház nyugdíjazta, de e csekély összegért is a határon kellett átszökni minden alkalommal. Férjem kérvényt adott be, hogy a nyugdíjintézet tartsa vissza járandóságát, amíg változnak az idők. 1923-ban meghalt édesanyám, megkaptam csekély örökségemet. 1924-ben Királyhelmecere költöztem. Hogy mily küzdelemmel éltem, nélkülözéssel éltem, szükségtelennek tartom ideírni. Idősebb leányom súlyos beteg lett, ez felemésztette minden értékemet. Mikor a magyarok bejöttek, leányom elment dr. Ravasz László Püspök úrhoz az elmaradt nyugdíj ügyében. Volt a konventen is. Mindkét helyen biztatást nyert, mely azonban a megváltozott háborús viszonyok miatt még nem nyert elintézését. Közben támaszom, nagyobbik leányom elhunyt, itt hagyva egyetlen fiát. Kisebbik leányom operáció folytán gyenge szívű, kiskorú. 128 P. nyugdíjat kapok és ebből élek Isten kegyelméből.

KISAZAR

Fülpösi Menyhért 1598 – 1599
Ceglédi István 1601
Fényi Máté 1602
Bári Márton 1606
Nagyszőlősi Máté 1609
Újfalusi Miklós 1620
Szerdahelyi Márton 1623 – 1625
Rozvágyi Máté 1626
Kövi János 1634
Tasi Balázs 1636
Cserepi György 1645
Dállyai Sámuel 1706
Szalontai András 1765 – 1769
Eöri István 1769 – 1770
Túróczi Gábor 1771 – 1775
Herczik Pál 1776 – 1777
Diószegi Horváth György 1777 – 1780
Molnár Miklós 1781 – 1786
Bárczai István 1786 – 1805
Vámossy Mihály 1805 – 1815
Diószegi Horváth György 1815 – 1819
Nagydobai Adorján 1819 – 1820
Szabó József 1820 – 1829
Sárkány Sándor 1829 – 1842
Bálint József 1842 – 1855
Lengyel József 1856 – ?
Péter Mihály 1893 – 1901⁹⁹

KISBÁRI

Pápai András 1598 – 1599
Ceglédi György 1607
Fülpösi Menyhért 1610
Csengeri Tamás 1612
Kevi János 1619
Hövei Balog Gergely 1620
Szerdahelyi Miklós 1621

---

99 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H15. Kisazar.

Felnémeti Albert 1623 – 1624

Miskolci Mihály 1625 – 1629

Csengeri Péter 1632

Ujhelyi Gergely 1645

Vári János 1646

Liszkai Mihály 1720 – 1762

Zemplénből jött.

Bogáti István 1762 – 1763

Szalontai András 1763 – 1765

Szegedi ? 1765 – 1766

Nagy Csétsi /Csécsi Nagy/ Mihály 1766 – 1786

Diószegi Horváth György 1786 – 1795

Felesége Csécsi Zsuzsánna, elhunyt 1827. március 8.

Gyermekeik:

József. 1790. március 8.

Erzsébet. 1793. július 10.

Szaplonczay László 1795 – 1819

Gyermekeik:

Zsuzsanna. Házasságot kötött Bánhorváti Sámuel lelkésszel 1821. január 31-én.

Bánhorváti Sámuel 1819. augusztus – 1842. február 22.

Felesége Szaplonczay Zsuzsánna. Házasságot kötöttek 1821. január 31-én.

Gyermekeik:

Judit. 1822. június.

Sámuel. 1825. március 30. – 1828. április 3.

Sámuel. 1830. március 20. – március 25.

Sárkány Sándor 1842. február 23. – 1845

Felesége Steinling Anna.

Gyermekeik:

Róza. 1842. december 28.

Kassay Endre 1845. február 22. – 1848. február 18.

Felesége Pazar Zsuzsanna.

Ráski Lajos 1848. február 16. – 1868. február 20.

Felesége Szabó Zsuzsánna, házasságot kötöttek 1848. március 1-én.

Gyermekeik:

Sándor. 1850. február 3.

Lajos. 1853. február 15.

Kiss József 1868. február 21. – 1871

Nagyráskáról jött.

Erdélyi Sándor 1871. március 1. – 1875

Felesége Korchma Honoria?

Gyermekeik:

Dezső. 1873. december 15.

Soltész Gyula 1875 – 1878. március 19.

Kisráskára ment.

Gyermekeik:

Kálmán. 1876. október 1.

Sztankovics /Stankovitz/ Lajos 1878. március 19. – 1903

Felesége Farkas Erzsébet.

Gyermekeik:

Margit. 1879. december 18.

Barna, Lajos. 1881. október 15.

Barna, Gyula. 1884. január 2.

Károly, Dezső. 1886. augusztus 20.

Dezső. 1889. április 16.

Ida. 1892. július 10.

Gyula. 1895. március 15.

Szerén. 1899. június 7.

Bekényi János 1903 – 1904

Szász Tihamér 1905. március – 1906. március

Sallay Béla 1906. április – 1914. október

Sallay István 1914. október – 1922. március

Felesége Vajda Katalin.

Gyermekeik:

László. 1919. október 28.

Katalin. 1921. június 29.

Berecz Antal 1922 (csarnahói beszolgáló lelkész)

Jármly Béla 1923 – 1932 (csarnahói beszolgáló lelkész)

Dobos Sándor 1933 – 1938 (ladamóci esperes lelkész)

Balla István 1933 – 1935 (csarnahói beszolgáló lelkész)

Pándy Bertalan 1936 – 1939 (csarnahói beszolgáló lelkész)

Török Zoltán 1939 (ladamóci s. lelkész)

Nagy Géza (s. lelkész) 1939

Z. Elek Béla (h. lelkész) 1939

Szendrey István 1940. augusztus. – 1943

1909. október 16-án született Egerlövőn. Szülei: Szendrey István és ? Ilona.

Érettségét 1928-ban tett, teológiát Debrecenben végezte 1929–34 között. I. lelkészképesítő vizsgát 1934. október 16-án, a másodikat 1937. február 27-én tette le.

Lelkészi szolgálatokat teljesített: Egerlövőn 1934–36. Pap 1937. január – június, Nyilaslövőn h. l. 1937. május 1 – november 30., Sarkadkeresztúron 1937. december 1– 1938. február 28. ??? 1938. március 1. – 1939. február 28. Tizzaszederkény 1939. március. Kisgéres 1939. április 1. – augusztus 31. Ladmóc 1939. október – december 31. Kisbári 1940. január 1– 1943. 1943. október 30-tól ???

Felesége Bakó Sára, házasságot kötöttek 1940. december 5-én. Szülei: Bakó András és Nagy Ilona.

Gyermekeik:

Enikő. 1941. ??

Eörs. 1943. március 26.

Pazar Andor 1944. január 16. –

Felesége Molnár Irén, házasságot kötöttek 1944. február 24-én. Szülei: Molnár István és Illés Etelka.¹⁰⁰

KISBOSNYA

Turóci Mihály 1606

Árvai Intybus Jakab 1609

Rajeci Miklós 1623 – 1629¹⁰¹

KISGÉRES

/Kézdivásárhelyi/ Pap József 1783 – 1805

Felesége Rátz Zsuzsanna.

Gyermekeik:

? 1786. április 23.

Sámuel. 1788. szeptember 17.

Juliánna. 1792. április 2.

István. 1793. október 8.

Lidia. 1798. június 14.

István. 1804. március 12.

Szabony Szabon/ Mihály 1805. április 25. – 1810. április

Felesége Esztergomi Klára.

Gyermekeik:

Mihály 1806. augusztus 3.

Chanó /Czakó/ István 1810. április 26. – 1814. április

Felesége ? Erzsébet

Gyermekeik:

János. 1811. november 25

Lajos. 1814. február 14.

Mészáros József 1814. április 21. – 1829. április

Felesége Botna? Krisztina.

Gyermekeik:

100 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Kisbári. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H16. Kisbári.

101 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F53. Kisbosnya.

- József. 1815. október 12.
Amália. 1822. november 5.
- Barta /Batta/ József 1829. április 18. – 1846. október 3.**
Felesége Tóth Honoria.
Gyermekeik:
József. 1830. október 15.
Beniámin. 1834. február 5.
- Ágoston. 1836. augusztus 14. – 1837. október 25.**
Ferdinánd. 1840. május 15.
Ágoston. 1845. június 25.
Czike István 1846. október 3. – 1846. december 1.
Szük András 1847. április – 1875. május 10.
Felesége Nagy Borbála.
Gyermekeik:
Berta. 1848. január 9. Házasságot kötött Fekesházy Gyula lelkéssel 1872. május 28-án.
Ödön. 1850. február 22.
Borbála. 1854. október 22. Házasságot kötött Nagy Máté Alberttel 1877. március 6-án.
András. 1856. augusztus 8.
Bálint. 1865. február 14. – 1888. augusztus 12.
- Kereszthury / Keresztúri/ Zsigmond (s. lelkész) 1871. szeptember – 1875., rendes lelkész
1875 – 1889. július 27.**
Felesége Tóth Borbála.
Gyermekeik:
István. 1877. december 20. – 1878. augusztus 3.
Béla. 1881. április 21.
Borbála. 1882. szeptember 25.
Irén. 1884. április 30.
- Kónya József (s. lelkész) 1889. július 7. – 1889. október 31.**
Somogyi József (h. lelkész) 1890. november 1. – 1890. április 30.
Miskolczi József 1890. április – 1906. november 6.
Felesége Tóth Erzsébet.
Gyermekeik:
Erzsébet. 1892. augusztus 1.
József. 1894. november 17.
Pál. 1896. október 27.
- Móricz István (s. lelkész) 1905. november 1. – 1907. április 24.**
Pecsenye András 1907. április – 1919. június 15.
Felesége Benkő Jolán.
Gyermekeik:
Jolán. 1909. augusztus 18.
Andor. 1911. március 17.
- Adorjáni Győző 1919. június 16 –**

Felesége Kiss Sarolta, házasságot kötöttek 1922. november 25-én.
Gyermekeik:
Manassé, Géza. 1924. január 23.¹⁰²

Adorjáni Győző életrajza

Adorjáni Győző jelenlegi lelkész 1891. február 25-én született [...] Elemi iskoláit [...] A Veszélelyi székely elemi iskolában végezte.

Gimnáziumot a Szászvárosi ref. [...] Kollégiumban és a Marosvásárhelyi ref. Kollégiumban végezte ahol 1912. évben érettségét tett.

A theológiát Sárospatakon végezte 1916 évben. Segédlelkész volt [...] És Báj-on.

1919 től Kisgéresi lelkész máig. A Cseh-Szlovák megszállás 20 éve alatt állampolgárság és minden állami segítség nélkül sok megpróbáltatás között, de a hűvek lelki és anyagi segítségével és együtt [...] Kimaradt szöveg

Adorján Győző Kisgéresi lelkész működése alatt Kifizettetett a már meglévő 2 iskola és tanítói lakások 22.000 aranykorona [...]

Építetett 1926 ban a harmadik tanterem 20.000 Kč értékben.

1924 ben templom újjáépítetett és 400 Kg os harang szereztetett 192.000 Kč költséggel.

1936 ban tanári terem s egyben negyedik tanterem építetett 17.000 Kč költséggel.

Templom torony kétszeri villámcsapás okozta kár rendbehozott és villámhárító szereltetett fel összesen 4800 Kč és 3100 pengő költséggel.

KISKÖVESD

Almási Sámuel 1763, vagy 1784 – 1786

Szegedi István 1787 – 1790

Lovas Sámuel 1790 – 1800

Felesége Bodon Mária, elhunyt 1795. január 28.

Sárkány József 1800 – 1836. január 1.

Első felesége Tasnady Sára, második felesége Székely Erzsébet.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

¹⁰² TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Kisgéres. Ugrai János: A Tiszáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G30. Kisgéres.

Zsigmond. 1799? – 1800. február 24
József és Sára. 1801. június 9.
Ferenc. 1803. augusztus 4.
Második feleségétől:
Pál. 1809. október 21.
Apollónia. 1811. február 13. – 1830. augusztus 15.
Erzsébet. 1812. augusztus 9.
Sofia. 1817. február 8.
Mária. 1819. december 28.
? 1824. október 14.
? 1839. január 6.
? 1841. március 18.

Dioffy /Dióssy/ István 1837. január 5. – 1863. május 18.

Tállyán született.
Felesége Thurányi Lidia.
Gyermekeik:
István. 1838. ? – 1858. május 3.
Johnna. 1838. november 30.
Borbála. 1840. december 5.
Karolina. 1843. szeptember 2.
Antal. 1845. július 3.
Elhunyt 58 éves korában.

Máté Ferenc 1863. január – 1868. június 30.

Felesége ?
Gyermekei: egy lány.
Elhunyt 41 éves korában.

Horkay István 1870. április 25. – 1878. március 15.

Felesége Máté Erzsébet.
Gyermekei:
István. 1872. február 21.
Barna. 1874. február 13.
Ernő. 1876. március 26. – 1877. március 22.
Elhunyt 36 éves korában.

Végh János 1879. április 25. – 1904. március 15.

Felesége Kozma Katalin, elhunyt 1933. március 12.
Elhunyt 68 éves korában.

Pósa Péter 1905. április 25. – 1909. április 25.

Felesége Hubay Erzsébet.
Gyermekeik:
Jolánka. 1906. június 2.
Erzsébet. 1908. április 1.

Karászy Benő 1909. augusztus – 1919. április 1.

Vittkay Bertalan 1922. július – 1928. december 31.

Bodroghalomra választották.

Szondy István 1929. január 1. – 1933. október 1.

Ibrányba választották.

Szabó Sándor 1934. október 1. –

Felesége Ujj Jolán, szülei: Ujj István ladmóci lelkész és Antal Borbála.

Gyermekeik:

Sarolta. 1923. március 27.

László. 1925. május 23. – 1926. augusztus 6.

Kereszteletlen gyermek. 1930. október 28. – november 3.

Segéd- és helyettes lelkészek:

Végh János 1868. július. – 1870. április 25.

Sarkadi Antal 1878. április 25. – 1879. április 25.

Pecsenye András 1904. április – 1905. február 1.

Felesége Oroszi Erzsébet. Házasságot kötöttek 1905. január 17.

Horkay Lajos 1909. április – augusztus 25.

Horkay Andor 1919. szeptember 15. – 1922. április.

Séra László 1933. október 1. – 1934. október 1. (beszolgáló lelkész)¹⁰³

Szabó Sándor önéletrajza

1891. dec. 4 én születtem Mátyuson, Bereg megye tiszháti falucskájában. Atyám Szabó Károly ott volt ref. segédlelkész. Majd 1893-4-ben Déda-i /bereg/ rendes lelkész lett. 1895 tavaszán itt meghalt tüdővészben. Özvegy anyám Mester Róza beköltözött Sárospatakra s diáktartásból élve nevelt s taníttatott. Elemi- középiskolákat teológiát végig ott végeztem. Édesanyám férjhez ment másodszer Ráczi Viktor pataki özvegy gazdához. Mostoha apám hogy 5 gyermeke s én a hatodik számára eladósodott birtokát megmentse, Amerikába vándorolt. Onnan csendes örültként hazatoloncolták. (Ketté osztotta a napot) (Gyermekhanszerrel táncolt az utcán.) Anyám kórházba adta. Kigyógyult. De búskomorra lett. Végül a pataki hídról – mely körül ács munkákat végzett, – anyámtól szépen elbúcsúzza – a Bodrogba ugrott. Tanulásomat szünet nélkül folytattam.

1916. júniusában nyertem abszolutóriumot. Még az év júl 1ével az ungmegyei Botfalva faluba mentem Ungtarnóci leányegyházba káplán-tanítónak, anyámmal. Innen voltam dec.-ben kápláni vizsgára. 1918. szept. 1 vel esperes által a Nagyszeretva-i tót gyülekezetbe rendeltettem. Itt

¹⁰³ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Kiskövesd. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei – A kezdetektől a Millenniumig – Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G31. Kiskövesd.

ért a cseh megszállás. Tót papot követeltek. Bajom nem lett, kihúztam egy évet. Innen mentem papi vizsgára Patakra dec 17. 1919. okt. 1 től helyettes lelkészül rendeltettem a Minaj-i egyházba. A lelkész fegyelmileg felfüggesztetett (néhai (Luki) Szabó Endre. Lakásom nem a „templom”, hanem a közel (1,5 km) Katergény faluban, egy nádfedeles-földes, - az előtt bakter lakás lett (ez volt épen üres). Itt anyámat agyvérzést érte 1920. január 27. Kommunista idő. A föld a felfüggesztett lelkészemnél, terményfizetés nincs (missziói egyház) az 1904 év törvény szerinti személyi adó sem folyt be, egyházmegyétől nyert kölcsönből élek beteg anyámmal. 1922. június 5 én feleségül vettem Ujj Ilonát, néhai Ujj István és Antal Borbála árva leányát, ki Ungtarnócon postakiadó s házvezetőnő pálóci Horváth Gyulánál. 1923. március 27én született Sarolta leányom. 1924-25ben Mokcskerézi (Ung) h. lelkész voltam.

1925. május 23 született László fiam.

1925. november 29én Nagyráska-i rendes lelkésszé iktattattam be.

1926. aug.6. án meghalt László fiam.

1930. október 28án született hatodnapra meghalt kislányom.

1934. október 11én a Kiskövesd-i (alsözemplén) lelkészi állást foglaltam el s azóta itt működöm.

Szabó Dezső életrajza

Született Szernyén (Bereg vm) 1911. jan. 9. Atyja néhai Szabó József, anyja Molnár Lidia. Felesége: Kirchmager Elinok ref. tanítónő született Szepesváralján 1801. dec. 8. Atyja néhai Kirchmager Ágoston, anyja Tibély Ella.

Gyermekük Szabó Éva született Sátoraljaújhelyben 1943. május 13.-án.

KISRÁSKA

Szentmártoni István 1783 – 1792?

Csitseri József 1788 – 1791

Balogh Ferenc 1791 – 1798

Felesége Galgóci Mária.

Szabó György 1798 – 1800. március 26.

Elhunyt 42 éves korában.

Szentmartonyi Pál 1800 – 1801

Gyermekeik:

Klára. ? 1800. május 28.

Hartsár /Harcvár/ György 1801 – 1805

Felesége Horváth Julianna.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1801. március 2.

Török István 1805 – 1812

Csarnahóról hozatott.

Kása Dániel 1812. február 17. – 1815, vagy 1818

Korótzky / Kurovszky/ Pál 1815 ,vagy 1818 – 1820

Nagyráskáról jött.

Felesége Győri Klára.

Gyermekeik:

József. 1815. március 22. – augusztus 29.

Erzsébet. 1816. október 30.

Szkárosy István 1820. február 16. – 1821

Szentgyörgyi Cs. Gergely 1821 – 1823, 1826. augusztus 5. – 1833

Gyermekeik:

Julianna. 1822. február 22-én házasságot kötött Újlaki Józseffel.

Árvai András 1823. február 24. – 1826

Felesége Kassay Eszter.

Gyermekeik:

József. 1823. december 15.

Vatay /Vattay/ András 1833 – 1835

Felesége Csiszár Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1833. június 18-án. Első férje Szentzi László lelkész.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1834. március 28.

Csiszár Mihály 1835. február 23. – 1842

Felesége Sörrösy Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Terézia. 1837. június 18.

Sófia. 1840. október 31.

Persenczky János 1842. február 26 – 1848

Felesége Stépán Zsuzsanna.

Gyermekeik:

József. 1842. október 6.

Mária. 1844. március 15. – 1847. november 4.

Zsuzsanna. 1845. december 11. – december 16.

János. 1846. november 18.

Dudás Lajos 1848. február 23. – 1850

Tóth Ferenc 1850. február 25 – 1858

Felesége Elek Lujza.

Gyermekeik:

Antal, Ferenc. 1851. szeptember 24.

Pál. 1853. február 24.

Mária. 1855. augusztus 26.

Tóth Pál 1858 – 1863

Felesége Kövér Terézia, házasságot kötöttek 1858. augusztus 31-én. K. helmei lelkész lánya.

Gyermekeik:

Elek Sándor. 1859. augusztus 11.

Miklós. 1861. október 7.

Elek Sándor 1863. március 18. – 1879

Felesége Szenczy Erzsébet.

Gyermekeik:

Géza. 1863. – 1871. július 20.

Emma. 1865. április 19. – április 25.

Sándor, Ödön. 1867. március 6.

József, Zoltán. 1868. december 22. – 1869. január 6.

Piroska, Róza. 1872. március 6.

Kozma Antal (h. lelkész) 1879. február 6.

Soltész Gyula 1879. április 6. – 1902

Első felesége László Erzsébet, házasságot kötöttek 1880. március 31-én. Második felesége Tóth Vilma.

Gyermekeik:

Első feleségétől.

Erzsébet, Julianna. 1880. december 21. Házasságot kötött Iváncsik Lászlóval 1897. október 30-án. Szülei: Iváncsik András és Nechrebeczky Julianna.

Gyula, István. 1882. február 9.

Sándor. 1883. május 5. – szeptember 10.

Második feleségétől.

Vilma. 1885. március 1. – március 21.

Ilona, Vilma. 1886. február 23.

Ferenc. 1889. november 24.

Mária. 1891. január 12. – július 26.

Mária. 1894. április 14. – április 28.

Sándor. 1896. február 25. – április 18.

Jolán. 1898. január 15. – január 30.

Rácz József 1902. június 8. – 1910

Innen a szlovák nyelvű Felsőrőcsére került. 1939 után az itt kialakított szlovák egyházmege esperese lett.

Első felesége Vladár Erzsébet, második felesége Both Ilona.

József, Pál. 904. június 28.

Második feleségétől:

Ilona. 1909. március 1.

Borbála.

Anna.

Horkay Lajos 1910. július 1. – 1933

Felesége Pásztor Emma.

Gyermekeik:

Emma. 1911/1912.

Éva. 1913. október 24.

Lajos, Pál. 1917. november 12.

Erzsébet, Lenke, Jolán. 1920. június 20.

Anna, Terézia, Márta. 1923. július 30.

Katalin, Ilona. 1925. január 23.

Zsolt, István, János. 1927. május 1.

Szakal László 1933. október 1. –

Szülei: Szakal István lelkész és Tóth Honoráta.

Felesége Molnár Ilona, szülei: Molnár Lajos és Marossy Borbála. Házasságot kötöttek 1936. november 26-án.

Gyermekek:

László. 1937. október 7.

Attila, Tibor. 1940. május 25.

István, Lajos. 1942. január 31.¹⁰⁴

Szakal László önéletrajza

Ároni családból származom. Atyai nagyatyám id. Szakal István az ungi egyházmegyéhez tartozó Nagyszeretva egyházközségben, édesatyám: Szakal István pedig ugyancsak az ungi egyházmegye kötelékébe beosztott Vámoslucska egyházközségben teljesített lelképásztori szolgálatot.

Mindkettőjük lelképásztori örökődése Istennek különös kegyelméből a félszázados időtartamot is jóval túlhaladta.

Anyai nagyatyám pedig református kántortanító volt ugyancsak Vámoslucskán.

1902. december 23-án az ünnepi várakozás békességes perceiben láttam meg a napvilágot a kis falusi parochián, amelynek helyére néhány év múlva Édesatyám buzgósága és személyes áldozatkészsége, sok belső és külső akadály leküzdése után is, egy messze vidéken párját ritkító modern épületet emeltetett.

Iskolai tanulmányaimat a vámoslucskai ref. elemi iskolában kezdettem el 1908. szeptember havában, majd a 4 elemi elvégzése után 1912. szeptemberében gimnazista lettem a szepesvármegyei Igló ág. Hitv. Ev. Főgimnáziumban. Hogy nem Sárospatakon kezdettem gimnáziumi

---

¹⁰⁴ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Kistráska. Ugrai János: A Tiszáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H18. Kistráska

tanulmányaimat, annak az a magyarázata, hogy 2 idősebb féltestvérem – Dezső és István – már korábban Iglóra mentek „német szóra”, azonban sem ők, sem én nem tanultunk meg németül, mivel Igló a világháborút megelőző években már a magyar kultúra zászlóvivője volt a Szepességben s bizony az iglói jó zipserek – köztük a házigazdánk családja is – szívesebben beszéltek a magyar emberek, magyar nyelven, csak hogy a nekik oly nehéz keleti nyelvünket minél tökéletesebben elsajátíthassák.

Iglói tanulmányaimat a IV. gimn. osztály elvégzésével 1916. június 9-én be is fejeztem – fél jeles és fél jó osztályzatot s 40 Kor. ösztöndíjat nyerve – minthogy bátyáim ugyanakkor tették le az érettségi vizsgálatot.

196. szeptemberétől kezdve az ősi kálvinista Almamater falai között Sárospatakon folytattam gimnáziumi tanulmányaimat. Kezdetben kissé szokatlan volt az új környezet, az idegen, új tanárok s az egyedüllét, minthogy bátyáim gyámkodását, – akiket a gimnázium padjai közül, immár a veszélyben forgó „Haza” hívott el a maga szolgálatára és védelmére – ezentúl nélkülözni kellett. Mindezek összehatása képen a negyedik osztályban eléb általános jó osztályzat az ötödik év végén 2 elégséggel gyengült. A VI. osztályban azonban szorgalommal és igyekezettel már Sárospatakon is megszerettem az általános jó osztályzatot.

Az előmenetelemben való succesiv fejlődésnek azonban 1918 őszén, egy ködös novemberi napon végetvetett az akkor Európa szerte fellépő dühös influenza járvány, amely csakhamar megtöltötte súlyos és kevésbé súlyos betegekkel a sárospataki főiskola kórházat is s amely velem is korán megjáratta a halál árnyékának völgyeit és nagy mértékben befolyásolta további testi-lelki fejlődésemet. Mint súlyos beteg kerültem be 1918 november közepe táján – ha jól emlékszem 16-án – a főiskolai kórházban, ahonnan mint gyenge lábadozó beteg csak 1939. márc. 3-ika körül juthattam ki. Időközben súlyos kétoldali tüdő és mellhártya gyulladásra mentem keresztül s a válság nehéz óráiban csak Édesanyám kegyelemért és megtartásért esdlő zokogó imádságai tartottak vissza az élők földjén, pedig Édesatyámmal együtt már-már a koporsót is megvették számomra s kezelő orvosom, a Főiskola hírnevese és népszerű orvosa Dr. Kun Zoltán is lemondott életben maradásomról. – Drága jó szüleim, de sokat szenvedtek, gyötrődtek azonban a szomorúsággal és gyásszal fenyegető napokban! Ezért azóta tudom igazán átérzem, mióta magam is atya vagyok.

És amint egyéni életem épen elhomályosult a nap, úgy borult be fenyegető, sötét fellegektől terhelt, drága Hazánknak a harcterek sok-sok dicsőségétől körülövezett ragyogó napja is. A lelkek mélyéről, a világháború sok testi-lelki nyomorúságot hozó 4 esztendejétől és a különböző társadalmi visszáságoztól és osztályellentétektől táplált s átani erők, apokaliptikus szörnyűségek között törtek felszínre, hogy vérbefojtsák mindazt, ami szép, jó és nemes a nagy világégés után még épenmardt s vörös rongyokból vessenek halotti szemfedőt arra koporsóra, amelyet egy önmagával meghasonlott, ezer sebből vérző nemzetnek ácsoltak durva, ellenséges kezek. De el ti sötét képek!

A gimnázium VII. osztályát magánúton, a VIII. osztályt már ismét mint rendes tanuló végeztem el s a gimn. érettségi vizsgálatot 1922. június 24-én tettem le Sárospatakon általánosan jó eredménnyel.

Amíg betegeskedésemből felépülve idáig eljutottam, meg kellett ismerkednem az idegen uralom és fennhatóság kellemetlenségeivel is. Szülőföldem cseh megszállás alá kerülén, betegsé-

gem következtében félbeszakadt gimn. tanulmányaimnak Sárospatakon való folytatására útlevelét nem kaphattam s így sok más, hasonló sorsú társammal együtt, az útlevél nélkül való határátlépés – olyakor nem kevés veszedelemmel járó – módszerekhez kellett folyamodnom. E határátlépések közül legemlékezetesebb s csaknem végzetessé váló volt számomra az, amikor a VIII. osztályból aló magánvizsga letétele céljából igyekeztem Sárospatakra 1920. január 18-ike körül. A Zemplén vármegyéhez tartozó két kis község: Legnye és Felsőregmec között folydogáló s Benesék által hajózható folyónak hazudott kis Ronyva patak mentén húzódott már akkor is az ideiglenes s később Trianonban is itt létesített határ. A Ronyván kellett tehát 1-1 óvatlan időpontban, a sző szoros értelmében véve átlépnem, – néha u. i, annyira kiszáradt, hogy csak egy kis érnvi víz folydogált szűkre szabott mederben – hogy az esetleges elfogatás veszedelmének idegölő perci után, végre szabad magyarnak érezhessem magamat. – Az említett emlékezetes esztendő I. hónapjának derekán azonban, a kis Ronyva mintha csak ki akarta volna érdemelni a rovására írt hajózható jelzöt, a korai áradás lendületével óriási mennyiségű és tömegű vizet sodort magával kiszélesített mederben, haragos zúgással sodorva magával mindent, amit ítéletes rohanásban elkaphatott. Egy derék magyar kálomista földműves családnál: Kocsi Istvánéknál pihentem meg merész vállalkozásom végrehajtása előtt. A Legnye és Felsőregmec irányába eső részén egy kis hidacska vezetett át a Ronyván, amely rendes körülmények között szekerek is közlekedhettek. Most azonban a felbőszült patak nem férvén el a híd deszka-pallója alatt, följe emelkedett annak s a nem valami szilárdan összefüggő vastag deszkákból 1-2-t magával is sodort. Amikor Kocsi István gazda uram kikisért a megáradt patak partjára, a víz még mindig a híd padlózata fölött folyt s a hídnak csupán a két széle látszott ki mutatván az irányt. Magamra maradvanekiindultam tehát a nem kis kockázattal járó útnak. A hídig térden felüli sebes vízben gázoltam, súlyos hátizsákomat valami csodálatos balsejtelemmel eltelten a karomra akasztva. A hídra érve s azon elindulva, balsejtelemmel csakhamar valóra vált a hidacska közepe táján u. i. az árvíz már magával sodort 1-2 deszkapadlót s én mit sem sejtve beleléptem az örvénylő mélységbe. A zuhanás pillanatában nyomban elengedtem hátizsákomat, amely könyvekkel és elemözsiával volt tele s két kezemmel megkapaszkodva a híd gerendázatába, csupa vizesen kivánszorogtam oda, ahonnan kiindultam. Miután hátizsákomat, amelyet az ár időközben a part közelébe sodort, sikerült kimentenem, – Ugyancsak Kocsiéknál találtam menedéket, ahol nyomban meleg teát itattak velem s ágyba fektettek. Mindennél azonban jobban esett az a gondoskodó szeretet, amellyel mindezt cselekedték ezek az egyszerű, de jószívű emberek.

Másnap az árvíz szintje a híd alá süllyedt s most már sikerrel tehettem meg az elmúlt napon számomra csaknem végzetessé váló utat. Amint később megtudtam, néhány nappal átkelésem előtt, ugyanazon a helyen egy szekeret sodort magával gazdástul és lovastul az akkor még teljes erejében dühöngő szennyes áradat. Súlyos betegségeből való felépülesem után, ez volt a második eset életemben, amikor Istennek a veszedelmek között megnyilvánuló gondviselő kegyelmét szinte kézzelfoghatóan tapasztaltam meg.

E kitérő után hadd szóljak most már éleetsorsom további alakulásáról! Az érettségi vizsga letétele után, a pályaválasztás nagy és nehéz kérdése állott előttem. Nem tudom más hogy van vele, de amikor az érettségi bizonyítvány már kezeim között volt, a pillanatnyi örömteljes hangulatot nemsokára valami különös megnevezhetetlen érzés váltotta fel bennem, amelynek mélyén egy szűkebb közösségi élet és nélkülözés biztos talajáról s családi légkörből való kiszakadásnak és

az élet tágabb területén való elhelyezkedés bizonytalanságának és ridegségének ellentéte húzó-dott meg.

Talán korunknak a technika jegyében való szédületes fejlődése és a mérnöki hivatást akkoriban körülvevő ninbus, párosulva a reális tárgyak iránti előszeretettel vezeték lépéseimet 1922 őszén, hazánk egyetlen műszaki főiskolájának, a Budapesti Magy. Kir. József Műegyetemnek a kapui felé, ahol gépészmérnöki szakosztály hallgatója lettem. Itt másfél esztendő töltem el. Mialatt mind világosabbá vált előttem az a felismerés, hogy a súlyos betegség által nagymértékben megviselt fizikumom számára éppenséggel nem a legszerencsésebb utat választottam és hogy a mérnöki pálya és tudományok iránti látszólagos előszeretetem inkább az ifjú évek ábrándos elképzeléseiből, mint lelki életem alapvető motívumaiból táplálkozott.

Érdekes, hogy öntudatos hitéletem éppen a nagy világváros lelket emésztő forgatagában eltöltött eme rövid időszakban kezd határozottabban formában kialakulni, amire nézve kedvező hatással volt Ravasz László püspök úr és budapesti lelkipásztor társai igehirdetésének hallgatása a Kálvin téri és fasori templomban, amelynek budapesti tartózkodásom egész ideje alatt szorgalmas látogatója voltam.

Másfél esztendő múltán félbehagytam műegyetemi tanulmányaimat s miután egy éven át szülőfalum tanító nélkül maradt elemi iskolájában vezettem a reám bízott kicsinyeket szülőkkel való megállapodás alapján, – 1925. szeptember havában a losonci theológia szemináriumba való beiratkozással, életpályám teljesen határozott irányba terelődött. Theológiai tanulmányaimat 1925-29-ig jó és jeles eredménnyel végeztem el. Az első lelkészképesítő vizsgálat 1929. május 27-28. án Losoncon általános jó eredménnyel, majd pedig a II. lelkészképesítő vizsgálatot ugyancsak Losoncon általános jeles eredménnyel tettem le 1931. június 16–17. napján. Segédlelkészi éveimet az egyesített abaúji és tornai, tehát abaújtorani egyházmegyéhez tartozó Nagyszalánc egyházközségben töltöttem néh. Idrányi Barna esperes majd püspök úr mellett. 1929. júl. 1-től 1933. okt. 1-ig, amikor az életsorsunkat irányító isteni kegyelem és gondviselés a Kistráskai és hegy-i gyülekezetek élére állított lelkipásztori szolgálatra.

A Losoncon eltöltött esztendők mély nyomot hagytak lelki életemben. Mindenkor kellemesen fogok visszaemlékezni az ott eltöltött évekre és szeretettel a theológiai szeminárium nbű. Előadóira, különösen pedig az intézet életrehívójára és tulajdonképeni éltető lelkére. Néh. Sörös Béla losonci ref. lelkipásztor, majd püspök s szemináriumi igazgatóra, aki még hitével, megalkuvást nem ismerő kálvinista jellemével, apostoli missiói lelkületével s tanítványai iránti féltő, atyát s éppen ezért szigorú nevelésével, azok körében mindenkor általános szeretetnek és nagyrabecsülésnek örvendett.

Míg a Losnocon eltöltött évvel hitéltem pilléreit rakták be erősítették meg az egyedüli megingathatatlan fundamentumon, kápláni éveim a gyülekezeti, egyházmegyei, majd egyházkerületi adminisztráció területén nyújtottak értékes útmutatást egy páratlanul jó és áldott lelkű princípálisnak: néh. Idrányi Barna esperes majd püspök úrnak az oldalán, aki sohasem a princípális felsőbbbségével, de egy édesatya megértő jóságával tekintett mindenkor nem káplánjának, de megbecsült munkatársának. – Fájdalom, hogy a jó embereket olykor korán elszólítja az Ég! Szeretett princípálisom nem érthette meg lelkipásztori állomáshelyemen való beiktatásomat, amit pedig korábbi elhatározásához híven, személyesen óhajtott volt megtenni.

1933. szeptember havában a földi főpásztor a mennyei Főpásztor előtt való megállásra hívott el, miután földi porsátorát a gönci templom oldalában helyeztük örök nyugalomra. Göncre ment meghalni, mintha csak tudta volna, hogy lelkipásztori szolgálatának helye, Nagyszalánc különösen sokáig fogja hordozni a trianoni magyar sors fekete keresztjét, amelyet még a bécsi belvederi döntés sem vett le hűségvesztéséről.

Az ő szomorú emléke kísért el új állomáshelyemre Kisráskára, ahol nemcsak rendes lelkipásztori szolgálatom első helyét, de az Úr kegyelméből számomra rendelt élettársat is megtaláltam, tanítómnak – most már apósomnak – Molnár Lajos drága, jó lelkű leánykájában, akivel 1936. november 26-án kötöttem az Úr színe előtt örök szövetséget s akiben a jó és rossz napokban egyaránt hűség, szertő és odaadó élettársat találtam. Házasságunkat a mai napig 3 fiú gyermekkel áldotta meg a mi jóságos Istenünk, akinek szent nevét áldom mindazokért, amiket életem folyamán velem kegyelmesen cselekedett, nem nézvé az én méltatlan voltomat, csak az ő csodálatos és hihetetlen irgalmát a mi Urunkban.

Azért ha visszatekintek egész eddigi életemre, mindazokra, amik velem és körülöttem történtek, ebben az egyetlen ígében találok meg jövőm és szolgálatom számára a legdrágább biztatást: „Nem azé, aki akarja, sem nem azé, aki fut, hanem a könyörülő Istené.”

N.B. 3 gyermekem: László, Attila-Tibor és István–Lajos. 1937. okt. 7, 1940. május 25, é s1942. jan. 31.-én születtek.

KISTÁRKÁNY

Pataki Balázs 1641 – ?

Vilyi András 1725 – 1729 körül

Miglészi /Migléczi/ Mihály 1772 – 1776

Putnokoy Mihály 1776 – 1785

Gyermekeik:

Mihály. 1779. június 21.

Abaházy István 1785 – 1788

Barátosi Porzsolt Ádám 1788 – 1830

Felesége Jakab Mária.

Gyermekeik:

Julianna. 1790. szeptember 8.

Ádám. 1792. július 5.

Zsuzsanna. 1801. április 19.

Gábor, József. 1804. augusztus 28.

Bortsik /Borcsik/ Gábor 1831 – 1832 (1828 – 1831 s. lelkész)

Felesége Nagy Zsuzsanna, Nagy Sándor királyhalmeci lelkész lánya. Házasságot kötöttek 1831. augusztus 24, vagy 1935. január 5-én.

Bónis István 1832 – 1838

Felesége Sipos Mária.

Gyermekeik:

Terézia. 1832. október 12.

Emilia. 1836. június 19.

Danavár József 1838 – 1840. augusztus 23.

Elhunyt 41 éves korában.

Máthé János 1841 – 1898. június 4.

Felesége Tóth Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Katalin. 1845. február 4. Házasságot kötött Porzsolt Károly bezdédi lelkéssel 1862. április 30-án. Elhunyt 1923. január 26.

Gyula. 1846. december 3.

János. 1849. február 14.

Amália. 1851. január 18. – október 16.

Erzsébet. 1852. november 15. Házasságot kötött Horkay István kiskövesdi lelkéssel. 1871. május 15-én.

József. 1855. december 15.

Gyula. 1858. március 15.

József. 1860. május 21.

Amália. 1862. november 3. 1879. augusztus 26-án házasságot kötött Sarkady Nagy Antal kenézli lelkéssel. Szülei: Sarkady Nagy Mihály és Keresztes Nagy Julianna.

Jolánka /Johanna/. 1865. március 27.

Ida. 1867. január 24. 1889. május 21-én házasságot kötött Nagy Sándor kisdobronyi lelkéssel. Szülei: Nagy Sándor és Csontos Borbála.

Elhunyt 89 éves korában.

Máthé Gyula (s. lelkész) 1884 – 1886**Kinizsi Nagy Sándor (s. lelkész) 1887 – 1889****Székely Imre (s. lelkész) 1889 – 1890****Somogyi József, (s. lelkész) 1890****Fodor György (s. lelkész) 1890 – 1892****Szabó Pál (s. lelkész) 1892****Szabó Károly (s. lelkész) 1892 – 1893****Mauritz Árpád (s. lelkész) 1893****Szabó Károly (s. lelkész) 1893 – 1897****Szabó Pál (s. lelkész) 1897 – 1898, 1898-1907**

Felesége Szunyogh Vilma.

Gyermekeik:

Vilma. 1897. szeptember 1.

Malvin, Vilma. 1900. december 5.

Pál, Béla. 1903. január 26.

Béla. 1904. június 5. – június 6.

Idrányi Lajos (h. lelkész) 1898**Z. Horkay Barna 1907 – 1940**

Felesége Sasi Szabó Anna.

Gyermekeik:

Anna, Sári. 1907. június 19. 1929. február 25-én házasságot kötött Király Zoltán csapi lelkésszel. Szülei: Király József és Csumakovics Berta.

Barna, József. 1908. november 29.

Ilona Gizella. 1910. október 23.

István. 1912. február 23. 1938. szeptember 6-án házasságot kötött Gönczy Juliannával. Szülei: Gönczy István és Hurka Irma.

Erzsébet. 1914. július 27. 1938. május 12-én házasságot kötött Kis Ernő lelkésszel. Szülei: Kis Tamás malcsai lelkész és Péter Mária.

Éva. 1919/1920. – 1921. március 25.

Éva. 1921. március 31.

Judith. 1924. április 16.

Martha. 1927.

Gönczi Pál (s. lelkész) 1924

Szülei: Gönczy Bertalan és Hetey Mária.

Felesége Tártsy Ilona. Szülei: Tártsy Péter és Balázs Flóra. Házasságot kötöttek 1924. október 14. Elhunyt 1925. november 15.

Gyermekeik:

Edit, Ilona. 1925. november – december 5.

Sipos Zoltán (s. lelkész) 1939 – 1940)**Katocs Géza (s. lelkész) 1940 – 1941****Virágh Béla 1941 –**

Felesége Patay Ilona.

Sarkadi Nagy József (s. lelkész) 1941¹⁰⁵**Virágh Béla önéletrajza**

1890. szeptember 4.-én születtem Bés /Ung m./ községben. Édesatyám: Virágh József, a szlovenszkői felsőzempléni egyházmegye esperese jelenleg kisazari /Szlovenszkó/ ref. lelképásztor, -édesanyám: Keresztury Erzsébet. Nagyszüleim: Virágh József vajáni ref. lelképásztor, az ungi egyházmegye pénztárnoka s Keresztury József semjéni lelképásztor, az alsőzempléni egyházmegye volt esperese.-

---

105 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Kistárkány. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G32. Kistárkány.

A gimnázium I–VII. osztályait Sárospatakon végeztem. Érettségi vizsgálatot a miskolci ref. gimnáziumban tettem, -ott végeztem el a gimnázium VIII. osztályát is. Theológiai tanulmányomat Sárospatakon folytattam s ott szereztem meg 1914.-ben az első s 1916-ban a II.-ik lelkészképesítő bizonyítványaimat.-

1914-ben nagyon rövid, ideig Csongoron /Ung vm./ 1914. december 24. től – 1915. március 15.-ig Vajánban / Ung vm./ 1915. március 16.-tól 1916. május 31-ig Egerben /Heves m./, majd 1916 június hó 1-től 1917. december 22.-ig Miskolcon voltam s. lelkész. Az utóbbi helyen először Farkas István, -később Dr. Tüdős István volt püspök urak mellett. Segédlelkézi szolgálatom idején hívott el egyhangú meghívás útján lelkipásztorául a királyhelmecei /Zemplén vm./ ref. gyülekezet s Királyhelmecekről ugyancsak lelkipásztorául s ugyancsak egyhangú meghívás útján a kis és nagytárkányi társgyülekezet. /Zemplén m./ A királyhelmecei gyülekezetben 1917. december 23. től – 1941. április 23.-ig teljesítettem lelkipásztori teendőket s a kis és nagytárkányi társ egyházban 1941. április 24.-ike óta a mai napig.-

Amikor a királyhelmecei lelkipásztori állásomat el foglaltam akkor már az első világháború vége felé közelgető, tüzei égtek. Áldott emlékezetű atyai segitőm: Dr. Tüdős István püspök ur ezekkel a szavakkal indított el a királyhelmecei lelkipásztori állásom felé: „ügyetlen egy gondolat az, amiért belenyugszom tőlem való távozásodba, hogy az egyházkerület egyike legszegényebb, de a legexponáltabb gyülekezetében végezheted azt a szent missiót, amit Isten jónak ítél a számodra kimérni.” Valami mély meglátás volt ezekben a búcsúszavakban, mivel ez a missió tulon túl telve volt szegénységgel sokszor a mindennapi kenyér hiányával. -sulyos kereszttekkel, de mindenkor gazdag áldásokkal és szépséges gyönyörűségekkel. -A királyhelmecei anyaegyházban ifj. Bálint Dezső lelkipásztor volt az elődöm. -Isten kegyelme nagyon gazdag lehetett vele szemben, -mert máskülönben hiányzott volna életéből mindaz a nagy lelkipásztori lélek és puritánságában is oly gazdag lelkipásztori szív, -amellyel előttem vezette gyülekezetének életét. Az ő lelkipásztori működésének volt a következménye az, hogy anyagilag bár igen szegény, de lélekben egy igen gazdag gyülekezetet hagyott rám. Erre a gazdag gyülekezeti lélekre pedig igen nagy szükség volt, mert ha ez is hiányzott volna, ma már egy elpusztult ref. Sion omladékain járnánk. A lelkézi állás elfoglalásának első perceiben már felvillóztak a bajok. Elődöm hirtelen bekövetkezett halála, az egyház öreg gondnokának ugyancsak abban az időben történt elhalálózása s főként a lelkipásztori állás változásával előállott interregnum alatti időkben, illetéktelen és kellő bizonyossággal soha fel nem derített kezek által az egyház összes iratai, -számadások könyvtárak és nagyösszegű egyházi pénzek eltűnésével az egyház pénztárában mindössze 167. kor. összeg állot az egyház rendelkezésére, -ezzel szemben nem volt kifizetve semmi állami adó, -nem volt fedezete az egyházi tisztviselői fizetéseknek, -a teljes renoválás szükségességéért kiáltott fel templomunk,-tanítói lakásunk, mivel úgy külsőleg, mint belsőleg teljesen elavultak. A katonai igénybevétel folytán hiányzott a nagyobbik harangunk, fém sipok nélkül állott az orgonánk, kerítések nélkül állottak az iskolai, tanítói és lelkézi udvarok, romokban heverték a lelkézi, tanítói lakás mellékhelyiségei, maga óriási kamat terheivel ott szorongatta egyházi életünket a fennálló 16.000 kor. banki tartozás, amelyet iskolájának építésére vett fel a múltban a gyülekezet s mindez abban az egyházban, amelynek fentartói tisztviselők, iparosok, gazdák és nagy számban teljesen vagyontalan napszámosok voltak, akik közül a tisztviselők az első világháború által teljesen leszegényedtek, -iparosai tönkrementek, s a gazdálkodó elemekből alkotódott egyházta-

gok egyikének sem volt 8 Kat. holdnál több ingatlana.-

1918-ban, lelkipásztorságom első évében már az első világháború utolsó vonaglásaai termelték a véghetetlen nyomort, ref. családjaink mindennike már tele volt, hősi halottakkal, sebesültekkel, utcáinkon már zúgni kezdtek a forradalmi megmozdulások, tisztviselői osztályaink és közbiztonsági szerveink már kezdték feladni a szolgálatot, -gyülekezetünk iparosai s szegény elemei már bontogatni kezdték a vörös zászlókat, -amelynek ellenséges fénye ráesett egyházi intézményünkre és templomunkra. -Az 1919-ik évben kitört a kommunista forradalom s ugyancsak 1919-ben megjelentek utcáinkon az első csehszlovák légionisták s vele egyidejűleg húsz hosszú évre megkezdődött a kisebbségi magyar életünk minden kálváriája, szégyene és emberfeletti küzdelme.-

1918, 1919, 1920-ik években bevonták a kongruámat, -a forradalmi időkben forradalmi és vörös katonák kifosztottak minden terményedből, lefoglalták a lelkipásztori javadalmazásomat képező összes ingatlanokat, köztulajdonba vették teljesen gazdasági felszerelésemet s állatállományomat,-a cseh megszállás ideje alatt pedig megnyitak előttem a börtönök ajtajai, szabad prédává vált emberi méltóságom, szabadságom paróchiám az ellenséges hatalom bosszuszomjának s az államhatalom pribékjeinek.-

Ezekben a nehéz időkben mennyi áldást jelentett, hogy a paróchiám ablakai magasan feküdtek. Amíg lent a városka völgyeiben nyögött, szenvedett és pusztult az önmagát marcangoló magyar élet, -addig a magas ablakokon keresztül felfele nézhettem s Isten szive mellé menekülhettem.-

Csak két ut volt számomra s csak két kötelesség. Újra összefogni a szétesett ref. gyülekezeti életet, újra visszavinni népemet az élővizek forrásához, Istenhez s újra összeszedni és egybegyűjteni a magyar nemzet szétszórta csontjait.-

Ma már az idők távlatán át, valami boldog meglepéssel látom, hogy sikerült mindkettő.-Egymásután renováltatta gyülekezetünk tanítói lakását, templomát, a tanítói és lelkészi melléképületeket, -kifizette 16000 kor. adóságát, újraépíttette orgonáját,szép és díszes kerítéssel latta el az iskolai, tanítói és lelkészi udvarokat, átvette a községtől addig községi temetőt s hatalmas kőkerítéssel zárta el a halottak birodalmát az élők világtól, -s mindezek betetőzéséül 5 hold földet vásárolt, -amellyel egyfelől visszaállította a régebbi időben eladott, tanítói javadalmazást képező ingatlanokat s némi egyházfenntartási alapot is szerzett. -Ugyanakkor pedig az öntudatos, megalkuvást soha nem ismerő magyar politikai összefogásunk elhozta számunkra a felszabadulást, mint minden magyar vágyaink teljes beteljesülését.-

Legyen áldott mindezekért Isten kegyelme. Legyen áldott azért, hogy megtartott, hogy erőt adott, hogy gyülekezetünk szívét minden áldozatra alkalmassá tette, úgyhogy mindezeket a nagy építkezéseket keresztül vihettük s gyülekezetünk önkéntes adakozásai útján, -s felszabadulásunkat is elérhettük öntudatos magyar magatartásunk révén. -

Mennyi nehéz akadályok jelezték pedig a keresztültörhetetleneknek látszó nehézségeket.-Gyülekezeti tagjainknak kimondottan szegény anyagi helyzete, -az idegen megszálló hatalom erkölcsi destruálása, gyülekezeti tanítóink egyikének, másikának ellenséges maga tartása, úgy egyházunkal, mint magyarságunkkal szembe.

Ugyanez a nehéz helyzet várt a bodrogmezői leányegyházban. -Iskolája teljesen fedél nélkül volt. Temploma sürgős renoválásra szorult. Tanítói lakása leégett s csak egy-egy kőtörmelék

mutatta, hogy ott valamikor tanítói lakás volt. Sehol egyetlen kerítés. A gyülekezet pedig úgy magyarságában, mint egyháziasságában szinte szertelen volt. Magyarság szempontjából áruló soha nem volt köztük. Soha vegyes házasságot nem kötött, ami pedig szinte egyedül álló a nagy katolikus tengerben-. Viszont nyakas. Folyton perlekedő, anyagiás. Az első közgyűlésen egyszerűen ott hagytak a templomban egyedül. Az egyházgondnokot lelkészi állásom elfoglalása idején hiába kértem fel az egyházi számadások megejtésére, mégcsak arra sem volt hajlandó, hogy az egyházi számadások könyvét megmutassa. Hosszú és kínos idők múltával Isten jósága itt is könyörült. Felépült az új templom. Az iskolát renováltattuk. A tanítói lakást is újraépítettük. Kerítéssel az udvarokat elláttuk. Új harangot hoztunk. Ma egy lelkes, nagyon megbízható, gyülekezet. Öntudatos és erős.

A kistárkányi lelkipásztori állást 1941. áprili 25.-én foglaltam el. Az ujjonnan renovált lelkipásztori lakás melléképületeink felépítése, új kerítésekkel való ellátása mutatja, hogy mennyi a tette és áldozatra kész lélek ebben a gyülekezetben.

1925.-ben a szlovenszkói alsózempléni ref. egyházmegye pénztárnoka, -1927-ben főjegyzője, s 1937-ben esperese lettem. A felszabadulás után az alsózempléni egyházmegye tanácsbirájává és tiszteletbeli esperesévé választott, miután 1939-ben november 1.-én esperesi állásomról lemondtam. -

1920-ban a magyar politikai pártok járási elnökké választottak. Röviddel utána, -a magyar ellenzéki politiki szervezetünk, járási képviselőtestületi és választmányi tagja, majd az Országos Partvezetőség és az elnöki tanács tagjává s 1935.-ben tartománygyűlési képviselővé választott. Felszabadulásunk után a magyar parlament tagjává hívott el a képviselőház, mint országgyűlési Képviselőt, s közoktatási és a számadási bizottságok tagjává választott. Ugyancsak a felszabadulásunk után tagja lettem a Vármegyei törvényhatóságnak és közigazgatási bizottságnak.-

1939.-ben a Kormányzó Ur Őfőméltósága a magyar Érdemrend Tiszti keresztjével s 1942-ben a Nemzetvédelmi keresszettel tüntetett ki.-

Kun István Lórád önéletrajza

1919. december 23.-án születtem Ungvárott. Édesapám Kun Elemér körjegyző, édesanyám Komjáthy Irén. Nagyszüleim: Kun Ferenc vármegyei tisztviselő és Komjáthy Gábor ungvári volt lelkész-esperes.-

Elemi iskolai tanulmányaimat Ungvárott végeztem. Gimnáziumi végzettséget a beregszászi állami magyar gimnázium magyar tagozatában szereztem. Innen a losonci theológiai szemináriumba iratkoztam be 1937 ben. Itt hallgattam a főiskolai tanulmányokat egészen 1939-februárjáig, amikor is a Felvidék visszacsatolása következtében a losonci szükség theológiai főiskola megszűnt s növendékei az egyházkerületük szerint illetékes theológiai főiskolára iratkoztak be. Így 1939. február 4.-én én a sárospataki ref. Főiskola hallgatója lettem. Itt tettem I. lelkész-képesítő vizsgálatot 1941. szeptember 26.-án és II. lelkész-képesítő vizsgát 1943. szeptember 15.-én. Segédlelkészi szolgálatomat Kistárkányban kezdtem 1941. szeptember 30.-án s azóta is itt vagyok, mint gyülekezeti s. lelkész.

1942. júniusában házasságot kötöttem: Fülöp Erzsébet kistárkányi lakossal.

Id. Horkay Barna önéletrajza

Születtem 1874. február 13.-án Horkay István és Máté Erzsébet szüléktől Kiskövesden, hol édesatyám lelkész volt. Atyai nagyatyám Horkay János Hajóhidvégi, nagytekintélyű asseasor pap, akit a XIX. század legelején Zemplén vármegye közgyűlése, mint kiváló fiatal lelkészjelöltet külföldi egyetemre ajánlott. /Iratok dr. Horkai László nánási gimnáziumi tanár fiamnál./–

Anyai nagyatyám Máthé János kistárkányi lelkész 1841.-től 1898.-ik esztendeig, majd 60 éves korig. Nagytudományú pap, morál, dogma filozófia s egyéb tudományokban teljesen jártas volt, mint ilyen az az 1845 s következő években az első és második lelkészi vizsgán cenzor volt. Felesége Tóth Zsuzsánna, annak a nemes Tóth László nagyrozvágyi birtokosnak a lánya, akinek vendégszeretetét Tompa Mihály is, mint szegény tanuló ifjú több nyári szünidőben élvezett. Nagyanyámnak élete végéig féltve őrzött kincse volt a nagy költő sajátkezű aláírásával ellátott fényképe. Nagyanyám állítása szerint több verset is írt hozzá, többek között: „Karcús magas a termete, rátartós a viselete” kezdetű verset is.

Nyári szünidőimet kora gyermekésemtől fogva anyai nagyatyám házánál töltöttem, mivel édesatyám 1878-ban, négy éves koromban meghalt, édesanyámmal testvéreimmel Sárospatakon levő hidvégi pap nagyatyám féle házban laktunk, melynek egyharmad része a mienk volt. Anyai nagyanyán szigorúságáról, vallásosságáról volt híres. Minden reggel könyvből kellett előtte imádkoznunk s énekelniünk. Az énekek legnagyobb részét zsenge gyermek koromban tőle tanultam.

Iskoláimat az első elemitől kezdve végig Sárospatakon végeztem, 1880–83 elemi, 1884-ben progimnásiumot, 1884-92 gimnáziumot, 1892-96 theológiát. Itt tettem le 1896 június végén az első, 1897 júniusában a lelkészkepesítő vizsgát is. Theologus koromban a tanári kar megbízásából a progimnáziumi tanulóknak az egyházi éneket én tanítottam. Negyedéves theológus koromban kórus elnök voltam. Ugyanezen éven, „Kazinczy Ferenc gyermek és ifjú kora, különös tekintettel sárospataki tanuló korára” címen kitűzött pályamunkámmal 10 darab 20 koronás körmöci aranyat nyertem.

Szegény özvegy édesanyám 19 forint évi nyugdíjat kapván, kosztosok félfogadásából tartotta fenn magát és családját. Harmadik elemista osztályos koromtól kezdve magam ruháztam magam sublegátusi jövedelmemből, hogy könnyítsem szegény anyám gondját baját. Ötödik osztályos koromtól kezdve 6–10 gyenge tanuló gyermeket tanítottam.

Lelkészi működésemet Szabolcs megyében, Kemeccsén kezdtem 1896. július 11.-én, mint helyettes lelkész. Innen ugyanilyen minőségben 1897. március 16.-án Nyíregyházán működtem, második lelkészi vizsgám idejéig. Papi vizsgám után kápláni minőségben visszajöttem Tiszántúlról tiszáninneri egyházkerület alsózempléni egyházmegyéjébe kebelezett Tárcal egyházközségbe 1897. június 24.-én. Egyévi és egy havi itt működés után 1898. augusztus 22.-én Cigándra kerültem s. lelkesznek. 1899. április 26.-án lelkészi minőségben a tiszántúli egyházkerület felsőszabolcsi egyházmegyéjében levő Nyírszékelybe költöztem, itteni három évi és négy havi lelkészi működés után Szabolcsveresmartra jöttem 1902. augusztus 27.-én. Négy év és nyolc hó eltöltése után anyai nagyatyám, a 90 életévet élt Máthé János helyére a tiszáninneri egyházkerület alsózempléni egyházmegye legészakibb egyházába, Kistárkányba költöztem.

Szabolcsi paposkodásom ideje alatt lelkészértekezleti jegyző voltam s vármegyei bizottsági

tagnak is választattam, amely Zemplénbe költözésemmel szűnt meg.

Kistárkányba lelkészkedtem 1940. december 31.-ig, 1941. január 1.-től nyugdíjba vonultam. A világháborút követő összeomlás után az újra szervezkedés kezdetétől talán 1935-ig tanácsbíró voltam. Belmissziói kiterjedt működést folytattam, leányaim segítségével. A lánykör Tárkányban már 20 esztendei múltra tekint vissza. Jó lelkiismerettel állítom, hogy a jó erkölcsben, józan-ságban, mértékletességben, jótékony-ságban, családi életemben igyekeztem jó példával szolgálni.

Tárkányi lelkészi működésem utolsó évtizedét 1930–40 a nagytárkányi társegyháznak a kistárkányi anyaegyházzal való torzsalkodása, végre egyrészének kivállása keserítette meg. A nagytárkányi társegyház a kistárkányi anyaegyházzal az 1880–90-es években folyton egyenetlenkedett, amiről ezidőkből való egyházközségi, egyházmegyei s egyházkerületi jegyzőkönyvek tanúskodnak. Tárkányba költözésem után 23 évig teljes volt az egyetértés a két egyházközség között, bár megajánlással az 1911.-ben 8 változatú Angster féle orgonát állítottunk templomunkban s a világháború szele által elsodort két harangunk helyett „Cis” és „É” hangú két új harangot készítettünk tetemes költséggel Egri Ferenc kisgejőci harangöntő cég által. Közben a tanítói lakást is alaposan renováltattuk, szóval a két egyházközség megajánlásokkal nagy kiadásokat teljesített. A 23 évi békét az 1930–31. évi templom és torony fedetése zavarta meg. A nagytárkányi társegyház e tetemes költséggel járó építkezést jó alkalomnak vélte, hogy felettes egyházi hatóság által 1889–91-ben megállapított egységben, amely a két egyház között a jogviszonyt szabályozta, javára módosítást eszközöljön: jogait kiszélesítse, a terheket kisebbitse. Kimondották, hogy csak akkor járulnak a templom s toronyépítéshez, ha a kistárkányi anyaegyház minden téren biztosítja nekik azt 1/3 rész jogot, amit Kistárkány hajlandó volt megadni, ha a terhek viseléséhez is egyharmad részben járulnak. Ebbe a nagytárkányi társegyház nem volt hajlandó belemenni. Erre megindult a két egyház között az az áldatlan viszály, amelynek a vége lett az átkos szakadás. Az egész dolognak kezdete, folytatása, vége meg van örökítve az 1933–34 évi egyházközségi, egyházmegyei és egyházkerületi jegyzőkönyvekben, annak a szomorú bizonyosságául, hogy régi református híveink egyházukért, vallásukért mindenüket áldozták, a mai kommunista eszmékkel telített névleges reformátusok pedig emberi gög-, kevélységből hitüket, egyházukat megtagadják, elhagyják.

Házasságot hat esztendei paposkodás után kötöttem 1904. június 7. Sasi Szabó Annával, Sasi Szabó József kemecsei postamester leányával, aki szintén teológiát végzett egyén volt. Kemecskére három évi rektoriára jött ki, melynek eltelése után ott marasztották az ott lakó nagyszámú intelligencia, amit annál szívesebben elfogadott, mert odavaló menyasszonyának, Kriston Gizelának szintén ez volt az akarata.

Hosszú nőtlen-ségemnek oka az volt, hogy szegény beteg özvegy édesanyámat, húgomat Patakról Nyírszékelybe való választásom után magamhoz vettem. Szegény édesanyámat eltemettettem s húgommal egyidejűleg kötöttünk házasságot. Hugom, feleségem fivéréhez ment férjhez. Boldog házasságunkat a jó Isten kilenc élő gyermekkel áldotta meg. Legidősebb fiam Dr. Horkay László /nős Maller Irénnével/ hajdúnánási gimnáziumi vallás-tanár, theol. magántanár. Egy már elfogadott bölcsészeti szakmunkája után Isten segítségével közelesen egyetemi magántanár. Két gyermek atyja. Anna lányom Király Zoltán csapi lelkész felesége, egyházi dolgokban is hű munkatársa, öt gyermek anyja. –Barna /nős Törzsök Dolorózával/ már 8 esztendeje nagyszöllősi pap. –Ilona lányom szülötte helyén Kistárkányban Tarci Pál földművesnek felesége. Négy gyermek

anyja. –István fiam szernyei lelkész. Nős Gönczi Juliannával, három gyermek apja, Révész püspök úr állítása szerint hü öre nyájának. –Erzsébet leányom Kiss Ernő kajdánói lelkész felesége, aki minden lelkészi dologban segítő társa urának. Két gyermek anyja. –Éva lányom jelenben menyasszony, várja háborúban sebesült vőlegényének felgyógyulását. –Márta, legkisebb lányom, kereskedelmi intézet II. osztályába jár.

Nyugdíjba lépésem után, 1941.-április havában Nagyszöllősi pap fiamhoz, Barnához jöttünk lakni. Most már boldog emlékű feleségem, az igazi papnék mintaképe, kisebb-nagyobb családjának és gyülekezetek édesanyja volt. Jó szíve, nemes lányának varázsa mindenkit foglyul ejtett. Társaságában mindenki jól érezte magát. Tőle senki sem távozott testi vagy lelki vigasztalás segítségével nélkülül. Gyermekink mind édesanyjuk éles esztét, helyes ítélőképességét örökölték, István nevű fiamon kívül fiuk-lányok mind első tanulók voltak.

A jó Isten annyira szeretete hűségese szolgáló leányát, hogy amikor 1942. április 11.-én szombaton megtudta, hogy 9 élő gyermeke közül a nyolcadik, a debreceni szanatóriumban betegen fekvő 18 éves Judit lánya menthetetlen, kérte az Istent, bárcsak egyszerre halhatnék meg kislánnyommal, bár fekvő beteg csak másnapról, vásárnapról kezdve volt, kedden délelőtt előbb ő, két óra múlva a Debrecenbe vasárnap haza szállított szeretett leánya is elköltözött ama jobb világba.

Befejezésül csak annyit, hogy a pap javadalmazását képező 9 magyar holdat kitevő úgynevezett Tiszakertet 1908 és következő években hasznot hajtó gyümölcsfákkal /alma, körte, szilva/ betelepítettem. A korábban ültetett almafák már hat-nyolc mázsát leadnak.

Kinizsi Nagy Sándor önéletrajza

Kinizsi Nagy Sándor Kisdobronyi (Ungi egyházmegye, Tizáninenni egyházkerületből) református rendes lelkész tanácsbíró önéletrajza.

Én, Kinizsi Nagy Sándor születtem Kiskinizsán (szikszói járás abauj megye) 1858. augusztus 6 napján Ns. Nagy Sámuel és Ns. Csontos Borbála ref. vallású egyszerű földműves szüléktől. Gyermek éveimet a szülőföldén [...] éltem le. Elemi iskolai éveimet [...] a ref. iskolában jártam le 1864-1870 években. A 6 elemi osztály bevezéésekor, a templomban tartott záróvizsga alkalmával a gyülekezet nagy tehetségű és igazi papi lelkületű lelkésze [...] Károly szüleimet figyelmeztette, hogy engem szeptemberben be kell adni tovább tanulni a Sárospataki főiskolába. Így a Konfirmációi vizsga és [...] úrvacsora osztás után be kerültem a Sárospataki főiskola Progimnáziumi osztályába, mert a felvételi vizsga alkalmával magyar nyelvtanból nem találtak alapos előkészületűnek. Különben is jellemző az akkori nép vallásosságára, hogy a szüle gyermekét nem bocsátassa ki szárnyai alól, míg az a saját templomába meg nem konfirmál és vele úrvacsorát nem vesz. 1870 szeptember első napjául a főiskolai sénior, Tiszteletes Bodor István velem tanárom a progimnáziumi osztályba. [Innetől olvashatatlan a szöveg]

KOLBÁSA

Erdélyi Kolozsvári Bálint 1582

Antal Sándor 1871

Komjáthy Gábor 1882

Szombathi Antal 1883 – 1918¹⁰⁶

KOZMA

Papi István 1579 – 1581

Tivadari Mihály 1583

Szalkai János 1594

Bagosi János 1598

Kállai János 1598 – 1603

Nagyszőlősi Máté 1605

Kisvárdai Miklós 1606

Liszkai Imre 1611

Tasnádi Márton 1612

Perényi Soldos Péter 1614 – 1619

Kauzsai Máté 1621 – 1623

Szerdahelyi Márton 1624

Felnémeti Albert 1625 – 1629

Cserepi György 1630¹⁰⁷

KÖRTVÉLYES

Pogány Péter 1560

Szántótálya Pap István 1584 – 1591

Illyricus Mihály 1594 – 1597

Tornai Sámuel 1603 – 1606

Görgei Balázs 1609

Diósadi János 1616 – 1624

Nagyidai P. István 1630

Almási István 1645

Borsodi István 1704-1711

Szentpétery János 1783. április 27. – 1785. január 27.

---

106 Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H20. Kolbása.

107 Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H54. Kozma.

Parasznyai Raacz /Rácz/ György 1785. február 1. – 1796. február 28.

Felesége Kaússay Erzsébet.

Gyermekek:

Terézia. 1786. november 29.

György. 1791. október 16.

Nádaskay András 1796. március 1. – 1807. április 20.

Felesége Török Katalin.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1800. szeptember 1.

Mihály. 1805. május 13.

Török István (káplán) 1803. január 1. – 1804. április 1.

Igaz Dániel (káplán) 1804. április 16. – 1805. április 30.

Bakó Ferenc 1807. április 25. – 1808. május 25.

Felesége Török Zsuzsanna.

Gyermekek:

Sándor. 1808. április 17.

Apostol Pál 1808. május 30. – 1822. január 14.

Felesége Posta Erzsébet. Elhunyt 1827. február 6.

Gyermekeik:

Erzsébet. ? Elhunyt 1822. december 9.

Apostol Péter 1817. november 1. – 1822. január 14. (káplán) 1822. február 1. – 1848. február 22.

Felesége Lútkő Julianna. Házasságot kötöttek 1819. december 14-én.

Gyermekeik:

Péter. 1823. június 17.

János. 1826. szeptember 27.

1845 Mészáros János jabloncai beszołgáló lelkész;

Lovas István (s. lelkész) 1845. december 14. – 1846. augusztus 13.

Osváth Illés (s. lelkész) 1846. augusztus 14. – 1849. április 15.

Vályi Sámuel 1849. április 16. – 1853. november 20.

Felesége Hegymeghy Júlia.

Gyermekeik:

Sándor és Piroska. 1849. április 16. Sándor elhunyt 1852. július 17-én.

Vajányi Lajos (káplán) 1853. november 10. – 1854. április 24.

Ragályi László (h. lelkész) 1854. április 24. – 1855. június 20.

Barna Antal 1855. június 24. – 1900. október 28.

Elő felesége Pap Terézia, elhunyt 1867. december 10. Második felesége Lux Matild.

Gyermekeik:

Antal, Béla. 1858. április 2.

Piroska, Julianna. 1861. január 15. – 1885. június 23. 1883. október 8-án házasságot kötött

Barna Gyula lelkésszel. Gyermekekük Matild, Paula 1884. február 4-én született, elhunyt

1896. március 10.

Barna Gyula s. lelkész 1883. szeptember 1. – 1885. augusztus 20.

Lükő Béla görgői beszolgáló lelkész 1900 – 1901. március 31.

Szabados László 1901. április 1. – 1919. október 21.

Felesége Borza Erzsébet.

Gyermekeik:

Aranka. 1901. október 31.

Kálmán, László. 1904. augusztus 21. – augusztus 31 és szeptember 1.

László 1909. március 21.

Szöke István jabloncai beszolgáló lelkész 1919. október 22. – 1921. április 1.

Gyarmathy Béla 1921. április 1. – 1925. július 1.

Szilicéről jött.

Felesége Kiss Ilona.

Gyermekek:

Béla. 1923. május 16.

Szöke István jabloncai beszolgáló lelkész 1925. július 1. – 1926. április 24.

Nagy Árpád Zoltán 1926 –

Felesége Paal Lidia. Házasságot kötöttek 1933. június 6-án, elhunyt 1937. február 10.¹⁰⁸

Nagy Árpád Zoltán önéletrajza

1891. június 25-én születtem Bakta-Lórántházán Szabolcs megyében. 6 elemi iskola elvégzése után 1903. szeptember 1-én beiratkoztam a Sárospataki ref. kollégium 1ső gim. Osztályába, amelynek elvégzése után a második gimnáziumát már a Szatmár-németi ref. gimnáziumban végeztem s ott kaptam érettségim is 1911ben. 1911ben aztán beiratkoztam a teológiára Debrecenbe, amelyet 1915-ben végeztem el s tettem kápláni vizsgát. Közben 1914ben amikor a világháború kitört én magam is 70 társammal a teológiáról önként jelentkeztem tényleges katonai szolgálatra, ahol aztán a háború végéig ott voltam, hol a harctéren, hol pedig otthon a helyőrségben, de harctéri szolgálatom alatt 2szer sebesültem is s végül 1918. dec. 1-én leszereltem. 1914. szept. 20-tól 1919. március 20 [...] voltam bejegyzett káplán. 1919 márc. 20-tól 1919. aug. 19ig Sajókápolnán voltam káplán. 1919. aug. 15-től 1921. ápril. 21ig Felsővályban helyettes lelkész, majd pedig okt. végéig ott ismét káplán voltam. 1921.. dec. 4ig aztán helyettes lelkész lettem Pelsőcön, majd 1921. dec. 4-től 1922. ápril 24-ig Tiszaágteleken voltam helyettes lelkész. 1922. ápril. 24-től Zsarnóra kerültem helyettes lelkésznek s 1924. június 15-ig ott mint helyettes, attól kezdve pedig ugyanott 1926. április 24 ig megválasztott rendes lelkész működtem. 1926 ápril 24-től a mai napig Körtvélyes-Szádalmási egyházakban működök mint rendes lelkész. Lelkészkedésem

---

108 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Körtvélyes. Ugrai János: A Tiszánineni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E16. Körtvélyes.

alatt úgy Zsarnón mint Körtvélyesen igyekeztem az eladósodott egyház viszonyait rendezni ami sikerült is, mert az egyházközségek hívei [...] úgy aztán összefogva vállalva lassanként kiküszöböltük a nehézségeket s az adósságokat letörlesztettük úgy annyira, hogy ma már mi tudunk másoknak kölcsönt adni, pedig 1929-ben az iskolát renováltattuk, 1930-ban új harangot öntettünk 1942-ben pedig új orgonát csináltattunk, mert templomunk eddig orgona nélkül volt. Ezeket azonban nem mind az egyház pénztárából fedeztük, mert gyűjtés és adakozásokból is sok folyt be. Ezek azok az adatok, amelyeket a Körtvélyes-szádalmási ref. egyházban a lelkésznek életrajzi adatait többé kevésbé megvilágítják 1789 április 27-től a mai napig.

Körtvélyesen 1944. augusztus 20.

KÖVECSES

Lang Mihály 1779 – 1785

Sovány István 1785 – 1805

Herke István 1805 – 1809

Horváth András 1809 – 1812

Báthory István 1812 – 1818

Várady Károly 1818 – 1819

Osváth György 1819 – 1826

Balogh Sámuel 1826 – 1832

Kovács János 1832 – 1843

Szívós János 1843 – 1844

Droppa Dániel 1844, vagy 1858 – 1862

Ragályi Ferenc 1862 – 1863

Béki Sámuel 1863 – 1868

Bornemissza Ábrahám 1868 – 1870

Lengyel László 1870 – 1871

Lenkey Pál 1871 – 1877?

Koncz Károly 1871, vagy 1877 – 1889

Búzi /Bíró/ Márton 1889 – 1928. november 21.

Felesége Gots Emília

Seres Zoltán 1929 – 1937

vitéz Kapczy Tamás 1937 –

Felesége Szlatinszky Katalin.

Gyermekeik:

Katalin. 1941. április 27.

Sajórecskei és Szentkirályi (filiája) lelkészek:

Pély István 1735 – ?

Barakonyi András

Újhelyi Sámuel 1756

Kazinczy János

Katona Mihály

Orbán Péter

Finkei Gábor 1774 körül

Szombati Mihály

Kósa Ferenc

Vass István 1788 – 1789

Árvay József

Göde István 1790 – 1791

Pély István 1735 – ?

Barakonyi András

Újhelyi Sámuel 1756

Kazinczy János

Katona Mihály

Orbán Péter

Finkei Gábor 1774 körül

Szombati Mihály

Kósa Ferenc

Vass István 1788 – 1789

Árvay József

Némedi István 1792 – 1796

Felesége Nemedi Mária, elhunyt 1793. szeptember 3.

Bakó Ferenc 1797 – 1798

Szatmáry Mihály 1799 – 1807

Göde István 1803

Idrányi Péter 1808 – 1812

Máthé István 1813 – 1824

Gondol Gedeon 1825 – 1831

Felesége Simon Sára, házasságot kötöttek 1825. november 8.

Gyermekei: László. 1829. március 2.

Simon István 1832 – 1838

Szabó István 1839 – 1840

Csurgay Ferenc 1840 – 1846

Felesége Lesko Erzsébet, házasságot kötöttek 1839. július 4.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1842. december 16.

Ferenc. 1844. október 30.

Török János 1847 – 1850. január 26.

Felesége Darvas Katalin.

Rákosy József 1850 – 1852

Felesége Homonai Teréz.

Gyermekeik:

Dezső. ? – 1851. október 16.

Jenő, József. 1852. április 18.

Halászi István 1853 – 1854

Takaró István 1855 – 1875. február 17.

Felesége Szombathy Zsuzsanna.

Gyermekeik:

József. 1858. március 13.

László, Gyula. 1862. február 9.

Eszter, Zsuzsanna. 1864. május 1. – 1873. június 5.

István, Pál. 1868. április 8. – 1873. május 29.

Lendvay Pál 1875

Szentpétery József 1876 – 1882

Felesége Székely Erzsébet.

Kolos István 1883 – 1887

Osváth Bertalan 1877 (1887?) – 1888¹⁰⁹

Kapczy Sándor önéletrajza

Születtem 1898. június 6. án Feled községében /Gömör-Kishont vm./ ősi ref. családból. Három éves koromban árvaságra jutván, özvegy édesanyám nevelése alatt végeztem el rimaszombat városában az elemi és középiskolát. Megélhetésünk érdekében diáktársaimat tanítottam. 1916 jún. 29.-en bevonultam „honvéd” nek. Az olasz harcterről 2 évi szolgálat után visszatérve mint tart. hadnagy szereltem le 1918. dec. 23.-án. Absolváltam és áll. tudományi államvizsgát tettem 1922. évben a kassai magyar jogakadémián. Ennek a képesítésnek a birtokában Rimaszombat r. t. város szolgálatába szegődtem. Mint a Magyar Nemzeti Párt bizalmasát a magyar polgárság az 1927.-évben a városi autonóm hivatal élére állított városi titkári minőségben, melyben a magyar érdekeket becsülettel védtem. A város élére kinevezett csehszlovák kormánybiztos közigazgatási állásomtól az 1931. évben megfosztott. Mint nő ember 2 év alatt Losonczon elvégeztem a ref. theológiát. 1934 márc. 22.-től 3 évig Hanván / Gömör m./ működtem mint rendszeresített s egyben esperesi káplán. 1937 május 22.-óta lelkésze vagyok a kövecses-recske-szentkirályi ref.

109 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Kövecses. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sáropatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D34. Kövecses.

egyháznak, ahol a kövecsesi gyülekezet úgy belső mint külső életének felvirágoztatásáért minden erőmet latba vetve a megpróbáltatást vállaltam.

Feleségemmel szül. Szlatinszky Katalinnal Rimaszombatban 1930. dec. 30.án kötött házasságunkból 3 gyermekünk született: Judit 1935 jun. 9-én Hanván. Ildikó 1936 júl. 9én Hanván, Katalin 1941 április 27.-én Kövecsesen. Tagja vagyok a Vitézi Rendnek és tulajdonosa a Nemzetvédelmi Keresztnek. A M. Kir. Belügyminiszter a cseh megszállás alatt ért sérelmek kárpótlásául és a szerzett jog alapján Rimaszombat m, városhoz városi tanácsnökká nevezett ki, illetve ezen állás szerint nyugdíjazott.

Palástomat Ref. Szent Sionunk üdvösségére es Édes Magyar Hazánk védelmére életemnek minden idejében azzal a lélekkel szolgálom, mely telve van Istenünk iránti alázatos gyermeki szeretetemmél es Jézusunk követésének tiszta hűségével.

„Én és az én házam népe az Urnák szolgálunk”

Kövecses, 1943 nov. 28.

KÖVI

Fabritius András 1599 – 1600¹¹⁰

LADMÓC

Udvarhelyi György 1621

Inczédi János 1725 – 1729 körül

Bárczai János 1768 – 1772, vagy 1777

Diószegi Horváth György 1772 – 1777?

Kovács Ferenc 1777 – 1779

Vitéz István 1779 – 1780

Szalontai András 1780 – 1791

Putnoki Mihály 1791 – 1795

Lisznyai József és Báthory János 1795 – 1804

Sárady Mihály 1804 – 1815

Kovács János 1815 – 1819

Erdélyi János 1819 – 1825

Sárkány Sándor 1825 – 1829

Felesége Liszkay Julianna, házasságot kötöttek 1825. február 25-én.¹¹¹

---

110 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D82. Kövi.

111 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 21. d. Abara.

Szabó József 1829 – 1845

Fejes Sámuel 1845 – 1872, vagy 1874

Felesége Nemes Mária.

Gyermekek:

Erzsébet.

Katalin. Házasságot kötött Hatvani Lászlóval 1853. január 10-én.

Terézia. Házasságot kötött Horkay Jánossal 1864. március 30-án.

Laky András 1872, vagy 1874 – 1882

Göncön született.

Gyermekei.

Elek.

Komjáthy Gábor 1883 – 1885

Ujj István 1885 – 1903. január 5.

Fullókerescsen született.

Felesége Antal Borbála, Antal Sándor kolbásai lelkész lánya.

Egy fiuk és három lányuk született. Az egyik lány házasságot kötött Éles Gáborral, a másik pedig Szabó Dezsővel. A harmadik, Mária nem ment férjhez.

Melko István 1904 – 1908

Első felesége Kozma Ilona, Kozma Antal lánya. Házasságot kötöttek 1905-ben. Elhunyt 1916. szeptember 6. Második felesége Kozma Jolán, első feleségének a huga. Házasságot kötöttek 1917. november 21.

Gyermekeik:

Ilona.

Irén.

István.

Veres Károly 1908 – 1910

Dombrádon született.

Felesége Szilágyi Vilma aki Gyöngyösön született.

Egy gyermekük született.

Bornemissza István 1910 – 1916. április 11.

Girincsen született.

Felesége Stefán Ilonát a csarnahói lelkész lányát.

Gyermekeik:

Aranka. 1915. március 10.

Bodnár Lajos 1917 – 1925

Erdőhorvátiban született.

Felesége Kecskeméthy Matild.

Gyermekeik:

József. 1918. május 5.

Lajos. 1921. december 11.

Árpád. 1923. december 11.

Tibor. 1925. április 4.

Dobos Sándor 1926 –

Segédlelkészek:

Ujlaki János 1872 – 1873

Szeghő Béni 1873 – 1874

Szombathy Antal 1882 – 1883

Dobos Sándor 1916 április 24 – 1917. április 24.

Török Zoltán 1938. július 1. 1940 október 31.

Szendrey István 1940. november 1. – december 31.

László Béla 1941. január 1. 1941. október 1.

Kádár Zoltán 1941. október 1. – 1941. november 30.

Bakura Zoltán 1941-¹¹²

Az itt felsorolt prédikátoroknál nem állapítható meg sem születési ideje, sem házasságkötésük éve, úgyszintén elhalálozási ideje sem. Az első feljegyzések Erdélyi János prédikátor idejéből valók. Ez a prédikátor hozza be a gyülekezetébe az egyházfegyelmet. Ugyancsak Erdélyi János lelkipásztorsága idejében szerzi meg az egyház a regale jogot. Sárkány Sándor prédikátor prédikátorságáról annyit tudunk, hogy a mai templom fundamentuma az ő idejében tétetett le 1826 március 28.-án. Ugyanis a Bodrog árja áradásaival a gyülekezetet arra kényszerítette, hogy régi lakóhelyét odahagyva a Somos nevű mészköhegy oldalán keressen magának új lakóhelyet. Sárkány Sándor idejében kezdődött meg 1826-ban az átköltözés a régi lakóhelyről az új lakóhelyre azon mértékben, amilyen mértékben pusztította az ócska faluban a Bodrog iszapos árja. 1829-ben Szabó Józsefet választják meg, aki az átköltözés tulajdénképeni megrendezője. 1834-ben tartotta búcsúbeszédét és a tanítóval Csizsár Mihály úrral együtt 1832-ben február 12.-én az új felső paróchiára költözik. A ladamóci monumentális templomot csak ilyen erőskezű, erős fegyveres prédikátor vezérlete alatt lehetett megépíteni, mint amilyen Szabó József volt. 1842 március 6.-án a konzisztoriális gyűlésben úgy nevezett egyházközségi szabályrendeletet fogantatosítanak az elhatalmasodott káromkodások megakadályozása miatt és a mészkemencék miatt elhanyagolt Ünnepnepok megtartása érdekében. Ez a lelkipásztor 1845-ben Ladamócon halt meg. Szabó József Örökébe a legényéről elhozott Fejes Sámuel lép.

Az ő lelkészkedése alatt az egyházfegyelem gyakorlásával nem igen találkozunk. Ennek a lelkipásztornak egy gyermeke született Ladamócon: Fejes Erzsébet. Két gyermeke Fejes Katalin és Fejes Terézia itt kötöttek házasságot. Fejes Sámuel felesége Ns. Nemes Mária asszony. Fejes Katalint elvette Nemes Hatvani László 1853 január 10-én. Fejes Teréziát pedig Tiszteletes és Nemes Horkay János Kakból 1864 március 30-án vezette Ladamócon az oltár elé Ez a lelkipásztor

---

112 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Ladmóc. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H21. Ladmóc.

1872-ben december hó 11-én kolera járvány áldozata lett. A nagy koleravész alkalmával nem volt olyan ház, amelybe be nem nyitott volna a Pásztor, míg végre őt is magával ragadta a veszedelmes ragály. 27 évi lelkészkedése után Laky Andrászt főtitiztelendő esperest hívta meg lelkészként. Működési ideje 1872-1882 tart. Laky András Gönc szülötte. A felsőzempléni ref. egyházmegyének 27 éven át esperese és a ladamóci egyház lelkésze 8 éven át, összesen tehát 42 évig lelkészkedett. Ide a presbitérium Magyarizségről választotta meg. Özvegy ember volt. Fia Laky Elek kísértte el ladamóci paróchiájára. 1883-85 Komjáthy Gábor választatott meg lelkészül. Semmi feljegyezni való nincs róla az egyház annáleseiben, mindössze anynyi, hogy az Ő lelkészkedése alatt a lelkész javadalmát képező szőlő megjavittatik és ő vezeti be először a választói névjegyzéket, amelynek alapján 1885-ben megválasztott és május 10-én beiktatott hivatalába Ujj István. 17 évig működik Ujj István. Működési ideje alatt 1886 június 18-án Kun Bertalan püspök úr meglátogatja a református egyházközséget. 1903 január 5-én meghal Ujj István, akiről annyit tudunk, hogy Fullókércsen született Abauj megyében és Antal Sándor kolbásai ref. lelkésznek a leányát Antal Borbálát vette nőül. Ebből a házasságból három leány és egy fiú született. A fiú gimnazista korában elhalálozott, a három leány közül kettő ma is özvegyi állapotban él, az egyik özvegy Éles Gáborné körjegyzőnek volt hitvese, a másik Szabó Dezső néhai nyugalmazott tanítónak az özvegye. Ujj Mária pedig mint nyugalmazott tisztviselő nő pártában maradt és két özvegy nővérével él ugyancsak Sátoraljaújhelyben.

1904-ben Melko István választatott meg lelkészül akinek a működési ideje 1908-ig tart. Ez a lelkész pácini születésű. Úgy tudom, hogy a pácini ref. tanítónak volt a fia. Melkó István 1905-ben Kozma Antalnak a leányát Kozma Ilonát vette nőül. Ebből a házasságból három gyermek született: Melkó Ilona, Irén és István. 1916-ban szeptember 6.-án felesége meghalt és 1917 november 21-én meghalt feleségének a húgát Kozma Jolánt veszi feleségül.

1908 április 20-án Berkesz község s. lelkészét Veres Károlyt egyhangúlag meghívja a lelkészi állásra aki a meghívást elfogadja. 1908 július 16-án be is iktattatik a ladamóci lelkészi állásba. Veres Károly Dombrádi születésű. Felesége Szilágyi Vilma gyönki születésű, aki a sárospataki ref. egyház tanítónője volt s ebből a házasságból egy leány Ilona és egy fiú gyermek született. Innen Nyirturára választatott meg lelkészül. Utána Bornemissza István csarnahói s. lelkész választatott meg lelkészül, aki állását 1910 novemberében el is foglalta. Működési időtartama 1916 április 11-ig tart. A lelkész Girincsen született, Abony tanya, Zemplén vármegyében. Elvette Stefán Ilonát, csarnahói lelképásztor leányát. A házasság Csarnahón kötött meg. Ebből a házasságból 1915 március 10-én született Bornemissza Aranka. A lelkész 1916 április 11-én tüdővészben meghalt. Utánna Bodnár Lajos választatott lelkészül, aki Erdőhorvátii születésű és Kecskeméthy Matilddal Nagykaposon kötött házasságot. Működési ideje 1917-től 1925 októberéig terjed. Házasságukból négy gyermek született Ladamócon. 1918 május 5-én József, 1921 december 11-én Lajos, 1923 december 11-én Árpád, 1925 április 4.-én Tibor. 1925 októberében elfoglalta nevezett lelkész az Ungi egyházmegyébe bekebelezett bátfapallói rendes lelkészt állást.

Dobos Sándor életrajza

1925 december havában a tekeházai gyülekezetben működő jelenlegi lelkipásztort Dobos Sándort hívta meg a ladamóci gyülekezet, aki 1926. május 2-án be is iktattatott lelkészi hivatalában. Iparos családból származik. 1891ben november 4.-én született. A hat elemi iskolát Abarán, a gimnáziumi és theologiai tanfolyamokat Sárospatakon végezte s innen ment mint exmitált s. lelkész Málcára. Málcáról 1916 április 24-én a kegyeleti idő tartamára Ladamócba neveztetett ki s. lelkészül. 1917 április 24-től 1919. december 31-ig Cigándon működtem Janka Károly oldala mellett. 1920. január 1 –1922. március 31-ig Szalókon teljesíttem mint káplán-tanító szolgálatot Tudja Mihály deregnyői lelkipásztor oldalán.1922 április 1 – 1924 április 24-ig Nagyráskán működtem, mint káplántanító Sztankovics Lajos volt a főnököm.1924 április 24-től 1926 április 24-ig Tekeházon teljesíttem rendes lelkészi szolgálatot.1926 április 26.-án a felsőzempléni egyházmegye levéltárnoka lettem 1931–1937-ig november 13-ig a felsőzempléni egyházmegye tanácsbírója voltam. 1933 szeptember 1 – 1937 november 13-ig az egyházmegye főjegyzője voltam. 1937 november 13-án a felsőzempléni egyházmegye esperesévé választattam s ebben a tisztségemben 1938 február 23-án iktatott be a felsőzempléni egyházmegye Gálszécscen megtartott rendkívüli közgyűlése.

Házasságot 1918 november hó 18-án kötöttem Tóth Juliánná cigándi születésű hajadon háztartásbelivel, aki 1899 július hó 12-én született Cigándon. Atyja néhai Tóth József és Harsányi Julianna kisbirtokosok voltak. Míg a lelkész édesatyja Sándor, anyja pedig Ráskai Rásky Borbála. A házasságból négy gyermek született: 1919 szeptember 5-én József, aki 1921. december 2-án elhalálozott, Zoltán aki 1921 április 24-én született, elhalálozásának ideje 1936 január 17. Júlia, aki 1923 április 24-én született és 1942 január 4-én házasságot kötött László Béla sátoraljaújhegyi s. lelkésszel. Dobos Éva, aki 1929 június 4-én született és ma a Dóci leánynevelő intézet IV. osztályú növendéke.

Özv. Szombathy Antalné szül. Antal Borbála életrajza

1864 március 9-én született Kolbásán Antal Erzsébet, férjezett Szombathy Antalné. Atyja neve Antal Sándor, kolbásai ref. lelkész, neje Diószeghy Borbála. 1884 február 2.-án házasságot kötött Szombathy Antal kolbásai ref. lelkésszel a kolbásai templomban. Nyolc gyermeket hozott napvilágra.

1./István, szül.:1885 január 10. Királyszentistván ref. lelkipásztora Veszprém vármegye, nős, 5 gyermek atyja.

2./ Erzsébet, sz.:1886 március 30, hajadon.

3./Anna, szül.: 1888 október 9. Molnár Béla felesége, aki állami tanító Bátfán, Ung vm.-ben.

4./Antal, szül.: 1890 január 2., m. kir. Pénzügyi tanácsos Veszprémben, nős, egy leánygyermek van.

5./ Ernő, szül.: 1893 április 1. Meghalt és eltemettetett Sztropkón 19 éves korában 1912 június 8-án.

6./ László, szül.: 1894 júniusában, OTI tisztviselő Pápán, nős, családos, egy fia és egy leánya van.

7./ Borbála, szül.:1896 november 23-án, férjhez ment Ladamócon 1927 május 15-én. Ludrovsky Géza m. kir. Postaellenőrhöz. Budapesten laknak. Egy leányuk van.

8./ Sándor, szül.: 1898. Ref. tanító Nagyraskán. Nős, családos, három fia és egy leánya van.

Szombathy Antal 1917-október 1-én vonult nyugalomba Kolbásán. 1918 október 18-án Ladamócra költözött, ahol lakóháza és néhány hold ősi birtoka volt. Ugyancsak itt halt meg 1928 január 2.-án 70 éves korában.

LASZTÓC

Gönci István 1598 – 1599

Kecskeméti S. János 1612

Tölcéki Balázs 1621

Apáti Miklós 1710 körül

Nánay István 1725 – 1729 körül

Szegedi István 1761 után

Nánay Benjámín 1768 – 1782

Bónis Mihály 1782 – 1820

B. Szabó Elek 1820 – 1835

Vattay B. András 1835 – 1856

Bálint József 1856 – 1863

Molnár István 1863 – 1899¹¹³

LASZTOMÉR

Rákosi Máté 1619

Szitnyai Márton 1653

Vályi Márton 1785 – 1790

Kállay András 1790 – 1794

Vámosy Mihály 1794 – 1798

Bodnár András 1798 – 1820

Meleg József 1820 – 1824

Pásztor István 1824 – 1829

Diószegi György 1829 – 1846

Szilágyi István 1846 – 1859

Sarkadi István 1859 – 1868

---

113 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H22. Lasztóc.

Hegedűs Endre 1868 – 1873
Újlaki János 1873 –?
Virág József ?¹¹⁴

LAZONY

Selecenus Boldizsár 1598
Selecenus György 1609
Selecenus Boldizsár 1619 – 1621
Mossóci Jakab 1622-1626
Dulicki György 1629 – 1638
Lazonyi Pál 1651¹¹⁵

LEGENYE

Szabadszállási István 1624 – 1627
Bári Márton 1629
Szentpéteri János 1725 – 1729 körül
Szalontay András 1769 – 1776
Jólsvai Deli László 1776. február 13 – 1786
Bónis Mihály 1786. február 28. – 1813
Erdélyi János 1813 – 1821

Felesége Tályi Mária, elhunyt 1813. március 5. Kigyóssy Máriával 1814. január 20-án kötött házasságot.

Gyermekeik:

Zsuzsánna, az anyakönyvben Szegy Mária van bejegyezve, mint feleség.

Johanna. 1815. július 11.

Bunyitai László 1820. április. – 1922. február.

Pazar József 1821 – 1823

Felesége Soltész Klára.

Szentgyörgyi Gergely 1823 – 1826

Árvay András 1826 – 1827

Felesége Kassay Eszter.

Jakab György 1827 – 1832

Felesége Kis Zsuzsánna

---

114 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H23. Lasztomér.

115 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H55. Lazony.

Fejes Sámuel 1832 – 1845

Felesége Nemes Mária.

Gyermekeik:

Mária. 1833. augusztus 16.

Katalin. 1835. április 1.

Zsuzsánna. 1837. március 1.

István. 1838. január 22.

Emilia. 1839. december 22.

Zsuzsánna. 1842. január 30.

József. 1844. május 7.

Sarkadi István 1845 – 1850

Nagy Julianna, házasságot kötött 1847. február 15. Apja Nagy József cigándi lelkész.

Gyermekei:

Kálmán. 1847. december 5.

Antal Sándor 1850 – 1863

Felesége Diószeghy Borbála.

Kornélia, Ilona.

Albert, Sándor. 1852. január 28. – szeptember 5.**Mihály, Pál. 1860. július 16.****Szkárossy József 1863 – 1879. június 1.**

Felesége Miskolczi Bodnár Juliánna.

Elhunyt 77 éves korában.

Kálniczky János 1879 – 1884**Kádár János 1884 – 1915****Szendrey József 1915**

1884. április 29-én született Újfehértón. Az I–VIII. gimnáziumot és a theol. akad. I. évét Sárospatakon végezte, a II–IV. évet Debrecenben. Mint IV. éves püspöki engedéllyel exmitatott s mint s. lelkész működött. Fábíánházán, Szeghalmon és ...? 1911-ig.

Győry Kálmán 1915 – 1917. május 1.**Jármy Béla 1917 – 1923**

Felesége Botka Jolán, Bottka Bertalan volt gercselyi lelkész lánya.

Berecz Antal 1923 – 1926

Innen Magyarorszába választották.

Haraszty Károly 1926 – 1927

Innen Pályinba választották.

Papp István 1927 –

Szolgálati helyek: Erdőberény s. lelkész 1902. június. 26 – 1902. december 15. Sajóhídvég

1902. december 16. – 1903. június 30. Királyhelmec 1903. július 1. – 1904. október 29.

Nagykövesd 1904. október 30. – 1908. május 2. Pályin. 1908. május 3. – 1927. május 14.

Legenye 1927. május 15.¹¹⁶

---

116 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Legenye. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei – A kezdetektől a Millenniumig – Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H24. Legenye.

G. Nagy Sándor önéletrajza

Születtem Tiszamogyorós községben (Szabolcs m.) 1887 dec. 5-én S. Nagy István és Nemes Vilma ároni szülőkötől. Elemi iskoláimat részint Gemzsén, édesapám működési községében, részint Szabolcsbákán, jobb nevű tanító vezetése alatt végeztem. Gimnáziumi és theol. akadémiai tanulmányaimért a Sárospataki Főiskolának tartozom leróhatatlan hálával Isten után, 1906-ban az érettségi, 1910-ben az első, s 1912-ben a második bizonyítvány s oklevél nyújtásáért, az egész életre szóló útlevél s megélhetés biztosításáért, Gondviselőmmel való eljegyeztetéséért.

Segédlelkézi szolgálatomat 1910-ben Kiscejőcön, majd 1911 és 1912-ben Ungváron végeztem, amikor a kiscejőci lelkézi állásra meghívást nyerve, előzetesen még Alsómihályiban, mint s. lelkész három hónapot töltöttem. 1913 májusában volt a beerősítem.

A kiscejőci egyházban, az 1917 nov. 1-től 1918 szept. haváig táborig lelkézi szolgálatra is behívotván – 1942 máj. 1-én betegség miatt kért nyugdíjba menetelemig működtem, amióta Csörgő községben lakom családommal. (Legenye anyae gyház szórványa).

Kiscejőcön 20 évig voltam a Hitelszövetkezet vezetője s az egyházközségek bizalmából egyh. m. jegyző, főjegyző és egyh. ker. tanácsbíró.

A cseh megszállás magyar érzésem, megtartásom miatt támadott nehézségei annyira megviselték idegeimet, egészségi állapotomat, hogy elgondolásom szerint nem végeztetve lelkiismeretesen s eredményesen hivatásomat 55 éves korom dacára nyugdíjazásomat kértem.

Házasságot kötöttem 1885 év márc. 4-én Kolbásán született Köröskényi Máriával, néh. Cseh Pál alsómihályi lelkész özvegyét 1917. május 4-én Gemzsén.

Sándor, Béla fiam, debreceni joghallgató Kiscejőcön született 1923. ápril. 18-án.

Csörgő. 1943. szept. 26.

Papp István önéletrajza

Születtem 1878. március 31-én Kistárkány zemplén megyei községben N. Papp Miklós és Ns. Horváth Ágnes kosbirtokos szülőkötől. Az elemi iskolákat szülőfalumban, gimn. és akad. Tanulmányaimat Sárospatakon végeztem. Az érettségi vizsgát 1898 ban, az első lelkészképesítőt 1902 ben a másodikat 1903 ban. Segédlelkézi törvény által megkívánt szolgálatom után azonnal meghívást kaptam a Kiss Miklós eltávózása miatt megüresedett nagykövesdi rendes lelkézi állásra, melyet 1904 év okt. 30-án foglaltam el. Az egyszerű nádfedeles kissezobás lakás, közös iskola udvar. Az állandóan zúgó 60-70 isk. gyermek nem nyújtott valami nagy kényelmet, de a fiatalság, Isten és a jobb jövő bíztató reménye nem engedtek zúgolódó szót ajkaimra. Hűséges osztozóm volt ebben korán eltávózott élettársam is, Morvay Etelka, Morvay József kistráti lelkész leánya, kivel 1904. október 25-én házasságot kötve együtt foglalhattuk el az állást. A gyermekáldásban sem szűkölködtünk, amennyiben itteni működésem négy éve alatt a kis fészekben három nyert életet, 2 leány és 1 fiú. Igaz, hogy a szomorúságból is ki kellett venni részünket, másfél éves fiacskánk elvesztése által. Érthető, hogy minden törekvésem az iskola meghagyása mellett a paróchia szerzésre irányult. Tervem megvalósításához az egyháztagok megértő támogatása dacára, kevésnek bizonyult működési időm. A hívek példás vallásos buzgósága, templom szeretete, sze-

génységben is nagy áldozatkészsége s megbecsülésem miatt mindég kedves a visszaemlékezésem.

Az apósom ungi egyházmegyébe menetelem óhajta, anyagi előnyök kilátásba helyezése miatt pályáztam a Soltész Tamás halálával megüresedett pályini állásra, amit csakhamar megbántam, de vissza nem vonhattam. A nagy lelki próbát főként az idézte elő, hogy tót – bár jórészt magyarul is beszélő híveim között, csupán a magyar nyelvet értve, nem leszek képes szolgálatom teljesítésére. „Épen ezért kell elfoglalnod!” – hangott innen-onnan a megnyugtató akarás – „így lehet sikeresen magyarosítani, Isten és a haza érdekében sikeres munkát végezni.

Állásomat 1908. május hó 3 án foglaltam el. Működésem sikerének minél jobban bizottsítása szempontjából, a kevésbé értő és beszélő s templom látogató idősebb tót híveim bizalmának megnyerése végett köznap reggelenként, néha vasárnap délelőtt, ünnepeken, tót imákat is olvastam. Majdan iskolát és tanítói lakot építettünk, a lelkészlakot, új magtárat s átalakításokat végeztünk. Gazdakört, Hiteles és Állatbiztosító szövetkezetet szerveztem s vezettem. A Hadikölcsön jegyzése több mint millió koronát eredményezett. A magyar isk. tanítás, ügybuzgó, lelkes tanítók munkálkodása (Meskó Gáspár, Mátyás István, Halász Lajos) az ism. Iskolások tanítását, a vallásos összejöveleteket tették eredményessé. A „Nemes” és „Paraszt” egyháztagok áldozatkész, buzgó, megértő emberek voltak kik különben merev osztály különbség mellett is. Csupán az volt a közös jellemvonás közöttük, hogy mind tótul beszél. Isten iránti hálával, munkakedvvel közmegelegedésre, megértéssel éltem napjaimat, a családi fészek szaporodott, négy gyerekkel növekedett (1 fiú meghalt).

Mint derült égből lecsapó villám forogott fel mindent a Cseh megszállás 1918 dec. 8tól. Az előbb kedvelt magyarul végzett szolgálat kezdett a „Paraszt”-ok részéről kifogásolt lenni, az elmentétek kiélesedni, ami végre is úgy nyert megoldást, hogy minden harmadik vasárnap volt az ist. tiszt. nyelve magyar, egyéb szolg. pedig kívánság szerint. Az állami alkalmazottak, gyakran megjelenő párt ügynökök a lelkész kiutasítására, nem fizetésére izgattak, hamis aláírások gyűjtésével kicserélése végett a Püspökhöz /P. Czinke István) beadványt intéztek, azonban eredmény nélkül. Az iskolát erőszakkal kívánták államivá tenni, az eltávozott magyar tanító után az állam nevezett ki a tót nyelvű iskolába. Tanerőket a hittantanítástól a lelkészt eltávolították, állandóan figyelték. A zaklatások, főként iskolai ügyben gyakori beidézés, államsegély megvonás, a gyermekek iskoláztatásának nagy gondja csoda-é? Ha állandóan éber tartotta a nyugalmasabb helyre pályázás gondolatát? Bár a tót nyelv is végzés kezdett közmegelegedésre találni, miután a mindég várt felszabadítás reménytelennek látott: a Berecz Antal eltávozásával megüresedett legényei állásra adtam be pályázatomat, amely sikerülten 1927. május 25-én el állásomat.

Felzaklatott s háborgó lelkem megnyugvását reméltem Legényén, azonban csak részben lehetett ez osztályrészem 1938-ig, a várva-várt megváltásig. Bár az egyház tagjai nemesi származásukra sokat adó, büszke magyarok s bármilyen nagy érték is ez a község magyar színvonalának fenntartásában, és biztosításában: mégiscsak a határ Ronyva partján van ezér a lakosok jó része tót. Az áll. Isk. tanítási nyelve helyben és Csörgő szórványban tót. Az elavult templom és torony zsindey tető kicserélését, az egész épület átjavítását, a lelkészlak fedését és átalakítását, istálló és magtár építést kíván s a gyülekezet alig 15-20 kisbirtokos családból áll, alig 130 lélekszámmal. Cseh uralom alatt mit tehet itt a Pályinból üldözött magyar lelkész? Isten segítségével, munkakedvvel, alkalmazkodással, ha nem is mindent, de sokat. A lelkészi szolgálat magyar nyelven végzését nem érheti támadás, -bár ezt is megkísérelték. Amit elődeim keresztülvinni hiába kísé-

relették meg: sikerült a hittant kívánság szerint tót tankönyvből, (P. Czinke féle) de magyarul tanítottam, a gyermekeket konf. oktatás, vallástanítás jogcímén vasárnap du. (magyar írás, olvasás, stb.) feljáratni s a lelkészlakon hetenként bibliaórát tartani.

Hát az építkezésekből mi lesz? A kevésből is sok! Megtanított s különböző alapokat szolgáló több mint 12000 Kor. pénzünk a sátoraljaújhelyi bankban értéktelenné vált, odamaradt az egyháznak valamivel több 6 kat. földje, az egyháztagok birtokában alig 400 kat. Gyűjtések, megajánlások! És 1934 ben sikerült cserép tetőre alkalmas magtár istálló és sertésól építése. Sikerült országos könyöradomány gyűjtésére az engedélyt kieszközlése, ami kevésbé sikerült ugyan s még tisztán 6000 Kč. Felüli eredménnyel járt. Kevés kivetés, megajánlás, egyháztól kérés: 1937 ben sikerült a templomot eternit palával, a tornyot horg. Bádoggal befedni s egészet új ruhába öltöztetni. ... volna még s van még pótolni való, de fedezet is volna reá ha a háborús nehézségek nem akadályoznának. Az 1938-ban nagy rettegéssel várt várt felszabadítás új erőt és életkedvet öntve a kicsi, de lelkes gyülekezeti tagokba, továbbra is Istenben bízó jó reménységgel várunk győzelmes végét a háborúnak a lelkészlak megújítására gondolva.

Elhívásom fontossága állandó gondolatom tárgyát képezte. A egyház érdeke, híveim gondozása, családom fenntartása, gyermekeim jövőjének biztosítása: életem feladata, célja. Isten megsegített: legyen érte dicséret, dicsőség és hálaadás!

Gyermekeim:

1. Etelka, Jolán. 1905. augusztus 19. Házasságot kötött Varga Józseffel.

2. István, József. 1906. december 4. – 1907. október 10.

Ilona, Boriska. 1908. február 28. Házasságot kötött Kecskeméthy Lajossal.

István József. 1910. február 14. Beregdédai lelkész.

Miklós, József. 1913. március 29. – 1914. május 4.

Miklós, József. 1915. május 21.

Ilona, Gizella. 1917. december 14. Házasságot kötött Kocsy Bertalannal.

Az édesanya boldog álmódosításának megvalósítására az Elhívásig.

Legenye 1943. szeptember. 20.

LELESZ

Ceglédi János 1605

Tolnai János 16224

Hardicsai Tamás 1627¹¹⁷

---

117 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei – A kezdetektől a Millenniumig – Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G6. Lelesz.

LOSONC

Kóródi Márton 1616 – 1630

Ürményi Ambrus 1630 – 1636

Kecskeméthy György 1640 – 1646

Mezőlaki Kis István 1647 – 1650

Debreceni Tamás 1651

Losonci Pintyőke György 1654 – 1655

Beregszászi János 1656 – 1663

Gályarab prédikátor.

Nógrádi Ferenc 1666

Csatári András 1666 után ?

Beregszászi István 1669 – 1673

Csuzi Cseh Jakab 1673 – 1679

1639-ben született Losoncon. Elhunyt 1695. március 22-én Pápán.

Mányoki János 1680 – 1681

Csuzi Cseh Jakab 1683

Varsányi Dániel 1683 – 1695

Palánki János 1692

Debreceni Ember Pál 1695 – 1701

Szentpéteri Hodor János 1700 – 1703

Polgári Gáspár 1701 – 1711

Harsányi Móric István, ifj 1711 – 1712

Bogdányi Pásztor Márton 1712 – 1729 ?

Miskolci Szijártó János ? – 1736

Téglási Balog János 1736 – 1752

Paksi Kis András 1753 – 1761

Gyermekeik:

Pál. 1739. március 28.

Klára. 1740. április 29.

Erzsébet. 1741. november 13.

András. 1744. március 2.

Erzsébet. 1747. október 28. Házasságot kötött Magyar Györgyvel 1767. augusztus 17-én.

Széplaki Pál 1761 – 1790

Gyermekeik:

Borbála. 1753. október 5. Házasságot kötött Tatár Györgyvel 1771. október 5-én.

Mária. 1756. május 29.

György. 1759. április.

Katalin. 1762. május 4.

Pál. 1765. április 13.

Zsigmond. 1768. június 2.

Kármán József 1790 – 1795

1738-ban született Losoncon. Apja Kármán András rektor.

Török István 1795. október 7. – 1804. április 24.**Patai János 1804 – 1807**

Felesége Komjáthy Zsuzsanna.

Gyermekeik:

István, János. 1805. augusztus 20.

Lukács Mihály 1807. április 12. – 1834. november 28.

Felesége Motsy Mária.

Gyermekeik:

Mária. 1808. február 19. Házasságot kötött Kovács Benjámint 1825. szeptember 13.-án.

Krisztina. 1810. december 2. Házasságot kötött Kun Sándorral 1830. március 29-én.

Nagy József 1835. április 10. – 1853

Felesége Laszli Zsófia.

Gyermekeik:

Amália. 1842. június 23.

Illyefalvi Vitéz Lajos 1864 – 1904. december 30.

Felesége Zolnay Krisztina, elhunyt 1921. február 10-én.

Gyermekeik:

Piroska. 1865. május 18. Házasságot kötött Szigeti Papp Ferencel 1897. július 24-én.

Árpád. 1867. január 27.

Kálmán. 1868. július 5.

Géza. 1871. március 16.

Béla. 1870. január 1.

Aladár, Etele. 1872. szeptember 11. – 1938. április 9. Házasságot kötött Dobó Ilonával.

Dobó Ilona elhunyt 1914. március 27-én. Gyermekeik: Ildikó, Ilona. 1906. május 18. Magda. 1908. március 12.

Emese. 1863. Házasságot kötött Ádám Józseffel 1888. január 1-én.

Illyés Lajos 1868. január 1. – 1905. január 12.**Sörös Béla 1906 – 1939. október 2.**

Felesége Karafiát Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1927-ben.

Gyermekeik:

Lilla, Zsuzsanna, Paula. 1929. március 21.

Zsuzanna, Júlia, Mária. 1930. február 27.

Anna, Boriska. 1933. február 27.

Márta, Júlia, Lenke. 1936. január 11.

Kövy Árpád 1914 –

Szülei: Kövy Zsigmond és Horváth Mária.

Első felesége Deák Janka, házasságot kötöttek 1914. július 7-én. Második felesége Párducz Erzsébet, házasságot kötöttek 1923. december 18-án.

Gyermekeik:

Éva. 1920. augusztus 5.

Attila. 1924. június 21.
Zsolt. 1926. április 30.
Ildikó 1932. szeptember 26.

Böszörményi László 1939 –

Felesége Palkovits Ilona, szülei: Palkovits Gyula és Sztronga Mária. Házasságot kötöttek 1941. augusztus 31-én.

Gyermekeik:

Katalin, Tünde. 1942. június 9.

2. lelkészek

Szombati István 1713?

Ceglédi Dániel 1717

Miskolci Szijártó János 1718 – 1722

Kállai János 1725 – 1737

Jánosi György 1730 – 1735

Paksi Kis András 1737 – 1753

Széplaki Pál 1753. március 10. – 1761

Liptai István 1761 – 1763

Kármán József 1763 – 1790

Buborék /Babarék/ Ferenc 1790. február 2. – 1799. december 28.

Barta József káplán 1799 – 1801

Barta József 1801. január 1. – 1805. május 17.

Maller Ferenc ideiglenes lelkész 1805 – 1806

Szarka János helyettes lelkész 1807

Szarka János 1807. március – 1831. augusztus

Első felesége Rátsok Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1807. június 16-án. Elhunyt 1818. május 5-én. Második felesége Donga Sára. Házasságot kötöttek 1819. július 27-én.

Szondi László 1832. április 8. – 1836. január

Tót Mihály 1836–1857

Felesége Freyburg Emma, Emilia? Házasságot kötöttek 1846. június 2-án.

Gyermekeik:

Etelka. 1847. március 24.

István. 1848. december 14.

Lajos, Károly. 1851. június 22.

Lajos. ? – 1851. július 20.

Kis Gábor 1858 – 1867

Felesége Osváld Krisztina.

Gyermekeik:

Mária. 1859. szeptember 30.

Tivadar. 1861. augusztus 9.

Luiza. 1863. május 23.

Kájel Endre (h. lelkész) 1905 – 1908

Baja Mihály (h. lelkész) 1908 – 1909

Makay Lajos 1909 – 1913

Felesége Bontovics Ilona.

Gyermekeik:

Zoltán. 1902 – 1909. augusztus 16.

Gombos Ferenc (h. lelkész) 1915 – 1918¹¹⁸

Kövy Árpád lelkész önéletrajza

Születtem 1887. április 3-án Budapesten. Édesapám Kövy Zsigmond, édesanyám: Horváth Mária. Iskoláimat, úgy az elemi, mint a középiskolát Budapesten végeztem, ugyancsak a budapesti református teológiai akadémián szereztem meg 1909-ben az I. és 1911-ben a II. lelkészképesítő oklevelet. Teológus éveim alatt kapcsolódtam bele a keresztyén ifjúsági egyesületi munkába, mely igen nagy hatással volt belmissziói munkámra. Mint segédlelkész szolgáltam Faddon, mint helyettes lelkész Dunaföldváron. 1911-ben az akkori Erzsébetfalvára kerültem mint hitoktató segédlelkész. Ez alatt is élénk részt vettem a keresztyén ifjúsági munkában. Innen hívtak meg Losoncra 1914 februárjában a II. lelképásztori állásra. Az első világháború kitörésekor kisebb megszakítással mint tábori lelkész 17 hónapig a harctéren, majd a besztercebányai hadigondozó intézetben teljesítettem szolgálatot. Kitüntetésem a lelkészi érdemkereszt vörös fehér szalagon. A csehszlovák megszállás alatt minden magyar társadalmi és kulturális megmozdulás irányítója voltam. Szerkesztője voltam 1923-25-ig az egyetemes konvent hivatalos lapjának, alapítója és ma is szerkesztője vagyok a Losonci Hírlapnak, amely a megszállás alatt a magyar intranzigens törekvéseknek el-némíthatatlan szócsöve volt. Egyházi téren megjelent munkáim: Magyar Kálvinista Sión (Elmélkedések és imák) 1925. Vigyázatok és imádkozatok (1936.). Magyarságom miatt a csehek két ízben is kiutasítottak. A losonci református teológiai szemináriumban a görög nyelv előadója voltam. 1941. március 16-án egyhangúlag hívtak meg néhai Sörös Béla örökébe az I. lelképásztori állásra. Első feleségemmel, Deák Jankával 1914. július 7-én kötöttem házasságot. Ebből a házasságból Éva leányom született 1920. augusztus 5-én. Első feleségemtől törvényesen elváltam 1922 februárjában. Második feleségemmel 1923. december 18-án léptem házasságra. Ebből a házasságból Attila, Zsolt és Ildikó gyermekeim születtek. 1941-ben a drégelypalánki egyházmegye tanácsbírájává választott. Anyakönyvi adatok. Házassági: 1923. december 18. Völegény Kövy Árpád, református II. lelkész. 1887. református, elvált. Budapest-Losonc. Szü-

---

118 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Losonc. Köblös József–Kránitcz Zsolt: A Dunántúli Református Egyházkerület prédikátorai és rektorai I. 1526-1760 - A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai, Forrásközlések 10. Pápa, 2009. 212 – 223. Köblös József–Kránitcz Zsolt: A Dunántúli Református Egyházkerület prédikátorai és rektorai II. 1761-1849 - A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai, Forrásközlések 15–16. Pápa, 2018. 272 – 273

lők: Kövy Zsigmond, Horváth Mária. Menyasszony: Párducz Erzsébet, 1897, ágostai hitvallású evangélikus, özvegy. Dabar-Losonc. Tanúk: Tóth Kálmán, Kuszy Emil. Eskető lelkész: Sörös Béla. Születési. I. házasságból: 1920. augusztus 5., augusztus 28. Éva Mária. Szülők: Kövy Árpád református lelkész, Deák Janka református, Losonc. Keresztszülők: Szabó Kornél, Szabó Kornélné. Keresztelte Sörös Béla lelkész. II. házasságból: 1924. június 21, augusztus 5. Attila Sándor. Szülők: Kövy Árpád református lelkész, Párducz Erzsébet, ágostai hitvallású evangélikus, Losonc. Keresztszülők: dr. Csia Béla református, pénzügyi fogalmazó, Budapest, Párducz Mária. Keresztelte Sörös Béla lelkész. 1926. április 30., május 30. Zsolt Árpád. Szülők: Kövy Árpád református lelkész, Párducz Erzsébet. Keresztszülők: Párducz Rezső, Kövy Irma. Keresztelte Sörös Béla lelkész. 1932. szeptember 26., október 23. Ildikó Júlia. Szülők: Kövy Árpád református lelkész, Párducz Erzsébet, ágostai hitvallású evangélikus, Losonc. Kereszt- szülők: Párducz Géza magyar királyi százados és neje, Pozsgay Juliska. Keresztelte Sörös Béla. Kövy Árpád.

Böszörményi László önéletrajza

Születtem 1905. január hó 10-én Ungmogyoróson, Ung vármegyében. Édesapám neve Böszörményi István, édesanyám neve Pálóczi Horváth Erzsébet. Az elemi iskola 5 osztályát szülőfalumban jártam. Gimnáziumba az ősi református főiskolába, Sárospatakra kerültem, ahol 4 osztályt végeztem el, mivel időközben szülőfalumat a csehek megszállották. A megszállás következtében a felső 4 osztályt az ungvári állami gimnáziumban voltam kénytelen járni, ahol 1924. évben érettségi vizsgát tettem. Érettségi után azonnal besoroztak a csehek katonának, s 18 hónapot szolgáltam Pardubitzban és Olmützben. Katonaságtól való hazatértem után a prágai egyetem jogi fakultására iratkoztam be, mivel azonban szüleim anyagilag nem bírták taníttatásomat, egyidejűleg Nagykaposon ügyvédi irodában állást vállaltam. Nagykaposi működésem alatt minden magyar nemzeti kulturális és politikai megmozdulásban részt vettem. Évekig mint a járási magyar köz- művelődési egyesület titkára jártam a magyar falvakat, felvilágosító és szó- rakoztató előadások tartásával élesztgettem a magyar öntudatot. 1934. évben Isten kiszámíthatatlan akarata folytán a losonci református teológiai szemináriumba kerültem mint hallgató, s egyben mint néhai Sörös Béla igazgató melletti irodai munkaerő. 1938. szeptember 24-én szereztem meg Losoncon az I. lelkészképesítő vizsgát. Ezután Sörös Béla püspök mellett mint egyházkerületi segédlelkész működtem 1939. június 1-ig, amikor is püspöki titkár lettem, majd az ő halála után helyettes lelkészül rendeltettem ki Losoncra, s ebben a minőségben működtem itt 1941. április 10-ig, amikor is a losonci gyülekezet egyhangúlag meghívott a II. lelkészi állásra. II. lelkészképesítő vizsgát 1940. szeptember 4-én tettem Pápán. Tevékenyen részt veszek az országos ifjúsági mozgalmakban a KIE munkával kapcsolatosan. 1942 óta mint egyházmegyei ifjúsági megbízott működöm. A folyó évben neveztek ki az iskolán kívüli népművelődési bizottság helyi megbízottjául. 1941. évben kötöttem házasságot Losoncon Palkovits Ilonával. Házasságunkból 1942. évben Katalin nevű leányunk született. Anyakönyvi adatok. Házassági: 1941. augusztus 31. Völegény: Böszörményi László református lelképásztor. 1905, református, nőtlen. Ungmogyorós-Losonc. Szülők neve: Böszörményi István, Pálóczi Horváth Erzsébet. Menyasszony: Palkovits Ilona, 1918, református hajadon, Losonc. Szülők: néhai Palkovits Gyula, Sztronga Má-

ria. Tanúk: dr. Sutka László ügyvéd, Sodró Sándor magyar királyi alezredes. Hirdetve. Eskető lelkész: Kövy Árpád. Keresztelési: 1942. június 9., augusztus 16. Katalin Tünde, nő, törvényes. Szülők: Böszörményi László református lelképásztor, Palkovits Ilona református, Losonc. Keresztszülők: dr. Sutka László, Palkovits Gizella. Keresztelte: Kövy Árpád lelkész.

Böröczky Gábor segédlelkész

1915. augusztus hó 30-án születtem a Veszprém megyei Marcaltó nevű községben. Atyám, ki mint vendéglős, hentes és mészáros alig egy esztendővel előbb költözött be a nevezett szintiszta római katolikus községbe, 1874-ben a dunántúli Böröczky-ek (Bereczky-ek) származási helyén, a Pápa melletti Adásztevelen látott napvilágot, régi köznemesi református családból. Apja ugyanazon időben pandúr. Mindkettőjük neve: Böröczky Antal. Anyám leánynevén: Antal Ilona, ugyancsak elszegényedett köznemesi családból származott. Született 1877-ben a Veszprém megyei Rátóton. Apja, Antal Károly református tanító, aki édestestvére a nagynevű dunántúli református püspöknek: Antal Gábornak. Házasságot kötöttek Pápán 1900. évben. Édesanyám elbeszélése szerint mint a családban született négy gyermek közül a legkisebbik és második fiúgyermek, püspöki nagybátyámra való tekintettel kereszteltettem Gábor névre, azzal az imádságos édesanyai vággyal, hogy belőlem is pap legyen. És Isten jóvoltából az lettem. Az elemi iskola öt osztályát szülőfalum római katolikus felekezeti iskolájában jártam ki az 1921/1926. iskolai években, honnan a pápai református kollégiumba kerültem, ahol 1934-ben érettségi, 1938-ban segédlelkészi bizonyítványt, 1941-ben pedig lelkészi oklevelet nyertem. 1938 őszén mint rendelkezési állományban levő segédlelkész a mosonmagyaróvári református templomra gyűjtöttem adományokat. 1939 márciusában püspöki kirendeltségből a Somogy megyei Csurgó község gimnáziumához kerültem lelki gondozónak a tanév végéig terjedő megbízással. Ennek letelte után kétéves németországai tanulmányútra indultam ugyanazon év júliusában, közvetlen a második világháború kitörése előtt. A bétheli szeretet-intézetnél töltöttem több mint egy évet, két trimesztet a haliéi, egy trimesztet pedig a bécsi egyetemen. 1941 júniusában tértem vissza Magyarországra. 1941. július 13-án foglaltam el jelenlegi szolgálati helyemet mint a Losonchoz tartozó füleki fiókegyház segédlelkésze püspöki kirendelés útján. Különlegessége lelkészi szolgálatomnak az, hogy mint gyári tisztviselő a gyárban végzett munkáért kapom a megélhetéshez szükséges fizetést, s a lelki gondozói tevékenységem a 400 lelkes szórvány gyülekezetben teljesen „ingyenes” szeretet-szolgálat. Evangéliumi szempontból megkülönböztetett előnye van szolgálatom ilyen jellegének, bár nehézsége sem tagadható le, de mégis mintha a keresztyén pásztorokra váró sorsdöntő idők figyelmeztető jele lenne ez az evangéliumi „ingyen” szolgálat. Szolgálatom igazi nehézsége azonban mégsem ez, hanem sokkal inkább az a körülmény, hogy egyházunknak nincs saját helyisége, ahol a hívek bármikor és szabadon összejöhethének. Amellett a nagyobb többségű római felekezet a politikai község vezetőjével karöltve minden irányban nehézségeket támasztó magatartása már sok harcot és küzdelmet jelentett, melynek eredménye a nagyobb hivatástudat, a nagyobb éberség és vigyázás, s gyümölcse az a sok áldás, mely feltétlen kísérelje az odaadó szolgálatnak. A szociális viszonyok, mint általában munkás helyeken, még mindig eléggé visszamaradottak. Nem különben a kultur állapotok is. A munkásság nagy része ma néma-lá-

zadó, tűr, amíg tűrhet, de a legelső alkalommal hallatni akarja szavát. Nehéz őket meggyőzni, előttük közéletünk sokszor érdemtelen protezsáltjainak gátlás nélküli érvényesülése, anyagiassága, nem egyszer a fekete-piac művészei - látó szemük előtt ellenszenves példa. Megújulást vár és keres ma mindenki, de nem beszédben, hanem gondolkodásban és tettben, mert nem beszédben áll Istennek országa, hanem erőben.

Kelt 1943. június hó 26-án.

Sörös Béla lelkész életrajza

Sörös Béla volt losonci I. lelkész és a volt szlovenszkói dunáninneri református egyházkerület püspöke 1877. év március 14-én született Nemespécseyen, Zala vármegyében, ahol atyja, Sörös Géza református lelkész volt. Édesanyja neve Mórocza Lilla. Gimnáziumba Veszprémben és Pápán járt. Teológiai tanulmányait Kolozsvárott, Pápán, Budapesten és Edinburghban végezte. Külföldről hazatérve Szász Károly püspök vette maga mellé budapesti segédlelkésznek. 1901. július 1-től a budapesti Királyi Országos Gyűjtőfogház lelkésze lett. Egyidejűleg a budapesti Lórántfő Zsuzsanna Egyesület misszionárius lelkésze, valamint a budapesti skót misszió magyar lelkészi teendőkkel megbízottja is volt. Ő kezdeményezte a letartóztatási intézetek gyakorlati patronázs munkáját, és a szabaduló rabok elhelyezését így alakult meg a Márton utcai Otthon, valamint az ecseri Mentőotthon. Ugyanezen időben előbb másodtitkára, majd főtitkára lett az Országos Magyar Protestáns Evangéliumi Belmissziói Egyesületnek. Az 1903-ban megalakult Lorántfő Zsuzsanna Diakonissza Otthonnak első lelképásztora lett. 1905 decemberében a losonci református egyház választotta meg I. lelkészének. A losonci ősi református gyülekezetben áldásos munkát fejtett ki. Tevékeny részt vett a város és vármegye életében is. A cseh megszállás alatt nemcsak a losonci gyülekezetnek, de az egész ideszakadt magyarságnak is vezető egyénisége volt, aki minden magyar ügy mellett bátran síkra szállt. A csehszlovák hatóságok többször letartóztatták, s egy esetben 6 hónapi vizsgálati fogságban is volt. Az 1923-ik évi lévai zsinaton mint jegyző, 1926-tól kezdve az állam és egyház között lefolyt információs tárgyalásokon az egyház egyedüli meghatalmazottja, az 1928-iki zsinat előadója, az új törvénycikkek szövegezője és az egyetemes konvent elnöki tanácsának a tagja és előadója működött. 1925. évben a konvent teljes jogú meghatalmazással a Losoncon létesített csehszlovákiai magyar református egyház lelkészképző intézetének az igazgatóságát bízta rá. Ezen intézetet egészen az 1939. évben történt megszüntéig nemcsak igazgatta, hanem több tárgynak az előadója is volt. A dunáninneri egyházkerületnek tanácsbírája is volt hosszú ideig. 1938. évben kiváló érdemei jutalmazásaként a szlovenszkói dunáninneri református egyházkerület püspökévé választotta. Beiktatása 1938. augusztus 18-án volt Komáromban. Losonc város felszabadulása után, 1939 tavaszán a Kormányzó úr őfőméltósága a felsőház örökös tagjává nevezte ki. Több lapnak volt a munkatársa. Szerkesztette az Örömhírt, a Felsőnógrád című hetilapot. A református kollektivum megteremtésén munkálkodva megalapította az Összefogás című hetilapot. Nagyobb irodalmi műve az 1904. évben megjelent Magyar liturgia története. 1927. évben lépett házasságra Karafiáth Zsuzsannával. Három élő leánya van. Meghalt 1939. október 2-án. Anyakönyvi adatok (keresztelés). 1929. március 21., május 2. Lilla Zsuzsanna Paula. Szülők: Sörös Béla református lelkész, Karafiáth Zsuzsanna, református, Losonc. Keresztszülők: Taubinger László és neje, Karafiáth Erzsébet,

Tőre. Keresztelő lelkipásztor: dr. Magda Sándor csicseri református lelkész. 108 1930. február 27., április 13. Zsuzsanna Julia Mária. Szülők: Sörös Béla református lelkész, Karafiáth Zsuzsanna, református, Losonc. Keresztzülők: Taubinger Árpád, Majláth Margit. Keresztelő lelkész: Szőke István rozsnyói református lelkész. 1933. február 27., április 9. Anna Boriska Áldás. Szülők: Sörös Béla református lelkész, Karafiáth Zsuzsanna, református, Losonc. Keresztzülők: vitéz Bethlen-falvy Károly és neje, Karafiáth Anna. Keresztelő lelkész: dr. Agyagási Sándor garamvezekényi református lelkész. Meghalt 1933. december hó 28-án. 1936. január 11., február 16. Márta Julia Lenke. Szülők: Sörös Béla református lelkész, Karafiáth Zsuzsanna, református, Losonc. Keresztzülők: Szász Endre és Szász Kálmán. Keresztelő lelkész: Kövy Árpád.

Sörös Béláné lelkészözvegy életrajza

Özvegy Sörös Béláné, született Karafiáth Zsuzsanna. Édesapja néhai dr. Karafiáth Márius, evangélikus. Édesanyja néhai Leidenfrost Paula, evangélikus. Születtem Léván (Bars vármegye) 1897. április 9-én. Iskoláim: Léván 4 polgári és Pesten 3 éves Amizóni gazdasági intézetben. Leánykoromban Léván az evangélikus és református leányokkal közös leánykörben evangéliumi munkát végezhettem, sok áldással, vasárnapi iskolában taníthattam. Konferenciákon a megszál-lás éveiben sok fiatal leányt vezethettünk az Úrhoz. Ebben a munkában találkoztam későbbi élettársammal, Sörös Béla losonci református lelkéssel, kivel 1927. október 6-án kötöttünk házasságot Léván, és a református vallásra tértem. Három leánygyermekünk: Lilla (1929.), Zsuzsa (1930.) és Mária (1936.). 1939. október 2-án férjem meghalt. Gyermekeimmel továbbra itt élek Losoncon, amíg Isten itt engedi, hogy bizonyosságot tehessek életemmel Róla.¹¹⁹

MAGYARBŐD

Andreades János 1587

Gönci Szőlős Pál 1605

Basilus János 1644

Szalacsi Balázs ?

Szentgyörgyi Mihály 1707 – 1715

Kisfaludy Péter ?

Lévai István 1716 – 1729

Molnár János 1731 – 1745

Erdőbényéről bérkezett; Tokajba távozott.

---

119 A losonci életrajzok: Kránitz Zsolt (szerk.): „A késő idők emlékezetében éljenek...” A Dunántúli Református Egyházkerület lelkészi önéletrajzai, 1943. A Pápai Református Gyűjtemények Kiadványai, Forrásközlések 13. Jubileumi kötetek 2. Pápa, 2013. 197 – 205.

Almási Péter 1745 – 1755
Vattai Péter 1755
Rákosi Nemes János 1756 – 1759
Fügödre távozott
Beregszászi István 1759 – 1770
Csécsi János 1771 – 1772
Zsujtára távozott
Kovács Gergely 1773 – 1777
Farkas András 1777 – 1778
Kádas István 1778 – 1790
Bátori György 1790 – 1793
Szerencsről érkezett.
Pap Mihály 1793 – 1814
Pecsenye István káplán 1814 – 1816
Ongára távozott.
Palcsó György 1816 – 1832
Nemes Mózes 1832 – 1847
Balla József 1848 – 1861
Csenyétéről érkezett.
Gadnay Károly 1861 – 1884
Sárváry József 1884 – 1885
Oláh Péter 1885 – 1931¹²⁰

MAGYARIZSÉP

Nagyszőlősi Máté 1598
Nagyszőlősi István 1600 körül
Hejcei Pál 1610
Bakai György 1619
Helmecei Miklós 1623 – 1625
Hejcei Péter 1626
Jesztrebi István 1629
Baracsi János 1633
Helmecei Miklós 1638
Terebesi Gergely 1642 – 1658
Beszteri György 1652
Keresztúri György 1658 –?
Dállyai Sámuel 1716
Szentiványi Gáspár 1726 – 1728

---

120 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sáropatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A8. Magyarböd.

Izsákvári István 1728 – 1756
Liszkay Sámuel 1756 – 1771
Lovas György 1771 – 1773
Váczai János 1773 – 1774
Bónis Mihály 1774 – 1780
Vilyből érkezett
Id. Csengeri Ferenc 1780 – 786
Szendrei István 1789 – 1795
Tóth Péter 1795 – 1797
Mihályi Bunyitai László 1797-1803
Vámossy Mihály 1803 – 1805
Sebő József 1805 – 1812
Szentgyörgyi Csizmadia Gergely 1812 – 1821
Szkárosy István 1821 – 1826
Tóth János 1826 – 1832
Szabó András 1832 – 1840
Laky András 1840 – 1871
Kis József 1871 – 1888
Tudja Mihály 1889 – 1897
Erdélyi András 1897-től¹²¹

MAGYARSAS

Pálcai János 1598
Nabojzai Ferenc 1599
Zendocinus Ceglédi Mátyás 1607 – 1611
Dézsai Imre 1612
Dobrai V. István 1619 – 1624
Gönci S. János 1625 –1629
Kauzsai Máté 1632 – 1639
Nagyódi István 1644 – 1645
Ajtai Mihály 1652
Pataki András 1690⁴
Szikszai István 1725 – 1729 körül
Török István 1774
Feke István 1784 – 1788
Bakoss Mihály 1788, vagy 1790 – 1791

Felesége Feke Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1788. augusztus 14.

---

121 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H25. Magyarizsép.

Melegh Sámuel 1791, vagy 1798 – 1808

Felesége Osváth Erzsébet.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1791. március 9. – ?

Julianna. 1793. július 21. – 1795. október 11.

Zsuzsanna. 1795. szeptember 22.

Sámuel. 1798. május 5.

Zsigmond. 1801. május 2.

László. 1806. szeptember 22.

Török József 1808 – 1813

Felesége Pap Katalin.

Gyermekeik:

József és Katalin. 1812. március 20.

Timáry Ferdinánd 1813 – 1834, 1834 – 1840**Pénzes Ferdinánd 1834 – ?****Szabó András 1840 – 1842****Böszörményi Zsigmond 1842 – 1872**

Felesége Nátlázi Eszter.

Gyermekeik:

Rozália, Vilma. 1860. január 21.

Erdélyi Sándor 1875 – 1899. március 21.

Ladmócon született 1835. október 21.

1868–1870 között Szürnyegen volt segédlelkész és tanító.

Felesége Korchma Honória, 1851-ben született, elhunyt 1894. október 21.

Gyermekeik:

Rózsa. 1875. október 15.

Béla. 1877. június 2.

Kálmán. 1882. október 13. – 1899.

Kozma Antal 1900 – 1925. október 26.

Ladmócon született 1852. április 19.

Gyercselyben szolgált 1879. március 26. – 1900. április 24.

Felesége Kádár Anna, Kőrösladányban született 1868-ban.

Gyermekeik:

István. 1880. – 1916. december 24.

Gyula.

Margit. 1894. május 1. Házasságot kötött Bodnár Lászlóval 1933. május 4.

Anna. 1900. augusztus 4. Házasságot kötött Fekesházy János csarnahói tanítóval 1926. június 10.

Berecz Antal 1926 –

Helyettes lelkészek:

Ujlaki János 1872

Stefán Mihály 1872. július – 1874. március

Soltész Gyula 1874. március – 1875. április 5.

Erdélyi Sándor 1875

Segédlelkészek:

Péter Mihály 1863 – 1864

Szülei: Péter István és Stépán Mária.

Felesége Balla Zsuzsánna, szülei: Balla Pál és Szabó Zsuzsánna. Házasságot kötöttek 1864. március 21.

Erdélyi Sándor 1868 – 1870

Gecse Géza 1892 – 1894

Györy Kálmán 1912 – 1913

Bukó Lajos 192 – 1926

Ráduly Sándor 1941 –

Miskolcon született 1916. február 6-án. Szülei: Ráduly Sándor és Szász Sára.

Iskoláit Miskolcon 1922–1934 között, a teológiát Sárospatakon végezte 1934–1938 között. I. lelkészképesítő vizsga: 1938. szeptember, II. lelkészképesítő vizsga: 1940.

Szolgálati helyek: 1938. október 1. – 1941. Miskolc, 1941. március 1-től Magyarsas.¹²²

Berecz Antal önéletrajza

Születtem 1886 év január 17-én Alsóbercikben Zemplén vm. Akkor királyhalmeci, ma sátoraljaújhelyi járásban, néh. Berecz Károly alsóberecki közs. ig. tanító kir. postamester, író és költő és néh. Hegyváry Mária szülőktől.

Atyai nagyszülőim: Berecz András gazdálkodó, ibrányi ref. egyházközségi gondnok és Kulcsár Julianna. Anyai nagyszülőim: Hegyváry Sándor ibrányi főjegyző és Hodosy Mária.

Édesatyám, néh. Berecz Károly, született Ibrányban (Szabolcs vm.) 1855. szept. 3.-án, édesanyám, néh. Hegyváry Mária született Csakalyon (Bihar vm.) 1855. aug.14-én.

Elemi népiskolát 1892–1897 években végeztem Alsóbereckiben. A főgimnáziumi I–VIII. osztályt Sárospatakon 1897–1905. években. Érettségi vizsgát ugyanott tettem 1905. június 13-án. Theológiai tanulmányaimat Sárospatakon végeztem 1905–1909. évben. Ugyanott tettem le az I-ső lelkészképesítő vizsgálatot 1911. június 29.-én

---

122 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Magyarsas. Ugrai János: A Tiszánineni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H27. Magyarjesztreb.

Segédlelkészi szolgálatomat 1909. év szept. 15-én kezdtem meg a felsőzempléni egyházmegyében Bánócon /ma Szlovenszkó/ néh. Hutka József ottani lelkész, felsőzempléni esperes mellett s ott működtem 1910. október 8-ig. 1910. október 8-tól 1912. január 20-ig az alsózempléni egyh. megyében, Magyarorságon voltam segédlelkész. 1912. január 20-tól 1912. május 28-ig a f. zempléni e. megyében Szöllőskén, mint h. lelkész működtem. 1919. máj. 28-tól 1912. szept. 1-ig az abauji e. megyében Telkibányán voltam segédlelkész. 1912. szept. 1-től 1923. okt 1-ig a f. zempléni e. megyében Csarnahó /mai magyar neve Gyopáros/ működtem mint már oda megválasztott rendes lelkész.

Házasságra léptem 1912. nov. 26-án Nagykaposton nagykaposi László Erzsébettel, nagykaposi László Kálmán járásbírói irodaigazgató és szegfalvai és szentkozmai Kozma Erzsébet leányával, egy művelt, gondos, családját forrón szertő nővel, akivel immár 31-ik éve jó és balsorsban Istenben bízva, boldog és harmonikus házasságot élek.

Házasságunkból 3 gyermek származott, u. m:

Katalin szül. 1913. dec. 13. Gyopároson. Balogh Kálmán harkácsi (Gömör vm.) körjegyző neje.

Pál, Antal. Szül. 1917. nov. 4. Gyopároson, meghalt 1918. június 8.

Klára. szül. 1922. nov. 22. Gyopároson.

1923. okt 1-től a f. zempléni e.m.-ben lévő Legenyén működtem 1926. nov. 7-ig, amikor a f. zempléni e. megyében lévő Magyarorságra jöttem, a hol mai napig működöm.

Az első világháború után, 1919. június 30-án, csarnahói (gyopári) lelkészkedésem idejében, mikor az ottani templom padlására elrejtettem az egyházi anyakönyveket, fontosabb iratokat és szent edényeket, a templomból kijövet, a lelkészlak udvarán, a csehek elől visszavonuló vörös csapatok 2 katonája kevésbe mult, hogy agyon nem lőtt, családom szemé láttára. A cseh uralom alatt 6 és ½ évig kongruát nem kaptam, mivel anyaországi születésem folytán nem volt cseh-szlovák állampolgárságom és így több, mint 20000 P-re menő súlyos károsodást szenvedtem, melynek nyomasztó hatását családommal együtt mai napig is érzem.

A sok üldöztetés, megpróbáltatás után végre eljött a várva-várt felszabadulás áldott, dicső napja. 1938. nov. 10-én, ragyogó, őszi, verőfényes napon jöttek be a drága magyar honvédeink Sátoraljaújhely felől magyarsasi anyaegyházközségembe és 2 leányegyházközségembe, Szürnyegre és Imregre, hol kitörő örömmel és határtalan lelkesedéssel fogadtattak. Az elmúlt 20 éves megszállás már csak egy rossz álomnak tűnik fel, most pedig családommal s híveimmel együtt kérem az isteni Gondviselést, hogy vessen véget a mostani nagy világégésnek, óvja meg egyházunkat s hazánkat minden szerencsétlenségtől s hozza el mielőbb az egész világra az áldott békeséget!

Magyarsas, 1943. szept. 28.

MÁLCA

Szokoly Márton 1606
Vásárhelyi István 1619 – 1629
Sartorius Tornai György 1640 körül
Zsadányi Mihály 1652 – 1657
Pelsőczy Tamás 1657 – 1669
Toeltzéki Lucas 1669 – 1672
Zólyomi P. György 1672 – 1683
Erdélyi András 1683
Eperjesi Mihály 1683 – 1692
Eperjesi István 1692 – 1693
Szuhai Mihály 1693 – 1700
Galgótzai Pál 1700 – 1715
Abarai János 1715 – 1721
Visnyói ? 1721 – 1724
Miglészi Márton 1724 – 1737
Hosszúfalusi Mihály 1737 – 1743
Spátzai András 1743 – 1754
Jessenius György 1754 – 1770
Jessenius Joel 1770 – 1772
Szentmártoni István 1772 – 1776
Pásztor György 1776 – 1782
Liszkay Sámuel 1782 – 1799
Bunyitai Ferenc 1799 – 1806
Kövér Márton 1806 – 1819
Szilágyi András 1819 – 1857
Böszörményi Károly 1857 – 1892
Kiss Tamás 1893 – 1915¹²³

MARTONHÁZA

Poroszlói Sculteti Máté 1599 – 1600
Astronomi Vencel 1609¹²⁴

---

123 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sáropatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H30. Málca.

124 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sáropatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D85. Mártonháza.

MATYÓCVAJKÓC

Budaházy Zsigmond 1725 – 1729

Bodnár Ujhelyi Sámuel 1780 – 1786

Felesége Bertók Éva, házasságot kötöttek 1781. május 21.

Gyermekeik:

Mária. 1782. január. – 1783. április 20.

Sámuel. 1784? április 28.

Győri János 1786 – 1791

Felesége ? Éva

Gyermekek:

Éva. Házasságot kötött Tót Pállal 1789. január 13. Gyermeük Borbála, 1798. augusztus 19.

Raatz Pál /Rác/ 1791 – 1793

Márton János 1793 – 1798

Felesége Szabó Mária.

Varga Ádám 1798 – 1801

Gödör György 1801 – 1806

Felesége Kazay Johanna, elhunyt 1803. február 14-én.

Gyermekeik:

Mária. 1802. január 5.

Koloss István 1806 – 1810

Felesége Szegfalusy Szeggy Sára.

Gyermekei:

Zsigmond. 1806. március 22.

Julianna. ? – Házasságot kötött Tóth Andrással 1816. január 23-án.

Szabó István 1810 – 1811

Felesége Kereskényi Julianna. Házasságot kötöttek 1810. április 27.

József. ? – 1807. augusztus 16.

Kása Dániel 1811 – 1812

Hartsár /Harcvár/ György 1812 – 1817

Első felesége Horváth Julianna, elhunyt 1812. április 16. Második felesége Szegfalvi Szeggy Klára.

Gyermekeik:

Julianna. 1794 – 1813. október 10.

Klára. 1811 – június 6.

Erzsébet. ? – 1812. április 16.

Szarka József 1817 – 1820

Kazay István 1820 – 1835. január 14.

Felesége Kaszonyi Judit, elhunyt 1848. augusztus 20.

Gyermekeik:

Mihály. Házasságot kötött néhai Köröskényi József özvegyét Szűts Zsuzsannával.

Jászay János 1835 – 1838

Felesége Persenszky Zsuzsanna.

Gyermeük:

Károly. 1837. január 13.

Főző János 1838 – 1842

Sarkady István 1842 – 1845

Lábos /Lábas/ Boldizsár 1845 – 1848

Rásky Endre 1848 – 1898. június 26.

Felesége Helmeczi Mária, elhunyt 1893. június 14-én.

Gyermekeik:

Lajos. 1848. június 3.

?, Emília. 1854. március 20.

Erzsébet. Házasságot kötött Lábas Menyhért szentesi lelkésszel 1858. február 3-án.

Amália. Házasságot kötött Kilin György bajánháza ref. tanítóval 1881. július 12-én.

Nagy Géza 1899 – 1936. szeptember 16

Felesége Látszaj Gizella, másodk felesége Láczy Szabó Gizella.?

Gyermekeik:

Gizella. 1903. május 6. – december 3.

Olga. 1904. november 24. – 1928. április 12.

Gizella. 1906. augusztus 23.

Elemér. 1908. február 26.

Géza, Magdaléna. 1917. április 23. Ikrek. Magdolna elhunyt 1918. február 19-én.

Lajos. 1922. május 4.

Gööz Ferenc (felügyelő lelkész) 1936

Lengyel Pál 1937 – 1938

Csomár Géza 1938 – 1942

Barra Zoltán 1942 –

Segédlelkészek:

Köröskényi István 1890 – 1892

Kozma József 1892 – 1894

Móré Elek 1894 – 1897

Nagy Géza 1898

Erdélyi János 1898-1899

Barra Zoltán 1936¹²⁵

---

125 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Matyócvajkóc. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F46. Vajkóc.

Barra Zoltán önéletrajza

Ung megye Veskócz községében születtem 1914 március 10-én. Ungvárt a megye székhelyét és Nagykapost párhuzamosan futó országút és vasút köti össze s ez összekötő út oldalán fekszenek egymáshoz közel azok a kis kunkabar eredetű illetve településű falucskák, amelynek egyikében napvilágot láttam. Nem valami világtól eldugott hely a szülőfalum, két országút megy el mellette. Egyik az említett ungvári út, a másik ebből fut be Veskócon keresztül Nagymihály felé.

Veskócz református falucska és ma már magyar végvár a gyepűn. Utána fel észak felé már szlovák községeket találunk, ez a kis szintiszta magyar falucska, alig 500 lakosával csillagos tornyával jelzi a magyar nyelv határt. A lakosság nagy részben református, csupán a nemesi birtokokra behozott néhány szláv eredetű zsellér család görög és római. A falu törzslakossága a köznemesség. Egyik legrégebbi nemes családja falunknak a vaskóczi Kássa család, anyai ágon ebből a családból származom. Családi házunk ott áll a falu északi végen mintegy 6 holdas területen. A nagy nyárfákkal körülületesített és gyümölcsfákkal betelepített porta közepén úgy kandikált ki a kis fehér oszlopos régi kúria, mint a mesebeli kastély. Ha behunyom a szemem most is ott látom nagyapót, az „öreg urat”, amint a méhesei előtt jár, oltogatja a fákat a csapdákat rak a kert végi akácerdőbe a rókák elcsípésére.

Ez a regényes kert volt az én birodalmam. Édesanyám Kássa Erzsébet a család három gyermeke közül a legidősebb egy Amerikába kivándorolt szintén köznemes család fiához ment férjhez Barra Jánoshoz, aki az Egyesült Államok Ohio államának Conneaut városában volt közjegyző s még hét éves korában került ki az új világba, ott végezte el iskoláit is s csak ritkán jött haza, szüleivel rokonlátogatóba Nagykaposra, ahol kis földbirtokuk is volt. Egy ilyen látogatás alkalmával ismerték meg egymást édesanyámmal, mint távoli rokonok s a találkozásból házasság lett. Házasságkötésük után nemsokára kimentek vissza Amerikába a szüleim s édesanyám mintegy két évig ott is maradt. Előbb egy kislányuk született, Piroska, de rövid ideig élt csupán. Édesanyám nehezen tudott beilleszkedni az új életformák közé, húzta vont a honvágy, végül is úgy döntettek, hogy hazajönnek s Nagykaposon élnek majd, ahol közben nagy lakást építettek. Édesapám előre küldötte édesanyámat nagybátyja kíséretében, ő még ottmaradt kevés időre, hogy a vagyoni dolgokat elrendezze. Édesanyám a szíve alatt hozott haza engem, úgyhogy én magyar földön láthattam meg Isten napját. A kitörő világháború miatt édesapám kénytelen volt künn maradni, mint amerikai állampolgár s folytatta hivatását mint közjegyző s amellet segített vezetni nagyapám szén-szállító hajóvállalatát. Itt érte a szerencsétlenség is épen hazaindulása előtt 1918-ban. Egyik hajón felügyeletet végzett gyengélkedő apja helyett s a jeges síkos fedélzeten megszokolva a tengerbe zuhant. A dolog nem lett volna veszélyes, hiszen a hajó a kikötőben horgonyzott s apám jó úszó volt, de egy kiálló vaskarban halántékát úgy megütötté, hogy mire a vízbe esett halott volt. Így olvastam édesapám halálának történetéből, melyet nagyapám jegyzett le. Az ott élő magyarság és angolok nagy részvételével temették el. -Sokat olvastam még apámról az amerikai egyházak történetéből – conneaut-i református egyház alapításával kapcsolatban. Apám gyűjtötte össze előkelő angol ismerőseitől, barátaitól és a magyar munkásoktól azt a pénzt, melyből templomot, lelkészlakot építtetett gondnoksága alatt s míg lelkészt nem kaptak az iszteriszteletet is ő maga látta el szolgálattal. „Ebben a templomban minden téglá Barra Jánosról beszél” olvasom az egyház történetéből.

Én csak arra emlékszem, hogy egy napon farágcstam a veskóci kis kúria szobájában s nagyon furcsáltam, hogy egy nagy pecsétetes levelet tettek az asztalra s mindenki nagyon sírt, édesanyám az asztalra borult s valaki hozzám jött s azt Mondotta: „szegény kis árva.” Aztán elmúlt ez is, én ott játszottam tovább és ott éltem mesevilágot a veskóci nagy kertben. Emlékszem, mindig építeni szerettem; lúgasokat a kertbe, kunyhókat a kerítéshez, erdészlakot az akácérdős-kébe, sőt nem tudom mi készített rá; templomot is építettünk toronnyal s ekevasakat szereltünk bele harangok helyett. Annyi sok kedves gyermekemlék jön fel bennem, melyek ott születtek a veskóci kertben, hogy két kötetet tele tudnék írni velük. -Arra emlékszem, hogy azért nem hittem el hogy meghalt az édesapám s mindig vártam, vártam haza. Aztán vége lett a mesevilágnak, iskolába kellett mennem. Nehezen tudtak, betörni, olvasni már a kirakó kockán megtanultam, s az írás; mestersége is könnyen ment, azt hiszem nekem volta a legszebb betűvetésem s már akkor látszott, hogy a rajzolásához is van érzékem.

A negyedik és ötödik elemi Nagykaposton végeztem, a református elemiben /az első hármát a veskóci református iskolában/. Arra emlékszem, hogy öreg tanítóm valahogy kivételezett velem, nem mert dolgoztatni úgy mint a többi s nem is valami nagyon szerethetett, mert folyton azt mondogatta édesanyámnak és nagynénémnek, hogy “önhit” vagyok. Nem tudom ma sem mit értett ezalatt. Ezek ellenére jó bizonyítványt adott a azzal iratkoztam be a Beregszász állami re-álgimnáziumba az ötödik elemi elvégzése után.

Beregszász izzig vérig magyar város volt s a cseh megszállás alatt is láttam több olyan “magyar napot”, amikor cseh rendőrök és csendőrök “felügyelete alatt” vonult fel a környékről bejött és városban lakó magyarság piros-fehér-zöld zászlók alatt. Később azonban mind jobban és jobban erősödött az elnyomás. A gimnáziumban volt még egy pár régi világból való jó magyar tanár, óráikon nem éreztem magam a cseh republikába. Különbén a cseh órákat nem szerettem s utálatból nem tanultam. Az alsó négy osztályban még kitüntetett tanuló voltam s a rajzból annyira vittem, hogy képeimet a prágai kiállításra küldözgették s a jobb rajzokat nemrég ott láttam a rajzterem kereteiben. -Az ötödik osztálytól kezdve lehanyaglottam. Ugy látom most, azért volt így, mert kezdett bennem öndudatosulni és fájni az, hogy magyar vagyok. Nem kell azért rosszra gondolni. Hittanból mindvégig jelesen volt érettségig és magyarból sem voltam rosszabb ket-tősnél soha. Én nem tudom, miért, ugyhiszem a hittanra édesanyám iránt való szeretetből ügyeltem, a magyarra pedig virtusból. A cseh órákat annyira nem bírtam, hogy többen egyszerűen nem látogattuk a cseh tanár órákat, helyette olvastunk jó magyar könyveket. Ebből persze baj lett, a VI. osztályban évvégén megbuktam csehből. —Azt mondják, hogy az ellenség véleménye a legigazabb tükör, nos a VI. osztályban legnagyobb ellenségem, kivel kölcsönösen alig türtük egymást, így jellemzett “tud tanulni és tud, ha akar.”

A VII és VIII osztályt a debreceni kollégium gimnáziumában végeztem. A csehből beírt rossz jegyet nem vették figyelembe, csupán egy csomó vizsgát kellett leraknom. Szeretettel fogadtak. Nem tudom leírni azt az érzést, mely elfogott az első határátlépésnél s megláttam Záhonyban a magyar zászlót; a magyar csendőröket. Egy ügyvéd, akit nagy magyarnak tartottak, azt mondta édesanyámnak miért ad Magyarországra tanulni, úgy sem ér az semmit a cseheknél, s hogy milyen fonák az élet, mutatja az, hogy ha meg nem szerzem a cseheknél újból az érettségit felszabadulás után nem kaptam volna kongruát kitüntetésül, illetve jutalmul azért, mert cseh megszállás idején Magyarországon érettségiztem 1933-ban. Nos kitüntetését nem is vártam volna, nem azért

voltam magyarán furcsa helyzet csupán onnan adódott, hogy az egyesre a törvény nem lehet tekintettel s csupán annak folyósítódott a fizetés, aki a csehektől is fizetést élvezett.

Az igaz kitüntetés azonban a cseheknél ért a magyar érettségi miatt. Nem engedtek ki többé, úgyhogy a losonci teológiára voltam kénytelen beiratkozni. Nem tartom szükségesnek, hogy itt részletesen ismertessem a losonci teológiát, hisz annak életét külön írás őrzi az utókor számára. Röviden csak annyit, hogy a cseh megszállás alá eső magyar református egyházak vezetői nevezetesen a három egyházkerület /dunáninnyi, tiszáninnyi, kárpátaljai/ vezetősége mindenáron gondoskodni akart a kihalt felvidéki lelkészek utánpótlásáról. A csehszlovákiát is meglátogató skót moderátor tanácsára az ideiglenesen felállított lelkészképző intézet vezetésével Sörös Béla losonci református lelképásztort bizta meg. Sörös Béla az anyagilag jól megalapozott losonci eklézsia vendégszeretetében és áldozatkészségében, valamint a magyar kormány és előkelő barátaiban segítségében is bízva készségesen vállalta az intézmény igazgatását és vezetését. Határozottan nagy koncepciójú ember volt, inkább politikai tehetség, mint teológus. Amellett cukorbetegséggel küzdött állandóan s betegségéből érthető sokszor zsarnokoskodásig menő természete.-

Mint bevonuló ifjú gólyát nem valami rózsás környezet fogadott. A teológusok egy része egy özvegyasszonynál lakott 6 szobában. A szobák zsibvásárról összeszedett holmikkal voltak bútorozva s e díszes lakályos helyet „Kuria” névvel tisztelték meg a fiuk. A hallgatók többi része református családoknál helyezkedett el, de a teológus-élet centruma a „curia” volt. Maga a teológia majdnem a paróchiával szemben állott, egy régi nemesi család magánlakása volt s ebből alakították át. -Nagy baj volt a rendszerrel. Előadókat csak úgy kaptunk, hogy 2 ,3 hónapra tudtak le jönni, Pestről, Kolozsvárról, vagy vidékről s ha megérkeztek reggeltől ebédig, ebédig estig egyebet nem csináltunk, mint irtuk a stúdiókat legtöbbször diktálás után, csak később jutottunk oda, hogy az előadott dolgokat könyvalakban ki tudtuk adni. Így szabadidőnk alig maradt, ami volt, felemésztette a tanulás, olvasásra, szabad önképzésre időnk sohasem maradt. Rengeteget tanultunk s önálló fejlődésre jutni nem tudtunk. -A belső hitvallásos élet és kegyesség eleinte ismeretlen valami volt. A nagyobbaktól tapasztalt elbizakodottság és gőg nagy csalódást váltott ki bennünk, fiatalokban.

Bennem a belső élet úgy emlékszem, akkor kezdődhetett el, mikor a III. év elején megbetegedtem s komolyan meggondolkoztattott a halál valósága. Azét a úgy tapasztaltam, a legmélyebb dolgokat mindig a halál gondolatának csomagolópapírosában adta át nekem az Isten. Vannak emberek, kiket a fény csalogat Isten keblére, engem a halál sötétsége kergetett kezei közé. Lehet, hogy ez komorabb formája a hit fejlődésének, de így volt, nem tehettem semmit vele szemben. Ebben az időben került a kezembe Makkai: A halál misztériuma c. könyvecskéje s gondolatait sokáig nem tudtam feledni. -Pozitív munkára és fejlődésre a hozzánk is eljutó Soli Deo Glória diákszövetségi ifjúsági munka ösztökélt. Egész ébredési forradalmat idézett elő a teológián. -Másik bajunk az volt; nem volt könyvtárunk. A könyveket Magyarországról csempésztettük át. 1937 júniusában letettük a bizottság előtt az első képesítő vizsgát. 3 stipendiumunk volt Skóciába s mint az intézet 3 legjobb tanulója közé eső ifjú, kimehettem volna Edingburgba egy esztendőre. Közben azonban megkaptam a behívót s be kellett vonulnom. Voltam Lőcsén, Prágában, Iglón, Ungváron végigszenvedve a cseh katonáskodás alatt az élet kálváriáját s a megaláztatások egész sorát s mint közlegény hagytam el magyar érettségimért a kaszárnyát. Ungvárra kerültem segédlelkésznek, hogy nemsokára újból bevonuljak a cseh mozgósításkor s megjárjam újból a szenvedé-

sek ismétlőiskoláját. A mozgósítás kétségbeejtő éjszakáján ismét megcsapot a halál szele, de meg is éreztem valamit az örökkévalóságból. -Aztán jött a felszabadulás 1938 november 10. Álomvilág s el nem mondható boldog érzések és viharzó lelkesedés ideje. -Utána ismét a magyar hétköznapiok s nehéz feladatok kora. Részt vettem a délvidéki megszállásban. Horvátországban jártam. -1942 októberétől önálló vezetéssel bizott meg az egyház Ura a vajkóczi kis gyülekezetben.

„Ne félj te kicsiny nyáj..” ezzel az Igével jöttem. Ennek a kis gyülekezetnek minőségi gyülekezetnek kell lennie itt a magyar végeken az északi gyepün. -Szeretném, ha Isten munkám és szolgálatom által azzá tenné. Bevezettem érkezésem után nem sokkal a templomfűtést. Felerészben magam, felerészben a gyülekezet adományból fedeztük, így télen is taníthattam istentisztelet után a régi elfeledett zoltárokat. Néhányat próbából genfi, néhányat magyar ritmusban is tudunk. -Gyakoroljuk a szeretet-munkát. A beteget presbiterekkel látogatom és Igét olvasunk. Gyakoroljuk az egyházfegyelmet, több esetben éreztem; Isten Szentlelkével.- Gyülekezeti ott-hont építettünk, az ifjúságot és a kis közösséget magyarabb magyarrá neveljük. Ez itt a szolgálatom, ebbem égek, mint Isten szolgálatára.

MIGLÉSZ

Váraljai Szolár Tóbiás 1619 – 1620

Sztropkói János 1623 – 1626

Zólyomi János 1629

Sztropkói János 1633 – 1634

Vinnai János 1638

Scultéti Miklós 1644

Pazdicsi Tamás 1645

Kassai Kis János 1652

Táallyai András 1725 – 1729 körül

Spátzai András 1743 előtt

Bunyitay János 1772 – 1809

Szombati András 1809 –?

Jakab György 1819-1824

Diószegi György 1824 – 1829

Pásztor István 1829 – 1835

Böszörményi Zsigmond 1835 – 1844

Molnár István 1844 – 1863

Soltész Károly 1863 – 1895

Bánócról érkezett

Botka Bertalan 1895-től¹²⁶

¹²⁶ Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H31. Miglész.

MOKCSAKERÉSZ

Wankó Adorján 1590 – 1591

Gönci János 1621

Upori István 1674?

Szecsei ? 1692?

Dicső István 1725 – 1729?

Pónyi /Pogonyi/ Gábor 1760 – 1762

Nagy György 1762 – 1763

Géresi György 1763 – 1764

Szabó Dávid 1764 – 1769

Diószeghi Dániel 1769 – 1772

Blohányi Imre 1772 – 1775

Albert József 1775 – 1777

Czene Putnoki István 1777 – 1780

Pataki István 1780 – 1785

Rátcz Pál 1785

Balog Ferenc 1785 – 1789

Balóczi Ferenc 1789 – 1790

Szombati János 1790 – 1793

Márkus András 1793 – 1794

Kazai László 1794 – 1797

Gyermekik:

Erzsébet. 1795. november 15.

Kolos István 1797 – 1803

Felesége Szegfalvy Szeghy Sára.

Gyermekeik:

Zsigmond. 1800. február. – március 10.

Zsuzsanna. 1800. október 12.

Csenkejfai Poók /Poóts/ András 1803 – 1806

Szőke János 1806 – 1809

Kun József 1809 – 1813

Melléki Barna József 1813 – 1816

Kalán István 1816 – 1820

Felesége Lehotay Borbála.

Gyermekeik:

Zsigmond. 1816. november 18.

Borbála. 1819. június 3.

Csoma Böszörményi József 1820 – 1823

Gyermekeik:

József. 1821. november 5.

Fodor Mihály 1823 – 1826

Kis István 1826 – 1842

Felesége Szabó Sára. Házasságot kötöttek 1836. április 5. Elhunyt 1837. január 27. Második felesége Nemes Terézia.

Gyermekeik:

István. 1836. november 3.

?. 1837. január.

Kálmán. 1839. február 9.

Mária. 1841. augusztus 31.

Lábas Boldizsár 1842 – 1845

Müller (Myller) Gábor 1845 – 1864. október 10.

Elhunyt 85 éves korában.

Felesége Árvay Terézia, elhunyt 1855. szeptember 29.

Hegedűs Soma (s. lelkész) 1858 – 1861

Morvay József (s. lelkész) 1861 – 1864

Nagy Menyhért (h. lelkész) 1864 – 1865

Ábrahám István 1865 – 1880

Felesége Koss Erzsébet.

Gyermekeik:

Erzsébet, Vilma. 1878. augusztus 5.

Erzsébet. 1879. augusztus 5?. – augusztus 19.

Ferenc. 1883. – 1885. augusztus 25.

Szöllőssy Ferenc 1880 – 1918. április 9.

Szülei: Szöllőssy Ferenc és Basa Éva.

Felesége Mokcsay Mária. Szülei: Mokcsay Kálmán és Ajtay Amália. Házasságot kötöttek 1882. február 21.

Elhunyt 65 éves korában.

Gyermekeik:

Anna, Mária. 1884. július 29.

Béla. 1886. február 20.

Zoltán, Ferenc. 1887. augusztus 13.

Jolán, Margit. 1889. május 12.

József, András. 1892. február 25.

József. 1893. – 1895. október 29.

Ferenc. 1895. – 1897. július 1.

Márta, Mária. 1906. augusztus 3.

Ladányi Mihály 1918 – 1921

Varga József (h. lelkész) 1921 – 1922

Gencsy Béla (h. lelkész) 1922 – 1924

Szabó Sándor (h. lelkész) 1924 – 1925

Varga József 1925 –¹²⁷

127 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Mokcsakerész. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F26. Mokcsakerész.

NAGYCSEB

Vinnai János 1620 – 1621
Selecenus Menyhért 1623
Vágási János 1624 – 1625
Tomcsányi Kristóf 1626 – 1629
Vágási János 1633
Szécsi János 1652
Bilicsi Mihály 1653
Ujlaki Péter 1655¹²⁸

NAGYCSOLTÓ

Labossius Fülöp 1596, 1599
Sirokali Pál 1606
Pelsőczy János 1608
Szendrei István 1665¹²⁹

NAGY – KISTORONYA

Nánási István 1579 – 1581, vagy 1603
Szentpéteri Boldizsár 1598
Décsi Kristóf 1603 – 1636, vagy 1610 – 1612
Iratosi János 1624 – 1638, vagy 1636 – 1642
Mikolay János 1642, vagy 1654 – 1683
Ungvári Mihály 1683 – 1686, vagy 1703
Apáti Miklós 1700 körül
Tarczali Sámuel 1703 – 1737
Görgei István 1725 – 1729
Görgei András 1733 – 1737, vagy 1737 – 1740
Mihályi István 1730 után
Szentpéteri János 1733 – 1738
Kovács Mihály 1740 – 1745
Lebo István 1745 – 1746, vagy 1758 – 1760
Nánai István 1746-1749, vagy 1760 – 1762
Pataki István 1749 – 1753, vagy 1762-1765
Thuri /Thúry/ Gábor 1753, vagy 1765 – 1767

128 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H56. Nagycseb.

129 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D11. Nagycsoltó.

Kerékgyártó Sámuel 1767 – 1772

Herczik Pál 1772 – 1776. február 13.

Felesége Gönczi Sára.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1773. április 25. 1773. ?

Turótzsi Sima Gábor 1776. február 13 – 1783. február 20.

Kovács Gábor 1781 – 1791

Diószegi János 1783. február 20 – 1790

Felesége Szegedi Klára, házasságot kötöttek 1786. február 6.

Gyermekeik: egy ?

Váczai /Vátzi/ János 1790. január 20 – 1791. január 23.

Buday András 1791 – 1795

Felesége Fodor Mária.

Gyermekeik:

Terézia és Klára. 1792. október 16. – 1792. március 3. és 1793. február 4.

Eszter.? ?– 1794.

Adorján József 1795 – 1812, vagy 1817

Első felesége Farkas Erzsébet, elhunyt 1804. március 3. Második felesége Balogh Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

Mária. 1797. május.

József. 1799. február?

Anna. 1804. február.

Sámuel. 1802. február.

Második feleségétől:

Juliánna. 1806. június.

István. 1807. szeptember.

András. 1810. február.

Sebő István (s. lelkész) 1812 – 1816

Horváth András 1817 – 1822

Felesége Angyal Zsuzsanna. Házasságot kötöttek 1818. február 9.?

Gyermekeik:

Sámuel. 1818. november 15.

József. 1821. január 21.

Tarnóczi József 1822 – 1853. június 19.

Felesége Marikovszky Klára. Házasságot kötöttek 1824. február 16. Elhunyt 1874. október 2.

Gyermekeik:

Menyhért. 1828. május 1. – 1834. január 19.

Klára. 1833. január 28. – 1909. Házasságot kötött Tokai Nagy Andrással 1855. február 6.

Lengyel József 1853 – 1856

Felesége Gönczy Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1854. március 12.

Persenczky János 1856 – 1905. január 5.

Szepeiben született.

Első felesége Stépan Zsuzsanna, elhunyt 1872. április 9. Második felesége Semsey Paula, házasságot kötöttek 1876. január 29.

Gyermekeik:

Julianna. Házasságot kötött 1863-ban Gáál H. Jánossal.

Mária. Házasságot kötött Dióss Dániellel 1874-ben.

Zsuzsanna. Házasságot kötött Kiss Gáborral 1874-ben.

Kálmán. 1856? – 1880.

Egy fiú. ?

János. ?

Elhunyt 93 éves korában.

Kádár János (felügyelő lelkész) 1905. január – október 21.

Bacsó Balázs (s. lelkész) 1905. szeptember 1. – 1906. október 21.

Román Ernő 1906 – 1912

Felesége Farkas Zsuzsánna.

Gyermekeik:

Ernő. 1907. november 7.

Zoltán 1909.

Magdolna. 1910.

Mária. 1911.

Kerekes Kálmán 1912. október 27. –

Felesége Kónya Erzsébet, 1903. február 4-én született.

Gyermekeik:

Klára. 1927. augusztus 25.

1915. május – 1918. október 1-ig beszolgáló lelkészek:

Berecz Antal legényei, Szendrey József, Győry Kálmán legényei, Enyedy? Andor sátoralja-újhelyi, Nádházy Bertalan batonnyai, Varga Lajos sátoraljaújhelyi lelkészek.¹³⁰

---

130 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nagy és Kistoronya. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H34. Kistoronya.

Kerekes Kálmán életrajza

Született 1884. szept. 2. Égerszögön, Abauj-Torna vármegyében papi családból. Atyja: Kerekes Károly ref. lelkész, anyja Ns. Bódogh Erzsébet lelkész leány. Anyai nagyatyja, Bódogh János előbb [...], majd alsózsolcai lelkész, ki 1848-49 ben, mint honvédtábori pap Görgey Artúrtól elismerő oklevelet kapott.

Elemi iskoláit Nemesbikken végezte. Gimnáziumi tanulmányait 1894 ben Sárospatakon kezdte s Rimaszombatban érettségizett 1904 ben. 1904-től 1908-ig a sárospataki teológián végzi tanulmányait, ahol 1908-ban kápláni, 19010-ben lelkészi oklevelet szerez. Gimnáziumi és akadémiai tanulmányait csak nagy küzdelmek árán sokszor a tisztességes szegénységgel küzdve folytathatta, mivel 8 gyermekes papi családból származott s teológus korában özvegy papné édesanyja taníttatta. Életben maradt testvérei közül egy lelkész lett, egy járásbíró, nagyobb húga birtokos és orsz. gyűlési képviselő felesége, kisebbik húga igazgató tanító felesége lett.

Szegéd lelkészi éveit 1908. okt. 1-től 1912. okt. 26-ig a következő gyülekezetekben szolgált be: A berzétei, putnoki az emődi, felsőábrányi és az alsózsolcai ref. gyülekezetekben.

1912. okt. 27-ikén iktatták be, nagytoronyai ref. gyülekezet lelkészi állásába, ahol – Isten segédelmével – a mai napig működik.

Az első világháború idején, 1915 május 1-től 1918. okt. 1-ig, mint tábori lelkész működött előbb az ungvári kórházakban, majd 1917 szeptemberétől az olasz harctéren mint a 37-ik gyalogezred IV-ik zászlóaljának tábori lelkésze, a front összeomlásáig. Mint tábori lelkész a nagy szenvedéseket tapasztalva és sokszor élet-halál veszedelmek között hitében megerősödött. Szolgálati elismerésül a hadvezetőség a következő kitüntetésekkel jutalmazta: 1. Lelkészi érdemkereszt kardokkal díszítve, 2. Károly csapat kereszt, 3. II.ik osztályú Vöröskereszt érdem [...] A kommunizmus ideje alatt rettegetésben élve, de hitét megtartva folytatta lelkészi szolgálatát, majd a 20 éves cseh uralom alatt nagy küzdelmei voltak, egyházait és iskoláit elnyomó törekvésekkel szemben. Állampolgárság hiányában kongruáját másfél évig megvonta a cseh állam hatalom, emiatt nagy megpróbáltatásoknak volt kitéve mindaddig, amíg az állampolgárságot meg tudta szerezni.

Az egyházi életben, a küzdelmek dacára folyt a csendes építőmunka. Nagytoronyán 10.000 cseh korona állami segítséggel templom renoválás volt, s az iskola tető alá került s melléképületek épültek. A kistoronyai leányegyházban új, modern iskola épült, a gyülekezet áldozat készségéből két új harang beszereztetett s régi templomát kívül-belül megrenováltatta.

31 év lelkészi működése alatt a nagytoronyai gyülekezet lélekszámban megerősödött s elég jó templomba járó gyülekezet lett, ellenben az egykor hithű és áldozatkész kistoronyai leányegyházban sok család lett a „Jehova tanúi” szekta áldozata, s bár 1942 évben legtöbb [...] visszatért az egyházba, de református hitük csak látszólagos lett.

A lelkész, 1926. dec. 7. napján Kovácsvágáson házasságot köt Kónya Erzsébet, ref. tanítónővel (ki született Hernádkakán 1903. február 4.) Kónya József kovácsvágási ref. lelkész és Csizy Katalin szülők leányával.

Klára leánya 1927. augusztus 25. napján született, ki jelenleg II. ik liceumi növendék a miskolci Tóth Pál leánynevelő intézetben.

A lelkész részt vesz a gyülekezet és a község politikai, társadalmi s szociális munkáiban. Köz-

ségi tanácson, gazdasági tudósító, hegyközségi elnök, szociális megbízott. A nagy- és kistornyai ref. egyházak történetét valamint Nagytornyos község történetét megírja 1940-ben. Egyházi tisztségei: 10 éven keresztül volt iskolaigazgató lelkész, 3 évig egyházmegyei aljegyző, 1936-tól egy. Megyei tanácsbíró s 1940-től egyházmegyei pénztárnok.

NAGYMIHÁLY

Debreceni György 1584 – 1598

Crisanovius Jakab 1606

Tolnai János 1606 – 1609

Németfalvi Jakab 1619 – 1622

Turóci Radolski Mátyás 1623

Szentmiklósi János 1624

Szentmihályi János 1625

Váraljai Pál 1625 – 1626

Miskolci Jakab 1629

Vári András 1633

Literáti Pál 1633

Pazdicsi Tamás 1655¹³¹

NAGYGÉRES

Papi Gáspár 1582 – 1612

Buzinkai György 1622 – 1627

Győri István 1725 – 1729 körül

Tóth János ?

Kovács András 1772 – 1797

Újhelyi Mihály 1797 – 1807

Németh Sámuel 1807

Szathmári Imre 1810 – 1855

Horkai György 1855 – 1856

Miskolczi Pál 1856 – 1867

Török István 1867 – 1871

Buda János 1871 – 1872

Kőrösi György 1872 – 1895

---

131 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H58. Nagymihály.

Első felesége ? Második felesége: Mészáros Ilona, házasságot kötöttek 1873. november 25-én Abarán. Szülei: Mészáros János és Kovács Zsuzsanna.¹³²

Gyermekeik:

Berta. Házasságot kötött Kulcsár Ferenc tanítóval 1892. július 26-án.

Gizella. 1874. szeptember 16. – 1881. december 28.

Zoltán, György. 1883. január 30.

Gizella. 1885. november 6.

Buda János 1895 – 1897

Ifj. Keresztúry József 1897 – 1936

Felesége Tóth Vilma.

Gyermekeik:

József. 1901. január 22.

László. 1903. szeptember 12.

Anna, Mária. 1904. december 28. Házasságot kötött Bojtár Istvánnal 1927. november 29.-én.

Piroska, Ilona. 1912. november 12.

Gööz Ferenc 1936 –

Felesége csepelyi és mokcsai Mokcsay Jolán, Vilma.

Gyermekei:

Ágota, Jolán. 1937. szeptember 30.

József, Bertalan. 1939. szeptember 27.

László, Ferenc. 1943. augusztus 12.¹³³

Gööz Ferenc önéletrajza

1909. május 2-án születtem Munkácson. Bereg megyében. Édesapám: Gööz József. Édesanyám: Mayer Rozália. Elemi, közép és a teológiát Losoncon végeztem el. A kápláni vizsgát 1932. június 29-én tettem le.

1932. július 1-től bejegyzett káplán voltam Gicén, Gömör traktus.

1932. okt 1-től katonai szolgálatot teljesítettem Prágában a Divisna Nemocnicában.

1933. jan. 1-től bejegyzett káplán voltam Gicén, Gömör traktus.

1933. február 1-től Bánócon, zempléni traktus. Voltam szlovák nyelvű gyülekezetben káplán. Itt nagyon sok viszontagságon mentem keresztül. Egyrészt a nyelv nehézségeivel kellett megküzdenem, másrészt az ottaniak is rossz szemmel nézték működésemet, különösen a hivatalok. A

---

132 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Abara.

133 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nagygyéres. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G42. Nagygyéres.

gyülekezet maga nagyon szeretett. A főnököm: Tomasuľa János sok féle váddal állott elő, hogy én azért mentem szlovák gyülekezetbe, mert magyar kém vagyok, majd meg, hogy Sörös Béla küldött ki kémkedni az ottani szlovák reformátusok erőviszonyait stb. Innen, ahol igyekeztek volna rábírní szlovák nemzeti gondolat mellett való állásfoglalásra.

1933. okt. 1-től Hanván, Gömör traktus, kerültem, esperesi káplánnak. Főnököm: Ablonczy Pál esperes, maga a megtestesült jóság és atyai szeretet volt. Sokat voltam mellette és sok jó tanáccsal ellátott. A csehek igyekeztek anyagilag őt tönkretenni, kongruát nem kapott. Innen 1934 március 1-től a tiszáninnyi egyházkerület püspöki hivatalához kerültem püspöki titkárnak, vagy ahogy a cseh kultuszminisztérium nevezte kerületi közigazgatási lelkésznek és püspöki káplánnak. Először Csicsér, majd Nagykapos székhellyel. Dr. Magda Sándor püspök mellett működtem.

1934. június 26-án szereztem meg a második lelkészsképesítő bizonyítványomat szintén a losonci theológián, az egyetemes konvent előtt.

A tiszáninnyi egy. Kerület püspöki hivatala sok zaklatásnak és még több meg nem értésnek volt kitéve úgy a csehek, mint a szlovák ajkú reformátusok részéről. Itt sok hasznát vettem és nagy segítségre voltam a Püspök úrnak azzal, hogy a szlovák reformátusok között csaknem 1 évig működtem és nagyon jól ismeretem ennek a lélekölő harcnak az állami csíráit. A hivatalok itt sem nézték jó szemmel állhatatos és magyar állásfoglalásaimat, többször felhívtak a járási főnökhöz, többször a legnagyobb cseh és szlovák újságok hasábjain vádoltak azzal, hogy magyar kém vagyok, ilyen káplánnak nem szabad kongruát adni, ki kell utasítani.

Itt a belmisszióban tevékeny részt vettem. Ifjúsági és vasárnapi iskolát vezettem. Az ifjúságnak a könyvtárát megalapoztam és rádiót is beszereztünk. Csicsérben leánykonferenciát rendeztem, a környéken vallásos esteken prédikáltam vagy előadást tartottam.

1936. december 13-án nősültem meg. Feleségem régi ungi család sarja: csepelyi és mokcsai Mokcsay Jolán, Vilma.

1936. december 20-án volta beiktatásom a jelenlegi, nagygyéresi lelkipásztori állásba. A beiktatást: Adorján Győző h. esperes végezte. Azóta itt működöm. Három gyermekem van. Itt ért az örömteljes felszabadulás a cseh iga alól.

Tevékenyen irányítom ill. vezetem a leánykört, ifjúsági kört és a vasárnapi iskolát ill. gyermek istentiszteleteket. Minden vasárnap két ízben hirdetem az Igét és minden hétköznapi reggel lekción istentiszteletet tartok. Szabad időmben az egyház történelmével, különösen II. József korával foglalkozom szívesen. A szemke keretében többször és több helyen tartottam előadásokat, úgy szintén a helybeli közművelődés keretében és igyekeztem minden munkából a reám eső részt vállalni.

Kötelességemnek mindenekben igyekeztem eleget tenni a Lélek által, mert tudom azt, hogy a református egyház múltja olyan dicsőséges alap, amelyre rálehet építeni az Isten országát!

Minden alkalommal, úgy most is hálával emlékezem meg az én Édesanyámról, aki özvegyen maradt, mikor 4 éves voltam és római katolikus létére szívesen teljesítette Édesapám egyik utolsó kívánságát, hogy fiából kálvinista pap legyen! Isten áldja is élttem sokáig még Öt!

Amit eddig tudtam Egyházamért és Magyarorszáért és amit ezután is tenni fogok: legyen Istené a dicsőség!

NAGYIDA

Matolcsi János 1585

Marosi János 1585 – 1586

Egri Miklós 1587

Athinai Ferenc 1589

Sárosi L. Gáspár 1595

Miskolci István 1606

Szikszai Győri János 1608 – 1613

Szikszai András 1620 – 1622

Újhelyi János 1623

Tirnavius Nagy Pál 1635 – ?

Nánási György 1687

Szentandrás Simon Mihály 1714 – 1734

Szentpéteri János 1735

Rákosi Nemes János 1736

Gönczi András 1737 – 1738

Rimaszombati Kazai Mihály 1739 – 1744

Lelkésznélküli időszak 1744 – 1782

Rimaszombati Kazai Mihály 1782, vagy 1785? – 1788

Felesége Szentpétery Sónia.

Gyermekeik:

Judit. ?

Zilahi Tsizmadia Sámuel 1788 – 1805

Illés Dániel 1805 – 1807

Adorjány István 1807 – 1810

Felesége Bodnár Sára.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1809. november 25.

Kiss György 1810 – 1818

Felesége Szűts Zsuzsanna.

Gyermekeik:

István. 1810. május 25.

Albert. 1812. április 19.

Erzsébet. 1814. március 11. – 1815. július 13.

Erzsébet. 1816. március 15.

Tóth István 1818 – 1820

Felesége Illés Mária.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1820. január 8.

Hejczyei Tóth János 1820 – 1823

Felesége Diószegi Mária.

Gyermekeik:

András. 1820. június 11.

Molnár András 1823 – 1829

Felesége Somogyi Juliánna.

Gyermekei:

Eulália. 1824. március 2.

Terézia. 1826. január 24.

Lajos. 1828. október 14.

Halmy István 1829 – 1845

Jászay Borbála.

Gyermekeik:

Károly. 1930. október 8. – november 6.

Károly. 1832. június 20.

István, Kálmán. 1833. július 1. – 1835. február 7.

Zsófia. 1835. november 20.

Borbála. 1838. január 16.

Makay János 1845. április 3 – 1862

Felesége Bernáth Katalin.

Gyermekeik:

János, Pál. 1846. április 29.

József. 1848. november 23. – 1854. június 23.

Hebráncz József 1862. április – 1866. február 2.

Felesége Pap Julianna.

Gyermekek:

Zsuzsanna. 1863. április 17.

Elhunyt 47 éves korában.

Bazin János (h. lelkész) 1866 – 1867

Szántay István 1867. április – 1870

Felesége Vályi Erzsébet.

Gyermekeik:

István, Pál. 1870. január 23.

Kovács Károly 1870 – 1897. január 27.

Felesége Markus Adelin, elhunyt 1895. augusztus 18.

Gyermekeik:

Adél. Házasságot kötött Dancs Tamással 1881. március 20-án.

Elhunyt 78 éves korában.

Benke István 1897 – 1898

Görgy János 1898 – 1906

Felesége Győry Vilma.

Gyermekeik:

Vilma. 1901. szeptember 17.

Géza. 1903. március 28.

Ilona. 1904. november 28.

Radácsy István 1906 – 1908

Tóth Sándor (h. lelkész) 1908 – 1909

Almásy Bertalan 1909 – 1925

Innen Balajtra Távozott.

Felesége Balogh Ilona, elhunyt 1920. március 14-én.

Gyermekeik:

Ilona. 1911. augusztus 3.

Bertalan. 1912. december 28.

Erzsébet. 1915. szeptember 8.

Meskó Dezső 1926 –

Felesége Medgyasszay Ilona.

Gyermekeik:

György. 1913. október 29. – 1936. június 28.

Ilona. 1915. április 24

Dezső. 1919. április 19. – október.

Pál. 1934. július 21.¹³⁴

Meskó Dezső önéletrajza

Meskó Dezső születtem Szürtén Ung megyében 1886. május 3-án. Édes atyám Meskó János a szürtei ref. egyháznak volt kántortanítója, Édes anyám Fürjész Zsuzsánna szintén tanítói családból származott. Iskoláimat Édes atyám keze alatt kezdtem és amikor elvégeztem az elemi iskolát, a híres sárospataki főiskolába vitt Édes atyám. Gimnáziumi tanulmányaimat 1906-ban fejeztem be Sárospatakon és az érettségi megszerzése után Édes anyám hő óhajára, de meg saját hajlamomból is beiratkoztam a sárospataki Theológiára. A Theológiát 1909 szeptemberében fejeztem be, megszerezvén a kápláni oklevelet és még ez év október 6-án, boldogult Révész Kálmán akkori abauji esperes hívására otthagytam szülő megyémet és eljöttem Abaujba Hejczére Kiss József lelkész mellé káplánnak. Itt a mindennapi iskolában tanítani, az istentiszteleteken az éneklést vezetni is kellett, lévén akkor Hejcze lelkész-tanítóság. 1911 júniusában Sárospatakon letettem a második lelkészképesítő vizsgát és 1912-ben megválasztattam Beszterbe rendes lelkésznek, az állást 1912 máj. 1-én foglaltam el. Ez év december 10-én meg is nősültem Felsőmérárról, nőül véve Medgyasszay Ilonát, Medgyasszay Pál volt abaújkéri lelképásztor leányát. Ebből a házasságból Beszterben 3 gyermekem született. 1913 okt. 29-én György, 1915. április 24-én Ilona, 1919 ápr. 19-én Dezső, aki 6 hónapos korában meghalt. Beszterben 14 évig, vagyis 1926 ápr. 24-éig

134 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nagyida. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A42. Nagyida.

voltam, amikor is nyelv nehézség miatt /t.i. tót nyelvű istentiszteletre akarták a gyülekezetet kényszeríteni a csehek./ eljöttem Nagyidára. Nagyidán 1934. júl. 21-én még egy fiam született Pál. 1936 jún. 28 tetszett az Úrnak nagy próbára tenni, amikor Kolozsváron tanuló másod éves teológus fiamat Györgyöt tifusz betegség által elvette. A cseh megszállás alatt szükségből felállított abauj-tornai egyházmegyében a következő tisztségeket viseltem: 1921-36-ig em. i aljegyző, 1934–37-ig belmissiói előadó, 1936-tól em. i tanácsbíró és em. i pénztárnok a felszabadulásig. 1935-től zsinati póttag és a kántorképesítő bizottságnak tagja, az egyetemes Névtár egyik szerkesztője. A felszabadulás után 1940-től a nagy abauji em. tanácsbírája.

NAGYKAPOS

Salánki András 1570

Dercsényi Tamás 1573

Mohi György 1582

Nánási István 1584 – 1586

Ráti György 1588 – 1591

Tolnai Albert 1591

Miskolci János 1595

Nagytállyai István 1605

Váradai István 1610

Egeresi Lukács 1612 – 1620

Görgei János 1629-1656

Tomori György ? – ?

Pál György /Görgei G. Pál/? 1667? vagy 1668 – 1670

Apáti Miklós 1690 körül

Jánosi György 1787 –?

Diós Ferenc 1788. február 5 – 1789. január 31.

Eszenyből jött, Eszenybe ment.

Kis Márton 1789. február 1. – 1796. február.

Nagydobronyból jött.

Wattay /Vattay/ György 1797. február 7. – 1805. február 24.

Felesége Lakatos Mária.

Gyermekeik:

Mária. 1798. szeptember 2.

Sámuel. 1800. szeptember 17.

Sándor. 1802. február 9.

Jánosi György 1805. február 23. – november 17.

Eszenyből jött.

Liszkay Sámuel 1806 – 1810. március 1.

Felesége Latsay Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Mária. Házasságot kötött Thuróczy Lászlóval 1807. január 27-én.

Dániel. 1809. május 4.

Tóth Mihály 1810. március 1. – 1817. október 20.

Nagy Mária.

Gyermekeik:

Mária. Házasságot kötött László Jánossal 1814. február 21. Gyermekeik: Erzsébet. 1817.

november 25., Erzsébet. 1818. november 11. – 1820. december 11., Erzsébet. 1822. február 32.

Blohányi Imre 1818. június – 1820. február.

Péter András (s. lelkész) 1820.

Kalán János 1820. február 17. – 1835. február 13.

Nagydobronyból jött.

Felesége Szöllősi Mária. Házasságot kötöttek 1795. július 17.

Kiss István 1823. február. – 1826

Felesége Nemes Mária. Házasságot kötöttek 1838. január 5.

Ádám István 1835. február 15. – 1841. december 5.

Gálszécsről jött.

Felesége Pekány Zsófia.

Elhunyt 57 éves korában.

Eperjessy János 1842 – 1846. október 31.

Felesége Révész Julianna.

Szalánczy József s. lelkész 1845. február – 1846. február.

Nagydobronyba került, majd Minajba hívták.

Ráski Lajos (s., majd h. lelkész) 1846. február 22. – 1848. február.

Nagydobronyból jött.

Lábas Boldizsár s. lelkész 1839. július. – 1840, r. lelkész 1848. február 15. – 1871. augusztus 26.

Vajkócról jött.

Apja Lábos János agárdi lelkész.

Felesége Gyalai Julianna, házasságot kötöttek 1838. április 25.

Gyermekeik:

Károly. 1839.

Amália, Julianna, ikrek. 1848. június 11.

Bernárd, Dániel, ikrek?. 1858. június 16.

Rozália. ? Házasságot kötött Hegedűs Sámuellel 1863. április 16-án.

Elhunyt 56 éves korában.

Virág József (s. lelkész) 1857 – 1858

Nagy Menyhért (s. lelkész) 1859. november – 1861. február

Hegedüs Sámuel (s. lelkész) 1861 – 1864

Felesége Lábás Rozália. Házasságot kötöttek 1863. április 16.

Gyermekeik:

Bertalan. 1863. július 28.

Péter Mihály 1865

Felesége Balla Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1864. szeptember 22

Urbán Mihály 1868 – 1870

Kássa /Kása/ Endre 1867 – 1868, 1871 – 1881

Elhunyt 46 éves korában

Szakall Elek (s. lelkész) 1881. október – 1883. február.

Magyar Bertalan 1883. március 4. – 1889. február.

Minajból jött, Csomonyára ment.

Felesége Minay Malvin.

Gyermekeik:

Malvin. 1883. május 26.

Borbála. 1885. május 3.

Maksa József 1889. március 1. – 1934. szeptember 29.

Dr. Magda Sándor 1934. szeptember 30. –

Gööz Ferenc (s. lelkész) 1934. szeptember 30 – 1936

Magda Barna (s. lelkész) 1936. június – 1940

Mitró István (s. lelkész) 1936. július – október

Lenkey Lajos, Szoboszlay Miklós (s. lelkész) 1938. január – július

Csatlós Sándor (s. lelkész) 1939. január – 1941. április

Lapis Károly (s. lelkész) 1941. április – 1942. április

Barra Zoltán (s. lelkész) 1942. május – november

Papp Zoltán (s. lelkész) 1942. november – 1943. július

Pütkösti Gábor (s. lelkész) 1943. szeptember 1 –¹³⁵

---

135 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nagykapos. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F30. Nagykapos.

Magda Sándor életrajza

Született 1883 február 11-én, Iskén, Ung megyében Atyja: Magda János iskei községi tanító, anyja Sipos Borbála.

Elemi iskolai tanulmányait az iskei községi iskolában végezte 1888–1893-ig, 1893-ban a kolozsvári református kollégium I.-ső osztályú tanulója lett s itt tanult a VI.-ik gimnáziumi osztály bevégzéséig, 1899-ig. A VII.-ik és VIII.-ik gimnáziumi osztályt a nagyenyedi Bethlen kollégiumban végezte a következő két iskolai évben s ugyanitt tett 1901 júniusában érettségi vizsgálatot. Gimnáziumi tanulmányainak elvégzése után a kolozsvári református theologiai fakultás hallgatója lett s ebben az intézetben végezte el az I.-ső és II.-ik évi theologiai tanfolyamot. Ugyancsak e két iskolai évben a kolozsvári Ferenc József tudományegyetemen filozófiai és pedagógiai előadásokat hallgatott. Itt Böhm Károly és Schneller István professzorok gyakoroltak mélyebb hatást tudományos fejlődésére; a theologiai fakultáson pedig Kenessey Béla, Nagy Károly, Kecskeméthy István dr, kedveltették meg vele az isteni tudományokat. Miután a theologiai alapvizsgát 1903 szeptemberében a kolozsvári theol. fakultáson letette, hiába marasztotta Kenessey Béla professzor, akkori theol. igazgató, az 1903/904 iskolai évre a sárospataki theol. akadémiára iratkozott, mert erősen vágyott arra, hogy Ung megyében lakó szüleihez közelebb lehessen.

A sárospataki theol. akadémián végezte el theol. tanfolyam III.-ik és IV.-ik évét s a tiszáninneni ref. egyházkerület lelkészvizsgáló bizottsága előtt tett I.-ső lelkészképesítő vizsgát 1905 júniusában. Ugyanebben a hónapban tartotta a főiskola igazgatótanácsa ülését, amely alkalommal a jeles végzettségű diákot a következő 1905/906-ik iskolai évre főiskolai széniorrá és theol. segédtanárrá választotta. Ebben a minőségben működött egy esztendeig, mint az ifjuság vezetője s a theol. akadémián a héber és görög nyelvek lektora.

Az 1906-ik év júniusában a II.-ik lelkészképesítő vizsgálatot is letette jeles eredménnyel s így az akkor érvényben lévő egyházi törvények rendelkezései szerint azonnal választhatóvá lett rendes lelképásztorrá. Épen ebben az évben let önálló eklézsiává a balogiványi-i gyülekezet /gömöri egyh. megy. filiájával Czakóval. Itt kezdte el a szent szolgálatot 1906 júliusában, mint helyettes lelkész. Szeptemberben rendes lelkésszé választatott s ugyanez év októberében a tiszáninneni egyházkerület Ungváron tartott ülésében fel is szenteltetett. A fiatal lelképásztor igen boldog két és fél évet tölt a balogiványi paróchián. Ide hozza 1907 szeptemberében feleségül Szűcs Saroltát, Szűcs István, tizasalamoni lelképásztor, ungi esperes leányát. Az a nagy szeretet és odaadás, melyel a gyülekezet első papját s annak feleségét majd egy év múlva kis leányát körülveszi, szinte elképzelhetetlen. Itt született első gyermeke: Sára 1908 augusztusában. A boldog családi élet s a gyülekezet szinte példa nélkül való ragaszkodása nemes becsvággal töltik el lelkét. A komoly tudományos munka utáni vágy itt ébred fel lelkében s ide vezethetők vissza az irodalmi törekvések kezdetei is.

1908-ban a csicseri /Ungi egy. megye/ gyülekezet választja meg lelképásztorául s itt új állását 1909 május 2-án foglalja el. Itt kezd meg irodalmi munkásságát azzal, hogy egyházpolitikai és egyháztársadalmi irányú cikkeket ír a Baltazár Dezső által alapított "Lelkészegyesület" c. lapba. Rendületlen hiva az Orle-nek s ennek érdekében több polemikus cikke jelent meg a fent említett lapban. Közben filozófiai tanulmányait folytatja s beiratkozik a budapesti tudományegyetemre is 3 szemeszterre. Megírja doktori értekezését "A magyar egyezményes filozófia" címen, amely

könyvalakban 1914-ben jelent meg Ungváron. Ez értekezés és az 1914 május 22-én kiállott szóbeli szigorlat alapján filozófiai doktorrá promoveálják 1914 május 23-án a budapesti tudományegyetem aulájában. A szigorlaton főtárgya a filozófia, melléktárgyai a pedagógia és a magyar művelődéstörténet voltak.

Az 1914-18 évi világháború alatt csicseri gyülekezetének intenzivebb gondozása mellett időt szakít az irodalmi munkálkodásra is. Czikkei a Lelkészegyesületben és a Sárospataki Református Lapokban látnak napvilágot. Ezek közül megemlíthető háború ethikai tanulságai c. értekezése, amely a Lelkészegyesületben jelent meg.

Munkásságát ebben az időben igénybe veszi az ungi egyházmegye is, amely előbb jegyzőjévé, majd tanácsbírájává választja.

A nagy feladatok, súlyos küzdelmek és teljesítmények kora azonban az 1914–18 évi világháborút követő összeomlás után következik el pályafutásában. Magyarország feldarabolása következtében Ung vármegye is abban a csicseri gyülekezet a csehszlovák köztársaság impériuma alá kerül s az államváltás következtében a magyarországi református egyetemes egyház testéről leszakított s idegen impérium alá került részek szinte megolthatatlannak látszó feladatok elé állítottak. Igen nagy erőfeszítésekre s komoly konstruktív munkára volt szükség, hogy az egyház életlehetősége biztosítva legyen. Ebből a konstruktív, mondhatni heroikus munkából-tehetségei mértéke szerint, – becsületesen kivette részét Dr. Magda Sándor.

Munkássága a 20 éves cseh megszállás alatt igen sokirányú volt. Egyházmegyéjében a tanácsbírói tiszt mellett elvállalta az Egyházmegyei Egyesület elnöki tisztét. Az egyesület összejövetelein több előadást tartott gyakorlati és tudományos problémákról. Itt adta elő nagybbszabású dolgozatát Kant Immánuelről, születésénél 200-ik évfordulóján, 1924-ben. 1925-ben Pálóczi Czinke István, tiszáninneri püspök, a csehszlovákiai református egyház egyetemes Konventjének lelkészelnöke megbízta az egyház hivatalos lapjának, „A Református Egyház és Iskolának” szerkesztésével. 10 éven át, 1935-ig szerkeszti a lapot, amelyet magas nivóra emel. A lapba számtalan cikket ír s az elnyomó államkormányval szemben bátran védi egyházának érdekeit. /Lásd Csomár Zoltán: A csehszlovák államkeretbe kényszerített magyar református keresztyén egyház húszéves története c. munka 178 l./ Közben egyházmegyei pénztárnokká és a Horváth Mária és Simon alap kezelőjévé is megválasztja az ungi egyházmegye, amely tiszt sok munkával járt, de ez nem akadályozza meg abban, hogy újabb feladatokat vállaljon.

A csehszlovák államba kebelezett református egyháznak gondoskodnia kellett a lelkészi utánpótlásról, mert a csehszlovák kormányzat nem engedte meg, hogy a tanulmányaikat Magyarországon végzett ifjak lelkészi szolgálatot teljesítsenek az állam területén. Sörös Béla losonci lelképásztor a skót református egyház vezetőinek erkölcsi támogatásával megnyitja Losoncon a theologiai szemináriumot 1925 őszén. Az egyetemes egyház vezetősége D. Magda Sándor csicseri lelképásztorot kéri fel a filozófiának és melléktárgyainak, továbbá a pedagógiának előadására a theologiai szemináriumon, így a lelképásztori munka mellett 8 éven át, egészen püspökké választásának idejéig foglalkozik a theologus ifjúság nevelésével.

Dacára a sokirányú egyházi feladatoknak, helyt kellett állania a politikai sikon is, részt kellett vennie a magyar kisebbségi politika nemzetvédő munkájába. Majdnem egy évtizeden át a Magyar Nemzeti Párt elnöke volt a csicseri helyi szervezetben, közben két cikluson keresztül képviselte a pártot a Nagykapos-járási képviselőtestületben. Az Egyház nem mulasztotta el igénybe

venni a nagy munkakészséget s a múltó évekkkel sokasodtak a megbízatások. Egyházkerületének, a szlovenszkói tiszáninneri egyházkerületnek figyelme is felé fordul. Előbb zsinati póttagnak, azután rendes tagnak választja meg. Magában az egyházkerületi közigazgatásban előbb mint jegyző, majd 1930-tól, mint főjegyző és tanácsbíró működik.

Az 1932-ik évet Angliában, illetve Skóciában tölti az egyetemes Konvent megbízásából, ahol az egyházi életet s különösbben a belmissziói munkákat tanulmányozza. E mellett barátokat igyekszik szerezni a magyar református egyháznak. Ennek az útnak főbb állomásai voltak: London, Oxford, Cambridge, Glasgow, Aberdeen, Edinburgh. Az ut tapasztalatairól beszámolt azokban az "Úti jegyzetek"-ben, amelyek a Református Egyház és Iskola 1932 évi számaiban jelentek meg. Ez útja alkalmával sok barátot szerzett a csehszlovákiai magyar református egyháznak s az angliai egyházi vezetők figyelmét felhívta egyháza sérelmeire. Összeköttetései által lehetővé tette, hogy a losonci theologusok külföldi tanulmányútra stipendiumokat nyerjenek.

Visszatérése után egy év múlva, 1933 decemberében a szlovenszkói tiszáninneri református egyházkerület püspökévé választotta. Beiktatása 1934 március hó 20-án történt meg a kassai reformátu templomban. Ez alkalommal Dr. Mertens Alfréd h. egyházkerületi főgondnok beiktató beszédében a következőket mondotta róla: "Ragyogó szellemi képességeit nemcsak gyülekezetében, hanem egyházmegyéjében, az egyh. kerületen, Konventen, a hivatalos lapban, mint annak főszerkesztője, a losonci theológián, mint annak egyik szakelőadója, mindenkor teljes elismeréssel gyümölcsöztette [...] lelkiismeretessége, nagy munkakedve és szorgalma, zseniális adminisztratív és pénzügyi képességei; fajához, nemzetéhez való törhetetlen ragaszkodása, magas képzettsége, előkelő külföldi ismeretségei, nagy nyelvi tudása predesztinálták Méltóságodat a püspöki székre s így a kerület bizalma minden tekintetben érdemes férfúira esett, /lásd a tiszáninneri egyh. ker. 1934 márc. 20-iki jegyzőkönyv 11 o./

Püspöksége alatt főkép a következő célok megvalósítás érdekében buzgólkodott: 1./az egyházi közigazgatás rendes menetét biztosítani egyházkerületében; 2./bevezetni és elmélyíteni a belmissziói munkát, amely legbiztosabb eszköze az intenzív egyházi életnek s a gyülekezetek belső és külső fejlődésének; 3./ megnyugtató helyzetet teremteni az egyház és az állam viszonyában, az egyházalkotmány állami jóváhagyása útján; 4./rendes főiskolává kiépíteni a losonci theologiai szemináriumot; 5./biztosítani a református tantóképzést, a komáromi tanítóképző állami elismertetése útján, 6./megteremteni és fenntartani a nyugati protestáns testvérekkel az összeköttetést; 7./rendet teremteni az egyetemes egyházi közigazgatásban /konvent/.

Hogy a püspöki működése elé kitűzött célokat hogyan és mennyiben tudta megvalósítani közel 6 évre terjedő püspöksége alatt, arra nézve az egyháztörténetíró számára felvilágosítással szolgálnak a szlovenszkói tiszáninneri ref. egyházkerület jegyzőkönyveiben olvasható püspöki jelentések /1934–1939/, továbbá a Református Egyház és Iskola c. egyházi hivatalos lap 1934–1939 évfolyamai.

1938 novemberében a Felvidék felszabadult a cseh uralom alól s a szlovenszkói tiszáninneri egyházkerület visszatért a történelmi tiszáninneri egyházkerületbe. A Zsinat úgy intézkedett, hogy a felszabadult kerületrészek még egy évig, azaz 1939 november 1-ig az eddigi igazgatás alatt működhetnek. Így Dr. Magda Sándor püspöki működése 1939 november 1-én szűnt meg. A tiszáninneri egyházkerület 1939 dec.12-én Miskolcon tartott ülésében kijelentette, hogy küldetését befejezte az egyházkormányzás és igazgatás vonalán s most már csak gyülekezetében kíván

tovább munkálkodni. Elhatározása, hogy amíg az Ur engedi, erőit a nagykaposi gyülekezet felvirágoztatására fordítja. Itt utólag említjük meg, hogy püspökké választatása után, 1934-ben a nagykaposi gyülekezet hívja meg lelkipásztornának s hogy ugyanaz év október 1-től a mai napig e helyen hirdeti Isten Igéjét.

Isten négy gyermekkel áldotta meg Szűcs Saroltával kötött házasságát: /Sára sz. 1908 aug. 7, jelenleg Szabó Gyula sárospataki gimn. tanár, angol internátusi igazgató felesége. 2. /Barnabás ez, 1912 febr. 17, jelenleg ungvári hitoktató lelkész, /Sándor sz. 1913 aug. 1, jelenleg Máv, műszaki segédtsízt, 4./Zoltán sz.1916 máj. 25, jelenleg m. kir. zászlós, bankhivatalnok,

Az az elhatározása, hogy püspöki működésének megszűnése után kizárólag nagykaposi gyülekezetének él, nem mehetett teljesezésbe, mert úgy egyházi, miíyt politikai téren újabb megbízatásokat kellett vállalnia. Jelenleg tagja a törvényhozó Zsinatnak, továbbá a Zsinati tanácsnak, a tiszáninneri egyházkerület tanácsbírája, a sárospataki főiskola igazgatótanácsosa, tagja a theol. magántanárképesítő s a lelkészképesítő bizottságnak. Ezeken kívül alelnöke az Országos Bethlen Gábor Szövetségnek, választmányi tagja a Protestáns Irodalmi Társaságnak, rendes tagja a Gyöngyösi Irodalmi Társaságnak /Ungvár/. Részt kell vennie a politikai életben is, mert nagykaposi járási pártvezetője a Magyar Élet Pártjának s tagja a magyar országgyűlés felsőházának, mint Ung vármegye képviselője. Aki Dr. Magda Sándor életéről és munkájáról részletesebben tájékozódni akar, annak figyelmébe ajánlom Csomár Zoltán fentebb említett munkája 31, 44, 45, 61, 67, 68, 73, 85, 94, 96, 99, 101, 106, 118, 143, 145, 146, 173, 177, 182, 191, 192, 205, 206, 208, 213, 320 lapjait; továbbá a Református Egyház és Iskola c. egyházi lap 1935–1935 évfolyamait; a szlovenszkói tiszáninneri ref. egyházkerület 1921–1939 évi jegyzőkönyveit, továbbá az ungi egyházmegye jegyzőkönyveit ugyanezekről az évekről.

Pünkösti Gábor életrajza

1919. november 23-án született Budapesten /VIII. ker/. Szülei: P. Gábor M. Á. V. segédtsízt és Lénárt Zsófia. Negyedik gyermek, de egyedül maradt életben. Két és fél éves korában súlyos vakbélgyuladással a Stefánia gyermekkórházba. Egy évig marad ott. Két ízben operálják, 1926-ban Bpestről Pomáz-Szentistván-telepre költöznek. Itt jár első elemibe. A szomszédos Budakalász községben végzi el az elemi iskola II –IV. osztályát példás eredménnyel. 1930-ban beiratják a bpesti III. ker. m. kir. állami Árpád reál-gimn.-ba. Mind a nyolc évben itt tanul. 1938. június havában “jó” eredménnyel érettségi vizsgát tesz. 1932. óta cserkész az óbudai ref. egyház 9. sz. cserkészcsapatában, melynek evangéliumi szellem őrzí meg a főváros közömbösítő hatásaitól. 1933-ban, nagyobbírszt szülei ösztönzésére elhatározza, hogy teológus less. Mivel mind a magyarság, mind a magyarság, mind a ref. egyház kisebbségben volt szülei lakóhelyén /Budakalász többsége sváb/ és az iskolákban, tiszta magyar s református vidékre vágyík. Így választja theol. főiskoláink közül a sárospatakit /rokoní szálak is fűzík ide: édesanyja Zemplén megyében született/; 1940 júniusában ugyan elbocsátó levelet kér s Debrecenben az orvosi fakultásra akar beiratkozni, mégis visszatér októberben a theológiára. 1942. június 13-án leteszi az I. lelkészképesítő vizsgát /jeles eredménnyel/, 1942. július 1-től augusztus 28-ig Miskolcon tábori-lelkészi tanfolyamon vesz részt. Bekebelezík az Alsó-Zemplén-i egyh. megyébe szept. 1. hatállyal Megy-

aszóra kirendelik. Szolgálati helyét nem foglalja el; szept. 4-én kéri az egyházkerületből való elbocsátását. Szept. 11-től /hivatalosa 15-től/ a tiszántúli egyházkerületben fekvő Ujfehértón segédlelkész 1943. aug. 31-ig. Visszatér az tiszáninneni egyh. ker.-be: szept. 1-től a nagykaposi gyülekezetben szolgál mint segédlelkész.

Maksa József önéletrajza

Alant is írott Maksa József nagykaposi református nyugalmazott lelkipásztor, születtem Ung-megyében fekvő, harangöntödéjéről híres Kisgejőcben 1859 január hó 4 én. Maksa József református tanító és Török Amália reform. Szüléktől, akiknek szülei szintén református tanítók voltak. Az Apámé Gömör megyében fekvő Zádorházán, mint lelkész-tanító, az anyámé Kisgejőcön mint lelkészi oklevéllel bíró tanító. Szüleimnek rajtam kívül még volt két leánya is, Amália és Etelka. Amália előbb Zajzon Sándor felesége lett az Ő elhalálása után Zajzon Károly nyugalmazott Csapi körjegyző vette nőül. Etelka testvérem pedig 19 éves korában agyvelőgyulladás következtében hallását elvesztvén, nem ment férjhez, hanem özvegy édesapám mellett maradt halála napjáig.

Az elemi iskolát Tizzasalamonban végeztem el hová Apámat 1863 ik évben tanítóul megválasztották.

1869 szeptember 1 én a Sárospataki főiskola növendéke lettem, a hol is a gymnásium 1ső és 2ik osztályát elvégezvén, Apám a német nyelv elsajátítása végett a Szepességre vitt s ott az 1871 év szeptember hó elején az „Iglói gymnasiumba beiratott a hol Ő maga is gyermek korában tanult s itt a 2ik 4ik és 5ik osztály elvégzése után 1874 szeptemberében ujólag a Sárospataki főiskola növendéke lettem s itt a 6ik 7ik és 8ik gymnásiumi osztály elvégzése után 1877 június havában az érettségi vizsgát sikeresen le is tettem.

Ugyanezen év 1877 szeptember havában a Sárospataki főiskola theológiájára beiratkoztam s a négy év elvégzése után 1881 június havában az első lelkészképesítő vizsgát letévém 1881 július lén mint segédlelkész a felsőszabolcsi egyházmegyében fekvő Zsurkon kezdtem meg lelkészi működésemet Nt. Béressy József lelkipásztor oldala mellett a ki ugyanazon év November hó 10én elhalván, mint helyettes lelkipásztor működvén tovább a Zsurkra megválasztott Gyulaházi lelkipásztor Csiszár Imre beköltözéséig 1883 április hó közepéig. Innen 1883 május hó 1 én az Ungi református egyházmegyében fekvő Kisgejőcre, szülőfalumba jöttem segédlelkészül Nt. Ajtai Zsigmond lelkipásztor mellé s 1889 június havában a második lelkészképesítő vizsgát is Sárospataki főiskolában le tettem s mivel Szeptember hó elején főnököm elhalván 1883. október 28án Eszenybe mentem segédlelkészül Nt. Szabó József lelkipásztor mellé s itt voltam 1884 július hó 1ig. Innen Tizzasalamonba mentem Nt. Oremus Dániel lelkipásztor mellé s itt működtem 1885. július 1ig amikor is az esperesem a Bátfa-Pallói társegyházba rendelet helyettes lelkészül, itt működtem 1886 március hó 26ig a megválasztott Jenkei lelkipásztor Nt. Szűcs István beköltözéséig. 1886. mártius ho 26tól a Nagydobronyi népes egyázba szolgáltam mint helyettes lelkipásztor a Tizzasalamoni lelkipásztor Nt. Orémus Dániel mint megválasztott lelkipásztor beköltözéséig 1877 tavaszáig, ez időtől kezdve pedig mint segédlelkésze 1889 febr. 28ig.

1889 mártius hó 2től kezdve mint beiktatott Nagykaposi lelkipásztor hirdettem az Úr igéjét

1934 július 1ig vagy is nyugalomba menetelemig.

Összes lelkészi szolgálatom 53 év.

Mint 1889 mártius 3án beiktatott nagykaposi rendes lelkipásztor, azzal kezdtem meg az igehirdetést mellett lelkipásztori működésemet, hogy az elhanyagolt, rozszant állapotban lévő egyházi épületeket igyekeztem jókarba helyezettetni.

Ugyan is az 1839 évben a tűz martalékává lett csonka toronyra szép toronytetőt csináltattunk, nagy.. a rozoga zsindelellyel fedett templom tetőt is új tetővel szereltük fel s mind a kettőt horganzált pléhvel fedtük be. A templomot, tornyot kívül-belül megrenováltattuk, szépen kimeszelttünk. Úgy szintén a lelkészlakra új ajtókat, ablakokat készítettünk.

Később 1897ben a lelkészi funduson lévő összedőlő helyett egy 32 méter hosszú épületet csináltattunk, melyben 2 ól 11 sertésól, szekérszín és magtár helyiség nyert elhelyezést.

Idők múlásával 1903ban tanítói lakot kibővítettük, horganzált pléh tetővel láttuk el, úgy hogy lett benne két rendes szoba, konyha, kamra és tanterem bejáratához egy előszoba, ahol a gyermekek ruhái fogasokon nyerne elhelyezést. Úgyszintén a tanítói funduson lévő ólat megrenováltattuk s az ahhoz ragasztott [...] magtár helyiséget készítettünk, melyet szintén pléh tetővel láttunk el.

Tekintettel arra, hogy templomunk bel szerkezete is az idő viszontagságai miatt teljesen hasznavehetetlenné vált 1922 májusában hozzá fogtunk templomunk újjá alakításához 193 ezer korona költséggel, mely összegre telkenként háromezer koronát vetettünk ki vagy is 150 ezer koronát s mikor azt kérdezték, hogy a még hiányzó 49 ezer korona miből fog nyerni fedezetet, azt feleltem, hogy azzal ne törődjenek, az már az én gondom.

S mikor a kivetés beszédese megkezdődött, olyan beszédet intéztem a szószékből a gyülekezethez, hogy nem volt senki aki többel ne járult volna a kivetésen kívül az Úr háza építéséhez, úgy hogy nemcsak a 493 ezer korona nyert fedezetet, hanem azon kívül a templomot vasbeton kerítéssel vettük körül a mi 20 ezer koronát vett igénybe sőt a tornyot villámhárítóval is elláttuk s a templomot villanyvilágítással láttuk el. A templom építést Kladek János kassai építőmester vállalta fel. A régi gerendákon nyugvó mennyezet helyett vasrabierből készült gótikus mennyezet, két beton karzatot létesítettünk a katedrát és a templomi székeket valamint az Úrasztalát is veresfenyőfából csináltattuk, a templomi járdát apró kvarka lapokkal rakattuk ki s 1923 szeptember 16án Főtisztelendő Pálóczi Czinke István Tiszáninnyi Szlovenszkói Püspök és Bertók Béla kárpátaljai Püspök közreműködésével felszentelve, magasztos hivatásának át is adott.

Nem sokkal ezután 1924ben felhívásomra, közadakozásból Nagykapos összes lakossága felekezeti különbség nélkül Franc Y Bötél morvai órásmestertől 9230 koronáért egy toronyórát vásároltunk s helyettünk el a megújított toronyba.

1925 ben pedig Egry Ferenc kisgejőci harangöntő által egy 13 mázsás harangot öntettünk 53.400 koronáért s ugyancsak a régi elhasadt 6 mázsás harangot, egy mázsa haranganyag hozzáadásával Pálóczi Sándor és Barrai Zsigmond és neje nagykaposi egyháztagek áldozatkészségéből újraöntetett, az Ungvári harangöntődében, melyeknek felavatása rendeltetésöknek átadása szép ünnepség keretében ment végbe.

Hátra volt még az elavult lelkészi lakás helyett egy újnak a felépítése, hogy a nyugdíjba vonuló lelkipásztornak Maksa Józsefnek utódaul megválasztott lelkipásztornak Dr. Magda Sándor csi-
cséri lelkipásztornak mint püspöknek méltó lakásul szolgáljon, melyet 1934 év tavaszán 73.183

korona költséggel fel is építettünk még az Én lelkipásztorkodásom idejében.

Hogy az itt felsorolt sok építkezések, melyek a fél millió koronát megközelítették, miből nyertek fedezetet mikor az egyháznak magának nem volt jövedelmező földbirtoka sem tőkepénze, rövid feleletem az, hogy részint kivetésből, részint önkéntes adakozásból. Az én érdemem legfeljebb az, hogy fel tudtam kelteni egyháztagjaimban, híveimben az egyház iránt való szeretetet, áldozatkészséget, szem előtt tartva, hogy az áldozatkészségben minden alkalommal magam mentem elől jó példával.

Történt ugyan is egy alkalommal hogy az iskolánkat a Szlovák tanfelügyelő be akarta záratni, ha az általa kitűzött határidőig új padokkal nem szereljük fel – noha azok még használhatók voltak – pedig csak ürügy volt – mert nem voltunk hajlandók iskolánkat a Slovák államnak polgári iskola céljára átadni.

Én a templomi gyülekezet előtt felolvastam a Tanfelügyelő átiratát s egyúttal ki is jelentettem hogy erre nekünk most pénzünk nincs, de látom azt hogyha almás szekér érkezik a községbe, az asszonyok rohannak szakajtó buzával almát venni tehát látom hogy van buzánk. Ugyan azért indítványozom, hogy adóztassuk meg magunkat buzával. Egy telek adjon 2 véka buzát, egy fél telek egy véka buzát, egy negyed telek fél véka buzát stb. Én mint lelkipásztor adok egy köből buzát. Ez a kijelentésem hatott, ajánlatomat elfogadták s másnap, beszedtük az [...] s meglett oldva a „Gordiusi csomó”. A kívánt időre az iskolapadok elkészültek s mivel az iskola villanyvilágítással is el lett látva, többé nem zavartak az iskolának átadásával.

Mint nagykaposi lelkipásztor 1859 től az Ungi református Egyházmegyében mint iskolai körlátogató, egyházlátogatósi jegyző, a nagykaposi lelkészi kör elnöke tevékenykedtem. Továbbá egyházamban énekkart alapítottam Pap Lajos tanító vezetése mellett, ezenkívül leánykört-asszonykört létesítettem s azoknak vezetője voltam. A téli időszakban ezek közreműködésével valóságos estéket rendeztem, a villanyvilágítással ellátott templomban. 1910ben mint Egyházmegyei aljegyző, 1913ban mint Egyházmegyei tanácsbíró szolgáltam Egyházmegyémet. 1927ben pedig mint a Tiszáninneri Szlovákiai Egyházkerület Zsinati Pótképviselője működtem közre Anyaszentegyházunk felvirágoztatásán.

1934 év július 1én 53 évi lelkipásztori szolgálatom után 76 éves koromban kértem nyugdíjaztatásomat.

Ami pedig családi életemet illeti 1893 május hó 2án nősültem meg, feleségül vettem az Ungpinkóci református lelkipásztor Nt. Kecskeméthy Benjámint s neje Tóth Anna szülék hajadon leányát Ilonát, kivel halála napjáig 1934. augusztus 22ig boldog házas életet éltem. Házasesetünket Isten gyermekekkel nem áldotta meg, mindazáltal két apa s anya nélkül maradt „lelkész” árvát neveltem fel, az elhalt sógoromnak Kecskeméthy Lajos és neje Herczegh Julianna ungyváradai lelkészcsaládnak árváit Matildot és Lajost, a leány 8 a fiú 6 éves korában maradt árván s 1907 január elején vettem őket magamhoz gondozás végett.

A faluból lelkipásztor lett előbb Tornai egyházmegyében fekvő Szádelőn 1930ban később pár év múlva az ungi református Egyházmegyében fekvő Ungtarnócon születése helyén mint a nagyapja és édesapja utóda.

A leányból szintén papné lett, Ladmócon a felsőzempléni Egyházmegyében, akinek férjét Bodnár Lajost 1925ben az ungi reform. Egyházmegyében fekvő Bátfa-Pallói társegyház választotta el lelkipásztorául. Tehát ez által is mint az árvák gondviselője hasznos szolgálatot tettem az

társadalomnak.

1934 augusztus hó 2től mint özvegy nyugdíjas lelkipásztor töltöm a még nekem ajándékozott, hátra lévő napokat, esetleg esztendőket, boldog emlékezetű kedves nővérem Maksa Amália volt csapi körjegyző néhai Zajzon Károly unokája Ráczy Jolánka gondviselése mellett.

Nagykapos 1943. szeptember 20.

NAGYKÖVESD

Ceglédi János 1598 – 1600

Ványai János 1601

Ceglédi István 1608 – 1612

Varannai András 1617

Sályi János 1619

Sályi Jakab 1620 – 1623

Ujhelyi Jósza András 1624 – 1627

Buzinkai György 1637 – 1644

Szilasi István 1645

Szécsi János 1684

Kazai András 1692

Kálnay György 1725 – 1729 körül

Csécsi János ? – 1763

Sárkány József 1817 – 1836

1836 – 1887 (Kiskövesd filiája)

Bacskai Károly 1887 – 1892

Felesége Oldall Ida, Paszabon született.

Gyermekeik:

Etelka? 1886. – 1892. március 9.

Hermina, Ida.? 1889. január 1. – 1892. március 4.

Erdélyi József 1892 – 1898

Felesége Szinyei Anna.

Gyermekeik:

József. 1895. május 22.

Mária. 1897. október 23.

Kiss Miklós 1898 – 1904

Felesége Kocsis Lujza.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1895? – 1902. szeptember.

Miklós. 1901. október 8. – 1903. december 1.

Ilona. 1904. május 26.

Papp István 1904 – 1908

Felesége Morvai Etelka.

Gyermekeik:

István, József, Miklós. 1906. december 4.

Ilona, Borbála. 1908. február 28.

Horváth Győző 1908 – 1929 (1908 – 1911 s. lelkesz)

Felesége?

Kereszturi László 1929 – 1936

Felesége Bodnár Jolán.

Gyermekeik: László, Zsolt. 1934. október 19.

Izsák József 1937 –

Felesége Cseh Elza, Beregszászon született 1916. július 19. Házasságot kötöttek 1937. május 18-án.¹³⁶

Gyermekeik: Ildikó. 1938. március 3.¹³⁷

Izsák Imre önéletrajza

Beregszászban /Bereg megye/ születtem 1908. szeptember 1. én, szegény egyszerű szülőktől. Édesapám egyszerű földműves ember volt és édesanyám pedig, egyszerű gazdának volt a leánya. Házasságukból 10 gyermek született 8. fiú és 2. leány. Időközben 3. fiu meghalt még alig egy-néhány hónapos korbán. Maradtunk heten 5 fiú és 2. lány. Én mint a legutolsó és legkisebb gyermek 7. évre születtem a legidősebb testvéremtől aki előttem következik. Mint szegény szülők gyermeke a legnehezebb körülmények között nevelkedtem. Szüleim nem tudtak olyan nevelést biztosítani amilyen egy fejlődő gyermek számára kellett volna. A megélhetés gondja súlyosan neheztedet nagy családunkra. Ennek következtében édesapám a jobb életlehetőség teremtése céljából Amerikába ment ami elvitte a kicsiny gazdaságunk nagyobbik részét. Ott 6 évig volt és hogy hazajöhessen édesanyám kénytelen volt eladni gazdaságunk még egy részét. Azután édesapám vincellérnek állott be hogy családja számára a mindennapi kenyeret megszerezhesse. Így illetve ilyen körülmények között nőttem fel 6 éves koromig amikor, is beírtattak az elemi iskolába. Ott közepes tanuló voltam de voltak egyes tantárgyak amelyeket különösképpen szerettem így például a számtant, történelmet és főleg a hittant. Külömben is édesanyám kívánsága mindig az volt hogy pap legyen belőlem. Természetesen ez akkor még csak álom volt amennyiben szegényes családi körülményeink ezt lehetetlenné tették. Harmadik elemi iskolába jártam amikor súlyos csapás érte családunkat. Meghalt az édesapám. Ez már a világháború alatt történt. Édesanyám

136 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 17. d. Kassa

137 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nagykövesd. Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G43. Nagykövesd.

egyedül maradt és bizony testvéreimnek akik már nagyobbak voltak segíteni kellett a megélhetés előteremtéséhez. 1917 ben végeztem el az elemi iskolát és édesanyám erején felüli áldozattal beiratott a gimnázium I. osztályába. Itt egy évet végeztem amikor kitört a forradalom és a tanulásomnak vége szakadt. Azután a zavaros politikai visznyok miatt kilátás sem volt hogy tanulmányaimat folytathassam, így tehát beálltam a helybeli téglagyárba gyári munkásnak. Ekkor javában tombolt a kommunizmus amely uton-utfélen mérgez meg a fejlődő gyermeki lelkeket. Itt töltöttem 3 évet amely alatt a csehszlovák hatalom engedékenysége folytán a kommunizmus tovább rombolt és pusztított. Itt láttam iszonyú romboló munkáját amely minden eszközzel azon volt hogy az u. nevezett ifjú munkásokat egy táborba tömörítse és kipusztítsa a vallásos érzelem utolsó szikráját is az emberiségből. Sok kísértésnek voltam kitéve én is de megóvott a pusztulástól édesanyám imádsága és a kommunista tanoktól való eleve irtózásom. Amikor a csehszlovák hatóságok újra engedélyezték a magyar gimnázium megnyitását, az édesanyám kérésre újra beiratkoztam a gimnázium I. osztályába mivel a régebben végzett 1 osztályt nem ismerték el. Hogy milyen körülmények között teremtette elő az édesanyám a tanuláshoz szükséges feltételeket azt csak Ő tudta meg a Jó Isten. A legidősebb bátyám már akkor nős volt és ugyancsak odahaza volt a másik 2 bátyám is akik a háborúból szerencsésen hazajöttek. Harmadik osztályban jártam amikor megrázó csapás ért mert meghalt az édesanyám. Talán még akkor nem tudtam felfogni hogy mit jelentett ő nekem. Ez csak később vált tudatossá de aztán annál súlyosabban. A legidősebb bátyám fogadott magához aki ígéretet tett édesanyámnak hogy tovább végezteti az iskoláimat velem. Becsületesen eleget is tett ígéretének. Tovább folytattam tanulmányaimat. De a bátyám akit a csehszlovákok állásából kivettek anyagilag nem bírta az én taníttatásomat. Dolgoznom kellett a tanulás mellett. Addig is dolgoztam de ez mégis más volt. Az év 10 hónapjában iskolába jártam a 2 hónapi szünidő kemény munkában töltöttem el. Cséplőgép mellett voltam reggel 3 órától este 9 ig. Amikor pedig a cséplési szezon elmúlt gőzgéppel fát vágunk. Csikorgó hidegben meggémberedett ujjakkal fűrészeltem a fát a tanulás után de végeztem mert pénz kelette a tanuláshoz, habár a gimnáziumban tandíjmentes voltam. Így telt el az idő amikor elérkezett az értéségi. Isten segítségével ezt is letettem. Akkor már tökéletesen meg érlelődött bennem az a gondolat hogy lelkészi pályára megyek. Így iratkoztam be a losonci teológiára mint cseh területen lévő egyedüli főiskolába. Három csehszlovák koronával a zsebemben érkeztem Loconcra. Itt már nem állott mellettem sem a bátyám sem senki más. Itt éreztem igazán hogy mennyire egyedül vagyok. De a Jó Isten akinek a segítségét oly sokszor éheztem, most is megsegített. Két heti ott tartózkodásom után, 2 tanítványt kaptam akikért kapott tanítási pénz fedezte némileg az ellátási költségeket. De a megélhetés így is nagyon keserves volt. Szegény bátyám nem tudott tovább segítségemre lenni amennyiben Ő is keserves küzdelemmel, munkálkodott hogy saját családját fenntudja tartani. Így rá többé nem számíthattam. De még így is jo volt hogy vakációkra volt hol meghúzódnom. Teljesen egyedül kellett megbirkóznom a megélhetésért. De sikerült. Négy évi ott létem alatt soha nem reggeliztem. Csak ebédre jártam. Vacsorám 1/4 kg kenyér volt négy éven keresztül. Fűteni a szobámban nem fűtöttünk, amennyiben a fűtés ára kellett a lakbérre. De Isten segítségével ment a tanulás. A hiányzó pénzt a legációkból fedeztem. És a Jó Isten segítése soha egy pillanatra sem hagyott el. Amikor már úgy látszott hogy nincs tovább akkor jött segítségemre. Itt említem meg /bár nem tartozik szorosan az önéletrajzhoz/ hogy akkor amikor már kenyeret nem tudtam fizetni tovább és arról is leaktartam mondani a pék aki különben

református presbiter is volt minden addigi tartozásomat elengedte és még egy évig adott ingyen kenyeret. Hasonlóképpen voltam 1/2 évi ebédpénzzel. Ilyen körülmények között végeztem el a thelógiát. 1933. október 3 án tettem le a kápláni vizsgámat és este 6. órakor volt az ünnepélyes felszentelés illetve kibocsátás. Hazakerültem újra Beregszászba. 1933 október 3-tól 1934. január 1-ig beregszászi bejegyzett segédlelkész voltam fizetés nélkül. 1935. január 1 től Nagygéresbe kerültem Keresztúri József alsózempléni esperes mellé segédlelkésznek. A megélhetésem már volt de még nagyon helyzetem volt amennyiben több mint 10 ezer csehszlovák korona adósság volt a hátam megett. 1934. április 1 én a beregszászi gyülekezet hívott haza segédlelkésznek. Itt kezdődött sorsom jobbrafordulása. A beregszászi segédlelkészi fizetés minden sok munka mellett is oly fényes volt amely lehetővé tette anyagi ügyeim rendezését. Ezt meg is tettem. Az a 2 és 1/2 év amit beregszászban töltöttem mint segédlelkész mindig örömmel fog letölteni.

1937. február 15 én a nagykövesdi gyülekezet hívott meg lekipásztoraúl és ekkor elérkeztem a kitűzött célomhoz. Gyülkezeti lekipásztor lettem. Azóta itt élek e kicsiny gyülekezetben. Jóban roszban egy vagyok velük. Sokszor nem értenek meg, sokszor elfog a keserűség a meg nem értés miatt de végzem Istentől reám bízott munkámat Istenelőtti felelőséggel és becsületesen. Megszerveztem a vasárnapi iskolát. Megalakítottam a leányegyletet és ifjúsági egyesületet. Rendszeres tettem a házi istentiszteleteket és rendezek vallásos estéket és minden szinelőadást az ifjúsággal. 1937. május 18 án nőül vettem Cseh Elza Erzsébetet Kassán esküdtünk és Gönczi Gábor kassai lelkész esketett össze bennünket. Azóta itt élünk együtt jóban és roszban. A gyülekezetem 610 lélek őszinte becsületes nép csak mint általában minden helyen gyanakvó. Ebből származik aztán néha nézeteltérés is. Iskolaszéki elnök vagyok aztán levante egyesületi elnök Hangya Fogyasztási elnök és könyvelő, iskolán kívüli népművelődési előadó, Magyar Élet Pártjának helyi elnöke, községi képviselőtestületi tag, vármegyei mezőgazdasági tag. Tehát elfoglaltságom elég nagy de mindezt végzem mert ezzel szolgálom lefelől Istennek, házamnak és református anyaszentegyházamnak. Istennek segítségével végezni is fogom ameddig a Mindenható Isten erre erőt és égességet is ad.

NagyKövesd. 1943. november 10.

NAGYRÁSKA

Sásvári János 1585 – 1590

Kassai Leőke János 1606 – 1609

Szokoly Márton 1619

Ináncsi István 16204

Szentmiklósi János 1621 – 1623

Karosi Mátyás 1625

Ujlaki Péter 1651

Kazinci Gábor 1725 – 1729 körül

Túróczy Gábor 1753 – 1770

Felesége Bedő Anna, házasságot kötöttek 1755-ben.

Gyermekeik:

János. 1760. március 4.

Mária. 1763.

Borbála. 1767. február 24.

Molnár István 1770 – 1772

Gyermekeik:

Klára. ? – 1771. március 14. Házasságot kötött Fekete Pállal 1770-ben.

Pataki István 1772 – 1776

Göntzi Mihály 1776 – 1777

Albert József 1777 – 1783

Győri Mihály 1783 – 1789

Gyermekek:

Klára. 1784. december 22.

Bents István (abarái beszolgáló lelkész) 1789 – 1792

Nagy György 1792 – 1794

Kása Dániel 1794 – 1796

Gyermekeik:

Debóra. 1795. április 20.

József. ? – 1794. december 23.

Mellétei Barna József 1796 – 1800

Felesége Dezső Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1797. május.

Eszter. 1798. november. – 1800. január 3.

Balóczy Ferenc 1800 – 1805

Felesége Hertzeg Ilona.

Gyermekeik:

Gábor. 1800. november 24.

Blohányi Imre 1805 – 1806

Sebő Sámuel 1805 – 1807. április 22.

Felesége Kónya Erzsébet.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1806. október 21.

Elhunyt 36 éves korában.

Diós Dániel 1807 – 1808

Balogh Ferenc 1808 – 1812

Felesége Galgótzai Mária.

Gyermekeik:

Pálma. ?

Pál. ?

Koronthy / Kurovszky/ Pál 1812 – 1815

Felesége Győry Klára, elhunyt 1814. március 3.

Gyermekeik:

Sámuel. 1814. január 30. – március 30.

Eperjessy János 1815 – 1820

Felesége Révész Julianna.

Gyermekeik:

Mária. ?

Károly. 1816. szeptember 18.

Müller (Myller) Gábor 1820 – 1845

Felesége Árvay Terézia.

Gyermekeik:

Dániel. 1818. – 1833. december 9.

János. 1827. október 22.

Rásky András 1845 – 1848

Felesége Helmetzi Mária.

Gyermekeik:

? 1846. március 3.

Persenszky János 1848 – 1856

Felesége Stépán Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Mária. 1849. március 22

Lajos. 1851. május 28.

Zsuzsanna. 1854. április 11.

Kálmán. 1856. január 26.

Gonda Péter 1856. május – 1856. december 31.

Elhunyt 46 éves korában.

Szkárosy József (abarái beszolgáló lelkész) 1856 – 1857

Elek Sándor 1857 – 1863

Felesége Szenczi Erzsébet.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1858. december 25.

Mária. 1861. április 21.

Géza, Sándor. 1863. február 2.

Kiss József 1863 – 1868

Felesége Jászay Erzsébet.

Gyermekeik:

Babarék Dániel 1868 – 1901. május 2.

Felesége Pál Erzsébet.

Gyermekeik:

Margit. 1869. augusztus 12.

Erzsébet. 1871. február 17. – 1872. november 21.

Ilona. 1872. augusztus 1. – november 28.

Erzsébet. 1874. február 20. Házasságot kötött Péter Mihály kisazari h. lelkésszel 1893. november 7-én. Szülei: Péter Mihály és Hudák Mária.

Dezső. 1876. február 27.

Gyula. 1878. január 8. – január 11.

Etelka. 1879. június 21. – 1886. április 13.

Zoltán. 1886. június 25.

Vilma. 1889. október 22.

Elhunyt 62 évesen.

Péter Mihály (s. lelkész) 1890 – 1892

Felesége Babaré Erzsébet, házasságot kötöttek 1893. november 7-én.

Horkay Bertalan (abarái beszolgáló lelkész) 1901 – 1902

Sztankovics Lajos 1903 – 1924. december 30.

Felesége Farkas Erzsébet.

Gyermekeik:

Gyula? ? – 1925. szeptember 14.

Margit. Házasságot kötött Rozgonyi János tanítóval 1914. február 25-én.

Elhunyt 78 éves korában.

Dobos Sándor (s. lelkész) 1922 – 1924

Felesége Tóth Julianna.

Gyermekeik:

Julianna. 1923. április 24.

Király Péter (málcai beszolgáló lelkész) 1925

Szabó Sándor 1925 – 1934

Felesége Ujj Jolán.

Gyermekeik:

Kereszteletlenül meghalt leány. 1930. október 28.

Szakai László (kisiráskai beszolgáló lelkész) 1934 – 1935

Kalitza Dénes 1935 –

Felesége Harsányi Emma.

Gyermekeik:

Ilona, Margit. 1937. április 9.

Sándor, András. 1940. április 24.

Dénes, Géza. 1941. március 30.¹³⁸

---

138 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nagyráska. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházke-
rület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített,
javított kiadás. 2017. H33. Nagyráska.

Kalitza Dénes önéletrajza

1905. november 11-én születtem a Komárom megyei Ekel községben, hol édesapám községi jegyző volt. Édesapám: Kalitza Sándor, édesanyám Fogthüü Margit, mind a ketten régi Komárom megyei nemesi családok tagjai. Szüleim házasesetét az Isten 5 fiú gyermekkel áldotta meg, akik közül én voltam a negyedik.

Az élet szenvedéseit, már kicsiny gyermekkoromban megismertem. Ugyanis 5 esztendőskoromban olyan súlyos vesebajt kaptam, hogy az orvosok végkép lemondtak rólam. De miután az élet könyvében más volt felőlem megírva, s miután az Istennek még célja volt az én gyarló életemmel, amikor mindenki a halálot várta Ő csodát tett és egy nem várt napon a súlyos betegség megfordult rajtam s szüleim örömrre meggyógyultam.

A közel 2 esztendeig tartó betegségem miatt az elemi iskolai tanulmányaimat csak 8 esztendőskoromban kezddhettem meg. Elemi iskolai tanulmányaim elvégzése után 1918. szeptemberében beiratkoztam a komáromi szt. Benedek rendi kath. főgimnáziumba. Néhány hónap múlva bekövetkezett a világháborút követő nagy összeomlás, majd a csehek bejövetele. Édesapámat, aki a világháborút végig küzdötte a különböző frontokon, mint községi jegyzőt a csehszlovák hatóságok, tekintettel erős magyar meggyőződésére nem vették át. Nagy családjával néhány koronás nyugdíjra kárhoztatták. Ennek következtében az én, valamint testvéreimnek a további tanulása anyagi szempontból nagy nehézségekbe ütközött. Szüleim nehéz anyagi helyzetén mi gyermekek igyekeztünk segíteni azáltal, hogy a nyári vakációt nem pihenéssel és szórakozással töltöttük mint általában a diákok, hanem a mintegy 2 holdnyi szőlő és gyümölcsös kertünket mi munkáltuk be, sőt ennek bemunkálása után még napszámot is vállaltunk a községben.

1921-ben édesapám a „Magyar Nemzeti Párt” komáromi szervezetének a titkára lesz, havi 700 koronás fizetéssel. Ettől kezdve anyagi helyzetünk könnyebbé válik, de még mindig sokat kell küzdeni, s dolgozni szüleinknek, hogy 5 fiú gyermeket ki tudjanak taníttatni. 1926. június 8-án a komáromi szt. Benedek rendi kath. főgimnáziumban érettségi vizsgát tettem elégséges eredménnyel.

Nyolc esztendő tanulásának és küzdelmének a gyümölcse immár a kezemben van. De a lelki szemeim előtt ott lebeg a nagy és nyugtalanító kérdőjel, milyen pályára lépjek? Ugyanis Csehszlovákiában a magyar ifjúságnak a pályaválasztása és elhelyezkedése nem volt valami könnyű. Különösen nem volt könnyű az elhelyezkedése annak az ifjúnak – mint nekem is– akinek az édesapja a „Magyar Nemzeti Párt” titkára volt.

Többféle pályára gondoltam. Gondoltam: tanítói, jogi és orvosi pályára. A lelkészi pályára azonban egyáltalában nem gondoltam. A tanítói pályára azért gondolta, miután egy esztendőskurzus elvégzése után kenyér lett volna a kezemben. Azonban erről édesapám lebeszélte, miután két bátyám már a tanítói pályára lépett. A jogi pályára azért szerettem volna menni, hogy továbbra is együtt lehessen két legkedvesebb bátyámmal, akik a prágai jogi fakultásra iratkoztak be. Orvosi pályára pedig azért vágytam, mert az orvosi dolgok mindig nagyon érdekelték. Azonban szüleimnek nehéz anyagi helyzete nem engedte meg, hogy a jogi vagy orvosi pályára lépjek, mert ezen tanulmányok elvégzése akkor Prágában vagy Pozsonyban nagy költséggel járt volna.

Így tehát a lelkészi pályára léptem, melyre egyáltalában nem gondoltam. Ugyanis édesapám a losonci theológia igazgatósága által részemre tanulmányi segélyt eszközölt ki, minek

következtében 1926. októberében a losonci ref. teológiára beiratkoztam. Őszintén megvallva nem meggyőződésből léptem erre a pályára. Ezt talán annak tulajdonítom, hogy abban az időben a hittan oktatás lelkileg nem volt olyan elmélyítő, hogy az ifjúság vágyát és érdeklődését a teológiai dolgok iránt felkeltette volna.

Mint teológus szorgalmasan tanultam az előírt anyagot és tiszta életet éltem. A barátaim körében szívesen elszórakoztam, s ha alkalmam és mód volt rá szívesen el is poharazgattam, de a mértékletesség és a teológushoz illő magaviseletet mindig betartottam.

Harmad éves teológus koromban már úgy éreztem, nem bántam meg, hogy a lelkészi pályára léptem. Ezt a lelki szabadulást Isten után nagymértékben Sörös Bélának a losonci teológia nagytiszteletű igazgató urának köszönhetem. Az Ő lelkészi egyénisége, nagy tudása és még hite az élő Istenben, évről-évre mind jobban és jobban megláttatta velem a lelkészi pálya szépségét, valláserkölcsi, szociális és kulturális fontosságát, akkor kisebbségi sorsban élő magyar népünk számára. Theológiai tanulmányaimat a rendes időben sajnos nem végezhettem el, mert abban megakadályozott súlyos betegségem. IV. éves teológus koromban ugyanis a karácsonyi legáció alkalmával 8-10 km-t kellett gyalogolnom erős hóviharban, amikor is annyira átfáztam, hogy tüdő és mellhártya gyulladásban súlyosan megbetegedtem. Súlyos betegségem több mint fél évig tartott ami a nyolcadik szemeszter elvégzésében és a kápláni vizsga letételében megakadályozott.

Amikor betegségemből az Isten segítségével felépültem, a komáromi egyházmegye akkori esperese Ntű. Gyalókay László káplán hiány miatt Deákiba helyezett s. lelkésznek Ntű. Tóth Kálmán tiszteletbeli esperes mellé. Áldott emlékű principálisom rövidesen elhalálozván az esperes engem bízott meg a helyettes lelkészi teendőik végzésével. Deákiban épen, egy esztendő töltöttem el, először mint káplán, majd mint helyettes lelkész. Itt nagyon sok tapasztalatot szereztem a lelkészi pálya gyakorlati [...] aminek később igen nagy hasznát vettem.

1931. október 1-én Deákiból tényleges katonai szolgálatra vonulta be Prágába az 1-es számú huszár ezredhez. Innen később áthelyeztek Pozsonyba az egészségügyi csapattesthez. A kiszabott szolgálati időt, mint rendes közlegény szerencsésen kiszolgáltam. A katonai életben is gazdagodtam tapasztalatokban. Többek között megtapasztaltam azt, hogy szociális, valamint vallási szempontból a legénységre jó nevelői hatást gyakorol a lelkésznek közöttük való jelenléte. Amikor látják, hogy a katonai élet fáradalmait és sok nehézségeit a közöttük lévő lelkész zúgolódás nélkül elviseli rájuk nézve is könnyebbé válik a katonai élet terheinek a viselése. Továbbá fékezik magukat a káromló és ocsmány szavak használatában.

Miután katonai szolgálatomnak eleget téve leszereltem, 1932 márciusában visszamentem a losonci teológiára a betegségem miatt félbehagyott 8. szemeszter elvégzésére. Miután a 8. szemeszter tantárgyaiból szerencsésen lekollokváltam és az abszolutóriumot megszereztem 1932. június 23-án az I. lelkészképesítő vizsgát jó eredménnyel letéve, megszereztem a kápláni oklevelet.

A komáromi egyházmegye esperese 1932. július 1-i hatájjal, mint segédlelkészt Negyedre helyezett Ntű. Sándor Benő akkori negyedi lelkész mellé. Állásomat azonban csak augusztus 1-én foglalhattam el, miután egy hónapos katonai fegyvergyakorlatra kellett bevonulnom.

Mint segédlelkész Negyeden 2 és 8 hónapot szolgáltam az apostoli lelkületű Sándor Benő principálisom mellett. Tőle nagyon sokat tanultam, úgy elméleti mint gyakorlati téren. Az ő küzdelmes élete, és mélységes hite is Krisztus nyomdokain haladó lelkészi egyénisége nagyszerű példa volt számomra annak a megtapasztalására, hogy a lelkipásztori élet sokszor nehéz kereszt-

jét és a gyülekezeti tagok sokszor jogtalan és alaptalan bántalmazásait, sérelmeit, hogyan lehet elviselni megbocsátani tudó krisztusi lelkülettel. Az ő áldott emléke élni fog szívemben és áldom őt még haló poraiban is.

Negyedi szolgálatomat két ízben megszakítottam. Ugyanis az esperes rendelkezése folytán 1934 április havában Ógyallára kerültem helyettes lelkésznek. Az itteni szolgálatom bevégzése után maga mellé vett káplánnak Búcsra. Cirka 2 hónapi Búcsón való káplánoskodásom után a negyedi lelkész kérelmére visszakerültem Negyedre. Közben 1934. június 23-án Losoncon letettem a II. lelkészképesítő vizsgát jó eredménnyel.

Negyedről 1935. április 28.-án a felsőzempléni egyházmegyében lévő Nagyráskára kerültem, pályázat folytán történt választás útján rendes lelkésznek. Negyedről Nagyráskáig, a komáromi egyházmegyétől a felsőzempléni egyházmegyéig bizony nagy a távolság. Sem én a gyülekezetet nem ismertem, sem a nagyráskai gyülekezet engem nem látott és nem hallott soha és hogy mégis egyhangúlag megválasztott a gyülekezet én pedig kész voltam olyan messziről rokonaim, ismerősem köréből eljönni, ezt csak úgy tudom megérteni, hogy a sorsomat intéző Isten akarata hogy én nagyráskai lelkész legyek. – Tehát 1935. április 28.-án beiktattattam a nagyráskai ref. eklézsiába rendes lelkésznek. Egyházi téren itt meglehetősen elhanyagolt állapotokat találtam. A templom rossz karban volt, vakolata teljesen lehullva, a zsalugáterek kikorhadva, egy kis harang szólt árván a toronyban. A templom körül virágoskert helyett dudvával, gazzal benőtt bozót. A templom kerítése ki-bedőlve. Hasonlóan nézett ki a paróchia és környéke is. Az iskola felszerelésével szintén nagy bajok voltak, ami miatt iskolákat a bezárás veszélye fenyegette. Bizony amikor az itteni siralmas állapotokat megláttam, nagyon lehangolódtam és elszomorodtam. Álmatlan éjszakákon sokszor felvetődött bennem a maró gondolat: minek is jöttem én ide? Nem jobb lett volna Negyedben maradnom, ahol áldott emlékü principálisom és a hívek annyira marasztaltak?

Ezek a marcangoló sötét gondolatokat ez után eloszlatta a hivatás tudata. Az Isten akarata, hogy a szeretett pátriából ide jöjjenek, tehát Neki célja és terve van itt velem. – Ez a tudat volt az, amely felrázott csalódás okozta letargiából és hozzá fogtam a munka végzéséhez.

A küldetés tudatától fűtött, önzetlen és lelkiismeretes munka meghozta várt gyümölcsét. Két küzdelmes esztendő leforgása alatt az egyház portáján minden ujja születt. Az egyházat sokszor szinte már a szűkmarkúságig takarékos hívek önkéntes adományaiból a templomot kívül, belül megrenováltuk. Két új harangot öntettünk, a templomot és parochiát szép vaskerítéssel körül vettük, a templom körül virágoskertet létesítettünk, az összes egyházi épületeket villanyvilágítással felszereltük, az iskolát elláttuk új modern, s világos ablakokkal, s a szükséges felszerelési eszközökkel. – Midezen építkezés és beruházás ötvenezer csehszlovák koronába került, amely 80%-ban a hívek önkéntes adományaiból folyt be.

De megújult a gyülekezet lelkileg is, aminek fényes bizonyossága az a tény, hogy a gyülekezeti életét évtizedek óta emésztő rákfenét a templomi székharcot, amely minden nemes lelki munkának és előre haladásnak a kerékkötője volt, sikerült közmegelegedésre véglegesen orvosolni. A templomi székharcokat végkép eltöröltük és a gyülekezeti tagokat kor szerint osztottuk be és helyzetük el a templomi székekben. Ma már a gyülekezetnek minden tagja belátja és megérti ennek helyes és jó voltát. Ha ezekre a tényekre gondolok, látom azt az isteni kezet, mely életem útját Nagyráskára irányította.

Közben megnősültem. 1936. július 1.-én feleségül vettem Gálszécsről Harsányi Emmát. Egy

7 gyermekes nyugalmazott tisztviselőnek Harsányi Gyulának hajadon leányát. Házasságomnál nem a vagyont a gazdagságot kerestem, hanem a kölcsönös szeretetet és a lelki harmóniát. Miután ezeket a követelményeket feleségemben megtaláltam, földi vagyon nélkül is megelégedett és boldog házastársi életet élünk. Családi életünket az Úr három gyermekkel áldotta meg. 1937. április 9-én született Ilonka leányunk, 1940. április 24-én született Sándor fiunk és 1941. március 30-án adta Isten Dénes fiunkat. Feleségem egyszerű, de nemes lelkű asszony akinek minden gondja, öröme és boldogsága a család.

A falusi papné munkás, áldozatos és a világi szórakozásokról lemondó életet, csak imádságos szívvel és evangéliumi lelkülettel lehet boldogan elviselni.

Ha életem eddigi történetén végig tekintek, meg kell látnom Istennek irántam való nagy kegyelmét és fellettem örködő gondviselő szeretetét. Ő mindig akkor volt hozzám a legközelebb, amikor a veszélyek és bűnös kísértések árai szorongatták lelkemet. Hálát adok a kegyelem Istenének, hogy engem az Ő szolgájává tett és addig is erőt adott nekem arra, hogy szeretett kálvinista magyar népemért és az anyaszentegyházért, bármily keveset is dolgozhattam és gyarló életemmel, szerény tudásommal szolgálatára lehettem.

Látom és érzem, hogy még sok munka és tennivaló vár reám, mert a lelkipásztor élete, örökös harc a sötétség hatalmaival.

Ezekben a mai vérzivataros időkben, amikor olyan bizonytalan a sorsunk, jövendők, kérem az Istent, hogy a mai vészes idők megpróbáltatásain segítse át szeretett Hazánkat, Anyaszentegyházunkat, s nekem, mint az Ő gyarló szolgájának adjon erőt arra, hogy még reám váró feladatokat elvégezhessem Anyaszentegyházam javára és Istenünk szent nevének dicsőségére.

Nagyráska 1943. szept. 22.

NAGYRŐCE

Emerici Benedek 1599 – 1600

Christan Imre 1608 – 1609¹³⁹

NAGYSZALÁNC

Tornai Pap Gáspár 1632 – 1639

Gál György 1725 – 1729 körül

Vincze András 1746 – 1760

Horváth István 1760 – 1770

Tőkés Zsigmond 1770 – 1772

---

139 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D86. Nagyróce.

Putnoki Mihály 1772 – 1779

Putnokról érkezett

Molnár András 1779 – 1781

Vámosújfaluból érkezett

Barczai János 1781 – 1783

Szomotorról érkezett

Szabó Sámuel 1783 – 1790

Füzérkajátáról érkezett

Dobokai Mihály 1791

Nagyrozvággyról érkezett

Sárádi István 1791 – 1792

Cselejből érkezett

Szentgyörgyi Csizmadia Gergely 1792 – 1805

Olaszliszkáról érkezett

Bodolai István 1806 – 1808

Hernádbúdról érkezett

Munkácsi Sütő Sámuel 1809 – 1848

Fügödről érkezett

Dobsza Sámuel 1848 – 1871

Kovács Sámuel 1871 – 1887

Idrányi Barna 1887 –¹⁴⁰

NAGYSZELMENC

Bogácsi Tamási Imre 1586 – 1588

Budai János 1588

Sárosi Gáspár 1590

Vállaji Bálint 1591

Komáromi S. György 1605

Ungvári György 1610

Tölcéki Benedek 1612

Kaposi B. István 1620

Tölcéki Benedek 1644

Némethy János 1725 – 1729?

Ujhelyi József 1700? – 1752?

Kazintzi András 1700? – 1752?

Németi István 1700? – 1752?

Medgyasszai /Medgyesi/ Mihály 1700? – 1752?

Pápai József 1700? – 1752?

---

140 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig–
Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A43. Nagyszalánc.

Csepregi István 1752 – 1762

Innen Vajkócra ment.

Göntzi Gábor 1762 – 1766?

Győry Imre 1766? – 1767

Győri János 1767? – 1773

Bornemissza Gábor 1773 – 1776, 1781. február – 1796. február.

Felesége Martzi Julianna.

Gyermekeik:

József. ? – 1774. augusztus 8.

Pál. 1792. január. – január 22.

Diószeghy Dániel 1776. február 8. – 1781. február.

Eszenyből jött.

Kalán János 1796. február – 1797. március.

Balotzy /Bakonyi/ Ferenc 1798, 1808 – 1812

Gálocsból jött.

Felesége Herzeg Klára.

Gyermekeik:

László. 1791. – 1798. szeptember 21.

Ferenc. 1810. június 10

Kása Dániel 1799. február – 1802

Tizsalamonból jött.

Szent-Mártonyi Pál 1802 – 1805. december 22.

Kisráskából jött.

Kövér Márton (adminisztrátor) 1805 – 1806

Hartsár /Harcvár/ György 1806 – 1808

Csapról jött.

Felesége Horvát Julianna.

Gyermekeik:

Joanna. 1807. június.

Balogh Ferenc 1812. február 17. – 1829. január.

Nagyráskáról jött.

Gyermekeik:

Pálma. Férje: Szöghi Kis Ferenc

Pál. Felesége: Kiss Julianna. Gyermekeik: Pálma. 1817. február 11., Ferenc. 1819. augusztus

29., Pál. 1823. szeptember 24., Julianna. 1827. szeptember 7.

Kováts János 1829. február 22. – 1831. június 8.

Putkahelmecről jött.

Felesége Szilasy Mária.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1830. május 28. – október 23.

Dániel. 1827. május 28. – 1931. március 24.

Varga Péter 1832. február 22. – 1841. március 1.

Csepelyről jött.

Felesége Szakács Zsuzsanna. Gesztyéjen született 1795-ben, elhunyt 1853. november 6-án.

Gyermekeik:

Károly. 1833. május 31. – 1934. november 12.

Pál. 1836. július 26. – július 27.

Margitay János (s. lelkész) 1841. április – 1842. január

Gyermekeik:

Gyula. ? – 1842. január 28.

Bánhorváti Sámuel 1842. február. – 1855. november 30.

Kisbáriból jött.

Felesége Szakács Zsuzsanna, Varga Péter özvegye. Gesztyéjen született 1795-ben, elhunyt 1853. november 6-án.

Gyermekeik:

Sámuel. 1825. – 1858. január 4.

Főző János 1844 – 1848

Sziránfalváról jött.

Felesége?

Gyermekeik:

László. 1827. – 1844. június 19.

Zsuzsanna. 1814.? – 1887. június 28. Házasságot kötött Szentimrey Józseffel.

Ifj. Pazar József (1855. december – 1857. február (h. lelkész) 1855. március – 1892. október 1.

Kisdobronyban született 1829-ben.

Felesége Remes Julianna, Hardicsán született 1828 körül, elhunyt 1892. december 4.

Gyermekeik:

József. 1853. Első felesége Kovács Etelka fiuk: Zoltán. Zoltán foglalkozása: hadtápbiztos százados. Ez a fiú méltatlan lett nagyapjához, mert házasságkötése alkalmával egyházunk kárára reverzalist adott. Pazar József második és felesége Szilva Mária.

Imre. 1856. február 2. – 1886. január 19.

Béla. 1859. október 27. – 1864. augusztus 1.

Mária. 1862. május 27. – 1864. július 18.

Kálmán. 1864. március 24.

Gyula. 1866. október 14. Fia, Pazar Andor sátoraljaújhelyi s. lelkész.

Ilona. 1871. december 15. Házasságot kötött Csontos Sándorral 1894. március 6-án. Második férje Kovács Elek.

Móré Elek (s. lelkész) 1892. december. – 1893. április.

Pazar Kálmán (s. lelkész) 1892, (h. lelkész) 1893. április – 1894. április.

Nagyszelmencen született 1864. március 24-én.

Felesége Elek Margit.

Gyermekeik: Gabriella. Házasságot kötött Besztercebányai Bélával.

Elhunyt 1902-ben Kőrösfőn.

Kozma József 1894 – 1903. július.

Felesége Kövér Jolán.
Gyermekeik:
Ilona, Jolán.

Sallay Gyula 1904. augusztus 15 – 1937. október 1.

1874-ben született Bodrogkeresztúron.

Apja Sallay Sándor, Tolcsván született 1838. augusztus 21-én, elhunyt 1921. július 13-án.
Második felesége özv. Bernáth Lászlóné Kovács Ilona, Nyírgyulajon született 1870, elhunyt 1932. december 19-én.

Elhunyt Ungváron 1942 augusztusában.

Bellágh Barna 1938. április 1. –

Losoncon született 1906. február 8.

Felesége Mikler Vilma, Lipótújváron született 1913. április 13. Házasságot kötöttek 1934. szeptember 15-én.

Gyermekek:

Barna, Zoltán. 1935. augusztus 24.

György, András. 1939. augusztus 14.

Zsuzsanna, Dalma. 1942. április 17.¹⁴¹

Bellágh Barna önéletrajza

Családi keret, előzmények

Jómódú protestáns családból származtam. Édesapám Bellágh Lajos a legősibb losonci kereskedő cég tulajdonosa volt. A nagyapám Bellágh András által 1845-ban alapított cég édesapám szakszerű vezetése alatt Losonc vidékének legközkedveltebb és legmegbízhatóbb vásárlóhelyévé fejlődött, ahol a közönség minden vásárlói igényét megalégedéssel elégíthette ki. Édesapám a vas, fűszer és csemege szakma terén egyaránt biztosítani tudata a legnagyobb versenyképességet még a zsidóság fokozatosan tért hódító üzleti feltörekvéseivel szemben is. A puritán szellemben vehetett tisztességes üzleti tevékenység tisztességes hasznot, vagyont, a családi névnek tekintélyt, elismerést és fényt hozott. Édesapám Losonc város társadalmának számottevő és megbecsült személye lett. Tagja a városi tanácsnak. A neve ott szerepel minden városi társadalmi egyesületnek a vezetőségében. Különösen szívügynek tekintti a Losonci Magyar Dalegylet irányítását, melynek hosszú éveken keresztül igazgatója és hős-tenor énekese. Szerelmese az éneknek, zenének. Egykoru újságcikkek szereplései után gyönyörű lírai tenorját dicsérik és „Nógrádmegye Csalogánya” elismerő címmel illetik. Elképzelhető, hogy Losonc őslakos polgári társadalmának közkedvelt alakjává válik. Ezt azonban nem gátolja abban, hogy elsősorban a munkának és egyre terebélyesedő családjának éljen. Abban az időben nincs háborús gond, nincsenek gazdasági nehézségek.

141 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nagyszelmenc. Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F31. Nagyszelmenc.

A millenárium körüli aranykor még java idejét tölti, -de a nagy család akkor is csak fokozottabb lelki és anyagi kötelezettséget hárított e családfenntartó apára. A szintén polgári családból származott édesanyám: szül. Mieska Matild igazi hitves és önfeláldozó jó anyaként osztozott a családfenntartó apa gondjaiban.

A gyermekkor

Amikor 1906. február 8-án Losoncon megszülettem, már öt élő testvér állta körül bölcsőmet. Andor, Katalin, Lajos, Dalma, Imre testvéreim előztek meg és utánam még a tőlem két évvel fiatalabb Matild húgom következett és zárta be a szép sort. Gyermekéveim a játszi gondatlan vidámság jegyében folytak. Ha lehet így mondani, én voltam a Liebling. Különösen édesanyám kedvence. A jómódtól megengedett legválogatottabb gyermeki élvezetek jutottak osztályrészemül. Játékok özöne vett körül. Kényeztetett gyermek voltam. De arra is jól emlékszem, hogy mint ezek ellenére elkapatott nem voltam. Volt bennem valami velemszületett komolyság, mely megfékezett a szertelen elbizakodottságtól. Lehet, hogy ez azért is volt, mert fizikailag gyenge voltam. Négy éves koromban tüdőgyulladásra is átestem és sokáig kellett csontcukrot szopogatnom, hogy megerősödjem. Egy szomorú szeptember eleji napon 1911-ben gyermeki szívemnek első megdöböntő élményét szenvedtem, amikor édesapám kihűlt tetemét koporsóba helyezték. Valahogyan éppen ennél a legfájdalmasabb családi szertartásnál nyitottam hivatlanul a halottas szobába. Akkor ugyan még nem tudtam átérezni ennek a halálesetnek jövődönket kedvezőtlenül befolyásoló jelentőségét, csak pillanatnyilag ütötte meg gyermeki agyamat valami megnevezhetetlen tudatalatti fájó képzet. Később aztán diákéveim során döbbsentem rá mind világosabban arra, hogy édesapám korai halála indította meg családjunk gondokban őrlődő fokozatos elszegényedésének folyamatát. Édesanyán hét, nagyrészt kis gyermekével magára maradt. És ugyanakkor reá testálódott, a johirű nagy üzlet vezetése is. Most azután Ő igazán megmutatta, hogy mire képes egy asszony a családjáért. Átvette az elvesztett apai tekintély fegyelmező feladatát, végezte a gyermeknevelés bajlódásainak sokszor idegölő hivatását, példátlan rendben teljesítette háztartási és háziasszonyi kötelességeit s ugyanekkor és ezzel párhuzamosan a családfenntartó tisztét is maradék nélkül igyekezett betölteni, vagy nagy veszendőségel, gonddal, bajjal, felelősséggel vezette az üzletet is, hogy megtartsa a régi anyagi nivót és biztosítsa a család régi jómódjának halványuló tekintélyét. Könnyen meg lehet érteni, hogy a sokszoros feladat terhét nem bírhatta sokáig a mégis csak gyenge asszonyi szív és kéz. Sikerült ugyan meg évekig biztosítani ilyen megfeszített munkával a család régi anyagi jólétének legalább látszat szerinti fenntartását, de később már mind gyakrabban kezdtek jelentkezni a süllýedés kétségbevonhatatlan jelei. Az üzletvezetők és segédek mind gyakrabban váltogatták egymást, mert a nem teljesen szakértői asszonyi vezetés égiszé alatt az üzleti alkalmazottak nem egyszer visszaélést követtek el. Áruk sikkadtak el, pénzek kerültek lelkiismeretlen kezekbe és az elszámolatlan számlák egyre szaporodtak. Ebben az időben édesanyám egyetlen reménységét legidősebb gyermekében, Andor bátyámban látta, aki a gráci felsőkereskedelmi akadémián tanult azzal az apai meghagyással, hogy az üzletet kellő szakképzettség birtokában ő fogja átvenni.-

Hogy a magam életére visszatérjek, közben én is egyre cseperedtem. Eljött az ideje, hogy kezembe vegyem a palavesszőt. Nem tudom miért, de nem a losonci református, hanem az állami népiskolába íratott be édesanyám. Megilletődve ültem le az iskola padjába. Később aztán mind

jobban meg kellett szoknom, hogy már kötelességeim is vannak és nem csak játszásból áll az élet. A hittanórákon lassan megismerkedtem a bibliai történetekkel is és jól emlékszem arra a gyermeki édes érzés-hangulatra, melyet az „Ím bėjöttünk nagy örömmel” kezdetű ének tanulása és énekelgetése keltett bennem. Nagy kár, hogy az akkori hitoktató kántor ur vasfegyelmet tartó kíméletlen zordsága elfojtotta bennem és tanulóársaimban azt a lelki melegséget, amely a szépséges bibliai történetekkel és énekekkel való foglalkozás nyomán felizzani készült lelkünkben. Komolyabb vallásos érzésről sokáig nem lehetett szó.

Diák-évek

Még akkor sem, amikor a gimnázium osztályait jártam és lelkipásztor oktatott hitünk igazságaira. A leckék feladásából és elmondásából állott ez a hitoktatás a lelkiségre való nevelés legcsekélyebb törekvése nélkül. A konfirmáció is minden lelki emóció nélküli vizsga maradt, amiből csak az új bársony ruhámra emlékszem, és arra a félelmes szorongásra, mely minden vizsgát meg szokott előzni. Az egyházzal jóformán semmi lelki kapcsolatot nem éreztem, csupán majd csak azt a külső kényszerű kapcsolatot, hogy minden vasárnap parancsszóra templomba kellett járnom. Az a kapcsolat csak a sudár tornyu kakasos templomra, de nem az egyház lelki közösségére irányította figyelmet. Külömben akadt akkor más is, ami sokkal jobban lekötötte érdeklődésemet. Akkori legfőbb ügyem, sőt; igazán szívügyem a cserkészlet lett. Amit nem találtam meg a hittanórákon és az iskolában, azt látni véltem a cserkészlet nemes emberi ideáljaiban. Éltem-haltam a cserkészmunkáért. Egész délutánokat töltöttem el a cserkészotthonban jó pajtásaim között, az önnevelés és nemes szórakozás óráit élvezve. Vagy kint gyakorlatoztunk a réteken testünket edzve, szabadtéri játékok vidámságában kacarászva. Legnagyobb boldogságom pedig az volt, ha a környező erdőkben, berkekben a hadijátékok izgalmát fesztette idegeinket, vagy még inkább, ha lesátorozás után a táború hangulatos lángja perzselte arcunkat és ujjongva csendültek ajkunkról a cserkészszóták. Külön felejthetetlen élmény volt számomra minden nyári vakációban a nagytáborozás. A Magas Táttra, a Balaton, Vihnye, Kálnó, Zólyombrézó fenyves-völgyes vagy lapályos tájai feledhetetlenül szívembe véstek a táborozások édes-vidám, gyönyörű emlékeit.

Mínt hogy a cserkész-élet foglalta le majd minden időmet és foglalkoztatta majd minden, gondolatomat, ezért megmagyarázható, ha meg nem is okolható, hogy iskolai kötelességeimet szerfelett elhanyagoltam, aminek következménye aztán az lett, hogy édesanyámat a mind gyakrabban érkező intőkkel szomorítottam. Jóformán csak az iskolában futottam át hirtelenében a feladott lecke anyagot és még most is borsódzik a hátam a drukkolások naponkénti izgalmatól, melyket a felelések alkalmával az iskolapadban átszenvedtem.

Röviden vissza kell térnem a családunk életében bekövetkezett újabb tragikus fordulatra. A gimnázium hatodik osztályát jártam, amikor egy kora tavaszi napon édesanyám halálos betegségbe esett. Ekkor már negyedik évét éltük a cseh megszállásnak. Mint fentebb említettem, édesanyám az üzletvezetés és család-fenntartás kettős gondjának terhét már nem bírta. A kereskedelmi akadémiát végzett Andor bátyám az üzletvezetéshez gyakorlati érzékkel nem rendelkezett. Az ügyesség és kellő leleményesség nem volt sajátja. Az üzlet emiatt a tönk szélére jutott, úgy hogy hamarosan megfelelő üzlettárs után kellek nézni, aki ügyességgel, szakképzettséggel és megfelelő tőkével megmentse a régi neves céget a teljes csődbejutástól. Szerencsétlen választás

folytán azonban olyan lelkiismeretlen üzletemberrel társult édesanyám, aki lassan de fokozatosan minden hasznot a saját zsebébe vándorolhatott. Ezt a lelketlen kisemmizést és családknak ennek következtében beállott súlyos anyagi leromlását, a régi fény és jólét teljes elvesztését már nem bírta elviselni édesanyám áldozatos jó szíve. Ágynak esett. 13 napig injekcióval éltette a kezelő orvos, míg az izgalmaktól hosszú élteken át megviselt jó anyai szív megszűnt dobogni. Soha nem felejttem el azt a megrendítő jelenetet, amikor az utolsó pillanatban végső búcsút vetünk tőle. Tizenhat éves kamasz fejjel teljes árvaságra jutottam. Nagy isteni gondviselés, hogy legidősebb Kató nővérem vette át szerető gonddal családi életünk istápolását. Az ő mélyen vallásos lelkületű, háztartási rendszeretete, körültekintő gondossága olyan felbecsülhetetlen értéket jelentettek szülők nélkül maradt testvéri közösségünkben, melyet eléggé meghálálni máig sem tudunk. Pedig nagyon nehéz idők voltak azok. Az egykor busásan áradó jövedelmi forrás, az üzlet végleg megszűnt. Az üzlethelyiséget és az összes raktárhelyiségeket bérbe kellett adnunk, hogy a tetemes közadók által megnyirbált csekélyke bérjövödelemből valahogyan tengessük szegényes életünket. Andor bátyám szerencsétlen házassága /egy lengyel nőt vett feleségül/, majd korai megrendítő halála csak növelte az amúgy is tengerré növekedett lelki és anyagi gondot. Imre bátyám kellő iskolázottság nélkül /tanulni nem akart/ élt otthon a családi együttesben, kereső munka vállalására nem mutatva semmi hajlandóságot. Lajos bátyám, aki szintén abba hagyta tanulmányait, legalább nem szégyelte kézbe fogni a munka szerszámaikat és autodidakta módon a cimerfestői szakmában gyakorolta magát. Ezzel az illegális iparral némi pénzt is keresett, majd megunva a nehéz anyagi viszonyokat és merészet gondolva kivándorolt Amerikába, hogy végleges boldogulásának alapjait végleg megvehesse. Azóta is ott él túl a nagy vizeken. Régebben éveken keresztül gyakran felkeresett leveleivel, melyekben jórészt a panasz és elégedetlenség szavai jutottak kifejezésre: a nagy világháború kitörése óta semmi hirt nem hallunk felőle. –Dalma nővérem és Matild húgom /javukra és elismerésükre legyen írva/ mindjárt; átértézték a saját boldogulásukkal szembeni kötelezettségüket és mindketten irodai szolgálatba léptek s ezáltal nemcsak saját ruházódásuk gondját tudták vállalni, hanem keresetükből a családi közös konyha költségeihez is hozzájárulhattak. –De nem így én, akinek egyelőre még semmi hasznát sem lehetett venni, aki bizony még nagyon sokáig kereset nélküli fogyató voltam. No, legalább azért tanultam úgy ahogy és mégis csak készültem a komoly önálló életre. Nagy nehezen leéretté szereztem olyan rettentő drukkok között, hogy ez az első és komoly izgalmas vizsga még most is gyakran szenvedésteljes éjszakai álomképekben kísért. –Erre az időre esik az első és majd végzetessé váló szerelem, mely hét hosszú évig tartotta fogva szívemet. Érdekes, hogy a kamasz-évek tovatűnő diákszerelmével nem volt alkalmam találkozni. Annál megrázóbb dinamizmusban tartotta lényemet ez a talán mégiscsak diákszerelmeből kiteljesedett nagy érzés, mely még kápláni szolgálatom állomáshelyére is elkísért. Az érettségi bankett után szívem hölgye természetesen megtiszteltetett a szokásos éjjeli zenével. Ettől kezdve nem volt nap, hogy ne találkoztunk volna egymással. Halálosan meg voltam győződve, hogy ő lesz a feleségem. Pedig ez még akkor nagyon messzire utaló gondolat volt.

Pályaválasztás. Theológus-évek

Az érettségi után a legboldogabb és legfelelőtlenebb nyári vakáció következett, társas kirándulásokkal, családi összejövetelekkel, válogatott szórakozásokkal. Persze már gondolkoznom is

illett volna a jövőm felől. Per tangentem gondolkoztam is. Dalma nővérem mindenáron azt szerette volna, ha az ének-művészi pályára lépek. Ugyanis a losonci közvélemény szerint olyan csodálatos erejű és széles skálájú énekhangom volt /bizonyára édesapámtól örököltem/, hogy második Carusót sejtettek bennem. Nekem azonban ennél sokkal kedvezőbb tervem volt az, hogy a gazdasági főiskolára iratkozzam be. Mindkét esetben azonban egyaránt sok pénzbe került volna taníttatásom, mellyel aligha tudtak volna megbirkózni szegényes anyagi viszonyok között élő testvéreim, nem szólva arról, hogy a cseh megszállás alatt lévő felvidéki városból sok nehézségbe ütközött volna anyaországi iskoláztatásom, mert a hivatalos cseh nyelv iránt semmi érzákelkel és hajlandósággal nem rendelkezve, a csehországi egyetemek nem jöhettek számításba. A pályaválasztás súlyos gondját aztán egyszerre eloszlatta az a hír, hogy a megszállott területen szervezkedett református egyház egyetemes konventje a lelkészi utánpótlás biztosítása céljából Sörös Béla losonci lelkész vezetése alatt theológiai szemináriumot létesít. Tekintve nehéz anyagi körülményeinket, minden hivatásvágy és különösebb lelki előkészülés nélkül kellett ragadnom a kínáló alkalmat és az 1925-ik év szeptemberében megnyíló theol. szeminárium igazgatójához beadtam felvételi kérelmemet. Ez álmegoldás volt a legolcsóbb, hiszen a családi otthontól el nem szakadva, helyben végezhettem tanulmányaimat. Egy előttem eleddig teljesen ismeretlen világba cseppentem bele s teológus lettem. De nem volt okom a megbánásra, mert pár hónap múlva már úgy éreztem, hogy megtaláltam életem rendeltetését. A theológia kiváló előadói, élükön a kivételes zsenialitású, hatalmas koncepciójú és megragadó lelki erővel rendelkező Sörös Béla theol. igazgatóval, mély benyomásokat hagyó előadásaikkal és tanításaikkal az Isten akarata szerint való igaz keresztyén életnek és tudománynak egyre több ajtaját nyitották fel előttem. A Szentírással való beható foglalkozás a krisztusi élet utjával ismertetett meg, a gyakorlati tárgyak tanulmányozása a lelkipásztori hivatás kiváltságáról adott eleven meggyőződést, az egyháztörténelem az Istent kereső és megtaláló nagy keresztyén személyiségek ragyogó életpéldáival buzdított az ősi szent hit követésére, míg a filozófia és dogmatika a gondolkozás logikai útján segített a református keresztyén élet, és tanigazságok megragadására és hívő értelemmel való öntudatos elfogadására. Ha most első éves theológus koromra visszaemlékezem, szinte csodálkoznom kell azon, hogy a lelki benyomások és ismeretek milyen hatalmas özönét vettem fel magamba rövid 10 hónap alatt. Hosszadalmas volna elmondani, hogy a theológián eltöltött négy év a keresztyén hitélet elmélyítésének és a lelkipásztori hivatástudat megerősödésének milyen áldott alkalom-sorozatát jelentette számomra. A kedvenc szaktárgyak élvezett hallgatása, a bibliaórák csendes áhítata, az önképzőköri és szemináriumi összejövetelek jótékony alkalmak, a legációk kedves emlékeket hagyó és gyakorlatra nevelő szolgálataik, a theológus viták öntudatfejlesztő pártharcai és szócsatái, az a lelki testvéri kapcsolat, mely az előadók és tanítványok között áldott és meleg hitközösséget tartott fenn stb, stb, –mind-mind lényegileg és elhatározóan hozzájárultak ahhoz, hogy hatalmasan megerősödjem az Isten szerint való belső emberben. –A kápláni vizsgát 1929. május 27-én tettem le jeles /1/ eredménnyel.- Sokszor még ma is hihetetlen előttem, hogy én: a gimnáziumban oly gyenge tanuló-diák, a főiskolán erős önfegyelmézzel párosuló vas szorgalommal az elsők közzé küzdöttem fel magam, az csak úgy történhetett, hogy Isten, kegyelméből komolyan fogtam fel azt az élethivatást, melyre akaratom ellenére Isten elválasztott.

Kápláni évek. Rozsnyó

És most már valóban sor is kerülhetett ennek a legszentebb hivatásnak a gyakorlására. A rozsnyói gyülekezetben kezdtem meg szolgálatomat 1929 július 1-én, mint helyettes segédlelkész. Élettapasztalatokkal még egyáltalán nem rendelkező ifjú Timótheusként teljesen önmagam jó lelkiismeretére, de emellett Isten bölcs vezetésére utalva kezdtem meg pályafutásomat: egy zilált állapotok között lévő, róm. kath. tengertől körülvelt kicsiny városi gyülekezet pásztorlását. Átesve az első rendkívüli lelkészi funkciók kezdeti elfogultságán, lassan beleszoktam az egyre szaporodó szolgálatok külső és belső rendjébe. Közben mind jobban kezdtem megismerni a pápista püspöki város arculatával, társadalmi, vallási és kulturális viszonyaival. Már az első hónapokban kezdtem érezni azt a többségi és hatalmi súlyt, mellyel a katolicizmus nyomakodott a városi közéletre s melyet csak részben tudott ellensúlyozni a lélekszámban tőlünk jóval erősebb testvér evangélikus egyház. Mi reformátusok 500 körüli lélekszámunkkal bizony elenyésző kisebbségben voltunk. Boldogan könyveltem el azonban, hogy hü lélekkel teljesített szolgálataim nyomán a templomlátogatás egyre növekvő tendenciát mutatott. Örömmel hirdetem az ígét a gyönyörű szép templom boltíve alatt összesereglett hívő nép előtt. Hála legyen a vezérlő Gondviselésnek, hogy három hónapi helyettes lelkészségem sokszori tanácsalanságában nem egyszer nyújtott értékes lelki támogatást özv. Réz Lászlóné lelkész-özvegy Úrasszony, aki különben étkezési ellátásomról is gondoskodott. Szeptemberben megnyíltak, az iskolák és a hat különböző iskolában megkezdett hitoktatás, mint új lelki-nevelői feladatkör nem kis gondot és elfoglaltságot jelentett. A munka megosztása szempontjából éppen a legjobbkor jött, hogy a gyülekezet októberre megválasztotta rendes lelkipásztorát Szőke István páskaházai lelkész theol. előadó személyében, aki első és egyben egyetlen principálisom lett. Benne a legjobb embert, igazi lelki atyámat és a legértékesebb tanítómestert ismertem meg, aki a gyakorlati lelkipásztori szolgálatban épügy, mint az élet egyéb területén felbecsülhetetlen jó tanácsokkal és útbaigazításokkal segítette Isten utján való előhaladásomat. -Most már, hogy ketten voltunk, nagy gyülekezeti munka kezdődött. Énekkari próbák, biblia-órák, leányköri összejövetelek, vasárnapi iskola, vallásos ünnepélyek rendezése, családlátogatás, emellett az istentiszteleti szolgálatok és vallástanítási munka töltötték ki időnket és foglalták el lelkünket. Pezsdült a gyülekezeti élet és éreztük, hogy fáradozásunk nem hiábavaló, mert még a mindenütt előforduló csalódások mellett is a lelki gyümölcsök szép ígéreteit szemlélhettük. A belső építés mellett a külső építéssel is igyekeztünk szolgálni a gyülekezet jövőndő céljait. A belmissziói munkák fokozottabb kifejlesztésének lehetővé tételére gyülekezeti otthont építettünk, mely drága lelki hajlékává lett egyháztársadalmi egyesületeinknek. Meg kell még említenem, hogy a gyülekezeti belmisszió összes munkágaiban, mint kizárólagos vezető sokszor hónapokon keresztül egymagám tevékenykedtem, mert principálisomat egy évben több cikluson át a losonci theol. szeminárium egyháztörténeti tanszékén kifejtett előadói szolgálata tartotta távol gyülekezetétől. A gyülekezeti munkáknak ez a kezeimre bízott önálló vezetése elmélyítette felelősségérzetemet és olyan sokoldalú gyakorlati érzéket, rátermettséget és nevelői prudenciát fejlesztett ki bennem a lelkek építése és Istenhez vezetése terén, melynek áldott hasznait máig is kamatoztathatom. Nem hallgathatom el azt sem, hogy rozsnyói kápláni éveim alaposan megtanítottak a kevéssel való megelégedés igazságára is, anyagi értelemben. Ugyanis a csehszlovák állam túl mostohán bánva a magyar ref. papsággal /nemzetpolitikai okokból/, velem sem tett kivételt és több mint

két éven keresztül nem utalta ki törvényesen megillető államsegélyemet. A rozsnyói egyháztól havonta midőssze 100 Kcs-ét kaptam helyi járandóság címén. Bizony ez az összeg csak zsebpénznek számíthatott és csak cigarettára volt elég. Otthonról csak nagy néha küldhették egy kis pénzmorzsalékat testvéreim. Ruházkodásra egyáltalán nem tellett. Nagy isteni kegyelem, hogy felejthetetlen principálisom kedves családjában e nehéz évek folyamán édes gyermekként találhattam meg és élvezhettem az életem fenntartását biztosító mindennapi kényeret. Soha nem felejthetem el az én drága Marcsu Néni Nagytiszteletű Asszonyom anyai gondoskodását és kitűnő főztjét, mellyel testsúlyomat akaratlanul is gyarapította. -Második kápláni évemben munkámat megsokasította a papi vizsgára való készülés. Sokszor éjjelente is tanultam és zibongott az agyam a sok tudománytól. Szorgalmam meg is hozta az eredményt, mert 1931. június 16-án jelesen /1/ sikerült átjutnom a papi vizsgán is. Most már választható segédlelkész lettem, de nem nagyon kíváncsotam el megszokott és megkedvelt városi szolgálati helyemről. Akkor még el sem tudtam volna képzelni magamat egy falusi paróchián. Ezért nem is pályáztam sehová. Bár a falusi gyülekezeti életbe is volt alkalmam bőven bepillantást nyerni, mert közel egy éven át sokat jártam vasárnaponként a páskaházai gyülekezetbe helyettes lelkészi szolgálatok teljesítése céljából. -A paróchus lelkészi elhelyezkedésem csak akkor kezdett szükségessé válni, mikor az első nagy losonci szerelemmel való megrázó szakításom okozta lassan hegyedő szív-sebek gyógyulása után felébredt és rohamosan kiteljesedett szívemben a második, most már életképesnek bizonyuló szerelem. Az 1932 június végén Kassán rendezett ifjúsági konferencián ismerkedtem meg Mikler Vilma kassai urleánnyal, Mikler Andor vasúti felügyelő és Czentner Berta szülők 19 éves hánvas arcú, temperamentumos leányával, akit rövidesen jegyesemmé tettem. Ettől kezdve principálisom megértő jóvoltából majd mindem, második vasárnap Kassára utaztam, hogy menyasszonyom édes közelségében szítsam szívemnek amúgy is magasan lobogó lángját. Természetes, hogy ezekután már mindketten türelmetlenül kerestük a házasságkötést lehetővé tevő elhelyezkedési alkalmat. De valahogyan éppen ebben az időben nem volt sehhol lelkészi állás üresedésben. Jöttek ugyan egyszer meghallgatni Ungnyarádból; a meghallgató presbitérium meglegedését is kifejezte és részükről célozgatás is történt megválasztásom komoly esélyeire, de, mint nagysokára értesültem, pár szavazattal elbuktam a választást. Ez különben egyáltalában nem bántott, mert semmi kedvem nem volt a Gömörben „sötét Ung”-nak nevezett messzi világba elvetődni. Óh ha tudtam volna akkor, hogy Isten csodálatos rendeléséből 6 év elmúltával mégis Ung földjén kellett letelepednem, ahol jólesően tapasztalom, hogy az oktalanul elhíresztelt sötétség inkább világosság! De Ungnyarád akkor már azért sem érdekelt, mert az akkori véleményem szerint jobb lehetőség kínálkozott az otthonos Gömörben.

A feledi szolgálat

A pásztor nélkül maradt és nagy lelki zavarok és belső ellentétek között sinylődő feledi gyülekezet tagjai érdeklődtek utánam. A gortvakisfaludi anyaegyházból Feledre helyezett lelkészi állás első lelkipásztorául hívott meg a feledi gyülekezet. Ez 1933 őszén történt. Tudtam, hogy rengeteg bajra, őrlő küzdelemre, az átkos templomi székharcból eredő villongások kellős közepébe kell mennem s ezen felül a lelkészlak építésének nehéz feladatát is vállalnom kell majd. De bíztam ifjújí erőmben s bevallhatom: legfőképpen házassulási szándékom is döntésre készítetett és ezért elfogadtam a meghívást. 1934 január első vasárnapján /7-én/ történt meg feledi beiktatá-

som. Ideiglenes lakásomat az ottani kántortanító testvér lakásának egyik szobájában rendeztem be, mely egyúttal irodám is volt. Mint szokták mondani: „a magam ura” lettem abban az értelemben, hogy önálló felelőséggel kellett megkezdenem egy szétzilált gyülekezet pásztorlását. De már munkám legkezdetén éreztem, hogy a „magam uraságával itt semmire sem mehetem, mert ebben a fenekestől felforgatott feledi zavarban csak az Isten uralma teremthet rendet. Éppen ezért ezt az Uralamat igyekeztem a rend és megbékélés eszközéül felhasználni. Évégből minden hitemtől és képességeimtől telhetőt elkövettem. Egy pár őslakos családot még sem sikerült megértésre bírnom. Ezek a családok a náluknál bizonyára sokkal méltóbb őseiktől örökölt templomi székjoghoz a gyülekezet nagy többségét alkotó, nagyrészt későbbi időben betelepülő nem nemes családok tiltakozása ellenére makacsul és a bevándorlottak iránt eltelt kibékíthetetlen gyűlölettel ragaszkodtak, jóllehet soha templomba nem jártak. Jó lelkiismeretem, a gyülekezeti lelki érdek, de az egyházmegyei hatóság törvényes rendelete sem engedhette meg meg, hogy ezeknek az értetlenségükben és gyűlöletükben elvakult és megbékélésre szívük keménysége folytán a legcsekélyebb mértékben sem hajlandó, üres nemesi gögjükben lelkileg megáporodott családoknak helyeslően bólintsak. Ez esetben a gyülekezet felemelkedettebben gondolkozó, hitben és áldozatban példát mutató, templombajáró zömét idegenítettem volna el egyházunktól. A lelki malomkövek közt őrlődve végre is vállalnom kellett a jóval kisebb veszteség lehetőségét, amely veszteség a sok eredménytelen békitő tárgyalás után be is következett azzal, hogy négy végleg megmakacsodott család egyházunkból kilépett. Ez az esemény ugyan előre látható volt, mégis nagy fájdalommal érintette a reám bizott lelkekért felelőséget érző lelkipásztori szívemet. Másrészt megnyugtatóan azonban az a tudat, hogy a gyülekezet életében most már tiszta helyzet állott elő, mert az évtizedes békétlenség méregfoga önmagától kiesett. Most már a békétlen elemek kiválásával és a felzaklatott szenvedélyek elcsitultával megindulhatott a lelki egységet kiművelő gyülekezeti munka /leánykör, énekkar, biblia-óra/ és most már elő lehetett készíteni a régen tervezett lelkészlak felépítését célzó mozgalom megszervezését is. Erre a célra megindultak az adakozások, elég szép sikerrel, de még egy teljes év telt el addig, míg az építkezést az egyház egyik megavult épületének gyökeres átépítése útján megkezdhattuk. Fiatal feleségemet, akivel két évi jegyesség után 1934. szept.15-én házasságot kötöttem, még csak egy bérelt, de nagyon kedves lakásba hozhattam és csak egy év múlva, akkor már Isten tetszéséből megsokasodva /Barna-Zoltán fiunk Feleden 1935. aug. 24-én született/ költözhettünk át az új és szép paróchiába. Az építkezés lebonyolításában fő segítségem volt egyházunk főgondnoka: Boross Zoltán járásbírósi elnök, aki meg nem lankadó és bámulatosan fiatalos agilitásával, tapasztalatokon nyugvó bölcs tudásával az egyháznak nem csak külső, de belső építésében is elévülhetetlenül értékes szolgálatokat tett. Hozzá és kedves családjához mindvégig a legbensőségesebb barátság eltéphetetlen kötelékei fűztek és fűznek még ma is. Hasonlóképpen kell megemlékeznem Dr. Batta Pál feledi ügyvéd úrról is, aki a feledi egyház presbitereként egyházépítő tevékenységeimet a leghathatósabb lelkesítéssel és kivételes személyes példaadásával támogatta s aki bizalmas atyai barátságával szintén kitüntetett. Milyen nagy isteni kegyelem, hogy a sokszor lelkileg elcsüggesztő gyülekezeti küzdelmekben, feleségem súlyos megbetegedésének és hosszadalmas gyógykezelésének következtében előállott családi gondjainkban soha meg nem hálalható együttérző testvéri segítséggel mellettünk állottak és pártfogolták ezek a nemes lelkű atyai barátok. Az Isten áldja meg őket érte!

A feledi anyaegyház nagy lelki gondokat adó pásztorlása mellett a gortvakisfaludi leányegyházban is építgettem a lelkeket igehirdetési és egyéb szolgálataim által sőt egy teljesen új munkamezőre is kiterjesztettem pásztori gondviselésemet, amikor Várgeden központtal faluról falura járva megszerveztem a szorványgondozás misszióját az 50 kilométeres körzetben katolikus tengerben szétszórt lelkileg elhanyagolt híveink között. A szorványokban lakó egyháztagokról nyilvántartást fektettem fel és minden hónapban postai értesítés útján a Várgedén megtartott istentiszteletre hívogattam őket. Ebben a munkában sok felejthetetlen élmény és sok tanulságos, tapasztalat gazdagította lelkemet. Az Isten ígéje után vágyó lelkek bizonyosságtevése nem egyszer csalt ki könnyeket szememből. Nem tudom, volt-e és van-e folytatója ennek a ref. egyházunk védelmét hivatott nagyon fontos missziói munkának? Kár volna végkép elveszni? annak a szétszórt maroknyi reformátusságnak.-

Szükséges megemlítenem, még, hogy Feleden, ezen a cseh megszálló hatóságoktól megrakott túl exponált járási székhelyen ingatagságot nem ismerő magyar szívvel nagyon nehéz volt betölteni az elkerülhetetlen állami közéleti szolgálatokat. Hatósági felhívásra kényszerültem ünnepi beszéd elmondására a csehszlovák köztársaság megalakulásának emléknapján, a köztársasági elnök születésnapján, anyák napján stb. Minden cseh állami ünnepen a templomba bevonuló csehszlovák tisztviselői kar, csendőrség és detektívek jelenlétében kényszerültem istentiszteletet tartani. Ezek voltak lelkipásztori pályám legnehezebb és legverejtékesebb szolgálatai. Boldog vagyok, hogy e verejtékes papi funkciók kapcsán Isten vezető Lelke mégis mindig megadta a stílusbeli kifejezési módot úgy, hogy magyar szívem érzéseinek megtartása és sértetlensége mellett a mondanivalóim se államellenesek, de hízelgők se legyenek. Mindemellett mégis nyilván tartott, állandóan ellenőrzött és megbízhatónak nem számított „honpolgár” voltam, különösen attól kezdve, hogy magyar kötelességből elvállaltam a Szlovéniai Magyar Kultur Egylet helyi egyesületének megalakítását. Ebbe az egyesületbe ifj. Dr. Boross Zoltán ügyvéd barátom lelkes titkári tevékenységének segítségével majd 200 magyar embert tömörítettem. Az egyesület a meg nem alkuvó magyar társadalom összefogó szerve lett, ápolója és ihletője a fertőzöttség nélküli magyar nemzeti művelődésnek, az édes magyar anyanyelv fenntartásának és fejlesztésének.

Bizonyára lelkipásztori munkám méltánylása volt az indítéka annak, hogy a gömöri Egyházmegye az egyik iskolalátogatói körzetben ottani népiskoláink hivatalos őrzésével bízott meg, amely megbízatásnak felelősséggel és lelkiismeretességgel igyekeztem eleget tenni két éven keresztül.- Bármilyen lelkem kedve szerint való volt az a munkatér melyen Feleden az egyház és a magyarság szolgálatában működtem s bármilyen jól éreztük, is magunkat a jó barátoktól körülvevett és a szeretet melegétől hevített feledi paróchián, mégis meg kellett barátkoznunk azzal a gondolattal, hogy a mind elviselhetetlenebbé váló anyagi viszonyaink miatt az államsegélyileg rendezetlen és nagyon gyenge helyi javadalmas nyújtó feledi lelkészi állást jobbal kell felcserélnem, hogy így családom megelhetését biztosíthassam.

A nagyszelmenci szolgálat

Elpályázásra ugyan nem nyilott alkalom, de az alkalmat maga az életsorssal rendelkező Isten hozta el, mikor értesítést nyertem arról, hogy a messzi ungmegyei Nagyszelmencről meghallgatni készülnek az ottani egyháztagok. A Nagyszelmencről nyugalomba vonult lelkész egyik rozsnyói származású egyházi kiségitő alkalmazottja /aki annakidején rozsnyói énekkarom egyik buzó

tagja volt/ hívta fel személyemre a lelkész nélkül maradt nagyszelmenciek kereső figyelmét. Valóban el is jött a küldöttség az egyik vasárnapon és meghallgatta igehirdetésemet, melynek eredményeként a nagyszelmenci lelkészi állásra 1937 novemberében egyhangúlag meghivattam.

A fájdalmas bucsuzást követő átköltözésemre azonban csak 1938 április 1-én került sor, mivel télvíz idején nem tehettem ki családomat az átköltözéssel amúgy is együtt járó tetézett gondoknak. Beiktatásom új állomáshelyemen április 10-én történt meg. Új arcok, új szokások közzé kerültem egy, a gömörítől lelkületben, gondolkozásban teljesen elütő magyar református nép vezetője lettem. Mindjárt az első napokban jótékony hatást gyakorolt rám ennek a népnek buzgó templomossága, a vasárnap szigorú megtartása. Viszont meglepett az igazi tiszteletből fakadó kedvességnek az a hiánya, melyet Feleden híveim részéről állandóan, szivemből őszinte elismerő hálát kiváltva, tapasztaltam. Csak egy kis külső különbség, mely azonban a lélek különbségére utal: Feleden mindenki megelőzött a köszönésben, míg itt mindenki tőlem várja a kalaplengetést. Ezt természetesen még máig is nehéz megszoknom. Másrészt azonban olyan lelki tulajdonságok csillantak fel előttem, melyek bőszes kárpótlást nyújtottak a feledi tapasztalatokkal szemben. Legfőképpen megvolt az egység és békesség, mely minden lelki munka és eredmény alapja és kiinduló pontja. Volt adakozási készség, mely nélkül nem lehet zavartalanul egyházat fenntartani és építeni. Volt tisztos megélhetést biztosító lelkészi javadalom, mely megszabadított a lelkészi tevékenységet kedvezőtlenül befolyásoló súlyos anyagi gondoktól. Vagyis Nagyszelmencen minden kellék adva volt ahhoz, hogy előkészíthessem és a megvalósuláshoz közel segíthessem azt a tervet, melyre a gyülekezet részéről, de Isten rendeléséből is elhivattam, hogy az idők viharaitól és a kellő gondozás hiánya miatt teljesen megroskadt nagyszelmenci templomot gyökeresen átépíttessék. 1938-at irtunk ekkor. A világpolitikai események sodrában izgalommal lestünk minden hirt. Éreztük, hogy évtizedes magyar reménységeink teljesedésének küszöbén állunk. Ebben a delejes szent magyar lázban templomépitésre nem gondolhattunk. Annál többet gondoltunk a szinte észveszejtő boldogsággal eltöltő nemzeti felszabadulásunk egyre bizonyosabbnak tetsző lehetőségére: Nagymagyarország felépülésére. Sok könnyes boldog imádságunk meghallgatásra talált. A nagy döntés megtörtént. A cseh csendőrök a faluból elpárolgott. A mámoros izgalom és öröm átszellemültségében éltünk. Piros-fehér-zöld zászlókat lengetett a szél. Drága színek, melyeket ilyen összetételben ezelőtt csak titokban nézhettünk, most fennen hirdették visszanyert szabadságunkat. November 10. Magyar honvédek! Lelkes üdvözlő beszédek, felejthetetlen fogadtatás. Hálaadó istentisztelet, Hymnus, Magyar Hiszekegy. Mind-mind kitörő lelkes megnyilatkozásai a bennünk feszülő mámoros érzéseknek. -Azután jött a lassú és fokozatos beilleszkedés az új, szabad magyar életbe. Milyen kár, hogy oly kevés ideig élvezhettük a béke és zavartalan fejlődés hónapjait. Visszajött ugyan Kárpátalja, Erdély egy része és Bácska is, megnagyobbodott újra édes Hazánk és pillanatnyilag úgy tetszett, mintha a jólét évei következnének. De nem! A vén Európa egén gyülekeztek a háború vészes fellegei. És ezek a fellegek hamarosan vérzivartart patakzottak és halál-orkánt zúdítottak az emberiségre. Négy év elmúltával ma is tombol, pusztít és országokat semmisít meg ez a történelemben példa nélkül álló isszonyatos vihar. Istennek legyen hála, hogy drága Hazánk még mindig sértetlenül állhat ebben a kétségbeesett világküzdelemben. Ezek a háborús nehéz esztendőek mindenesetre megtanítottak bennünket arra, hogy fokozott mértékben befelé fordítsuk lelkünk tekintetét. A világ nyomorúságai között csak Istenben nyugodhatik meg a szív. Lelkipásztori munkámat főként ez

a meggondolás irányította és hatotta át. Igehirdetés, leánykörti összejövetelek, ifjúsági egyesületi munka, biblia-órák, házi istentiszteletek, vasárnapi iskola, családlátogatás, hadigondozás mind azt a célt szolgálták, hogy a világ és élet jelenlegi nyomorúságaiból kiemelkedett lelkek Krisztusban keressék és találják meg legfőbb nyugalmaikat és egyedüli szabadulásukat. Az ilyen irányú és befelé fordulva Krisztushoz vezető lelkipunka Isten kegyelméből csodálatos gyümölcsöket termelt. Megszerveztük a gyülekezeti sajtó-szolgálatot, melynek eredményeként minden család minden hónapban kézhez kapja a Magyar Református Híradó gyülekezeti lapot, melynek lehetővé tételére a külön e célra eszközölt perselyezés bőséges, elegendő anyagi fedezetül szolgál. Az egyházi újságot ma már nélkülözhetetlen lelki ajándékként fogadják híveink. -Az ízléstelen és sok zavart okozó diktálás utáni éneklésről minden zökkenő nélkül térhettünk át az énekes könyvből való éneklés szép folyamatosságára. -És ami a legcsodálatosabb, a nagy világégés negyedik évében, amikor az életgondok soha nem tapasztalt mérvet öltöttek, a gyülekezet szinte hihetetlen áldozatkészséggel /önkéntes adományokból 25000 Pengő folyt be/ újjáépíttette és kibővítette megavult régi templomát. Amikor e sorokat írom, az Isten dicsőségét magasztaló és a lelkek áldozatkészségét hirdető ékes kivitelben megújított templom belsejében már a festők dolgoznak. A templom felszentelése Deo volente f. év október hó 24-én fog megtörténni kivételesen impozánsnak tervezett ünnepség keretében.

Röviden utalok még a családom életében történt öröndetes eseményekre. 1919 aug.14-én György András nevű második fiúgyermekünk született, míg 1942 apr. 17-én rég óhajtott reménységünk vált valóra, amikor Isten kegyelme kis leánykával áldotta meg házassági szövetségünket. Kis leányunknak a Szent Kereszttségben a Zsuzsanna Dalma nevet adtuk. -Mindhárom gyermeküket igyekszünk az Úr félelmében és az emberek előtti kedvességben fölnevelni.

Összefoglalás

Ha visszatekintek eddig megfutott lelkipásztori pályámra, lehetetlen meg nem látnom azt a nehémiási elhívottságot, mellyel isten engem, a gyarló igyekezett szolgát, a Szent Sion kőfalainak építésére küldött el. Az egyik kezemben a hit fegyvere, a másikban a vakolókanál építő munkaszerszáma. Igen, ez volt jellemzője eddigi szolgálatomnak Rozsnyón és Feleden csak úgy, mint itt Nagyszelmencen, talán csak az a különbség mutatkozik, hogy mostani szolgálati helyemen a hit kettős fegyverével kell vitézkednem: harcolok a gondjaimra bízott lelkek üdvösségéért és evangéliumi szent hitünk erős veretű pajszával védem ki az ultramontanizmus gyűlölködő szellemétől ösztökélt actio-chatolica részéről drága Szentegyházunkat ért igaztalan, testvérietlen és magyar Hazánk érdekeit is súroló fondorlatos támadásokat. Az elgondoltnál amúgy is bővebbre sikerült curriculum vitae keretében nem terjeszkedhetem ki a közelmúltban kultúrharcnak is beillő, helybeli felekezeti közötti együttélést megzavaró vallási feszültség ecsetelésére, mellyet felelőtlen türelmetlenséggel a túloldalról szítanak állandó és sötét elvakultsággal, -csak tapasztalataim alapuló jó lelkiismeretem és tiszta látásom szerint röviden annyit tartok szükségesnek megállapítani, hogy teljesen hiábavaló szalmacséplés keresztyén egységről és a felekezetek közeledéséről beszélni addig /már pedig az ilyen beszéd ma nagyon felkapottan divatos/, míg a katolikus papság tébolyult hatalmi önérzetének ingatag alapzatu magas polcáról le nem lép, míg nem tudja mondani Keresztelő Jánossal a Krisztus előtti megalázkodás lelki felmagasztaltságra juttató ígét: „Annak növekednie kell, nekem pedig alábbszállanom”, míg ez a túlfűtött bigottizmussal

megterhelt katolikus papság a maga szolgálatának egyedüli jogosságot és értékességet biztosító aranyfedezetűl a megtisztult evangéliumi hit világosságra és alázatos szeretetre nevelő lelki ajándékát Istentől el nem fogadja és magáévá nem teszi. A keresztyén egység csak az evangéliumi hit tiszta világosságában és a krisztusi alázat lelki felemelkedettségében születhetik meg. Amíg ez így és csak így meg nem történik, addig részünkről állandóan szükségesnek fog mutatkozni a védelmező harci pajzs használata, ha csak vesztesként nem akarjuk elhagyni a küzdőteret.

Boldog vagyok azonban, hogy a harci fegyverek fáradságos forгатása mellett kezemben van a vakoló kanál is, melynek használata által minden fenyegettetés ellenére is épül, egyre épül a drága Szent Sion és közeleg a nap, már itt is van, amikor egy hálás nép ajkáról felcsendül az ősi öröm-ének: „örül mi szívünk, mikor ezt halljuk, a templomba megyünk, hol Úristennek szent Igéjét halljuk!”

Végszó

Akármilyen hosszadalmasnak is tetsző ez az életrajz, most a végére érve úgy látom, hogy mégis sok minden kimaradt belőle, de ez nem csodálható. Az irás ugyanis mindig csak gyöngye és hiányos mása annak az életnek, melyet ábrázolni próbál, annak a gondolatnak, melyet kifejezni akar. Éppen olyan ez is, mint az Igehirdetése, mely mindig csak gyarló és töredezett szavakkal képes elmondani az Istenre és az Ő csodálatos világára tartozó dolgokat. De ez nem baj. Mert ha így mondja is el, Mégis lelkeket épít, szent és pótolhatatlan szolgálatot tölt be. Szeretném remélni, hogy ez az én töredekesen hiányos életrajzom is betölti majd azt a szolgálatot, amelynek céljából iratott is: hogy belső keresztszertében is megvilágítson egy magyar református lelkipásztori életet.

Nagyszelmencen, 1943 évi szeptember hó 30. napján.

NAGYSZERETVA

Stubnyai Miklós 1586

Lindvai Pál 1588 – 1591

Kőrösi Ferenc 1609

Krasznai Mathaei Péter 1621

Szécsi János 1644

Füzéri Imre 1725 – 1729 körül

Szabó Dávid 1758 – 1767

Vályi Márton 1767 – 1773

Gönczy József 1773 – 1776

Pataki István 1776 – 1780

Mikolay János 1780 – 1787

Kovács János 1787 – 1791

Vályi Márton 1791 – 1810
Szabó András 1810 – 1817
Meleg József 1817 – 1820
Pap Sámuel 1820 – 1823
Bunyitai Ferenc 1823 – 1832
Diós József 1832 – 1835
Pásztor István 1835 – 1868
Id. Szakál István 1868 – 1921¹⁴²

NAGYTÁRKÁNY

Thúri Lőrinc 1605
Bellusi Marik Miklós 1625
Kisvárdai Balázs 1627
Királyfalvi István 1644¹⁴³

NAGYVESZVERÉS

Polomai Floriani Kristóf 1600
Albini György 1602 – 1605
Bubenkius Boldizsár 1609
Martini Kristóf 1620¹⁴⁴

NAGYZALACSKA

Nagymihályi Pál 1644
Hori János 1644 – 1655¹⁴⁵

---

142 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sáropatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F33. Nagyszeretva.

143 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sáropatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G71. Nagytárkány.

144 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sáropatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D87. Nagyveszverés.

145 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sáropatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F58. Nagyzalacska.

NAPRÁGY

Szendrei Márton 1642? – 1675. március 5.

A pozsonyi vértörvényszék elé vitték. A kapuvári börtönben raboskodott. Itt hunyt el. Lelkésztársai a Rába partján temették el.

Pelsőci Antal 1669?

Füleki István 1669 – 1675. május 13.

Gályarab prédikátor. Nápolyban temették el.

Bogáth István. 1688 – 1700

Farkas N. 1700 – 1702, vagy 1715

Felesége Móré Zsuzsanna.

Miskolczi György 1712 ?

Garbóczi András 1702 – 1722, vagy 1716 – 1735.

Szuhay János 1724 – 1727

Szombathy Gábor 1727 – 1729

Csabay András 1729 – 1734

Németh János 1734 – 1756

Felesége Kardos Judit.

Sallay Pál 1756-1760, vagy 1761? – 1765.

Varannay Mihály. 1760-1763, vagy 1765. augusztus 24. – 1768.

Boros Péter 1763-1765, vagy 1768 – 1769

Diószeghy N. 1765-1768, vagy 1769 – 1771

Dömsödy István 1768-1785, vagy 1771 – 1786

Mokri Mihály 1786 – 1789

Berczi /Bereti/ Gábor 1789 – 1796

Terhes István 1796 – 1799

Marton József 1799 – 1802

Szombathy József 1802. május 5 – 1831

Giczéről jött.

Felesége Gondol Zsófia.

Gyermekeik:

Dániel. 1801? – 1806.

Dániel. 1808. május 23.

Zsófia. 1822. szeptember 3.

Almási Balogh Sámuel 1832 – 1834

Sajókesziről jött, Serkébe ment.

Baskay Mihály 1834 – 1851

Szombathy Dániel 1851 – 1883

Naprágyon született 1808. május 23-án.

Felesége Szabó Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1833. Házasságot kötött Takaró István recski lelkésszel 1933. március 21.

Terézia. 1841. Házasságot kötött Farkas Jánossal 1866-ban.
Erzsébet. 1844. Házasságot kötött Barkó Józseffel 1878-ban.
Lajos. 1851.
Pál. 1853. Naprágyi, majd 1876–1891 között berzétei tanító.

Nagy János (h. lelkész) 1884

Szabó Gyula (h. lelkész) 1885

Osváth István 1885 – 1887

Szalócról jött.

Kolos István 1887. április – 1890

Recskről jött, Berzétére ment.

S. Szabó József 1890 – 1892

Simon Mihály 1892 – 1893

Molnár József 1893 – 1910

Serkén született. Kálosárról jött, Serkébe ment.

Felesége Réthy Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Jolán, Anna. 1894.

Béla. 1896.

István. 1899. – ?

István. 1901.

József. 1903.

Liptay László 1910 – 1931. március 5.

Felesége Vaizer Katalin.

Gyermekeik:

Katalin, Sára. 1911 – 1921.

Klára, Lenke. 1915. Házasságot kötött Török Gyula Csízi tanítóval.

László, Károly. 1924.

Ádám Lajos 1931. október 1. –

Losoncon született 1902. augusztus 22-én.

Első felesége Bereczky Mária, elhunyt 1934-ben. Második felesége Matolcsi Irén, házasságot kötöttek 1937-ben.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

Gábor. 1932.

Zsolt és Gyula. 1934. Gyula elhunyt 1935-ben.

Második feleségétől:

Edit, Éva. 1938.

Lajos. 1939.¹⁴⁶

---

146 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Naprágy. Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei – A kezdetektől a Millenniumig – Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D37. Naprágy.

NEMESMÁRTONFALA

Czeglédi Mihály ? – ?

Felesége Nagyváti Zsuzsanna.? Elhunyt 1771. október 15. ?

Finkei Mihály ? –?

Steller János ? –?

Szombati Mihály 1767. március 3. – 1778

Gyermekeik:

Sámuel. 1770. július 27.

Klára. Házasságot kötött első férjével, Czeglédi Jánossal 1777. július 23-án. Gyermekeik: 1780.február 2. Lídia. 1783. augusztus 19. – 1787. szeptember 8., Dániel., 1787. április 17. Klára., 1789. március 24. János.

Második férje: Gunda Ádám aki Hibbén született. Szülei: Gunda Miklós és Pavella Anna. Házasságot köttek 1790. július 28. Gyermekeik: 1791. március 6. Juliánna., 1793. augusztus 7. – november 30. Eszter., 1795. április 27. Ádám és Éva, ikrek. Éva elhunyt 1795. június 29-én., 1797. július 22. – 1798. november 2. Gábor.

Almásy János 1778. február 20. – 1795

Felesége ?

Gyermekeik:

Juliánna. 1779. február 16.

János. 1780. augusztus 20.

Borbála. ? – 1784. szeptember 11.

Erzsébet. 1772 – 1812. április 3. Házasságot kötött Czeglédi Pállal 1791. február 9-én. Gyermekeik: 1792. január 12.-én – 1797. június 19. Ráchel, 1795. június 25.-én Julianna. 1797. február 26.-án János. 1800. május 30.-án – 1807. január 15. Borbála. 1802. január 16.-án Pál.

Klára. 1774. – 1805. október 31. Házasságot kötött Boros Istvánnal 1795. december 8-án. Gyermekeik: Klára, 1796. november 20. János, 1798. november 12. Zsuzsanna, 1800. november 2. – 1810. június 15.

Tóth György 1795. február 24. – 1797

Felesége Ballók Erzsébet.

Gyermekeik:

Zsuzsánna. 1796. április 29 – ?

Bodolai/ Bodlay/ János 1797. február 4. – 1803. március 14.

/Otrokócsi/ Simon István 1803. május 3. – 1805

Jeszeni József (Jessenius) 1805. május 5. – 1808. március 8.

Felesége Csepely Borbála.

Gyermekeik:

József. 1807. szeptember 8.

Klára. 1803. – 1806. december 25.

Göde István 1808. május 2. – 1813. június 3.

Felesége Rátz Éva.

Gutbertus, Victorinus. 1813. június 3.

Ethei /Ethey/ Sámuel 1813. május 10. – 1817

Pap József 1817. április 10. – 1824.

Gyermekik:

Julianna. 1800? – 1869. december 25. Házasságot kötött Czikóházi Czikó Józseffel 1820. február 9-én. Gyermekik: 1821. március 1. Dániel. – 1824. április 29., 1822. október 16. Imre., 1825. február. 2. Dániel., 1829. szeptember 11. József. – 1830. augusztus 14., 1831. augusztus 1. József

Zsuzsanna. 1798? Házasságot kötött Kusza Istvánnal 1820. február 9-én.

Szabó István 1824. április 6. – 1826

Diószeghi Horváth József (s. lelkész) 1825. július 19. – 1826. április 12

Magyar Mihály 1826. április 12. – 1829

Felesége Szeremlei Erzsébet. Házasságot kötöttek 1828. április 16-án.

Gyermekeik:

László. ?

Elhunyt 44 éves korában.

Magyar Mihály unokája -Magyar László leánya- Magyar Zsuzsanna Knöpfel Viktorné rimaszombati lakos 1926. évben nagyapja emlékére 4546.- cseh koronát adományozott a nemesmártonfalai ref. egyháznak -649.45 P. amit az egyház „Magyar Mihály volt nemesmártonfalai ref. lelkész és Magyar László egyházfenntartó alapítványa” címen kezel.

Ugyancsak Magyar Mihály emlékére unokája Magyar Julianna 1900. évben egy úrasztali nagy selyemkendőt adományozott az egyháznak.

Török János 1829. április 9. – 1831.

Felesége Szeremley Erzsébet, Nagy Mihály özvegye. Házasságot kötöttek 1829. április 23.

Kis István 1831. április 24. – 1834. április 24.

Horkáról jött.

Molnár Dósa Dániel (s. lelkész) 1834 – 1836, rendes lelkész 1836. április. 1 – 1839. április 30.

Elhunyt 32 évesen.

Igaz Dániel gortvakisfaludi lelkész

Felesége Dusza Sára.

Gyermekeik: Benjámín. Házasságot kötött Csoétoi Ragályi Judittal 1935. február 18.

Szabó István (s. lelkész) 1839. május 10. – 1840. április 24., rendes lelkész 1840. április 24. – 1845. április 28.

Runyáról jött Szalócra ment.

Felesége Káposztás Zsuzsanna, szülei: Káposztás József és Róth Borbála. Házasságot kötöttek 1841. február 10-én.

Gyermekeik:

István. 1842. szeptember 25. – október 12.

Béla. 1845. április 1.

Ágoston Sándor 1845. április 28. – 1858, vagy 1864

Runyából jött.

Felesége Borzik Terézia.

Gyermekeik:

Lajos. 1845. december 30. – 1846. július 24.

Mária. 1849. július 18. – december 29.

Antal, Lajos. 1852. április 8. – 1850. január 12.

Szatmári Antal 1864. április 24. – 1867. május 29.

Szalócról jött.

Felesége Kunizs Juliánna.

Gyermekeik:

Gyula, Kálmán. 1855? – 1867. március 6.

Jobbágy János 1867. május 29. – 1871. március 18.

1830. december 26-án született. Szülei: Jobbágy Mihály és Soós Klára.

Seres József 1871. április 27. – 1920. március 5.

Felesége Várady Erzsébet.

Gyermekeik:

Árpád. 1872. május 1. – május 22.

Erzsébet. 1873. április 5. – június 7.

József. 1874. április 25. – május 30.

Barnabás. 1875. május 4.

István. 1877. május 18. – 1884. február 1.

Jolán. 1879. május 5. Házasságot kötött Osváth Zoltán lelkéssel 1908. július 8-án, szülei Osváth József héthi lelkész és Terhes Piroska.

Emma. 1881. szeptember 30. – december 19.

József. 1883. február 26.

István. 1885. február 21.

Zoltán. 1887. április 16. Házasságot kötött 1915. december 26-án Szondy Piroskával, szülei: Szondi Károly és Tóth Etelka.

Erzsébet. 1889. augusztus 21. – szeptember 1.

Elhunyt 76 éves korában.

Sass Mihály, (s. lelkész) 1913 – 1914

Seres Zoltán (s. lelkész) 1914. június 1. – 1918. március 30.

Felesége Szondy Piroska, szülei: Szondi Károly és Tóth Etelka. Házasságot kötött 1915. december 26-án.

Szaniszló János (s. lelkész) 1918. április. 1. – augusztus. 31., rendes lelkész 1921. május 1. – 1941. december 15.

Felesége Vég Etel.

ifj. Szombathy László (s. lelkész) 1918 – 1919

Osváth Zoltán (s. lelkész) 1919 – 1920

ifj. Lenkey Lajos 1941. december 15. – ¹⁴⁷

---

147 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nemesmártonfala. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D36. Nemesmártonfala.

Rákossy József életrajza

A sajórecskai ref. anyaegyház lelkésze volt. Betegsége miatt Nemesmártonfalára költözött, ahol kb. 22 hold birtoka és háza volt. Apja nemesmártonfalai ref. tanító volt.

Rákossy József 1808. május 12.-én született, Nemesmártonfalván. Szülei: Rákosi József oskola mester és Czeglédi Mária. Keresztzülei: Tiszt. Babarék Ferenc harmaci prédikátor és felesége Percz Zsuzsánna.

Életére vonatkozólag a jegyzőkönyvben 1865. évben /Szathmáry Antal akkori lelkész által/ a következő bejegyzést olvashatjuk: „Most él közöttünk született Nemes Rákosi József 58 éves, ki tanulói pályája után a kápláni állomást több mint 8 éven átt vitte, de sehol activitast nem nyerhetvén 1855 tól fogva itteni 22 holdnyi birtokában lakik -arról nevezetes egyén, hogy azon idő óta itt a házának északi részén emelkedő hegyből, ön vallomása szerint nejével csupán és egy 14 éves fíjával 1864 évig, csak azért, hogy bel fundusa tágasabb legyen /nincs is egyéb haszna/ 11 ezer mond tizenegy ezer szekér földet ásott ki, mellyeket részint Ő magok taligán hordtak, részint falubeli szekerekkel hordattak ki a belső sor udvarainak feltöltése végett. –Az 1865 utó napjáig is ásott már ki a fenn irt határidőtől óta 500 szekérrel –mellyet már maga hordott ki fíjával taligán a rétre”.

Ezt a bejegyzést úgy látszik Rákossy József magára nézve sérelmesnek találta és az egyházmegye kiküldöttei -Nt. Török József esperes balogi lelkész és Réthi József kálosai lelkész- 1872. február 24.-én megjelentek a gyülekezetben és a jegyzőkönyv 441–42. lapján előforduló „nagyító bejegyzésekre kijavító észrevételeket írni lelkésznek kötelességévé tették.” Így kerül aztán az esperes beleegyezésével az érdekelt fél Rákossy József által szerkesztett következő életrajz a jegyzőkönyvbe.

Most él közöttünk Rákossy József 58 éves, ki szinte itt született 1808-ban Marton talán, hol atya Rákosi József néven oskola tanító volt. Oskolai pályáját: az elemi előbb itt, majd Radnótnban -hová innen atya oskola tanítónak vitetett- bevégezvén az atya vezetése alatt Losoncra vitetett gymnasialis intézetbe, hol a gymnasialis tudományokat kitűnő osztályzattal végezvén a S.pataki főiskolába ment, hol az akadémiai tanfolyamot mindenben kitűnő sikerrel végezvén, mint esküdt diák Rhetorica Classist tanított, esztendeig publicus praeceptor néven az akkori szokás szerint, görög praeses is volt szinte egy évig az egy és két éves diákoknak. Innen M. keresztesre /mező/ vitetett két éves akadémiai promotioju s első rangú rectóriára, mely hivatala a nála levő hiteles egyházi bizonylat szerint: kívánt sikerrel végezvén, Bécsibe ment az ottani theologiai intézetbe, s az ottani nevezetességek megtekintése végett, honnan három havi időzése után visszajövéen elsőben az 1857ik évben Balogon tartatott E. megyei gyűlésen a Zsipi egyházba rendeltetett káplánnak. Innen tavaszkor Hanvára rendeltetett káplánnak egy évig. Innen az 1839ik év tavaszán Rszombatba rendeltetett segédpapnak, ahol két évet töltött. Az 1841ik évben, tavasszal, mivel rendes papságra meghívást nem kapott, az egyházi felsőségtől kért s nyert engedelemmel haza - Martonfalára- jött azon megbiztatással, hogy lelkész halála esetén megüresült egyházba berendeltetik. Ez évben kezdette rendezni nagyban elkeseredésében itteni belfundusát, mit aztán mikor módját ejthette évről évre tett. A zádorfalai egyházban a lelkészi hivatal halál által csakugyan megüresedvén az év végén berendeltetett, hol azon szerentsétlensége volt, hogy még berendelése előtt a jeles képzettségű imolai pap Édes János meghivatott lelkésznek, ily módon

Zádorfalától elűtett és az 1842ik év tavaszán Görgőre rendeltetett helyettes papnak a szélhűdésben szenvedett pap mellé. Nagy baja volt, hogy önérdemében bizakodva, szerencsáját más világi módon eszesek példájára nem akarván: csak a traktustól várt alkalmaztatást, az pedig a fennálló rendszabályok miatt éppen semmit sem tehetett, mely miatt meghívást nem nyert, hazajött az egyházi felsőség engedelmével és ismét kis birtokába gazdálkodott, hol nagy baja lett, mert az erdőn eltört a lába, hová ősszel tűzifáért ment, gyógyulása egy egész évbe került. Szerencse, hogy már ekkor 1847-ben házas volt. Végre a sors guny mosollyal fordult hozzá, mert Recskére forma szerint meghívták rendes papnak, az 1850ik év tavaszán, melybe az egyházmegyei felsőség is szívesen beleegyezett a követekkel előbb R. szombatban az esperes előtt két hét múlva pedig ugyancsak az ott tartott emegyei gyűlés előtt a szokott kézszerítés által megerősítettet. Igaz, hogy itt első évben csak, mint helyettes pap szolgált, mivel az özvegyi kegy év még le nem telt, hanem ennél eltelése után az 1852. év tavaszán hivatalosan és véglegesen, mint rendes pap beérősítettet. Három évig lakott Recskén az akkor zavaros egyházban, hol nemcsak a gyülekezet lelki javára, épületekre irányzott alkalmi beszédeinek készítésében s elmondásában kellett neki foglalatoskodni, hanem kivált az egyház külső java /elveszett 12 embervágó rét/ helyreállításában, szervezésében kellett neki fáradozni, mely fáradozását az egyházi felsőség segítségével mellett siker koronást, miért is az egyházmegyétől a nála lévő levél szerint elismerést és méltányolást vívott ki. De a lelki küzdelemben testi ereje is megfogyatkozván három év múlva betegen haza kellett jönnie anélkül, hogy magát felszenteltethette volna, mivel a forradalmi idő alatt nem volt papszentelés, azaz 1848., 1849., 1850., 1851. években 1852-ben pedig súlyos betegsége miatt / májdugulás/ nem jelenhetett volna meg a szentelésen. Ez legnagyobb hibája az elfogult bejegyző, előtt! Az 1853. tól rendes papi ranggal Martonfalán lakik, ahol 1866.ig egyetlen belfundusa rendezésében, hegyvágásban és elhordásában nem csupán maga, még kevésbe neje és fija, hanem sok ezer gyalogember és szekér munkával dolgozott körülte, mert saját számítása szerint 11 ezer, mond tizenegyezer szekér föld ásatott és hordatott ki az udvarából, ezáltal azt kedves lakhellyé készítette 25 évi munkássága mellett abba békésen lakik mind a mai napig.

Rákosi József tiszteletes atyánkfiának e beírásban foglalt egyházi életére vonatkozó adatokat ez egyházmegyei jegyzőkönyvekben található bejegyzésekkel összehasonlítván azokkal egyezőknek találta s az igazság érdekében ide jegyeztette 1875. szept. 8.-a Török József sk. esperes.”

Az 1841 év jegyzőkönyvében a következő bejegyzés található: „Május 23. án tartatott consistoriumunkban cúrator úr előterjeszté tisz. Rákosy József urnak abbeli kérését, hogy azon első székbe, melybe már két vasárnap beült, járhatási jogot engednének. Az említett első szék a Ns. Czeglédy és Ns. Nagyimre famíliát illetvén, kik közül némelyek, mint ecclesiánk előjárói jelen lévén oda nyilatkoztak, hogy mostani állapotjában Tiszteletes urnak, úgy mint ki idehaza tartózkodólag van csak, a járást a székbe megengedik ojj feltétel alatt azonban, hogyha papi hivataláról lemondana, akkor magának semmi szín alatt juszt a székbe járhatáshoz ne formáljon, hanem mihelyt az említett famíliák szavokat vagyis inkább engedményeket visszahúzzák, annak a Tiszt. Úr engedelmeskedjen.”

Házasság: „1846 július 28. Tiszteletes és Nemes Rákosy József Martonfalvi lakos és birtokos urnak/Néhai Nemes Rákosy József volt Martonfalvi Oskola Tanító ur és Néhai Nemes Czeglédi Mária törvényes fióknak kiadatott a bizonyáglevelé arról, hogy jegyesével Nemes Homonnay Therézzel Tiszteletes és Nemes Homonnay Imre közoktató ur leányával a Martonfalvi egyházba

háromszor hirdették. Összveeskettettek Tornallyán Tiszteletes Osváth Pál Tornallyai lelkész által.”

Születés: „1850 március 10. Eugenius Jenő fiók született.

1856. június 24. Jolánka leányuk született. Keresztszülők: Tisztelendő Borsody József simonyii lelkész és neje Kováts Johanna.”

Halálozás: „1856 július 14.-én Jolánka leányuk meghalt.

1880. április 28.-án 72 éves korában, tüdővészben meghalt Rákosi József nyug. lelkész s birtokos, néh. Homonnai Teréz özvegy férje Martonfalván.”

Lenkey Lajos önéletrajza

1913. október 10.-én, Gömör megyei kis községben Páskaházán születtem. Apám: Lenkey Lajos itteni lelkész volt. Anyám Molnár Jolán Szabolcs megyei Örös község lelképásztornának, Molnár Ferencnek a leánya. Családom az ősi nemesi zádorfalai és sajólenkei Lenkey család leszármazója, mely 1365-ben már előfordult a gömöri nemesek sorában. A család ősi fészke Sajólenke, vagy mint régen nevezték Nenke, melyről a családot is hosszú ideig Nenkei néven említik a régi okiratok. A zádorfalusi és sajólenkei ág Lenkey Demeter szolgabírótól –1588-99– származik. Ennek a családnak volt tagja Lenkey Zsigmond pelsőci lelkész is, akit a „magyar tudós társaság” 1837.ik évében 100 arannyal és egy ezüst bilikommal jutalmazott a következő című pályamunkájáért: „Melyek a két hazában és hajdani magyar tartományokban részint fennlévő, részint régi emlékekben található azon magyar hangzatú helyírási és család nevek, mellyeknek eredeti jelentését bizonyossággal vagy legalább hihetőséggel meghatározhatni?” A nyert jutalmat a 100 drb. Aranyat a „gömöri egyházmegye kebelében létező özvegy papnék és rectornék számára alapítvány képen” szentelte. Az ezüst bilikomot pedig a Magyar Tudós Társaságra hagyta.

Ez az alapítvány mai napig fennáll és a „gömöri Református Egyházmegye Lelkeszi és Tanítói Gyámodjai Pénztára” címen ma is működik, melynek 1941.II. 24.-től megválasztott pénztárosa vagyok.

Elemi iskoláimat, már a cseh megszállás alatt, I-V. osztályt a páskaházai ref. elemi iskolában végeztem, majd tót szóra küldtek szüleim Nagyrőcére, ahol az állami elemi iskolában a VI. osztályt végeztem el. Innen kerültem be 1925. szeptemberében a nagyrőcei állami reál gimnáziumba, ahol az első két osztályt jeles eredménnyel, a harmadik és negyedik osztályt jó, illetve elégséges eredménnyel végeztem. A cseh állam ekkor megszüntette a nagyrőcei gimnáziumot – amelynek a magyar állam által való beszüntetése miatt a XIX. Század végén olyan nagyon felháborodott az akkori szlovák kisebbség – tanító hiány miatt. Így a rozsnyói állami reál gimnáziumba iratkoztam be az V. osztályba. Itt érettségiztem „érett” eredménnyel 1933. június 8.-án Érettségi után tökéletesen bírtam –szóban és írásban is– a szlovák, cseh, lengyel és orosz nyelveket, melyeket most is tökéletesen bírok.

A nagyrőcei gimnáziumban, mint egyetlen magyar gyermek sok-sok megaláztatásban volt részem –nem a tanárok- hanem a diákság részéről, mert a tanárok eleve ségémért és tökéletes nyelvismeretemért szerettek.

Nagyrőcén, mivel református vallású egyedül voltam és a ref. lelkész a közelben nincs az ág.

evangélikus vallást tanultam.

Még gyermek koromban, amikor tüdőgyulladás következtében már csak az életnek egy szikrája volt bennem, szüleim megfogadták, hogy ha Isten megtart az életnek az ő szolgálatára szentelnek –előttem már egy fiú és egy lány gyermekük halt meg gyermekbetegségben.– Így kerültem hosszú tusakodás után, érettségi után Csehszlovákia egyetlen magyar főiskolájára a losonci református teológiai szemináriumba, mely csak megtűrt, de el nem ismert intézmény volt, amit a gyülekezetek fejadójával, mi pedig a legáció jövedelméből leadott 10-40%-os hozzájárulással tartottunk fel.

Eleinte nem jól érezte magam a teológia falai között, mert én orvos-sebész akartam lenni, de később mind jobban megszerettem azt a szolgálatot amire készültem, amit szerető, az ifjúság vívódásait megértő és azokon átsegítő előadóimnak: Dr. Módis László, Dr. Thunyoghy Csapó András-, Dr. Szucsnai/ Muzsnai/ László- és Szőke Istvánnak köszönhetem. Sokszor hálát adtam Istennek, hogy ismerhettem őket és tanulhattam tőlük. Különösen az ószövetségi tudományokat szerettem meg nagyon.

Negyed éves koromban b. e. Sörös Béla igazgatónk, segédlelkész hiány miatt, exmittál az akkori felsőzempléni egyházmegye espereséhez Virágh Józsefhez, Kisazar-Nagyazarba. Az itt látottak megrendítőleg hatottak rám és meg jobban megszerettem és átéltem a hivatásomat.

Kisazar anyaegyházban a gyülekezet kihalt, kivándorolt gazdag egyház volt. Hatalmas szép iskolaépületét mivel nem volt gyermek, eladta az egyház. A gyülekezet lélekszáma 2 mond kettő, vagyis a lelkész-esperes és felesége. Még a harangozó is görög katolikus volt. A lelkész 77 éves volt. Nagyazarban 66 lélek körül volt a reformátusok száma. Kövér, Galgóczy, Túróczi, Soltész nevű régi magyar nemesek ivadékai már nem tudtak csak néhány szót magyarul. Én itt laktam, hogy a gyülekezetben élve lelkigondozásukat eredményesebben végezhessem. Egy 80 éves öreg embernél, Kövér Jánosnál laktam, aki arra volt büszke, hogy még tudja énekelni a 90. zsoltárt és tud magyarul „júl” olvasni, mert „a két fiam – ahogy mondogatta– már nem tud egy éneket sem.” Írtózat volt hallani a néhány református gyermek ajkán a vészkiáltást: „Porkválem Pán Jesus Kristus.” [...] Templomba nem jártak – Kisazarban volt a templom–, mert ahogy az öreg Kövér bácsi mondta „az öregeknek már messze van, a fiatalok nem mennek, mert ha csak ketten-hárman vagyunk a tisztelendő úr nem akar prédikálni.” Istentisztelet csak sátoros ünnepek első napjának délelőttjén volt. Tehát 3-szor egy esztendőben.

De lelkileg is hozzáidomultak a reformátusok a görög katolikusok lelkületéhez. Megtörtént velem, elmondom.

Egy napon beállít az esperesi hivatalba –ahová minden nap bejártam dolgozni– egyik egyháztagunk és „zamoto” zempléni szlováksággal elmondja, hogy a lova tegnap beteg és miközben egy húsz cseh koronást az asztalra tesz, kér hogy imádkozzunk legközelebb a templomban a lóért, hogy meggyógyuljon. Az esperes úr – mivel egy szót sem értett szlovákul, pedig egész életén szlovák gyülekezetekben szolgált– rámnéz és kérdi, hogy mit akar a „pasas”. Elmondom és kiadja nekem az utasítást: „Tegye zsebre öcsém, mert elviszi a pópához,” mármint a pénzt. Legközelebb kívánsága szerint imádkoztam a templomban, melyben kértem Istent, hogy ne súlytsa az embert csapással, hanem könyörüljön rajta az ő kifogyhatatlan kegyelmével. A ló megdöglött. Újra beállít az ember. Leteszi a 20 koronát és kér, hogy imádkozzam a lova „lelki üdvéért.” Az esperes úr és köztem ugyan az a jelenet, mint fentebb. Hát imádkoztam: ha Isten csapást bocsájt

az emberre, adjon erőt, hogy azt elviselhesse. Mondhattam volna akármit az imádságban, mert a mi emberünk úgy nem értette. Ugyanis a templomban az esperes úr csak magyarul engedte hirdetni az ígét.

Még „rendes misét” is akartak végezetni velem, de erre már hiába unszolt az esperes úr –pedig 50.– cseh korona volt letéve az asztalra– nem voltam hajlandó. Mikor mondtam a miséztetni akaró két embernek – valahonnan szórványból jöhettek–, hogy menjenek a görg. Kath. paphoz, megbotránkozva jelentették ki, hogy ők nem görg katolikusok, hanem reformátusok és apénzt gyertyára hozták. De még most sem vagyok tisztában, hogy kell-e a csendes miséhez gyertyaláng, vagy sem. Ők talán jobban tudták. Mivel nem mentek velem semmire köszönés nélkül távoztak– talán a pópához.

Kisazarban, mint exmittált segédlelkész szolgáltam 1936 november 15.-től 1937. február 1.-ig. Kápláni vizsgát 1937. december 14.-én tettem le Losoncon „megfelelő” eredménnyel.

Segédlelkézi szolgálatomat pedig 1938. január 1.-vel kezdtem meg Nagykaposon mint püspöki segédlelkész, Dr. Magda Sándor, a slovenszkói tiszáninneri egyházkerület püspöke mellett.

Innen 1938. július. –én távoztam esperesi segédlelkézi állásomba Runyába, ahol Édesapám mellett szolgáltam egész 1940. szeptember 15.-ig. Már a püspöki hivatalban is, ahol a püspöki titkár munkáit nagyon gyakran végeztem, de különösen Édesapám mellett nagy gyakorlatot szereztem az egyházi közigazgatásban, aminek most nagyon sok hasznát veszem.

1938. nyarán és őszén ugyan válságos időket életünk át. Az 1938-as zűrzavaros nyár és az ősz nagy cseh általános mozgósítás minden épkézláb embert elvitt a falvakból. Már tavasszal megkezdtek a falu körül az erődítések –bunkerek– építését. Rengeteg katona volt elhelyezve a falu határában, mindenütt gépfegyverekkel, tüzérségi állások voltak. A nem katonaviselteket 16-17 évig hadimunkára vitték el. Csak nők és gyermekek voltak a községben. A határunkba vezényelt szedett-vedett kommunista hadimunkára kivezényelt elemektől még többet kellett tűrnünk, mint a cseh és tót katonáktól. A nők között tetőfokára emelkedett a kétségbeesés. Egész nap a falut kellett járnom, hogy a csoportokba verődött, síró asszonyokat, valamiképp megnyugtassam. Nehéz volt vigasztalni, biztatni, mert Édesapám és én a körjegyző jóvoltából tudtuk, hogy a falu kiürítési parancsa már a kezében van és az minden pillanatban be is következhetik. A zűrzavart és a félelmet fokozta az is, hogy a faluban lévő őrmester – a környék legmagasabb rangú katonai személyisége– minden este azzal fenyegetődött, hogy reggel felgyújtják a kertek alatt lévő szalmakazlakat, mert gátolják a hadsereget a védekezésben. Ha ez megtörténik a falu a tűz martaléka.

Az istentiszteleteken a kétségbeesett nép zsúfolásig megtöltötte a templomot. Soha nem hallott fogadalmak hagyták el a síró asszonyok ajkát, de a felszabadulás boldog pillanata egészen elmosta ezeknek még az emlékéit is. Itt láttam meg, hogy mily könnyen felejtí az ember az Istennek tett fogadalmait. A felszabadulás után újra kezdett ritkulni a templomlátogatók sora.

A felszabadulás után tejes erővel indítottam meg a mindkét nembeli ifjúsági munkát. Sikerült a vegyeskart megszervezésével összegyűjteni őket. Ez a munka 1940. ig folyt zavartalanul és jó eredménnyel, de a levante intézmény bevezetésével a bomlás megkezdődött. Az akkori levante körzeti parancsnok megtiltotta a levanték ifjúsági egyesületben való részvételét. Mire az ügy orvoslása megjött, már késő volt minden: az egyesületek szétzüllöttek.

1939. évben a segédlelkészek siralmas helyzete nagyon elkésérített. Minden erőmet összeszed-

tem, hogy valamit elérhessünk és helyzetünkön javíthassunk. 1939. április 20.-ára segédlelkész konferenciát hívtam össze Losoncra. Ennek határozata képen 1939. június 26.-án az egyházkerülethez felterjesztést intéztünk a segédlelkészek ügyében. Ezt nem hallgatta meg senki az illetékesek közül. 1939. június 17.-én a Lelkészegyesület 24. számában „Zörgetünk és kérünk” cím alatt egyenes nyíltsággal szoltam hozzá a segédlelkész kérdéshez. Dr. Módis László a ceglédi lelkészegyesületi konferencián azt mondta, hogy azon csodálkozik, hogy ez a cikk a „Lelkészegyesület” lapjain napvilágot látott.

1939. augusztus 23-28.-i ORLE konferencián a segédlelkész kérdés hivatalosan felkért hozzászólója voltam. Érdekessége ennek a segédlelkészi konferenciának, hogy csak nagy jövedelmű segédlelkészek voltak jelen, kivéve Csizsár Attilát és engem. Az előbbi kerékpáron tette meg az utat Cserépfalváról Ceglédig. Ez a konferencia is hozott egy határozati javaslatot, ami újra csak javaslat maradt. 1940. I. 22.-én egy általam szerkesztett memorandumot terjesztettünk fel –gömöri egyházmegye segédlelkészei– az Egyetemes Konvent Elnökségének, mely egyenes, reformátusoktól szokott hangon tárta fel a valóságot és kérte az orvoslást. Ennek lett eredménye! A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter 7428/1940 II. számú rendeletével havi 28.- Pengőt a felvidéki segédlelkészek részére, kipótolta 70.- Pengővel így az a cseh megszállás alatt kapott segédlelkészi kongruával lett egyenlő. Az anyaországi segédlelkészek ebben nem részesültek pedig a rendelkezést az ő számukra is kértük.

1939. március 9.-én a „Pesti Hírlapban” Szüllő Géza „Hús magyar esztendő” című VII. cikksorozatában a református egyház helyzetét is szóvá tette. A róm. katolicizmus adta szájába azt a hangot, amit ott a Csehszlovákiában legtöbbet szenvedett egyházzal szemben használt. Erre 5 oldalas cikkel – „Szüllő Géza visszaemlékezéseinek margójára” – válaszoltam. Megküldöttem a Pesti Hírlapnak, Új Magyarországnak, de nem közölték. Ezt egy másodpéldányban csatolom.

Segédlelkészi koromban kezdtem meg a cseh református egyház igehirdetőinek könyv alakban megjelent prédikációit fordítani, de Nagykaposról való távozásom ennek befejezésében meggátolt. A könyv u. i. Magda püspök úr tulajdona volt és mikor később kértem tőle, már nem találta meg könyvei között. Nagyon érdekes agyag és bizonyíték lenne pedig a cseh református egyház állásfoglalásáról.

1939. december 4.-én tettem le a II. lelkészképesítő vizsgát Sárospatakon.

1940. augusztusában a Szútor-Bellényi gyülekezet hívott meg egyhangúlag lelkipásztorává. Elhagyott az év legnagyobb részében feneketlen sárban úszó község mind a kettő. Ha valaki a kultúra minden vívmányával rendelkező helyen tölt be lelkészi állást, csak egy pár napra kellene jönni erre a helyre, ahová az orvos nem megy ki a beteghez és a beteget székéren viszik be az orvoshoz a sárban megrekedt székér húzásába megakad a ló! Azt mondják, hogy 1948-ban Szútorban nem találtak meg az oroszok.

Szútorban 150, Bellényben 69 lelkes volt a gyülekezet. Már három éve volt üresedésben a lelkészi állás. A lelkészi földek parlagon, dudvával benőve heverték, úgy hogy 1941 tavaszán, mikor a dudvát meggyújtottam rajtuk valóságos erdőtüzhöz hasonlított az égése. Államsegélyt 68.- Pengőt kaptam havonkint, a földeimet nem vette ki bérbe senki, így abból semmi hasznom nem volt. Természetbeni fizetésem 21 mázsa búza és 30 méter tűzifa volt. Ebből a csekély fizetésből kellett magam eltartani, s bizony sokszor a legszükségesebbekre se tellett. A gyülekezet életén is meglátszott, hogy három évig üresedésben volt a lelkészi állása. A bűnök sokasága ejtette hatal-

mába az embereket, de talán legjobban rabjai voltak az ivásnak. Csak az egyház pénzéből 500.- Pengő költséget számoltak el „presbiterok ellátására”, ami nem mást mint ivást jelentett. Első feladatomban ennek megszüntetését tűztem ki magam elé. Csak fokozatosan volt ez lehetséges és elérhető, amiről egy két eset után világosan meggyőződtem. Sikerült is valamennyire leszorítani az ivás mértékét, de egy éves ott létem alatt teljesen nem tudtam ezt elérni. Az 1939. évi számadás – amit a helyettes lelkész készített – vizsgálata alkalmával a számvevő kérdést intézet: hogy egy presbiterok ellátásáról szóló nyugta összegét ki vette fel? A befelérésért én voltam a felelős. Ha nem adok feleletet, 20.-Pengő bírságot szabnak rám. Tudtam, hogy a korcsmáros vette fel, de azt nem tudtam, hogy a számvevőnél lévő nyugta alá van-e írva és ha igen ki írta alá – t. i. az ilyen nyugtákat egy-egy presbiter írta alá. Presbitérium elé terjesztettem az ügyet. Elmondtam, hogy ha alá van írva valaki által a nyugta és most más aláírót jelentek, nagy baj lehet belőle. Erre a gondok azt „tanácsolta” nekem, hogy ne feleljek be és a bírságot megfizeti az egyház: „majd beírjuk valami címen, úgy se tudja az meg senki.” Erre aztán kioktattam a „jó tanáccsal” szolgáló gondnokot. Eltávozásom után 400.- Pengős 40.- Pengős nyugtákat 406.-, 46.- Pengőre, általam nem utalványozott italnyugtákat pedig más címen számoltak el, illetve vettek be a zárszámadásba, de a gondnoki naplóban már nem javították ki és nem egyeztették össze a zárszámadás tételeivel. A nem utalványozott nyugtakra még a nevem is aláírták az utalványozás helyére.

Kihaló gyülekezet volt mind a kettő, ahol az évi átlagos fogyás 6 lélek volt. Különösen Bellény állt rosszul ezen a téren. A gyülekezet 1871-ben 201 lelket, 1938-ban pedig 74 lelket számlált. Ez idő alatt 127 lélek volt az apadás, de ottlétem alatt a gyülekezet 70%-a már öreg ember volt. A gyermekek száma 6 volt. Ide a csehszlovák uralom alatt tót telepéseket telepítettek, akik oly nagy szaporodást értek el, hogy magyar iskolából szlovák tannyelvű iskola lett az 1941. évi nemzetiségi törvény következtében. Körülbelül 80 szlovák ajkú tanköteles volt a községben.

Szűtorban 1871-ben 363, 1938-ban 174 lélek volt, tehát 189 lélekkel apadt. 1940-ban pedig már csak 150 volt a gyülekezet lélekszáma. 71 év alatt 213 lélekkel fogyott ez a gyülekezet. A fogyás évenkénti átlaga itt is 6 lélek volt.

1941. augusztusában meghívtak lelkipásztornak Runyába, Édesapán helyére, akit Rimaszécsre hívtak meg, de mivel a meghívás nem volt egyhangú, nem fogadtam el.

1941. november 4.-én Miskolcon tartott egyházkerületi gyűlés alkalmával szenteltek lelkészé.

1941. december 15.-én ment végbe a nemesmártonfalai lelkész – akinek családi körülményei miatt kellett innen távozni – és közöttem, mindkét gyülekezet beleegyezésével az álláscsere. Így kerültem 1941. december 15.-én Nemesmártonfalára. Itt mindent romokban találtam. Húsz éven keresztül nem javítottak az egyházi épületeken semmit. A kertek körül romokban a földön heverték a kerítések maradványai, a paróchia két szobája a nedvesség miatt lakhatatlan volt. A tetőn csak ott nem esett be az eső, ahol nem akart.

A gyülekezet lélekszáma 127 lélek. A szó legszorosabb értelmében véve egykés gyülekezet. 1868-tól 1943-ig született 331 lélek, meghalt 398 lélek. 1879-89. évben 85 gyermek született míg 1931-40. években csak 17.

A gyülekezet lélekszáma koronkint a következő képpen oszlik meg: 63 öreg – 60 év felül-, fajfentartás tekintetében nem számítható 24 lélek – 40 éven felül-, számítható 12 lélek. Fiúifjúság 1, leányifjúság 5, iskolaköteles gyermek 10, kisgyermek 12. Csak egy-két egészségtelen esztendő és nem marad csak hírmondó a gyülekezetből.

Az egyháznak a lelkészi és tanítói földeken kívül saját használatában egy talpalatnyi földje sincs. Minden kiadást egyházi kivetéssel fedez, ami évenként 4000.- Pengőt tesz ki. A pusztuló gyülekezet mégis élni akarásáról tesz tanúbizonyságot. Lelkészi és tanítói állást, iskolát tart fenn. 1943.-ban az évi adakozás összege 822.35 Pengő volt, amiből egy lélekre átlag 6.47 Pengő esik. Úrvacsorával élt 405 lélek, tehát a lélekszám több, mint háromszorosa. Istentiszteleteken részt vett 5304 lélek. Átlag vasárnap és ünnepnaponként 84 lélek. Az egyházi adó 100%-ban befolyt két nap alatt. 1942.-ben renováltattuk a lelkészlakot melléképületeit és kerítéseit ....- Pengő költséggel.

Az istentiszteletek látogatása azért is sokat mondó mert idejövetelem előtt hosszú éveken keresztül allig egy két lélek vett részt az istentiszteleteken.

Itteni szolgálatom legmegrendítőbb napja volt, amikor a község leggazdagabb emberének egyetlen 20 éves fia meghalt. Vasárnap reggel 9 órakor hozták haza a rimaszombati kórházból autón, útközben meghalt. A megrendítő hírre – bár már elkészültem az ige hirdetésre – alkalm-szerűleg akartam hirdetni az Igét a templomban, de a tanítón és egy-két gyermekem és rajtam kívül senki sem volt. A nép jajveszékelve fejét fogdosva cél nélkül szaladgált ide-oda az utcán. Talán egy földrengés sem félemlítette volna meg annyira ezt a bűneibe, öngyilkosságba merült népet. És mit ad Isten! Egy esztendő múlva 20 év után megkereszteltem az ép és egészséges fiú gyermeküket. Lehet ennél nagyobb kegyelme Istennek egy önmagát pusztító néppel szemben.

Szolgálatom legnagyobb akadálya itt is az, hogy nincs ifjúság.

1943. május 27-én önként jelentkeztem a keleti arcvonalra tábori lelkészi szolgálatra. Mivel katonai kiképzésem még nem volt, 1943. július és augusztus hónapokban Kassán katonai kiképzésben részesültem és most várom, hogy rám kerüljön a sor.

Szüllő Géza visszaemlékezéseinek margójára

Írta: Ifj. Lenkey Lajos, ref. segédlelkész.

Szüllő Géza 1939. március 9.-én a Pesti Hírlap hasábjain visszaemlékezései keretében érintette az elszakított református egyház illetve szolgáinak, lelkipásztorainak magatartását a 20 éves rab-ság alatt. Sajnos csak „visszaemlékezést” közöl. Ezt is úgy írta meg, ahogy ő látni szeretne volna.

Most pedig tekintsünk el a „visszaemlékezések” felett és egy pár tényt tárjunk a nagy nyilvánosság elé!

Mindenekelőtt szögezzük le azt a tényt, hogy a magyar református egyház az új határok között idegen ellenséges uralom alatt, teljesen magára volt hagyatva, úgy anyagilag, mint szelle-mileg. Közös vagyonának minden fillérje közös alapjainak minden jövedelme az anyaországban maradt. Iskoláinktól a határ csaknem légmentesen elzárt minket. Az új állam vezető emberei csak annyiban ismertek minket, hogy „magyar egyház” vagyunk, mégis a nagy összeomlás után meg kellett tennünk az első lépéseket, hogy megmenthessük ami még megmenthető. Legelsősor-ban minden református lelkész megmaradt őrhelyén, a bástyákon, a magyarság bástyáin, hogy átmentse a nemzetet a nehéz időközön es megmentse a magyar jövődjé számára. Nem távozott el senki, sokan még a kiutasítottak közül is itt maradtak. Vállalták a harcot, pedig tudták, hogy nincs mögöttük dúsgazdag egyházszervezet, pedig már az első hónapokban tisztán láttak, hogy

az örökös zaklatást kivéve, szóba sem állanak velük az államhatalom képviselői. Megmaradtak helyükön, pedig egy fillér kongruát sem kaptak akkor, amikor már; a róm. kath. egyház plébánosai élvezték az új államhatalom által kiutalt kongruákat. Megmaradtak a helyükön, mert nem a kongruájukat féltették, hanem a magyar református jövőjét. Megmaradtak, hogy küzdjenek a magyarság jogaiért és 1920. szeptember 8.-án a köztársaság elnökéhez felterjesztett memorandum ennek így ad kifejezést: „Egyik kezünkben karddal, másik kezünkben törvénykönyvvel 400 esztendeig állottunk őrt magyarságunk és kálvinistaságunk mellett az absolut osztrák törekvésekkel szemben. Erről a kettőről most sem tudunk lemondani. Sőt, ezek nélkül élni sem kívánunk.” Szlovenszko teljhatalmú miniszteréhez 1920. év december 6.-án intézett beadványban pedig ezeket olvassuk: „Miniszter urnak volt alkalma meggyőződni, arról, hogy a református magyarság erős nemzeti érzésű, hitvány lelkek volnánk, ha magyarságunkat legszentebb érzéseinket megtagadnák, de törvény tisztelő, az állam mindenkor számíthat arra, hogy mi rendbontani nem fogunk, minden törvényes rendelkezésnek engedelmességek, ami ellentétbe nem hoz bennünket lelkiismeretünkkel, egyházunknak tett eskünkkel s országos törvényekben és békekötésekben biztosított évszázados önkormányzati jogainkkal.

A sűrűn egymást követő és ilyen hangú memorandumoknak, felterjesztéseknek pedig az volt az oka, hogy a „csehszlovák állam megengedte ugyan hogy éljünk, de hogy miből és hogyan, arra nem tudott feleletet adni,” mert „letezésünkről, autonómiánkról, jogainkról és szükségünkről a csehszlovák köztársaság alig vett tudomást. Rólunk nélkülünk intézkedtek, a helyzettel amelybe akarattunk ellenére kerültünk, sebeinket állandó égésben tartani igyekeznek” mondja az 1920. év szeptember 8.-án, a Tiszáninnyi és Dunáninnyi református egyházkerületek által beadott s a köztársasági elnökhöz címzett közös memorandum. „Míg más felekezet –olvashatjuk tovább ugyanitt– megkapja bőségesen azt az anyagi támogatást, amit előbb a magyar államtól kapott, addig mi kálvinisták tűrésre és nélkülözésre vagyunk kárhóztatva. Az állam mindazokat a hozzájárulásokat, melyeket a többi keresztyén egyházak, lelkészek és intézmények részére már folyósított, a mi részünkre is ugyanolyan összegben és ugyanattól az időponttól haladéktalanul utalja ki. Tegye lehetővé a református lelkész és tanítóképzéshez szükséges képzőintézet és theol. akadémia felállítását és annak berendezéséhez, fenntartásához, tanárai korszerű díjazásához adja meg mindazokat az állami hozzájárulásokat, amelyeket bármely más felekezet, vagy egyesek, vagy társulatok, intézmények részére biztosít.” Az állami hatóságok hivatalos megkereséseikben a „magyaroktól lakott területen élő református egyházzal és annak képviselőivel, tisztviselőivel annak anyanyelvén érintkezzenek.”

Ezekre az égető kérdésekre legtöbbször feletet sem kaptunk vagy ha kaptunk nem volt benne köszönet. A másfelekezeteknek, tehát a rom. katolikusoknak is már minden feltétel nélkül kiutalt kongruát, nálunk ahoz a feltételhez szabták, amit Stunda István, – „aki, ismerte a kormány álláspontját” – 1920.X.20.-án kelt. Pálóczi Czinke István püspökhöz, a magyar református egyház képviselőjéhez, intézett levelében olvashatunk: magától a lelkészi kartól várja a hűségeskü letételét, mint ahogy azt a többi egyházak lelkészei tették és „akik november 30.-ig leteszik a hűségi fogadalmat, azok az év folyamára is tarthatnak igényt államsegélyre.” November 24.-én azonban váratlanul felvilágosítást ad Stunda, „hogy a miniszter úr a hűségi fogadalmat letételének napját még ki sem tűzte, a november 30.-iki terminus tehát tévedés. Ő próbálta rábírní a miniszter urat, hogy hívja fel a zsupáni hivatalokat, hogy a lelkészi kartól a hűségi fogadalmat

kikérjék de a miniszter ur a limine elzárkózott.!

Aztán kivánták a református egyháztól, hogy „önálló szlovenszkói egyházzá” szervezkedjék. Később mikor ez megtörtént a zsinat tartását és új törvények megszövegezését követelték. Az evangélikus egyháznak folyósított zsinattartási Államsegélyt tőlünk nemcsak hogy megtagadták, hanem minden anyagi támogatást, segítséget elutasítottak. A magyar református lelkészi kar és gyülekezetek alig két hét alatt 41,000 csehkoronát adtak össze úgyszólván a semmiből, a zsinattartási költségek fedezésére. Az 1919–1920 évekre pauszál összegben az állami költségvetésbe felvett a református egyház részére szóló 2,175,000 csehkoronát az állam nem folyósította, hanem „az evangélikus egyház túlkiadásaira fordította.”

A református theológia felállítására vonatkozólag követelték, hogy a református lelkészeknek készülő fiatalság theológiai tanulmányaik végzésére az e célra felállítandó, az ág. ev. egyházzal közös theol. akadémiát vegyék igénybe. Erre a következőkben felelt a szlovenszkói reformátusok nevében és megbízásából Pálóczi Czinke István püspök 1921 január 10,-én kelt emlékiratában: „Mi felelősek vagyunk az utánunk következő nemzedéknek is egyházunk és vallásunk fennmaradásért, sőt szolgálatot teszünk az egész keresztyénségnek is a kálvinista világfelfogás és jellem érintetlen tisztaságban való átörökítéséért: a közös lelkészképzés pedig nem volna más mint mindezekről való könnyelmű lemondás s a kálvinista vallás és egyház lassú, de biztos elsorvasztása. Nem is szólva, hogy a tervezett, bratiszlavai /pozsonyi/ közös intézetben, -pár magyar kálvinista kivételével- az előadó tanárok mind szlovákok és luteránusok volnának s így vallásunk után másik nagy kincsünk, a magyarságunk is lassankint veszendőbe menne. Mi tehát a terv ellen óvást emelünk, s az ellen teljes erőnkéből protestálunk.” Az állam támogatása nélkül mégis létrejött Csehszlovákia egyetlen magyar főiskolája; a losonczi református theológiai szeminárium. A magyar református nép keserves fejadóval járult hozzá az intézet fenntartásához, maguk az előadók önzetlen és áldozatos munkájukkal, magyar szívükkel, a növendékek pedig legációi keresményük 5–30 %-ával tengették napról-napra az intézet életét. Mindezekhez pedig hozzájárult az a körülmény is, hogy az intézet vezetésével megbízott lelkész, a csehek keserű vallomása szerint „Csehszlovákia legveszélyesebb embere.” volt.

Ezenkívül napirenden voltak a törvényellenes intézkedések. Az állam nemcsak, hogy kongruát nem folyósított, hanem a kommunizmus eszmeitől még mindig feldúlt lelkeket a lelkészek ellen izgatta azzal is, hogy a ki nem fizetett lelkészi fizetésük behajtását egyszerűen megtagadta, vagy abból önkényes levonásokat eszközölt. /Kiskövesd, stb,/.

A református egyház, illetve ezeknek hivatalos képviselői, vezérei a legkisebb falu lelkésztől kezdve az Egyetemes Konvent elnökéig, erejének legnagyobb részét az iskolák, mint a nemzet virágos kertjének, megtartására fordította. A húsz évtől alatti kifogyhatatlanok azok a sérelmek, melyeket iskoláinkkal elkövettek, végeláthatatlan az örökös zaklatások sora. A megszállás után következő időkben, régi kipróbált tanerőinket szélnek eresztették, kiutasították, eltiltották a tanítástól s helyükbe ismeretlen másfelekezetű, magyarul is alig tudó egyéneket alkalmaztak. Mivel ezeket a református egyház nem fogadta el, megfelelő tanerő pedig nem állván rendelkezésre, a lelkészeknek maguknak kellett a jövőre számára megmenteni a fiatal nemzedéket úgy, hogy vállalták még a tanítás nehéz munkáját is.

Aztán jött az egyházellenes iskolapolitika, minden furfangjával, mely a vagyontalan, csak a hívek áldozatkészségére támaszkodó református egyházakat emberfeletti feladatok elvégzésére

kötelezte, különben elveszítik iskoláikat.

Iskolai felszerelésünk minden tanfelügyelőség számára hiányosak voltak.

Míg az állami iskolák, fűtetlen, egészségtelen, zughelyiségekben, rossz összetákolt padokkal, felszerelés nélkül is működhettek, addig egyházunknak erejét meghaladó költségekkel kellett modern iskolát építeni a jó iskola helyett, modern padokat és felszerelést a megfelelő berendezés helyett. Református lelkészeket egyre-másra vontak felelőségre, mert nyíltan vallották: magyar református gyermek, magyar református iskolába való. Mégis az állam minden erőfeszítése megtört a magyar reformátusokon, ami bizonyít két év /1923 és 1937./ iskolai statisztikájának összehasonlítása a felszabadult tiszáninneri egyházkerületben:

1943. évben

Abaujtonnai egyházmegyében van ... 23 iskola ... 25 tanerővel.

Felsőzempléni egyházmegyében van ... 28 ... 28..

Gömöri egyházmegyében van ..... 57 ... 64 ..

Ungban van ... . 36 ... 36 ....

Alsózempléni egyházmegyében van 16 ... 16....

1937. évben

Abaujtonnai egyházmegyében van ... 18 iskola 27 tanerővel

Felsőzempléni egyházmegyében van .. 26.....33.....

Gömöri egyházmegyében van . 55....69...

Szlovenszkói Ungi egyházmegyében ....17.....25.....

Alsózemplénben van ... . 11.....17...

Összesen 127 iskola.....171 tanerővel.

A két év iskolai statisztikája közötti különbség, részint az ungi egyházmegyéből kiaszakdt és Kárpátaljai ungi egyházmegyét alkotott 12 egyház elszakadása, részint a tót gyülekezetek felekezeti iskoláinak az államosítása következtében állott be. Az utóbbi eseménnyel azonban csak tisztult a helyzet a magyar iskoláink nemhogy fogytak volna, hanem méginkább gyarapodtak.

Nagy sok magyar község példája illusztrálja ez az egy példa. A rimaszombati református egyház kicsiny fillájáról a Bakti-i egyházzól van szó. A politikai község összlakossága az 1931.-i cseh népszámlálás szerint 377. akik közül 96 egyén vallotta magát magyarnak. Jellemző, hogy a református egyház híveinek száma, ugyancsak az 1931.-es népszámlálás szerint, szintén 96 lelket tesz ki. Ez a 96 lélek tartott fenn a község fennállása óta református iskolát. A cseh uralom alatt csak nagy áldozatok árán tudta fenntartani. 1928.-ban a cseh állam tót iskolát állított fel s ettől fogva még százszorosán nehezebb volt a kicsiny gyülekezetek magyar iskolájának fenntartása, mert volt idő, amikor tanítója fizetését is teljesen magának az egyháznak kellett hordoznia. Az ott többségben élő rom. katolikusoknak sohasem jutott eszükbe 20 év alatt, hogy legalább valamivel tartoznak a magyarságnak, sőt magyarságukat megtagadva hagyták, hogy gyermekeik a tót iskolába járjanak. Ilyen helyzet volt Uzapanyiton is. Beszélhetnénk a sok szintiszta kálvinista egyházakról, ahol a nép véres verejtékkel izzadta ki a rendkívüli adókat, az iskola szükségleteinek fedezésére, csakhogy megmentsék a magyar jövőndőt.

Itt kell megemlítenünk még egy nagyon dolgot. A református egyház „az általában véve magyaregyház” –Szüllő szerint–, egyedül ragaszkodott ahhoz, hogy a vallást mindenütt, minden

körülmények között, magyarul tanulhassák a magyar ajkú növendékek. Ahol ez a tanfelügyelő, vagy a középiskolák igazgatói miatt a tót iskolában nem volt lehetséges ott a lelkész, a templomban, otthonában, vagy más gyülekezeti helyiségben végezte el a vallásoktatást. Ilyenkor legtöbbször még a hitoktatói díjról is kellett mondaniuk. Rozsnyón pl. a tót iskolákban, a gimnáziumot sem kivéve magyarul tanulták a református hittant, bár vezető róm. kath. egyházi férfiú óvat emelt ez ellen a cseh hatóságoknál. Királyhelmeceken a tót iskolákban mindenütt magyarul folyt a vallástanítás. Vagy soroljuk el azokat a magyar falvakat, ahol a tót iskolákban magyarul folyta hitoktatásba nem is a tót iskola tantermében, vagy még azt is tegyük hozzá, hogy mely községekben magyar községekben tanították a tót iskolákban a magyarajkú róm. kath. gyermekeknek a vallást idegen: tót nyelven? Azt hiszem, hogy a statisztika nem a magyar református lelkészek mulasztását igazolná.

Vagy nézzünk csak egy másik körülményt. A „magyar végeken”, Felsőzemplén, Ung magyarlakta határain, hogy dacoltak a református lelkészek az eltótosítás ellen. Mennyi bánatmal kellett elszenvedniük, mert nem szüntették be a magyar istentiszteleteket és nem cserélték fel tóttal, mily nehéz harcába került az egyháznak, hogy minden nyomás ellenére, még húsz év alatt sem hozta létre a szükségtelen tót egyházmegyét, bár új, de a felszabadulás napjáig sem szentesített törvényeinkbe, „kormány pressiora” be kellett venni annak felállításáról szóló törvényjavaslatot. A református lelkészek, „megértettek az idők szavát” és tudták, hogy az egész tót egyházmegye csak azért szükséges hogy a róm. és gör. katolikus tót ajkú nép között az a mag, a magyar kálvinista nép megsemmisüljön és a „végeken” vegkép elnémuljon a magyar szó.

Az 1929. év november 10–11. napján Rimaszombatban tartott egyházkerületi közgyűlésen a beiktatott főgondnok ajkán ezek a szavak hangzottak el: „Mikor lesznek már egyházi kánonainkból szentesített törvények? Mikor kapnak honosságot hontalan lelkészeink, tanítóink: Mikor kapják meg jogos államsegélyeiket?” „Mikor lesz elismert főiskolai jellegű, theológiánk? Mikor lesz tanítóképzőnk? Ezekre a nagy kérdőjelekre varunk férfias, őszinte feleletet és nem cinikus áttérő választ. Mert az agrárpárt egy újdonsült képviselőjének válaszát nem akarom komolyan venni. Máshonnan várunk mi feleletet: a legfelülről, a legilletékesebb helyről, fehér papiroson, fekete betűkkel.

Az agrárpárttól tehát bármennyire csábított is ígerekkel nem vártunk soha feleletet kérdéseinkre, még kevésbé vártunk tőlük megoldást.

Kimondhatatlan akadályok és nehézségek mellett is felállítottuk a magyar református tanítóképzőt, saját erőnkől, állami támogatás nélkül. A „korszerű” luxus tanítóképző épületének megépítésére, -amit az állam kívánt az elismerés fejébe, -megindultak az adakozások és szinte ontotta a magyar református lelkész, tanító, egyháztag, sok nélkülözések ellenére is, az 1000 csehkoronás ajánlásokat.

Ezt a néhány tény el kellett mondani, a kibeszélhetetlen sok közül, hogy egy pár kérdést, tessünk fel Szüllő Gézának és megkérjük, hogy „emlékezései” alapján feleletet is adjon a felvetett kérdésekre.

Mielőtt azonban ezt megtennénk a leghatározottabban le kell szögeznünk, hogy a református egyház nemcsak „általában vallotta magát magyarnak”, hanem valóban az is volt. Legjobb bizonyosság erre az ellenség elismerése, vagy talán féltelme által sugalmazott cikk egy cseh újságban.

„A-Zet, Prága, 1934. november 14.-én, szerdán. 242. sz. Az A-Zet külön hirszolgálat a szlo-

vák-magyar határszélről. A magyarok kálvinista bástyái. A kálvinista egyház és a gazdagabb osztály Budapesttel tartanak fenn özszeköttetést. Pozsony, november 13.-án. A magyarok egyik legerősebb támasza Szlovákiában a református egyház, mely majdnem teljesen magyar nemzetiségű. A reformátusok intézményeiket úgy szétszították, hogy Losoncztól Kassáig uralhassák a határszéli területeket. Bár a legtöbb református a volt Gömörmegyében él, Losoncznak mégis református theológiája van a püspökség pedig Gömörmegyéből a közelmúltban tette át székhelyét Kassára. Ez valósággal stratégiai elfoglalása a határszélnek oly intézményekkel, melyek magyar-nacionalis gondolatot illetőleg a legviharállóbbak.”

Tehát nemcsak, mi tartottuk magunkat magyarnak, hanem elsősorban az ellenség tartott „átalában magyar egyháznak”. Mi magyar református lelkészek nem azért dolgoztunk, 20 éven keresztül, hogy majd a magyar országgyűlés elismerést, vagy köszönetet szavazzon meg munkánkért, hanem azért mert tudtuk, hogy ez kötelességünk. A kötelességteljesítésért pedig nem jár se köszönet se elismerés. Mi református lelkészek, minden idők emberei között a legkevesebb elismerést és köszönetet kaptuk. Ezzel számoltunk a boldog felszabadulásunk bekövetkeztével is. Nem vártunk, nem kértünk elismerést, de nem is hajtotta meg senki előttünk az elismerés zászlóját. Dolgoztunk mert Isten kényszerített rá, mert nem lehettünk méltatlanok magyar református múltunkhoz. Megtettük amit lehetett és „ahogy lehetett”.

Hogy nem foglalkoztunk napi politikával, hogy nem dolgoztunk a Keresztény Szocialista Párt mellett, annak valami más oka is lehetett, mint az, amit Szüllő Géza felemlít. Ezt az okot 16 éves rabságunk után le is szögezte, papírra is vetette Sörös Béla: „Pár héttel ezelőtt Rimaszombatban a csehszlovákiai magyar közélet néhány mandátummal bíró tényezője és az életbe kilépett fiatalabb generáció több önkéntes mandátum várományosa kritikai szemlélet tartott az elmúlt 16 év munkája felett. Megállapításokat végzett és az „Egyenes úton” című lapjában azokat nyilvánosság ele vetette. Isten és emberek előtt el nem hallgatható tény az, hogy ezen a jövőt kereső közéleti szemlén a magyar református egyház jelentősége egészen véve elsikkadt. Sem történelmi szolgálata sem a 16 éves szlovénzkői vergődése, sem nemzeti hűsége, sem az egyházi kultúra terén végzett áldozatos tette, sem iskolái iránti szeretete, sem az igazi demokrácia alapján működő patinás szervezete, sem a páratlan teljesítményű egyedüli magyar főiskolája –nem ötlött ott senki figyelmébe. A mi református népünkkel szemben a csehszlovákiai magyar közélet tényezői eddig is inkább csak a kihasználás és kisémmizés szűkkeblű álláspontjára helyezkedtek... „Ha nem néztek volna minket a róm. kath. egyház szemszögéből, ha nemcsak a szavazatunk kellett volna, ha egyszer mi is kaptunk volna valami hulladékot, akkor meg talán agitálni is tudtunk volna a párt mellett, bár nekünk a politika mindig és minden körülmények között az „élet művészetét” jelentette, ezt is az Ige szemszögéből nézve! Nekünk, magyar nemzeti múltunkon felépült és ebből is élő, magyar református lelkészeknek, nem egy elszigetelt pártban kellett magyarnak lennünk, hanem minden párton felül. Mi is „szonokoltunk”, mi is „agitáltunk”, de nem népgyüleseken és nem kortesutakon. A kortesutak sárosak is lehettek és könnyen beszenyenezhették volna a magyar református papi palástot. Mi nem csak választások előtt kerestük fel híveinket hanem akkor is amikor úgy éreztük, hogy a magyarnak magyar szívre, magyar szeretetre van szüksége. Mi nem azt kerestük a magyarban, hogy mi választja el őket egymástól, hanem mindig azt kutattuk, mi forraszthatná őket a legteljesebb egységbe. Mi sohasem voltunk féltékenyek a római egyház magyarságára, mert magunknál, református magyaroknál különb

magyarokat nem ismerünk és nem ismertünk!

Azok pedig akik a nagy harcban estek közülünk, nem ítélheti meg még Szüllő Géza sem. Majd itel felettük igazságosan az ítélő Isten, akitől ingyen kegyelemből kapták magyarságukat. De talán lenne oly szives Szüllő Géza és visszaemlékezne és „emlékezései” alapján névszerint megnevezné azt a 25 paróchiát, ahol annyira dühöngött az agrárizmus. „Különösen a Bodroglőzön,” mi csak 11 református parochiat tudunk. És, hogy éppen ezek a bodroglői református lelkészek nem nagyon félthették kongruájukat, azt legjobban bizonyítja a Tiszaninnyi egyházkerület 1921. évi püspöki jelentése, ahol elismerését fejezi ki a bodroglői lelkészeknek, hogy bár egy fillér kongruát sem kapnak, mégis az amerikai reformátusok által küldött segély reájuk eső részét egyhangulag teljes egészében adták oda a református lelkészözvegyek nyomorának enyhítésére.

Nem tudná-e megmondani Szüllő Géza, miért használták fel, mikor már minden elveszettnek látszott, politikai gyűléseken a magyar református lelkész: „mentsd meg a helyzetet” Vajjon csak azért-e mert „általában magyarnak vallotta magát”?

Vagy talán erre is adhatna feleletet Szüllő Géza mikor a Magyar Nemzeti Párt megalakulása után Szent-Iványi József felvetette a szlovákiai minden magyarok egyesülésének tervét, miért nem csatlakozott a Keresztény Szocialista párt zöme, éppen Szüllő Géza vezetésével? Talán azért, mert a Magyar Nemzeti Párt túlnyomórészt református és evangélikus népcsoportokból tevődött össze? Vagy talán azért, mert így kívánta a magyarság helyzete, mert a Keresztény Szocialista párt „megértette az idők szavát”?, hogy az 1925-ös választásokon 2 részre forgácsolódjék szét a magyar erő?

Nem tudná-e megmondani -itt én is emlékezem- , miért maradt el 1935. július 3,-án a református egyház részére esedékessé vált 8 millió csehkorona segély? Vagy talán azt mondhatná meg legalább, hogy ez az eset milyen összefüggésbe lehetett a Magyar Párttal?

Nem tudná-e megmondani, hogy „visszaemlékezéseiben”, miért minősítette a Felvidéki Tiszaninnyi Református Egyházkerület püspökét, névszerint Pálóczi Czinke Istvánt, „Cinke Pálnak” és még hozzá evangélikusnak?

Nem tudná-e megmondani, miért hallgatta el azoknak a nagy magyaroknak neveit, akik a magyar református egyháznak voltak tagjai? A Szilassy Bélákat, Tornallyay Zoltánokat, Polchy Istvánokat, Sörös Bélákat, Balog Eleméreket, Idrányi Barnákat, Péter Mihályokat, Magda Sándorokat, Bertók Bélákat?

Vagy ezekkel a nevekkal igazán nem akarta untatni a közönséget? Mi nem unatkoztunk volna! Vajjon meg tudná-e mondani Szüllő Géza, miért nem ragaszkodtak, illetve miért adták fel egyszerre a plébánosok a magyar római kath. egyház összes magyar papnevelő intézetét? Vagy nekik nem volt fontos a magyar róm. kath. papnevelés?!!

Nem tudná megmondani, miért nem volt a szlovákiai róm. kath. magyarságnak magyar püspöksége?! Vagy legalább azt, kit terhel ezért a felelősség?

Nem tudná-e megmondani, miért ellenezte, miért nem szívlelhette a rozsnyói vezető egyházi férfiú, hogy a tót gimnázium református növendékei magyarul tanulták a hittant? Miért nem ragaszkodtak, a magyar róm. kath. plébánosok, hogy a magyar-ajkú róm. kath. növendékek, tekintet nélkül arra, hogy milyen iskolát látogatnak, magyar hitoktatásban részesüljenek?!

Aztán azt is szeretnénk, ha tudatná velünk, hogy hol, mikor és mennyiben távolodott el a

református papság a hit tételeitől? Nem akarnók elhinni, hogy még most is a reformáció megváltozhatatlan ténye sajog Szüillő Géza lelkében!?

Végül leszögezzük, hogy mint jó magyarok a magyar állam érdekét mindig azonosnak tartottuk és tartjuk a református egyház érdekével és viszont, csak annál az egyszerű oknál fogva, hogy református vallásunk után legféltettebb kincsünk a magyarságunk és I. István király ezeréves magyar állama. A magyar református egyház egyetlen célja és érdeke, az Isten-országának minél teljesebb visszatükröztetése ezen a földön és a magyar nemzet boldogabb jövőjének előmozdítása éppen az Istenországának fejedelme, a Jézus Krisztus lelkének uralma által. Egy keresztyén alapon felépülő államnak sem lehet más érdeke, mert különben nem keresztyén az. Mi magyar reformátusok 400 éves történelmünk tanúsága szerint sohasem pusztítottuk a magyart, bármilyen felekezetű volt is. Ezt a célt szolgáltuk a cseh uralom alatt is és a cseh állam érdekei ellen éppen mi, magyar reformátusok, tiltakoztunk legtöbbit és leghatározottabban, amikor az ellentétben állott magyar, hangsulyozzuk, hogy magyar, református egyházunk érdekeivel. Ebben aztan teljességgel benne volt magyarságunk is.

Ezt az elfogulatlan 20 éves történelmünk és nem „visszaemlékezés” fogja megállapítani és igazolni!!

NEMESRADNÓT

Diószegi Tamás 1606 – 1608

Szekei János 1715 – 1717

Szombati János 1717 – 1719

Tóltsvári János 1719 – 1726

Szalontai István 1726 – 1730

Garbóczy András 1730 – 1751

Emódi Mihály 1751. február – 1758. október 31.

Tsebi /Csebi/ Pál 1759. január – 1762. február 16.

Gyermekik:

Pál. 1760. december.

Kassai Sámuel 1762. február 21. – 1769. február 10.

Gyermekeik:

József. 1763. április.

Zsuzsanna. 1767. szeptember.

Vatai /Vattay/ György 1769. március 1. – 1775. március 1.

Gyermekeik:

György. 1770. március.

Zsuzsanna. 1772. május.

Mária. Házasságot kötött Bodon Jánossal.

Pintér István 1775. március 1. – 1783. április 18.

Felesége: Molnár Zsuzsanna.

Gyermekeik:

János. 1777. április.

Dörgétsei Farkas György 1784. március 4. – 1794. augusztus 1.

Felesége Osváth Katalin, elhunyt 1786. január 7.

Szombathi József (káplán) 1794. augusztus 1. – 1795. február 26.

Dentz /Dents/ József 1795. február 26. – 1798. február 1.

Szentgyörgyi János 1798. február 1. – 1800. február.

Váradi Lázár 1800. február. – 1802. május.

Marton József 1802. május 2. – 1825. október 12.

Első felesége Hegedűs Zsuzsanna, elhunyt 1817. június 3. Második felesége Árvai Nagy Éva, házasságot kötött 1817. november 18.-án.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

József. 1801. – 1803. augusztus 17.

István. 1803. május 27. – augusztus 5.

Zsuzsanna. 1804. október 17.

Sándor. 1809. március 9. – 1813. november 6.

Liptsey /Lipcsei/ János 1825. október 15. – 1826. április 1.

Ifj. Báthory István 1826. április 11. – 1832. április 30.

Felesége Simon Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Terézia. 1830. december 2.

Báthory Sámuel 1832. április 30. – 1854. szeptember 13.

Felesége Tóth Borbála, elhunyt 1845. május 12.

Gyermekeik:

Ferenc. Házasságot kötött Bartus Katalinnal 1848. január 20-án.

A lelkész elhunyt 68 éves korában.

Báthory Ferenc (s. lelkész) 1851?

Felesége Bartus Katalin.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1851. március 27.

Pető Dániel (1854 – 1855 h. lelkész) 1855. április 25. – 1890. október 26.

Pósa Lajos (1890. december 14. – 1891. április 7. h. lelkész) 1891. április 7. – 1941. január 1.

Radnóton született 1865. november 18-án, szülei: Pósa Mihály és Pósa Amália.

Felesége Sáfrán Jolán, Emília, szülei: Sáfrány Mihály visnyói lelkész és Prófét Emília. Házasságot kötöttek 1894. október 24.

Gyermekeik:

Lajos, Géza, Árpád. 1896. június 13. – 1911. szeptember 28.

Halva született gyermek. 1897. november 19.

Jolán, Etelka. 1900. február 6. Házasságot kötött Kovács Bertalan rimasimonyi lelkésszel

1918. május 1-én.

Dezső, Ákos, László. 1903. június 17.

Tibor, Vilmos. 1905. december 29. – 1909. március 2.

Csák László (h. lelkész) 1941. január 10. – július 7.

Vályi József 1941. július 7. –¹⁴⁸

Felesége Hevessy Piroska, házasságot kötöttek. 1941. szeptember 7-én.¹⁴⁹

Vályi József önéletrajza

1915. április 2-án születtem Rimaszombatban. Édesapám Vályi István városi tűzór, anyám Holéczy Mária. Szegényes életviszonyok között nevelkedtem, mint öt testvérem közül az első gyermek – 2 leány és 3 fiú– korán hozzá kellett szoknom a munkához. Tanulni szerettem és látva erre való hajlandóságom, édesapám, beíratott a rimaszombati gimnázium I. osztályába. A tanulásban beváltam, jó, sőt jeles előmenetelő tanuló voltam I. és II. osztályban. Családunk és környezetünk izzó magyarsága azonban III. osztályos koromban arra a meggondolatlan cselekedetre ragadott néhány játszótársammal együtt, hogy a nagy hírveréssel megrendezett „csehszlovák felszabadulás” 10-ik évfordulóját, a lampionos katonai felvonulását megzavartuk tüntetően, csúzlival kilövdözve a lampionokat a menetből, ünnepi szónokot céloztunk. Ezért a cselekedetért kitiltattam a Köztársaság összes iskolájából.

Félbeszakadt tanulmányaimat Miskolcon folytattam a Református Gimnáziumban. Szüleim páratlan áldozatkészsége és a magam munkássága által sikerült, Isten segédelmével elvégeztem a gimnáziumot „kitűnő” eredménnyel.

Isten kegyelmének drága ideje volt miskolci diákkorom. Vallásosságom magyarságom, elmélyült, lelki életem meggazdagodott, pályaválasztásom döntő motívuma volt az, hogy vállastanárom: Balázs Győző, a lelkészi pálya szépségéről és küzdelmeiről való beszélgetésről és küzdelmeiről való beszélgetései valósággal rajongójává tettek a lelkészi szolgálatnak. A bibliát megszerettem, vallásos tárgyú könyveket szívesen olvastam. –Érettségi vizsga után tehát minden habozás nélkül bár egyesek tanári pályára csábítottak – jelentkeztem a sárospataki Theol. Akadémián felvételre.

Theológián a szolgálat felelőssége erősödött meg lelkemben. Tanulmányaimon kívül kedvel foglalkoztam a faluszeminárium, népfőiskola, munkatábor ügyeivel és ezekben a munkákban tevékeny szerepet vittem. Környékbeli szórványok lelkigondozásban ismerkedtem a falu és a tanya életet, iparos cserkészcsapat vezetése alkalmával pedig az ifjúsági munkát.

---

148 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nemesradnót. Ugrai János: A Tiszánineni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D42. Nemesradnót.

149 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 16. d. Alsókálása.

A tanulmányokban Isten kegyelméből az élen jártam mindig. IV. éves koromban, az orsz. theol. szövetség elnöke, a teológia elvégzése után pedig főiskolai senior lettem, utána hazajöttem Gömörbe. Külföldre készültem, németországi stipendiumom volt, de a háború kitörése miatt nem mehettem ki.

Itthon maradtam lelkemben égő vággyal a lelkészi szolgálat után. Az akkori viszonyok közt azonban segédlelkészi állást nem kaphattam. Ez sok gyötremnek, elkeseredést, sőt nem egyszer meghasonlást is hozott. Ehez járult még a két helyettes lelkészi állás: Uzapanyit–Özörény– anyagilag az életfenntartáshoz is kevés fizetéssel. Segédlelkész csupán 3. hónapig voltam Gicén.

Isten áldása azonban a sok lelki küzdelem után megnyugodott rajtam. A II. lelkészi vizsga után egy éven belül rendes lelkészi állásra vezérelt [...] mostani szolgálati helyemre, ahová 1941. július 7-én iktattattam be.

1941. szept. 7.-én feleségül vettem Hevessy Piroska földbirtokos leányt, volt gicei tanítónőt, kivel még rimaszombati gimn. tanuló koromból ismeretségben voltam.

Rövid kétéves lelkészi működésem idején Isten segítségével leánykört, levante munkát építettem ki. Most a felnőttek közti munkát női, férfi köröket presbiteri bibliakör megalakítására kértem Isten segítségét.

Vigyázok és imádkozom, hogy „bíztathasson belőlünk Isten, önmagának kiváltképpen való népet, jó cselekedetekre igyekezőket!”

Vályi József nemesradnóti lelkész szolgálati helyei:

1938. június 1 – 1939. június 31. főiskolai szenior Sárospatakon.

1939. július 1 – 1939. október 1. h. lelkész Uzapanyiton.

1939. október 1 – 1940. augusztus 1. állástalan, beírt s. lelkész Rimaszombatban.

1940. február. – 1940. június. Felügyelő ... Sárospatakon.

1940. augusztus 1. – október 31. Helyettes lelkész Özörényben.

1940. november 1. – 1941. február 1. állástalan s. lelkész ill. beírt s. lelkész Agteleken.

1941. február 1. – 1941. június. Segédlelkész Gicén.

1941. július 7-től rendes lelkész Nemesradnóton.

OTROKOCS

Szini István 1668

Kecskeméti János 1701

Barkay János 1701 – 1704

Serki János 1705 – 1706

Szerentsi /Szerencsi/ István 1706 – 1708

Szombati Csanda György 1708 – 1714

Czégényi István 1715 – 1717

Fely H. Dániel 1717 – 1718

Szombati Ferenc 1718 – 1727

Edelényi Péter 1727 – 1730

Csabay /Csabai/ János 1730 – 1734

R. Szombati János 1735 – 1736

Szuhai /Szuhay/ János 1736 – 1742

Rajtzi /Rajczi/ András 1742 – 1748

Járdánházi György 1749 – 1752

Felesége Mádi Erzsébet.

Boros Péter 1752 – 1756

Makranczy Mihály 1756 – 1760

Zámolyi /Szamossy/ János 1760 – 1768

Gyermekeik:

János. 1760.?

Ivántsy /Ináncsy/ Mihály 1768 – 1772

Deli Gábor 1772. február 28. – 1792. február 1.

Felesége Nagy Zsuzsanna.

Csepely István (lévita) 1792. február 1. – 1795. február 17., rendes lelkész 1799. február 6. – 1804. július 5.

Felesége ? Borbála.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1798. október 30. – 1799. április 23.

Szoboszlay Szabó Péter 1796. február 17. – 1797. február 15.

Felesége Szépti Erzsébet.

Tóth János 1797 – 1799

Máthé István 1804. július 6. – 1807. június 29.

Felesége Lengyel Borbála.

Gyermekeik:

Mária. 1805. október 2.

Gondol Gedeon 1807 – 1822

Csider Antal 1822 – 1824

Felesége Éva Julianna, házasságot kötöttek 1823. április 4.

Diószeghi Horváth József (lévita) 1824. április 26. – 1826. április 10.

Almási Balog Sámuel (lévita) 1825. március 24. – 1826.

Felesége Szatmári Julianna.

Gyermekeik:

Terézia. 1826.

Belegh István 1826 – 1831

Felesége Kiss Lília.

Andó József 1831 – 1832

Baskay Mihály 1832 – 1834

Losoncon született.

Felesége Morvay Rozália.

Gyermekeik:

Mihály. 1833. június 28.

Somodi János 1834 – 1838

Felesége Csurgai Erzsébet. Házasságot kötöttek 1833. április 29.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1835. február 19.

János. 1836. április 3.

Rudolf. 1837. november 12.

Szívós János 1838 – 1842

Felesége Losonczy Borbála.

Gyermekeik: Mihály. 1838. szeptember 28.

Török János 1842 – 1845

Simon Ábrahám 1845 – 1864

Felesége Agonás Erzsébet. Házasságot kötöttek 1849. február 2.

Gyermekeik:

Géza. 1848. december 4.

Kálmán. 1849. december 18.

Erzsébet. 1851. július 14.

Zsuzsanna. 1852. szeptember 6.

István. 1855. október 20.

Klára, Borbála. 1857. április 2.

Julianna. 1858. szeptember 28.¹⁵⁰

Simon Ábrahám életrajza

Született 1810. február 26-án Zsarnón Torna megyében. Édesatyja Simon István úr folytassa mint ref. pap 9 (kilenc) éveken át hivataloskodását. Édesanyja Beskeházi Mária.

Elemi tanulmányait kezdte a Szepsi-i ref. iskolában, honnan a Miskolczi gimnáziumba vitetvén, ott a gymásialis osztályokat a logikáig bevégezte.

1825-ben a losonczyi gimnázium növendéke lón s ott a logikai bevégezvén 1826-ban jún. 30-án mint felsőbb theológiai és filozófiai tanulmányok osztályaiba lépendő aláír az iskolai törvényeknek. Négy éveken át tanulmányozván a teológián, filozófiát, mathesist, physicat, historiát, latint, görög és német [...] azokból kitűnő és első osztálybeli calculust nyert.

Felsőbb tanulmányai folytatása végett 1830dikban a S.patakki anya iskolába ment hol ugyanakkor az az előtt bevégezt tudományokból megvizsgáltatván a nagytiszteletű iskolai szék által

---

150 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Otrókocs. Ugrai János: A Tiszánineni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D7. Otrókocs.

az úgynevezett tógás diáknak 5ik osztályba vetetett be. A S.pataki anyaiskola kebelében négy és fél évig tartózkodott. Hatodik éves deák körében egy évre Szathmár megyébe, Egri nevezetű helységbe ment házi nevelőül, de onnan év múlva visszavitetvén ismét előbbi osztályba vitetett be. Az érintett idő alatt szerencsés volt hallgathatni s S. pataki Collegium azon korban igen érdemes tudós tanárait, nevezetsen b. e. Somosy János Úrtól hallgatta a dogmatica és polemica theológiát a héber nyelven, néhai nagytszt. Nyiri István úrtól a practica és theoretica filosofiat, estéikát, jus naturat, néhai nagytszt. Kalniczki Benedek úrtól: az ó és új szövetség magyarázatát s egyházi történetet, főtiszteletű Zsarnay János mostani Superintendes úrtól: az erköltstant, papi gondot (cura pastoralis), homileticát és liturgiát, b. e. Gortvai János úrtól: a magyar közönséges és magán jogot, az egyházi büntető és bányászati jogot, mindnezen tudomákat bevégezte 1so oszt. calculussal.

1835ikben elhagyván az anya iskolát a putnoki ref. egyházba jön, vagy is inkább küldtetett a főiskolai kormány széktől, mert a putnoki egyház küldöttei által minden kifogás nélkül mellőztetni akarván, nekik a már elfogadott chartát visszadta, de a főiskolai szék e mellőztetés okát kifürkészvén maga elibe hivatta a követeket és tudakozván? Van-e valami kifogások a hozzájuk készülő ifjú ellen. Miután azott semmi alapos okot nem mondhattak: ezen szavak intéztettek hozzájuk: vagy ezen ifjút viszik ki követ miatt, vagy ha nem, elmehetnek Isten hírére Debrecenbe, vagy a hova tetszik, de a mi ifjúnak becsületét nem fogjuk pelengérré kötni. A követ urak e nyilatkozat után engedelmet kértek a főiskolai székből és velem legott készek lettek volna kezét fogni, de ilyen körülmény közt elejtvén kedvem az oda meneteltől, kértem a nagy tszt. Iskolai székét: ne tegyen önként szerencsétlenné olly egyházba küldés által mely tőlem előre idegenkedik. De az isk. szék válasza ez volt: mi megírjuk a putnoki egyháznak, hogy vele ezuttal parancsolni kívántunk és ha csakugyan ott békés lakása nem lenne: egy év múlva is visszajöhet az anyaiskola keblébe.

Istennek hála! Putnokon mégis csak bevégeztem a 3-ves isk. tanítóságot tellyes meglegedésükre mind a szülött, mind az egyházi előjáróságnak, mint mind tulajdon bizonyítványom, mind az egyház jegyzőkönyve egyhangúlag tanusítanak.

1938. márc. 28a R. Szombatban tartott E. M. gyűlés alkalmával papi szigor letétele után a Simonyi és [...] Darnyai egyesült ref. egyházba rendelttem segédlelkészül, akkor már betegeskedő tisztes agg lelkész b. e. Kájári István úr mellé. De, aki a következő év május havában elhalván, adminisztartori hivatalt ott folytattam mind az egyházi előjáróság, mind az özvegy lelkipásztornő részéről tanakodhatnak segédlelkészi s adminisztratori hivatalombeli eljárásom felől.

1839-év ápr. 25-kétől kezdve 1841-év ápr. 29kéig és így két évek folytán a hanvai ref. egyházban folytattam a segéd lelkészi hivatalt, akkori esperes néh. nagytszt. Dapsi József úr mellett. Házi közbenjött lényeges okok és körülmények miatt a második évében a bizalmatlanság fellegetornyosult tisztelt főnököm és közötttem, melynek csak nagyon egymástóli vég elválás lón következménye.

Ámbár pedig kedvetlen viszonyok közt váltunk legyen el egymástól: bizonyítványa néhai tszt. főnökömnek mit tartalmaz, igazolásom végett ide igtatom: Bizonytság arról T. T. Simon Ábrahám úr [...] Két évek folytán a papi sz. hivatalba kitaró szorgalommal, fedhetetlen magaviseletet tanusítva magát illendően készítette fel. D. Dapsi József hanvai pap.

Az 1841in év Sz. György napjától az 1842ik év Sz. György napjáig a [...] ref. egyházban hiva-

taloskodásom mint segéd tanító Dózsa Ambrus elévült és beteges tanító mellett. Minthogy a tanítás kizárólag rám bízott a szegény öreg tanító részére csak öt köből életet kellett átengednem a fizetéséből. – Innen, miután a előjáróság részemre a fizetséget s illő bizonyítványt kiadta:

1842ik évben nyugalmazott esperes nagytiszteletű Terhes Sámuel úr által hivattam meg segédlelkészül a Rimaszombati ref. sz. egyházba. Nagy lelki örömmel és elégedve folytattam itt 3 éven át a szerencsésen tudós féfiú vezérelte alatt s Kedves Családja körében segédlelkészi hivatalomat, melynek egyik tényezője volt az érintett diszes és értelmes gyülekezet, mely valóban képző iskola lehet minden magát tökéletesíteni kívánó ifjú lelkészre nézve.

Nagytiszteletű Terhes Sámuel úrnak ott létem ideje alatt szeretetével s mondhatni barátságával dicsekedhettem, melyet igazol részemre kiadott bizonyítványa. Épen a milyen kedves volt a vele töltött társalkodás: épen olly fájdalmas a tőle elválás órája, amellyel ütött.

1845dikben midőn ki kellett fejtennem a felejthetetlen Kedves Család köréből és rendes lelkészül meghívtam hazám [...] mostani lakásom helyére az otrokocsi ref. kisded egyházba. Megengedem, lehet egy némely nyertes hazájával és ott kedves próféta: én [...] Esmertem ugyanis mennyire elterjedt itt már régóta a fejetlenség, egymás iránti gyűlölség, egyenetlenség: de hogy ennek én is áldozatúul essem, ingyen sem álmodtam, sőt azt reményltem, hogy mint gyújtó üveg a nap sugarait egy pontba: három zilált gondolkozású meódját én is majd egy főczél elérésére, mint [...], az egymás iránti szeretetbe gyűtsön össze. Hallottam azt is, hogy honomban a pap fizetésével a nép keveset gondol, de távolról sem sejtettem azt, hogy ebből keletkezessen az a szint, melyen papi állomása hajótörést szenvedjen. Ez pedig valósággal úgy lett rám nézve. Évről-évre elmaradozott papi bérem előbb barátságos, majd zaklatott kérése miatt elébb nehezítés majd forrongás, majd végre elmozdításomra irányzott fondorlat sok fejű raja sziszegett város mindenfelől. És hogy az ármány célját elérje: magára vonja az igazság köpönyegét. Előbb a szegénység leple alatt vonul s bevallja az egyházi kormány előtt, hogy papot s tanítót többé nem tarthat s ez által kivívja, hogy a tanítóit fizetésből megszabadul s a tanító terhe a pap nyakába zakkan. Majd így is papjától menekülni akarván más egyházhoz való affiliáltatását kéri, ezt is keresztül viszi egy időre határozatot nyervén affiliáltatása iránt, a nélkül, hogy papjának helye lett volna. Ekkor a szegény lelkész ügyét apellálva a felsőbb egyházi kormányra, állomásán megmarasztatik halála vagy választása esetében adatván meg az egyháznak az affiliáltatás. És ez 1857dik törtévé azóta is a méltatlanság keserű labdacsait kell nyeldesnem. A hallgatók [...] határozat ellenére is semi közmunkát nem teljesítenek, termést be –, trágyát ki nem hordanak. Kertemet fel nem kapálják, az ifjak, leányok gyűjtés, kender szövés, csapás alkalmával oda sem néznek, egy darab fát fel nem aprítanak, az iskola lakás s kertem tőlem bár használása. [...] a fungens tanítónak itéletett másodízben haszonbérbe kiadni szándékozott mely ellen midőn óvást tettem, azt válaszolta a consistorium, hogy a határozat rólunk nélkülünk itéletett a mi pedig nem áll, mert e. m. kiküldöttség relatiojára lőn a határozat. Hát a rongyolt földeléklet paplak miatt mit kell tenni esős időben? Minden üres edényt felhordani a csepegés alá, de ez is kevés lévén jön kedvére minden nyíláson a víz, mely miatt köntöseink s bútoraink idő előtt romlásra jutnak.

De nem untatom tovább a kegyes olvasót nyomorult helyzetem sötét leírásával: mint kereszttyén pap az isteni gondviselésbe vetem hitemet egybeolvasztom a latin költő eme szavaival: „Dabis Deus nis quoque fenem!”

ÓSVA

Liszkai Benedek 1585
Ujhelyi Márton 1588
Barthos János 1589
Szikszai János 1590
Szőlősi István 1591
Fényi Máté 1600
Hejcei Pál 1612
Sárai Gergely 1616 – 1617
Monostori Mihály 1620 – 1622
Komáromi Mihály 1625
Szentesi János 1626
Barthos András 1644
Szinyei János 1689¹⁵¹

ÖRÖS

Vácz Mihály ?

Öri ?

Vályi Mihály 1771 – 1789

Herczik Pál 1803, vagy 1789 – 1805

Szűcs László 1806 – 1841. január 19.

Felesége Török Julianna.

Gyermekeik:

József. 1809. augusztus 12.

István. 1811. december 16. – december 28.

István. 1813. október 17. – 1825. április 3.

Mária. 1813. október 17.

Tóth József (s. lelkészek) 1832. április 15. – 1836. február 6.

Szalai István (s. lelkészek) 1837. július. – 1838. március 4.

Stock János (s. lelkészek) 1938. szeptember – 1941. október 1.

Portörő János (s. lelkész) 1841. október – december 4.

Borsi Endre 1842. március 24. – 1855. augusztus 4.

Felesége Kovács Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1845. december 20-án.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1846. szeptember 23.

István. 1848. január 15.

Katalin. 1849. április 11. – 1854. június 18.

---

¹⁵¹ Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A121. Ósva.

Piroska. 1851. június 19. – 1853. november 28.
Mária. 1854. augusztus 30. – 1855. július 19.
Nánássy Zsigmond 1855. október 1. – 1856. március 10.
Ubrisi Pesty János 1856. április 17. – 1885. április 24.
Kopré Ferenc 1865. április 25. – 1885. április 24.
Beszterczey Béla (s. lelkész) 1882. március 1. – 1884. március 3.
Kovács János (s. lelkész) 1885. május 6. – szeptember 1.
Bagdy István (h. lelkész) 1885. október 1. – 1886. május 5.
Pál Bertalan 1886. május 10. – 1914. március 25.

Felesége Hurka Erzsébet, házasságot kötöttek 1886. december 14-én. Elhunyt 1888. január 26-án. Második felesége Olajos Róza. Harmadik felesége Pál Mariska, házasságot kötöttek 1895. július 9-én.

Gyermekeik:

Irén, Elvira. 1888. január 7. – május 15.

Béla. 1890. január 3.

Ilona, Irén. 1896. október 10.

Mária. 1898. június 5.

Lenke, Erzsébet. 1900. július 4.

Szinyéry György (s. lelkész) 1914. július 1. – október 31.

Rozgonyi Sándor (s. lelkész) 1914. november 1. – 1915. április 1., 1915. április 25 –

Felesége Tóth Ibolya.

Gyermekeik: Márta, Júlia. 1938. január 6.

Janka Péter (s. lelkész) 1915. április 1. – április 24.¹⁵²

Rozgonyi Sándor életrajza

Rozgonyi Sándor örösi ref. lelkész született Szerencsen 1888. június 15-én. Atyja Rozgonyi András kovácmester, anyja Jancsó Zsuzsánna. Elemi iskolába Szerencsen a ref. népiskolába járt. A gimnázium I–VIII. osztályát a sárospataki ref. főgimnáziumban végezte el az 1899–1907. években. Érettségi vizsgát 1907. június 18-án tett jeles eredménnyel. Ugynacsak Sárospatakon végezte theologiai tanulmányait az 1907–1911. években. Az ott tett első lelkészképesítő vizsgát 1911. június 27-én, második lelkészképesítő vizsgát 1913. június 24-én, mindkettőt jeles eredménnyel. 1911. július 1-től 1913. október 31-ig Sárospatakon volt bejegyzett segédlelkész, miközben 1911. július 1912 június 30-ig a sárospataki ref. főiskola alkönyvtárnoka volt, 1912. október 1-től 1913. május 15-ig pedig Berlinben volt tanulmány úton.

---

152 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Örös. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G48. Örös.

1913. november 1-től 1914. július 31-ig Nagyrosványon, 1914. augusztus 1-től 1914. október 31-ig Lukán, 1914. november 1-től 1915. április 1-ig Örösön, 1915. április 1-től 1915. április 24-ig Cigándon segédlelkészkedett.

Örösi lelkipásztorrá 1914. május 19-én választották meg, mely állását 1915. április 25-én foglalta el, azóta ott működik. Egyházközsége 1919-ben cseh megszállás alá került. A megszállás alatti volt felvidéki alsózempléni ref. egyházmegyében 1932-től a felszabadulásig, 1938. november 6-ig tanácsbíró volt, ugyancsak tanácsbírája a felszabadulás óta az alsózempléni ref. egyházmegyének.

Házasságot 1936. december 24-én kötött Kisújfaluban Tóth Ibolya ref. tanítónővel. Egy gyermeke van, az 1938. január 6-án született Rozgonyi Márta.

ÖZÖRÉNY

Göde István 1792 – 1795

Nagy Gábor 1795 – 1801

Tóth János 1801 – 1808

Bakó Ferenc 1808 – 1810

Felesége Török Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Sándor. 1810. június 8.

Károly. 1812. december 5. Nem a feleségétől született gyermek.

Nagy Sámuel (h. lelkész) 1810. július 14. – 1811. április 16.

Vetsei T. / Vécsei Takaró/ Lajos 1811 – 1820

Felesége Hubay Mária.

Gyermekeik:

Lajos. 1811. december 9.

Mária. 1813. május 10.

István. 1815. március 28.

Dániel. 1817. június 5.

Terézia. 1819. július 23.

Kis /Kiss/ István 1821 – 1831

Török János 1831 – 1846

Felesége Darvas Katalin.

Gyermekeik:

Katalin. 1834. szeptember 4.

Antónai. 1836. február 9.

Kálmán. 1840. február 5.

Anna. 1842. augusztus 30.

Csurgay Ferenc 1846 – 1878. december 4-én.

Májiban született. Szülei: Csurgay Ferenc és Pethő Eszter?

Első felesége Leskó Erzsébet, elhunyt 1856. március 21. Második felesége Vályi Zsuzsanna, Vályi József és Csécsi Zsuzsanna. Házasságot kötöttek 1856. július 29-én, elhunyt 1861. augusztus 3.

Gyermekeik:

József. 1844. – 1847. november 12.

Eszter. 1846. július 1. – 1855. július 31.

Zsuzsanna. 1848. augusztus 31. – 1865. augusztus 5.

Béla. 1850. március 18.

Gyula. 1854. november 9. – 1855. augusztus 20.

Lajos. 1858. március 9.

Árpád. 1860. november 13.

Magyari István (pelsőci káplán helyettes) 1878. december 4. – 1880. április 24.

Szkárosi Gusztáv 1880 – 1911. február 24.

Deési Sándor 1911 – 1929

Felesége Litkay Etelka.

Etelka. 1912. április 30.

Sarolta, Mária. 1914. szeptember 1.

Ida, Magdolna. 1918. július 15.

Zoltán. 1921. január 22.

Kovács Ferenc és Dr. Pap Sándor (s. lelkészek) 1929. július 1. – 1930. október 1.

Szakall János 1931 – 1938

Simon József (beszolgáló páskaházai és felügyelő lelkész) 1938

Tóth Mihály és Vályi József (s. lelkészek) 1939 – 1940

Vásárhelyi Lajos 1940 – ¹⁵³

Született Hódmezővásárhelyen 1909. június 23-án, ott is végezte a gimnáziumi tanulmányait, honnét 1929-ben a debreceni teológiára ment. Theológiai tanulmányait elvégzése után 1933. őszén a hódmezővásárhelyi ref. egyház presbitériuma tanyamissziós s. lelkészévé választotta, hol 1935. aug. 31-ig működött. 1935. szept. 1-től 1938. május 1-ig Orosháza községben volt állami hitoktató lelkész. 1938. május 1-től 1940. július 1-ig Midszentmihályi vallásoktató s. lelkész. Lelkipásztorrá szentelték 1936. június 3-án Debrecenben. 1940. július 1-től 1940. nov. 1-ig lelkészi állás nélküli gyári munkás. Felesége Mánns Ida, kivel 1934. márc. 5-én kötött házasságot. Három fia van: Lajos 1935. július 26-án, Endre 1936. nov. 30-án, Árpád 1942. febr. 11-én született.

---

153 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Özörény. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G24. Gömörhorka.

Özvegy Csorba Ferencné önéletrajza

Özvegy Csorba Ferencné szül: Bartók Anna Mária ref. lelkészözvegy, pácini lakos. /Zemplén vm./ életrajzi adatai:

Születtem Gortvakisfalun /Gömör vm./ községben, 1877. évi augusztus hó 1. napján, Bartók János ref. lelkipásztor és Lovass Franciska szülőktől.

A népiskola 6 osztályát szülőfalumban elvégezve, 1889. szeptember elsején a rimaszombati polgári leányiskolába irattak be jó szüleim s ugyanott elvégeztem a 4. polgári iskolai osztályt. Hazakerülvén a szülői házhoz, a háztartás mindenágú munkáját tanultam, gyakoroltam, – még a padlássúrolást is – édesanyám ezen intő szavaira: „Aki maga nem tudja megcsinálni – ha az életben lesz is hozzá módja parancsolni – de az alkalmazott fáradságos munkáját sem értékelni, sem megbecsülni nem fogja tudni.”–

Drága jó Anyámat 1902. december 30-án az Úr elszólította e földi hazából. Édesapám akkor már 80 éves volt, ez a csapás teljesen lesújtotta s kénytelen volt segédlelkészért folyamodni a sárospataki főiskola akkori igazgatójához, nagytiszt. Novák Lajos urhoz, aki teljesítve a kérést, 1903. július 16. napján megérkezett a segédlelkész, Csorba Ferenc személyében, akit ugy a gyülekezet, mint Nagy Pál akkori esperes igen megkedvelt.

Csorba Ferenc segédlelkészt, mint okleveles lelkipásztort 1906. évi augusztus havában a mezősombori /Zemplén vm/ gyülekezet lelkészéül választotta, akkor engem – édesapámtól– feleségül kért s ugyanezen év szeptember 22-én házasságra léptünk, örök hűséget esküdtünk a gortvakisfaludi kis templomban.

Férjem 1906. október 1. napján foglalta el a mezősombori lelkészi állást, mint feles lelkész, az elhunyt lelkész – Semsey József– özvegyénél lakott s ott teljes ellátásban részesült. Ezen idő alatt a régi, nádfedeles, kisméretű és szegényes paplakot a hívek rendbeszedték és 1907. október 1-én személyemben hazavitte feleségét, öreg, elaggot édesapámmal együtt.

Drága jó Édesapám nem sokáig volt velünk, mert 1908. július 8. napján meghalt. Bálint Dezső esperes temette el s ott nyugszik a mezősombori temetőben, távol a kedves gömöri tájaktól, Gortvakisfaludtól, ahol 56 évig volt szülőfalum lelkipásztora.

1908. október havában férjemet a bodrogkeresztúri gyülekezet hívta meg, ahol 2 ½ évet töltöttünk, mert időközben férjemet a Bodrogközön fekvő pácini ref. gyülekezet hívta meg lelkipásztorául s így 1911. év május hó 16-án elfoglaltuk a pácini ref. elavult tanítói lakot. 13 évet éltünk át itt is, sok küzdelemben a világháború alatt, és felépült a kor igényeinek mindenben megfelelő, kényelmes és díszes paróchia is.

1924. évi május 29-én özvegyen maradtam, mert férjem rövid szenvedés után elhalt. Gyermektelenül, gyámolító nélkül maradván, ma már 20-ik éve siratom korán elhunyt, felejtetetlen élettársamat s a szűkre szabott lelkészözvegyi nyugállásra támaszkodva tengetem, vonzolóan özvegy életem gondját, terhét, imádságos lélekkel viselve elhagyatottságom bús napjait. Istenben bízva és várva, mikor én is követhetem megboldogult életpáromat az örökkévalóságba.

Pácini. 1943. évi december 27. napján.

ÖRMEZŐ

Albensis Mátyás 1582
Andreades János 1598
Selecenus János 1599
Novisoliensis János 1599
Hajenus János 1608
Crisanovius Pircha Jakab 1610
Árvai Intybus Jakab 1611 – 1612
Sambori Zobrovius Albert 1621
Váraljai Szolár Tóbiás 1624
Bogdányi Pál 1624
Rajeci György 1625 – 1626
Trecina György 1626
Rajeci György 1627 – 1629
Kárász Jónás 1643¹⁵⁴

PÁLÓC

Gönci András 1564 – 1566
Ráckövi Pál 1573
Gönci András 1582
Várkonyi György 1584
Jochelius György 1585 – 1595
Szikszai János 1590
Nagyszőlősi Máté 1620 – 1621
Füzéri István 1644¹⁵⁵

PARNÓ

Bethaniensis Gáspár 1622
Bohemus Albert 1625 – 1626
Kölgyesi András 1627
Kis János 1651¹⁵⁶

---

154 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H59. Örmező.

155 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F60. Pálóc.

156 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H60. Parnó.

PÁSKAHÁZA

Fejérváry Mihály (káplán-tanító) 1787. április 1. – 1814. október 23.

Felesége Szüts Mária, elhunyt 1830. február 17-én.

Gyermekeik:

József. 1799. október 27.

Julianna. Házasságot kötött Máté Jánossal 1822. január 16-án. Elhunyt 1837. október 29.

Gyermeük: Zsuzsanna. Házasságot kötött Simon Mihállyal 1841-ben.

Borzik János 1814. november 13. – 1862. július 11.

Felesége Proksa Julianna.

Gyermekeik:

Julianna. 1816. október 17.

Terézia. 1819. március 20. Házasságot kötött Ágoston Sándor runyai lelkéssel 1838. november 28-án.

János. 1822. március 1.

Karolina. 1823. december 5. – 1827. október 19.

Lukrécia, Amália, Piroska. 1834. május 24. Házasságot kötött Maklári Papp Károlyal 1853. január 12-én.

Vajányi János 1863. április 10. – 1900. február 7.

Szülei: Vajtányi Mihály perkupai lelkész és Dienes Mária.

Felesége Binder Borbála, szülei: Binder Mihály és Ozsváth Borbála. Házasságot kötöttek 1866. március 6-án.

Gyermekeik:

Mária. 1866. október – november 1.

Borbála és Mária, ikrek. 1867. október 23. Borbála elhunyt 1867. szeptember 2.

Jolánta. 1868. október 17.

Irén, Malvin. 1870. április 10. – 1873. július 11.

Vilma, Matild. 1872. április 27. Házasságot kötött Kiss Károly runyai lelkéssel 1893. február 14-én. Szülei: Kiss Sándor és Izsó Zsuzsanna.

Irén, Erzsébet. 1874. május 18. Házasságot kötött Sárkány Sámuel baksai lelkéssel. 1898. március 16-án. Szülei: Sárkány Gábor és Lakos Borbála.

Barna, László. 1875. december 2.

Lökös Sándor 1900. szeptember 2. – 1907. május 20.

Aggteleken született. Szülei: Lökös Sándor és Bartók Mária.

Felesége Bárdos Ilona, szülei: Bárdos István lelkész és Szabó Borbála. Házasságot kötöttek 1905. november 15.

Deési Sándor 1907. május 20. – 1911. július 16.

Felesége Litkey Etelka.

Gyermekeik:

Sándor. 1907. július 24.

István. 1910. július 29.

Elhunyt 1943-ban Gicén.

Lenkey Lajos 1911. július 16. – 1925. október 11.

Felesége Molnár Jolán.

Gyermekeik:

Márta. 1912. február 8. – december 15.

Lajos, László. 1913. október 10.

Magdus. 1915. december 14.

Jolán. 1920. június 3.

Klára. 1923. június 9.

Szőke István 1925. október 11. – 1930. március 16.

Felesége Tárczy Mária.

Csontos László 1930. március 16. – 1941. április 24.

Felesége Barányi Ilona.

Gyermekeik:

Katalin. 1934. július 21.

Simon József 1941. április 24. –

Felesége Lőrincz Ilona.¹⁵⁷

Simon József önéletrajza

1897. November hó 2.-án születtem a gömörmegyei balogmenti kis Zsíp faluban. Szüleim: édesapám Simon József édesanyám Burszky Zsuzsanna ref. vallású földművesek. Vagyonkájuk mindössze 6 kat. hold földből áll, ezenkívül egyszerű kinézésű ház és belsőszobából.

Elemi iskolát Zsípben végeztem a szülői házból, a hat osztályt jártam ki mindvégig kitűnő osztályzattal. Tanulni mindig nagyon szerettem. 1919 szeptemberében Zajdó László akkori zsiپی lelkész tanácsára édesapám,- aki éppen akkor jött haza orosz fogságból,- beadott a Rimaszombati Egyesült Protestáns Főgimnáziumba. Gimnáziumi éveimet nagy anyagi nehézségek között végeztem, szüleimnek sokat kellett miattam nélkülözni, csak hogy az én tovább taníttatásom biztosítva legyen. E nehéz feladatot én is segítettem megoldani szüleimnek azáltal, hogy diákokat tanítottam. Már első osztálytól kezdve egészen a nyolcadikig mindig volt 4-6 tanítványom is. Igaz, hogy ez a foglalkozás elvette tőlem a diákörömök és szórakozások kedves idejét és alkalmait, de segíteni kellett szüleimnek taníttatási költségeim előteremtésében. Mind a nyolc osztályt jeles eredménnyel végeztem el. Érettségi vizsgát 1927. Június 9.-én tettem kettes osztályzattal.

Az érettségi vizsga után nem tudtam határozni, hogy milyen pályára menjek, mert nemcsak a saját egyéni rátermettségem és kedvem diktált ebben nekem, hanem főképpen szegénysége. Meggondolatlan fővel mégis arra a pályára léptem, melynek elvégzéséhez semmi reményem nem

---

157 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Páskaháza. Ugrai János: A Tiszánineni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D39. Páskaháza.

volt. Beiratkoztam a prágai cseh orvosi fakultásra. Két hónapi ottlétem meggyőzött afelől, hogy nem maradhatok azon a pályán egyrészt, mert nagyon hosszú, másrészt mert nagyon költséges és szüleim nem sokáig bírnák. Átléptem tehát a tanári pályára, amelyhez azelőtt is különös kedvet és hajlamot éreztem. Ígéretet kaptam több helyről, hogy kedvezményekben részesítenek és így tanulásom lehetővé válik. Mivel azonban az ígéret csak ígéret maradt, félévkor végleg ott hagytam Prágát, mert szüleim nem bírtak volna értem tovább fizetni.

Édesapám mindig arra kért, már az érettségi előtt is, hogy menjek a teológiára Sárospatakra. Nekem nem volt ehhez semmi kedvem. Világi-pályán szerettem volna működni. De Isten úgy akarta, hogy mégis a teológiára menjek. 1928 szeptemberében beiratkoztam a sárospataki ref. teológiai akadémiára. Így kerültem Patakra, a szegények iskolájába. Azóta ezerszer hálát adtam az Istennek, hogy odavezérelt. A teológiát nagyon megszerettem. Nagy internátusi és konvikтусi kedvezményeim voltak, úgyhogy az évi háromszori legáció eredményét számításba véve, szüleimnek nem sok kiadásba kerültem. A teológia I. évfolyamának elvégzése után kiegészítő érettségi vizsgát tettem a görög nyelvből, magyar irodalomtörténetből, magyar nemzet történetéből és fizikából általános jó eredménnyel. A teológia mind a négy évfolyamát jeles eredménnyel végeztem el. A 3.-ik évfolyamra stipendiumot-kaptam a párisi protestáns szabad teológiai fakultásra, ahol a 3.-ik évet francia nyelven végeztem el, melyről bizonyítványt is kaptam. Haza-jövet, a harmadik év anyagából utólag itthon is vizsgát tettem. A teológia elvégzése után 1932 okt.1.-én Pelsőczre kerültem segédlelkésznek, ahol egyfolytában 4 évet és egy hónapot töltöttem ebben a minőségben Dusza János ref. lelkész mellett. Ezt az időszakot csak katonai szolgálatom alkalmával szakítottam meg, amikor is 1934 jul. 16.-tól okt. 6.-ig Olmüchen, majd Uher-ské-Hrádisten teljesítettem szolgálatot. II. lelkészképesítő vizsgát Losoncon szereztem az ottani teológián 1934. jun. 26.-án jó eredménnyel. 1936. nov. 1.-én foglaltam el a szalóc-vigtelkei gyülekezetek egyhangú meghívására a szalóci lelkészi állást, ahol Isten gondviselő kegyelméből 1941. Április 24.-éig szolgáltam, amikor is lelkészi állásomat elcseréltem Csontos László páskázai lelkésszel. Azóta Isten segítségével itt szolgálom az én Uramat és anyaszentegyházamat.

1937. Május hó 23.-án házasságot kötöttem Lőrincz Ilonával, Lőrincz László és Pálóczy Ilona ref. házaspár hajadon leányával, Pálóczy József egykori mádi pap unokájával. Házasságunkat Isten 1938. május 2.-án megáldotta egy fiúgyermekkel, aki a keresztségekben a József nevet kapta. 1940, április 4.-én pedig Ilona, Erika nevű kislányunkkal örvendeztetett meg. Hála a gondviselő Isten Jóságának, mind a ketten élnek és egészségesek.

Jelenlegi szolgálati helyemen gyülekezetemmel való lelki viszonyomat a lehető legnagyobb béke, megértés és egymásért tenni tudó szeretet jellemzi s ez a viszony abból a szolgálatból ered, amit az én Uram Jézusnak követésében végezni igyekezem. Mögöttem még csak jó néhány éves lelkészi szolgálat van, mégis sokszor megkellett már keserűen tapasztalnom a próféta sorsnak emberi szempontból látott szomorúságait, nehézségeit. Előbbi szolgálatom helyén, Szalócson, azt hittem, zavarhatatlan békeséges jó viszony áll fenn köztem és népem között. A bennünket összekapcsoló szeretet szálait oly erőseknek éreztem, hogy soha nem gondoltam azoknak meglazulására, mégkevésbé szétszakadására. Sajnos, életem legnagyobb és legfájóbb csalódása itt ért.

Rajtam kívül álló, családi vonatkozású okok miatt, az iskola tanítójával kapcsolatban, akinek Szalócrról emiatt távoznia kellett, máról-holnapra a gyűlöletnek olyan áradatát indította meg ellenem, amelyet szavakkal nem lehet elmondani. Legyen elég jellemzésére annnyi, hogy azok,

akiknek életéért, lelki javáért kész voltam mindenkor mindent megtenni s akik ma még talán tűzbe mentek volna értem, holnap feszítsd meg-et kiáltottak reám és odáig vetemedtek Istentől való elrugaskodásukban, hogy még a templom ajtaját is be akarták tövisekkel. Életem az össze-roppanás szélén állott, de Isten erőt adott nekem és kimentett a próbákból s csere útján adott egy olyan rendes és jó gyülekezetet, amelyért nem tudok eléggé hálát adni Neki.

Jelen szolgálatom helyéről sokat nem tudok írni, fiatal lélek vagyok még, aki bízva viselem a mai élet nehéz terheit. Életem fő célját három szóban nevezhetem meg: Hitből - hűséggel szolgálani.

PAZDICS

Mossóci Menyhért 1598

Selecenus János 1606 – 1609

Guttai György 1620 – 1622

Fekésházi Arcius János 1624 – 1626

Selecenus P. Menyhért 1629

Árvai Intybus Jakab 1633

Silesius Schosnowsky Ádám 1652 – 1653

Caulidis Márton 1655¹⁵⁸

PÉDER

Majtényi Balog György 1597 – 1598

Lizskai György 1623 – 1626

Gönczi Mátyás ?-1682

Szendrei István 1683

Szöllősi István 1691 – ?

Gönczi Mátyás ? – ?

Balog ? (lévita) ? – ?

Prootsi Jakab ? – ?

Némedi Sámuel ? – ?

Bajmóczi János ? – ?

Miskolczi György ? – ?

Szinyei Kis János 1722 – ?

Rákai János (lévita) 1722 – 1725

---

158 Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H61. Pazdics.

Tállyai István 1725 – 1729 körül

Szepesi György 1725 – 1729

Kóta János 1729 – 1734

Téglási István 1734 – 1735

Böszörményi András 1735 – 1738

Fonyi Mihály 1738 – 1751

Szentpéteri István 1740

Szinyei Kis Sámuel 1751 – 1756

Sáradi /Sárádi/ István 1756 – 1762

Gyermekeik:

Stefánia. 1754? – 1760. július 9.

Vadászi András 1762 – 1776

Felesége Lassú Anna.

Tankó György 1776 – 1777

Gyermekeik:

Zsuzsanna. ?– 1776 augusztus 31.

Szikszai Kovács István 1777 – 1784

Felesége Pirkoltzi ? Sára.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1779. április 21.

Illés Dániel 1784 – 1787

Felesége Levait Katalin, házasságot kötött 1785. november 16.

Rác Sámuel 1787 – 1789

Felesége Pajkos/Tajkos/ Mária

Mészáros András 1789 – 1811

Felesége Balla Mária, házasságot kötöttek 1791. január 17-én.

Gyermekeik:

József. 1791. augusztus.

András. 1793. február 21.

Galgóczi Sámuel 1811 – 1817

Felesége Katona Boglárka.

Gyermekeik:

Magdolna, Anna. 1811. december 19.

Zsuzsanna. 1814. március 25.

Jankay János 1817 – 1819

Szabó László 1819 – 1832

Gyermekeik:

Erzsébet. Házasságot kötött 1825. szeptember 14-én.

Jászai János 1832 – 1842

Nemes András (1842 h. lelkész) 1842 – 1860. szeptember 5.

Felesége Farkas Johanna, házasságot kötöttek 1844. július 22.

András, Gyula. 1845. május 20. – 1848. november 4.

István. 1849. október 20.

Elhunyt 56 éves korában.

Bojtár /Bognár/ Sámuel 1860 – 1911, vagy 1920

Apja Bojtár Pál szurdoki lelkész.

Felesége Margitay Karolina, elhunyt 1915. október 21. Szülei: Margitay István és Végessy Veronika.

Gyermekeik:

Bella, Róza. 1862. április 6.

Tivadar, Ferenc. 1863. december 1.

Bertalan, Géza. 1865. augusztus 16.

Pál, Zsigmond. 1867. július 27. – 1886. szeptember 7.

Ida, Borbála. 1870. április 30. – 1885. június 1.

István, Lajos. 1873. augusztus 20. – 1877. február 7.

Barnabás, Gyula. 1875. augusztus 16.

Hörcsik András (1914. április – 1920 h. lelkész) 1920. február 26 (rendes lelkész) –

Szülei: Hörcsik Gábor és Hörcsik Zsuzsanna.

Felesége Péter Erzsébet, házasságot kötöttek 1922. február 26.

Gyermekeik:

Irén 1923. július 16.

Barna. 1932. május 13.¹⁵⁹

Hörcsik András életrajzi adatai

Született 1889. március 30-án az abaujtona megyei Tüzérradvány községben. Szülei Hörcsik Gábor és Hörcsik Zsuzsanna földművelők. Az elemi iskola IV. osztályának elvégzése után az 1900-901 iskolai évre a sárospataki református főgimnázium I.-ső osztályába iratkozott be. A gimnázium mind a 8 osztályát Sárospatakon végezte. Ugyanott tett érettségi vizsgát 1909. június 18-án. Majd a sárospataki teológiára iratkozott be az 1909/1910 iskola esz. Első lelkészképesítő vizsgát 1913. szeptember 24-én Sárospatakon. Ugyanott második lelkészképesítő vizsgát 1915. szeptember 15-én. Felszenteltetett Rimaszombatban Pálóczi Czinke István püspök által 1921. október 30-án.

1913. júniusában lelkészi szolgálatra kibocsátatván, azóta mint segéd,- helyettes, -illetőleg rendes lelkész a következő egyházakban működött.

Telkibánya mint káplán 1913. VII. 1-től 1914. IV.18-ig

Péderen mint káplán 1914. IV. 18-tól 1916. IX. 30-ig.

---

¹⁵⁹ TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Péder. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A51. Péder.

Abaújváron mint káplán 1916. IX. 30-tól 1917. II. 1-ig.
Kiskinizsen mint káplán 1917. II. 1-től 1917. V. 1-ig.
Péderen mint helyettes lelkész 1917. V. 1-től 1920. II. 26-ig.
Péderen mint rendes lelkész 1920. II. 26-tól.

PELEJTE

Nagyszőlősi István 1598, 1603
Vinnai János 1625
Kolbásai Balázs 1629
Csákány János 1633
Kereszturi Gergely 1644 – 1652
Bári Mihály 1695
Szepesi István 1716¹⁶⁰

PELSŐC

Sebestyén P. 1551 ?
Körtvélyessy Péter 1551 ?
Kopácsi István 1564 – 1568
Tamás Ferenc ? 1570 ?
Szikszay Kozma György 1588 – 1596
Gyöngyösy Márton 1617 – 1628
Körtvélyessy János 1628 – 1630
Fésűs /Pataki Füsüs/ János 1630 ?
Turi Mihály 1642 – 1650
Nagy Bányai Mihály 1650 – 1660
Szombathy ? 1664 – 1665
Tolnay István 1665 – 1668
Váczai István 1668 – 1674
Sárándi János 1674 – 1675
Nógrády Ferenc 1675 ?
Gyöngyössi István 1682 – ?
Szendrei István ?
Matoltsai /Matolcsi/ Tamás 1693 – 1696

---

160 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H62. Pelejte.

Varsányi Dániel 1696 – 1701

Szombati Sárkány Pál 1701. március – 1710. január

Felesége Mester Ödön

Gyermekeik:

Dávid. 1702. július 28.

Mihály. 1704. március 17

Sámuel. 1705. június 16.

Judit. 1706. december 16

Erzsébet. 1709. július 8.

Csengeri Pál 1710. március 10. – július 8.

Nádudvary Sámuel 1711 – 1736

Gyermekeik:

József. 1712. július 18.

Zsuzsanna. 1718. július 7.

Erzsébet. Házasságot kötött Aszalai János balogi lelkésszel 1715. november 27.-én

Elhunyt 1741. április 25-én.

Esztergomi Zsigmond 1736 – 1741

Gyermekeik:

Pál. 1738. január 7.

Klára. 1739. augusztus 19.

Kállay János 1741 – 1742

Gyermekeik:

József. 1741. október 6.

Megyeri Sámuel 1742. június 8. – 1744. február 10.

Bende János 1744. június 20. – 1747. március.

Füleki Sámuel 1747. március – 1758. március.

Szentgyörgyi Mihály 1758 – 1770

Gyermekei:

Mihály. 1766. június 16.

Baksay Zsigmond 1770 – 1773

Felesége Nagy Mária.

Cseh Miklós 1773 – 1780

Első felesége Veszely Zsuzsánna, második felesége Dézsi Zsuzsánna.

Gyermekeik:

Miklós. 1777. május 21.

Kökényesdy Pál 1780 – 1795

Felesége Péczeli Erzsébet.

Gyermekeik:

Pál. 1780. november 19.

Erzsébet. Házasságot kötött Balog Mózes barcai lelkésszel 1791. június 21.

Báthory István 1796 – 1813

Felesége Igaz Borbála.

Sóvári István 1813. május – 1820. február 27.

Felesége Hubai Mária.

Vecsey Takaró Lajos (h. lelkész) 1820 – 1821

Terhes Sámuel 1821. április – 1827

Boros István (h. lelkész) 1827 – 1829

Lenkey Zsigmond 1829 – 1840. május 24.

Zádorfalán született 1795. január 15-én. Szülei: Lenkey József és Dapsy Mária.

Szentpéteri Sámuel (1840. május 24. – 1841 h. lelkész) 1841 – 1906. szeptember 4.

Felesége Kálniczky Zsuzsánna.

Gyermekeik:

Sámuel. 1844. október 22. – 1845. május 3.

Zsuzsánna. 1846. március 31. – október 29.

Teréz. 1874. november 2. Házasságot kötött Szkárosi Gusztávval 1876. január 5-én. Szülei:

Szkárosi József legényei lelkész és Miskolczy B. Julianna.

Gyula. 1849. október 6. – 1854. május 23.

Béla. 1854. november 9.

Gyula. 1854. november 9.

Jolán. 1862. április 13. Házasságot kötött Farkas Györgyvel 1882. január 3-án

Dusza János 1908. május 1. – 1938. április 23.

Felesége Csik Borbála.

Samu István 1940. január 7. –

Felesége Kosko Lenke.

Segédlekészek

Mihályfalusi Bodon Károly

Boros István.

Tarjáni János

Maksa József. 1839 – 42

Szentpétery Sámuel 1840 – 41

Serke Mihály 1843

Katona Pál - 1847

Győry János 1848

Szatmáry Antal 1849

Káiniczy Endre 1854 – 61

Béky Sámuel 1861 – 62

Baksay Dániel 1862 – 64

Bornemissza Ábrahám 1867 – 68

Szkárosi Gusztáv 1870 – 73

Simon Endre 1874 – 75

Osváth István 1875 – 76

Magyar István 1876 – 32

Keresztury Károly 1882 – 84

Nagy János 1884 – 86
Vattay Lászlóm 1886-87
Papp József 1887
Buzy Márton 1887
Konyha Pál 1889 – 91
Dusza János 1891 – 94
Szabó István 1894 – 95
Farkas Miklós 1895 – 96
Fodor Géza 1897 – 99
Tomory Pál 1899 – 1900
Lükő István 1900 – 1901
Sallay Béla 1901 – 1905
Benkő Lajos 1905
Ponus Lajos 1905 – 1907
Szakal János 1931
Samu István 1931 – 32
Simon József 1932 – 36
Szoboázlay Miklós 1938
Bajusz Gyula 1939 – 1940
Tömösközi László 1940 – 41
Csanda Lajos 1941 –¹⁶¹

Sebestyén P. papról van emlékezet a város jegyzőkönyvében, akinek Varga tárton egy rétet hagyományozott, mely rétet aztán 1551-ben Kardos János meg vett. A Jegyzőkönyv pontja hibás latinsággal így van: „Martinus Varga unam pratum legávit pro ratione testámentat Sebastiane P. sacerdoti. Hune prátum ego Johanes Kardos ad se redami.” Tehát ez a pap akkor talán már nem élt, vagy nem lakott itt.

Ugyancsak a város jegyzőkönyvében van megemlékezés Körtvélyessy Péterről 1551-től. Egy kötvényt koramizált, nevét így írta alá: „Coram me Petro pastom de Keurtveles.”

A város legrégebbi jegyzőkönyvében, Kardos család leírt levélének egyikében ez van: 1570 die marti... .qam terram opposuerat pignori Thomas Teurens Franciseo Parochi Pelsöciensis. Tehát Ferenc pap volna 5-ik ezen sorozatban.

Szikszaiz Kozma Gyögy kötette, be Pelsöc város most is meglévö legrégebbi jegyzőkönyvét sajátkézüleg így írta be: „Per Georgina Cozma Zyksománium Pastorem Ecclesiae hujus loci 1588.” Tanult Wittentergben. 1568-ban a kassai zsinaton jelen volt. 1596. március 21-én tartott vizitáció alkalmával még itt volt.

161 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Pelsöc. Ugrai János: A Tizáninnenii Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D38. Pelsöc.

Gyöngyösi Márton 1617-ben van róla megemlékezés a város jegyzőkönyvében. Tevékeny nagy buzgalmű ember lehetett. Amennyiben a hosszú időn át romjaiban hevert templom az ő idejében építtetett fel.

Körtvélyessy János. Annyi megemlékezés van róla, hogy a gyülekezet úgy magának, mint 1628-ban egy kisfiának a templomban adott temetkezési helyet. Ebből arra lehet következtetni, hogy nagy tiszteletnek és megbecsülésnek örvendhetett.

Fésűs János. 1630. körül volt pelsőci pap. Heidelbergben tanult, paposkodott Sárospatakon és Szatmáron is.

Thury Mihály. 1642 körül volt pelsőci pap. 1627-ben volt pataki diák, azután iskolamesterséget viselt Tályán. Van róla megemlékezés a borsodi tractus jegyzőkönyvben.

Nagy Bányai Mihály. 1650 és 60 között lakott itt. 1668-ban ilyen nevű szalóczi pap volt.

Tolnay István. Az 1668-iki vizitáció alkalmával Pelsőcön volt. Hívei dicsérték Szalóczy Mihály esperes előtt, viszont ő is dicsérte hallgatóit. Állítólag Rákóczy György papja volt. Tolnay Istvánról van említés téve a Történelmitár 1887.1. f. 149. lap. Kolozsvárott is lakott és felesége állítólag Pataky István testvére volt.

Váczi István. 1668-69-ben pelsőci pap, mint első vizitátor néhány Borsod-Gömör és Tornai egyházban működött. Családos ember volt.

Sárándi János. 1676-ban Pozsonyba idéztetett, mint pelsőci pap, de a megjelentek között a neve fel nem található. Megszökött becsületesen, itt hagyván megyéjét és hivatalát. Nagykőrös fogadta papjául 1675-ben, mint bujdosó prédikátort, púposhátú Ungvári Gergely superintendens helyére, aki szintén Pozsonyba idéztetvén, török fogság alá Budára menekült. A beteges Sárándi János 1677-ben Valószínűleg meghalt, mert Ungvárit Kőrös ismét visszafogadta.

Nógrády Ferenc. pap nevével találkozunk 1675-ben. Ilyen nevű losonczy pap volt 1666–69-ig.

Gyöngyössy István. 1682-ben jött Pelsőcre.

Matotsi Tamás. 1695–96. Innen Kupára ment lakni.

Varsányi Dániel. 1696–1701 elejéig lakott Pelsőcön. Innen Aszalóra ment papnak és ott is halt meg.

Szombati Sárkány Pál. 1701. márciusban jött ide. Derék ember és kiváló pap volt. A pelsőci öreg anyakönyvet Ő kezdte el vezetni. Az anyakönyvben Rimaszombati Sárkány Pál, majd pedig csak Szombati Pálnak írta magát. Hat gyermeke született Pelsőcön. 1710-ben ment innen Miskolcra prédikátornak.

Csengeri Pál. 1710. március 20-án jött Pelsőcre. Ebben az időben nagy pestis járvány uralkodott itt. 500 embert temetett el, július 7-én temette az utolsót. A pestisnek feleségével együtt maga is áldozata lett.

Nádudvary Sámuel. 1711. Júniusában jött ide. Családos ember egyházmegyei tanácsbíró volt. 1755. szeptembertől a Tiszáninneni Egyházkerület első püspöke. Szentgyörgyi Sámuellel több mint 100 egyházat látogatott meg. Éjszakát nappallátevő sok munkája, nyugtalansága, az új protokollumban való sok consignátioja s a vizitációnak igen sok reformátiora mutató leírásai után az ónodi szent ecléziának Oratóriumában anno 1756 die 8 fbr. Salamon napján celebráltatott generális gyűlésben az hemiplexia által, Isten kezéből, immediáte az égből megillettetvén, ágyba esett, és megerőtlenedvén s a balrészét nem bírván, szolgálatra alkalmatlan lett. Meghalt Pelsőcön 1741. ápr. 25-én, itt is nyugszik.

Esztergomi Zsigmond. 1756–41-ig élt itt. Az Ő korában nagy belső nyugalmatlanság volt Pelsőcön az új földesúr, Szeremlei György által megtámadott városi privilégium miatt, mivel Esztergomi Zsigmond merészelt a város és ezzel az egyház és a nép jogát pártfogolni. Perre került a sor, aminek következtében a lelkész állása is megrendült. A perbe Szentgyörgyi Sámuel is bele került, amennyiben a lelkésztársát pártfogolta. Ennek a pernek vége az lett, hogy Esztergominak, abban az időben még kisebb jövedelmű Hanvára kellett mennie prédikátornak. Ez a per a Gömői egyházmegye jegyzőkönyvében részletesen le van írva.

Kálly János. 1741. febr. 22 – 1742. ig. lakott. Innen Serkébe ment prédikátornak.

Megyeri Sámuel. 1742. jun. 8-án jött ide és itt lakott 1744. febr. 20-ig. Gyermekek rossz írása feltűnik az öreg anyakönyvben.

Bende János. Tornaljáról jött ide és itt lakott 1744.–1747. márciusáig. Ekkor visszament Tornaljára és ott is halt meg.

Füleki Sámuel. 1847–58. márciusáig élt itt. Ügybuzgó, az iskola ügye iránt lelkesülő, derék pásztor volt Pelsőcről a Lak-i egyházba költözött.

Szentgyörgyi Sámuel. 1758–70 ig lakott itt. Mint Sárospataki senior működött 1750-ben. Innen Vadnára ment prédikátornak.

Baksai Baksy Zsigmond. 1770–75. márciusig lakott itt. Felesége az öreg anyakönyv szerint Nagy Mária volt. Sajnos, hogy ezen asszony rendetlen életű volt s ezért nem volt békés nyugodt élete az egyébként kiváló prédikátornak. Mint végzett Sárospataki senior, 1759. febr. 7-én kebeleztetett be a borsodi traktusba. Innen Miskolcra ment prédikátornak. Az Ő idejében hozatott erőteljes határozat a lelkészi földek és rétek megmunkálására és a stoláris fizetésekre nézve.

Cseh Miklós. 1773-ban jött Berzétáról Pelsőcre. Nagy vadász ember volt. Főleg egy "Brio" nevű kopójával sokszor már hajnalban is vadászott, mindamellett hivatalát pontosan vezette és az iskolát gyakran meg látogatta. A nép nagyon szerette, mégis 1780-ban Naprágyba költözött.

Kökényesdy Pál. 1790. tavaszán jött ide közbecsülésben álló, derék pap volt. Külső gazdaságát teljesen felesége vezettető maga kizárólag hivatalának élt. Innen Radistyánba költözött.

Báthory István. 1796. elején jött ide Diósgyőrből. Patakon tanult, ahol 1764-ben subscribált. Hatalmas pap, hírhedt gömői esperes volt. Intézkedéseiben pontos, szigorú, papi kötelességeit is híven teljesítő. Amikor Pelsőcön a papi földek megmunkálásából kifolyólag nézeteltérése támadt a hívekkel és a megüresedett Serkei egyház presbitériuma tanácskérés végett megjelent nála. Így nyilatkozott: „Én megyek hozzátok papnak Atyámfiak!” A kiküldöttek nagy örömmel hallottak ezeket a szavakat, hazamentek dicsekedéssel büszkeséggel és a kitűnő pap valóban átköltözött Serkébe 1833. május végén és ott is halt meg 1833. febr. 14-én. Két fia pap lett utódai rimaszombatban élnek.

Sóváry István. Runyai egyházból jött Pelsőcre 1813. április 1-én. Feleségé Hubai Mária volt, kitől 3 fia és 2 lánya született. Sárospatakon tanult és onnan Tokajba ment 5 éves akadémiai rektornak. Jeles férfi volt és nagy közbecsülésnek örvendett. „Mit a példabeszéd szerint maga Jupiter, sem bírt elérni, ez a kitűnő ifjú, Sóváry István kivita azt, Ő mindenkinek szeretetét és nagyrabecsülését teljes mértékben megérdemelte.” Írja róla Szalai István akkori superintendens. Egy évet töltött külföldi akadémián is. A nagyon érdekes bizonyágleveli el vannak téve a Gömői levéltárban.

Kedves barátai és kortársai voltak: Balog Mózes, Boros Sámuel és Komjáthi esperes. Keveset

gondolt a gazdaságával és aránylag szegény ember volt. Szüntelen múzeumában munkálkodott, amikor felesége sóhajtozott, azzal szokta vigasztalni, hogy, könyvet ír, amit ha kinyomathat, annak jövedelméből családja nyugodtan élhet. Bárha munkálkodott is, vágya azért válóra nem vált, jóllehet Márton nevű fia többek előtt határozottan kijelentette, hogy annak a Bibliái egyezményes szótárnak, amelyet Maklárý Pap Lajos a saját neve alatt adott ki, valódi szerzõje Sóváry István volt. Feleségével együtt becsületben és köztiszteletben álló papja volt Pelsőcznek, ahol 1820. febr. 27-én, 66 éves korában halt meg.

Vecsey Takaró Lajos. Sóváry halála után jött ide idõtöltõnek. Innen Putnokra választották meg rendes papnak, késõbb pedig Vályba költözött, majd pedig Harmaczon lakott és mint egyházmegyei fõjegyzõ ott halt meg.

Terhes Sámuel. A szabadságharc alatt Gömör megye hírhed esperese, költõ, tudós, népszónok és mindenek felett jó családapa. Pelsőcre 1821. április végén jött a Tiszántúli egyházkerületbõl, Nagyfaluból Ragályi Ábrahám pártolása és ajánlása folytán. Sárospatakon tanult, 1799-ben subscribált. Papi pályát úgy kezdte, mint insurgens pap, aki volt Gyõr alatt is. Neve ismerõs az irodalomban, Pelsőc nagyon szertette, mivel néha bátorságot vett magának és a város érdekében nyilvánosan is felszólalt. Egy alkalommal megtörtént vele, hogy a vármegyei gyûlésen keményen nyilatkozott, kijövet Ragályi Ferencz megfogta palástját, ezt mondta neki: „Tiszteletes Uram, ha így beszél, ezt a palástot letépjük magáról.” Ugyanis mindenkor és minden összejövettel alkalmával palástban jelent meg. „Nem a Tekintetes ur kötötte reám!” válaszolta határozottan. Nem volt itt megalégedve és ennek következtében örömmel vette a kassai gyûlekezet meghívását 1827-ben. Dalait még ma is dalolgtják az emberek, melyek közül országosan ismertek: „Nem úgy van már, mint régen, Nem az a nap süt az égén” . Kassáról Rimaszombatba ment és ott is halt meg 80 éves korában.

Boros István. pelsőcz végzett iskola rektor volt. Terhes Sámuel elköltözése után idõtöltõ lelkész lett. Igen becsületes embernek ismerte a közönség, de mivel szónoklatával nem voltak megalégedve, elbocsátották innen 2 szolgálat után Ragályra, ahol rendes pap, késõbb pedig egyházmegyei tanácsbíró lett. Ragályi Ferencz, ottani földbirtokos urnák bizalmas embere, majdnem pinczemestere lett, amiért sokan haragudtak rá. Özvegye és egy fia maradt, aki Tornában lett iskolatanító.

Leneky Zsigmond. 1829 tavaszán hívták meg Bejébõl a megüresedett lelkészi állásra.1795. január 15-én született Zádorfalán, Lenkay József és Dapsy Mária szülõktõl. Népszerű embere, mondhatnánk büszkesége volt a szárazvölgyi köznemességnek, kiknek szinte java úgy járt Pelsőczre, mintha csak haza menne. Különösen kedvelte az akkori esperes, hanvai pap Dapsy József. Magasabb tanulmányait Miskolcon kezdte és Sárospatakon folytatta, ahol 1812-ben subscribált. 1829-ben szenteltetett fel Bárczán. Magas, barna, rendkívül alázatos, kedves modorú, végtelen szorgalmú, tudós ember volt. Telve volt önérzettel, nagyratõrekvõ reményekkel ugyannyira, hogy egy alkalommal így nyilatkozott: „Meg nem állok a püspökségig.” Nem érte el ezen nagy célját, mert a rendkívüli szorgalom, éjjelnappal való búvárkodás kimerítették õt annyira, hogy az ifjú ember teljesen kimerült s mint megõszült, idõ előtt megvénült ember 1840. május 24-én tüdővészben meghalt. Mégis maradandó emléket vívott ki magának mint tudós.1839-ban a Tudós társaság által kitûzött nyelvészeti pályadíjat, ezüstkehelyben 100 arannyal nyerte el s ezzel az összeggel a gömõri ref. egyházmegyében a papok és tanítók tárának alapját vetette meg. Sietette

halálát az a fájdalom, hogy a Magy. Tud. Társ. az ő pályamunkáját ugyan megkoszorúzta, de kiadásra méltónak nem találta. Célokkal és tervekkel volt tele, pl. hogy a Gömöri egyházmegye történetét megírja, halála azonban mindebben megakadályozta.

Szentpétery Sámuel. Iskolatanító volt Pelsőczön s amikor 1840. január 19-én bevégezte azon hivatalát, szülőföldjére készült, azonban az iránta rendkívüli jóakarattal viseltető Lenkey Zsigmond tanácsára és meghívására itt maradt segédlelkésznek. Mikor mindenki által nagyon szeretett papját az egyh. házközség ezután olyan hamar eltemette, egy egész csonka éven át mint időöltő vezette a lelkészi hivatalt. Az 1841-ik év elején a gyülekezet egyhangúlag rendes lelkészévé választotta. Több mint 60 éven át volt a gyülekezet szeretett lelkipásztora, gondozója és istápolója. Több iskolai és egyházi alapítványt létesített, 1906. szeptember 4-én adta vissza életét teremtő Urának. Itt alussza örök álmát a pelsőczyi egyház temető kertjében.

Dusza János. 1908. május 1-én hívta meg a pelsőczyi gyülekezet lelkipásztorául Hanvárról. Tanulmányait Rozsnyón és Sárospatakon végezte. A Gömöri Ref. Egyh. házmegye Esperesi tisztségét viselte 1933-ig, amikor Konventi bírósági végzés következtében erről a tisztségről le kellett mondania. Képzett szónok, a kisebbségi magyarság nagy úttörője volt. A boldog felszabadulást nem érte, mivel 1938. április 23-án váratlanul meghalt.

Samu István életrajza

Született: Jánosiban, Gömör vm. 1904. február hó 17-én. Középiskoláit Rimaszombatban, az Egyesült Protestáns Főgimnáziumban végezte. Érettségi vizsgát ugyancsak Rimaszombatban: 1924-ben tett. Egy évig orvostanhallgató volt a Budapesti Pázmány Tudomány Egyetemen, amikor szigorlata utáni napon a csehszlovák katonai hatóságok, mint besorozottat, azonnali hatállyal katonai szolgálatra hívták be, megvonva tanulmányi szabadságát azzal az indokolással, hogy „külföldön” végzi tanulmányait. Másfél évi katonai szolgálata után 1927-ben a Sárospataki Theológiai Akadémiára iratkozott be, amelynek elvégzése után: 1931-ben kápláni vizsgát tett Sárospatakon jeles eredménnyel. 1931. Július 1-től esperesi segédlelkész Pelsőczön 1932. Szeptember 25-ig. 1932. Szeptember 25-től püspöki segédlelkész Rimaszombatban 1935. December hó 31-ig. Innen megy a II. lelkészképesítő vizsgára, amelyet Losoncon 1933. Október 3-án jeles eredménnyel végez. 1936. Január hó 1-től Alsó-Felsőbalogi rendes lelkipásztor. Itt az egyházat nagy lelki és anyagi leromlásban találja. A lelkileg széjjel esett gyülekezet roppant nagy adósággal küzd s emellett I. tanítói lakása csaknem lakhatatlan tanítói lakás melléképületei teljesen romba vannak. A csehszlovák hatóságok által létesített állami (cseh-liga), kizárólag cseh-nyelvű iskolában 45 református gyermek jár, akik nagy részben volt ref. tanítójuk Gál István tanácsára iratkoztak be oda. Az egyház anyagi helyzetének rendbehozatala mellett lelkipásztor első kötelességének tartja a ref. gyermekek visszahozatalát ref. iskoláinkba, amely két tanerős még így is. Nagy összegű rendkívüli adó megszavazása és befizetése mellett,- amelyet az önmagukra ébredt lelkű egyháztagok egyhangú lelkesedéssel szavaznak meg és fizetnek be az egyház pénztárába,- az egyház adósságai rendbejönnek, kifizettetnek, a tanító lakás újjáépül és teljesen új melléképületeket emelnek. Ehez jön még a paróchia alapos renoválása is. S megkezdődik ezzel párhuzamosan a cseh-liga iskolába járó ref. gyermekek visszahívása, ami templomi szószékéről,

magán beszélgetések és családlátogatások alkalmával történik. Föl kell ébresztenie lelkipásztornak a kihunyini látszó magyar öntudatot, ami reá nézve a meghurcoltatások és megpróbáltatások hosszú és nehéz kálváriás útját nyitja meg. Már 1936. június végén 42 gyermek iratkozik vissza ref. iskoláinkba a cseh-liga iskolából, aminek eredménye, hogy annak egyik tanerejét meg kell szüntetni; szeptember 1-én pedig visszajön ref. iskoláinkba még 3 gyermek, tehát fél évi, sok küzdelemi után nincs többé ref. gyermek a cseh-liga iskolában, - sőt pár hét múlva szeptember végére az teljesen meg is szűnik. Megkezdődik ellenben lelkipásztor ellen a hajsza a csehszlovák hatóságok részéről. Először állami iskola elleni izgatással vádolják és állítják bíróság elé s megbüntetik 1000 cseh korona bírságra és 3 napi börtönbüntetésre. Alighogy ez véget ér vádat emelnek ellene „A csehszlovák állam és annak államfője elleni vétség címén”, s nemzetgyalázás címén. Bírósági tárgyalások hosszú sorozata után megbüntetik ezért: 1500 cseh korona pénzbírságra és 5 napi börtönbüntetésre. A pénzbírságot még be kell fizetnie, de a börtönbüntetés alól már megszabadítják az 1938 november 10-én érkező, felszabadító magyar honvédek. –A gyülekezet és lelkipásztora megértik egymást, szeretik egymást, becsülik egymást s a gyülekezet, Isten megsegítő kegyelme folytán, lelkileg is és anyagilag is rendbejön és virágzásnak indul. -1939. Októberében érkezik lelkipásztorhoz a pelsőci gyülekezet egyhangú meghívása a halálozás folytán megüresedett lelkészi állásra. Lelkipásztor a meghívást elfogadja s Pelsőc gyülekezeté egyhangúlag megválasztja. Alsó-Felsőbalog gyülekezeté s a lelkipásztor 1939. december hó 31-én búcsúznak el egymástól 4 évi megértésben és szeretetben együtt töltött munkás idő után. Pelsőci beiktatása és lelkészi állásának elfoglalása 1940. Január hó 7-én történik, ahol, mint egy évet szolgált segédlelkészt, már ismerősként üdvözlik és köszöntik szeretettel. Isten kegyelméből azóta is itt szolgál kölcsönös megértésben, megbecsülésben és szeretetben a gyülekezet tagjaival. Itt a paróchiát találta nagyon elhagyatott állapotban s tetemes adósságot. Istennek hála rendben van már a paróchia is és lassan elfogy az adósság is...

„Soli Deo Glória!”

Itt a gyülekezet lelkivezetése mellett elnöke a Bajtársi Szolgálatnak, a Magyar Vöröskereszt fiók egyesületének, a Községi Óvodának, tagja az állami elemi iskola felügyelőbizottságának s népművelési egyesületnek, a vármegyei család és népvédelmi egyesületnek. 1941. Január 1 óta kinevezett tart. táborig lelkész s mint ilyen részt vett az oroszországi hadjáratban s kint volt az orosz harctéren, a Don mellett, azután az onnan való visszavonulás után Oroszország és Ukrajna földjét járta alakulatával 1942. December 9-től – 1943. Augusztus hó 16-ig. Isten megőrizte, hazahozta feleségéhez és két kis leányához [...] Megnősült 1934. Október 11-én. Feleségül vette Koskó Lenke rimaszombati ref. hajadont. Két gyermeke van: Kató, született: 1955. szeptember 16-án, Rimaszombatban és Márta, született: 1937. Június 1-én Alsóbalogon.

Adjon Isten szebb jövődőt nekünk református magyaroknak!

Nagy János életrajza

Született Szederkény községben 1851. november 30. án.

Elemi iskoláit Szederkényben: 1857–1863 években.

Gymnáziumi tanulmányait: Alsó 3 osztályt Sárospatakon 1864–1867.ig Felső 5 osztályt Miskolcon, 1868–1872. ig

Theológiai tanulmányait: Mind a négy évfolyamot Sárospatakon 1873–1877-ig

Theológiáról történt abszolválás után, a szederkényi ref. iskolához mint rektor lett exmittálva, ott volt 1887–1880. ig

A kápláni vizsgát 1880, a papi vizsgát pedig az 1881. évben tette le.

Az 1881.–1884. években a naprágyi ref. egyháznál, az 1885–1886. években pedig a pelsőci ref. egyháznál segéd-lelkészi minőségben működött.

Az 1887. évben mint helyettes lelkész a berzétei ref. egyháznál volt.

Az 1887. évben a szútori ref. egyház választotta meg rendes lelkésznek és ott töltött 10 évet, azaz 1897-évig volt ott.

Az 1897. évben a szilicei ref. egyház hívta meg egyhangúlag lelkésznek, amit ő elfogadott és az 1936. évig működött ott.

Nyugdíjba ment 1936-ban-és azóta Pelsőc községben lakik.

Nagy János ref. lelkészt a szilicei ref. egyház egyhangú meghívással lelkészévé választotta az 1896. évben. Ezen állását 1897. év. április hó 1. napján foglalta el, mely idő óta 1937. év július hó 1. napjáig, azaz nyugdíjaztatásáig -működött ott mint lelképásztor.

Hogy miképen viselkedett ezen hosszú 40 éven át, -mily jócselekedeteket - és mily hibákat követett el, az alább leírtak tükrözik vissza:

Midőn állását elfoglalta, az egyháznak cirka Tízezer korona adóssága volt, a templom és torony rozoga, fedél nélküli állapotban volt, szintúgy a paróchiális istálló és csűr. A templomot palával - a tornyot cinkplével és a csürt fazsindelyel fedettettebe, az istállót pedig teljesen újra építtette. Ugyan ekkor a tanítói lakást majdnem egészen újra építtette, a tantermet cinkplével fedettebe. Dacára az építkezésekből származó nagy kiadásoknak, az 1914-18. as világ-háború előtti években a Tízezer korona adósság már levélt törlesztve, sőt már tőkepénzzel is rendelkezett az egyház. Ekkor a meglévő tőkéből és könyöradomány gyűjtődből, egy szép és jó orgonát építteti.

A világháború tartama alatt -köztudomás szerint- nem csak a magán személyeket, hanem az erkölcsi-testületeket is szigorúan felhívták a „Hadi-kölcsön” jegyzésére. Dacára annak hogy a szilicei ref. egyháznak 365 kat. hold ingatlana van, nem jegyeztetett az egyház részéről hadi-kölcsönt, inkább a saját pénzét fektette abba. Igaz, hogy ezért a politikai-hatóságok részéről üldözöttségnek volt kitéve. -Azonban mi lett volna, ha az egyház 30-40 ezer koronát jegyzett volna? Úgy járt volna, mint Szilice politikai község, mely 30 ezer koronát jegyzett és ezt csak, úgy tudta kifizetni, -hogy egyedüli haszonhajtó ingatlanát -házát- adta el a törlesztésre.

A háború utáni gazdasági válság, a leromlott erkölcsi érzések és az új világnézetek, az egyháznak úgy erkölcsi mint anyagi-helyzetét alapjában megrendítették, a „nem fizetünk” és „már más világot élünk” kijelentéseknek gyakorlatba hozása által. -Ezen okoknál fogva az egyház anyagi

helyzetének javulása megakadt sőt kezdett vissza fejlődni. Hozzá jött még az anyagi-romláshoz az, hogy az iskolához egy teljesen új tantermet, -a tanítói-lakáshoz új istálót és a parochiális istáló-fedélzetét újra kellett építeni. Ezen építkezés belekerült /25.+10.+15.:50/ azaz ötven ezer koronába. Ezen építkezéseket rövid 10 év alatt teljesítette az egyház.

Igaz hogy a szilicei ref. egyháznak jelenleg 30-35ezer korona adóssága van, azomban erre fedezetül szolgál:1.-A hátrálékban lévő ingatlan-bérlletekből cirka 8-10 ezer, -2. a lelkészi-párber hátrálékokból 10-12 ezer és 3. az egyházi-földek évi 28-30 ezer korona évi bér-jövedelem. Kitűnik tehát ezekből, hogy ha az egyház anyagi helyzete jelenleg nem valami kitérő állapotban van is, de nem is annyira kétségbeesően rossz.

Nagy János lelkész a „HOMEOPATA” gyógymódot hosszú éveken át kultiválta, miáltal oly gyakorlatra tett szert, hogy a betegségek nagy részét felismerte és ezeket házi-szerekkel gyógyította oly sikerrel, hogy az bármely diplomás orvosnak is javára lenne. Éppen ezért a megbetegedett községi lakosok 80-90. %át gyógykezelte és orvoshoz csak azokat utasította-illetve az orvost azokhoz hozatta ki, kiknek gyógyítása az ő ismeretkörén túlterjedt.

Hozzá a beteget a napnak bármely órájában elvihették, vagy hívhattak a beteghez, a kérést mindig teljesítette, felhasználva legjobb tudását és akaratát a szenvedők fájdalmainak enyhítésére. Avilág-háború alatt senkisémet mehetett hozzá oly kéréssel, mely az illető hadba vonult család-tagja ügyére vonatkozott, hogy azt ne teljesítette volna. Számtalan köszönő-levél van még ma is birtokában melyeket a harctérről kapott és amelyben megköszönik neki az illetők azon kedvezményeket, melyeket az ő írásbeli kérelmére nyertek el. Megemlékezésre méltó még az is, hogy a szilicei FOGYASZTÁSI-és HITEL-szövetkezetek megalapításában is nagyban közreműködött.

Ennyit a tiszteletet és megbecsülést érdemlő cselekedeteiről!

Lássuk most Nagy János személyének árny oldalát is:

Daczára annak, hogy híveivel mindig a legnagyobb szeretettel bánt, soha sem feledkezett meg arról, hogy ő híveinek leki gondozója és mint ilyen, azok fölött áll szellemileg. Ezeket szem előtt tartva, 42 évi ottani lekipásztorkodási ideje alatt soha a korcsma belsejét nem látta. A politikai-község belügyeibe nem avatkozott. Fizetésére mindig türelmesen várt a mi helytelen volt mert a rossz fizetők évi járuléka nagyon, fel szaporodott. Legnagyobb hibája azomban az, hogy már 87 éves és hivatását nem bírja olyan mértékben teljesíteni, mint fiatal korában. Az életet azomban az Isten adta és a tartja és 1 egyen áldott ezért is Szent neve.

Tegyük most az igazság mérlegére a Nagy János nyug. ref. lelkész jó és rossz cselekedeit, nézzük meg melyik oldalra billen a mérleg?

A KI AKARJA LÁTJA, KI NEM AKARJA NEM LÁTJA !!!!!

Szilice. 1938.év január hó.

PERBENYIK

Enyickei Simon 1598

Ujhelyi András 1622

Tölcéki Benedek 1625

Győri Benedek 1628

Bogácsi György 1644

Ujlaky András ? – ?

Lacáról jött, Jenke és Németi községbe ment.

Csengeri István 1724 – 1727

Nagyrozvággyról jött, Szentésre ment.

Villyi ? 1727 – 1732

Kistárkányból jött.

Liszikai Sámuel 1732 – 1738

Nagyrozvággyról jött, Perbenyikbe ment.

Jesztrebi István 1738 – 1748

Karcsáról jött, Magyarizsére távozott.

Miglészi Mihály 1748 – 1772

Magyarizsérpről jött.

Szini István 1772 – 1774

Nagygéresről jött.

Rápolti Sámuel 1774 – 1786

Szilvásujfaluból jött, Királyhelmece ment.

Bátori János 1786 – 1791

Gálszécsről jött.

Rápolti Sámuel 1791 – 1795

Királyhelmecekről jött vissza.

Vályi Mihály 1795 – 1804

Alsóbereckiből jött, Hotykára távozott.

Abaházy István 1804 – 1807

Semjénbe ment.

Fodor Mihály 1807 – 1810

Lácáról jött, Csepelybe távozott.

Pap Sámuel 1810 – 1831

Alsóbereckiből jött.

Lovas József 1832 – 1858. június 13.

Lábos Endre 1858 – 1865

Gyermekeik:

Emilia. 1858. szeptember 23.

József. 1861. január 2. – február 21.

Vilma. 1862. június 8. – június 17.

István. 1863. augusztus 16. – augusztus 16.

Szalontay István 1865 – 1880. szeptember 15.

Felesége Baumerth Johanna, elhunyt 1868. november 2.

ifj. Ölbey János (h. lelkész) 1880 – 1882

Bodrogkeresztúrba távozott.

Futó János 1882 – 1886

Hazay Béla 1886 – 1921

Felesége Mikecz Róza.

Gyermekeik:

Béla. 1894. március 15.

Viola. 1895. május 21.

Zoltán, Richard 1897. február 21.

Máthé Miklós 1922 – ¹⁶²

Máthé Miklós önéletrajza

Születtem 1885. febr. 7.-én Sárospatakon. Elemi, közép-, iskoláimat valamint teológiai tanulmányaimat Sárospatakon végeztem. Kápláni vizsgát 1908-ban, papi vizsgát 1909-ben tettem.

1909. július-tól 1908 májusáig Gömörben s. lelkész voltam, Gortvakisvaludon. 1908. májusától 1909 szeptemberéig Sátoraljaújhelyen voltam s.lelkész. 1909. szeptember 1-én Kisazarba választottak meg rendes lelkésznek. Itt születtek Ilona és Irén leányaim és Miklós és László fiaim. 1913.-ban vallásnári vizsgát tettem Debrecenben, majd 1915-ben a háború végéig tábori lelkészi szolgálatot teljesítettem.

1922-ben Perbenyikbe választottak meg rendes lelkésznek. Itt halt meg Miklós fiam 1933. május 9-én. Ugyancsak itt ment férjhez Irén leányom Böszörményi Dezső ágcsernyői tanítóhoz 1933. május 2-án. Ő 1943. augusztus 16.-án halt meg.

---

162 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Perbenyik. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G27. Perbenyik.

PERÉNY

Szalkai János 1585 – 1587
Tarnóci Tamás 1589
Decsi Péter 1595
Rozgonyi János 1606
Almási Pál 1608 – 1610
Osztropataki Balázs 1612 – 1613
Vinnai István 1620
Szántai Balázs 1622 – 1623
Marosi István 1686
Buzitai György 1692
Pelsőczy János 1699
Szentpéteri P. István 1713 – 1727
Hegymegi Mihály 1736 – 1743¹⁶³

PETŐSZINYE

Nagybányai Péter 1583
Barnai János 1585
Nagybányai Péter 1585 – 1587
Ujhelyi Mátyás 1588
Nagybányai Péter 1588 – 1589
Makai Bálint 1589
Németi Gergely 1590 – 1591
Debreczeni Szűr Gáspára
Somogyi Péter 1598
Sárosi Márton 1600
Dobai Ritter János 1620 – 1623
Szobránci György 1624 – 1625
Bánóci Hodik András 1626
Illavai András 1644
Szakolyai P. Márton 1665
Rimaszécsy Dániel 1692
Varannai János 1686
Kassai Katona János 1689
Gönczi István 1713 – 1730
Bicskei István 1727 – ?
Bicskei János 1730 – 1733

---

163 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig–
Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A123. Perény.

Gál György 1733 – 1747
Molnár János 1747 – 1750
Nagy Mihály 1751 – 1752
Sárádi István 1752 – 1753
Veszprémi Nagy István 1753 – 1763
Körtvélyfái András 1763 – 1768
Csécsi János 1768 – 1772
Szép István 1772 – 1777
Kádas István 1777 – 1778
Jankai János 1778 – 1787
Beregszászi Pál 1787 – 1788
Lengyel István 1788 – 1826
Szemeréről érkezett
Pető János 1826 – 1831
Abaujbaktáról érkezett
Bogoly András káplán 1831 – 1832
Szentandrás Tóth János 1832 – 1850
Vilmányból érkezett
Gédra Endre 1851 – 1873
Csenyétéről érkezett
Budaházy Sámuel 1874 – 1883
Hernádcsányból érkezett
Fürjész Jenő 1884 – 1926¹⁶⁴

PÓLYI

Hejcei Albert 1585
Pankotai János 1591
Lizskai Imre 1595
Eperjesi János 1620
Privigyei Jónás 1620
Szikszai György 1622
Gönci Máté 1623¹⁶⁵

---

164 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A49. Petőszinye.

165 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A124. Pólyi.

RAD

Csóka Lőrinc 1584
Mérai János 1598
Kassai Leőke János 1605
Csekei Mihály 1620
Csicseri Mihály 1622
Györteleki Máté 1623 – 1627
Vinnai János 1628
Szentiványi Ferenc 1644¹⁶⁶

RÁNK

Bohemus Vencel 1590
Ránki Pál 1591-1595
Hostnib Péter 1596
Trencséni Mader József 1597
Patecki Albert 1598
Bohemus Albert 1598 – 1622
Bohemus János 1622
Bohemus Albert 1623
Váraljai Pál 1624
Stankovics Mihály 1625 – 1626
Hederi Kristóf 1627¹⁶⁷

RATKÓ

Christan Imre 1599 – 1601
Severini Sámuel 1609¹⁶⁸

REBRÉNY

Vladicskói Márton 1573¹⁶⁹

---

166 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G73. Rad.

167 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A125. Ránk.

168 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D89.

169 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig–

REGETERUSZKA

Deregnyei Miklós 1585

Györkei Gáspár 1586

Csóka Lőrinc 1588

Györkei Gáspár 1588 – 1591

Bagosi János 1596

Görgei Balázs 1600

Eperjesi János 1620

Kassaujfalusi István 1622 – 1626

Dálllyai Sámuel 1695

Lisznyai Damó András 1736¹⁷⁰

RESTE

Lisznyai Damó Sámuel 1719 – 1736

Sóvári András 1755

Beregszászi Mihály 1758 –?

Zágonyi János 1770 – 1774

Csécsi Nagy István 1774 – 1776

Doktor György 1776

Jessenius Joel 1779 –?

Alsókemencéről érkezett.

Gáspár Pál 1783 – 18015

Illés Dániel 1801 – 1802

Hernádbüdről érkezett, Szentistvánbaksára távozott.

Jámbor Péter 1802 –?

Simon Mihály ? – 1833

Kis György 1833 – 1836

Várady István 1837 – 1846

Liskay András 1847 – 1848

Beregszászi Sámuel 1849 – 1870

Széchényi István 1871

Nikházy László 1871 – 1875¹⁷¹

Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F61. Rebrény.

170 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A126. Regetruszka.

171 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A40. Reste.

RIMASIMONYI

Rimaszombati Dániel Miklós 1596 – 1525

Mohácsi Mihály 1608

Szepsi Balázs 1625 – ?

Paksi György 1643

Szendrei István ? – ?

Borsi /Barsi/ Mihály 1665 – 1673

Szentpéteri István 1673 – 1674, vagy 1687

Görgei András 1687 –?

Gyöngyösi Péter ? – 1697

Rimaszombati Sárkány Pál 1697 – 1701

Pelsőczy György 1701 – 1704

Kolos L. István 1704 – 1711

Vályi Pál 1711 – 1722

Jósvafői Deli Israel 1722 – 1725

Czeplédi Mihály 1725 – 1731

Dálnoky Nagy Sámuel 1731 – 1754. június 17.

Vattay György 1755 – 1760

Soós János 1760 – 1763

Szalatnai András 1763 – 1768. október 10.

Tunyogi Dániel 1769. március 6. – 1790

Gyermekeik:

Zsuzsanna. Házasságot kötött Szathmári Parti József szikszai lelkésszel 1788. október 3-án.

Fejérvári János 1790. február 10. – 1795. július 24.

Berzétei Nagy István (h. lelkészek) 1795 – 1796

Tasnádi Szeőcs István 1796. február 10. – 1805. május 13.

Felesége Bakos Erzsébet.

Gyermekeik:

Terézia. 1800. március 31.

Erzsébet. 1801. szeptember 2.

Pál. 1803. október 17. – 1804. november 2.

Elhunyt 94 éves korában.

Kajári István 1805. május 14. – 1838. augusztus 11.

Elhunyt 70 éves korában.

Gyermekeik:

Sára. 1800 ? – 1814. október 10.

Konyha József 1839. április 24. – 1849. április 17.

Felesége Lengyel Erzsébet.

Gyermekeik:

Kálmán. 1840. február 6.

Géza. 1849. március 13.

Borsodi József 1849. április 17. – 1886. február 14.

Felesége Kovács Johanna.

Gyermekeik:

Béla. 1851. október 27.

Elhunyt 78 éves korában.

Osváth István 1887. április 27. – 1889. augusztus 3.

Felesége Nagy Erzsébet.

Gyermekeik:

István. 1889. október 10.

Szűk Gyula 1889 – 1890

Batta György 1890. május 4. – 1913. április 26.

Felesége Nagy Emilia.

Gyermekeik:

György. ? – 1910. december 14.

Elhunyt 66 éves korában.

Kovács Bertalan 1914. május 3. –

Felesége Pósa Jolán.

Gyermekeik:

Géza. 1919. február 27.

Bertalan. 1921. január 1.

Ödön. 1922. június 26.

Dezső. 1927. május 7.

Segédlelkészek:

Vladár József 1836 – 1838

Simon Ábrahám 1838 – 1839

Győry János 1847 – 1849

Futó Dániel 1849

Nagy Pál 1852

Perjési Lajos 1854

Baksai Dániel 1855

Bornemissza Ábrahám 1857

Jobbágy János 1862

Kupai Dénes 1866

Szentpéteri József 1871

Batta György 1874

Mártha Ferenc 1876

Szabó Gyula 1878

Tury Sándor 1882

Vattay László 1884

Csorba Barna 1886

Mészáros József 1887
Szűh Gyula 1888
Szabados László 1890
Budaházy Lajos 1895
Fodor Géza 1895
Batta Miklós 1904
Pósa Béla 1909
Lenkey Gyula 1910
Csiszár Imre 1910
Kovács Bertalan 1911
Tóth Sándor 1913¹⁷²

Konyha József életrajza

Küzdelmes élete volt. 250 frt. alapítványt akart tenni az egyház javára s a hívekhez az volt a kérése, hogy ugyanennyivel ők is járuljanak ez alapítványhoz. Ez az 500 frt. tétessék le alappal s mindaddig kamatoztassék, míg 10 ezer frtra nem nő. Ekkor szolgáljanak a kamatok a papi és tanítói búzafizetések váltságául. Az előjáróság kezdetben megígérte az összeget, de aztán visszavonta, mire Konyha József is visszavonja alapítványi ígérteit. Kísérletet tett magtár alapítással is, de ez sem sikerült. Azután eset után Rimaszombattal cseréli fel Simonyit. Az ötvenes években gr. Teleky József gyászünnepélyén tartott beszédéért fogságot szenved Vácon. Papi állás nélkül marad. De 1861-ben az egyházkerület őt választhatónak jelenti ki. Így rendeli be az akkori gömöri esperes Szentpéteri Sámuel Zeherjére, ahol 1885ig élt amikor is mint dúsgazdag ember nyugalomba vonult és Rimaszombatban telepedett le. Kétezer frtos alapítványt tett zeherjei lelkészi fizetés emelésére. Meghalt Rimaszombatban 1889. január 30-án 81 éves korában.

Kovács Bertalan önéletrajza

1887. május 4-én születtem Kisdobronyban Bereg vármegyében, teljesen vagyontalan szülőkötől. A hat elemi elvégzése után boldog örömmel, de nagy aggódással mentem Sárospatakra. Örültem, hogy tanulhatok tovább és nem kell a földet túrni, de szorongó érzés fogott el, ha arra gondoltam, hogy honnan teremjük elő a fizetni valókat, mert az első évben mint ismeretlen semmi kedvezményt nem kaptam. A második évben már felvettek a Horváth Mária alapítványra ami a tápintézetben ingyen kosztot biztosított. A tandíjat is elengedték, könyveket is kaptam

---

172 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Rimasimonyi. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D53. Rimasimonyi.

úgy, hogy anyagi gondjaim megszűntek. A ruházkodást nagyban pótolta a három ünnepi mendicátis keresete később pedig a legátusi jövedelem. Negyedik gimnazista koromtól kezdve már kisebb diákokat tanítottam csekély díjazásért. És így, tanúlva és tanítva olyan hamar elröpült az a 12 esztendő, amit az Alma Mater falai között töltöttem.

Érettségít tettem 1907. június 21-én, kápláni vizsgát 1911. június 24-én a papai vizsgát pedig 1913. június 20-án. Mind a hármat Sárospatakon és mindeneket jó eredménnyel.

Mint segédlelkész, mostani működési helyemen, Rimasimonyiban kezdtem meg pályafutásomat, 1911. július 27-én. Innen Rimaszécsre lettem kirendelve 1912. április 24-én Vattay László egykori principálisom egyenes kérelmére. Sajnos, csak rövid ideig szolgálhattunk együtt a Krisztus ügyét, mert 1912. június 2-án –Szentháromság vasárnapján amikor az egyik filiában Susán úrvacsorát osztottam szívszélhűdés következtében váratlanul elhunyt. A négy faluból álló népes gyülekezet gondozása teljesen rám szakadt. Jó iskola volt, sokat dolgoztam, de sokat is tanultam.

1913. április 24-én visszakerültem Simonyiba, Batta György volt főnököm kifejezett óhajára, aki ekkor már nagy betegen feküdt. Két nap múlva a kezeim közt lehelte ki lelkét. Ez a közeli két haláleset igen nagy hatással volt reám. Papi vizsgámra sehogy sem tudtam készülni.

Esperesem b. e. Csabay Pál Hanvára helyezett át itt ért az a nagy szerencse, hogy a rimasimonyi-Danyával egyesült egyház választó közönsége 1913. július 27-én, 7 pályázó közül csekélységgem hívta el lelkipáasztorául egyhangú lelkesedéssel. Állásomat 1914. május 3-án, foglaltam el. Azóta itt munkálkodom Isten segedelmével. Népen megértő s minden áldozatra kész. Tetemes költséggel egymás után újtottuk meg sugártornyunkat sokszázados, ősi templomunkat és szereztük be Egry Ferenc hírneves kissejőci harangöntődjéből a csehek által rendezett kiállításon arany éremmel kitüntetett 8 és 2. 80 q. súlyú gyönyörű harangjainkat. A filiális Danya sem maradt el az anyaegyházától. Ott is megcselekedtük mindezeket, sőt egy 8 változatú szép orgonát is hoztunk a jól ismert Rieger cégtől.

Büszke vagyok a cseh megszállás alatt a magyar nemzeti eszméhez való tántoríthatatlan ragaszkodásért fehér selyem zászlóval kitüntetett kettős gyülekezetem jó magyar népére, de siratom is őket, mert az „egyke” vagy „egyse” rákfenéje miatt 30 év alatt 312-vel fogyott a két egyház lélekszáma. A gyermekáldást nem szeretik, pedig maholnap nem lesz aki Istenáldotta földjüket megművelje..! ezen a téren sehogyse tudtam a lelkükre hatni se szóval, se példadással. A mielőbbi örökösödési törvény talán még megállítaná őket sír felé való vak rohanásban...!

– 1918. május 1-én hoztam el segítőtársamul és a gyülekezet őrangyalául a 23 évig papné nélkül állott rimasimonyi paróchiába Pósa Jolánt Pósa Lajos nemesradnóti lelkész és neje Sáfrány Jolán leányát, az egykori 48-as tüzerhadnagyból lett nagyvisnyói pap. Sáfrány Mihály és az ugyancsak papi familiából való Profét Jolán unokáját. Házáságunkat a jó Isten négy fiúval áldotta meg. A legidősebb, Géza (szül. 1919. II. 27.) mint okleveles mérnök, bevonult katona, két év óta a TT.Ú. T.-nál van alkalmazásban. Bertalan (szül. 1921. I. 1.) mint végzett vegyész mérnök katonai szolgálatot teljesít Székesfehérváron. Ödön (szül. 1922. VI. 26) III éves gépészmérnök hallgató, be van sorozva, a legkisebb, Dezső (szül. 1927. V. 7.) a rimaszombati egyesült prot. Gimnázium VII. ik oszt. Tanulója. A gyermeknevelés, taníttatás sok gondja, baja, de főképpen a csehek örökös zaklatása, háromszori elhurcoltatásom és hosszabb-rövidebb ideig tartó börtön szenvedésem megfehéřítette fejemet és kikezdte idegzetemet... Velünk volt a jó Isten és átsegített minden bajon, betegségen... Kiszabadított a vasrácsok közül és kétszer visszahozott a sírszélről.

Bizonyára azért mert még célja van velem.
Legyen meg az Ő akarata!

RIMASZÉCS

Corvinus Illés 1608

Németi Mihály 1665, 1668

Corvinus Illés 1642 – 1671

Kecskeméti Mihály 1640 körül

Otrokocsi Fóris Ferenc 1675 – 1676

Akadémiákról érkezvén Otrokocsban mulatván, ide nyeretik és hozatik. Mintegy esztendő múlva a többi prédikátorokkal együtt az Extra ordináriára Pozsonyba citáltatik s a Gálylyákra küldetik. Haza szabadulván azon esztendő maradékát kitölti s Gyöngyösre vitetik, ugyan ide Tonai Mihály ur leányát feleségül hozza, aki Gyöngyösön meghal és aztán Hanváról Darvas Ferenc ur leányát vette, de rosszaságáért visszaküldi. Kassára prédikátornak vitetik, a holott elméjében megháborodván apostatál és még itt él.

Szombathi János 1676 – 1681

Bátori Jeremiás 1681 – 1684

Kóródi András 1684 – 1699

Szederkényi István 1699 – 1704

Fél szemű, de egész elméjű és nyelvű volt Göntzi, Cassai Sénior. Miskolci mester, onnan ment akadémiákra, lejövén Miskolcon mulatva és onnan hozatott, szolgálván [...] fél esztendeig, vitetett Olnodra, ott a pestisbe meghal.

Csanálosi János 1704 – 1709

Szoboszlai Mihály 1709

Gyermekeik:

Judit. Házasságot kötött Molnár Mihállyal 1718. március 4.

Inczédi Nyári György 1709 – 1714

Munkácsi András 1714 – 1718

Bereti István 1718. február 11. – 1723

Borsodi István 1723 – 1733

Gyermekek:

József. ? – 1732. február 5.

Hosszú Mezei István 1733 – 1735

Nagy István 1735 – 1739

Monaky György 1739 – 1745

Szombathi Gergely 1745 – 1750

Gyermekeik:

Mária. 1745. április 22. – 1745. április 14.

Gergely. 1746. április 6.

Szalatnai András 1750 – 1764

Gyermekeik:

Zsuzsánna. 1751. december 14.

András. 1758. május 26.

István. 1760. szeptember 11.

Molnár Márton 1764 – 1769

Hangácsról jött.

Gyermekeik:

Mihály. 1767. január 1.

Bacsó István 1769 – 1771. március 19.

Nagymihályról jött.

Boros Péter 1771 – 1772

Sárkány Pál 1772 – 1775. február 8.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1772. november 12.

Szentgyörgyi János 1775 – 1793

Felesége Hegyi Borbála.

Gyermekeik:

Rozália. 1776. március 9.

János. 1778. december 24.

Krisztina. 1782. augusztus 12.

János. 1787. június 8.

Kardos István 1793 – 1808

Felesége Katona Klára, házasságot kötöttek 1795. december 1-én. Elhunyt 1806. január 14.

Gyermekeik:

Dániel. 1794. április 11.

Pál. ? – 1795. november 23.

Klára. ? – 1795. november 13.

Pál. 1799. február 8.

Dapsy József 1808 – 1812

Felesége Dróher Terézia.

Gyermekek:

Eduard, Fridrik. 1808. július 1.

Vilhem. 1810. november 21.

Haijas János 1812 – 1819

Ambrus Sámuel 1819. április 6. – 1832

Aggtelekről jött.

Felesége Hanvai Klára, elhunyt 1849. október 11.

Dózsa Molnár Dániel (s. lelkész) 1832 – 1833

Szathmáry Sámuel 1833. május – október 13.

Percz Pál (1833 – 1834 s. lelkész) 1833 – 1854. március 7.

Rimasimonyiból jött.

Felesége Mihályfalvi Bodon Apollónia.

Gyermekeik:

Apollónia. 1840. április 19. – 1842. június 5.

Antal, Ábrahám. 1842. április 16. – 1844. június 11.

Péter, Pál. 1844. február 24.

Maksa József (s. lelkész) 1843 – 1866. május 19.

Felesége Borzik Julianna, elhunyt 1847. szeptember 3.

Gyermekeik:

Etelka, Eulália, Amália. 1846. november 23. Házasságot kötött Újvári Ferencsel 1867. augusztus 6-án.

Katona Pál 1854 – 1887. március 17.

Első felesége Almási Balog Terézia, aki Alsókálosán hunyt el 1852-ben. Második felesége Szrogh Johanna, házasságot kötöttek 1854. május 16-án. Elhunyt 1886. szeptember 23.

Gyermekek:

Etelka, Jolánka. 1855. május 17. – 1858. március 2.

Mária. 1857. január 23.

József, Zoltán. 1859. március 17.

Géza. 1861. július 29.

Jolán. 1863. augusztus 16. – 1864. július 3.

László 1864. augusztus 14.

Margit, Erzsébet. 1866. augusztus 25.

Pál Ferenc (s. lelkész) 1886 – 1887

Szük Gyula (h. lelkész) 1887 – 1888

Vattay László 1888 – 1912. június 2.

Felesége Baksay Erzsébet.

Gyermekeik:

László, Sándor. 1888. december 18.

Jolánka, Mária, Sarolta. 1890. február 5. Házasságot kötött Csák Gézával 1912. május 30-án.

Mária, Gizella. 1896. október 4.

Csiszár Imre (s. lelkész) 1911 – 1912

Kovács Bertalan (s. lelkész) 1912 – 1913

Csiszár Imre 1913 – 1941

Lenkey Lajos 1941 –

Runyáról jött.

Felesége Molnár Jolán, Molnár Ferenc buji lelkész lánya.

Gyermekeik: Klára. Házasságot kötött Simon Istvánnal 1942. március 7.

Réthy István (s. lelkész) 1941 –¹⁷³

---

173 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Rimaszécs. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D45. Rimaszécs.

Réthy István s. lelkész önéletrajza

Születtem Alsóbalogon /Gömör m./ ahol édesapám lelkipásztor volt, 1914. március 16.-án. Hat gyermek közül a legkisebb voltam. Édesapám 1914 júniusában elhalt, édesanyám öt gyermekkel /egy testvérem már előbb elhalt./ maradt özvegyen, a legnagyobb 12 éves, a legkisebb, én, három hónapos. Az özvegyi év eltelte után előbb Méhibe, majd Alsókálosára kerültünk. E kis falucskából,- ahol nagyapám 50, édesapám 9 éven át volt lelkipásztor, -ahol nagyapám meghalt, édesapám született - indultunk mi gyermekek utainkra.

Elemi iskoláimat Alsókálosán végeztem. Hat elemi elvégzése után előbb a sajtógömöri polgári iskolának, félév mullra pedig a losonci állami gimnáziumnak lettem magántanulója. Előkészítőm

Akkori kálosai tanító Csiszár Barna volt. A vizsgálatom csehszlovák földrajzból és történelemből javító vizsgálatra utasíthattam. Miskolcon lakó sógorom azt tanácsolta édesanyámnak- mivel ő anyagilag úgy sem bírta volna taníttatásom fedezni - hogy menjek át Miskolcra, - úgy sem tarthat örökké a megszállás – s végezzem el ott a középiskolát. A kényszer miatt beleegyezett, hogy országhatár válasszon el egymástól s a következő év szeptemberében már a miskolci ref. gimnáziumnak lettem nyilvános rendes tanulója, aholis az első osztályt jeles eredménnyel elvégeztem. A következő évben mint lelkészárva a hajdúböszörményi Kálvineumba kerültem s a további osztályokat ott végeztem a ref. Bocskay gimnáziumban. Az alsó osztályokat jeles, a felső osztályokat már csak jó és elégséges eredménnyel. Ott tettem érettségi vizsgálatot is.

A gimnázium alsó osztályaiban a tanári pálya vonzott, azonban az ötödik osztálytól kezdve már szinte biztosra mondtam, hogy teológus leszek. Valóban hozzám tartozóim minden ellenzése dacára érettségi után a debreceni teológiai fakultásra iratkoztam be, ahol elvégezvén a teológiát első lelkészképesítő vizsgálatot szereztem az 1939.- évben.

Ebben az időben még nagyon sok segédlelkész volt, elhelyezkedni a Tiszántúli egyházkerületben nem tudtam. Főtiszteletű néhai Farkas István püspök ur átvett a tiszáninnyi egyházkerületbe s itt un. magánkáplánként Ablonczy Pál hanvai Nagytiszteletű úr maga mellé vett, -amit neki eléggé meghálálni soha nem tudok. Egy évig teljesítettem Hanván szolgálatot, ahonnan előbb Runyába, majd Rimaszécsre, jelenlegi szolgálati helyemre kerültem. Mindkét helyen Nagytiszteletű Lenkey Lajos esperes ur mellé.

Sok hányattatáson, megaláztatáson, sok bánhalmon mentem keresztül mint gimnazista, mint teológus és mint segédlelkész egyaránt. Talán túlérzékeny s pesszimista lelkületem is hozzájárul ehez, de én legnagyobb oknak árvaságomat látom. Nincsen erős kar, aki megvédelmezett volna. Hiszem azonban nem volt, s nem hiába való a szenvedés, a felelősség pedig azokat terheli s azok fognak felelősségre vonatni, akik ártatlanul bántalmaztak.

RIMASZOMBAT

Kopácsy István ? – ?

Pelsőczy Antal ? –?

Szőledi András ? –?

Köleséri Mihály ? –?

Tornyi György ? –?

Paksi György ? –?

Hunyadi Ferenc 1609

Harsányi Móricz István 1665 – 1668

Kaposi István 1670 körül

Otrokocsi Foris Ferenc 1673 – 1674

Harsányi Moritz István 1678 – 1691. március 1.

Felesége Ördög Sára.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1682. február 15.

Éva. Házasságot kötött Szécsenyi Borbély Jánossal 1686. február 10-én. Gyermekekük:
István. 1687. március 31.

Mária. Házasságot kötött Szabó Jánossal 1691. február 4-én.

Gyöngyösi Péter 1678 – 1691

Felesége Boldizsár Zsuzsanna.

Gyermekeik:

István. 1680. január 26. – 1681. augusztus 14. ?

Péter. 1682. február 1.

Pápai János 1683 – 1697, vagy 1708

Inczédi György 1683 – 1687

Gyermekeik:

Sámuel. 1683. augusztus 30.

? . ? – 1683. augusztus 31.

? . ? – 1681. október 31.

? . ? – 1687. január 30.

? . ? – 1687. március 6.

Erzsébet. Házasságot kötött Cseh Andrással 1696. január 22-én

Cseglédi Mihály 1698 – 1708

Gyermekek:

Pál. 1698. január 23.

Bánfi Hunyadi Ferenc 1711 – 1720. október 26.

Gyermekek:

Erzsébet. ? 1715. augusztus 1.

Nagyváti János 1705, 1716

Csernahay / Csernahói/ János 1706 – 1735. június 30.

Gyermekei:

János. 1707. október 20.
László. ? – 1714. május 2.
Zsuzsánna. 1717. július 9.
Krisztina. 1721. július 8.
Sára. 1728. február 10.

Soós István 1711 – 1723

Szentpéteri Péter 1726 – 1727. június 23.

Munkácsi András 1728 – 1731. június 24.

Szentgyörgyi Sámuel 1729 – 1745. március 17.

Igaz Sámuel 1745 – 1747

Gyermekek:

Sára. 1746. március 2.

Vatai János 1732 – 1748. szeptember 2.

Gyermekeik:

János. 1732. február 24.

József. 1733. augusztus 26.

Julianna. 1735. április 18.

András. 1738. december 1.

Sámuel. 1741. március 15.

István. 1743. március 24.

Mária. 1747. július 28.

Molnár István 1748 – 1749

Sárai Gábor 1750 – 1753

Miskoltzi Mihály 1750 – 1755

Tsanálosi /Csalánosi/ János 1755 – 1758

Rakotzki /Rákóczi/ Sámuel 1757 – 1759

Losonczi József 1753 – 1764. február 5.

Marton János 1763 – 1771

Varannai István 1764 – 1771

Gyermekek:

?. – 1768. január 31.

1771 – 1783 (nincs lelkésze a városnak)

Szőke Ferenc 1783 – 1806

Bereti Gábor, 1786 – 1789 (káplán)

Felesége Soos Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Gábor. 1786. szeptember 5. – Szeptember 6.

1789 – 1791 Vincze László (káplán)

Felesége Molnár Zsuzsánna, házasságot kötöttek 1791. február 14-én. Második férje Kiss István, házasságot kötöttek 1801. augusztus 4-én. Elhunyt 1803. október 3-án

Gyermekeik:

? leány.

Mária. 1793. augusztus.

? fiú.

Harsányi Sámuel (II.) 1787 – 1799. december 13.

Felesége Pap Erzsébet, házasságot kötöttek 1789. február 18-án. Újraházasodott 1800. október 8-án Balogh Pállal.

Gyermekeik:

Julianna. 1798. február 14.

Erzsébet. ? – 1796. május 20.

Balog Mózes (1806 – 1809 I.) (1800 – 1806 (II.))

Felesége Kökényesdi Erzsébet.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1800. szeptember 19.

Ferenc. 1801. október 20.

Cseh Miklós (II.) 1806 – 1817

Felesége Ditsi Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1779. január 26.-án, elhunyt 1807. szeptember 13.

Zilaji Csizmadia Sámuel (I.) 1809 – 1820

Ardai Janka József (II.) (1820 – 1821 I.) 1817 – 1820

Dapsi József (I.) 1821 – 1830

Gyermekeik:

Josefa. Házasságot kötött Szügyi Ferencsel 1826. január 26-án.

Vilmos. Házasságot kötött Szügyi Lidiával.

Csider Antal 1821 (káplán)

Kovács Ferenc (I.) 1830 – 1836

Kálnitzki Sámuel (II.) 1821 – 1836

Felesége Bornemissza Krisztina.

Gyermekeik:

Franciska. 1822. július 6.

József. 1824. – 1826. január 25.

László. 1826. március 5.

Borsodi József (II.) 1839 – 1849

Konyha József (II.) 1836 – 1856

Első felesége Lengyel Erzsébet, házasságot kötöttek 1834. november 25. Elhunyt 1849. június 28-án. Második felesége Répás Terézia, elhunyt 1856. április 27-én.

Gyermekeik:

Piroska. 1838. február 18. Házasságot kötött Róth Lajossal 1856. április 3-án.

Ilona. 1852. március 26. – 1854. július 4.

Terhes Sámuel (I.) 1836 – 1857

Első felesége Terhes Mária, második felesége Szabó Emma, harmadik felesége Sándi Jolán.

Gyermekeik:

Hermina. 1839? – 1843. február 26.

Benjamin. 1840. július 4. – 1842.

Johanna. 1842. október 1.

Lilla. 1847. február 12. Házasságot kötött Debreceni Bertalannal 1873. március 18-án.

Hermina. 1849. augusztus 24. – szeptember 11.

Sámuel. 1850. december 4. – 1851. március 4.

Sámuel. 1851. december 28. – 1864. március 20.

Ilona. 1854. október 5.

Róza. ? Házasságot kötött Orbán Józseffel 1853. február 8-án.

Terhes Sámuel elhunyt 1863. január 7-én.¹⁷⁴

(káplánok: 1843 – 1845 Simon Ábrahám, 1846 – 1847 Kálniczki Pál, 1847 – 1848 Soos Lajos, 1848 – 1850 Tóth Dániel, 1851 Simon Sámuel, 1852 – 1854 Pető Dániel, 1854 – 1858 Réti József, 1856 Nagy Pál h. lelkész)

Rákosi József (káplán) 1839

Soos Miklós (II.) 1864 – 1869

Pásztor Pál (I.) 1858 – 1873

Tóth Sámuel (káplán) 1859 – 1863

Lengyel László (káplán) 1867

Nagy Pál (II.) 1869 – 1872

Lenkei Pál (káplán) 1868 – 1871

Batta György (káplán) 1871 – 1873

Terhes Pál (II.) (1873-1895 I.) 1872 – 1873

Komjáthi István (káplán) 1874

Kontz Károly (káplán) 1874 – 1876

Turi Sándor 1876 – 1883

Nagy Sándor (káplán) 1883 – 1887

Szalóczi Dániel (II.) 1873 – 1908

Mészáros József (káplán) 1887 – 1889

Paál Ferenc (káplán) 1889 – 1895

Simon Mihály (káplán) 1895 – 1897

Pálóczi Czinke István (I.) 1896 – 1929

Felesége Eperjessy Erzsébet.

Gyermekeik:

Ilona. Házasságot kötött Bódi Dénes balogiványi lelkésszel 1909. június 7-én.

Erzsébet. Házasságot kötött Czinyári Barna lelkésszel 1914. szeptember 2-án.

Jolán. Házasságot kötött Tóth Pál szigetszentmiklósi lelkésszel 1922. október 25-én.

László. 1897. október 26. – 1903. április 26.

Szentmártoni Dániel (káplán) 1897 – 1901

Tóbiás Sándor (káplán) 1901 – 1903

Kájel Endre (káplán) 1903 – 1904

Simon József (káplán) 1905 – 1906

Bódi Dénes (káplán) 1906 – 1909

Litkei József (h. lelkész) 1909 – 1910

---

174 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Sajókeszi.

Simon Mihály (II.) 1909 – 1931
Tóth Sándor (káplán) 1909 – 1911
Czinyéri Barna (káplán) 1911 – 1913
Seress Zoltán (káplán) 1913 – 1914
Szepessi Pál (káplán) 1914 – 1915
Sass Mihály (káplán) 1915
Iván József (káplán) 1916 – 1917
Tóth Pál (káplán) 1918 – 1920
Szaniszló János (káplán) 1920 – 1921
Konkoly István (káplán) 1921 – 1923
Molnár Gyula (káplán) 1924 – 1928
Csontos László (káplán) 1928 – 1929

Felesége Barányi Ilona, házasságot kötöttek 1930. április 10-én.

Gyermekeik:

Katalin. 1934. július 21.

Péter Mihály (I.) 1929 – 1932

Szakall János (káplán) 1930

Bacsó Gyula (káplán) 1930 – 1931

Felesége Szepesházy Jolán.

Gyermekeik:

Zoltán. 1935. február 27.

Séra László (káplán) 1931 – 1932

Varga Imre (1931-1933 II., utánna egyedül) 1931 –

Felesége Kőrössy Erzsébet.

Gyermekeik:

Csilla. 1934. október 4.

Imre. 1936. szeptember 7.

Levente. 1938. szeptember 17.

Géza. 1940. november 21.

Samu István (káplán) 1933 – 1935

Bodon Aladár (káplán) 1936 – 1937

Urbán Károly (káplán) 1938 – 1941

Szűcs István (vallásoktató lelkész) 1940 –

Boros Elemér 1941 – ¹⁷⁵

---

175 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Rimaszombat. Ugrai János: A Tizáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D95. Rimaszombat.

Péter Mihály életrajza

A ref. püspök, született Deregyőn 1867-ben földműves szülőktől. Középiskolai és teológiai tanulmányait Sárospatakon végezte. Első lelkészi állomása Kisazar volt ahol 1893–1901-ig működött. 1901-ben Gálszécsre választották meg lelkésznek, ahol 28 esztendeig fejtett ki tevékenységet. A tiszáninneri egyházkerület püspökévé nagy szótöbbséggel 1929-ben választották meg és hívták Rimaszombatba első lelkésznek. Elejétől fogva különböző minőségben szolgálta egyházát. Husz éven át a felsőzempléni egyházmegye főjegyzője, majd az egyházkerület tanácsbírája volt, az államfordulat után a szlovenszkói tiszáninneri egyházkerület tanácsbírája, majd főjegyzője, az egyetemes konvent és zsinat jegyzőjeként működött püspökké választásáig. Papságának hosszú ideje szakadatlan irodalmi munkásságban telt el. Politikai, egyházi és tudományos lapokban számos cikke jelent meg, több önálló munkát írt, egyházi beszédeit két kötetben adta közre. Megírta Lonyay Zsigmondnak - Rákoczi György linzi békekötésre küldött megbízottjának - életrajzát. Főmunkatársa volt az „Egyház és Iskola” c. hivatalos lapnak. Egész idejét egyháza golfozására fordította, két év alatt 108 egyházat látogatott meg. Az egyházi törvények szentesítése miatt állandó harcban állott a csehekkel. Gálszécsi lelkészségének ideje alatt a csehek rendőri felügyelet alatt tartották huzamosabb ideig, amikor is a házkutatások napirenden voltak. Mindig, a törvényes álláspont mellett tartott ki s e harcai megviselték egészségét: 1932 december 30-án halt meg.

A magyar-szlovák kérdés szakértője volt. Egy angol küldöttség előtt hathatós érvekkel bizonyította be, hogy a református szlovákok hazánkban sohasem voltak elnyomva.

Özv. Simon Mihályné életrajza

Született Majomi Júlia, Simon Mihály volt rimaszombati lelkipásztor özvegye. Született Rimaszombatban 1876. február 13-án. Első férje Bodor László elemi iskolai igazgató tanító volt. Ennek halála után 1914. április 25-én lett felesége Simon Mihály lelkipásztornak.

Első házasságából négy gyermeke volt. Ezek közül kettő él. Második házasságából egy gyermeke volt: Mihály, aki 19 éves korában 1936-ban meghalt.

Boldog, harmonikus házasetet élt második férjével is a rimaszombati parochián.

Második férje 1931. május 8-án halt meg 65 éves korában.

Rimaszombat 1943. IX. 22.

Özv. Urbán Gyuláné életrajza

Született Papp Mária, született 1885. november 18-án Vésztőn, Békés megyében. Urbán Gyula volt harmad /Gömör m./ lelkipásztornak volt a felesége. Első férje Nagy Elek református tanító volt Vésztőn, akivel 1905–1907-ig élt házasságban, amikor is férje elhalt.

Urbán Gyula volt harmaci lelkipásztornak 1909-ben lett a felesége s vele boldog házasságban élt férjének 1933. május 29-én bekövetkezett haláláig. Gyermeki nem volt sem az első, sem a

második házasságából.

Rimaszombat 1943. szeptember 23.

Varga Imre önéletrajza

Győrken, Abauj megyében születtem 1905. okt. 1-én. Apám Varga Imre, édesanyám Géczy Anna. Mint földműves szülők gyermeke Szobonya István györkei lelkipásztor tanácsra kerültem Sárospatakra, 1917 szept. 1-én. 1918. december végén községünk cseh megszállás alá került s ettől kezdve útlevél nélkül szökve jártam Sárospatakra. A csehek többször elfogtak, de komolyabb bántódásom nem volt.

1925-ben érettségiztem s így kerültem Losoncra az akkor megnyíló theológiára, ahol csakhamar egyik legkedvesebb és legbizalmasabb tanítványa lettem Sörös Béla losonci lelkésznek, a theologia igazgatójának.

Dr. Beach amerikai professzor kezdeményezésére 1926-ban részt vettem a cseh prot. diákok konferenciáján, majd a csehtestvér egyház vezetőségének meghívására a következő évben meglátogattam több csehtestvér egyházat, különösen azokat, amelyeket magyar református lelkipásztorok szerveztek a türelmi rendelet után.

A theologia 4. évfolyamát Halléban végeztem. A kápláni vizsgát 1929 május havában tettem le. Mint theológus tevékenyen részt vettem a református ifjúsági mozgalmakban és a magyar akadémikusok munkájában. Isteniszteletet és előadásokat tartottam a prágai magyar diákok részére. A KIE /YMCA/ révén igen jó összeköttetésem voltak a cseh vezető körökkel.

1919 aug. 1-től Bertók Béla munkácsi püspök oldalán, missziói segédlelkész lettem s igen sokat utaztam Kárpátalja gyülekezeteiben. Több konferenciát rendeztem, szerkesztettem a Baráti Szó c. ref. diáklapot és sokat dolgoztam a Szeretet c. s Bartók Béla által szerkesztőt lapban. 1930-tól munkácsi segédlelkész lettem, közben újra lettem a gimn. 8 osztályt és újra érettségiztem, mivel a cseh hatóságok a magyarországi érettségim nem ismerték el.

1929 szeptemberétől 1938 őszéig a losonci teológián előadója voltam az Újszövetségi szakcsoportnak s két szemeszteren helyettesítettem dr. Magda Sándort a filozófia előadóját.

1931. okt. 25-én iktattak be, a rimaszombati másodlelkészi állásba. Megválasztásomat nagy választási harc előzte meg, amelyben én csak mellékszerepet játszottam, mivel a cseh körök kezdeményezésére és irányítására a gyülekezetben támadt harc elsősorban a magyarság meggyengítését és Péter Mihály püspök pozíciójának megingatását célozta.

Rimaszombatban teljesen feldúlt gyülekezet várt. Meg volt azonban az az előnyöm, hogy engem a gyülekezet 99 százaléka nem ismert s így a megbékélés személyi feltételeit sikerült létrehozni.

Péter Mihály püspök lelkész 1932 dec.30-án elhalt s ezidőtől kezdve a gyülekezet egyedüli lelkipásztora lettem 1940-ig Szűcs István vallásoktató lelkipásztor megválasztásáig.

1933-tól 1938-ig, felszabadulásunkig szakadatlan munkában telt el életem. Az egyház anyagiilag teljesen leromlott. Esztendőnkön keresztül belső embereit sem volt képes fizetni. A cseh hatóságok a magyarság végvárát látták gyülekezetünkben s ezért anyagi romlására törtek.

Igen megértő presbitériumom és dr. Eszenyi Gyula főgondnok segítségével a bajokat foko-

zatosan legyőzték, az adósságokat kifizettük, a templomot rendbehoztuk s a gimnáziumhoz új szárnyat építettünk.

A megszállás alatt résztvettem a politikai küzdelmekben is, de inkább csak mások unszolására, mivel alig volt már független magyar ember. Vezető tagja voltam az Egyesült Magyar Pártnak s közvetlen munkatársa az országos vezetőségnek.

A felszabadulás után Rimaszombatnak és a rimaszombati járásnak kormánybiztosa lettem. A politikai élettől később teljesen visszahúzódtam, mivel a magyar politikai harcokat erkölcsi szempontból nem találtam kifogástalanoknak, sőt nagyon is elszomorító tapasztalatokat szereztem fent és lent.

1931. november 2-án vettem feleségül Kőrössy Erzsébetet, Kőrössy Sámuel hernádsadányi lelkipásztor leányát s vele igen boldog házasságban élek. Négy gyermekkel áldott meg minket eddig a jó Isten s bennük adja meg nemcsak az örömet, hanem az élet értelmét is.

1939-től a helybeli Egyesült Prot. Gimnázium Igazgatótanácsának üggy. elnöke vagyok s időm legnagyobb részét azóta az iskola újjászervezése foglalja el.

1937-ben szerkesztője lettem az összefogás c. ref. néplapnak, mely 1938-ban már 6.000 számmal jelent meg.

1942-ben indítottam el az Olajág c. gyülekezeti lapot.

Rimaszombat. 1943. szeptember 25.

Szűcs István önéletrajza

Szakólyban, /Szabolcs vm./ születtem 1910. XII. 24-én, mint földműves szülők 8-ik gyermeke. Hat elemi osztályt a szakolyi ref. elemi iskolában végeztem, majd a nagykállói áll. Gimnázium I–IV. osztályait. Onnan 1927. szeptemberében a sárospataki ref. gimnáziumba távoztam s ott tettem érettségi vizsgát 193. jun. 27-én jó eredménnyel.

Theol. tanulmányaimat ugyancsak Sárospatakon végeztem 1931–1935. években a 1935. szept. 18-án tettem I. lelk. képesítő vizsgát, majd 1937. szept. 16-án II. lelk. képesítő vizsgát, mindkettőt ált. jó eredménnyel.

1938-nov.10-én Debrecenben középiskolai vallástanári képesítést szereztem.

Segédlelkészi szolgálataim állomásai: 1935. IX–XII. Tiszakarád, 1936. I–VI. Semjén, VII–XII. Kenézlő, 1937. I–VIII. Bodroghalon, IX–XI. Zemplénagárd, XII–1938. XI. Pácín, /közben tanulmányi szabadságon Debrecenben/, 1938. XII–1939.1 Ujcsanáros, 1939. II–1940. I.Cigánd.

1940. II. 1-én nyertem kinevezést Rimaszombatba vallásoktató lelkésznek. A gyülekezet a díjlevelemet 1940. nov. 15-én állította ki.

Jelenlegi szolgálati beosztásom: heti 12 vallásóra az áll. polg. isk.-ban és 12 óra az áll. elemi iskolákban. Természetesen részt veszek a gyülekezeti munkában is.

Gimn. tanuló, majd teológus koromban cikkeim jelentek meg ifjúsági lapokban, a főiskola jubileumára kiadott „Emlékezzünk régiékről” c. könyvben, majd a rimaszombati gyül. lapban, az „Olajág”-ban. 1935-ben IV. éves teológus koromban akadémiai pályatételt dolgoztam ki „Az amerikai magyar reformátusok egyházi tagoltsága és annak okai” címen és I. díjat nyertem. Ugyancsak akadémiai pályatétel első díját nyerte: „Miért kell szeretni a református papnak a

magyar falu népé” c. pályatétel is.

Theológus koromban nevelő voltam dr. Vay László fiai mellett majd gr. Nyáry Livió mellett. 1934-ben fél évig Mohorán /Nógrád vm./ voltam nevelő gr. Vay Gáborné házában a gr. Saller gyerekek mellett.

Jelenleg az Egyesüli Prot. Gimn. pénztárnoki tisztét és az egyházmegyei tanügyi bizottsági elnöki tisztet töltöm be.-

Családi életemről annyit, hogy 1940. június 20-án vettem feleségül Andreánszky Saroltát, A. Ödön és Vágó Jolán szülők leányát. Apósom ny. pénzügyi főszemlélsz, anyósom a volt gálóczi ref. lelkész leánya.

1941. dec. 7-én Zoltán nevű fiunkkal,

1943. aug. 23-án Erzsébet nevű leányunkkal áldotta meg életünket az Isten.

Rimaszombat, 1943. szeptember 21.

Boros Elemér önéletrajza

Születtem 1914. június 16-án Rimaszécsen /Gömör vm./ Középkiskoláim A Rimaszombati reálgimnáziumban végeztem 1926–1934 években. 1934–37 években A pozsonyi Komensky egyetem filozófiai fakultásának hallgatója voltam, 1937–1939 jan.-ig a losonczyi ref. Theol. Szemináriumának hallgatója, 1939 febr.–1940 A debreceni Tisza István Tudomány Egyetem Hit-tudományi karának hallgatója.

Első lelkészképesítő vizsgálatot tettem 1941 febr. 6-án.

Kenderesen 1941 márc. 4-től 1941 szept. 30-ig voltam segédlelkész.

Rimaszombatban 1941 okt.1.-/1943/ mind a mai napig. II. lelkészképesítő vizsgálatot tettem Sárospatakon 1941 szept.15.-én.

Rszombat. 1943. szeptember 25.

Csiszár Imre önéletrajza

Születtem 1884. december 18-án. Runya községben. (Gömör. Vm.) Az I–VI elemi oszt elvégzése után, 1897. szeptember 1-én a romaszombati egyes. Prot. Főgimnáziumba iratkoztam be, ahol 1905. év jún.-ban tettem érettségi vizsgát. – A theol. akadémiát Sárospatakon végeztem a hol 1910. jún.-ban kápláni vizsgát tettem. Kápláni szolgálatot teljesítettem a következő helyeken: 1910. július 1-től – 1911. április 30-ig. Rimaszombatban. 1911. április 30.-tól – 1912. április 30-ig. Rimaszécsen. 1912. április 30-tól – 1913. április 27-ig Rimasimonyiban.

A II-ik lelkész képesítő vizsgát Sárospatakon tettem 1912. év jún. 26-án, – Rendes lelkésznek 1912. aug.-ban választattam meg és 1913. ápr. 27-én lettem beiktatva a Rimaszécs,- Jéne, Zádorháza és Susa-i egyházak lelkészi hivatalába.

Az első világháború után, a nemzetközi határ megállapító bizottság, 1922-ben Susát átcsatolta az anyaországhoz (a trianoni Magyarországhoz) és Ózdnak lett a filiája.

A megmaradt 3 egyházban a következő munkákat végeztem:

Lelki munka: Sok lelki vívódás és tusakodás után is csak bizonytalanul indult meg a lelki munka, mert sok olyan munkát kívánt tőlünk a mely nekünk „újszerű” volt. A „belmisszióról” főleg annak gyakorlati hasznáról – mi még akkor – az iskolában keveset hallottunk. Kezdetben sok sikertelenségben volt részünk. A magunk ereje nem is lett volna elég. A Lélek jött segítségünkre, hogy a munka megindulhatott.

Szerény és egyszerű eszközökkel dolgoztunk, kezdetleges eredménnyel. Rimaszécsen „Ifj. egyesületet” alakítottuk. Később Leány-kör alakult. Ezek összejöveteleket és „vallásos estéket” tartottak. A vallásos est keretéből Karácsony ünnepén, a szegény gyermekeknek „szeretet adományokat” adtak. Tartottunk: Petőfi, – Tompa – [...] és Kazinczy emlékünnepeket is.

Jéne és Zádorháza leányegyházakban szintén tartottunk vallásos estéket.

A megszállás ideje alatt Rimaszécsen működött egy szlovák nyelvű áll. elemi iskola, melyben a ref. növendékeknek vallást tanítottam, magyar nyelven. 1940. jan. 1-től a Kaczagó pusztán lévő áll. elemi iskolában tanítottam vallást.

Az egyház külső építése: Rimaszécsen 1923-ban a templomot és tornyot renováltuk, cirka 50,000 Kč költséggel, és 2 drb. új harangot öntettünk, mely cirka: 25,000 Kč-ba került. Később „egyházi fenntartási alapot” és „Gyülekezeti ház” alapot létesítettünk. Jénében új iskolát és tanítói lakást építettünk és egy új harangot öntettünk.

Zádorházán egy új harangot öntettünk. Az első világháborúban elhalt hősök emlékét, a rimaszécsi és jenei-i templomban – az 1925-ik évben – márványtáblával örökítettük meg.

A gömöri egyh. megye, 1937. ben, érdemem felül megtisztelt, amikor egyh. megyei tancsábrává és nyugd.- és gyámintézeti pénztárossá választott, mely tisztségeket 1941. ápr. 1-ig viseltem.

Az egyházon kívüli munka: Szolgálni kellett a községnek és községi intézményeknek is. Így a községi képviselő testületnek 1915 –től – 1937-ig tagja voltam. Az „olvasó körben tartott kultúr estéken – amikor erre szükség volt – felolvasást tartottam. A Rimaszécsi Bank R.T.-nak, mint ig. alelnök szolgáltam. Nem fontos, de az én életemhez hozzátartozik, hogy 1938. szept. ben a csehszlovák rendőrség letartóztatott és mint „túsz”, vagy polit. fogjot a rimaszombati fogházba internált, de 5. nap múlva szabadon engedett. A nemzetvédelmi bizottság, 1942. dec. 6-án, a nemzetvédelmi keresztest adományozta részemre.

De a próbatétel ideje rám is elkövetkezett – betegség formájában. Az 1928. évben „Csont szár” betegség lepett meg. Bár 1930-ban valamit gyógyultam, –de később, évek múlva betegségem egyre súlyosabbá vált. Az egyháznak, még akkor nem volt káplántartási jogosultsága. A visszacsatolás kezdetén a jogosultságot nem tudtuk hirtelen megszervezni, – és így káplánt nem kérhettem. Egyedül, pedig nem bírtam a sok szolgálatot. Nem, főleg télben a temetéseket és a filiákba való járást. Ezért – súlyos betegséggel igazolva – kértem a nyugdíjaztatásomat. Kérésemnek a főtitst. Konvent és Miniszter is helyt adott és 1941. ápr. 1-én nyugdíjaztattam.

Csak 30. évek és 9. hónapot szolgáltam, de az Isteni kegyelem megnyilvánulását látom abban a tényben, hogy a betegség rám szakadása után is még ez erővel ennyi ideig megtartotta. Neki legyen azért dicsőség, mindenért, örökösen örökké!

Rimaszombat. 1943. szept. 24.

Pósa Lajos önéletrajza

Születtem 1865. évi november hó 18-ik napján, Nemesradnót (akkor még Radnót) gömörmegyei községben, nemes Pósa Mihály (ragályi) és ns. Pósa Amália földműves szülőkötől. Az elemi iskolát szülőfalumban végeztem 1872 – 1876. években. Négy év alatt három tanítóm volt (Borza Pál, Íllyés János ideigl. És Pál Miklós), kik más-más módszert alkalmazván tanításaikban, ez a körülmény rám nézve nagyon hátrányosan hatott.

Középiskolai tanulmányaimat 1876. szept. elején kezdettem meg, az akkor még 6 osztályos rimaszombati egyes. Prot. Gimnáziumban, s a 6 gimn. osztály jeles eredménnyel való elvégzése után, 1882-ben a sárospataki főiskola 7-ik osztályos tanulója lettem, ugyanott tettem érettségi vizsgát 1884. június havában jó osztályzattal. A theol. akadémiát 1884–1888-ig ugyancsak Sárospatakon végeztem, mindvégig jeles sikerrel. Az I. lelk. képes. Vizsgát 1888. szept. 11-én (akkor ez volt a rendszer) tettem le Sárospatakon jeles eredménnyel.

Tanulmányaim elvégzése után Kun Bertalan tiszáninneri püspök úr által 1888. szept 11-én exmittáltatván, Nagy Pál gömöri esperes, a már beteg, szolgálatképtelen Réthy József Kálosai lelkész mellé rendelt káplánnak, ugyanakkor a Kálosával szomszédos Gömörfüge Községben nevelő lettem a Hevessy Benedek orsz. gyűl. Képviselő Béla nevű fia mellett, akit mint magántanulót a gimn. II. osztályban tanítottam, de természetesen Kálosán is rendszeresen végeztem az összes lelkészi teendőket.

Időközben, még mielőtt tanítványommal az évvégi vizsgát [...] 1889 tavaszán Hanvára rendeltettem káplánnak Kovács.. Kocsin jártam Hanvára és filiáiba (Csíz, Sajólénártfalva) istentiszteletet végezni.

Tanítványom júniusban levizsgálván Rimaszombatban, elfoglaltam Hanván kápláni állásomat. Ámde nem sokáig maradtam ott, amennyiben még ugyanazon év november 1-én Jánosiba mentem nevelőnek a br. Nyáry Sándor, Róza nevű leánya mellé, akit a leánynevelő intézet legfelső osztályában tanítottam 1890. június haváig. Ez idő alatt segédlelkészként Ruszkay Gyula jánosi lelkész oldalán működtem.

1890. jún. 21-én Sárospatakon jeles osztályzattal lettem a II. lelkészképesítő vizsgát, s miután nevelőségem ideje letelt, a bárói háztól [...] véve, hazamentem a szülei házhoz, s többnyire ott Nemesradnótban Petheő Dániel lelkész oldalán prédikáltam a Krisztust, időnként azonban Jánosiban is prédikáltam, ahol czimzetes káplánnak voltam bejegyezve továbbra is.

1890. október 26-án Pethő Dániel nemesradnóti lelkipásztor elhalálozván, ugyanazon év december 14-én utódjává egyhangúlag megválasztattam, s gömöri esperes helyettes lelkész gyanánt nyomban odahelyezett. Így minőségben szolgáltam aztán 1891. április 7-én történt egyházmegyei berősíttetésemig, illetve nagyazaron év május 3-iki beiktatásomig.

A beiktatást – esperesi megbízás folytán – Ruszkay Gyula jánosi-i lelkész, z. megyei tanácsbíró végezte, mely alkalommal, több lelkésztársamon kívül, megjelentek egykori princípálisaim is, akiknek házánál nevelősködtem: Hevessy Benedek földbirtokos, orsz. gyűl. Képviselő, fiánál, ugyszintén Báro Nyáry Sándor, apjával, 86 éves Roffi Borbély Lászlóval.

Elfoglaltam hát rendes lelkészi állásomat Nemesradnótban, szülőföldemen, az én édes véreim között, s noha időközben két egyháztól (Zcherje és Nagyvisnyó) nyertem meghívást lelkipásztori állásra, ott maradtam, ott működtem megszakítás nélkül egy félszázadon át, 1891-től 1941.

január 1-én történt nyugdíjba lépésemig.

50 év: egy egész emberöltő adatott nekem az én jó Istenem Kegyeleméből a magasztos, szent munkára: a Krisztus anyaszentegyházának építésére. Hogy miként végeztem a rám bízott nagy munkát, miként sáfárkodtam a Mindenható által nékem kiosztott egy talentummal, megítélni nem az én tisztem. Ám mindamellettszerénytelenség nélkül, nyugodt lélekkel mondhatom el, hogy az én egy talentumomat nem ástam el, hanem azzal, tőlem lehetőleg híven kereskedve, teljes odaadással igyekeztem szent hivatalomban úgy fungálódni, – kicsiny gyülekezetemnek külső-belső építésén úgy fáradozni, hogy az én isteni Mesterem haszontalan szolgálójának ne bizonyuljak. És Istenem iránti mélységes hálával ismerem el, hogy lankadatlan munkálkodásomat az égi Kegyelem nem hagyta jutalmazás nélkül. A vallásos buzgóságnak, az egyházszeneteknek szép bizonyásgjelét láttam, boldogan láttam – a nemes áldozatkészség sokszoros megnyilvánulása mellett – főleg abban, hogy egy fél évszázadon át, jobbára telt templomban hirdethettem vasárnapról-vasárnapra, a Krisztus örökkévaló evangéliumát. A nemesradnóti egyház – közismerten– egyik jóhírű ekléziája volt a gömöri egyházmegyének, úgy a soha el nem fáradó áldozatkészség, mint a buzgó templomlátogatás tekintetében, de úgy is volt ismeretes, int a rend, pontosság, fegyelem otthona. Az egyházi felettes hatóság beavatkozását soha igénybe nem vette.

Asszony-kör, leánykört, biblia-kört nem szerveztem, hanem az ifjúságot – a régi bevált módszer szerint – a vasárnap délutáni rendes templomi felmarasztalások alkalmával oktattam vallásos ismeretekre, buzdítottam igaz keresztyénies életmód folytatására. (Persze arról szó sem lehetett, hogy a fiúk és leányok közül, alapos ok nélkül, elmaradott volna a templomból valaki. Névsort olvastunk.) S hogy általában mély hatással volt rájuk az, amit tőlem hallottak, bizonyítja a következő, jellemző eset. Az első világháború elején ilyen formán szóltam a serdülő leányokhoz: „Kedves Gyermekeim! Ugyebár, mikor édesanyátok súlyos beteg, nem daloltok, nem táncoltok, cifra ruhát nem öltötök? Hát lássátok gyermekeim! Most a mindnyájunk édesanyja: a drága magyar haza beteg, nagyon beteg, – Ki tudja felgyógyul-e? Azt kötöm azért a szivetekre, hogy még ez a borzalmas háború tart, ne táncoljatok, ne nótázzatok, cifra ruhába ne járjatok!” És szavamat annyira megfogadták, hogy két álló esztendeig egy dal nem hangzott, egy táncmulatság nem tartatott (még magánháznál sem), egy élénk színű ruhát nem lehetett látni a templomban, se leányon, se fiatal asszonyon. Két év múlva aztán, 1916-ban azt mondtam a leányoknak: „Kedves Gyermekeim! A most folyó szörnyű háborúnak végét látni nem lehet, a ti ifjúságtok napjai pedig elillanak, ezért hát feloldalak titeket a két évvel ezelőtt rátok rótt megkötöttség alól. Daloljatok, táncoljatok, örvendeztetek a ti ifjúságtoknak idején, vegyétek elő a piros, meg más színűtarka ruháitokat...” Következő vasárnapon a kert nyíló virágaihoz hasonló öltözetben láttam a leányokat, délután meg felhangzott az első nóta...

Midőn 1918-ban a háború rettenetes véget ért, már baljóslat.. Károlyi Kormány idején, vasárnaponként előadásokat tartottam híveim előtt a kommunizmusról, a francia forradalomtól kezdve a Marx-Engels-féle kifejlődésig, ennek aztán az lett a következménye, hogy amikor a Kun Béla-féle rémuralom bekövetkezett, az én népem már fel volt vértezve a felforgató téveszmék mérgező hatása ellen. Így nem volt községben legkisebb mérvű rendzavarás sem, s ha talán akadt is a faluban egynéhány megtévelyedett lélek, aki az úton-útfélen hirdetett tanoktól megszédült, az ilyen a maga titkos érzelmének nyilvánosan kifejezést adni nem igen merészelt. Így nyíltan nem volt egyetlen kommunista sem.

Községembe 1919. július havában jöttek be a csehek. (Korábban tőlünk északra mindegy 8–10 km-re volt az u. n. demarkációs vonal, ahol már az év elején befészkeltek magukat.)

A 20 évig tartó cseh uralom alatt nagy egyházi beszédeimmal mint egész magatartásommal törekedtem a magyar nemzeti öntudatot ébren tartani (amiért 5 napi börtönt is kellett szenvednem), de elértem azt, hogy a képviselő választások alkalmával híveim 80–90%-ban az egyesült magyar nemzeti pártra adták szavazataikat, községi előjáróság tagjai is e pártból tevődtek össze.

Nem kimondottan ugyan, de valóságban mégis magatartásomnak volt a következménye, hogy 20.000 Kč kongruát vissza kellett térítenem. Négy évig nem kaptam kongruát.

Vallásos esték régtől fogva rendszeresen tartottam, állandó nagy érdeklődés mellett. Ez össze-jövedeleken a teljes számú presbitériummal élén megjelent a gyülekezet nagyrésze, a két nembeli ifjúság pedig szinte hiánytalanul. Tartottam egyháztörténeti és más jellegű – de mindig vallásos színezetű – előadásokat, felolvastam vallásos irányú elbeszéléseimet. (Ezekből néhányat közölt a „Szeretet” c. református néplap és a Szeretnaptár.

Csak egy pusztító rákfeneje volt és van az én népemnek, melyet kiírtani vagy csak csökkenteni is hiába törekedtem, s amely biztos halált fogja eredményezni: Az „Egyke”. Egyházi beszédeimben, valamint a vallásos estéken, számtalanszor ostromoztam e sötét bűnt, s az eredménye: némi megilletődés nyoma az arcokon, vagy legfeljebb egy-két könnycsepp a szemekben [...] egyéb semmi.. Alig ez évszázad alatt (1848-tól 1940-ig) 847 ről 400-ra apadt a magyar kálvinista egyháztagok száma! – Az egész falu református nemes familiákból állván, közülük már több: a Turóczy,– Ferenczy, – Petz, – Kovács nemesi családok teljesen kihaltak. (A ns. Kovács család utolsó tagja, a „Pósa bácsi” édesanyja, Kovács Mária volt.)

Megemlékezem itt papságom ideje alatt eszközölt egyházi építkezésekről:

1892-ben a régi paplakon tetemes javításokat és átalakításokat eszközöltünk, a parochiális magtárnak egyik, romladozó falát újból építettük.

1895-ben épült, rendkívüli adókvetésből, 12.000 korona költséggel – a díszes torony (A templom 1874–75-ben épült.) Ugyanakkor a templomot kívül-belül bemeszeltük, az északi bejárati ajtó elé, magas oszlopokon nyugvó, nyílt tornácot építettünk. A templomot körülkerítettük.

A nemes stílusban épült templom, a hozzáillő ízléses toronnyal, nemcsak a gömöri egyházmegyének, hanem a tiszáninneni egyházkerületnek legszebb református falusi temploma. Építési költsége 66.000 arany Korona.

Ez évben, községemből öntöttünk egy 3 mm. érsúlyban, új harangot, melyet azonban hadi célra elrekviráltak. De elrekvirálták még a háború folyamán a templom és templomtorony vörösréz fedelzetét, cirka 35–40 q súlyban, úgyszintén az orgona homlokzati ónsípjait is.

1898-ban épült, kő és téglá felhasználásával, cseréppel fedve a bérház és parochiális istálló. Természetesen úgy itt, mint a többi építkezésnél a közmunkát a hívek teljesítették.

1902-ben építettük a paplakot, egészen újból, kő és téglá építési anyagból (4 tágas lakószoba, konyha, éléskamra, pincze, nagy előszoba, veranda) 900 Kor. kiadással, mely összeg fedezetét szolgált a Gr. Andrássy Dénes és Franciska grófnő 2000 Kor. nagylelkű adománya és az orsz. Közalap 7000 Kor. tökesegélye, így a híveket a szekeres és gyalogos közmunkákon kívül, egyéb anyagi megterhelés nem érte.

1905-ben gyönyörű orgonát állítottunk 4000 kor. értékben, melyet községemből hoztunk össze. Ugyanakkor a templom belsejét, építészmérnök szakszerű vezetése mellett, nemes ízléssel

kifestettük, a szószéket és ülőpadokat átfestettük, a templomot kívülről szintén rendbehozattuk.

1907-ben a parókhialis csúrt alaposan renováltattuk, az előbbi szalmafedést cseréppel helyettesítettük.

1922-ben, közadakozásból ismét új harangot öntettünk.

1925-ben a hősök emléktáblája készült, fekete svéd gránitból, művészi kerettel, mintegy 5000 Korona költséggel, közadakozásból.

1930–31-ben épült a modern új iskola és tanítói lakás, rendkívüli adókimutatásból 175.000 Kč költséggel. (Világos nagy tanterem, előteremmel és szertárral. Tanító számára 3 lakoszoba, konyha, kamra, pince, nyári konyha.)

1933-ban Sz. Bodon Mihály és neje ajándékba öntettek egy 810 kg. súlyú harangot, a hűböruban hősi halált halt fiuk emlékére 12.000 Kč értékben.

1937-ben a paróchia magtárának két falát újból építettük. építkezésből egyetlen fillér terhelő adósság sem maradt fenn.

Mint önmagától értetődő, természetes dolgot nem kell felemlítenem, hogy a folytonos adakozásban az első hely, a legnagyobb összegben, mindig engem illetett.

Részint szóval való buzdításom, részint tettleges kezdeményezésem hívta életre az egyház birtokában lévő, különféle – bár kisebb összegű – alapokat s alapítványokat.

Így a konfirmandusok számára van két alapítvány, egyiknek a kamatjaiból emléklapot és egy-egy kis biblia (újtestamentumot), másikéből egy-egy zoltárt kapnak.

A házassulók részére szintén van alapítvány, ennek kamatjaiból az esküvő alkalmával imakönyvet kapnak.

A Pósa Lajos költő alapítványából – melyet a költő özvegye létesített – a tőke megfelelő működésével, egy-egy kötetet fog kapni a Pósa Lajos költeményéből a legjobb tanuló fiú és leány.

Van aztán még „Templom-renoválási alap” és „Hősök harangja alap.” Utódom majd segítse többre a kegyelem áldott Istene!

Parányi tehetségem –elhívatván– odavittem a közegyház szolgálatára is. Mindjárt papságom kezdetén, 1892-ben a S. Szabó József oldalán lelkészértekezleti jegyzővé választattam, majd 1898-ban egyházmegyei aljegyző lettem, 1906-ban tanácsbíró (25 évig), közben e. emgyei tanügyi biz. elnök, számvevő, gyámint. választm. elnök, lelkészegyesületi elnök, végül – mint legidősebb tanácsbíró – negyed évig helyettes esperes voltam. Vezérszerepet sohasem vittem.

1921-ben, az anyaországtól és e. kerületemtől való elszakadásunk után, a szlovenszkoói tiszáninni egyházkerület megszűnéséig, 18 éven át, 1939-ig, közben 1921 – 1931-ig egyh. kerületi tanügyi bizott. előadó és elnök voltam.

Egyházmegyénkben 30 éven át (kis és nagy vizitációkat) végeztem egyházlátogatást. (1898–1928).

Magánéletemről végül még annyit, hogy házasságot 1894-ben kötöttem, feleségül vevén Sáfvány Mihály nagyvisnyói (f. borosdi e. m.), lelkész, 1848/49-iki hon. tiszt és Proféta Emilia leányát, Jolánt. –Házasságunkból 3 fiú és 1 leánygyermekünk született, – közülük 2 fiút korán elvesztettünk, az egyetlen életben maradt Dezső fiunk nyékládházai (a. borosdi e. m.) lelkész, Jolán leányunk pedig Kovács Bertalan rimasimonyi-i lelkész neje. Van 4 fiú unokánk (leányunk gyermekei), 2 okleveles mérnök, a 3-ik budapesti egyetemi hallgató, a 4-ik VII. o. gimn. tanuló. Dezső fiunk hitvese Orosz Irma, - Orosz Imre és Seress Margit nyékládházai birtokos szülők

leánya. Gyermekük nincs.

Rimaszombat. 1943. szept. 20.

ROZGONY

Károlyi Ambrus 1585

Korlátfalusi János 1587

Miskolci Nagy Mihály 1588 – 1590

Gudotzius István 1591

Károlyi Mihály 1594 – 1598

Györkei Gáspár 1609 – 1620

Ujfalusi Gáspár 1621

Györkei Gáspár 1621

Somosi Mihály 1622 – 1627

Kassai Katona János 1693

Kisfaludy Péter 1706¹⁷⁶

ROZSNYÓ

Köveskáli Nagy Antal (s. lelkész) 1856. április 8. – 1863. április 9., 1864. április 19. – 1874. július 6.

Felesége Greizinger Berta, elhunyt 1914. augusztus 7.

Gyermekeik:

Bertalan, Sámuel. 1871. február 23. – június 29.

Soós Miklós (s. lelkész) 1863. április 9. – 1864. április 19

Szatmáry Antal (berzétei lelkész) 1874. július 6. – 1885. november 8.

Batta György (berzétei lelkész) 1887. április 25. – 1890. április 24.

Kolos István (berzétei lelkész) 1890. április – 1902. április 18.

Réz László 1902. április 18. – 1924. szeptember 12.

Felesége Glósz Paula, Kassán született. Elhunyt 1939. június 15.

Kardos Lajos (h. lelkész) 1925. február 6 – október 31.

Tankó András (s. lelkész) 1925. október 31. – 1926. február 1.

Paál Ferenc (h. lelkész) 1926. február 1. – június 27.

Ladányi Zsigmond 1926. június 27. – 1929. június 30.

Szöke István 1929. október 28. – 1936. november 28.

---

176 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A127. Rozgony.

Bellágh Barna (s. lelkész) 1929. szeptember 1. – 1933. december 31.

Vízváry László (s. lelkész) 1934. január 4. – 1936. december 16., 1937. február 14. –

Bodón Aladár (s. lelkész) 1936. december 6. – 1937. február 14.

Tömösközy László (s. lelkész) 1938. október 1. – 1940. október 15.

Bajusz Gyula (s. lelkész) 1940. október 15. – 1943. szeptember 15.

Eszenybe született, szülei Bajusz Áron és Szakács Eszter.

Felesége Penger Katalin. Szülei: Penger András és Gaál Zsuzsanna. Házasságot kötöttek 1943. október 10.¹⁷⁷

Réz László önéletrajza

Születtem Sátoraljaújhelyen (Zemplén megye) 1867. szeptember 5-én. Édesatyám Réz Dávid, édesanyám Tóth Erzsébet volt. Régi iparos családból származom. Gimnásiumi tanulmányaimat a [...] piarista gimnáziumban és a sárospataki főgimnáziumban végeztem. Főiskolai tanulmányaimat a sárospataki főiskolában végeztem el. Érettségi vizsgámat 1886-ban tettem le, első lelkészképesítő vizsgámat 1890-ben, második lelkészi vizsgámat pedig 1891-ben. Egy évig nevelő voltam Mocznor Béla házánál. Három évig segédlelkészkedtem Horkán és Magyarón, 2 évig hitoktató voltam Sárospatakon, – Innen hívtam meg a homonnai missziói egyházba lelkésznek. 1896 júniusában foglaltam el rendes lelkészi állásomat, hol 6 és fél évet töltöttem. 1902-ben foglaltam el a rozsnyói ev. ref. egyház lelkészi állását s ez időtől itt működöm.

Irodalmi munkálkodásom jegyzéke a következő: Önálló füzetekben megjelent munkáim: Beköszönő egyházi beszéd imával Spatak 1896 8o + [...] lap. A A Drugethek és Homonna reformációja Sátoralja Újhely 1899. 8o + 62 lap. Emléklapok Kossuth Lajos születése 100ik évfordulója alkalmából [...] Rózsnyó 1902. 8o + 84 lap. Egyházi beszédek [...] Andrássy Dénes grófné emlékezetére Rózsnyó 1903, 8o + 15 lap. A rozsnyói ev. ref. egyház és temploma. Rózsnyó 1905. 8o + 68 lap.

Folyóiratokban és hírlapokban megjelent cikkeim: Egyházi és iskolai tárgyúak: A zsinati törvény javaslat III. szakaszról [...] Sp. L. 1892. évf. A [...] is krajcár u. ott s akkor. – Ev. ref. vallástani a népiskolában Sp. L. 1894. Népiskolás gyermek és a népiskolai tanító képzés ev. ref. felekezeti szempontból. Sp. L. 1895. évf. Az egyház beléletére vonatkozó tiszáninneri indítványok. Sp. L. 1896. évf. Egy kis hírlap kritika u. ott s akkor. A gazdasági ismétlő iskolák. Az elemi iskolák [...] A közoktatás állapotáról szóló XXVI. [...] Sp. L. 1897. Az „Uj Oramutató” [...] u. ott s akkor. A lelkészi jövedelem kiegészítéséről szóló törvényjavaslat. – A vallás és közoktatás ügyi [...] XXVII. ik évi jelentése. – Ev. ref. középiskoláink működése az 1897/98 ik évben. A lelkész –esperes- és püspök beiktatás kérdéséhez. Sp. L. 1898. évf. Az ev. ref. tanítóképző-intézetek és felsőbb leányiskolák működése az 1897/98 évben. Sp. L. 1899. évf. Gondolatok a kongruáról. Szélesbitsük a theologiai [...] Egy epizód a gyakorlati lelkészek köréből. 1900 évf. Indítvány

¹⁷⁷ TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Rózsnyó.

hazai reformációnak és a tiszáninnyi kerületünk történetének megírása érdekében. Elmélkedés a magyarországi tótajku ref. gyülekezetek sorsa felett. Sp. L. 1901. évf.

A nem ev. ref. középfokú iskolákban az ev. ref. hitoktatás ügye. A reverzális lovagok és Benedek Elek. Sp. L. 1903. évf. A próba évek és törv. Sp. L. 1906. évf. – A liturgia egységesítése. Prot. Szemle. 1904. évf. Egyházi beszédek és imák megjelentek: Sp. L.-be. Protestáns Pap-ban, Debreczeni Lelkészi Tár (Papi lexikon)-ba – Szépirodalmi dolgozatok (elbeszélések, és novellák) megjelentek: Magyar Geniusz, [...] Órálló (Spatak), Órálló (Amerika), Zemplén [...] Sajó-Vidék (Rozsnyó) [...] jelentek meg a különösen egyház és iskola politikai cikkeim, 1890-91-ben az Egyetértésben, társadalmi kérdésekkel foglalkoztam 1890 től mind e mai napig a vidéki hírlapokban, melyek közül a Zemplénnek rendes munkatársa voltam. 1891-től 1892-ig a Sátoraljának (Sárospatak) főszerkesztője voltam 1895 és 1896-ban, alapítottam 1901-ben a Homonna és Vidéke cz. hetilapot felvidék magyarságának szolgálatára s első szerkesztője voltam. Felelős szerkesztője voltam 1905-től a Sajó Vidékének.

Rokonaim után nem kutattam s nem is ismerem. Eddig igen kevés Réz nevű családról hallottam. Szépapám Trencsén megyéből vándorolt át Zemplénbe. A Réz család, melyből származom nemes család.

Vízváry László önéletrajza

1910. március 19.-én születtem Nagymegyeren, Komárom megyében. Édesapám Vízváry Dezső a nagymegyeri református elemi iskolának volt igazgató tanítója és az egyháznak orgonista kántora. Édesanyám Méry Etelka. Mind a ketten nagymegyeri ősi református kisbirtokos családból származtak. Az elemi iskolának öt osztályát végeztem el. Az utolsó két osztályban édesapám volt a szigorú mesterem. 1921 szeptemberében kerültem komáromi szent benedek-rendi rom. kath. gimnázium első osztályába és ugyanott tettem 1929. június 22.-én érettségi vizsgát. Komáromban kaptam Galambos Zoltán ígahirdetésén és bibliamagyarázatain keresztül emberileg a legtöbb indítást a lelkipásztori szolgálatra. Érettségi vizsgám után megboldogult édesapám sehogyan sem akart beleegyezni abba, hogy theológiára menjek s szívesebben vette volna, hogy Pozsonyba vagy Prágába megyek a jogi vagy orvosi fakultásra. Az volt a becsületes álláspontja: nem akarom, hogy: fiamból bitang, naplopó, társadalmi here legyen. Azóta már meggyőződtem arról, hogy milyen nagy oka volt erre a kemény, és akkor nekem nagyon fájó kifakadására. Én azonban ennek ellenére is beiratkoztam a losonci theologiai szemináriumba és leszámoltam azzal, hogy így az édesapám anyagi támogatására nem nagyon számíthatok.

Amíg Losoncon megfelelő pénzforráshoz nem jutottam, voltak elég nehéz napjaim. Később azonban tanítóképzősök tanításával, gyorsírási tanfolyam vezetésével és a legációk jövedelmével nyáron pedig üzemi munkát vállaltam több társammal együtt a füleki zománcgyárban. 1933. júniusában abszolváltam és 1933. október 3.-án tettem le az első lelkészképesítő vizsgát. Előtte, mint exmittált segédlelkész a barsi egyházmegyéhez tartozó Pozbán teljesítettem segédlelkészi szolgálatot. 1933. okt. 15.-én mentem esperesi segédlelkésznek Abaujszesztára, ahonnan 1934. január 4.-én kerültem segédlelkésznek Rozsnyóra a kiváló elődöm, Szőke István mellé. 1936. december 6.-án Rimaszombatba rendeltettem ugyancsak segédlelkésznek, de a rozsnyói egyház

közgyűlése 1937. január 10.-én egyhangú meghívással rendes lelkipásztorául választott meg, így tehát már 1937. február 14.-én visszajöttem Rozsnyóra. 1938 őszén egy évi tanulmányi szabadságot kaptam s Dr. Magda Sándor püspök úr segítségével Bázélbe készültem. Már készen volt az útlevelem, amikor szeptember 25-én a volt csehszlovák hadsereg mozgósítása rendeltett el és ezzel együtt szigorú határzár. Eleinte, nagyon bosszantott, hogy nem indulhattam el, de a november 2.-i események után pedig igen boldog voltam, hogy hiszen itthon volt is a helyem. A Csehszlovák megszállás után az 1938. évi júniusi községi képviselőtestületi választások alapján helyettes városbíró lettem és később törvénybíró. Mindkét városi tisztemet 1940. január 1-ig töltöttem be.

Nősülés tekintetében eddig még mindig csak a jó szándéknál tartok. Még losonci theológus koromban kezdtem udvarolgatni Faczonay Klára losonci református óvónőnek és segédlelkész koromban már éveken keresztül mennyasszonyomnak tartottam. Egy sajnálatos félreértés miatt szakadt meg közöttünk a viszony. Egy ideig nem írtam neki, ő sem írt s amikor újra kerestem, már a Bethesda kórház diakonisszái között találtam. Kérve kértem őt, hogy jöjjön ki s legyen a feleségem. Az intézet vezetőségének önző befolyásolására azonban eddig csak az a válasza, hogy még mindig szeret, de a Bethesda falai között marad Krisztus szolgáló leányának.

Rozsnyó, 1944. február 2.

RUNYA

Somogyi Menyhért 1599

Losonczy János 1606 – 1608

Rosnyói Simon 1621 – 1645

Komjáti Péter 1645 –?

Miskoltzi ?? –?

Nánási ?? –?

Halászi György ? –?

Krasznai ?? –?

Huzonyi ?? –?

Peltützi /Pelsúczi/ Antal ? –?

Kis Sallai János ? –?

Debretzeni ?? –?

Kazintzi /Kazinczy/ István 1711 – 1720

Almási János 1720 – 1723

Sárkány Sámuel 1723 – 1727

Donga István 1727 – 1730

Rajtzi András 1730 – 1739

Kökényesdi Pál 1739 – 1747

Sebők Péter 1747 – 1752

Latzi /Laczi/ Mihály 1752 – 1775

Ragályról jött.

Makai Mihály 1775 – 1780

Vadásziból jött, Sajókeresztúrra ment.

Gyermekei:

Lidia. ?–1778.

Rátz /Rác/ Mihály 1780 – 1797

Tornaljáról jött.

Felesége Bodnár Krisztina, elhunyt 1803. november 19.

Gyermekeik:

Sámuel. 1781. január 19.

Lajos. 1782. augusztus 30.

Mária. 1785. július 10. Házasságot kötött Darvas Sámuellel 1804. július 30-án.

Krisztina. 1785. május 22. Házasságot kötött Pongo ? Józseffel 1805. február 6-án.

Szilágyi Mihály 1797 – 1805

Szuhaforól jött, Hanvára ment.

Felesége Gondol Katalin.

Sóvári István 1805 – 1813

Sajókesziből jött, Pelsőcre ment.

Felesége Hubay Mária.

Gyermekeik:

Márton. 1806. július 7.

Mária. 1809. április 5.

Zsuzsanna. Házasságot kötött Katona Mihály bejei lelkésszel, 1809. március 6.

Nyíri Mihály 1813 – 1827

Kelemérről jött, Alsószuhára ment.

Felesége Benyitzky Zsuzsánna.

Gyermekeik:

István. 1810. április 2. – 1816. december 16.

Katalin. 1819. november 16.

Terézia. 1822. április 5.

Bodon Károly 1827 – 1832

Alsószuháról jött, Hubóra ment.

Felesége Bodon Klára.

Gyermekeik:

Etelka. 1829. május 19. – október 16.

Amália. 1830. november 1.

ifj. Báthory István 1832 – 1837. június 20.

Radnótról jött.

Felesége Simon Zsuzsanna.

Gyermekeik:

István. Házasságot kötött Széplaki Rozáliával.

Ágoston Sándor 1837 – 1845

Pelsőcről jött, Mártonfalára ment.

Felesége Borgila Terézia.

Gyermekeik:

Sándor. 1839. október 22.

Terézia. 1841. március 10.

Antal. 1842. október 22.

Lajos. 1844. március 16. – 1845. március 19.

Csurgai Ferenc 1845

Szabó István 1845 – 1863

Mártonfaláról jött, Rimaszombatba ment.

Felesége Káposztás Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1809. március 6.

Papszász József 1863 – 1870

Sajókesziről jött, Berzétére ment.

Felesége Szöllősi Teréz.

Gyermekeik:

József. 1866. február 23. – 1866. június 7.

István. 1866. február 23. – 1866. május 28.

Mária, Róza. 1867. október 2.

Gyula. 1869. május 15.

Kökényesdi Pap József 1870 – 1872

Kupai Dénes 1872 – 1889

Tornaljáról jött, Vályba ment.

Felesége Kónya Vilma, házasságot kötöttek 1873. június 11-én.

Gyermekeik:

László. 1874. augusztus 8. – augusztus 25.

Borbála. 1875. október 10. – november 5.

Anna, Emanuella. 1876. október 1. – 1881. február 2.

László. 1878. szeptember 13.

Zsuzsanna, Etelka. 1880. szeptember 13. — 1881. február 18.

Anna. 1883. január 6. – január 11.

Etelka, Margit. 1885. szeptember 6.

Dénes, István. 1886. szeptember 16.

Kis Károly 1889 – 1918

Beretkéről jött.

Első felesége ? Borbála. Második felesége Vajányi Vilma.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

Béla, Ernő. 1890. június 7.

Második feleségétől:

Vilma, Julianna. 1893. október 26.

Lajos, Sándor. 1895. május 22.
Anna, Borbála. 1896. november 8.
Károly, Gyula. 1898. október 8.
Jolán. 192. szeptember 1.
Iren, Margit. 1904. április 11. – 1905. július 25.
László, Sándor. 1909. október 27.

Lipták István 1916 – 1917

Székely Bertalan 1917 – 1919

Tóth Lajos 1919 – 1924

Felesége ? Erzsébet.

Lenkey Lajos 1925 – 1941

Páskaházáról jött, Rimaszombatba ment.

ifj. Lenkey Lajos (s. lelkészek) 1937 – 1939

Réthy István (s. lelkészek) 1939 – 1941

Molnár Sámuel, Dósa Molnár Dániel) (s. lelkészek) 1941

ifj. Ablonczy László 1941. október 12. –

Felesége Kövér Anna. ¹⁷⁸

Ablonczy László életrajza

Születtem 1915 december 2-án Sajókesziben, Gömör vm.-ben. Édesapám: Ablonczy László lelkész. Édesanyám Baczony Sára. Apai nagyapám: Ablonczy Pál keleméri lelkész és Nagyanyám Kegyes Amália, Kegyes Lajos [...] lelkész leánya- Anyai nagyapám Baczony Lajos jogakadémiai tanár Debrecenben és nagyanyám Orbán Rózsa, Orbán József sárospataki jogakadémiai tanár leánya. Apai részről Nagyapám az első lelkész ember az Ablonczy család ez ágából, az őt megelőző őseim kurthanemes parasztemberek. Anyai részről székely, háromszéki kisnemes családból származom, akiknek a sorában azonban nem tudok visszamenni földmives elődeimhez. Vegyesen tanárok, papok az anyai ágon található őseim.

Szüleimnek második gyermeke voltam. Sára nevű nővérem egy évvel volt idősebb s tizenhat éves korában meghalt. Pál nevű öcsém 1916. dec. 14-én született s jelenleg, mint végzett orvos katonai szolgálatot teljesít a helyőrségi kórházban Debrecenben.

Gyenge szervezetet örököltem édesanyámtól, de szívósságot édesapámtól.

1918-ban édesapámat teljes egyhangúsággal keleméri lelkésznek választották /a családból egymás után a harmadikat választották akkor keleméri lelkésszé: nagyapám, Ablonczy Pál nagybátyám és apám a sorrend./

---

178 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Runya. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D51. Runya.

Így szüleimmel én is Kelemérbe kerültem. Életem első emlékei közé tartozik, az a jelenet, amikor 1919-ben két kommunista csendőr megjelenik nálunk és elviszik édesapámat, mint államforradalmárt s a miskolci börtönbe zárják, ahonnan azonban néhány hét múlva kiszabadul.

Elemi iskoláim elvégzése után a debreceni ref. gimnáziumba kerültem s mint a kollégium lakója nevelkedtem a nyolc osztályon át 1926 szeptemberétől 1934 júniusáig.

Sohasem volt bennem a messzemenő tervezetésre hajlandóság. Taláb a falusi lelkipásztor családok nem éppen fényes anyagi helyzetéből is fakadó feszültség s a jobb ma egy veréb mint holnap egy tűzok jeligéje alatt élő nyárspolgári életszemlélet az oka, hogy nagyobb akarások nem fűtöttek. A pályaválasztás sem foglalkoztatott mélyebben egészen a gimnáziumi tanulmányaim utolsó hónapjaiig. Az elsőrendű kötelességem kötettek le s tovább nem sokat gondolkodtam. Az érettségi megszerzése után, amelyet jó eredménnyel tettem le, a lelkészi és a jogi pálya között ingadoztam.

A lelkészi pályára jobbára családi tradíció [...] Lelki motivumokat a ref. gimnázium, a kálvinista Róma”, az ősi kollégiumban nem épen a legjobb renoménak örvendő theológus társaság egyáltalában nem adott. Még, hogy úgy tettem fel a kérdést magamnak: vagy theológus leszek, de csak Sárospatakon vagy jogász, bárhol. Döntésre akkor jutottam, amikor a nyolcadik gimnáziumi évem húsvétján legátus lettem s éreztem, hogy a nyilvánosság előtti szereplés nem lesz számomra legyőzhetetlen feladat. Jellemző adatként említem meg, hogy a bibliát önépítési célból először csak az érettségi után vettem a kezembe. Addig sem a lelkészi család légköre, sem a kollégiumi vallásos élet nem sodort a szentíráshoz. Nevezhetjük ezt a kálvinista lelki kényszer teljes hiánya következményének, de épen ugy a misszió teljes hiányának is mid a két közösségben. Van egy ráfoghatjuk a lelki [...], de nem kevésbé az üres lélekre is.

Így kerültem 1934 őszén Sárospatakra theológus diáknak. Az I. év a tájékozódás esztendeje volt. Könnyen befolyásolható természetemnél fogva a theológus hivatást 100% -ig komolyan vevő és azt csak a megélhetés egy módjának tekintő két réteg között hanyódtam. Mind a két csoport kivetette, ha öntudatlanul is talán az utóbbi, rám a hálót. Eredmény: langymeleg lettem gyakori kitörésekkel egyik vagy másik iránnyal szemben vagy épen mellette. Már akkor közvetett képét jelentettem annak a lelkipásztori típusnak, amelyik kelleténél jobban fél a világtól és az a benne égő misszió rovására megy. /Sajnos egyházunk mai hivatalos magatartása mind több és több ilyen típust fog akarva vagy akaratlanul, nem tudom, kitermelni./

Ha most már azokra a professzorokra gondolok, akiknek a nevelői tudása alatt állottam, hármat mondhatok ki a reám tett hatásuk sorrendjében. dr. Ujszászy Kálmán, dr. Szabó Zoltán, és dr. Mátyás Ernő professzor urakat. Az első behatásokat Ujszászy prof. úrtól kaptam. Kiváló nevelői érzésével állandó ösztönzéseket adott, hogy a becsvágyat felkeltse bennem. Ő fordította lelkiismeretemet a szocializmus és a falu problémái felé. Dr. Szabó Zoltán mint a misszió megalakúvást nem ismerő hordozója állott előttem. Ő volt számomra az a XVI. századbéli predikátori lelkületű professzor akit eszményinek tartottam és tartok ma is. /Hogy azután dr. Szabó Zoltán országgyűlési képviselő és egyházkerületi főjegyző a tisztségeiben is megmaradt-e predikátornak az más kérdés, végtelen kára lenne egyházunknak, ha a kigyó okosságáról oly szívesen emlegetett tételt ő is alkalmazná az életére. Mintha ilyen jeleket látnánk mai magatartásában és egyéniségében. Pedig van nekünk túlsok diplomata egyházi vezérférfiunk a lelkészi jellegűek között. Tul-ságosan e világhoz mérték szerint szabott egyházunk, értve alatta a látható alkotmány-jogi szer-

vezetet, esetleges csődjének nem ez lesz-e az utolsó, de nem utolsó [...] oka? / A theológus éveim alatt azonban a legmaradandóbb hatásokat dr. Mátyás Ernő prof. úrtól kaptam. Ezek a hatások nem voltak olyan tolkodóak, robbanásszerű lelki megtéréseket követelőek, hanem csendesen folydogáltak át lelkemen s ez a máig is tartó lassú áramlás mind finomabbá mosta lelkem durva követ, mint a nyugodtan csörgedező patak vize tükör simára csiszolja az érdes kődarabokat.

Egyéniségem kialakulásához a theológiai tanulmányaimon túl az a négy hetes munkatábor és három hetes ausztriai tartózkodás is hozzájárult amelyben a III. [...] a IV. évfolyamot megelőző nyáron vettem részt.

A theológiai tanulmányaimat jó indexel kezdtem és jelessel végeztem. Ugyanakkor jeles eredménnyel tettem le az I. lelkészsképesítő vizsgát 1938 és a II.-at 1940. év szeptemberében. A theológia elvégzése után előttem állott a lehetősége egy amerikai tanulmányútnak, melyre stipendiumot kaptam. Sajnos azonban határozatlanságom miatt a [...] visszariadtak. Az eredmény az lett, hogy mint állástalan segédlelkész a keleméri jegyzői hivatalba kellett irnoki állást vállalnom. Fizetésem havi 60 pengő. Istennek hála azonban rövid ideig tartott ez hivatásommal tökéletesen ellenkező megbízatásom, miután még 1938. nov. 25.-ből a sárospataki angol-internátusba kerültem, mint segédlelkész felügyelő. az itt töltött egy év jó állásom volt arra, hogy angol és német nyelvtudásomat tovább fejlesszem, bővítsen. Sikert is annyira haladnom, hogy mindkét nyelven theológiai és szépirodalmi műveket olvassak és megértsek. A következő iskolai évben 1939 szept. – 1940 június. Hanvay tanuló keleméri földbirtokos László nevű fiát készítettem fel a VI. gimnáziumi magánvizsgára. Amennyiben lelki építést tudtam szerezni az angol internátusban, annyira lélek és idegölő munka volt ez utóbbi nevelői ténykedésem, Alig vártam a boldog felszabadulást. Ez évek alatt a fizetésem teljes ellátás mellett 60 P. körül mozgott havonta. Szerény, de tisztes megélhetést jelentett ez akkor. A második, utóbbi évem alatt, mint keleméri segédlelkész kaptam még 56 P-t. Ezt az összeget nehéz anyagi viszonyok között élő édes apámnak ajánlottam fel, hogy öcsém tanítási költségeihez hozzájáruljak. 1940 szeptemberétől kisegítő segédlelkész Hanvára kerültem nagybátyám, Ablonczy Pál mellé. Falusi lelképásztori munkám ekkor kezdődött. Jogi szervezetté alacsonyodott egyházakkal találtam szemben magam, alig érkeztem új munkahelyemre. Adóbehajtások, rendkívüli adó kivetés és beszéd volt az első feladat. [...] munkát a hivatalos funkciókon túl az ifjúsági egyesületen belül végeztem. Hanvai működésem 1941 febr.-ig tartott, amikor Putnokra helyezett az esperes úr. Putnokon fiatal, missziói lelkülettel rendelkező főnök várt. /A fiatal szó nálam nem feltétlenül jelenti a misszióhoz közel állást s az öregek lebecsülését, sőt./ Házi istentiszteletek, asszony bibliakör, leánykör jelentette azt a keretet, ahol működésünket az igehirdetés hivatalos alkalmain túl kifejtettük ezekben a közösségekben az első keresztyének áhitata csapott meg. Az egymás hite általi épülés igazságát érezhettem. Úgy érzem, hogy a Putnokon kapott behatások nélkül sokkal kevesebb optimizmussal végezném munkámat. Segédlelkészi működésem nem sokáig tartott. 1941 okt. 12.-én, mint rendes lelkészt iktattak be Runyán. /Gömör m./ Pályázat útján kemény, de tiszta választási harc után kerültem be. Szavazat megoszlás: Ablonczy László 35, Kádár Zoltán akkori poroszlói lelkész 29, Tömösközy László jelenlegi feledi lelkész 1 szavazat. Kerékpáron érkeztem október 3.-án új szolgálati helyemre. Parókia udvarán térdig érő dudva, erősen javításra szoruló ház, ki-be dőlt kerítés, roskadozó istálló tető várt. De a legnagyobb bajt és legszomorúbb látványt a templom nyújtotta. Kívül belül omladozóban a fal, a padló helyén összetört [...] stb. Első feladatomban nem

lehetett más, mint az épületek megújítása. Isten segítségével az átkos székjog ellenére is sikerült a templomot, parókiát, kerítéseket újra épségbe helyez [...] A gyülekezet megértette a munka fontosságát és egy fillér adóság nélkül hajtottuk végre a 22000 P.-s építkezést 1942 nyarán. Különösen a közmunkák teljesítésével mutatta meg, hogy szívesen [...] az egyház támogatásában. Pénzünk elfogytával egy nap alatt 770 P. –t adtak össze a rendkívüli adón felül. /Egy 326 lelkes gyülekezetéről van szó./ Ez az első év Istentől gazdagon megáldott éve volt életemnek más szempontból is. Ugyanis élettársa találtam Kövér Annában, Kövér Árpád tornaljai lelkész és [...] Anna leányában. S most több, mint egy éves együttélés után mély hálával tekintek Istenre, hogy őt adta mellém [...] kérem, hogy lelki harmóniánkra továbbra is adja áldását. – A külső építkezés mellett állandó kérdésem a gyülekezet belső építése. A gyülekezet az átlag gömöri gyülekezetek lelki színvonalán állott és áll. De meg lehetek-e elégedve azzal, ha tudom, hogy százalékban még mindig jobban látogatják templomunkat, mint az átlag városi gyülekezetekben? Viszont a lelki közönyt, ébredéssé változtatni, csak a Krisztus ereje képes. Hol kezdjem a munkám? Igyekeztem az ifjúsággal kezdeni, vállalkozásom csak a leányoknál lett állandó. Ma újra a belmissziói évad elején állok. Három irányba kérem Isten áldását: 1. Tudjam a vasárnapi iskola utján a gyermekeket, 2. a levante révén az ifjakat, 3. a leányegyletben a leányokat Isten felé fordítani. Az egész gyülekezetet pedig a vallásos estéken tudjam ébresztgetni. [...] tul azonban a vasárnapi istentiszteleti alkalmakat tudjam szent és mindenek felett álló alkalmaknak [...] prófétai bátorsággal, szeretettel hirdetni Isten drága ígését. Prédikátor szeretnék lenni, prédikátor, akinek az élete a szent pecsét az általa hirdetettek mellett, prédikátor, aki tisztán megalkuvást nem ismerve úgy hirdette az ígét, hogy mindenki érezze a féltő szeretetet, a nyájáért felelősséget érző pásztor aggodalmát. Prédikátor, aki egygyé lett népével örömben és bánatában, aki fel akarja emelni a mélységből, kivezetni a sötétségből. Prédikátor, aki látható egyházunk megüresedett kereteit krisztusi keresztyéniséggel akarja megtölteni.

Hogy mit hoz az élet, nem tudom. az előjelek nem jók a világ szerint. Én csak egyet kérek az én Istenemtől, tudjak minden körülmény között Krisztus mellett megmaradni!!! Sokra méltattál Uram, legyen meg mindenben a Te akaratod!

Függelék: Református egyházunk helyzete, feladatai ma, ahogyan egy falusi lelkipásztor látja.

A történelemnek szánt önéletrajzunk akkor lesz teljes, ha lelkünkbe égő kérdéseinket is papírra vetjük. Hogyan látjuk ref. egyházunk [...] ma?

Kiindulok abból, hogy egyházunk jogi személylé vált az államban attól a pillanattól, amikor bevett egyházzá lett. Nagy áldás volt ez az egyházra nézve, de nagy kisértést is jelentett. Szinte azt mondhatnám, hogy a sátán az egyházat ezen a ponton kezdte ki. Ettől fogva az egyház egyeteme legfőbb céljainak a biztos, kényelmes hely biztosítása [...] Ezen a téren hatalmas, erejét meghaladó erőfeszítésekkel sokat is ért el egyházunk. De nem vette és veszi észre, hogy a világ, hogy tisztán beszéljünk az állam minden lépésért, amelyet az egyház kényelme tökéletessé tételért tesz, [...] a legdrágább árat kér. Azt, hogy az Igéből engedjünk el valamit, annak a prófétai bátorsággal kimondott kérésselhetetlen igazságát hallgattuk el vagy szalon képesen duruzsoljuk el ítéletét. Szinte a pápás egyház fekete kezét látom itt dolgozni, hogy lejárasson bennünket. Egyházunk a mindenkori kormány irányában [...] lojalitást tanusít. „Magasabb érdekből” szónokol vagy hallgat s közben elárulja a legmagasabb és egyetlen érdeket, öntudatosan vagy öntudatlanul, nem tudom.

Ez a magatartás szülte és szüli népünk elridegedését az egyháztól, a gyülekezeti közösségek patriarkális életének felborulását, ahol a pater szerepét a lelkipásztor töltötte be. Egyházunknak ezen a téren megújulásra van szüksége, amelynek egyetlen utja az Ige igazságának kérése, amelynek képviselete az állammal szemben vagy mellett, amint az egy láthatatlan anyaszentegyház érdeke megszabja.

A világhoz simulás, alkalmazkodás következménye az egyház beszennyeződése. Egyházunk a fentiek következményeként elvesztette reformátori, helyesebben krisztusi puritánságát. Mintha nem is az evangéliumi egyház, hanem a római egyház lenne az eszményképe, vagy fut a világi dicsőség után. A tiszteletes, tudós predikátorok, seniorok, superintendensek utódai: tiszteletes, tisztelendő, nagytiszteletű, főtisztelendő és méltóságos sőt horribile dictu kegyelmes urak lettek. Kegyelmes isten, bocsássa meg nekünk. Igaz a címek sokat jelentenek a párnás hivatali ajtókon való bejutásnál, de el is zárnak a tömeg toakodásától. S az elzárkózás tervszerű kiépítése terén sokat elért az utolsó ötven év alatt a vezető egyházi réteg. Annyira, hogy az állam által felgazdagított püspökeink nézetem szerint legjobb akaratauk mellett sem érezhetik át szegény sorsú lelkipásztor társaik és kis gyülekezeteik sorsát. Az átélés hiányában képviselni sem tudhatják ügyeiket megfelelő módon. Nem szólva arról, hogy az állam mint kívánhat a gesztusért az egyháztól. Itt mutatok rá arra is, hogy micsoda ködösítés folyik az egyházi közteherviselés arányossá tétele alatt. Nézetem szerint egyházunknak szabadulni kell az állam veszedelmesen ölelő karjai közül s ezt csak az ország egész területére kiható arányos közteherviselés által lehetséges, miután tömeg egyházunk hitvalló egyházzá alakult. Lehet, hogy ez a hitvalló egyház szemben találja magát a világi hatalmasságokkal, de nem találja szemben magát az Isten után vágyó lélekkel. Lehet, hogy a kimondott igazságért szenvednie kellene, de a krisztusi igazság bátor megvallása tömegeket ébreszt fel, az egyházhoz hű sziveket teremt mindenkor. Lehet érvelni nézeteimmel szemben, de egyházunk érdeke egy: adjuk fel a világot!! Nekünk ne kelljen más csak Krisztus!!!

Mindezt úgy olvasd testvérem, hogy református keresztyén egyházunk iránt érzett felelősségből írtam! Úgy érzem Isten akarata, hogy ezt megírjam.

Kelt. Runyán, 1943. évi november hó 30.-án.

SACA

Korlátfalusi Pólya Pál 1589

Szalkai János 1591

Korlátfalusi János 1609 – 1610

Forrai András 1613

Almási Mihály 1620

Bányai György 1622 – 1623¹⁷⁹

---

179 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A128. Saca.

SAJÓGÖMÖR

Dobi Illés 1599 – 1600

Gyóni Bálint 1605 – 1606

Séllei György 1608¹⁸⁰

SAJÓKESZI

Pelsőczy György 1669

Jósvafői András 1725 – 1729 körül

Kazinczy István 1759 – 1761

Kassai Sámuel 1761 – 1762

Betes József 1763 – 1766

Lebó István 1766 –?

Szathmáry György ?- 1773

Lang Mihály 1773 – 1785. április 28.

Felesége Osvárt Mária.

Gyermekeik:

Dániel. 1778. szeptember 18.

József. 1781. március 19.

Erzsébet. 1784. szeptember 21.

Sóváry István 1785 – 1805

Első felesége Szentpétery Éva, házasságot kötöttek 1788. április 19, elhunyt 1789. október 15. Második felesége. N Hubay Mária, házasságot kötöttek 1790. május 13.

Gyermekeik:

Első feleségétől.

István. 176. június 29.

József. 1789. április 28.

Mária. 1791. május 14.

Zsuzsánna. 1792. november 5.

Erzsébet. 1794. augusztus 6.

Második feleségétől:

Julianna. 1797. március 11.

János. 1799. május 9.

József. 1801. október 2.

János. 1804. április 12.

Herke István 1805 – 1809

Felesége Buko Eszter.

Gyermekeik:

---

180 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D90. Sajógömör.

Mihály. 1806. március 26.

Zsuzsanna. 1808. július 10.

Horváth András 1809 – 1813

Felesége Kováts Mária.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1811. május 9.

Báthory István 1813 – 1814

Felesége Simon Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1813. augusztus 11.

Várady József 1814 – 1819

Osváth György 1819 – 1826

Felesége Boross Anna.

Almási Balog Sámuel 1826 – 1832

Felesége Szathmári Julianna.

Gyermekeik:

Béla. 1829. szeptember 16.

Balogh Sámuel Sajókesziből Napragyba ment lelkésznek. Meghalni pedig Serkében halt meg 1867 októberében.

Kováts János 1832 – 1843

Felesége Maklári Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Gusztáv. 1832. október 7.

László. 1835. december 19.

János. 1836. június 23.

Magdolna. 1841. június 5.

Felesége Maklári Julianna rossz erkölcsű asszony volt, akiről a jegyzőkönyvek emlékeznek meg, aki feslett életével a jegyzőkönyv bejegyzése szerint okozója volt a szelid lelkész halálának. Később az asszony 1845. jan. 14-én házasságra lépett Otrókocsba lakos és birtokos Adorján András nevű legénnyel.

Szívós János (h. lelkész) 1843 – 1844

Droppa Dániel 1844 – 1859

Felesége Rajczy Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Laura. 1845. október 3.

Piroska. 1847. február 9.

Ézsaiás, Mihály, Gyula. 1848. április 21.

Rozália. 1849. október 30.

Béla. 1851. július 7.

Béla, Salamon. 1854. február 8.

Béla, Lajos. 1856. szeptember 1.

Izabella, Gizella. 1858. augusztus 19.

Droppa Dániel Sajókesziből Kövecsesre ment lelkésznek. Az ő idejében szakadt el a kövecsesi filia - anyásátván magát - Sajókeszitől. Droppa Dániel különben később hivatalától

megfosztatott - s utánna katolikus lett.

Somogyi János 1859 – 1861

Szülei: Somogyi János és Miskolczi Erzsébet.

Felesége Kékedi Zsuzsanna, szülei: Kékedi András és Leney Eszter. Házasságot kötöttek 1860. július 25.

Gyermekeik:

János, Béla. 1861. március 12.

Somogyi János hivatalától megfosztatott. Hogy miért nincs benne a jegyzőkönyvben, mert az ide vonatkozó lapok kivannak tépve a jegyzőkönyvünkből. Bizonyára ő maga tépte ki.- Később állítólag tanító lett Zsipben.-

Fia, Somogyi Béla gazdálkodó lett Sajólenkén. 1943-ban temettetett el. Somogyi Béla - bizonyára bosszúból, hogy az apja a hivataltól megfosztatott – mint jómódú gazda állandó el-lensége lett az egyháznak s Sajókeszi és Sajólenke kettős egyház békéjének megzavarásához nagy mértékben hozzájárult az ő irányító szerepe. Pedig még az egyház gondnoka is volt.

Papszász József 1861 – 1862

Béki Sámuel 1862 – 1863

Perjéssy /Perjési/ Lajos 1863 – 1866

Hivatalától megfosztatott. Bizonyára erkölcstelen élete miatt. Egy sajólenkei paraszt nővel élt erkölcstelen életet. Felfüggesztése után is a filiában, Sajólenkén tartózkodott pár évig s állandó gondot okozott erkölcstelen életével a consistóriumnak. Hogy aztán Sajólenkéről hová lett, mi lett, vele további életében arról a jegyzőkönyvek már nem tesznek említést.

Tóth Sámuel 1866 – 1868

Szülei: Tóth János és Lenkey Lidia.

Felesége Szalai Ilona, szülei: Szalay Mihály és Molnár Julianna. Házasságot kötöttek 1966. december 5-én.

Gyermekeik:

László. 1867. szeptember 11.

Simon Ábrahám (h. lelkész) 1868 – 1870

Lengyel Ferenc 1870 – 1876

Szülei: Lengyel József és Nagy Erzsébet.

Felesége Győri Julianna, szülei: Győri Lajos és Tokaji Mária. Házasságot kötöttek 1871. március 1-én.

Gyermekeik:

Barnabás, József. 1872. november 19.

Anna, Erzsébet. 1875. július 29.

Kecskére ment lelkésznek. Az ő idejében volt a községben a tagosítás 1872-ben s állítólag, a mostani emberek emlékeze szerint ő hibáztatható azért, hogy az egyháznak és lelkésznek annyira kevés földje van. A tagosításkor legelőben kapta meg az egyház is a lelkész is a földjáraandóságot.

Komjáthy István 1876 – 1877

Czinyéry /Szinyéry/ Barna 1877 – 1906

Szülei: Czinyéry Antal hubói lelkész és Szathmáry Erzsébet.

Felesége Turpis Ilona, szülei: Turpis Viktor és Róth Mária. Házasságot kötöttek 1877. július 10-én.

Gyermekeik:

Barna, Kálmán. 1878. április 11.

Margit, Ilona. 1879. március 24.

Ilona. 1881. január 8.

Dezső. 1882. december 21.

Kálmán. 1884. november 9.

Barna. 1886. június 12.

Deésy Sándor 1906 – 1907

Kiss Ferenc (h. lelkész) 1907 – 1909

Kövér Árpád 1909 – 1915

Felesége Svingor Anna.

Gyermekeik:

Árpád. 1914. szeptember 1.

Ablonczy László 1915 – 1918

Felesége Baczony Sára Lidia.

Gyermekeik:

Pál. 1916. december 14.

László. 1915. december 2.

Seress Zoltán 1918 – 1921

Tóth Sándor 1921 – 1935

Felesége Lovcsányi Sárrika.

Gyermekeik:

?

?

?

Kelemen Kálmán 1935 – 1938

Szakai István (h. lelkész) 1938 – 1940

Felesége Nagy Irma.

Gyermekek:

Géza, Zoltán. 1940. január 1.

Tóth Gusztáv 1940 – ¹⁸¹

---

181 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Sajókeszi. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D30. Sajókeszi.

Tóth Gusztáv önéletrajza

Születtem 1914 december 3-án Mezőnagymihályon, Borsod vm-ben. Édesapám: néh. Tóth Ágoston, édesanyám: Tóth Zsófia földművesek voltak. Négy elemi iskolát jártam Mezőnagymihályon, szülőfalumban. Középiskolai tanulmányaimat Miskolcon végeztem el a református reál gimnáziumban. Érettségi vizsgát tettem 1953 június 24-én általános "jó" osztályzattal.

1933 szeptemberében iratkoztam be Sárospatakon a teológiára. Alapvizsgámat "elégéses", kápláni és papi vizsgámat pedig "jeles" eredménnyel tettem le. Kápláni vizsgám ideje: 1937 szeptember 14.

Papi vizsgám ideje: 1939 szeptember 15.

1937 október 1 – 1940 május 1 Miskolcon

1938 máj 1 – 1938 szept 3 Cserépfalun.

1938 szept 3 – 1939 jul 1 Bőcsön.

1939 jul 1 – 1940 máj 1 Mezőcsáton voltam segédlelkész.

1940 májusában lettem a Tizáninnei egyházkerületben a "Református Jövő" c. egyházi hetilap missziós lelkésze. 1940 november 3-án iktattak be Sajókesziben lelkészi állásomba, ahol jelenleg is működöm.

Cikkeim jelentek meg: A Sárospataki Ifjúsági Közlönyben, melynek 1936–1937 iskolai évben felelős szerkesztője voltam. Továbbá a "református Jövőben", Sárospataki Ref. Lapokban, Magyar Útban, a miskolci "Magyar Jövőben". Sajnos sem cikkeim címét, sem azok megjelenési idejét magam sem tartom számon.

SAJÓRECSKE

Pély István 1735 –?

Barakonyi András

Újhelyi Sámuela 1756

Kazinczy János

Katona Mihály

Orbán Péter

Finkei Gábor 1774 körül

Szombati Mihály

Kósa Ferenc

Vass István 1788 – 1789

Árvay József

Göde István 1790 – 1791

Némedi István 1792 – 1796

Bakó Ferenc 1796 – 1799

Szathmáry Mihály 1799 – 1807
Váradai András
Göde István 1808
Idrányi Péter 1808 – 181
Herke István 1812
Máthé István 1813 – 1824
Gondol Gedeon 1825-1831
Otrokocsi Simon István 1832 – 1838
Szabó István, helyettes lelkész 1839
Csurgai Ferenc 1840 – 1845
Török János 1846 – 1849
Gömörhorkáról érkezett.
Rákosi József 1850 – 1852
Török Károly 1853
Takaró István 1855 – 1875
Lengyel Ferenc 1875
Lenkei Pál, felügyelő lelkész 1876
Szentpéteri József 1876 – 1882
Kolos István 1882 – 1887
Naprágyra távozott
Osváth Bertalan helyettes lelkész 1887 – 1888
Koncz Károly¹⁸²

SAJÓSZENTKIRÁLY

Séllyei Ferenc 1599
Rimaszombati Mihály 1605¹⁸³

SÁROSMEZŐI

Dr. Földesi Béla 1912? – 1913?
Rácz József (felügyelő lelkész) ? – ?
Horovtsák Pál (lelkészi szolgálattal megbízott diakónus) ? – ?
Bittó Béla (felügyelő lelkész) ? – ?
Kormos András (1939 – 1942 h. lelkész) 1939 – ¹⁸⁴

---

182 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D35. Sajórecske.

183 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D91. Sajószentkirály.

184 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Sárosmező.

Kormos András életrajza

Kormos András jelenlegi sárosmezői lelkipásztor 1908. május 18-án született ladmócon, Zemplén megyében. Elemi iskolai tanulmányait, öt osztály ott végezte majd a sárospataki főiskolába iratkozott be a gimnáziumba, ahol III osztály végzett, amikor a csehek évvégén elfogták és becsukták, szüleimet pedig felszólították, hogy vagy ott tanítat, vagy pedig kiutasítják a Republika területéről. Így kerültünk fel Ungvárra, ahová Édesapámat már régebben hívták kántortanítónak. Tanulmányaimat így ott folytattam tovább, először magyarul tanultunk, azonban félénként mindig több és több tantárgyat kellett orosz nyelven tanulni, úgy hogy mire elértük a hetedik osztályt, már tisztán csak oroszul tanultunk. Így aztán egy osztályt meg is kellett ismételnem, mivel az orosz nyelvet nem tudtam annyira elsajátítani, hogy az érettségi vizsgálatot kiállhattam volna.

Érettségi után bevonultam a cseh hadseregbe, ahol 18 hónapi tényleges szolgálatot ki kellett töltenem. A tiszti iskola elvégzése után mint zászlós szereltem le, sok viszontagság és keserves küzdelem után.

Katonaság után a tanítói pályára léptem és a tanítói oklevelet is megszereztem, azonban mindig akadékoskodtak, hogy hogyan lehetséges magyar anyanyelvű, tanító orosz nyelvű iskolánál s így egy iskolalátogatás után, amikor a kerületi főigazgatóval az iskolában összevesztem, ott hagytam a tanítóságot és beiratkoztam a losonci teológiára, ahol hét szemesztert elvégezve az öröndetes felszabadulás után a nyolcadik szemeszter már a sárospataki Akadémián fejeztem be 1938/39-ik iskolai évben s ott s. lelkészi oklevelet nyertem.

1939. július 1-től a jelenlegi helyemen működök. 1939. október 21-én megnősültem, de mivel a sárosmezői állás nem volt szisztematizált kápláni állás, így kápláni fizetésem nem volt, viszont a természetbeli járandóság nem volt elegendő arra, hogy családommal megéljek, így a szomszéd Szenteske községben megszerveztem a magyar tanítási nyelvű népiskolát és kértem oda a kinevezésemet. Ezzel a fizetés és a lakáskérdés is megoldódott. Az Em. és Ek. hozzájárult ahhoz, hogy ottan tanítóskodjam addig, amíg az egyház a parochia épület nem tudja felépíteni. A közbejött háború azonban mind ez ideig megakadályozott a terv. keresztülvitelében.

1940. január 1-től 1943 november 1-ig mint állami tanító működtem, azonban ekkor egészségi állapotomra való tekintettel kénytelen voltam lemondani állásomról, amivel idegkimerültségből kifolyólag szívidegséget kaptam.

Anyae gyházam és az összes filia k szlovák nyelvűek s nekem, aki a szlovák nyelvet csak nagyon csekély mértékben bírtam, amikor idekerültem, óriási fáradtságába került a prédikációk, igemagyarázatok, hittanórák ellátása szlovák nyelven, hiszen azokat először le kellett fordítanom szlovák nyelvre.

Így aztán most kormánybiztosi engedéllyel addig lakhatok a lakásban, amíg az Egyház, a parochiát nem tudja felépíteni és addig csak nőtlen tanítót nevez ki ide, hogy nekem a lakás biztosítva legyen.

Tanítatásom igen nehéz en ment, mivel Édesapám az állampolgársága miatt nem kapott a csehektől fizetést egészen 1928. évig s addig csak a kis kántori jövedelemből kellett a családot fenntartani és két gyermekét tanítani.

Anyakönyvünk csak 1932 évtől van különállóan vezetve, az addigi adatok a sárosrőcsei ref.

egyháznál vannak anyakönyvezve. Azóta abban lelkészi adat nem fordul elő, csak az én gyermekemnek a keresztelése.

Isten segedelmével azóta három gyermekünk született, ezek közül egy fiú és egy leány él. Feleségem Miskolczy Margit losonci születésű, gyermekeim: Gergely és Ildikó.

Filiáim: Sárosremete, Bunkóc 3km. Kisosztró 11 km. Komoróc 13km. Szobránc 15 km. Tiba 17 km. Remetevasgyár 25 km. Azonkívül több szórvány.

Sárosmező, 1944, évi április hó 10.

SERKE

Séllyei Ferenc 1600

Fabritius János 1606, 1608

Miskolczy Péter 1606 – 1608

Szentpéteri István 1665

Kaposi István 1665 – 1668

Rimaszombatba ment lelkésznek.

Gyermeke:

Sámuel.

Inczédi György 1668

Ladmoczi István 1670 – 1711

Gályarab prédikátor.

Felesége Király Erzsébet.

Gyermekek:

Mária. Házasságot kötött Szikszai Gergellyel 1686-ban.

Kolos János 1711 – 1721

Cseh Szentpéteri János 1721 – 1730

Füleki András 1730 – 1731

Először Emódi, Sárospataki lelkész volt.

Felesége Gombkötő Judit. Házasságot kötöttek 1701. szeptember 3-án.

Féli /Fély/ Dániel 1735 – 1739, vagy 1741

Otrokócsi lelkész volt, Zsípre ment.

Bélyei Jakab 1739 – ?, vagy 1741 – 1755

Zsírpról jött.

Kállai János 1745 – 1755, vagy 1755 – 1760

Pelsőcről jött.

Losonczi Zsigmond 1760 – 1763

Feledre ment.

Szentgyörgyi Sámuel 1763 – 1764

Alsómihályiból jött.

Gyermekeik:

Zsuzsánna. 1763. október 25.

János. 1764. augusztus 14.

Erzsébet. 1766. november 2.

Zádorházi Betes József 1764 – 1771

Vattay Péter 1772

Molnár /Agyagos vagy Görgei/ István 1772 – 1807

Később harmaci pap és egyhm. főjegyző, majd hanvai lelkész és esperes.

Első felesége Góbel Erzsébet, második felesége Papp Julianna.

Gyermekek:

István. 1801. szeptember 10.

Erzsébet. 1788. november 10.

Elhunyt 1814-ben.

S. lelkészek?:

Vály Sámuel 1798

Váczai István 1802 – 1803

Később harmaci lelkész.

Dapsy József 1804

Később hanvai lelkész, esperes.

Katona Mihály 1805 – 1806.

Bujdosó János 1807. április 24. – 1813. január 31.

Felesége Miskolczi Mária.

Gyermekeik:

István. 1807. október 24.

Báthori István 1813. május 12. – 1833. február 14.

1749-ben született.

Felesége Igar Borbála, szülei: Igar Sámuel lelkész és Simon Mária.

Elhunyt 84 éves korában.

Farkas János (s. lelkész) 1822

Diószeghy Horváth József (s. lelkész) 1823

Lipcsei János (s. lelkész) 1823 – 1825

Lenkey Zsigmond (s. lelkész) 1825?

Török János (s. lelkész) 1826

Maksa János (s. lelkész) ? –?

Somodi János (s. lelkész) 1832

Almási Balogh Sámuel 1834. április 15. – 1867. október 15.

Felesége Szathmáry Julianna.

Gyermekek:

Sámuel. 1840. június 17.

Teréz. ?

Gyula. ?

Béla. ?

Balogh Béla (s. lelkész) 1852 – 1857

Baksay Dániel (s. lelkész) 1857 – 1861

Agtelekre ment.

Bornemisza Ábrahám (s. lelkész) 1861 – 1866

Bátkára ment.

Jobbágy János (s. lelkész) 1866 – 1867

Mártonfalára ment.

Szalóczy Dániel (s. lelkész) 1867 – 1868

Rimaszombati lelkész lett.

Tóth Sámuel 1868. április 22. – 1890. január 5.

Felesége Szalay Ilona.

Gyermekeik:

László. 1867. szeptember 12. – 1867.

Kálmán. 1869. december 2.

Mária. 1871. november 17. Házasságot kötött Háger Miklós szini lelkéssel.

Pál. 1874. április 11. – 1877.

Bertalan. 1876. június 5.

Julianna. 1878. július 1. 4. férje Pótor Elemér angyalosi lelkész.

Beregszászi László (s. lelkész) 1860 – 1873

Komjáthy István (s. lelkész) 1874 – 1875

Zsípre ment.

Csorba Barna (s. lelkész) 1881 – 1886

Keresztúry Károly (s. lelkész) 1886 – 1887

Szádélőre ment.

Pál Ferenc (s. lelkész) 1887

Hubóra ment.

Osváth Bertalan (s. lelkész) 1889 – 1890

Szabó Gyula 1890 – 1918. október 30.

Szalócról jött.

Felesége Török Terézia

Gyermekeik:

István. 1894. május 14.

Erzsébet. 1895. augusztus 28.

Ilona. 1898. június 23. Házasságot kötött Szombathy László mezőkövesdi lelkéssel.

Osváth Zoltán (s. lelkész) 1918

Szombathy László 1919 – 1920

Molnár József 1920 – 1926. augusztus 3.

Felesége Réthy Zsuzsánna.

Béla. Jolsvai főjegyző lett.

István. Sajókápolnai főjegyző.
Jolán. Házasságot kötött Fövennyesy Béla tanítóval.
József. Jolsvai állami tanító.

Tankó András (s. lelkész) 1926 – 1928

Gömörskárosra ment.

Zajdó László 1928 –

Felesége Sébor Gizella, házasságot kötöttek 1905. augusztus 25.
Elemér.? Ózdi gyári hivatalnok lett.
Margit. ? Házasságot kötött Csapó Lajossal.
László.? Técsői tanító lett.
Anikó. ? Házasságot kötött Osváth László jénei tanítóval.¹⁸⁵

Ladmóczi István életrajza

Ladmóczi István aki még 1668-ban giczei lelkész volt (az egyházmegye vizitacionális jegyző-könyve). Felesége Király Erzsébet, aki 1678-ban egy úrsztali kendőt ajándékozott a feledi ekklának.

Ladmóczit 1671-ben Pozsonyba citálták, aztán mint elítélt szenvedett a [...] rettenetes börtönben, honnan 1676-ban szabadult ki és társaival együtt egyidőre Zürichbe ment. Aztán Németországban járt többfelé, míg hazajöhetett. Többek között még az oderfrankfurti egyetemre is beiratkozott. Általában tanult, tudós lelkész volt. Liszkai P. András utrechti tanuló kiadott könyvét 1667-ben neki ajánlotta. (Régi Magyar Könyvtár III. 7461.) Mikor 1678 körül újra elfoglalta serkei lelkészi hivatalát, azután is ajánlott még neki egy disputációt Kaposi Sámuel 1684-ben, mint utrechti tanuló. A fiatal lelkész-növendékek, akik külföldön tanultak, ilyen ajánlásokkal csak tekintélyesebb kiválóbb lelkészeket szoktak kitüntetni. Mária leányát 1686-ban Szikszay Gergely vette nőül.

Füleki András életrajza

Mint pataki tanár, ifj. Csécsi János tanártársával jött collisióba. A férközhetetlen természetű ember nem Füleki, hanem Csécsi volt. A Tóth Samu könyvében, mint az idézőjelek mutatják, máshonnan vett jellemzés tehát Fülekit Nem illeti. A rimaszombati egyház anyakönyve szerint Rimaszombatból Nemzetes Gombkötő István leányát, Juditot vette nőül 1701. szept. 3-án. Füleki tehát Rimaszombattal is kellett valami összeköttetésének lenni. Talán az ottani gimnáziumban volt rektor.

---

185 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Serke. Ugrai János: A Tiszánineni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D52. Serke.

Báthári István életrajza

Szentpétery Sámuel följegyzése szerint szül. 1749-ben Petrakón. Atyja csizmadiamester. Patakról Alsóváradra ment akadémikus rektornak. Itt ismerkedett meg lelkésznek, Igar Sámuelnek és nejeének Simon Sárának Borbála leányával, akit aztán feleségül is vett. 1781-ben a szinai esperességi gyűlésen tett papi vizsgát, azután lett diósgyőri lelkész. 1791-ben assesorrá választott. Szentpétery szerint: magas, szikár, mélytudományú, hatalmas szavú, tekintélyes pap és esperes. Tiszta fő, puritán erkölcsű, az ősi hitelvekhez ragaszkodó. Jó gazda, tekintélyes vagyont hagyott gyermekeire (két fiú és egy leány). Sámuel fia radnóti pap lett, ennek fia Ferenc, ez István birtokosok Rimaszombatban. Ferenc leánya, Zsófia Alexay István [...] malomtulajdonos és földbirtokos felesége.

Almási Balogh Sámuel

Életrajzát részletesen megírta (sokkal részletesebben, mint Tóth Samu) fia Balogh Béla putnoki lelkész. Atyját 1800-ban Rimaszombatba vitték második lelkésznek, Sámuel fia ott kezdte tanulását és folytatta Patakon. Balogh Béla az Új Magya Athénásban írta meg atyja életét. testvérei voltak Balogh Pál, a híres hasonszervi orvos, Széchényinek is orvosa, József és Ferenc ügyvédek. 1814 ben Kézsmárkra ment tanulni s itt nemcsak a német, hanem a francia nyelvet is elsajátította. 1838-ban tanácsbíróvá választott. Sok értékes munkát írt. Az Új Magyar Athénás fel is sorolja műveit, nemkülönben Szinyei József nagy encyclopaedicus művében: Magyar Írók Élete és Művei.

Tóth Samuel életrajz

Tóth Samu a Gömörmegyében fekvő népes és virágzó serkei ev. ref. egyház kiváló lelkésze, született 1830. jan. 20-án Rimaszécsben, hol atyja tanító volt. Elemi iskoláit otthon végezte, gimnáziumba előbb Rimaszombatba ment, onnan pedig 2 osztály végzése után a losonczy virágzó lyceumba. Szorgalma és tehetsége csakhamar az elsők közé emelte, s mint eminens futotta meg gimnáziumi pályáját szeretve tanáraitól, s támogatva ösztöndíjak által, a mi nagyon ráfért, mert sok gyermekkel megáldott apja szerény jövedelméből nem sokat áldozhatott tanuló fia kiképzetésért. A bölcsészeti tanfolyamot két évig hallgatta szintén Losonczon, a midőn egyszerre csak megmozdult a föld, országrengető eszmék sarjadzottak fel porából, s mint égő csillagok futkostak a levegőben, meggyújtva a szíveket, s felrázva a lelket egész mélységében. Az iskolákból táborhely, a tanuló ifjúságból sereg lett. Tóth Samu eleinte a szülei házhoz vonult Mihályfalván, atyja új hivataloskodási helyére, de a hazafias érzület szent heve utóbb a honvédtáborba vitte, melylyel Világosig vándorolt, hogy a nemzeti nagy tragédiát vérző szívvel szemlélve, hallatlan szenvedések között vergődjék haza.

1849 őszén Sárospatakra ment, s itt végezte be a theologiai tanfolyamot, mely után Putnokra távozott 3 éves tanítónak. A ki kocsiján kivitte Patakról, az — mint gyakran emlegeté — nem

más volt, mint a Tóth Ede édes apja. A rektória letelte után 1857-ben Putnokon tette le a kápláni vizsgát az egyházmegyei közgyűlés színe előtt és zsipi segédlelkész, s egyúttal nevelő lett Draskóczy László házában Kálósán. Az előkelő családnál töltött idő nagy befolyást gyakorolt az ifjú egész lényére, s még jobban kifejtette nála azt a nagymérvű szeretetreméltóságot és kedvességet, melylyel a társaságban mindenkit le tudott bilincselni. A következő évben Rimaszombat meleg költői kedélyű és nagytudományú papja, akkori gömői esperes Terhes Sámuel vette magához káplánul a játszi vidám természetű, de komoly, alapos készültségű fiatal embert, s négy és fél évi ott tartózkodása alatt társaságban úgy, mint szószéken a fényes gyülekezet közelismerését vívta ki. Az elismeréssel ambíciója is növekedett. Nagynevű főnökének körében, s tehetségének önérzetes tudatában írói vágyak szállották meg. Önszorgalmából megtanulta a német nyelvet, s a mellett, hogy a helyi lapoknak buzgó munkatársa volt, hozzákezdett Brettschneider K. L. göthai superintendens „Henrik és Antonio” című nagyhatású művének fordításához. Minél többet dolgozott, annál erősebb lett munkakedve, s midőn 1863-ban Jánosiba helyeztetett át segédlelkészül, rövid idő alatt sajtó alá rendezhette művét, mely tiszta, folyékony irányával, s velős magyarságával, nemkülönben a benne tárgyalt valláserkölcsei eszmék súlyával az olvasóra sem tévesztette el hatását. A Jánosiban eltöltött 3 évéhez legszebb és legboldogabb emlékei fűződtek. Míg szomjazó lelkét a pieri források gyönyörködtették, szíve névtelen, de édes érzelmekkel telt el a papcsalád egyetlen, fogadott leánya iránt. Tudvágya sólyom szárnyat öltött, s átrepülte a levegőt, a végtelent; szíve szeretettel pihent meg jövő boldogságának élő alakján. Ez időben hozzákezdett a francia nyelv tanulásához is, de szorgalmát sokszor békóba verte a szerelem, s később is megcsappant buzgóságára célozva tréfásan idézgeté a francia közmondást: Cherchez la femme.

1866-ban Putnoki káplán lett, de csak nagyon rövid időre, mert még ugyanazon évben Sajó-Keszibe választották meg rendes lelkészül, s ez állomását június 27-én elfoglalta. Első gondja volt házastársul csatolni maga mellé szívének szerettét, Szalay Ilonát, kivel kis — det hajlékában a páratlan jószág és szelídség anygala költözött. Sajó-Kesziben érte — 2 év múltán — a kitűn

tetés, mely őt a mély elméjű bölcsész, a kitűnő nyelvtudós, a magy. tud. akadémia levelezőtagja és megkoszorúzott írója, almási Balogh Sámuel halálával a serkei buzgó és első rangú egyház lelkészi hivatalára emelte. Itt élt és működött tisztelve és szeretve e hó 5-én bekövetkezett haláláig, mely lesújtó bár, de váratlan még sem volt. Három év előtt templomi szónoklás közben szélhűdés érte, s azóta napról-napra közeledett a sír felé. Egy újabb roham kioltá szívének melegét, s megfagyasztá lázas elméjének kuszált gondolatát. O már boldog, hacsak özvegyének és négy árva gyermekének kínos zokogása nem háborgatja túlvilági boldogságát.

A serkei jövedelmes parókhia csendjében, hol két híres elődjének, a nagy — Báthori és Balogh — Sámueleknek szellemei és körüllebegtek, a mi Sámuelünk, a harmadik is, vágyak sokaságával, gondolatok özönével betelve, tollat fogott kezébe, hogy kiváló szónoklatai mellett, avval is szolgálja a hazai protestantizmus szent ügyét. Élénk figyelemmel kísérte az eszmék harcát, az egyház napi küzdelméit, melyekbe e becses lapok és a Révész Figyelmező-jének hasábjain talpraesett és mindig mélyreható cikkeivel néha igazi, olykor Sarkvári álnéven maga is beleszólt. Több figyelemkeltő és eszmeébresztő cikke és ismertetése jelent meg a Sárospataki Lapokban is. Ezenkívül többször ellátta önálló és németből fordított, mindig érdekes dolgozataival a megyei hírlapokat. Legnagyobb szeretettel, igazi benső hivatással, ernyedetlen buzgalommai búvárkodott és dolgozott azonban egyháza történetén, melyet évekig tartó szenvedélyes adatgyűjtés és kutatás után

1888-ban bocsátott közre. Szeretett egyházában még mással is biztosította magának az örök emlékezetet. Páratlan szorgalommal, test, és lélekemésztő fáradtsággal bújta éveken át a régi matriculák szemrontó lapjait, hogy megkísértse községe minden egyes családjának geneaiogikus összeállítását. A kísérlet eredményre vezetett, s az emberfelettinek látszó munka — néhány család híjával — készen áll elárvult fiókjában. Utódjára — a kinek mily kényelmes leend csak a családi értesítők sokszor hetekig tartó kiállítására! nem marad egyéb, minthogy a legújabb nemzedéket évről-évre bevezetve a nagy és szép munkát tovább folytassa.

Ily nagymérvű írói tevékenysége mellett is keresett és talált időt egyházközsége szellemi niveaujának emelésére. Mint jó dalos és' zeneértő ember azon a vidéken úgyszólván először alakított falusi énekkart, mely vezetése alatt nagyon szép előhaladást tett. Később lelkesedése létrehozta a népkönyvtárt is, melyből a serkei tanulni és tudni vágyó nép azóta buzgón olvasgat. Egyháza épületeit a legjobb karba hozta, templomát és környékét oly díszessé tévé, hogy gyönyörködve szemléli minden igaz református ember.

Az eszes és lelkes férfiút az egyházmegye megtisztelő bizalma előbb az al-, majd a főjegyzői utóbb a tanácsbírói tisztségre emelte. Mint jegyző ékestollú, gondos és erőteljesen magyaros stylusú volt, mely cikkein is meglátszik, s mindannyit élvezetessé teszi. Mint tanácsbíró igazságszeretetével és rettenthetetlen bátorságával tündökölt. Utóbbi tulajdona nem egyszer kellemetlen összeütközésbe sodorta egyesekkel. Szóljak mint emberről? Megrezeget szívemnek minden húrja, szeretetem, ragaszkodásom fájdalomba olvad át, szememet elborítja a könnyápor, s a toll kiesik kezemből...

Have pia anima ! Karczag. S. Szabó József.¹⁸⁶

Zajdó László önéletrajza

1880. okt. 19 én születtem Szilicén Gömör megyében. Édesatyám Zajdó László szilicei kisbirtokos, édesanyám Zajdó Julianna volt. 4 en voltunk testvérek: 3 fiú és 1 leány. A szegénység és adósság miatt édesatyám 1888-ban kivándorolt és bátyjával együtt Amerikába és ott élt 1939-ig, a mikor hazajött hozzám Serkébe és itt meghalt 1942. márc. 24én. Elemi iskoláimat Szilicén végeztem, a tanítóm Lenkey Pál akadémikus rektor volt, egyúttal az atyám nénjének a férje. A középiskola 1–6 és 8ik osztályát a rozsnyói ág. ev. főgimnáziumban a 7ik osztályt pedig a rimaszombati prot. főgimn. ban végeztem el. Rozsnyón tettem érettségi vizsgát is 1899-ben. A teológiát 1899–1903. évben végeztem el Sárospatakon jeles eredménnyel és ott tettem kápláni vizsgát is.

1903. július én Átányba kerültem s. lelkésznek Illyés János átányi lelkész mellé. Átányi káplánságom életemnek legszebb kora volt. Kedves, finom papi család, templomba járó buzgó nagy gyülekezet, előzékeny nyájas falusi intelligencia, barátságos kedves magyar nép körében éltem boldogan és készültem a lelkészi vizsgára. A főnököm gyermekei is meleg szeretettel vonzódtak hozzám s a jelenlegi püspöki titkár, a 6 éves Illyés Bertti télen a korcsolyázó cimborám volt. Virágzó szép egyházi élet, gyönyörű iskolák, egyházas buzgó tanítók, kötelessége magaslatán álló 24 tagú presbitérium, hatalmas egyházi könyvtár, kedves kis úri kaszinó, barátságos meleg lelkű lelkész, költői lelkű nyájas papné, ki gyönyörű képeket is festett és műkedvelők részére

---

186 Protestáns egyházi és iskolai lapok – 33. évfolyam – 1890.1890-01-19 / 3. szám.

színdarabokat is írt: mind úgy tüntették fel előttem az átányi lelkészi állást, – mint a ref. lelkészi állás eszmény képét. Nem kellett még akkor belmissziózni, mert a lelkészcsalád, gyönyörű szép családi és társadalmi élete, a kötelességeiket híven teljesítő tanítók és presbiterek munkája volt a leghatékonyabb belmisszió.

1904. június 24-én jeles eredménnyel letettem a papi vizsgát Sárospatakon és ugyanezen év szept. haváig még átányi s. lelkész maradtam. – Szept. 1-én Igricibe rendelt Nagy Ignác miskolci esperes a beteg Fodor Károly lelkész mellé, aki családjával együtt szintén a legnagyobb figyelmességgel és szeretettel bánt velem. Igric s. lelkész koromban lepályáztam a barkai lelkészi állásra, mely lelkészi állás a tornai egyházmegyébe volt kebelezve. – Barka-Lucska egyhangúlag meg is választott és én 1905. április 24-én elfogadtam az ottani lelkészi állásomat.

Barkán 1905. aug. 25-én nőül vettem a barkai uradalmi főerdész leányát, Sébor Gizellát, ki a római kath. vallásról áttért a ref. vallásra. Barkán csak egy évig laktam, mert a gyülekezet tagjai a templomépítés költségei miatt rettenetesen viselkedtek egymással s a gyűlölködés tüzet nem tudtam oltani s e miatt beadtam pályázatomat a gömöri egyházmegyébe kebelezett Zubagyi lelkészi állásra. Meg is választottak szótöbbséggel Konyha Pál meszesi lelkésszel szemben. – Mivel Konyha Pál Zubagyi származású volt, a választásomat a Konyha család megfellebbezte az egy. m.-i majd az egyh. ker.-i bíróságra. De mindkét bíróság elutasította a fellebbezést. A Konyha család azonban továbbra is alattomos ellenségem maradt. Ezért 6 év múlva elfogadtam zsípi egyház egyhangú meghívását, és 1912. május 1-én elköltöztem Zubagyról Zsípre. Zubagyon 3 gyermekem született: Elemér, Margit és László. Zsípben ismerkedtem meg az üres templom rémével. A nép túlnyomó része még nagyünnepekben sem járt templomba, hanem vasárnaponként is dolgozott a mezőkön vagy odahaza. Mikor a kommunizmus kitört, Zsíp-Dúlháza és Balogújfalu hármás egyháza a vörös zászló alá szegődött. A templom majdnem egész üres lett s a papi fizetést egyhangúlag mind a három falu megtagadta, s még az egyházi főgondnok magtárát is kirabolták, a hercegi bérlő szalmáját és hercegi pusztai épületeket az utolsó tégláig széthordták. Ilyen áldatlan viszonyok között jöttek a csehek. Eleinte némi rendet is csináltak, de mennél inkább meggyökeresedtek, annál inkább fosztogatóbbak s egyházunk és nemzetünk vérszopó ellenségei lettek. – Zsíp kommunizmus alatti magaviselete mélyen égette a lelkemet s ezért 1926-ban elfogadtam a serkei gyülekezet meghívását és állomásomat 1928. május 1-én el is foglaltam. Itt templomos egyházszerető gyülekezetet találtam, de az 1931-ben Serkébe került Bodon István tanító működése igen sokat rontott a gyülekezet lelki életén. Ez a tanító – ki 1942. július 16-án agyonlőtte magát – még azért is haragudott, ha az iskolás gyermekek vasárnaponként összegyűltek az iskolába és onnan akartak templomba jönni. Addig mesterkedett, míg a gyermekek a templomból teljesen elmaradtak és éppen így tett előbbi működési helyén, Szilicén is. Ez a tanító a tót tanfelügyelőt már nemcsak a tót nemzeti himuszukkal, hanem külön, tanfelügyelői látogatásra írt tót nyelvű összhangzatos karénnel fogadta az iskolában. A cseh agrár pártot is megszervezte a községben s ezzel politikailag is feldúlta a község és egyház nyugalalmát. A község lakosai e politikai harcokból kifolyólag még ma is rettenetes ellenségei egymásnak.

Ime így lehet igen impérium alatt még a ref. iskola is veteményes kert helyett a magyar nemzeti érzés és a ref. öntudat temetője.

Családi életemhez még annyit kell előadnom, hogy Zsípben 1917. június 14-én még egy kis lányom született: Ankó.

Elemér fiam ózdi gyári hivatalnok, László fiam técsői ref. tanító, Margit lányom egy rimaszombati földbirtokosnak, Anikó leányom pedig Osváth László jénei ref. tanítónak a felesége. Sok küzdelemmel és nehéz anyagi viszonyok között neveltem fel őket. Egyszer a könyveimet is elkeltet adnom, hogy László fiam neveltetési költsége meglegyen. Hála Istennek nem hiába adtam el mert gyermekeim már nálam nélkül is boldogulnak.

Ami a közéleti szereplésemet illeti, teológus koromban a sárospataki ifj. közlöny munkatársa és szerkesztője voltam Néhai Farkas István püspök főszerkesztése mellett s Csabay Pál, Pósa Péter és [...] Gyula voltak a munkatásaim, az irodalmi egyesület elnöke is voltam. A gömöri egyház megéyben 1916–1924 ig aljegyző, 1924–1928 ig főjegyző, 1928–1936 ig tanácsbíró voltam. Egyházi beszédet is írtam a Debreceni Lelkészi Tárba, a Ref. Sionba és a Felvidéki Prédikátorba. Beszédet írtam a Helvét Hitvallás és a Heidelbergi Káté tantételeiről, melyet a Ref. Sionban és a felvidéki prédikátorban jelentek meg. Kápláni éveimmel már 40 évet szolgáltam a lelkészi hivatás mezéjén. templomot, parochiát renováltattam, iskolát építettem, sok fájdalmas tapasztalatot szereztem, a legfájdalmasabb tapasztalatom az, hogy nem elegendő a hervadt lelki élet feltámasztására a lelelkesebb belmisszió sem, ha az iskolában a vallás és énektanítás nem foglalja el azt a helyet, amelyet a régi időben elfoglalt, mikor a tanítókat tiszteletes oskolamesternek nevezték, és ha a presbitériumok nem emelkednek fel hivatásuk magaslatára. Ez pedig csak úgy remélhető, ha törtető és nagyszájú népvezérek helyett ismét a legtisztességesebb vén emberek tanácsa lesz a presbitérium, amely nemcsak jó példával jár elöl mindenben, hanem komoly egyházfegyelmet is gyakorol, s a lelkész munkásserege.

SÜVETE

Oziby Imre 1599

Aurora Gáspár 1600

Martini Kristóf 1608¹⁸⁷

SZÁDALMÁS

Hevesi László 1560

Mohi Mihály 1576 – 1577

Séllyei Márton 1585

Tornai Márton 1586 – 1588

Bánóci Huszár János 1589

Mohi F. András 1590

---

187 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D92. Süvete.

Rozsnyai Ábrahám 1591 – 1609
Ujházi Ábrahám 1616
Jánosi Bálint 1619 – 1623
Liszkai Péter 1645
Diószegi István 1645
Telkibányai P. István 1656
Tolnay Mihály 1680 – 1681¹⁸⁸

SZÁDELŐ – ÁJ

Dapsy Dapsy Miklós 1788 – 1794. február 11.

Felesége Lovász Zsuzsanna.

Gyermekek:

Antal. 1789. november 18. – 1791. február 22.

Julianna. 1791. február 16.

Zsuzsanna. 1793. augusztus 14.

Nagy István 1794. február 11. – 1797. január 19.

Felesége Lentsés Mária.

Gyermekeik:

Julianna. 1796. február 3.

Bende Gábor 1797. január 20. – 1807. április 18.

Barkáról jött.

Szülei: Bende András és Kéry Judit.

Felesége Molnár Klára.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1798. október 9.

Eszter. 1803. július 6.

Némedi István 1807. április 25. – 1831. április 30.

Mártha István 1831. április 20. – 1832. július 8.

Elhunyt 34 éves korában.

Szendrey János (1832 – 1833 h. lelkész) 1832. július 8. – 1869

Kerekes Károly 1869. május 26. – 1874. július 6.

Zsarnóról jött, Egerszögre ment.

Péter József 1874. július 6. – 1875. április 16.

Barkáról jött.

Gyarmathy József 1875. április 16. – 1876. április 28

Ragályi Géza 1876. április 28. – 1899. május 1.

Barkáról jött, Bódvalenkére, majd Szinbe ment.

Szülei: Ragály László és Csiszár Lidia.

---

188. Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E17. Szádmás.

Felesége Osváth Ottilia.
Gyermekeik:
? 1877. július 15.
Gyula. 1878. szeptember 9.
Kálmán. 1880. február 8.
Géza. 1881. július 10.
István. 1883. március 13.
Irma. 1884. november 22. – december 6.
Zoltán. 1886. augusztus 2.
Dezső. 1889. január. 27.
Irma. 1890. szeptember 27. – 1891. szeptember 30.
Jenő. 1892. május 27. – 1893. január 25.
Jenő. 1895. szeptember 6.
László. 1899. február 23.

Ágoston Sándor (s. lelkész) 1897

Fodor Géza 1899. május 1. – 1903. május 1.

Jósvafőre ment.
Felesége Lukács Vilma.
Gyermekeik:
Géza. 1901. február 12.

Kereszturi Károly 1903. május 1. – 1930. február 10.

Felesége Szabados Erzsébet.
Gyermekeik:
Sarolta, Erzsébet. 1905. június 19.

Köszeghy Gábor (felügyelő lelkész) 1930. február 10. – 1931. március 1.

Gál István (s. lelkész) 1930. augusztus 1. – 1931. március 1.

Kecskeméthy Lajos 1931. március 1. – 1937. április 7.

Batta Pál 1937. április 7. – ¹⁸⁹

SZALÁNCÚJVÁROS

Hejcei Albert 1579

Nagykőrösi Tóbiás 1580 – 1587

Eperjesi Jónás 1597 – 1598

Nagytállyai Lőrinc 1598 – 1601

Nabojzai Ferenc 1602 – 1605

Szinyéri Imre 1607

Nabojzai Ferenc 1611

---

189 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Szádelő, Áj. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E20. Szádelő.

Selyebi György 1612 – 1619

Csanádi Demeter 1619

Selyebi M. György 1620 – 1627¹⁹⁰

SZALÓC

Gönczy András 1564

Husztai Mihály 1657

Megyaszoói István 1665

Nagybányai Mihály 1668

Beregszászi János 1674?

1674.ik esztendő táján szalóci pap Beregszászi János, mint a sárospataki füzetek 1863.évi folyamából a Pozsonyi delegátum judicum eleibe idézett; később nápolyi gályarabságra eladott protestáns papok névsorába előfordul és szemlélhető.

Marosi Mihály 1698

Annó 1898 T. Marosi Mihály Ur mely is a Templomba való Karon felvegyen irva, ezek után kik voltak, nem tudhatni az 1741. dik esztendőig.

Homonnai András 1725 – 1729

Csáki Tamás 1741 – 1744

Felesége Cseh Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1741. október 28.

Kaposi /Kaposy/ István 1744 – 1751

Felesége Czégény Mária.

Boros István 1751 – 1759

Felesége Bellei Éva.

Gyermekeik:

Julianna. 1752. február 25.

Sámuel. 1754. június 14.

Zsuzsanna. 1757. január 4.

István. 1759. április 17.

Györkei György 1760 – 1762

Felesége Hubai Klára

Gyermekek:

Péter. 1762. október 25.

Pál. ? – 1762. március 1.

Csebi Pál 1763 – 1766

Felesége ?

Csáti Kiss István 1767 – 1779

---

190 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A129. Szaláncújváros.

Felesége Királyi Erzsébet, elhunyt 1779. január 5.

Gyermekeik:

? – 1775. december 17.

Bátorkeszi Ferenc 1779 – 1796

Felesége Solnai Mária, férja halála után házasságot kötött Miko Jánossal 1779. február 21-én.

Gyermekeik:

József. 1780. március 21.

Mária. 1783. február 27. – 1789. április 5.

Sámuel. 1786. április 11.

Mária. 1789. április 21.

Zsuzsanna. 1791. április 27.

Ferenc. 1792. november 29. – december 12.

Ferenc. 1794. július 9.

Mihály. 1796. március 24. – március 30.

Szilágyi Pál 1796 – 1797

Török Sámuel (h. lelkész) 1797

Ardai Janka József 1797 – 1799

Bakó Ferenc 1799 – 1807

Felesége Török Zsuzsanna.

Gyermekeik:

Mária. 1802. augusztus 19. – november.

Mária. 1803. október 29.

Ferenc. 1806. március 16.

Bakó Ferenc lelképásztorkodása alatt a szalóci templomot harmadfél öllel nagyobbítják, a fatorony helyébe a templomhoz kőtornyot építenek, a templom-kertet kőpalánkkal kerítik körül.

Máthé István 1807 – 1816

Felesége Lengyel Borbála.

Gyermekeik:

Borbála. 1803? – 1810. június 21

Mária. 1805? – 1808. december 5.

Erzsébet. 1807. augusztus 16. – 1808. december 5.

József. 1809. március 5.

János. 1810. december 18.

Sámuel. 1813. március 25. Halva született.

Herka /Herke/ István 1816

Osváth György 1816 – 1818

Felesége Boross Anna.

Gyermekeik: Lajos. 1818. június 8.

Váradai József 1819 – 1830

Felesége Borsai Mária

Gyermekeik:

Erzsébet. 1812.? – 1825. október 17.

Zsuzsanna. 1819. november 8.

Mária. 1823. január 31.

József. 1825. április 10. – 1826. március 21.

Váradai József idejében öntik át a 176 éves harangot és szentelelik fel 1825. máj 16.án.

Szatmáry Sámuel (h. lelkész) 1830 – 1831

ki egy év múlva Zsibbe ment káplánnak, onnan Borzovára preorálisnak, 2. év múlva, mint rimaszécsi rendes pap halt meg. Szép tudományu ifjú volt.

Belegh István 1831 – 1854

Szatmáry Antal 1854 – 1864

Felesége Kujniza Julianna.

Gyermekek:

Jolán. 1855. szeptember 23.

Gyula, Kálmán. 1858. május 23.

Ilona, Erzsébet. 1860. július 28.

Ágoston Sándor 1864. április 23 – 1876. március 31.

Matolcsán született.

Felesége ?

Osváth István 1876. április 27 – 1885. április 23.

Felesége Nagy Erzsébet.

Gyermekeik:

István. 1880. október 20. – 1882. június 17.

Jolán, Teréz. 1882. május 13.

Ilona, Zsuzsanna. 1885. március 25.

Szabó Gyula 1885 – 1891

Osváth Bertalan 1891 – 1914

Első felesége Bertók Júlia, apja kislelkes volt. Elhunyt 1885. április 14. Második

Felesége Czékus Malvin.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

Bertalan. 1895. február 5.

Második feleségétől:

Tamás. 1897. október 17.

Erzsébet. 1899. augusztus 17. Házasságot kötött Veres Károly balogiványi tanítóval

Elemér. 1902. augusztus 24.

Irma. 1904. február 9.

György. 1901. április 17.

László. 1910. május 5.

Malvin. 1912. május 11. Házasságot kötött Bán Géza harmaci tanítóval.

Molnár Sámuel 1914 – 1936. június 28.

Felesége Lőrincz Emma, házasságot kötöttek 1916. május 24-én.

Gyermekeik:

Sámuel. 1917. szeptember 4.

Molnár Sámuel lelkészi ideje alatt építik meg a szalóci új lelkész lakot. Amikor is a régi méteres falu parókiára emeletét-húznak. Az Új parókiát 1928. jul. 30. avatják fel, amikor is ez alkalomból az egyházmegyei gyűlést is Szalócon tartják meg.

Simon József 1936 – 1941

Felesége Lőrincz Ilona.

Gyermekeik:

József. 1938. május 2.

Ilona, Erika. 1940. április 4.

Csontos László 1941 – ¹⁹¹

Csontos László önéletrajza

Születtem 1901. jun. 30.-án Lekenye községben /Gömör vm/. Édesapám Csontos József, édesanyám Lővinger Aranka. Édesapám ősi papi; és tanítói családból származik. Ő maga M.Á.V. pénztári főnök volt Pelsőcön. Itt kezdi vasúti pályáját és itt is hal meg.

Szüleimnek 10 gyermeke van. Ezek közül kettő egész kis korukban, egy pedig 11 éves korában hal meg. A gyermekek között én vagyok a legidősebb és első szülött. -Életem, családkéval együtt küzdelmes. Apám, mint mondtam vasúti hivatalnok: fix fizetésű ember. A család nagy. Bekerülünk az első világháborúba. Ekkor II. polg. isk. tanuló vagyok. Sok gond, lemondás, nélkülözés az életünk. Hogy úgy is voltunk, ahogy voltunk, ezt édesanyánk beosztásának, gondosságának és mindent előteremtő szeretetének köszönhetjük. Valamint édesapánk kifogástalan józanéletének. Mindketten családjuknak, gyermekeiknek éltek. Otthonunk a legnehezebb időben is a zsoldártól, nótától, szeretettől zengett. Ilyen gyermekkor kevés embernek adatott meg, mint nekem: rengeteg küzdelem, végtelen, sok szeretet. - Édesapám 1922. évben meghal 52 éves korában.

Iskoláimat a következő helyeken végzem: az elemi iskola 5. osztályát Pelsőcön:1907-1912 években, a plog. isk. 4. osztályát Sajógyömörön 1912-1916.években, a gimn. V–VIII. oszt. 1916-1921 a rozsnói gimn. ban. Itt érettségizem. A theológiát pedig Sárospatakon végzem 1924-1928.

1919. jun. 5. én, mint VII. gimn. diák, néhány osztálytársammal átszökünk a cseh megszállt területről az Anyaországba és beálltunk a Székely-hadosztályba katonának. Mint ilyenek részt veszünk a románok elleni harcban, majd 1919. november 16-án, mint az 1/38 székely tüzéreg karp. tüzére én is résztveszek a Kormányzó Úr vezérlete alatt a dicsőséges, budapesti bevonulásban. 1920. jan. 20. án szerelek le Miskolcon és jövök háza Pelsőcön lakó szüléimhez. A csehek

---

191 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Szalóc. Ugrai János: A Tiszáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D55. Szalóc.

megtudja, hogy a nemzeti hadseregben voltam katona: kicsapnak a gimnáziumból és csak a következő évben kérvényezés után „kegyelemből” vesznek fel a VIII.ik gimnáziumba Rozsnyóra, ahol 1921. jun. 15.-én leérettségizek. – 1922. -ben meghal édesapám, özvegy édesanyámat és 8 gyermekét hagyva árvaságra a cseh megszállás félelmes körülményei között. Édesanyám nyugdíjának rendezéséig én még nem is gondolhatok arra, hogy vágyaimat követhessem és teológiára mehessek, hisz satöbbi testvéreim mind nálamnál fiatalabbak és mind iskolába járnak, részben elemi, -részben gimnáziumba. Apám halálának évében 1922.ben rimaszombatba költözünk, az ottani helyben lévő iskolák miatt. -Én egy évig állás nélkül vagyok. Borzasztó teherként nehezedik rám annak tudata, hogy özvegy és sok gyermekes édesanyámnak a kenyerét eszem, aki ezt talán még az eddigieknél is nagyobb szeretettel adja. - 1923 év közepétől 1924. júniusáig a Rimaszombati pénzügyigazgatóságon nyerek állást. De titkos vágyam mindig a teológia. Már közben édesanyám havi nyugdíját is rendezik a csehek, havonta 2200.csehkoronában. -És ekkor Pálóczi Czinke István püspök ur, rimaszombati lelkész tudva arról, hogy teológiára szeretnék menni atyai pártfogásába vesz és, az ő közbenjárására és pártfogásával jutok be a sárospataki teológiára 3/4. es díjkedvezménnyel az internátusba. És ennek az áldott „Alma Máternek” a mindig megsegítő szeretetével végzem el a teológiát. 1928. jun. 15. én megnyerem az Absolutóriumot és 1928. szeptember 25. én az első lelkész képesítést. Már az első lelek. képesítői vizsgám előtt a július -szeptember hónapokra exmissiót nyerek Czinke püspök úrtól a rimaszombati szolgálatok végzésére. És az, akinek Isten és édesanyám után köszönhettem, hogy lelkész lettem, maga mellé vesz, mint segédlelkészt és 1928. júliusától 1930. március 16. ig, mint rimaszombati és püspöki segédlelkész teljesítek szolgálatot. Előbb Czinke püspök úr mellett, majd az ő 1929. évi nyugalomba vonulása után a rimaszombati lelkésszé is megválasztott Péter Mihály püspök úr mellett. Nagy tudású és igazi lelkiemberek mellett készülök fel gyakorlati lelkészi pályámra. - Az előbb már említett katonai szolgálatom miatt a segédlelkészi éveiből a „Szlovenszkói Tiszáninneri Egyházkerület” közgyűlése egy évet elenged, így 1929. november 9. én a II.ik lelkészképesítői vizsgát teszem le Rimaszombatban a Szlovenszkói Tiszáninneri Egyházkerület vizsgáló bizottsága előtt.

Rimaszombati működésem alatt különösen a belmissziói munkákban nyerek gyakorlatot. A leánykört, asszonykört és a férfiak Kálvin-körét önállóan vezetem. S végzem az egyéb lelkészi funkciókat, jóidégig a Rimaszombati gyülekezetben egyedül. U. i. Czinke püspök Ur Magyarországra nyugalomba megy, a másik rimaszombati lelképásztor már ekkor beteg. Egészen addig egyedül végzem, amíg Péter Mihály püspök ur el nem foglalja rimaszombati lelkészt állását. Ezen kívül az Egyetemes Konventnek, melynek Czinke püspök ur az elnöke, 600. cs. kor havi fizetéssel hivatalnoka vagyok. Fizetésem ekkor tekintélyes 2000. cs. korra is felmegy havonként.-Rimaszombati segédlelkészi működésem úgy szellemi kincsek, mint anyagi tekintetben nagy jelentőségű életemben.

Szellemi és testi ruhákkal felruházva ér 1929. decemberében az egyhangú meghívása a gömörmegyei Páskaháza-i gyülekezetnek. Ugyanezen időtájt, de még valamivel előbb presbiteri küldöttség hív meg a szutori gyülekezetbe. A két meghívás közül a vasútállomással keménytöltéssel, egészséges és új parókiával bíró jól vezetett és lelkiekben is jónak mondott Páskaháza meghívását fogadom el. És ezzel felvidéki viszonylatban egy nagy nevű lelkésznek: Szőke István egyh. ker. főjegyző és a losonci teológia tanárának az örökébe lépék. Beiktatásom a páskaházai

lelkészi állásomba 1930. márc.16.-án történt. Állásomba beiktatott Péter Mihály püspök úr, ki- nek segédlelkésze voltak és Tornallyay Zoltán egyházker. főgondnok ur. De ott volt Dusza János a gömöri egyhm. esperes és Barna Béla ezredes, az egyházmegye gondnoka és még többen az egyház életből. Ígéretes, szép kezdet volt ez a beiktatás. Mint városi segédlelkésznek előbb bizony meg kellett ismerned a falu népét és lelkületét. Mert óriási különbség van a kettő között. Hosszadalmas lenne ezt leírni. Így csak ennyit: előbb megszerettem őket és azután megismertem, így a megismerés könnyen ment. És Isten áldó kegyelméből itt munkálkodtam 1941. év apr.17. ig. - Sok boldog és bánatos napokat élve át e gyülekezettel. Páskaháza u.i. szintén cseh megszállt terület volt. Emmiatt voltak sokszor bánatos napjaink. Szinmagyar község és református, de már köz vétenül a tót ethnográfiai határon./ A bécsi döntés alkalmával Páskaháza kataszteri határa lett az új magyar határ/. Ilyen körülmények között nem csak Krisztus evangéliumáért kellett itt munkálkodnom, hanem a magyarságunk megmaradásáért is. A községünkre vonatkozólag a cseheknek legjobban fájt, hogy Páskaházán még nincs tót iskola, holott körülöttünk már a magyar községekben is álltak a tót iskolák. Református felekezeti iskolánkat szerették volna megszüntetni. Mindent elkövettek ez irányban. Minden kifogást, a leghetlenebbeket emelték iskolánk ellen. De hála a jó Istennek, a presbitérium is oly magaslatán állt hivatásának, hogy vállalt minden anyagi áldozatot csak hogy iskoláját megtarthassa és ezáltal elvágja útját az állami és esetleg a tót iskola felállításának. Jól tudtuk, hogy akié az iskola, azé a gyermek és idővel a föld is. - Rengeteg kellemetlenségünk volt emmiatt a tanügyi hatóságokkal. - Aztán kellett a magyar érzés intenzitását is táplálni és fűteni. Így aztán irredenta beszédeim miatt fogtak a csehek perbe, vetettek alá a cseh csendőr szekatúrájának. Majd ammiatt indítottak nyomozást ellenem, hogy magyar zászlót rejtegetek a parókián. /Amint, hogy úgy is volt./ Sok-sok kellemetlenségen mentem állandóan keresztül. De hála a jó Istennek a felszabadulás napján 1938. november 8;-án, megvolt az iskolánk, érintetlen, megacélozott volt a magyarságunk és a rejtegetett magyar szentkoronás zászlónkat lengethettük felszabadulásunkat hozó honvédeink elé.- A csehek alatti hazafias magatartásomért és munkálkodásomért a Kormányzó Úr 1942. évben a „Nemzetvédelmi Keresztel” tüntetett ki.

Páskaházán a belmissziói munkát folytattam: leánykört vezettem, az énekkar keretein belül a férfiakkal végeztem a belmissziói munkát. Vallásos estélyekét rendszeresen tartottam. Az Isten házáat a gyülekezet szerette és látogatta. Virágzó volt itt a gyülekezet belső és külső élete. Állandóan a legnagyobb összhang volt a gyülekezet és közöttünk. Ezt sohasem zavarta meg semmi. Hogy csak egy példát mondjak: 11 évi páskaházai működésem alatt két eset volt mit a presbitérium vita tárgyává tett, de végül is elfogadta. Egyébként minden javaslatom, a róla való helyeslő beszélgetés után, egyhangúlag elfogadtatott. Megszerveztem a gyülekezetben a Szlovéniai Magyar Kultúr Egyesületet. És ennek az egyesületnek keretein belül foglalkoztunk különösen a magyar történelemmel, amiről iskolában nem tanultak, máshol nem hallottak. Aztán oda álltunk, fiatal és idősebb emberekkel az iskola tábla elé és térkép elé. Gyakoroltuk a számtant és földrajzt. De nem csak a lelkifalait építettük, vakolgattuk az egyháznak, hanem a kőfalait is. Minden éven építettünk valamit. Egyszer új vasbeton istállót, aztán a templom-kert több, mint 400. m. hatalmas és hosszú kőkerítését építettük újjá, majd a parókiának talán még ettől is hosszabb kőkerítését szintén újjá építettük. Aztán az iskolát stukaturoztattuk ki, majd a tanítói lakást hoztunk rendbe és stukaturoztattuk ki. 1936. évben elkészítettük a hősök emlékművét.

Az egyik éven a templomot festettük ki. És mindezt 356 lelkes gyülekezetbe, de lelkes gyülekezetben.

Páskaházán rakunk fészket boldog családi és házas életünknek. Már II. od éves theológus koromban megismerem és megszeretem Barányi Ilonát, kinek édesapja rimaszombat határában gazdálkodik, mint iskolázott szakgazda 120 kat. holdas birtokán. Szívünket Isten vezérelte egymáshoz, mert többé el nem választhat senki. Szüléi u. i. nem bánnák, ha lányuk nem a „papnék” kenyerét enné. Engem szeretnek, csak a papi hivatással járó kellemetlenségektől és panaszosan beszolgáltatott fizetéstől féltik leányukat. De mind ez csak aggodalom. Egyébként a páskaházai meghívás útján 1929. karácsonyán megtartjuk igazi boldogságban eljegyzésünket, a páskaházai lelkészi állásomban történt beiktatásom után három héttel megtartjuk esküvőnket. Házasságot kötök tehát 1930. ápr. 10. én Rimaszombatban Barányi Ilonával, ki született Rimaszombatban 1910. máj. 11.-én Házasságunkat Péter Mihály püspök úr áldja és erősíti meg. Boldog házasság ez, melynek első 11 évét egy harmonikus gyülekezeti élet keretezi. A „panaszos papi kenyeret” meg nem ismerve. - 1932. dec. 4. én Rimaszombatban születik meg első gyermekünk Erika. 1934. július 21. en második kis lányunk születik ugyancsak Rimaszombatban. Erika most jár I. gimnáziumba. Katica pedig itthon helyben IV. ik elemiben. Mint páskaházai lelkész szenteltem lelkésszé 1932. okt. 11. én Kassán.

Dacára Páskaházáról vázolt boldog gyülekezeti és családi életünknek, valahogy én belülről vágyom népesebb gyülekezetbe. És aztán, sokszor úgy érzem, hogy mint új ember más gyülekezetben még eredményesebben tudnék munkálkodni az Ur szöllőjében. És aztán sokszor hallom a komolyabb lelkésztársaimtól, hogy addig menjen el egy gyülekezetből a lelkész és tanító, amíg szeretik, stb. stb. úgy hogy az utolsó 2-3 évben már gondolok az elmenésre. Ilyen körülmények között talál a szalóci gyülekezetnek az a válságos helyzete, ami családi körülmények folytán előbb a lelkész és tanító, később a lelkész és gyülekezet között előállott. Én erről akkor szereztem tudomást, amikor a szalóci lelkész Simon József barátom feldúlt lelkiállapotban jön hozzánk Páskaházára és elmondja azokat a borzalmas állapotokat, melyek Szalócon vannak és kérve-kér, hogy cseréljük meg állásunkat. - Én bizony erre a csere ajánlatra azonnal nem tudok választ adni. Ő pedig már a döntéssel szeretne hazamenni. Hiszen volt nekem gondolatom elmenni Páskaházáról, de nem így és nem ilyen viharban lévő gyülekezetbe. -Néhány nap mérlegelés után úgy érzem, hogy Isten ügye iránti kötelességem parancsolja, hogy a cserét elfogadjam. Szalócon veszedelemben az Isten országa. A cserébe belemegyek. /Feleségem nem akarja a cserét./ A páskaházai presbitériumot is sikerül meggyőzni, hogy nekem akkor tesznek jót és kedvemre, ha a cserébe belemenek. - 1941. ápr. 17-én ugyanazon nap reggel megindulnak a szekerek Szalócról Páskaházára és Páskaházáról Szalócra, hogy új lelkészüket ide is, oda is elhozzák. A szalóci gyülekezet hideg, essős napon szerető szívvel és minden szobába befűtött parókiával fogad bennünket. Azalatt a néhány óra alatt, míg üres volt a parókia kitakarítottak, kisurolták és tiszta, meleg szobákkal vártak bennünket 1941 április 27.én van az én beiktatásom Szalóc, a Simon Józsefé Páskaházán.

S azóta Szalócon vagyok. Hála a jó Istennek mostanáig sikerült a széthullott téglákat összegyűjteni és a romokat megépíteni. És talán az épületen is végeztünk valaki szépítést: a meglévő, de intenzíven nem működő leánykor mellé megszerveztem az asszonykört, a Vasárnapi iskolát a gyermekek részére, az ifjúsággal is rendszeresen foglalkozom a Biblia világhossága mellett. S

mindezek szépen fejlődőek. A vasárnapi egyszeri isteniszteletek helyett, most már kétszer, délelőtt és délután tartunk isteniszteletet. /Ősi szokás volt az egyszeri istenisztelet!/. - Sőt az emeletes parókián már belső átalakítást is végeztünk. Kívülről is szépen kifestettük. Most azért imádkozom, hogy egyszer az ősi szalóci és vígtelkei templomunkat renoválhassuk ki, vagy építhessük újjá. –Szalóc leányegyháza Vígtelke. Ide vasárnaponként megyek ki isteniszteletet végezni és a leánykörrel foglalkozni.

A mostani világháború engem sem került ki. 1945. december 22 én, mint tart. táb. lelkész behívó parancsra bevonulok Miskolcra. Innen 1943. dec. 31. én útnak indít a parancsnokságom Oroszországba. Irányításom nem kórház, hanem az orosz front Don folyó szakasza. Mint a 20.ik könnyű hadosztály prot .táb. lelkésze nyerek beosztást. 1944. jan. 5. én érkezem meg állomás helyemre. S mikor a hőmérő néhány nap múlva 40 C. száll alá, január 12.-én megindul a nagy orosz támadás. És minket kivet az orosz hómezőkre. Sok szenvedések, melyet a hideg és éhség miatt kell kiállnunk, valamint az orosz bekerítő gyűrő áttörése után én is lábfagyással és teljes testi kimerüléssel jelentkezem Kurszkban a német kórházba. A kórházba felvesznek, de mivel Kurkszot akkor már ürítik ki a németek, minket még aznap kórház vonatra tesznek és útnak indítanak hazafelé. Az orosz bekerítés alkalmával mindenünk odaveszett. Autónkat, melyen a palástom is rajta volt orosz gránát találta el és rettenetes harcok közepette elégett. Onnan már csak pusztá életünket vittük tovább. – Hazakerülve az eгри hadikórházba kerültem és 1944. ápr. 4-én szereltem le Miskolcon, ahonnan útnak indultam. S azóta itthon vagyok és e kettős gyülekezetben imádkozom és dolgozom Isten országáért és drága magyar Hazánk felmaradásért.

Kelt Szalócon 1944.február 14. én.

SZEPSI

Galata István 1563 – 1580

Iklódi /Iglódi/ Miklós 1580 - 1583

Paksi Cormaeus Mihály 1583 – 1587

Kőrösi Lukács 1587 – 1607?

Siderius János 1599 – 1607

Ujfalui Katona Imre 1607 – 1612

Kovásznai Imre 1618, vagy 1625 – 1638

Szathmári Lázár Miklós ? – 1645

Borosnyai Gáspár 1645 – 1650

Váczai András 1648, vagy 1650 – 1680

Felesége Kovásznai Dorottya

Keresztúri G. Bálint 1664 – 1671 ?

Pércsi András 1680

Tolnay Mihály 1680 – 1686, 1689 – 1694

Kabai Ferenc 1680 – 1684, vagy 1684-1686

Szentandrás Simon Mihály 1703 – 1714

Körösi János (II.) 1703 – 1706

Nádudvari Mihály 1714 – 1727, 1738 – 1744

Felesége Tokaji Nagy Anna.

Szathmári János 1728 – 1738

Bogáti István 1744 – 1753

Bódis Ferenc 1753 – 1766. november 21.

Felesége Botka Mária.

Gyermekeik:

József. 1753. március 8.

Ferenc. 1755. március 10. – 1759. december 1.

Eszter. 1761. június 1.

Mária. ? – 1758. január 29.

Szele Vári Miklós 1766 – 1775

Felesége Gédra Erzsébet.

Béky Sámuel 1773 – 1774

Kassára ment lelkésznek.

Jósvai Mihály 1775

Jankai János (s. lelkész) 1775

Kapczi István 1776 – 1779

Felesége Vatay Judit.

Tasnádi Székely Imre 1779. február 22. – 1800. december 27.

Felesége Pap Zsuzsanna.

Gyermekeik:

István. 1780. július 27.

József. 1790. szeptember 30. – 1797. december 12.

Szalontai Áron (s. lelkész) 1796

Szabó János (s. lelkész) 1798

Bagoly András (s. lelkész) 1799

Vályi Nagy István (s. lelkész) 1800 – 1801

Sárkány Pál 1801 – 1804

Kiss György (h. lelkész) 1804 – 1805

Major József 1805. május 5. – 1816

Felesége Hétzi Katalin.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1807. augusztus 16.

Johanna. 1811. szeptember 23.

József. 1815. január 25.

Simon Mihály (kisegítő) 1811

Felesége Laca Panna.

ifj. Sárkány Pál (adminisztrátor) 1816 – 1817

Pataki /Patay/ János 1817 – 1823

Pethő János (s. lelkész) 1820

Nyerges Ferenc, Szakal László (adminisztrátor) 1823

Kérészy István 1823 – 1829

Felesége

Gyermekeik:

Julianna. 1827. március 2.

István. ? – 1827. január 20.

Johanna. 1824. – 1825. január 27.

Szantics Dániel 1829 – 1833. január 18.

Felesége Kocok Sára.

Gyermekeik:

Zsuzsanna. 1830. január 10 – 1832. február 9.

Otilia. 1831.

Várady István (s. lelkész) 1832

Bogoly Pál 1833 – 1834

Markus György 1833 – 1855 (1850 – 1855. április 12. nyug. lelkész)

Felesége Vályi Nagy Johanna, elhunyt 1847. március 16.

Gyermekeik:

Katalin. 1835. június 20.

Anna. 1837. április 26.

Hebranc József (s. lelkész) 1847

Markus László 1851 – 1863

Tatár Mihály (h. lelkész) 1863

Szántai István (s. lelkész) 1864

Hadházy László 1864 – 1872. augusztus 21.

Vécsey Pál (s. lelkész) 1867

Szabó János (s. lelkész) 1868

Jakab János (s. lelkész) 1872 – 1873

Béki Sámuel 1873?

Varga József 1874 – 1875

Megyasszay Pál 1875 – 1889

Felesége Nagy Otilia.

Gyermekeik:

János. ? – 1879. január 25.

Margit. 1877. március 21. – 1881. január 3.

Margit. 1882. július 15.

András. 1884. június 9. Hernádszentandráson lett lelkész.

Ilona. 1889. február 28. Házasságot kötött Meskó Dezső nagyidai lelkésszel.

Kalas József, Nemes Gyula (s. lelkész) 1877

Kiss József, 1879

Medve Pál (s. lelkész) 1878

Pajkos Endre (s. lelkész) 1880

Kerekes János (s. lelkész) 1884

Hallgató János (s. lelkész) 1885

Erőss Lajos (s. lelkész) 1886

Kádár János (s. lelkész) 1887

Fulókércsen született

Felesége Góts Borbála, házasságot kötöttek 1984. május 16.

Tóbiás Gyula (s. lelkész) 1887

Felesége Halmy Ilona, házasságot kötött 1888. május 8.

Görgei János (s. lelkész) 1896

Kovács Béla (1873 s. lelkész) 1889 – 1927. december 28.

Felesége Andorka Mária, Zsujtán született.

Gyermekeik:

Dezső. 1892. május 9.

Géza.

Béla.

Gyula.

Anna.

1914 Kovács Dezső (s. lelkész)

Csáji Pál 1925 – 1942 (1925 – 1929 h. lelkész)

Felesége Schürger Ilona, Éva. Házasságot kötöttek 1931. április 20-án

Gyermekeik:

Csaba, Barna. 1932. január 17.

Emese, Éva. 1934. április.

Attila, Pál. 1939. március 21.

Kovács Lajos (s. lelkész) 1939 – 1941

Pándy Bertalan (s. lelkész) 1929

Orémus Endre 1942 –

Demeter Gyula (s. lelkész) 1943

Makranczi lelkészek:

Kazay Mihály 1788. február 12.

Jessénius Joel 1788. június 1. – 1791

Illés Dániel 1791 – 1792

Romp Szabó József 1792. február 7. – 1794

Felesége Vince Sára.

Gyermekeik:

József. ? – 1793. március 28. ?

? 1790? – 1792. október 2.

Lutskai István 1794 – 1796

Kapitány András 1796 – 1798

Sárady József 1798 – 1804

Brányi Péter 1804 – 1806

Kupai Mihály 1806 – 1813

Felesége Bakos Mária, elhunyt 1812-ben.

Gyermekek:

László. 1784? – 1910.

József. 1798? – 1813.

Elhunyt 58 éves korában.

Demeter István 1813 – 1817

Serky József 1817. március 19. – 1818. február 9.

Felesége Pogonyi Mária. Házasságot kötött Szoboszlai Gál Jánossal, 1818. február 10-én.

Gyermekek:

Borbála. 1816. – 1817. március 19.

József. Házasságot kötött mostohatestvérével 1837. május 9.

? – 1818. február 3.

Sutha Ábrahám. 1818. március

Szathmáry József 1820 – 1823

Felesége Kardos Klára.

Gyermekeik:

Borbála. 1821. július 20.

Kéry János 1823 – 1829

Második felesége Czegöldi István özvegye Török Mária.

Radácsi János 1829

Tóth János 1829 – 1830

Szabó János 1831

Bogoly András 1832 – 1835

Kéry János 1835 – 1847¹⁹²

Orémus Endre önéletrajza

1902 november 16-án Tiszaágteleken születtem. Atyám Kálmán, ref. tanító, anyám Makay Vilma. Elemi iskolai tanulmányaimat szalókán végeztem, apám működési helyén. Gimnáziumban Munkácsra kerültem. Tanulni nem szerettem, csak a magyarázatokból. A négy alsó osztály elvégzése után, mivel apám az ung megyei Szirénfalvára ment tanítónak, a sárospataki gimnáziumba mentem át, de részint betegségem, még inkább pedig azért mert akkor a cseh megszállás

---

192 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Szepsi. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A67. Szepsi.

miatt Patakra nehézségbe ütközött az utazás, már az iskolai évet sem fejeztem be. Ekkor három évig nem is tanultam. Ennek oka gyenge egészségi állapotomon kívül az is volt, hogy apám helyváltoztatás miatt fizetést nem kapott s nővéremmel együtt kettőnket a helyi javadalomból taníttatni nem tudott. Természetesen én a gyöngébb tanuló maradt otthon, aminek szintén örültem. Így is volt, míg nőverem be nem fejezte tanulmányait s csak amikor tanítónői oklevelét megszerezte, én akkor tanultam tovább. Aztán szerettem volna valamit be- ill. helyre hozni a mulasztottakból s három hónap alatt mint magán-tanuló levizsgáztam az V.-ik osztályból az ungvári gimnáziumban. Apám ismét visszakерült régi helyére Szalókára s akkor a hozzánk közel lévő kisvárdai gimnáziumba iratkoztam be, hová határátlépési igazolvánnyal is át lehetett menni. Itt is érettségiztem 1925-ben. Édesanyám, aki nagyon is vallásos lélek volt, mint pap leánya, mindig szerette volna, ha én is pap leszek. Kedvem is volt hozzá, különösen attól kezdve, mikor Kisvárdán Sebestyén Jenő vall. oktató lett a vallástanárunk. Sárospatakra akartam beiratkozni, de mert akkor Szlovenszón is megnyílt a theol szeminárium, oda mentem. Ott végeztem Losoncon mind a négy évet, mindig mint jeles tanuló. 1929-ben tettem le az I., 1931-ben a II. lelk. vizsgát jeles eredménnyel. Mint s. lelkész elég sok helyen szolgáltam. Ennek oka az is volt, hogy embereket ismerjek azonkívül az is, hogy szükségből elhelyezett felettes hatóságom adta, ahol a szükség volt rám. Szolgáltam Eszenyben 1929. június 16. – 1930. augusztus 1-ig. Ebből az időből azonban Beregszászon voltam helyettes 9 hónapig. 1930 aug. 1. – 1931. feb. 1-ig Munkácson szolgáltam Bertók Béla püspök urnál. Innen Eszenybe mentem vissza s 1931 feb. 1 – okt. 21-ig voltam ott, amikor a beregi Esperes úr kérésére a Püspök úr az esperesi hivatalba rendelt be Bucsuba. Itt 1931. okt. 21 – 1932. jan. 3-ig voltam, amikor mint a magyarbódi gyülekezet amikor mint a magyarbódi gyülekezet egyhangúlag megválasztott lelkésze szolgálati helyemet elfoglaltam. Nagyszerű munkamezőre kerültem. Egy szlovák tengerben lévő gyülekezet, melynek mondhatni minden tagja magyar, csak nem öntudatos magyar. Minden erőmmel azzal fáradoztam, hogy a magyar öntudatra ébresszen őket. Azt hiszem sikerült. Minden áldoztak a cseh szándékkal szemben, csak maguk és gyermekeik magyarok maradjanak. Két tanerős ref. iskolát tartottunk fel, csodálatos erőfeszítések árán a mindennek felett való hűséggel. Magyar lett Magyarbód lélekben is s boldog volt amikor vallhatta magyarságát mindenki előtt. Munkámat nem jó szemmel nézte a hatóság s egy ízben eljárás is indult ellenem, de ítélet hozatal előtt Masaryk meghalt s én amnesztiát kaptam. Itt van ma is kezeim között az írás róla. Nagyobb lett a baj, amikor a szlovákok vették át a hatalmat s mi magunk maradtunk. 1932 február 21-én házasságra léptem Almássy Margit Livia beregszászi lakossal, aki egy elbocsátott magyar Jegyző gyermeke volt. Házasságunkat Bódon két fiúval ajándékozta meg a Jó Isten. Endre fiunk 1933 aug. 24-én, György pedig 1936 jun. 29-én születtek.

Magyarbódon 1940 jul. 6-ig voltam, akkor a szlovák hatóságok, mert az államba rend és békeesség ellensége voltam egyik napról a másikra kiutasítottak. Mindenem ott maradt. Állataimat bútorzatomat s főleg gyülekezetemet hirtelen elkeltett hagyni. Csak két hétre való ruhaneműt és egy heti eleséget hozhattam magammal. 140 korona volt a vagyonunk s ott maradt a leltár szerint 128000 korona értékű. Csodálatos, hogy nem bántott a veszteség, s nem is aggódtunk. Az én életemben annyira benne volt az Isten keze, hogy hittem, hogy most is megsegít. Talán az is hozzá járult ahoz, hogy nem éreztem a veszteséget, hogy így súlyos betegségben levő apámat legalább élete utolsó három hetében vigasztalhattam és ápolhattam. Másként úgy sem engedtek

el hozzá. Aztán megboldogult Farkas István püspök ur Kassára nevezett ki hitoktatónak. 1940. 9. 6-án kezdtem meg igen kedves munkámat, a gyermekek tanítását Kassán. Dolgoztam mindenütt ezenkívül. Vezettem a Nőegyletet. Tanítottam a Javító Intézetben. Vallásos előadásokat tartottam a Kékkereszt védőnő tanfolyamon s egyébütt is. Talán ennek ill. ezeknek lett az eredménye; hogy a közben megüresedett kassai lelkész állásra a presbitérium engem is jelölt. Nem akartam kassai lelkész lenni, mert láttam nagy erőre van ott szükség, de meg nem is léphettem vissza Csáji Pál szepsi lelkésznek adott ígéretemtől, hogy vele helyemet elcserélem, így én a kassai jelöléstől visszaléptem.

Szepsiben 1942. május 1-én foglaltam el helyemet. Egy nagyon sok bajon át ment gyülekezetet találtam, szétszéledt nyáját, elhidegült, lelkeket. S e nem város se nem falu. Nem járnak templomba s nekem nagyon fáj, amikor a magyarbódi tömött templom után ilyen helyen kell dolgoznom. De bízunk Istenben!

Itt létünk ideje óta Isten harmadik gyermekkel is megajándékozott. Ez év április ad 4-án megszületett László nevű, kis fiunk.

Nagy Imre önéletrajza

1911 dec.4-én születtem az abaujtorna vármegye Alsófüged községben. Szüleim gazdálkodók voltak. Mivel 1913 jun. ban meghalt az Édesanyám, a jelzett időtől anyai nagyszüleim neveltek és neveltettek. Elemi iskolai tanulmányaimat Kiskinizsen, középiskoláimat a miskolci ref. főgimnáziumban, theológiai tanulmányaimat pedig Sárospatak-i theol. akadémián végeztem. Az I. lelkészképesítő vizsgát 1936 decemberében tettem le, a II. lelk. képesítő vizsgát pedig 1939 szeptemberében, mindkettőt Sárospatakon. 1936 dec. 13-tól 1938 okt. 1-ig –egyesülőim haláláig – Kiskanizsán segédlelkészkedtem, mégpedig 1937 nov. 1-ig, mint állás nélküli s. lelkész a legcsekélyebb fizetés vagy ellenszolgáltatás nélkül, majd csupán a 28 Pgő kongruáért, de ekkor is mindem természetbeni járandóság / lakás, koszt stb./ nélkül. 1938 október 1-től aztán mint rendes lelkész szolgáltam az abaujvár-pányoki gyűl. ben. 1941 márc. 31-ig. 1941 ápril. 1 – aug.1-ig, mint s. l. aug. 2. – 1942 május 31-ig mint helyettes lelkész június 1-től mind e mai napig mint s. lelkész szolgállok a szepsi gyülekezetben.

1942 december 5-án házasságot kötöttem Mikola Piroska Etelka kereskedelmi iskolát végzett kiskinizsi lakossal.

Szüleim neve: Nagy Bálint és néhai Orosz Borbála.

Özv. Csorba Dezsőné, életrajza

Született Kóta Ilona Kóta Sámuel szepsi áll. iskolai igazgató és Fonyi Emilia leánya, 1891. aug. 20-án született. Férjhez ment Csorba Dezső rásonyi ref. lelkészhez 1915. 5. 4-én. Gyermekei Ferenc született 1916 évben Rásonyban, Dezső született 1920-ban Szepsiben. Rásonyból Csesznye-tére ment lelkésznek a itt halt meg 12 évi házasság élet után, két kiskorú gyermeket a özvegyet hagy-

va hátra. Gyermekait nagy küzdelemmel nevelte fel. Idősebbik fia hadbíró főhadnagy, kisebbik fia s. lelkész Hejőcsabán. Most testvérénél Kóta Erzsébetnél lakik, akit súlyos betegségében ápol.

Özvegy Marsalkó Endréné született Bideskuthy Gizella lelkész özvegy önéletrajza

Édesapám alezredes volt, részt vett a 1348-49-iki szabadásharcban. Születtem 1868-ban Miskolcon, férjhez mentem 1888-ban. Férjem 8 évig volt Miskoci káplán és 47 évig diósgyőri lelkész. 1914-ben nyugdíjba ment, Miskolcra költöztünk, ahol 1917-ben meghalt. Két gyermekemet nehezen neveltem. Kis vagyunkánkat hadikölcsönbe fektettem s így anyagilag tönkre mentem. Leányomnál lakom, ki férjhez ment Papp-Szász József tb. fősolgabíróhoz. Fiam pénzügyőri szemlélsz. Jelenleg Szepsiben lakom.

SZESZTA – KOMARÓCI

Angyalosi István 1656

Fogarasi Mihály 1658

Szendrei János 1660

Sóvári János 1665

Dobszai István 1669

Bátorkeszi Mihály 1672

Vályi Mihály 1680

Kolláti András 1687

H. Tállyai Mihály 1691

Poroszlai Mihály 1692

Pápai János 1703

Szinyei János 1714

Badits Mihály 1725

Kóródi János 1729 – 1755

Komjáthi Mihály 1755 – 1769

Tzuttor /Czuczor/ Mihály 1769. november 17. – 1789. február 11.

Felesége Bellyei Sára.

Gyermekeik:

Márton. 1773. november 13.

Szentpétery János 1789. február 16. – 1812. augusztus 31.

Felesége Bátorfi Sónia.

Gyermekeik:

Károly. 195. március 9. – 1796. január 18.

Kata. 1789. március 26.

Károly. 1801. április 7.

Dániel. 1803. március 1.

János. 1807. január 9. – január 24.

János. 1810. november 16.?

Futó Sámuel 1812. szeptember 5. – 1823. március 20.

Felesége Persentzky Erzsébet.

Gyermekeik:

Klára. 1813. szeptember 19.

Johanna. 1815. október 17.

Lajos. 1817. október 14.

István. 1820. augusztus 5.

Balogh Ábrahám 1823 – 1824

Rácz József 1823. május 20. – 1846. augusztus 1.

Szerencsen született 1784. március 9-én.

Felesége Fodor Klára, elhunyt 1903. február 8-án 100 éves korában.

Gyermekek:

Julianna. 1824. május 11.

István. 1828. március 23.

József. 1830. május 21. – 1848. május 13.

Ábel. 1836. február 12. – december 22.

Klára. 1840. szeptember 30. – 1884. augusztus 20.

Mecsey Mihály 1847. május 15. – 1857. június 12.

Telkibányán született 1809. szeptember 27-én. Szülei: Mecsey József és Szabó Zsuzsanna.

Felesége Rácz Júlia, szülei: Rácz József szesztai lelkész és Fodor Klára., házasságot kötöttek 1843. augusztus 29.

Gyermekeik:

Julianna. 1844. Házasságot kötött Csontos András hernádszentandrás tanítóval 1865. június 27.

Katalin. 1846. Házasságot kötött Gömöri László szesztai tanítóval 1863. június 16-án.

Mária. 1847. május 4. – 1885. június 27.

Klára, Lenke. 1849. május 12.

József. 1850. december 29. – 1851. július 31.

Erzsébet. 1852. szeptember 7.

Zsuzsanna. 1853. december 17.

József, Mihály, János. 1855. augusztus 30.

Veress Sámuel 1857. szeptember 15. – 1894. január 1.

Tarcalon született 1824. november 30. Szülei: Veress József és Gööz Zsuzsanna.

Felesége Rácz Klára, házasságot kötöttek 1858. november 29-én,¹⁹³ elhunyt 1884. augusz-

---

193 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 21. d. Abaújszina.

tus 20-án. Szülei: Rác József szesztai lelkész és Fodor Klára. Második felesége Fonyi Zsuzsanna, szülei: Fonyi János és Kántor Mária. Házasságot kötöttek 1884. december 8.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

József. 1860. június 19. – 1861. február 17.

Benke István (s. lelkész) 1892. május 4. – 1894. január 6.

Sütő Kálmán (s. lelkész) 1894. január 23. – március 31.

Hörcsik Lajos (h. lelkész) 1894. április 12. – 1895. március 31.

Frenczel Bertalan 1895. április 7. – 1898. március 30.

Született Szenden 1860. január. 12.-én Frenczel József lelkész és Sütő Amália szülőktől.

Felesége: Szalai Borbála.

Gyermekeik:

Aranka, Ilona. 1896. január. 28.

Bíró János 1898. március 30. – 1903. április 26.

Dunaszentgyörgyön született 1861. június 12. Szülei: Bíró Endre és Korsós Erzsébet.

Baksy István 1903. május 19. – 1906. április 30.

Felesége Brzorád Mária.

Gyermekek:

István. 1904. október 4.

Kőszeghy István (h. lelkész) 1906. június 30.

Simon József 1906. július 1. – ¹⁹⁴

Komáromi lelkészek névsora:

Korlátfalusi Pólya Pál 1587, 1595

Fábri Simon 1602

Miskolci János 1608

Fügedi István 1610¹⁹⁵

---

194 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Szeszta, Komaróc. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A68. Szeszta.

195 Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A115. Komaróc.

Simon József önéletrajza

Születtem. Szepsiben /Abaúj-T. vm./ 1880. szept. 24.-én Simon István és Bellók Zsuzsanna szegénysorsú iparos szülőktől. Elemi iskoláimat 1886–1892.-ig Szepsiben jól végezvén, Kovács Béla lelkészem és Kóta Sámuel tanítóim pártfogásával bejutottam Sárospatakra, hol a gimnáziumot 1892–1900, a theológiát 1900–1904. években végeztem, azt is, ezt is végig tiszta jeles eredménnyel. Kápláni /1904./ és papi vizsgán is 1905/ tiszta jeles eredményű, de bizony az élet mind ezt nem méltányolta, mert nem volt előkelő származásom, nem voltak jó rokoni összeköttetésem s undorodtam a gondolatától is annak, hogy „Katika” útján szerezzek valami jó kathedrát. Az élet csak a szeszta sártengerrel látta jónak jutalmazni folytonos szorgalmamat és jó tanulásomat.

1904. júli-21.-től nov.12.-ig Aszalón, nov.13.-től dec. 31.-ig Szikszón, 1905. jan. 1.-től 1906. június 30.-ig Rimaszombatban káplánkodtam, 1906. július 1.-től pedig szeszta-komaróci rendes lelkész vagyok mind e mai napig.

1933. szept. 8.-tól esperese voltam az abauj-tornai egyházmegyének ennek megszűnéséig: 1939. nov. 2.-ig.

Tudok zongorázni és orgonálni. Szerepeltem néhány hangversenyen és nyomtatásban is megjelent egy melodrámán Szávay Gyula: „Vitézi ének II. Rákóczi Ferencről” című költeményére.

Néhány cikkem megjelent a Ref. Egyház és Iskola című egyh. lapunkban és Sörös Béla losonci lekésszel járva, előadásokat tartottam leánykonferenciákon.

Szolgálaton nehéz, mert a társegyházba, Komarócra hetenként kétszer kell lemennem olyan úton, mely az év 3/4 részében járhatatlan a nagy sár miatt, de gyülekezeten mindkét helyen jó s dicsekedés nélkül állíthatom, hogy a háborúk forradalom, kommunizmus, cseh uralom rombolásai dacára is mindkét gyülekezetemet meg tudtam tartani Isten segítségével a vallásos busgóságban, hitének őrzésében, templomának, egyházának szeretetében. Ennek bizonyossága, hogy Szeszta 1911.-ben tanítólakát renoválta, 1923.-ban óriási költséggel templomát Rabitz-bolttal látta el, azt palával, tornyát pléhhel fedette s harangot szerzett, valamint a parokhián új istállót épített kocsiszínnel, kutat ásatott itt s a tanítólakon, a parókhia egyik szobáját francia ablakokkal látta el, Komaróc pedig 1922.-ben szintén templomát renováltatta Rabitz-bolttal, új szószékkal és úrasztalával. Gyülekezetem minden tagjával szeretető viszonyban vagyok. Nem is tudnék a szószékbe felmenni, ha tudnám, hogy híveim gyűlölködve néznek vám. Ha valaki a faluban megsebesül, hozzám jön első segélynyújtásién fertőtlenítem, kezelem, gyógyítom a sebet – ingyen, különféle ügyeikben én iram nekik a kérvényeiket stb. Ma már persze az én híveim is anyagiasabbak, mint régen voltak, de nem tehetnek róla, hogy elkapja őket a világ.

63 éves öreg ember vagyok, de –Istennek hála! – még teljesen munkabíró. Csak egy vágyam van már: hűségesen szolgálni az Urat, amíg engedi.

Szeszta 1943. aug. 31.-én

SZILICE

Szántai János A 16. század legvégén.

Rápolthi János 1639

Megyaszoói István 1662

Ladmóczi István 1668 – 1674

Jósvafői András 1693

Jenei Sámuel 1725 – 1729

Szerencsi István ? – 1761

Farkas György ? 1774 – 1784

Tasnádi Szeőts István 1784 – 1796

Katona Mihály 1796 – 1810

Nádaskay András 1810 – 1813

Szarka János 1813 – 1826

Katona Mihály 1826 – 1838

Felesége Andó Julianna.

Gyermekeik:

Zsuzsánna. 1831. március 4.

Lovass Sámuel 1838 – 1886. október 5.

Felesége Szentpétery Anna.

Gyermekeik:

Luiza. 1845. június 9.

Elhunyt 85 éves korában.

Gyarmathy József 1887 – 1897. április 18.

Felesége Kapossy Erzsébet.

Gyermekeik:

József. 1891. szeptember 19.

Erzsébet. 1894. február 28.

József. 1896. április 20.

Elhunyt 45 évesen.

Nagy János 1897 – 1937

Tiszszederkényen született, szülei: Nagy János és Géczi Erzsébet.

Felesége Báby Júlia, szülei: Báby Bálint és Czako Zsuzsánna. Házasságot kötöttek 1898. október 6-án.

Gyermekeik:

Erzsébet, Júlia. 1904. június 9. – 1909. január 15.

Ignác István 1940 –

Segédlelkészek:

Szuhay István 1809

Fejes József 1810 – 1811

Szentmártony Károly 1812 – 1813

Szombathy Dániel 1833, 1838

Szentmártony Ferenc 1839 – 1840

Vatay Ábrahám 1842 – 1843

Ragályi László 1843 – 1852

Kapossy György 1856

Benkő Gáspár 1863 – 1866

Szülei: Benkő Áron és Máté Sára.

Felesége Lovas Lujza, szülei: Lovass Sámuel szilicei lelkész és Szentpétery Anna. Házasságot kötöttek 1868. február 25.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1873. július 23.

Mártha Ferenc 1871

Tóth Kálmán 1884

Barna Gyula 1886 – 1887

Dr. Pap Sándor 1928

Párducz Dezső 1929 – 1930

Kovács Ferenc 1931

Nagy Sándor 1937 – 1938

Erőss Pál 1939 – 1940¹⁹⁶

Ignác István életrajza

SZILICE-SZÁDVÁRBORSÁN 1940 március 10.-től működik. Született SÁROSPATAKON 1906 szeptember 15.-én.-

Apja: Ignác Mihály – anyja: KERESZTURY ERZSÉBET.-

Tízen vannak testvérek, 7 fiú, 3 leány. Édesapja foglalkozása: szőlőkezelő.

Iskoláit Sárospatakon a ref. gimnáziumban végezte 1918–1926. ban, teológiát szintén Sárospatakon végzett 1926–1930.-ban. Lelkészi oklevelet 1932.-ben

LELKÉSZI SZOLGÁLTÁT TISZAKARÁDON ZEMPLÉN megyében kezdte el, mint s. lelkész. 1930 júl. 1. – 1931. febr. 1.-ig.

1. –TISZAKARÁD 1930. júl. 1. – 1931. febr. 1. s. lelkész

2. –TARCZAL 1931. febr. 1. – 1931. okt. 1.

3. –UJCSANÁLOS 1931. okt. 1. – 1932. ápril. 20.

4. –ZEMPLÉNRICSE 1932. ápril. 20. – 1933. ápril. 30.

5. –TISZAKARÁD 1933. ápril. 30. – 1934. ápril. 30.

196 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Szilice. Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E22. Szilice.

6. –MEGYASZÓ 1934. május 1. – 1934. május 10.
7. –PUTNOK 1934. május 10. – 1934. szept. 12.
8. –KELEMÉR 1934. szept. 13. – 1934. nov. 18.
9. –Zádorfalva 1934. nov. 19. – 1935. ápril. 24.
10. PUTNOK 1935. ápril. 24. – 1936. febr. 1.
11. ÓZD 1936. febr. 1. – 1937. jún. 31.
12. NAGYBARCZA 1937. jún. 31. – 1938. febr. 1.
13. –BERENTE 1938. febr. 1. 1940. márc. 9.
14. –SZILICE 1940. márc. 9. – rendes lelkész

1940. április 25-én házasodtam ÓZDRÓL, feleségem MÁCSY PIROSKA. -Gyermek nincs. SZILICÉN 1940.-évben építettem fel a paróchiát. 1942. tavaszán katonai szolgálatot teljesítettem Losoncon, mint táb. lelkész. 1942. jun. 19-től 1943. május 15.-ig az orosz fronton teljesítettem táb.lelkészi szolgálatot a 23-gy. ezredben. Most kezdem meg tulajdonképpen a gyülekezet építését és vezetését. -Segédlelkész több megyében voltam, s minden fajtáját végig próbáltam, hogy jártasságot szerezzek. Hitoktató, missziós, esperesi s. és h. voltam, s több vidéket is megismertem, aminek nagy hasznát veszem és fogom venni ezután is.-

SZILVÁSÚJFALU

Tarnóci Tamás 1579 – 1580
Ujhelyi Székely János 1581 – 1583
Szerdahelyi Mihály 1594
Sárosi Márton 1597 – 1598
Matolcsi Tamás 1598
Szerdahelyi Mihály 1600
Ceglédi János 1601 – 1603
Cipós Ferenc 1605
Nabojszai Ferenc 1606
Szikszai János 1612
Regmeci János 1612 – 1615
Szerdahelyi Márton 1617 – 1619
Debreceni János 1619
Szerdahelyi Márton 1620 – 1622
Csicseri Mihály 1623 – 1624
Csicseri András 1625
Csicseri Mihály 1626 – 1630
Baracsi János 1645 – 1647
Rápolti Sámuel 1774 körül

Abaházi István 1803 – 1804

Jakab György 1813¹⁹⁷

SZKÁROS

Sélei György 1599

Szendrei Gergely 1608

Sopronyi Márton 1608

Szkárosi András 1663 – 1673

Köpeczi Balázs 1674

Gályarabságot szenvedett, ki 1674 május 29-én Komáromba vitetett, 1675. március 16-án Leopoldvárhoz s onnan a többiekkel együtt márc. 18. án Olaszországba.

Dálnoki Nagy Sámuel 1711 – 1731

Dömsödi Sámuel 1731, vagy 1735 – 1775

Sélyey Sámuel ? – 1789

Dent (Dentz?) József 1789 – 1795

Csepely István 1795. február – 1799. február

Otrokócsról jött.

Felesége Ludmán Borbála.

Gyermekeik:

Borbála.

Zsuzsanna. 1791. – 1795. november 6.

Ardai Janka József 1799. február 7. – 1803. május 6.

Szalócról jött.

Felesége Fodor Klára?

Gyermekeik:

István. 1800. május 6.

?. ? – 1799. július 20.

Vasadi Nagy Gábor 1803. május 7. – 1805. november 22.

Edelényből jött.

Felesége Kaszoni Mária.

Gyermekeik:

Dániel. 1804. január 3.

D. Dapsi József (adminisztrátor) 1805. december. – 1806. április 22.

Imolára ment.

Rimaszombati Szabó István 1807. október 27. – 1824. április 6.

Egerlövőből jött, Mártonfalára ment.

Felesége Flóra Erzsébet.

Gyermekeik:

---

197 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H63. Szilvásújfaló.

Dániel. 1809. június 17.

Ábrahám. 1815. június 5.

Csider Antal 1824. április 6. – 1832. május 1.

Felesége Évva Julianna.

Gyermekeik:

Antal. 1824. április 16.

Károly. 1827. január 5.

Julianna. 1931. december 30.

Féli Horváth Sándor (s. lelkész) 1827

Fejes József 1832. május 1. – 1839. április.

Csurgai Ferenc (káplán) 1838. október – 1839. április.

Maksa János (vacans lelkész) 1839

Szabó Sámuel (1839 s. lelkész) 1839 – 1870. október 15.

Felesége: Peretz Mária.

Fejérváry József (s. lelkész, tanító) 1850 – 1897

1824. április 19-én született

Felesége Tóth Lidia, házasságot kötöttek 1851. október 28.

Gyermekeik:

Gyula. 1852. április 9.

Kálmán. 1855. március 5.

Miklós. 1856. december 4.

Szentpétery József (s. lelkész) 1870. november – december.

Simon Ábrahám (h. lelkész) 1871. január – április 13.

Csizi János 1871. április – 1876. április 24.

Jánosiból jött, Hanvára ment.

Szülei: Csizi János és Potzai Julianna.

Felesége Lévai Irén, szülei. Lévai Miklós és Seldes/Soldos Amália?. Házasságot kötöttek 1871. június 20-án.

Csabay Pál 1876. április 24. – 1888. április 24.

Szuhafőről érkezett.

Felesége Sire Eugénia, a balogpárádi ev. lelkész lánya.

Gyermekeik:

Béla és Zalán /ikrek/. 1878. március 23.

Pál. 1881. május 25. Későbbi alsóbalogi lelkész, elhunyt 1935. szeptember 15.

Gyula. 1886. augusztus 31.

Fejérváry Gyula 1877 – 1878

Gyermekek:

?. 1852. április 9.

Nagy Béla 1888 – 1900

Alsóbalogról érkezett.

Felesége Béky Katalin.

Gyermekeik:

Béla. 1892. február 5.

Margit. 1893. június 22.

Zoltán. 1894. december 1.

Sándor. 1896. december 28.

Simon Mihály 1901. április 21. – 1910. április.

Szútorból érkezett, Rimaszombatba ment.

Pósa Béla 1910. április 24. – 1911. április 24., 1917. április 24. – 1921. április 24.

Litkey József 1911. április 24. – 1917. január.

Felesége Gaszner Sárika.

Sárika. 1915. július 13.

Pruzsinszki Barna (s. lelkész) 1916. július – augusztus.

Seres Zoltán 1921. április 24. – 1929. május 1.

Sajókesziről érkezett.

Felesége Szendy Piroska.

Tankó András 1929 –¹⁹⁸

Szabó Sámuel önéletrajza

Saját biographiámat illetőleg: Születtem 1812. év márc. 10.-n Agteleken. Az időben Szabolcs, most mint hallom Bereg vármegyéhez csatolt kisdudás csendes faluban, hol atyám szintén lelkészi hivatalt viselt. S. patakon kezdém tanulásomat 1821 s folytattam ott 1836. ig amikor Berzéteére T. N. Máriássy Jób úr házához nevelőül kihoztatván, mint káplán is szolgáltam a Berzétei sz. Egyházban. Onnan nem kevés hányattatás után jelenlegi egyházamba vezérelt sorsom istene s ohajtottam, hogy földi zarándokságom éveit morsolhassam le s itt a házam előtt elterülő temető dombon aludván le a hosszú álmat, itt várják hűlt poraim a feltámadás dicső reggelét. Uram Istenem hallgass meg kérésem. „Jegyzette saját maga 1862. ben. Kivánsága beteljesedett. Sirján vas emlék oszlopon jól olvashatóan ez áll: „néh. Tiszt. Szabó Sámuel urnak a g. szkárosi ref. sz. egyház 31 évig volt buzgó lelkésznek. szül. 1812. márcz. 10. meghalt 1870. okt. 15. emlékül állították tisztelő hivei. 1871.” Egy névtelen, ismeretlen valaki ezt jegyzé fel róla akkor: „Általában elvan ismerve Szabó Sámuel g.szkárosi lelkész felől, hogy a pohár köszöntésnél ő nagy mester, nagyobb a mostani időben elők akármelyikénél, ha az áldomásnak célja nem egyéb mint jó kedvre deríteni a fehér asztalnál ülőket, humora kimerithetetlen s adomát talál minden csekély tárgyra, ezekkel ő képes megnevetetni felvidítani a buskomorokat, a gyászolókat. Álljon itt e megjegyzés Szabó Sámuel életrajzának kiegészítéséül!

---

198 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Szkáros. Ugrai János: A Tizáninenni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D57. Gömör-szkáros.

Tankó András önéletrajza

1900. jan. 20. án születtem, Alsópokorágyon /Rimaszombat mellett Gömörkishont vm. ben, egyszerű földműves szülőktől. 6 elemi elvégzése után, tanítóm, Mikó Pál rábeszélésére Szüleim beadtak a rimaszombati egyesült protestáns főgimnáziumba. Itt végeztem az I–VIII. osztályt s érettségi vizsgát tettem 1928. július 17. én. Szüleim neve: Tankó András – Katák Irma.

Éles István szülőfalumbeli lelkipásztor annyira ideálommá lett, hogy már kis gimnazista koromban elhatároztam, hogy a lelkészi pályára megyek. Ez annál is könnyebb volt, mert szüleim is ezt óhajtották. Viszont, közben a háború összeomlása után következő vörös uralom hatása alatt, sokan igyekeztek lebeszélni, mondván: „Elment az eszed, most erre a pályára lépni, amikor akasztgatják fel a papokat!” A trianoni országhatáron átszökődve, sokszor elfogatva s megbüntetve – mert útlevelet nem adtak a csehszlovák hatóságok – végeztem el a Theológia IV. évfolyamát Sárospatakon. Abszolválás után a kápláni vizsgáig 1924. jul. 1 és szept. 17. között mint exmittált s. lelkész kezdtem munkámat Hanván, Ablonczy Pál mellett, szept. 17. től – okt. 8. ig már mint rendes s. lelkész. Okt. 9. től tényleges katonai szolgálatot teljesítettem Prágában a 28. ik gyalogezrednél, mint közönséges baka. Sok kínon, keserűségen, megaláztatáson mentem keresztül, de sok hasznos tapasztalatban is megedződtem. Isten kegyelmes volt hozzám s abban a szerencsében részesítettem, hogy a két évi szolgálat helyett, 1925. márc. 28. án hazavezérelt a civil életbe.

Ápril. 2. től már mint s. lelkész szolgáltam tovább Hanván. Nov. 1. től – 1926. jan. 17. ig. Rozsnyón, hol Réz László halála óta betöltetlen volt, a lelkészi állás. Megkönnyebültem mikor Buzi Márton esperes úr közölte, hogy az egyházmegyei hatóság a Pál Ferenc hubói lelkész és egyháza közötti viszonyt oly tarthatatlannak találta, hogy felváltjuk egymást. Azért örültem ennek, mert Rozsnyón kezdő káplán létemre rengeteg dolog szakadt reám. /Minden vasárnap 2 szer prédikálni, minden nap vallást tanítani az összes iskolában, esti vallásos összejöveteleket tartani, vegyes kart vezetni úgy, hogy a Theológiáról teljes kotta ismeret nélkül engedtek ki. E hiányt is most kellett hevenyészve pótolnom./

Hubón tökéletes volt a felfordulás. Pár család kivételével az egész gyülekezet apraja-nagyja felekezeten kívülé lett, az érvényben lévő csehszlovák törvények szerint elhagyta a ref. egyházat. Presbyterium nem volt. Pál Ferenc elől eldugták a templom kulcsot, a templom ajtajába tövist hordtak, a harang [...] kivettél stb... Dabránszky István volt táncmesterből lett jehovista, szekrétárius prédikátor sűrűn megfordult benne. Elriasztó szomorú kép egy fiatal Timotheus számára, de csodálatos módon, nem éreztem önvádat, amiért nem hallgattam azokra akik óva intettek a lelkészi pályától.

Velem szemben már nem alkalmazták a bosszú fegyvereit. Rendes mederben folyt az egyházi élet. A felekezeten kívüliek is éppúgy hozzájárultak mindehez, mint a pár ref. nak maradt család. Egy fél évig voltam sorban kosztolt papja a felekezetnélküli, de aztán visszatért gyülekezetnek. Ez idő alatt megláttam, hogy milyen rettentő pusztulást idéz elő valamilyen semmiség, ha rosszakarát kiélezi, milyen szörnyű a nép, ha pogány gondolatai vezérlik, s mily szörnyű egy papi család sorsa, ha hiányzik az összhang közte és népe között.

Innen átmenetileg Hanvára, majd Molnár József elhalálása miatt, özvegye mellé, Serkébe rendeltettem, 1926. IX. 1.-11. ik lelkészképesítő vizsgám után helyettes lelkésznek, 1928. IV. 25. ig.

Itt a lelkészi állás betöltésével kapcsolatban ismertem meg a népet, valamint lelkészeket. Ugyancsak láttam az adókulcs miatti ellentétet módosabbak és szegények között. Bizony-bizony nem mindig a „kommunista bitang”-nak nézett réteg veszélyezteti az Egyház nyugalma, hanem a politizáló, nadrágos emberekkel parolázó, szépszavú, ravaszdi „falu eleje” is, a saját önző érdekéből.

Itt volt módomban ismeretséget kötni agent provokátorral és ismeretségnek levét meginni, azt követőleg, hogy a szép magyarosan hangzó nevű jegyzőnek szemébe röhögtem és elköszöntem, amidőn tudtomra adta, hogy azért hivatott a közjegyzői irodába, miszerint írjam alá a lord Rothermere féle akció elleni tiltakozó ívet. Innen írtam egy cikket, „Egy s. lelkész rémlátásai” címmel a „Ref. Egyház és Iskola” hivatalos lapba.

Fűz azonban Serkéhez kellemesebb emlék is. Innen járogattam Balogra, későbbi menyasszonyomhoz, és itt ért az alsó-felső kálósai gyülekezet egyhangú meghívását jelző határozat, melyet azonban nem fogtam el. Nem fennhéjásból, nem nagyravágyásból, hanem azért, mert egy szavahihetőnek tartott, illetőtől rosszat hallottam az ottani népről, hogy egyháziatlan, közönyös, papjával szemben csúf dolgokat művelő.

Ezután súlyos betegségbe estem. Betegszabadságot kaptam. Szüleimmel laktam. Beretkére kaptam helyettes lelkészi beosztást, de valóságban, nem fungáltam ott, mert az esperes úr a nála járt kálósaiaknak azt tanácsolta, hogy próbáljanak még egyszer meghívni, hátha ezuttal nem mondok nemet?! A kálósaiak megtették, azzal a kis melléklapjával, hogy ez nyakas presbyter kijelentette, hogy ő egyszer hívta jó szívvvel, még egyszer nem hajlandó!”

Én elfogadtam, 1928. júl. 1. én elfoglaltam, szept. 4. én megtartottam esküvőmet Alsóbalogon, Csabay Erzsébettel a balogi gyülekezet lelkészének Csabay Pálnak 4 leánya közül a legidősebbel. Eskető lelkész Csáji Pál szepsi lelkész, iskolatársam volt. Feleségem szül. 1907. szept. 27. Tornagörgőn.

A kálósaiak körében, szegényes sorsban ugyan, de jó egyetértésben töltöttem le hónapot. A nyakas presbyter szinte a legjobb emberem lett. Innen voltam az éppen 1928. ban esedékes lelkész felszentelésén Kassán.

1929 elején egész váratlanul felkeresett Dr. Dapsy Béla a szkárosi közös gyülekezet főgondnoka s megkérdezte, hogy egyhangú meghívás esetén elmennénk e Szkárosra? Tekintettel a tekintendőkre, igennel válaszoltam.

Új illetve jelenlegi állomásomat 1929. május 7. én foglaltam el. Azóta itt működöm. Szerettem ezt a népet, mert 14 év alatt mindig megtette a kötelességét. Voltak súlyos problémák, a közösségi viszonyból eredők, terhes javítások, renoválások, új építkezések, de mind sikerült közmegegyezésre megoldani. Igaz hogy én is mindennél előbbrevalónak tartom az egyházi ügyekkel való foglalkozást és lehetetlen sohasem kívánok tőlük. Privát ügyeimet hanyagolom el inkább, társadalmi életet élek, csak hogy győzzem az 5 egyházban adódó rengeteg munkát gyenge szervezetemmel, mert munka az van itt csöstül. De végén Isten segédelmével, míg itt lakozni elrendelte, vagy haza nem hív magához. Addig is úgy magamat, mint népemet az Ő kegyelmébe ajánlva, írtam azt az életrajzot püspöki rendelkezés alapján az utódok számára.

Egy gyermekünk van, Judit, Viola, Gabriella. Szül. 1933. X. 22. Szkároson.

Szkáros. 1943. szept. 30. án.

Lehotay János önéletrajza

Születtem 1914 év december hó 27 én Zeherjén, Gömör megyében. Édesapám: Lehotay János, anyám: Gáspár Mária. Régi református család egyetlen fiú gyermeke vagyok. Különben 5-en voltunk testvérek: négy leány és egy fiú, akik közül én egy idősebb leány testvérem él. Nővérem 1912 év augusztus 27 én született: Aranka. Ő az első gyermeke szüleinknek, én a második. Az elemi iskolai tanulmányaimat a zeherjei ref. elemi népiskolában 1921 ben kezdtem Akkor az u. n. „Szlovenszkón” a csehszlovák köztársaságban. Első tanítóm Virágh Sándor erdélyi származású ref. tanító volt, akit 1923 ban a csehek menesztettek, mivel nem tudott „csehszlovákul”. János-deák László volt a második tanítóm. Hat évig jártam elemibe, amikor 1927 ben az elemi iskola 7 ik osztályába mentem volna, szüleim meggondolták a dolgot, hogyha már 8 évig kell iskolába járnom, hát én is menjek Rimaszombatba iskolába, mert a nővérem akkor már a polgári iskola IV ik osztályába járt.

Engem ugyanis nem szándékoztak taníttatni, mivel Juhász István örökében 100 évtől nem volt fiú gyermek, vagy ha született is, rövidesen meghalt. Apám, anyai nagyapám mindketten, de dédnagyapám is vők voltak. 4 házhely birtokunk volt. Édesanyámnak ma 2 házhely birtoka van, a másik 2 házhelyet édesanyám huga örökölte. Édesapám szülei szintén vagyonosak, de neki van még egy bátyja, és leány testvére is, így elmehetett hazulról vőnek édesanyámhoz.

Így kerültem én a Rimaszombati állami gimnáziumba 1927 szept. 2 án. A magyar tagozaton jártam mert akkor ott már csehszlovák párhuzamos osztályok is voltak. Ugy az elemi iskolában, mint a gimnázium alsó négy osztályban kitűnő tanuló voltam. Mivel jó tanultam szüleim / bár nem volt kedvükre/ hagyták, hogy kijárom a gimnázium 8 osztályát és így 1935 jun 6án jó eredménnyel le is érettségiztem.

Elakartam menni az érettségi után Prágába, az egyetem filozófiai fakultására ,de Sörös Béla ref. lelkész, teológia igazgató később dunáninenni püspök úr és Varga Imre rimaszombati ref. lelkész úr hívására Losoncra mentem a teológiai szemináriumba.

Losoncon jártam 3 évig, amikor 1938 év nov. 2 án felszabadultunk és én is Sárospatakra kerültem, az „Alma-mater” falai közé.

Az első lelkészképesítő vizsgámat tehát már a sárospataki theol. Akadémián tettem 1939 év szept. 13 án. A II. lelkészképesítő vizsgámat szintén ott, 1941 év szept. 23 án jó eredménnyel.

Mint lelkész először Alsóbalogon működtem. 1939 év szept. 13 tól, 1940 év szept. 25 ig, int h. lelkész. Aztán szülőfalumban, Zeherjén voltam s. lelkész 1941 év febr. 1 ig . 1941 év febr. 1 től mai napig Szkároson vagyok mint s. lelkész. 1941 év március 15. én kötöttem házasságot. Feleségem bende Jolán, született 1920. okt. 4 én, Zeherjén, tehát egy faluból valók vagyunk. Házasságunkból eddig már két gyermek született: János, Aladár 2 éves és Ildikó, Hajnalka 5 hónapos csemeték. Isten gazdag áldása legyen rajtuk.

Szkáros, 1943. szept. 30 án.

SZOBRÁNC

Lazonyi Antal 1564

Szobránci Mihály 1582 – 1590

Besztercebányai János 1609

Krasznai Mathaei Péter 1620

Selecenus Tamás¹⁹⁹

SZOMOTOR – VÉCSE

Buthaeus János 1582

Ákosi János 16254

Dállyai Sámuel 1725-1729 körül

Godó István 1750-?

Barczai János 1774 körül

Török István 1782. február 7. – 1785. február 28.

Sáradi Godó István 1785. március 1. – 1786. március 1.

Felesége Gyöngyösi Hurka Erzsébet.

Képes András (?) 1786. március 1. – 1795. február 28.

Felesége Kelemen Borbála.

Bátori János 1795. február 28. – 1802. április 24.

Felesége Siday Éva.

Gyermekeik:

István. 1799. május 3.

Nagy Tóth András 1802. április 24. – 1807. április 24.

Felesége Moktsay Judit, házasságot kötöttek 1802. szeptember 30-án.

Nagyfalusi Nagy József 1807. április 24. – 1838. október 31.

Felesége Kövy Erzsébet, házasságot kötöttek 1810. január 8-án.

Gyermekeik:

József. 1811. május 22.

Anna. 1813. június. Házasságot kötött Horkay János hidvégi lelkésszel 1830. július 26.

ifj. Nagyfalusi Nagy József 1838. október 31. – 1853. március 29.

Felesége Horkay Judit, házasságot kötöttek 1838. december 13-án. Apja: Horkay Péter tiszánánai lelkész.

Gyermekeik:

Katalin. 1839. október 2. Házasságot kötött Nánásy Zsigmond t. tokaji lelkésszel 1857. május 5.

Ida, Erzsébet. 1841. május 13. Házasságot kötött Ölbey János ricsei lelkésszel 1858. április 20.

---

199 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F63. Szobránc.

Bertalan. 1843. augusztus 29. – 1853. július 13.

Julianna. 1845. június 21.

Károly. 1847. október. 8.

Anna. 1849. december 25.

Judit. 1851. december 30. – 1854. február 23.

Bertalan. 1855. november 17.

A lelkész elhunyt 75 éves korában.

Gönczy József 1863. május 10. – 1871. június 30.

Felesége Bosnyák Julianna.

Gyermekeik:

Johanna. Házasságot kötött 1866. február 13-án Máthé Ferenc kiskövesdi lelkésszel.

Elhunyt 68 éves korában.

Réthy Pál (h. lelkész) 1871. szeptember 1. – 1872. április 24.

Kozma Ferenc 1872. április 24. – 1880. december 31.

Szülei: Kozma Sámuel, Kató Klára.

Első felesége Szabó Róza, elhunyt 1873. augusztus 6. Második felesége Botka Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1874. június 18.

Első feleségétől:

Ferenc. 1873. július 30. – 1873. augusztus 1.

Második feleségétől:

Ödön, Lajos. 1875. június 3. – december 27.

Jolánta. 1876. november 14. – 1877. április 1.

Ilonka. 1878. január 23. – 1879. március 11.

Mária. 1880. március 2. – 1880. november 13.

Elhunyt 44 éves korában.

Nagyfalusi Nagy Károly 1882. április 24. – 1916. április 9.

Szomotoron született 1847. október 8.-án.

Első felesége: Anti Izabella, elhunyt 1892. június 17., második felesége: Adorján Emma, elhunyt 1901. szeptember 16. harmadik felesége: Kinszky Kamilla.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

Margit. Házasságot kötött 1904. március 8-án Alacs Dániel barabási tanítóval.

Jolán. Házasságot kötött Máthé Gyula karcsai lelkésszel 1894. május 1-én. Szülei: Máthé János tárkányi lelkész és Tóth Zsuzsanna.

László József. 1880? – 1883. március 27.

József. 1884. március 13. – 1886. június 17.

József. 1889. augusztus 8. – 1895. április 11.

Károly. 1891. szeptember 17. – 1909. január 24.

Második feleségétől:

Erzsébet. 1895. december 13.

Gyula, József. 1897. augusztus 31. – 1898. március 10.

Irén. 1899. június 15.

Harmadik feleségétől:

Izabella, Sarolta. 1902. október 25. – 1903. január 23.

József, Ernő. 1905. november 4.

István, Bertalan. 1907. július 19.

Károly, Sándor. 1909. február 8.

Elhunyt 68 éves korában.

Vitkay Bertalan 1917. április 24. – 1922. szeptember 30.

Első felesége Vásárhelyi Nagy Erzsébet.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1920. március 18. 1945. május havában férjhez ment Dr. Jánossy Ferencz vajdácskái lelkészhez, 1943 júliusában elhunyt.

Karászy Benő 1922. október 1. – 1931. április 15.

Séra László 1932. szeptember 25. – 1935. április 1.

Felesége: Szőnyey Erzsébet.

Gyermekek:

Erzsébet. 1933. november 4.

László, Ádám. 1934. december 24.

Keresztury László 1935 – ²⁰⁰

Keresztury László önéletrajza

Apai szépapám: Keresztury József bácskai ref. lelkész.

Apai nagyapám: Keresztury József bácskai, majd bodrogszemjéni lelkész, alsózempléni esperes.

Édesapám: Keresztury József nagygéresi lelkész, alsózempléni esperes, a csehszlovákiai magyar pattok szenátora.

Apai nagyanyám: Nagy Anna, nagyfalusi Nagy József szomotori lelkész leánya.

Anyai nagyapám: Tóth Lajos sajhídvégi lelkész. Anyám: Tóth Vilma.

Anyai szépapám: Tóth

1903. szeptember 12.-én születtem Nagygéresben.

Elemi iskola I–V. osztályait a nagygéresi ref. elemi iskolában, a gimnázium I–IV osztályait a hajdúböszörményi főgimnáziumban, a gimnázium V–VIII. osztályait a sárospataki főgimnáziumban végeztem. Sárospatakon érettségiztem jeles eredménnyel 1922. június 22.-én.

Egyetemi tanulmányaimat Debrecenben a Tisza I. Tudományegyetem orvosi fakultásán kezdettem, ahonnan átiratkoztam a hittudományi karra, ahol a theológia I–III. évfolyamait végeztem. A IV. évfolyamon is be voltam írva a debreceni fakultáson, de ezen az éven már a Néme-

---

200 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Szomotor, Vécs. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak –Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. G55. Szomotor, Vécs.

talföldi Reformátusok Kampeni Theol. Főiskoláján voltam a csehszlovákiai magyar egyetemes ref. egyháznak fentartott stipendiumon. /1925/26.tanévben/. 1926. szeptember 22.-én tettem Debrecenben az első lelkészképesítő vizsgát jeles eredménnyel.

Segédlelkésznek Édesapám mellé, mint a szlovákiai Alsózempléni Egyházmegye esperesi s. lelkésze jegyeztetem be. De segédlelkészi éveimből az elsőt hollandiai tanulmányúton töltöttem /Kampenben a második évet 1926 szept. 25-től 1927 jun. 30-ig/ a második évből pedig 7 és fél hónapot /1927 okt.1-től 1928 ápr. 16-ig/ a csehszlovák hadseregben katonai szolgálattal töltöttem el Olmützben.

1928 szeptemberében tettem Debrecenben a második lelkészképesítő vizsgát jó eredménnyel.

Első lelkészi állásomat 1929. április 28.-án foglaltam el Nagykövesden, ahol 1936 szeptember 30-ig működtem. A nagykövedei egyház csak 1885-től anyaegyház s mint ilyennek lelkészi javadalma nagyon gyenge. Ehez járult, hogy 1930-ban a csehszlovák állam azzal az indokolással, hogy érettségim nem elfogadható, az államsegélyemet megvonta. Ennek következtében 1931. február 5.-én a Kassai magyar tannyelvű állami reálgimnáziumban csehszlovák nyelv, irodalom, történelem és honismereti tárgyakból kiegészítő érettségi vizsgát tettem. Ezzel jogot szereztem az államsegélyre, de csak 1933 októbertől kaptam havi 550 cseh korona előleget, mert addig az 1930-ig kapott államsegélyemet vonták le.

A szomotor-vécsi lelkészi állás 1935. április 1-én megüresedett. A lelkészi állást az egyh. hatóság egy és fél évig az egyház rendezetlen anyagi helyzetének kényszere miatt nem töltötte be. 1935 április 1-től 1936 okt. 1-ig a szomotor vécsi egyház beszolgáló lelkésze voltam teljesen díjtalanul. Minden lelkészi funkciót én végeztem a másfél év alatt. Az egyház anyagi helyzete rendeződve az üresedésben levő lelkészi állásra egyhangúlag meghívott a szomotor-vécsi lelkészi állást 1936 október 1.-én elfoglaltam.

1933 október 26.-án nősültem. Feleségem Bodnár Jolán akkori szala-szendi /Abauj vm./lelkész leánya. Házasságunkból 1934. október 19.-én született László, Zsolt nevű fiam.

1929. októbertől 1939 novemberéig a szlovákiai alsózempléni egyh. megye belmissiói előadója; 1937 áprilisától 1939 novemberéig ugyanezen egyházmegye pénztárnoka és lelkészi főjegyzője; a két alsózempléni egyházmegye egyesülése óta /1939 nov./ pedig az alsózempléni egyh. megye lelk. jegyzője voltam illetve vagyok. 1941 szeptemberétől u. cs. az alsózempléni egyházmegyében a nem ref. elemi iskolákban folyó ref. vallásoktatás egyik szakfelügyelője vagyok.

Özv. Kereszthúry Józsefné szül. Tóth Vilma önéletrajza

Születtem 1878. augusztus 1-én Sajóhídvégen a hol édes apám Tóth Lajos református lelkipásztor volt. Atyai ágon nagyapám, Tóth Sámuel borsodvarsányi, szép apám is reform. lelkészek voltak. Anyai ágon nagyapám mérnök, szépapám a miskolci reform. főgimnázium latin-magyar szakos tanára volt.

Két fi testvérem közül az első fiatalon – mint sárospataki hitoktató s. lelkész halt meg 1894-ben. A második mint törvényszéki bíró Debrecenben 1922-ben. Iskoláimat Miskolcon – ahol Anyai Nagyanyám lakott – az első elemi osztálytól kezdve végig én Tóth Pál felsőbb leányiskolában végeztem. Egy éven át Poprád-Telkán tanítottak szüleim főleg a német nyelv gyakorlása

végezt. Egy évig pedig ipari szabó varró tanfolyamot végeztem.

Férjhez mentem Keresztury József nagygyéresi lelkészhez 1900. máj. 14-én. Néhai férjem mint Bodrogek szülötte kezdettől fogva életem része volt. Bodrogek társadalmi életem s minden olyan ...a mely akár egyházi akár társadalmi, akár politikai meggyőződésével megegyezett, mindenkor szívesen felkarolt és támogatott. Akár fiatalkorában jegyzője volt a nagy alsózempléni egyházmegyében, majd tanácsbírája és a bodrogekői lelkészi és tanítói kör elnöke. Az államfordulat után az alsózempléni egyházmegye esperesévé választották meg. Hosszú időn keresztül a kassai nagymegye bizottsági tagja volt. A központi szövetkezetnek Kassán elnöke. Mint magyar párti felsőházi tag került a szenátusba. Mint törvényhozó főleg a magyarság iskolai sérelmeinek orvoslását, a magyar nyugdíjasok jogos igényeinek kielégítést, a református egyház alkotmányának megerősítését, a lelkészek állampolgársági és kongrua ügyeinek rendezését követelte parlamenti beszédeiben. Fáradhatatlan, önzetlen munkájával mindig másokért és másoknak dolgozott. Meghalt 1936. május 27-én.

Házasságunkból négy gyermek született, József, aki jelenleg nekézsenyi lelképásztor. László Szomtor-vécsi lelkész.

Anna Mária férj. Bojjár Istvánné.

Piroska Ilona férj. Szabó Istvánné.

Fent közöltek voltak – hozzám tartozói között az én életem főbb mozzanatai is.

SZÖLŐSKE

Szalacsi Tamás 1598

Csepregi Gergely 1599– 1613

Vásárhelyi Máté 1617

Udvarhelyi Máté 1619– 1620

Vásárhelyi Máté 1621

Udvarhelyi Máté 1621 – 1622

Ungvári György 1622 – 1623

Kauzsai Máté 1624

Csepregi Gergely 1626 – 1629

Csepregi Márton 1632 – 1634

Berei R. Miklós 1637 – 1639

Szölösi István 1645 előtt

Ajtai Mihály 1646

Liszkay Sámuel 1725 – 1729 körül

Lovas Sámuel 1774

Jakab György 1832 – 1838

Gonda Péter 1830 – 40-es évek

Fejes Sámuel ? –?

Felesége Nemes Mária, házasságot kötöttek 1831. február 2-án

Vattay László 1850-es évek

Hajzer Endre 1865 –1874, vagy 1872 – 1874. február

Stéphán /Stefán/ Mihály 1874 – 1879. április

Tóth Pál 1879 – 1880. október

Kozma Gedeon 1880 – 1911. december 6.

Berecz Antal 1911 – 1912

Ignéczy Sándor 1912 – 1914

Sallay Béla 1914 – 1941

Kádár Zoltán (h. lelkész) 1941. december 1. – ²⁰¹

Kádár Zoltán önéletrajza

1910. nov. 4.-én születtem Ungváron. Apám: Albert jelenleg Rákosligeten élő ny. lelkész, anyám Szveboda Etelka. Elemi iskoláim elvégzése után Hajdóbozsörménybe kerültem gimnáziumba, mint a Kalvineum növendéke. 1926-ban atyám betegeskedése következtében, mint rendes tanuló nem folytathattam tanulmányaimat, mivel én és húgom taníttatási költsége túlhaladták szüleim bevételi forrásait, s így magántanulóként vizsgáztam. Több mint egy évig betegeskedésem közbejötté miatt 1930-ban érettségiztem Kecskeméten a piaristáknál. Sárospataki teológiára beiratkozva végeztem tanulmányaimat és tettem le mind két lelkészi vizsgámat általános jó eredménnyel. Utána kikerültem a nyomorúságos élet harcba. Kihelyezkedni az itt ott biztosított és adott ígéretek ellenére csak az ORJO-nal tudtam mint biztosító s. lelkész. Ez az év számomra a sok megaláztatás éve. Biztosító vigécként járni és házalni és keresni a mindennapi kenyeret, mondhatom kellemetlen situáció. Külön gyomor kell hozzá és az, hogy soha se gondoljon az ember arra, én nem ez vagyok, hanem leendő lelkipásztor. Sajnos nálam ez utóbbi mindig kísértett. Aztán Átányra kerültem 1937 októberétől 1938. januárjáig, mint s. lelkész, barátom, lakótársam és kiváló fiatal kollégám mellé, 1938. jan. 1939. július 15-ig. Diósgyőrvasgyárban szolgáltam atyám jó barátja, Nádházy Bertalan főnököm mellett. Ez áldott időszak volt. Itt tanultam meg a munkának teljességét. Beletekintettem az egyházi élet minden kérdésébe. Nagyon jó iskola volt. Ígét magyarázni és a lelkipásztor tudott igazán, elhallgattam volna minduntalan. 1930 júl. 15. – 1941. okt. 1.-ig Poroszlón, 1941. okt. 1.-dec. 1.-ig Ladmócon azóta pedig a jelenlegi helyemen dolgozom. Most mint h. lelkész. A gyülekezet lelkipásztora most áll nyugdíjazás előtt. Mondhatom munkám bőségesen van. Katholikus rengetegben négy falu református népét és elemista gyermekeit szolgálni, a lélek ereje szükséges. A kerete van meg az egyháznak és ebbe

---

201 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 19. d. Szöllőske. Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H36. Szöllőske.

a keretbe igyekszem lelket bele önteni. Sok küzdelembe kerül. Annyit már elértem, hogy templomba járnak úgy a filiákban, mint az anyaegyházban. A barátságát szerettem és úgy látom, hogy a baráti kézen keresztül érem el azt az eredményt, amit eredménynek könyvelhetek, ha a Úr valóban elkönnyveli. Most nősültem meg július 17-én. Áldott segítőt kaptam feleségem személyében, akit a gyülekezet is megválasztott tanítójának ez év nyarára.

Terveim: építeni és építeni. paróchia rossz. Bszerdahelyen a templom kicsi és rossz. Adóság van. Lelkeknek ige kell, ezt adni és úgy adni, hogy Krisztus prédikáltassék valóban.

Sallay Béla önéletrajza

Születtem 1879 február 26-án Bodrogkeresztúron, /:zemplén megye:/. Édes atyám: Sallay Sándor ref. lelkész, édes anyám: Pikor Juliánna. Elemi iskoláimat Erdőhorvátiban /:Zemplén vármegye, alsózempléni egyházmegye:/ végeztem, hová időközben édes atyámat rendes lelkésznek megválasztották. Majd Sárospatakon a főgimnázium nyolc osztályát egyfolytában kijárván, ugyanott szereztem meg érettségi bizonyítványomat 1897 szeptember 13-án. Ugyanazon év szeptember 16-án a sárospataki theologiai akadémiára beiratkozván, később, mint IV-ed éves hittanhallgató püspöki exmissióval a hírneves és tudós Szentpétery Sámuel pelsőci /:Gömöri egyházmegye:/ lelkész mellé rendeltettem s. lelkészül. Ezen állásomat 1901 április 23-án elfoglalván, ott négy évig működtem, e helyről tévén le első lelkészképesítő vizsgámat 1903 június 24-én. Az 1905 év ápril. havának 25-ik napján az ugyancsak gömöri /:Tiszánineni egyházkerület:/ egyházmegyében lévő gortvakisfalud-feledi egyházba rendeltetvén s .lelkészül a 80 éven felüli Bartók János lelkészhez, innen mentem II-ik lelkészképesítő vizsgám letételére Sárospatakra, a mely 1905 június 28-án történt meg.

Az 1905 év július 3-án Gömör-Jánosiba menvén segédlelkésznek Ruzskay Gyula lelkészhez, itteni rövid működésem után a felsőzempléni egyházmegyében lévő Kisbári egyházba távoztam helyettes lelkész gyanánt, a mely állásomat 1906 május 1-én foglaltam el. Ugyanezen év szeptember 16-án nevezett egyház rendes lelkésszé megválasztván, illetve meghíván, ünnepélyes beiktatásom megtörtént 1906 október 31-én. Mint kisbári lelkész lettem felszentelve Sátoraljaúj-helyben 1911 október 1. napján. Ugyancsak, mint kisbári-i lelkész /filiája: Nagybári:/ kötöttem házasságot Ignác Ilona szőlőskei óvónővel 1908 május 6-án Szabadkán, hol menyasszonyom szülei laktak. Ebből a házasságból gyermek nem származott. Ugyancsak itteni lelkészkelésem idején választattam meg a felsőzempléni egyházmegyében lelkészi aljegyzőnek és egyházmegyei számvevőnek, ezen tisztségemet 1915 szeptemberétől – 1918 szeptemberéig viseltem.

A kisbári-nagybári -i egyházban szolgáltam megszakítás nélkül 1914 szeptember 1-ig. 1914 ápril 26-án az ugyancsak felsőzempléni egyházmegyében lévő szőlőskei egyház /:Társegyházai: Borsi, Bodrogszerdahely, szórványa: Bodrogszög:/ meghívás folytán rendes lelkészéül megválasztott, ezt az állásomat 1914 szeptember 1.-én foglaltam el, hol ünnepélyes beiktatásom megtörtént 1914 október 18-án. Az életrajzhoz szorosan nem tartozó következő adatokat jegyzem még fel, ha felhasználásuk kívánatos, vagy éppen lényeges.

Az 1938 év végén egyházam a cseh megszállás alá került, s ettől fogva életem nagyon küzdelmes, sőt válságos körülmények közé jutott:

Az 1919 évben a magyarországi kommunista vörös csapatai és a cseh csapatok között Szőlőskén kemény küzdelemre került a sor, a ekkor a vörösök felrobbantották az egyházi épületektől mintegy 50 méterre fekvő hatalmas vasúti Bodrog hidat. A robbantás, valamint gránát becsapódások úgy templomunkat, mint összes egyházi épületeinket erősen megrongáltak, s nekem kemény küzdelmet kellett éveken át folytatnom, hogy az akkor alig 150 lelket számláló; úgy egészében, mint tagjaiban is szegény egyház templomát és középületeit, – túlnyomó részben segélypenzekből és könyöradományokból, – helyrehozhasam.

Sok nehéz küzdelmet kellett folytatnom felekezeti iskolánkért, melynek magyar jellege állandóan veszélyeztetve volt /:l. sz. melléklet:/különösen attól fogva, mikor a tankötelessék számának hatalmas arányú szaporodása miatt második ideiglenes osztályt kellett felállítani, s új tanítói állást szervezni úgyszólván a semmiből.

A cseh megszállás utolsó hónapjait már állandó életveszedelemben töltöttem. Mint magyar kémet beárult az itt állomásozó csehszlovák katonai parancsnokságnak egy a templommal szemben lakó zsidó, ki titkos rádiómon felfogott és a templom előtt isteni tiszteletek végzése után összecsoportosult híveimnek leadott magyar híreim közlését kihallgatta és közölte a parancsnoksággal. Majd, midőn ennek betetőzéséül a sátoraljaújhelyi gyártelep átadásakor kitűztem a magyar zászlót a templomra és lelkészlakra, az ellenem kiadott elfogató parancs és bizonyos halál elől életveszedelmek között menekülnöm kellett, – a mi\ szerencsésen sikerült is, s egy hónapig, községem átadásáig/ Budapestén és Sárospatakon tartózkodtam.

Visszatérésem után kellemetlen, sőt „végzetes jutalom” várt reám.

A visszacsatolás után államsegélyes állandó káplántartó hely lett egyházközségem, s egy törtető „ifjú Thimotheus” Kádár Zoltán vilagszerint való ügyeskedéssel, de egyáltalában nem lelkipásztort jellemmel kitúrt állásomból, s kellő megértés és pártfogás hiányában, munkabíró erőm teljes birtokában nyugdíjazási kérvényem benyújtására kényszerített, a melynek elintézése most van folyamatban.

Ungvár /:Felszabadulás utca 45. sz:/ 1943 szeptemb. 18

SZTÁRA

Selecenus Tamás 1598 – 1609

Selecenus György 1619 – 1622

Novisoliensis István 1624

Selecenus Menyhért 1624 – 1627

Sztropkói M. János 1629

Intybi András 1632 – 1634

Ochtinai P. Nathanael 1643 – 1653

Zólyomi János 1655²⁰²

---

202 Ugrai János: A Tiszáninzeni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H64. Szátra.

SZÚTOR

Inczédi György 1700 – 1728

Újhelyi Mihály 1728 – 1735

Marossy György 1735 – 1759

Varró János 1759 – 1796

Vásárhelyi József 1796 – 1800

Máté István 1800. június. – 1804

Sárkány Pál 1804. április 10. – 1823

Fejes József 1823 – 1826. március 19.

Diószeghy Horvát József 1826. március. – 1831. augusztus 4.

Felesége Baranyai Zsuzsanna, házasságot kötöttek 1827. november 26-án. Apja Laki Baranyai József patrahói lelkész.

Elhunyt 40 éves korában.

Fejes József 1831. augusztus. – 1832. május 1.

Ethey Sámuel 1832. május 1. – 1839. május 1.

Felesége Abonyi Erzsébet.

Gyermekek:

Terézia. Házasságot kötött Terhes Sámuel rimaszombati lelkésszel 1837. december 6-án.

Mihályfalusi Bodon Károly 1839. május 1. – 1851. március 18.

Felesége Bodon Klára.

Gyermekek:

Pál. 1840. szeptember 16.

Béla. 1845. február 3.

Apollónia. 1834? – 1847. április 17.

Simon Sámuel 1851. május 18. – 1880. december 22.

Otrokocson született 1816. január 22-án.

Felesége Bodon Amália, házasságot kötöttek 1852. július 7.-én.

Gyermekeik:

Béla. 1845? – 1855. szeptember 4.

Ida. 1853. február 5.

Rózsa. 1854. június 29. Házasságot kötött ? Károly Gusztávval 1877. július 10-én.

István, Béla. 1857. november 17.

Erzsébet. 1859. május 24.

Mária. 1861. március 12.

Kálmán, Pál. 1862. november 19. – 1864. július 15.

Ilona. 1864. július 25. – szeptember 20.

Amália. 1867. március 8. – augusztus 3.

Amália. 1869. június 16. – augusztus 13.

Elhunyt 64 éves korában.

Simon István 1880. augusztus. – 1887. május 1.

Felesége Soltész Erzsébet.

Gyermekeik:

Sámuel. 1886. július 2.

Nagy János 1887. május 1. – 1897. május 1.

Szilicére ment.

Simon Mihály 1897. május 1. – 1901. április 28.

Jósvay Dénes 1901. április 28. – 1908. május 1.

Szkárosra, majd Rimaszombatba ment.

Béky János 1908. május 17. – 1921. május 1.

Beretkére ment.

Felsége Szilágyi Terézia.

Gyermekeik:

Ilona. ? – 1908. augusztus 12.

Sélley László 1921. május 1. – 1923. október 21.

Tiszalúcon született.

Felesége Simonyi Lenke.

Szaniszló János (felügyelő lelkész) 1923 – 1924

Székely Bertalan 1924. február. – 1929. május 1.

Pál Ferenc (h. lelkész) 1929. május 1. – július.

Ádám Lajos (s. lelkész) 1929. július – 1930. augusztus.

Konkoly Thege István (felügyelő lelkész) 1930

Kovács Ferenc 1930. augusztus – október.

Szűcs Árpád 1930. október 19. – 1939. május 1.

Dósa Molnár Dániel 1939. május 1. – 1940. szeptember 23.

Ifj. Lenkey Lajos 1940. szeptember 23. – 1941. december 15.

Szaniszló János 1941. december 15. – ²⁰³

Simon Sámuel életrajza

Simon Sámuel született Gömör megyében Otrókocs községben 1816. január 22ik napján nemes származású szülőktől. Elemi tanulmányait az otrókocsi iskolában kezdte s folytatta a Sajószentpéterben, ahol egyszersmind a latin nyelv elemeivel megismerkedvén, innen 1830ik évben Patakra ment.

Az akadémiai pályára az 1936ik évben lépett s hét éveken át hallgatta az illető tudományokat, Paptanban kitűnő, egyéb tudományokban első osztályú eredménnyel.

---

203 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Szútor. Ugrai János: A Tiszáninnyi Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D62. Szútor.

1807ik évben, mint egy éves deák, kiment Fehérgyarmatra, Szatmár megyébe, segédtanítói hivatalra. Innen egy év múlva visszamentvén Patakra, 1844ik év jan. 26.án vett végbúcsút a diák élettől, elfogadván felső Borsodban a bánfali egyház ... s annak három éves rektóriáját.

Érdekes itt a megemlékezésre, miként 1845. ben az általa nagy buzgalommal életbe lépett „bánvölgyi tanítói egylet”-ben indítványozza mint iskola tanító, hogy a tanítói tekintély emelése s a jobbák és szorgalmasabbak jutalmazása tekintetéből szólítanak fel a tekintetes vármegyét, hogy legalább érdemesebb iskola tanítóit neveztesse ki havonként „megyei táblabírák”ká.

Még azon időben kinevezték az ily vakmerő kívánatért az indítványozót s metsző gúny és megszegényítő lenézés lett érte a jutalom. Még a tanítói egylet elnöke, az iskolai ügynek ama legünnepeltebb férfja lett. Ragályi Károly, akkori főszolgabíró úr is elmosolyodott a szokatlan indítvány felett... és óh idők! szokások! 1861ik évben, hány iskola tanítót láttunk már a zöld asztalnál a megyei képviselők díszes sorában helyet foglaltatni?

A bánfalvi egyház három év elteltével ezen hő ragaszkodással jutalmazá tanítóját, hogy 1747ben negyedik évre is megválasztá kebelében. Rektóriáját tehát a nagy és eredménydús 1848. ik évben fejezte be, hol néhány száz forintot magyaráldkdván, régi vágyát s óhaját teljesítendő, legalább Magyarország neveztesebb beutazni elhatározá.

Épen ez időben nem lévén káplánsága biztos kilátás sem Gömörben, sem Borsodban, abbéli szándékát teljesedésbe véve s egy inast, nagyobb kényelem reményében ünnepi legátus módjára, úti bagzsiával megterhelvén, neki indult gyalog nagy Magyarországnak.

Pest már ekkor élénk mozgalom színhelye volt, s egy nap többet élt az ember mint most egy hosszú évtized alatt. Az első független magyar minisztérium még állt s a nemzet bizalma s hő lelkesedése magas tettekre emelé.

Egy gondolat ragadta most meg a tapasztalás után vágyó ifjút, a papi pályáról lelépni s a minisztériumba bejutni, ott valamelyik tárcánál polgári hivaltal nyerhetni [...]. e volt egyedül boldogító gondolata.

Befolyásosabb ismerősei már reményt is nyújtottak célja eléréséhez, midőn az egymásra rohanó események leköszönni kényszerítették az első magyar minisztériumot. Jellasics ájtött a Dráván, Lamberg megölése a bősziült nép által lefejeztetett, s a nemzet a reakció által a forradalom terére sodortatott [...] így a kocka el vala vetve, a magyar nemzet előtt egy sötét bizonytalan jövődő tátongott.

Ekkor a bánfalvi lelkész fia Kalas Zsigmond, pesti ügyvéd kivált Pesten időzése alatt szállásolt S. S. azon komoly s higgadt kedélyből eredt tanácsot adá a nagyokat álmodó ifjúnak, hogy miután a nemzet forradalom terén áll s nem tudhatni előre vajjon a magyar ügy leend é a győztes vagy a reakció letipor bennünket, és miután minden állás, minden polgári hivatal csak ideiglenes és bizonytalan, tehát minden érdek, minden körülmény azt javallja, hogy miután nemcsak ily rendkívüli, hanem minden időben legbizonyosabb hivatal a papi pálya: menjen haza, míg Pestet ostrom alá nem veszi az ellenség s lépjen vissza a papi pályára, mert a haza jó és vészes napjaiban csak ezen hivatal adhat legbiztosabb kenyeret.

Most tehát határozni kellett élesbe vágón és röviden, mert a halállal gyúrt magyar és horvát ágyúk dörgő moraja Pákozdtalatt reszketté már Budapest forradalmi levegőjét.

Lelkébe ülteté át az ügyvéd jó szívből jött komoly tanácsait s a tanáccsal lelkében elhagyá Pestet negyvenyolcz utolján, azon erős határozattal, hogy ha sem pesti terve nem sikerültek,

sem ifjabb napjaiban Thália papja nem lehetett, most Krisztus papjává szenteli magát. A színészi pályához mindig különös hajlammal s nagy előszeretettel birt, melyről azt hitte, hogy az életben ezen pályán lehet legtöbb dicsőséget aratni.

1849 év tavaszán nem lévén kápláni üresedés tekintetes Fáy? Gusztáv akkori másod alispán úr gyermekei mellé hivatott meg házi nevelőnek, honnan 1850 jan. 29én Terhes Sámuel esperes által balogi segéd lelkésszé neveztetett ki s még ezen év nyárutó havában elhagyván Balogot 1851ik év tavaszáig Rimaszombatban mint esperesi segéd lelkész működött.

Az említett év tavaszán pedig elhalván t. Bodon Károly szútori lelkész, következő egyházmegye gyűlésig a rendes papi szolgálatokat, mint esperes káplánja teljesítette Szútorban időnkét, mely ismeretség következtében a szútori egyház hívei, maguknak időtöltő papúl S. S.-t kérték az esperesi hivataltól, melyet az egyházmegyei gyűlés is helyben hagyott és megerősített.

1852ik év tavaszán Simonyiban tartott egyházmegyei gyűlésen a szútori egyház által rendes papnak elválasztván, ezen gyűlésen hivatalába megerősített.

Ugyanezen év július 7én házassági életre lépett volt szútori lelkész, néhai, t. Bodon Károly és Bodon Klára hajadon leányukkal Amáliával, kitől jelen 1863. évig hat elő gyermeke született.

Szaniszló János életrajza

Szaniszló János született 1893. január 19én Rimasimonyiban Gömör megyében szegény sorú földműves szülőktől. Elemi iskoláit a rimasimonyi-i ref. egyház elemi iskolájában végezte el mikor is a rimaszombati egyesült protestáns főgimnázium növendéke lett 1905/6 iskolai évben, ahol a három alsó osztályt végezte el s innen a 4ik gymn. osztályba a sárospataki ref. főgimnáziumba ment, ahol az 5 gymn. osztályt elvégezte s érettségi bizonyítványát is megszerezte 1913. jún. 20.-án.

A theol. akadémiára ugyancsak sárospatakon iratkozott be s azt az indexébe beírt végbizonyítvány alapján 1917 október 5. én el is végezte.

Az első lelkészképesítő bizonyítványát 1917. december 18-án szerezte meg ugyancsak Sárospatakon. A második lelkészképesítő bizonyítványát is Sárospatakon 1919. év december 12.ik napján.

Már mint a theol. akadémiát végzett lelk. jellegű egyén kiségitő volt a János-i lelkész Ruzskay Gyula mellett 1917 július és augusztusban, ahonnan vizsgázni Sárospatakra ment és Dr. Tüdős István püspök Úr ideiglenes kibocsájtványával az 1ső lelkészképesítői vizsga letételéig, mint hanvai segéd lelkész működik, s a vizsgája letétele után is mint segédlelkész működik 1917. decz 18-tól 1918. április 30ig. Juhász László hanvai lelkész mellett.

Innen Juhász László lelkész a putnoki ref. egyházba távozván Szaniszló János segéd lelkészt, az akkori gömöri esperes Búzi Márton Nemesmártonfalára helyezi át ahol 1918 év ápril. 30 tól – 1918 augusztus 31 ig Seres József mártonfalai lelkész mellett működik.

Innen,– mivel esperes nem tartotta be ezt az ígérését, hogy változás esetén visszahelyezi a hanvai gyülekezetbe, sőt ki akarja cserélni a balogi segéd lelkésszel, az egyházmegyéből eltávozik s Juhász László putnoki lelkész közbe járására Borsodgesztre távozik /Borosd m./ ahol mint helyettes működik a meghalt Fúri Nagy Sándor özvegye mellett helyettes lelkészi minőségében

1918 szeptember 1-től – 1919. máj. 15ig. Itt ér az 1918 évi októberi forradalom, ahol mindent megtesz az egyház és község békéjének és rendjének a fenntartására. Innen Miskolcra hívják be segéd lelkésznek, ahol Farkas István lelk. későbbi püspök mellett végzi a lelkészi szolgálatot és tanít a [...] elemi iskolában s a fémipari szakiskolában 1919 máj. 15-től – 1920. okt 29ig.

Miskolci káplánságának ideje alatt 1920ban a nemesmártonfalai lelkész meghal s a mártonfalai gyülekezet meghívja lelkipásztorává, melyet elfogad és meg is választják. Mivel ekkor Mártonfala a csehek által megszállott terület, örömmel fogadja P Czinke István rimaszombati lelk. későbbi püspök meghívását maga mellé ahová átmegy sok kellemetlenséget érve meg a határon 1920 okt 30 án és ott szolgál 1921 febr. 28ig. Ezután mivel Mártonfalán sem lelk. sem segéd lelk. nem volt gyülekezet kéri esperesi hivatalt, hogy addig is míg rendes lelkészi állást elfoglalhatja helyezze Mártonfalára, ahol mint segéd lelkész működik 1921 márc 1-től 1921. jún. 7ig mikor is rendes lelkészi állásba beerősítetvén szolgál 1941. év decz. 15 ig.–

1921 szept. 14.-én házasságot kötött Vég Etelka simonyi hajadon leánnyal, kivel együtt élt 1941 jan 7 ig mikor is otthagya a férjét és elhurcolkodott.

Előbb felsőbbsege előtt erkölcstelen étellel vádolja, melyből kifolyólag kellemetlenségek játszódnak le közöttük s hogy ez megszakadjon lelkész beadja a válópert, mikor is az asszony meggondolja a dolgot és nem válik.

Lelkész mindent elkövet, hogy ha már egyszer felesége anyjával együtt mindent elkövet, hogy erkölcscileg tönkre tegye férjét – a válás keresztül menjen. Gyülekezete azonban, mely előbb látja tarthatatlan helyzetét, – felesége elmenetele után az általa és megvett emberei által szított kedélyek ellene fordulnak s olyan tanú bizonytságot tesznek, mely a valóságban soha meg nem történtek, a válókeresetet minden fórumon elutasítja s így 1941 jan. 7 től feleségétől külön él.

tudja és érzi, hogy a történetek után békés együttéléstről szó sem lehet tehát így tartja jobbnak, viselni keresztjét egyedül.

E kellemetlen helyzetből kifolyólag állást is ott kell hagyni, vagyis cserél a szútori lelkész ifj. Lenkey Lajossal 1941. decz. 15én.

Életében látta, hogy mint másutt úgy a lelkészi karban is befolyásos, előjog, rokonság érvényesül, a felsőbbsege sem tud segíteni rajta így Istenbe vetett hittel hordozza nehéz keresztjét tovább, míg csak a lélek el nem röppen.

Most tehát 1941. decz 15 én itt van Szútorban s próbálja gyógyítani lelki sebeit más lelkek gyógyításával. Hogy sikerült? vagy megöli minél előbb? azt a jövő fogja megmutatni.

Szútor 943. szept, 6.

SZÜRNYEG

Nagyidai András 1652²⁰⁴

204 Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H29. Szürnyeg.

TAPOLYISZÉP

Selecenus Mathaei Boldizsár 1598
Nudozerensis János 1602
Stephanides György 1605 – 1614
Árvai Huezdal Jakab 1620 – 1622
Pereszini György 1623
Liptai Lipschai György 1625 – 1628²⁰⁵

TAPOLYMOGYORÓS

Andreades János 1589
Srogocius Máté 1598 – 1603
Váraljai Szolár Tóbiás 1606
Rudniki Márton 1608
Bohemus György 1609
Rudniki Márton 1609
Thomassko István 1619
Apponyi János 1620 – 1628²⁰⁶

TARCAVAJKÓC

Kassai Katona János 1680 – 1688
Selyebi István 1688 – 1702
Szinyei János 1702 – 1714
Szinyei János 1732 – 1748
Kállay Miklós 1737
    Abaújbaktáról érkezett
Barcza Gergely 1748 – 1752
Némedi Sámuel 1752 – 1755
Gönczi Gábor 1755 – 1760
Gálszécsi Soltész József 1760 – 1781
Szentmiklósi József 1782 – 1790
    Alsókemencére távozott
Mihályi Bunyitai László 1790 – 1799
Bodnár János 1799 – 1823
    Beszterről érkezett

205 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H65. Tapolyiszép.

206 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H66. Tapolymogyorós.

Bodnár István 1823 – 1878
Takács Endre 1878 – 1882
Kovács Béla 1883 – 1889
Sütő Károly 1890 – 1897
Frenczel Bertalan 1898 –?²⁰⁷

TORNA

Szőnyi Nagy István 1669 – 1671
1678-tól a zsarnói lelkészek szolgáltak a gyülekezetben.²⁰⁸

TORNAGÖRGŐ

Nagytállyai Fabricius Tamás 1577
Györkei Pál 1607 – 1624
Tállyai György 1686
Gasparóczy Ferenc 1783. április 17. – 1798. január 23.
Felesége Nikházi Sára, elhunyt 1818. augusztus 13.
Gyermekek:
Ilona? 1770? – 1852. október 30.
Ferenc? 1781? – 1806. március 16.
Sámuel. 1784. május 12.
Klára. 1788. június 29. – 1790. november 27.
Zsuzsanna. 1799. október 16.
52 éves korában.
Bogoly András (káplán) 1798. február 16. – 1799. január 22.
Szűcs György 1799 – 1809. március 4.
Füzi Zsuzsanna.
Gyermekek:
Terézia. ? – 1800. január 27.
Eszter. ? – 1800. október 8.
Cáritás. 1802. június 13.
Zsuzsanna. 1805-ben házasságot kötött Kiss György szepsi adminisztrátor lelkésszel.
Fejes József (káplán) 1809. április 20.
Miskolczy Szabó Kovács Gábor 1809. május 14. – 1820. március.
Felesége Boross Julianna, házasságot kötöttek 1810. június 13.

---

207 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. A79. Tarcavajkóc.

208 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei – A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E32. Torna.

Gyermekeik:

Károly. 1811. augusztus 31.

Gábor. 1813. szeptember 21.

Sámuel. 1816. március 12.

Szentmártony Károly 1820. április 10. – 1850

Felesége Bártfai Szabó Judit, elhunyt 1855. szeptember 11-én.

Gyermekek:

Amália. 1816? – 1838. november 30.

József. 1824. október 10.

Veronika. Házasságot kötött Vatay Ábrahámmal 1841. április 27-én.

Elhunyt 67 éves korában.

Droppa Dániel, (s. lelkész) 1841. március 31. – 1842

Szülei: Droppa Mihály és Várady Erzsébet.

Felesége Rajczi Zsuzsanna, szülei: Rajczi István és Gyarmathy Klára. Házasságot kötöttek 1842. november 9.

Rákosy József h. lelkész 1842 – 1843

Vályi Sámuel (s. lelkész) 1843 – 1845

Felesége Hegymeghy Judit. Házasságot kötöttek 1845. május 13. Elhunyt 1889. április 5-én.

Gyermekeik:

Mária. Házasságot kötött Mészáros Lajossal 1867. február 6-án. Szülei: Mészáros István és Kéry Julianna.

Ida, Franciska. Házasságot kötött Raczenberger Károllyal 1867. május 8-án.

Sélyey /Séllei/ János h. lelkész 1845 – 1850, 1850. október 9. – 1864. május 13.

Balagon született, szülei: Sélyei Sámuel és Szivós Mária.

Felesége Gelley Margit, szülei: Gelley István és Stomp Mária, házasságot kötöttek 1855. február 21-én.

Gyermekeik:

István. 1856. június 10.

Mária, Petronella. 1858. május 29.

Elhunyt 47 éves korában.

Lükő Béla (s. lelkész) 1856 – 1864, (1864 – 1865 h. lelkész) 1864 – 1905

Első felesége Bay Mária, elhunyt 1871. május 5-én, második felesége Vajányi Mária.

Gyermekeik:

László. 1866. november 25.

Mária. 1869. július 12. – július 31.

Béla. 1871. április 23. – április 27.

Második feleségétől:

Sándor. 1874. április 13.

István. 1875. november 2.

Mária. 1800. július 19. Házasságot kötött Szabó Bertalan lelkéssel 1904. június 28-án.

Szülei: Szabó Gábor lelkész és Bereczky Julianna.

Kőszeghy János (h. lelkész) 1905. október 1. – 1906. május 1.

Csabay Pál 1906 – 1915. április.

Felesége Szakall Erzsébet.

Gyermekeik:

Erzsébet. 1907. szeptember 27.

Margit. 1908. november 10.

Jolán. 1910. május 29.

Kőszeghy Gábor 1915. április 27. –

Miskolc József, (s. lelkész) 1940. január 1. – 1942. október 24.

Hanesz Sándor (s. lelkész) 1942. október 25. –²⁰⁹

Kőszeghy Gábor önéletrajza

Születtem Abaujsápon, 1888. augusztus 14-én. Szüleim falusi földművesek, a hat gyermek közül a legidősebb fiú: János az iglói főgimnázium tanulója, amikor az én iskoláztatásomra kerül sor. Apám: Kőszeghy József a földművelésnek él, de Anyám: Jóczik Julianna időt szakít magának a hat gyermek és földműves háziasszony rengeteg munkát adó gondja-baja mellett gyermekei jövőjének iskoláztatási által való biztosítására s az ahhoz szükséges anyagiak előteremtésére. Két elemi osztályt végeztem az otthoni falusi elemi iskolában, a harmadik osztályt már a kassai állami elemiben, a negyediket a német szó elsajátítása céljából - a szomolnoki ág. ev. elemiben. Ezzel a céllal küldtek az iglói főgimnáziumba is, ahol az első két osztályt végeztem el, majd az onnan, érettségi letétele után a sárospataki teológiára irattkozott János bátyámmal én is Sárospatakra kerültem. Itt végeztem a 5–4. osztályt, majd Iglóra visszakívánkozva ott tettem érettségit 1907-ben. Theológiai tanulmányaimat Sárospatakon végeztem végig, első lelkészképesítő vizsgát 1912-ben, másodikat 1914-ben téve le.

1914. szeptemberével Egerben kezdtem meg s. lelkészi szolgálatomat és ott is fejeztem be 1915. április végével. Erre az iskolára nagy szükségem volt az ág. ev. iskolákban történt nevelkedésem és a sárospataki theológia akkori lelkészképzése után.

1914. őszén a tornagörgői gyülekezet, pusztán az itt mint h. lelkész szolgált bátyám ismerete után, meghallgatás és személyes ismeret nélkül meghívott lelképásztoraúl és én a jobb lehetőségek otthagyasával, hálásan jöttem fel a felvidékre és foglaltam el állásomat 1915. április 24-én. Isten kegyelméből megszakítás nélkül azóta is itt szolgállok. Én sem, s bár mindvégig magammal elégedetlen haszontalan szolga, voltam, a gyülekezet sem bánta meg megválasztásomat. Nem kívánkoztam el soha innen, csupán egy alkalommal támadt erre irányuló gondolatom, mikor a cseh megszállás alatt, nem idevaló állampolgárnak minősítve, négy éven át nem kaptam már semmi államsegélyt, ill. kongruát. Akkor elhatároztam, hogy nem nélkülözöm tovább és sikerült is elérnem, hogy az anyaországi Kupa /Abauj/ gyülekezete megválasztott lelképásztoraúl. Már 209 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Tornagörgő. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E9. Tornagörgő.

minden elő volt készítve átköltözésemhez és a végén mégsem tudtam elmenni, itt maradtam. 1928-ban – 9 évi utánjárás után aztán megkaptam a csehszlovák állampolgárságot, ezzel együtt a kezdő kongruát, mivel szolgálatomat nyugdíjba-korpótlékba ettől az időponttól ismerték el, mindvégig évi cca. 5000. cseh koronával kevesebb államségélyt utalva számomra, mint kortársaimnak, kiknek rendben volt állampolgárságuk. Az első világháború alatt foglaltam el állásomat s az akkori gazdasági nehézségek arra kényszerítettek, hogy a lelkiek mellett az anyagiakban is szolgálatára legyek népemnek. Hitelszövetkezetet találtam, azt átvettem, de szükségesnek láttam a már egyszer felszámolt fogyasztási szövetkezet megalakítását is. Nehezen, de 1918. elejére ez is sikerült és a két szövetkezet vezetése lehetővé tette, hogy állandóan anyagi javakat is nyújtó összeköttetésben legyek a néppel. Most látom igazán, hogy nem volt káros. Teljes bizalomnak jutottam birtokába, javasolataim egyházi téren és ügyekben is mindig vita nélkül mentek keresztül, nagyon sokat könnyített az ezekben vállalt teher hordozás az egyháziak viselésében. Gond nélkül ment aztán minden munka: toronyépítés, harang beszerzés, orgona helyreállítása, új tanítói lakás, két új tanterem, gyülekezeti kulturház, fogyasztási szövetkezet és hitelszövetkezet számára új hajlékok megépítése, temető körülkerítése és egyéb apróbb, de sok költséget jelentő munkálatok. Mindez a megszállás alatt. És gyülekezetünk iskoláival, mely a megszállás alatt fejlődött egytanerősből, három tanerőssé, megmaradt magyarnak, jobb magyar lett, mint volt, de jobb református is. Csupán én áldoztam valamit; úgy kellett mutatnom, mintha egy csehszlovák politikai párttagja lennék. Vállalnom kellett egyesek önhitt lenézését is. Ma ezt sem bántam meg. Két szövetkezetem, gyülekezetem s községem anyagi javát, előhaladását nem tudtam volna másként szolgálni, s mindenesetre többet tettem, mint azok, kik felgyújtva a talajt maguk lába és intézmények, gyülekezetek alatt, mint mártírok mentek át a biztos menedéket nyújtó Anyországba. Pedig az igazi mártírok itt éltek.

Hazatérésünk után az újraéledt Tornai Egyházmegye rehabilitált, mikor egyhangú akarással esperesévé, választott 1939. dec. 8-án.

Hanesz Sándor önéletrajza

1916. október 14.-én születtem Tomagörgön. Édesapám Hanesz József, édesanyám Bartók Erzsébet. Szüleim földművelők; kiscgazda. Az elemi iskola hat osztályát a tornagörgői református elemi iskolában jártam. A hatodik osztály végzésekor közben magánvizsgára készültem a gimnázium első osztályából. A sikeres magánvizsga után a kassai állami magyar tannyelvű reál gimnáziumnak második osztályának lettem a tanulója. Itt tettem érettségivizsgát is az 1935/36. iskolai év végén. Ez után a losonci ref. theol. szemináriumnak lettem hallgatója. Felszabadulásunk után a sárospataki főiskolán folytattam tanulmányaimat. Itt abszolváltam és mindkét lelkészképesítő vizsgámat is itt tettem le. Lelkeszi pályára a magyar, falusi nép iránt való szeretet hozott. Ennek a népnek vagyok a leszármazottja; nem akartam elszakadni tőlök; ezért készültem református prédikátornak, mert ők évszázadokon keresztül egyek voltak vele. Egyek jó és balsorsban egyaránt, legfőbb törekvésem, melynek megtartására állandóan kérem Isten segítségét, hogy a lelkipásztori szolgálatot ne foglalkozásnak tartsam, hanem élethivatásnak; Isten szolgálatnak a falu népe között.

Özv. Mizsák Andrásné, Kőszeghy Erzsébet lelkészözvegy önéletrajza

Születtem Abaujsápon 1885. ápril. 3-án. Az elemi iskolát ugyanott, a polgári iskolát Iglón végeztem, mint cseregyerek. Tanulmányaim befejezése után visszatértem a szülői házba. 1904-ben férjhez mentem Molnár István /szül. 1875. Abaujvár./ radványi református lelkipásztorhoz. Itt két évet töltöttünk, majd 1906-ban Hernádbüdre költöztünk, hová férjemet lelkipásztorául meghívta az ottani gyülekezet. 1910-ben, 4. évi működés után férjem itt meghalt és én mint özvegy visszakerültem a szülei házba. Özvegy Édesanyám mellé. Itt mentem újból férjhez 1912-ben Mizsák András /szül. 1885. Sáropatak/ helybeli lelkipásztorhoz. Ugyanezen évben Hernádbüdre hívták meg férjemet és odaköltöztünk. Itt született 1913-ban Erzsébet leányom. jelenleg Miskolczy József jósvafői lelkipásztor hitvese. Egy évi hernádbüdi lakozás után Férjemet a bar-kaszi /Sereg vm./ gyülekezet hívta meg lelkipásztorául és 1914-ben ide költöztünk. Itt született András nevű fiam, ki jelenleg áll. tanító Mátyfalván /Ugozca/. Második férjem is itteni, rövid két évi működés után elhalt 1916-ban és én gyermekeimmel együtt ismét visszatértem a szülei házhoz Abaujsápra/ 1919-ben öcsém Kőszeghy Gábor tornagörgői lelkipásztor hívott magához és azóta véle egyháztartásban élek.

TORNALJA

Szegedi Balázs 1596 – 1622

Balogdi Menyhért 1599

Tornalji György 1600

Szenci Miklós 1605

Ványai Mihály 1606

Nagy Tamás 1622 – 1636

Miskolczy Sámuel 1636 – 1665

„1636-ban Miskolczy Sámuel nevű volt a lelkész. Ezt bizonyítja azon nagy ezüst poháron lévő felirat, mely ez évben ajándékozott a tornaljai egyháznak.”

Kerecsényi István 1665 – 1677

Tatay Sámuel 1677 – ?

Gályarab prédikátor

Nagy István 1703 – 1707

Azari István 1707 – 1718

Zsérczi Molnár György 1718 – 1726

Szentpéteri János 1726 – 1729

Gyermekeik:

János. 1727. március 13.

Czeglédi Hétzei István 1729 – 1735

Gyermekeik:

Mária. 1730.

István. 1732.

Sellyei Berecz Sámuel 1735 – 1737

Meggyasszai P. György 1737 – 1740

Bende János 1740 – 1744, 1747 – 1749

Ragályról jött, Pelsőcre ment.

Felesége ?

Gyermekeik:

Sámuel. 1741. február 20.

János. 1743. október 22.

Julianna. 1747. október 23.

Csáki Tamás 1744 – 1745

Tasnádi István 1745 – 1746

Barhassi /Barkaszi/ Ferenc 1746 – 1748

Baranyai Péter 1748 – 1749

Szalay János 1750 – 1752

Gyermekeik:

Mária. 1751. december 12.

Serkei Pap Mihály 1752 – 1768

Réti János 1768 – 1775

Rácz Mihály 1775 – 1780

Első felesége Tornallai Apollónia, házasságot kötöttek 1775. június 12. Elhunyt 1776. június 25. Második felesége Bodnár Krisztina, házasságot kötöttek 1776. október 28.

Gyermekeik:

Lajos. ? – 1778.

Steller János 1780 – 1783

Felesége Kajtor Borbála.

Gyermekeik:

Rozália. 1781. február 19.

Kiss András 1783 – 1787

Felesége Szabó Sára.

Gyermekeik:

Pál. 1785. január 6.

Boros Sámuel 1787 – 1799

Első Felesége Fodor Éva, házasságot kötöttek 1787. augusztus 13, elhunyt 1789. április 3-án. Második felesége Bana Mária, házasságot kötöttek 1789. október 4-én.

Gyermekeik:

Első feleségétől:

Éva. 1789. március. – április 17.

Második feleségétől:

Sámuel. 1790. szeptember 23.

Julianna. 1792. január 31.

Anna. 1796. október 28.

Kajáry István 1799 – 1805

Felesége Peresz Sára.

Berzsi Mihály 1805 – 1838. április 10.

Osváth Pál 1838 – 1870. november 29.

Felesége Skultéthy Zsófia, szülei: Skultéthy László és Török Julianna. Házasságot kötöttek 1840. február 24.-én. Elhunyt 1863. május 30.

Gyermekeik:

Ida. 1841. február 4. Házasságot kötött Török Jánossal 1859. május 30. Elhunyt 1882. április 19. Török János szülei: Török János zsípi lelkész és Szügyi Erzsébet. Gyermekeik:

Jolánta. 1865. április 12. Házasságot kötött Fábri Árpáddal 1885. szeptember 28-án. Ilona? 1869. december 7. Házasságot kötött Istók Barnával 1886. december 26-án. Aranka. Házasságot kötött Dobos Gézával 1887. december 26-án. Árpád. 1860 – 1874. november 20. Amália. 1842. május 28. – 1886. július 31.

Pál. 1844. június 24. – 1847. október 27.

Róza. 1845. október 1. – 1846.

Ilona. 1850. június 19. Házasságot kötött Lenkey Pál imolai lelkésszel 1882. július 4.-én.

Kupai Dénes 1870 – 1872

Nagy Pál 1872 – 1906. július 14.

1831. szeptember 1-én született Zubonyon, szülei: Nagy Pál és Fügedi Zsófia.

Felesége Perjéssy Emilia.

Gyermekeik:

Pál. Házasságot kötött Simon Petronellával 1878. május 1-én. Gyermekeik: Pál, Dezső, Katalin, Boriska.

Emilia. ? – ?

Emilia. 1858. november 28. Házasságot kötött Batta György szuhafői lelkésszel. Gyermekeik: György, Pál, István, Emilia. Elhunyt 1884. július 15-én.

Elhunyt 74 éves korában.

Csabay Pál 1907 – 1914. május 1.

Felesége Síró Eugénia.

Elhunyt 66 éves korában.

Kövér Árpád 1915 –

Segédlelkészek:

Osváth Pál 1837 – 1838

Osváth József 1843

Szemes Soma 1852

Nagy Pál 1856

Lengyel László 1867

Lenkey Pál, Szalóczi Dániel 1870

Kupai Dénes (h. lelkész) 1871
Palcso Károly 1872
Osváth István 1873
Bata György 1875
Mártha Ferenc 1879?
Nagy János 1884
Szük Gyula 1885
Buzi Márton 1886
Osváth Bertalan 1890
Simon Mihály 1891
Deési Sándor 1902
Csete Gyula (h. lelkész) 1904
Liptay László 1905
Lenkey László (1907 h. lelkész) 1906
Király Sándor 1914
Szakai István (s. lelkész) 1940 –

Vámoslucskán született 1899. november 4-én. Szülei: Szakai István lelkész és Tóth Honoráta.

Felesége Nagy Irma. Házasságot kötöttek 1928-ban.

Gyermekeik:

István. 1928.

Anna, Mária. 1930.

Géza, Zoltán. 1940.²¹⁰

Kövér Árpád önéletrajza

Születtem Tornalján, Gömör megyében, 1982. nov. 26-án Kövér Imre és Sóska Zsuzsanna földműves szülöktől. Szüleim később kereskedéshez fogtak és mindvégig kereskedők maradtak. Elemi iskoláim elvégzése után szüleim a szomszédos sajkögömböri ág. Ev. Polgári iskolába adtak, ahol a négy osztályt elvégezve felvételi vizsga után, felvétettem a sárospataki főgimnázium V. osztályába. Itt csak egy évig jártam, mert közben szüleim Debrecenbe költöztek s gimnáziumi tanulásomat ott folytattam tovább. Itt tettem érettségim 1900-ban általános jó eredménnyel. Gimnáziumi tanulásom alatt különös előszeretettel tanultam a magyar irodalmat, de köteleességimnek általában minden téren igyekeztem eleget tenni.

---

210 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Tornalja. Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D64. Tornalja.

Gymnáziumi tanulmányaim befejezése után a debreceni református teológiai akadémiára iratkoztam be, melynek sikeres befejezése után az 1904–05 iskolai évre a debreceni református főiskola széniorává választattam. Szénioroskodásom éveinek részletes és felejthetetlen diákeseeménye volt főiskolai zászló készítése és annak felszentelése országos ünnepség keretében, amikor is a zászlóanyai tisztel. Bárány Dezsőné, az akkori miniszterelnök felesége töltötte be. Szénioroskodásom letétele után a széniorok részére alapított ösztöndíjat külföldi főiskolákra és pedig a régi skót fővárosba Edinburghba mentem, itt töltvén az 1905-06. iskolai évet, ahol az Egyesült Szabad Egyház (United Free Church) teológiájának híres tanára volt akkor az időben Dr. Marcus Dods. Debreceni tanáraink voltak a teológián: Balogh Ferenc (később püspök), Csiky Lajos, Sas Béla, kik közül legnagyobb, legmaradandóbb határát a maga lenyűgöző egyháztörténelmi előadásával Balogh Ferenc gyakorolta reám, de általában mindegyik tanárom iránt tisztelettel és szeretettel viseltetem s mindegyikükre hálával emlékezem. Dr. Erdős József professzorom még életében van és ez boldog vagyok, ha Debrecenbe járván őt fölkereshettem.

Kápláni és papi vizsgámat, mindkettőt, jeles eredménnyel tettem le.

Szénioroskodásom ideje alatt sokszor fungáltam, helyettesítvén főleg Szele György és Dicsőfi József debreceni lelkészeket.

Dicsőfi József debreceni lelkész (előbb teológiai tanár ugyanott) azok közé tartozott, akik maradandó hatást gyakoroltak lelki életére. A látszólag rideg külső alól is kiéreztem szívének melegét, az ifjúság sorsa iránti őszinte érdeklődését. Ő a görög s héber nyelvek nagy mestere volt, ebben, sajnos, nem tudtam követni, lévén a héber nyelv gyenge oldalam.

Hazajövéni külföldről, – amely utam, főleg az Edinburghban töltött idő, kétségkívül maradandó hatással volt rám, – Aradon nyertem, mint hitoktató-segédlelkész, alkalmazást Csécsi Imre oldala mellett. Itt, ebben a szép, előkelő magyar városban, ahol a magyar dicsőséges múlt lehelletét érezte az ember, 3 évet töltöttem prédikálván és tanítván a különböző iskolákban. Innen választott el papjának egy kis gömörmezei község sajókeszi, mely szülővárosom közelében fekszik. Előzőleg pályáztam Hegyközszentmiklósról (Érmelléki eklézsiára, ahol szerettem volna elhelyezkedni, mert egyik legkedvesebb barátom Dr. Gulácsy Sándor székellyi ügyvéd, jelenleg ugyanott járásbírósi elnök, erre a vidékre, Csokalyba való volt, vele együtt szülei házában többször megfordultam), ettől azonban elütöttek, így némi töprengés után, hogy Tiszántúlból Tiszáninnenre kerülök, elfogadtam a sajókeszi egyház meghívását.

Itt, ebben a kicsi, bár, de gályarab lelkészeknek, Huszti Mihálynak emléke által megszeretett eklézsiában, 6 évet töltöttem nagyon megszeretvén annak egyszerű, kedves népét. Rendes iskola hiányában itt még tanítottam is két évig, de azután a hívek példátlan támogatásával új iskolát építettünk és rendes tanítóságot szerveztünk. A társegyházban Sajólenkén építettünk új templomot és itt is szerveztünk rendes tanítóságot, mert rendes tanítója a társegyháznak sem volt. Itt nősültem meg, elvevén feleségül a vadnai (Borsodm.) köztisztviselő álló lelkésznek Svingor Józsefnek legkisebb leányát Annát, akivel immár 30 éve élek boldog házasságban.

1914-ben Csabay Pál esperes-lelkész elhatározásával megüresedett a szülővárosombeli eklézsiára s ekkor én lettem a tornaljai lelkész. Új egyházamba 1915. máj. 2.-án köszöntem be. Immár 28 éve szolgálom itt az Úr szőlőjében, csekély erővel, sok gyarlósággal, de Úr ügye iránt való nem csökkenő szeretettel.

Itteni szolgálatom eleje az első világháborúra esik, 20 évet a cseh megszállás, foglal le s ime,

ismét benne vagyunk egy szörnyű világháborúban. Mennyi nyugtalanság, gond és aggodalom minden évben! Különösen egy olyan nagy családú embernek, mint én is vagyok, akiknek hét gyermek fölneveléséről, iskoláztatásáról kellett gondoskodnom! Az idegen megszállás alatt mily sokszor kellett nyugtalanokdunkunk magyarságunk miatt is! Bizony, Isten kegyelme segített idáig!

Tornaljai szolgálatom legemlékezetesebb eseménye leendő ősi templomunk megújítása 1936–37-ben, amelynek felszentelését 1937. máj. 9.-én Dr. Magda Sándor püspök végezte. Az egyházmegyén pénztárnoki, iskolalátogatói, tanácsbírói tiszteket töltöttem be, voltam tanügyi bizottsági elnök és lelkészegyesületi elnök, a volt szlovenszkói tiszáninneri egyházkerületen pénztárnok és tanácsbíró, a volt szlovenszkói és kárpátaljai egyetemes egyháznál konventi és közalapi pénztárnok, majd orsz. Lelkészi nyugdíjpénztézeti igazgató és zsinati rendes tag lettem, a felszabadulás után a tiszáninneri egyházkerület egyházai részéről előbbi zsinati pótaggá, majd zsinati rendes taggá választattam. Szerettem írogatni is. Még 1912-ben jelent meg „Bizonyásgtételek” címen egy egyházi beszéd-kötetem. Cikkeim jelentek meg a volt szlovenszkói és kárpátaljai egyetemes egyház hivatalos lapjában a Református Egyház és Iskolában, melyet előbb Réz László, majd Dr. Magda Sándor, Szőke István, és Kőmíves Sándor szerkesztett, írogattam a „Szeretet” című vallásos néplapba, dolgozataim jelentek meg, a szeretet naptárában.

Ha Isten éltet és ha Isten is úgy akarja, meg szeretném tovább is szolgálni az Urat, a nekem adatott mérték szerint, nem a magam előmenetelére, hanem, az Ő dicsőségére.

Tornalja 1943. év dec. hó 6.-án.

TŐKETEREBES

Bacsikai N. Péter 1598

Tokaji Métás István 1611

Ochtinai Stephanius Menyhért 1619

Bakai György 1620 – 1623

Várad Mihály 1624 – 1626

Kállai János 1627 – 1634

Vizsolyi András 1644 – 1652²¹¹

TUSSA

Nagymihályi Koch Mihály 1560

Privigyei Hellopoeus János 1606

Krasznai Mathaei Péter 1609

---

211 Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H67. Töketerebes.

Hajenus János 1620
Rancidus János 1620
Hajenus János 1621
Turóci Gáspár 1622
Rajeci György 1623 – 1624
Vágási János 1626
Kis János 1646
Jessenius Joel 1772 – 1782
Gaál István 1782 – 1809, 1803
    Bánócra távozott
Bunyitai László 1809 – 1822
Kövér Márton 1822 – 1832
Szabó György 1832 – 1870
Sárkány Imre 1870 – 1878
Elek Sándor 1878 – 1896
Újlaki János 1896 – ?²¹²

UNGCSEPPELY

Bodiz /Bódis/ István 1767 – 1773, vagy 1769 – 1782
Jánosy György 1773, vagy 1782 – 1788
    Gyermekeik:
    Erzsébet. 1775. január 19. – szeptember 18.
Györy Mihály 1788 – 1790
Gönczy József 1790 – 1794
Balóczy Ferenc 1794 – 1797
Hartsár /Harcvár/ György 1797. január 22. – 1799
/Simándi/ Kállay József 1799 – 1804
Mellétei Barna József 1804. április 30. – 1805. február 23.
Novai Novajkay Sámuel 1805 – 1810, vagy 1814
    Felesége Varmosy Julianna.
    Gyermekeik:
    Dániel. 1806. január 8.
Jászberényi Fodor Mihály 1810 – 1813
    Felesége Galambos Julianna.
    Gyermekeik:
    Ignác. 1811. augusztus 11.
    Károly. 1809? – 1811. augusztus 22.
    Eszter. 1804? – 1811. október 27.

---

212 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig–
Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H39. Tusa.

Myller /Müller/ Gábor 1813 – 1820

Felesége Erdélyi Zsuzsánna, elhunyt 1815. február 26-án. Második felesége Árvay Terézia, házasságot kötött 1816. február 12-én.

Gyermekeik:

Második feleségétől:

Dániel. 1818. november 12.

Szaplonczai Gábor 1820. február – 1826. február 12.

Kisgejőcre ment.

Felesége Liszkai Pap Erzsébet.

Gyermekeik:

Ábrahám. 1820. október 4.

Erzsébet. 1822. december 11. Házasságot kötött 1849. április 19-én.

Varga Péter 1826 – 1832

Nagyszelmencre ment.

Felesége Szakáts Zsuzsánna.

Gyermekeik:

Zsuzsánna. 1827. május 27.

Eszter. 1830. március 9.

Tószegi Péter András 1832 – 1845

Pályinból jött, Pályinba ment.

Felesége Resnyák Erzsébet.

Szabó József 1845 – 1856

Ladmócról jött.

Gyermekek:

Zsuzsánna. ? Házasságot kötött 1848. február 1-én Rásky Lajossal.

Honoráta. Házasságot kötött Csáfordy Károllyal 1855. május 7.

Ifj. Szabó József 1856 – 1861

Felesége Szöllősy Mária.

Gyermekeik:

Ferenc, József. 1858. szeptember 5.

István, János. 1860. december 21.

Margitay János 1861 – 1873. január 23.

Vajánból jött.

Homolya István (1872 – 1873 s. lelkész) 1873. február 23. – 1876

Felesége Margitay Etelka, házasságot kötöttek 1872. szeptember 16-án.

Gyermekeik:

Etelka. 1873. június 22. – 1873. július 17.

Etelka. 1874. június 19.

István. 1876. február 22.

Szöllőssy Gyula 1877. február 25. – 1915. augusztus 1.

Felesége Németh Mária, Németh Imre nagydobronyi lelkész lánya. Elhunyt 1934. június 19-én.

Gyermekeik:

Fogadott fiuk: Árpád, Németh Péter csongori lelkész fia. Elhunyt 1904. június 7.-én.

Galgóczy Gyula (h. lelkész) (1913. július – 1915. augusztus. s. lelkész) 1915. október. – 1916. június 25.

Felesége Szöllősy Margit, Szöllősy Ferenc mokcsakerészi lelkész leánya. Házasságot kötött 1913. október.

Gyermekeik:

Magdolna. 1917. augusztus 20. Házasságot kötött Pap Gáborral 1935. decemberben.

Barna. 1920. február 24. – február 26.

Katalin, Izabella. 1921. július 5.

Simon Károly (s. lelkész) 1915. augusztus – október.

Mokcskerészlől jött.

Juhász Imre 1916. június 25. –

Beregszászból jött.

Felesége Szöllősy Anna, Szöllősy Ferenc mokcsakerészi lelkész leánya. Házasságot kötöttek. 1918. február 16-án.

Gyermekeik:

Imre, László. 1919. március 9.

Ferenc, Gyula. 1920. június 10.

Gábor, István. 1922. március 24.²¹³

Juhász Imre önéletrajza

Családom apai ágon ősi, Bihar megyében jól ismert, közéleti tisztségeket viselő /: nagyapám jegyző, szépapám főszolgabíró:/ magyar nemesi család, amelyben -még női tagjainál is! – a magasabb, latin műveltség, iskolázottság volt honos. Így pld. Kutasi Thérézia nevű nagyanyám tökéletesen beszélt latinul s 8 középiskolát végzett atyám elbeszélése szerint. Édesatyám: szintén Imre nevű, Nagylétán született 1841. máj. 31-én s előbb Érsemlyénben, utóbb a beregmegyei Macsolán volt körjegyző, szintén 8 osztályú középiskolai végzettséggel, holott az nem kivántatos még akkor a jegyzői pályához.

Családom anyai ágon szintén ősi, székely nemesi család, amely jelentős anyagi javakkal is rendelkezett /:édesanyám elbeszélése szerint pld. a zalatnai aranybányában nagyapámnak, -aki különben udvarbíró /alispán/ is volt-, szépszámú részvényei voltak. Azonban minden javuk martalékaul esett az 1848-i oláh lázongásnak s édesanyám is csak a pusztá életét menthette éjnek idején.

---

213 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Ungceppely. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F10. Ungceppely.

Édesanyám: Egyedi Eulália, a székely Mezőségen, Pusztakamaráson született, s a családban több pap is található.

Nevezett szülők 15 gyermeke közt 7.-nek, 1887. aug. 25-én Macsola bereg megyei községben születtem, ahol atyám több mint 25 évig volt körjegyző. Elemi és középiskoláimat jeles és jó eredménnyel, ismétlés nélkül Beregszászban végeztem. Érettségit is itt tettem 1906. VI. 10-én ami kor is édesatyám kívánságára, de a saját hajlamaimat is követve, a sárospataki theol. ak-ra iratkoztam be...

Édesatyám kevés jegyzői nyugdíjából csak igen szerény mértékben támogathatott s ezért anyagilag csaknem teljesen magamra voltam utalva a 4 theol. idő, sőt jórésztben a középiskola felsőbb éveiben is. [...] Mindig idejében, rendszeren kollokválva, alapvizsgázva: 1910. június 21.-én leteszem a kápláni /I. lelk. kép./, 1912. júni. 26-án pedig a papi /II. lelk. kép./ vizsgát. A kápláni vizsga után azonnal, azaz 1910. július 1.-től Beregszász városában teljesítek segédlelkészi, főleg gimnáziumi hitoktatói teendőket. Tervem: a vallástanári vizsga letétele, amelyre félig-meddig el is készültem s emiatt is töltök 6 évet itt mint segédlelkész. Azonban tervem valóra nem válhat, mert a gimnáziumban rendszeresíteni szándékolta vallástanári állás létesítését a vallás-és közoktatásügyi minisztérium a háború miatt elejti. Ezért a kínálkozó első alkalmat megragadva, az UNGCSEPELY-i gyülekezet 1916. jan. 3-i egyhangú, választását örömmel fogadom s 1916. június 25-én történt beiktatásommal rendes gyakorló lelkészi szolgálatomat megkezdem s folytatatom megszakítás nélkül ugyanezen a helyen mind a mai napig. Közben az ungi egyházmegye presbiteiumainak megtisztelő bizalmából egyházmegyei jegyzővé választatom s e tisztséget 1934. aug. 26–27. szept. 16-áig viselem, amikor egyházmegyei tanácsbíróvá választanak, amely tisztséget azóta is be töltöm, egyúttal beválasztatván egyes egyházmegyei Bizottságokba is.-

Ungcsepelybe kerülésem után 2 évre 31 éves korban megnősülök, feleségül véve 1918. év Február 16-án a közeli Mokcsakerész lelkészének Szöllőssy Ferencnek Anna nevű leányát. Feleségem családjának eredetéről szólva, meg kell említenem, hogy atyai nagyatyja: szintén Ferenc, Záhonyban /Ung/ ref. felekezeti tanító volt. A Szöllőssy-család Nagykapos ungmegyei község egyik köznemesi családja. Apósom testvére: Sz. Gyula szintén lelkész, Csepelyben hivatali elődöm. Apósom 1880-tól Mokcsakerész-i lelkész 38 éven át, 1918. ápr. 12-én bekövetkezett haláláig.. Felesége, anyósom a hithű és áldozatos csepelyi és moktsai Mokcsay ősi nemes uri familia sarja: Mokcsay Mária. Mint özvegy papné és földbirtokos él ma is Plágyon, legkisebb leányánál, Herczegh Bélánénál. A Mokcsay úri familia áldozatos hitbuzgóságára csupán azt említem példának, hogy meglevő eredeti okmányok, ajándékozási levelek bizonyosága szerint a csepelyi egyház lelkészi javadalmául szolgáló szántórét földeket, lelkészlak és temető helyeket teljes egészében ez a család adományozta!! Feleségem 3 élő testvére közül az egyetlen fiu: BÉLA, nyug. pü. tanácsos, Miskolcon él. A másik leánytestvér; Margit, Galgóczy Gyula, volt csepelyi s.-lelkész, ma CTI tanácsos felesége, Miskolcon élnek. Mindegyik házasságból fiuk-leányok származtak, vegyesen.

Ami pedig közelebről az én Csepelyben eltöltött, immár 27 évet túlhaladott lelképásztori működésemet illeti, őszinte önvallomásként meg kell állapítanom, hogy nagyobb és maradandó értékű alkotó munkára sem lelki, sem anyagi téren nem vállalkozhattam egyrészt az 1914-18-as világháború, és az ezt követő cseh megszállás, másrészt egyénileg gyakori és súlyos természetű betegeskedésem miatt. A különben is mindig kis lélekszámú csepelyi anyaegyház inkább és lassan visszafajlődik az utóbbi 100 év alatt s ezt a folyamatot az én működésem sem tudta

feltartóztatni. A nagykaposi gyülekezet közelsége /:a politikai község 1917-ben egyesült s a régi önálló község különben is régi idő óta teljesen összeépült:/ hátrányosan befolyásolja a kis csepelyi gyülekezet fejlődését. Egyesek, -főként a nagyobb adófizetők!- időnkénti, Kapossal mindenáron egyesítést propagáló tevékenysége, elsősorban tehercsökkenés reménysége által fütve, szintén ártalmára van az erőteljesebb fejlődésnek, elevebb egyháztársadalmi, lelki életnek. Pedig itt, a szláv tenger partjánál, a 20 éves cseh uralom nagyszámú kommunistát kitermelő emez exponens helyén minden magyar templomi szószék, bármily kicsiny ref. gyülekezet. Valóban missziót teljesít, mert a Végvár szerepét tölti be!

Gyermekeim, -mindhárom fiu- látva apjuknak a szegénységgel való sok-sok küzdelmét egyházi téren is, valamin az emberek rosszindulatu megnemértését: bizony nem vágyakoztak erre a szép, de nagyon göröngyös pályára s egyik se lett közülök lelkipásztor, bár a középső, Ferenc eleinte hajlamot, kedvet érzett magában e hivatás iránt, talán mert a középiskola III.-VIII. osztályait a hajdúböszörményi gimnáziumban, illetve a Kálvineumban végezte, ahol lelke hitünk, vallásunk iránti mély, igaz és buzgó szeretetét nyerte. Jogi tanulmányait a miskolci ev. jogakadémián /I.ső évben/, majd pedig a debreceni Tisza István tud. egyetemen /II.-IV./ elvégezve: a birói pályát választotta, ahol -ha Isten e vérzivataros időkben megőrizné! - remélhetőleg lesz alkalma életében jó szolgálatokat tenni erre annyira reáutalt ref. egyházunknak [...]

Legidősebb, Imre fiam, IV. elemi Szepesszombaton és összes középiskoláit a kézsmárki németnyelvű ev. gimnáziumban végezve, részben a prágai német egyetem orvosi fakultásán /I.év/, részben/II .-V.év/ pedig a debreceni T. István tud. egy. orvosi fakultásán végezte egyetemi tanulmányait, jövődő nemes hivatása iránti buzgó odaadással [...] A 3-ik, legkisebb fiam: Gábor szintén a IV. elemi Szepesszombaton, I.-V. gimn. osztályt a kézsmárki német ev. gimnáziumban, a VI.-VIII. osztályt pedig az ungvári áll. gimn.-ban elvégezve, ugyanitt érettségizve: hivatásául a katonai pályát választotta s jelenleg a „Vit. nagybányai Horthy István repülő-akadémia” II. éves növendéke, szívvél-lélekkkel képezgetve magát e legszebb, bár legveszélyesebb fegyvernem követelményeinek minél tökéletesebb elsajátítására, a haza szent szolgálatát tartva szemei előtt.–

Ungcsepely, 1943. november 30-án.

UNGNYARÁD

Vestenicay Mihály 1605

Krasznai Mathaei Péter 1612

Bánóci Huszár János 1620

Szathmáry János 1725 – 1729 körül

Aszalai György 1762 – 1763

Magyar József 1763 – 1776

Literáti András 1776 – 1783

Putnoki Czene István 1783 – 1790

Gönczy József 1788 – 1790
Szilágyi Imre 1790 – 1796
Literáti Debreczeni András 1796 – 1798
Balogh Ferenc 1798 – 1804
Szabó István 1804 – 1810
Thúróczy László 1810 – 1812
Literáti Pál 1812 – 1815
Csemniczky György 1815 – 1829
Literáti Pál, itt halt meg 1829 – 1834
Morvay István 1835 – 1856
Kecskeméthy Benjámin 1856 – 1887
Kecskeméthy Lajos 1887 – 1906²¹⁴

UNGPINKÓC

Polyáni Márton 1644
Blohányi Imre 1774 körül
Kolos István 1790 – 1793
Felesége Szegy Sára.
Gyermekeik:
Mária 1791. október 22
István 1792. október 30.
Szabó István 1793 – 1796
Felesége Bacskay Mária.
Gyermekeik:
Mária. 1793. augusztus 28.
Dániel. 1795. január 19.
Poóts András 1796 – 1797
Márkus András 1797 – 1801
Gyermekeik:
Antal. 1797. augusztus 22.
Zsuzsánna. 1800. április 23.
Horváth István 1802 – 1805
Árvai György 1805 – 1807
Diós Dániel 1807 – 1832. január 29.
Rásky András 1831 – 1834
Felesége Helmetzy Mária.
Gyermekeik: Mária. 1833. január 28.
Amália. 1834. február 10.

---

214 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F34. Ungnyárad.

Csúry György 1834 – 1841

Szilágyi István 1841 – 1845

Felesége Gazdagh Erzsébet.

Gyermekeik:

Lajos. 1842. november 11.

Amália. 1845. január 13.

Boldizsár János 1845 – 1846

Komáromy János 1847 – 1885

Felesége Gazdagh Mária.

Gyermekeik:

Emília. 1848. október 25. – 1902. május 4. Házasságot kötött Csomár Józseffel 1870. február 28-án.

Gyula. 1851. április 11.

Gyula. 1853. május 2.

Mária. 1855. szeptember 20. Házasságot kötött Ujlaki János lasztoméri lelkéssel 1875. augusztus 16-án.

János. 1858. február 21.

Gyula. 1860. szeptember 23.

Kálmán. 1865. december 29.

Móré Gábor 1884 – 1886

Tóth Lajos 1886 – 1887

Kecskeméthy Benjámín 1888 – 1896. február 1.

Felesége Tóth Anna. Házasságot kötöttek 1852. június 1-én.

Gyermekeik:

Ilona. ? Házasságot kötött Maksa József lelkéssel 1893. május 2-án

Móré Gábor (h. lelkész) 1896 – 1897

Móré Elek 1897 – 1931. október 27.

Felesége Tóth Ilona.

Gyermekeik:

Gábor. 1901. május 16.

Mária. 1905. március 31. Házasságot kötött Gencsy Béla szürtei lelkéssel 1925. szeptember 24-én.

Bittó Béla 1932. október 31 –

Káplánok:

Rátz József 1826 – 1829

Somogyi László 1829 – 1830

Szkárossy József 1830 – 1832

Gönty Károly 1832 – 1833

Kocsis Endre 1871 – 1872

Kiss László 1882 – 1883

Szakall Elek 1884 – 1885
P. Tóth Lajos 1886 – 1887²¹⁵

Bittó Béla önéletrajza

1904. március 9-én születtem Eperjesen Ugy elemi, mint középiskolai tanulmányaimat eperjesen végeztem. Utóbbi az „ev. Coll. Főgimnáziumban”. Felsőbb évfolyambeli tanulmányaimat 1919-ben megszakítottam abban a reményben, hogyha édesapámnak sikerül a Miskolcon való letelepedés, akkor ott folytatom tanulmányaimat. A háborús viszonyok ezt megakadályozták, így csak két év múlva 1921-ben folytattam gimnáziumi tanulmányaimat. Ezen idő alatt megszereztem édesapám szita rosta drótkerítés készítő iparában a felszabadító bizonyítványt, majd az érettségit.

1924-ben felvételt nyertem a sárospataki theol. Főiskolára. Mikor azonban 1925-ben megnyílt Losoncon a theol. Szeminárium ott folytattam tanulmányaimat. 1929. májusában nyertem exmissiót, s mint ilyen esperesi berendelésre abauj megyében Csécs községben nyertem elhelyezkedést. Ez a szolgálatom 1931 ápr. 1-ig tartott. Csécsről, Péter Mihály püspök és Sörös Béla theol. szem. Igazgató urak óhajára és tanácsára az ungi egyház megyébe Sólymos leány egyh. községbe kerültem a szervezkedő tót kálvinisták egyensúlyozására. Sólymosnak egyébként az lett volna a kívánsága, hogy anyásítassék. Ez azonban a kultuszminisztérium részéről elutasított, azzal, hogy mindaddig míg valahol meg nem szünik egy anyaegyház /mint később megtudtam a Nagyzari egyházra gondoltak/ addig ujat nem creálnak, jobban mondva az államsegélyt nem folyósítják. Minthogy életlehetőségem (lévén ekkor már családos) nem volt biztosítva, sem mint lelkésznek, sem mint tanítónak nem lévén tanítói oklevelem, más hely után kellett nézmem. E közben ért az ungpinkóci egyházközség egyhangu meghívása, amelyet elfogadtam s 1932 okt. 31-től Isten segedelmével, mint az anyakönyvi bejegyzésekből is kitünik, mint 18-ik rendes lelkész vagyok Jézus Krisztus evangéliumának hirdetője.

1928-ban kötöttem házasságot Losoncon néhai Krupecz István nagyhonti ev. alesperes, volt theol tanár és Marcsek Etelka Margit leányával. Házasságomból öt élő gyermekünk van. Gyöngyi, aki 1930-ban, Éva 1931-ben születtek Csécsen. Klári, Ágota és Béla fiam, akik már Ungpinkócon születtek.

Lelkipásztori hivatást mindig magasztos hivatásnak tartottam. Igyekeztem is hiveim lelki életét minnél magasabb színvonalra emelni. Volt időszak amikor a mi községünket is megkörnyékezték az ugy nevezett „Szalvisták” hada, de Isten jóvoltából nem sikerült elcsábítaniok senkit. 11 évi működésem alatt megújítottuk templomunkat, karzattal bővítettük. Harangot, harmoniumot vettünk. A hivek adományából urasztali teritőt és szószék takarót kaptunk. Szóval mindent elköveltünk, hogy az egyházközségben mindenek szép rendel és ékesen legyenek. Most
215 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Ungpinkóc. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F37. Ungpinkóc.

már az az egy óhajtásunk van ha Isten kegyelmesen felénk fordítaná szent orcáját s biztos révbe vezetné magyar hazánkat s véle együtt hön szeretett ref. magyar anyaszentegyházunkat.

UNGSZENNA

Pisethky János 1564
Kurimai Simon 1585
Szobránci Mihály 1585 – 1587
Jordán Lukács 1588 – 1595
Liptói Wankó Félix 1609 – 1619
Ujfalusi Tamás 1644
Ujfalusi P. Jónás 1644²¹⁶

UZAPANYIT

Gömöri János 1660-as évek
Pelsützi /Pelsőczi/ János 1708 – 1711
Kazintzi /Kazinczi/ János 1711 – 1715
Donga János 1725 – 1729 körül
Aszalai János 1760
Katona István 1761 – 1774
Szuhafőrről érkezett.
Szepsi János 1774 – 1780
Gáti/Gáty/ János 1780 – 1783
Gyermekeik:
József. 1780. február 8.
Mária. 1781?. február 7.
Emődi Dániel 1783 – 1786
Göde István 1786 – 1788
Finkei Sámuel 1788 – 1792
Felesége Tóth Éva.
Gyermekeik:
Zsuzsánna. 1791. június 28.
Szilágyi Mihály 1792 – 1793
Szombathi Gábor 1793 – 1804

---

216 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F65. Ungszenna.

Felesége Lukátsi Mária.
Gyermekeik:
Gábor. ? – 1799. március 20.

Török István 1804 – 1805

Zilai Cs. Sámuel 1805 – 1807

Felesége Vágner Zsuzsánna.
Gyermekeik:
János? 1806. február 16. – április 7.

Váradi József 1807 – 1814

Felesége Borsai Mária.
Gyermekeik:
József. 1809. január 13.
Erzsébet. 1811. július 3.
Krisztina. 1874. január 5.

Bassó Mihály 1814 – 1823. szeptember 28.

Felesége Torkos Mária.
Gyermekeik:
Eszter. 1821. február 3.
Elhunyt 53 éves korában.

Farkas János (káplán) 1823

Báthory Sámuel 1824 – 1832

Felesége Tóth Borbála, második felesége Tóth Klára, Tóth János zeherjei lelkész lánya, házasságot kötöttek 1825. január 26-án.
Gyermekek:
Ferenc. 1824. június 20.

Gondol Gedeon 1832 – 1838

Felesége Simon Sára.
Gyermekeik:
Karolina. 1832. augusztus 1.

Lengyel Lajos 1838 – 1876. január 28.

Felesége Várady Terézia, elhunyt 1889. január 6-án.
Gyermekeik:
Ábrahám. 1839. március 22. Házasságot kötött Csizi Juliannával 1873. február 13-án.
Szülei: Csizi János tanító és Potzai Julianna.
Mária. 1840. augusztus 7. Házasságot kötött Tankó Ferenc mezőkeresztesi lelkésszel 1865. február 22-én. Elhunyt 1869. április 30-án.
Elhunyt 69 éves korában.

Ruszkai Gyula 1876 – 1877

Lengyel Ferenc 1877 – 1892. május 1.

Rimaszombatban született.
Felesége Győry Julianna.
Gyermekeik:

Dezső, László. 1882. április 17. – 1883. április 9.

Erzsébet, Ilona. 1884. június 15.

Elhunyt 56 éves korában.

Szük Gyula 1892 – 1938

Mádon született.

Felesége Palecskó Stefánia, elhunyt 1935. április 17.

Gyermekeik:

Szilárd, Lajos, Ábrahám. 1895. december 12. – 1943. augusztus.

Lehel, István, Gyula. 1897. augusztus 22.

Levente, Győző, Emil. 1900. július 6.

Elhunyt 1941. október 1-én

Tömösközi László (s. lelkész) 1939. május – június.

Vályi József (s. lelkész) 1939. június – szeptember

Németh József 1939 – ²¹⁷

Németh József önéletrajza

Születtem Lakon /Borsod m./ 1911. március 10.-én Németh József és Nagy Eszter szülőkötől, kik egyszerű földműves emberek. Jelenleg birtokukban van 100 hold föld ingatlan. Első gyermek vagyok, utánnam született Margit, Katalin, Eszter és Bertalan, ki csecsemő korában meghalt. – Elődjeim több századra visszamenően tiszta reformátusok. – Németh szépnagyatyám; Németh József Tomorról származott. – Anyai elődjeim mind laki származásúak. Az elemi iskolát a laki ref. elemi népiskolában végeztem az 1917–22. években. V elemit végeztem. Tanítóim voltak Kazay Géza ref. lelkész, átmenetileg egy tanítónő, kinek nevét nem tudom, aztán Balázs Ferenc és Vajda István. V. elemi után 1922. szeptemberében az édesapám a miskolci akkor még ref. gimnáziumba íratott be. Még felvételi vizsga volt, ahol csizmásán és csizmanadrágosan jelentem meg s az apám mindíg emlegeti, hogy a tanárok a felvételi után azt mondták: „az a kis csizmás gyerek nagyon jól tudott!” Az apám azzal a céllal adott be gimnáziumba, hogy néhány osztályt végezzek és aztán mint egyetlen fia hazamenjek gazdálkodni. De a tanulás jól ment és negyedik után folytattam a gimnáziumi tanulmányaimat. Tanáraim közül maradandó nyomot hagytak szívemben Balázs Győző vallástanárom, Dr. Kosztolányi Zoltán osztályfőnököm, magyar-latin szakos tanárom. Felejthetetlen kedves viszony fűzött Dr. Jégh Gyula görög tanáramhoz, kinél én voltam a legjobb görögös.–

1923.-tól 1930.-ig egy helyen laktam: Fodor Pál miskolci magyarszabónál, ki ekkoriban már nem folytatta az iparát. –

---

217 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Uzapanyit. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D66. Uzapanyit.

1930-ban érettségiztem jó eredménnyel. Már ötödikes koromban szent volt bennem az elhárítás, hogy lelkipásztornak megyek, ha az Isten is azt akarja. Ötödikes koromban 1926. pünköst másod napja délutánján prédikáltam először szülőfalum katedróján, elmondva Dr. Enyedy Andor jelenlegi tiszánineni püspöknek egy pünkösti prédikációját. Ettől kezdve a szünetekben igen gyakran prédikáltam, mint gimnazista is. –

1930.-ban szeptemberben a sárospataki ref. theo. akadémiára iratkoztam be, hol el is végeztem a teológiát 1934-ben. Professzoraim közül maradandó nyomot hagytak bennem: Dr. Szabó Zoltán és Dr. Zsíros József, de a többekért is áldom az Urat. Behatóan foglalkoztam a bibliai tárgyakkal, de igen szorgalmasan tanulva a többi tárgyat is. Emellett állandóan, lelki szomjúból olvasva a szentírást, mit már VII. gimnázista koromban kezdtem rendszeresen olvasni.- Áldott legyen az Isten, hogy Sárospatakra vezérelt, amelynek sok-sok tradíciója mind-mind kísérom életutamon.-Jótéteményeit a főiskolának soha el nem felejthetem és meg nem hálálhatom. Az első képzéskészítő vizsgát 1934. szeptemberében tettem le jeles eredménnyel. Theológus koromban lelkemhez nőtt barátaim voltak Veres Imre jelenleg damaki és Hegedűs Imre jelenlegi szerencsi vallásoktató lelkész.

A kápláni vizsga után a túltermelés miatt nem akadt állásom. Szülőfalumba jegyeztettem be káplánnak, hol szolgáltam 1934. október 1-től 1935. november 30. Közben természetesen a környék gyülekezeteiben szerte hirdetem Isten nagyságos dolgait.- 1935. januárjától 1935. májusáig mint Szeretet szövetségi diakónus jártam a dunántúli egyházkerület tatai és komáromi egyházmegyéiben. Gyűjtő körutamon oly eredményt értem el, hogy Kiss Ferenc atyánk nem akart elengedni, de én az állandó gyaloglást nem bírva, úra hazamentem kényszerelhelyezett káplánnak.- 1935. dec. 1-től 1937. június 30.-ig a felsőborsodi egyházmegye akkori esperese: Szentmártoni Dániel borsodi lelkipásztor mellett káplánkodtam. A lelkem ez idő alatt kapta az első igehirdetői szárnyakat. Megtanultam mint esperesi káplán jól az adminisztratív dolgokat is.- 1937. júl.1.-től 1939. szeptember 30.-ig. az ózdi misszióegyházban szolgáltam mint missziói segédlelkész. A főnököm dr. Komjáthy Aladár jelenleg miskolci lelkipásztor volt. Itt a temérdek lelki és hitoktatói munka a Krisztus szerelmesévé avatott. Minél több volt a munkám, annál több erőt kaptam Uramtól.- Itt ismertem meg jelenlegi feleségemet Mécs Julianna Emmát, kit 1938. február 2.-án eljegyeztem. Feleségem szülei: Mécs Béla /ny. m. kir. vallás és közoktatásügyi minisztériumi számvevősenyi tanácsos/ és Baksa Julianna.- A felszabadulás után a felszabadult részen néztünk széjjel leendő apósommal és így hallottunk Uzapanyitról többek között, akiknek Simon József jelenleg páskaházai lelkész hívta fel a figyelmét reám. Az uzapanyit-balogtamásiak, mivel itt még a régi törvény volt érvényben, meghallgattak Ózdon 1939. június 3.-án, ami után azonnal meghívtak és 1939. szeptember 5.-én teljes egyhangúsággal megválasztottak és 1939. október 1.-én be is iktatott itteni lelkészi állásomba Lenkey Lajos gömöri esperes.- 1939. október 1.-e óta tehát mint rendes lelkész az uzapanyit-balogtamási-i ref. egyházban szolgálok Úgy munkálkodok itt, ahogy a lélek sugallja, de mindig érzem, csak bűnös ember vagyok s egyedül Istené a dicsőség! Házassági körülményeim az alábbiak:

Házasságot kötöttem Mécs Julianna Emma okl. óvónővel /szüleit l. előbb!/ Ózdon 1939. november 8.-án. Esketett bennünket Baksa Sándor akkor tiszafüredi, jelenleg pestszenterzsébeti hitoktató lelkész, az anyósom öccse.-

Házasságinkból két gyermek született Ildikó Emma Erzsébet 1940. június 1.-én és Mikó Esz-

ter Julinna 1942. június 28.-án.- Feleségem Budapesten született 1918. június 28.-én. A polgári iskolát a putnoki áll. polgári iskolában, az óvónőképzőt a budapesti áll. óvónőképzőintézetben végezte.-Az uzapanyiti ekklezsiában az általános munkák mellett az egykével szemben vettük fel a harcot, de érezzük, hogy e küzdelemre nincs elég erőnk.-

VAJÁN

Jenei János 1725 – 1729 körül

Aszalay György 1771 – 1775

Szentmártony István 1776 – 1777

Szentimray Máté 1777. március 1 – 1778.

Győry János 1778. január 28. – 1785

Felesége Győry Zsuzsanna.

Ujhelyi Bodnár Sámuel 1786 – 1787

Felesége Bertók Éva?

Mikola János 1787. február. – 1790

Felesége Benko Mária.

Balóczy Ferenc 1790. február. – 1791.

Feleség: Hercegh Klára.

Gyermekeik:

Teréz. 1790. október 12.

Horváth Sámuel 1791 – 1794

Kazay István 1794 – 1800

Felesége Kaszonyi Judit.

Gyermekeik:

István. 1795. június 24.

Zsuzsanna. 1797. február 15.

Mária. 1798. november 30. – december 5.

Mellétei Barna József 1800. március 7. – 1804

Felesége Dezső Zsuzsanna.

Balogh Ferenc 1804 – 1808

Felesége Galgóczy Mária.

Kazay László 1808. február. – 1811

Felesége Gersenyi Klára.

Gyermekeik: Mária. 1808. február 26.

Pazar István 1811 – 1815

Felesége Kóródy Mária.

Gyermekeik: Mária. 1790? –1814. január 26.

Árvay György 1815 – 1823

Felesége Soós Julianna.

Literáty Pál 1823 – 1829

Felesége Tamáska Anna.

Gyermekik:

Gábor. 1823. június 22.

Anna ?

Kása Dániel 1829 – 1835

Gyermekik:

Terézia.

Dániel?

Erzsébet. Házasságot kötött Balogh Károllyal 1831. szeptember 14.

Rásky András 1835 – 1845

Felesége Helmeczy Mária.

Gyermekeik:

Amália. 1834. ? – 1841. szeptember 3.

Zsuzsanna. ? – 1836. október 1.

Kálmán. 1835. szeptember 6.

Terézia. 1837. április 17. – 1841. augusztus 23.

Erzsébet. 1839. január 12.

Emília. 1843. szeptember 23.

Zsuzsanna. ?

Amália. 1843. szeptember 26.

Károly. 1844. október 22. – november 4.

Margitay János 1845 – 1861

Felesége Bartók Eszter.

Gyermekik:

Etelka. 1836? – 1847. szeptember 24.

Gyula. 1843? – 1845. március 5.

Gyula. 1845. március 8. – 1846. augusztus 31.

Gyula. 1847. január 1. – március 23.

Etelka és Gyula. 1848. október 15. Gyula elhunyt 1849. március 3.

Eszter. Házasságot kötött 1861. február 12.

Virág József 1861 – 1915

Szeepsiben született, szülei Virgáh József és Juhász Mária.

Felesége Vályi Terézia, elhunyt 1870. július 28. Második felesége Fekésházy Mária, házasságot kötöttek 1876. május 31-ben.

Gyermekeik:

József. ?

Mátyás, Sándor. 1864. február 20. – 1865. április 5.

Erzsébet, Vilma. 1865. február 13.

Árpád Lajos. 1868. február 29.

Mária. 1870. július 28. – július 29.

Mária, Margit. 1878. március 19.

Gizella, Erzsébet. 1881. szeptember 1. Házasságot kötött Mokcsay Józseffel 1901. november 6.

Bacskay Sámuel (s. lelkész) 1866

ifj. Virág József (s. lelkész) 1884

Kis Tamás (s. lelkész) 1887

Szilágyi László (s. lelkész) 1909

Soltész Andor (s. lelkész) 1910

Szilágyi László (s. lelkész) 1911

Kása Ferdinánd (s. lelkész) 1913

Virág Béla (s. lelkész) 1915

Isaák Imre 1915 – 1927. október 15.

Felesége Szabó Jolán.

Gyermekeik:

Jolán, Ibolya. 1916. május 9.

Ildikó Júlia. 1918. június 7.

Gyöngyike, Lenke. 1919. október 12.

Sára, Judit. 1922. szeptember 17.

Szabó Béla (s. lelkész) 1921

Kőmíves Sándor 1927. november 20 –

Felesége Morvay Mariska.

Gyermekeik:

Sándor. 1916. július 20.

Zoltán, Tibor. 1918. február 7.

József Endre. 1919. február 27. – március 19.

Edit, Ilona. 1921. június 26. Házasságot kötött 1942. augusztus 27-én Bacskárdi Jenővel.

Lili, Sárika. ? – 1924.

Tibor, József. 1925. július 6.

(s. lelkészek: Mitro István, ifj. Kőmíves Sándor) 1927 –²¹⁸

---

218 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Vaján. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F45. Vaján.

Kőmíves Sándor önéletrajza

Jármí szatmármegyei falu után a nemesi elővén. Családnév Kőmíves alias Kiss. Apja neve Kőmíves Béla ügyvéd. Anyja Mogyorósy Mária. Született Bödszentmihály 1889. január 30.

Nyíregyházán kezdtem meg iskoláimat és ott jártam az érettségi megszerzéséig. Igen nehéz viszonyok között, nevelősködve órákat adva tanultam. Érettségi bizonyítványom felében jeles és jó (Jól érett).

1906-10 hallgattam teológiát Sárospatakon, jeles eredménnyel, ugyanott tettem káplán és papi vizsgát 1912 jeles eredménnyel. 1910. június 22 – 1913 július 10. voltam segédlelkész Kisvárdán. Az első segédlelkész Kovács Lajos, későbbi esperes mellett. A kápláni fizetést hitoktatással legátussággal és egyházi jegyzőségre kellett megkeresni, emellett nagyon erős tevékenységre várt rám az egyház számadásainak, jegyzőkönyveinek és anyakönyveinek 10 évre visszamenő rendbehozásával és regisztrálásával. Sokat dolgoztam a Nőegyletben, vallásos esteken és az egyházi adókövetésével és beszédével. Munkatársam voltam a Kisvárdai és vidéke helyi lapnak, amelyben sok cikkem jelent meg. Közölte cikkeimet a Fülöp Zsigmond szerkesztésében; megjelent Darwin természettudományi folyóirat is. 1913. július 10.-29. Nyíregyházán voltam beírva segédlelkésznek, de alkalmazás nélkül az egyházmegyei levéltár rendezésénél segédkeztem. 1913 július 29. 1915 aug. 29.ig Kisráton (Ung megye) voltam segédlelkész. A világháború megindulásától kezdve nagy munkát végeztem sebesültek és hadifoglyok felkutatásával és a velük való levelezéssel. 1915 Aug. 29.- 1925 okt. 18. Bátfán (Ung megye) voltam rendes lelkész. Filiája (Palló) miatt lovat kellett tartanom és így bár nem nagy kedvvel, gazdálkodni is kényszerültem. Ez és a családom kötötte le időmet a lelkészi munka mellett. 1915 aug. 25. én vettem, el Morvay József kisráti lelkész leányát Mariskát, és így tagja lettem, egy olyan ároni családnak, amelyben akkor 17 rendes lelkész volt nyilvántartva. Apósomnak az apja is lelkész volt Ungnyarádiban. Bátfáról főként az egészségtelen lakás, meg a gazdálkodási teher miatt, mentem át Kisrátra, ahol 1925 okt. 18– 1927 nov. 20 ig eltöltött két év alatt egymás után érték elemi csapások. Egyik éven árvíz és marhavész, másik éven jégverés pusztított el minden termest. A híveimmel sem voltam megelegedve, mert minden módon igyekeztek megrövidíteni. (A proventust 32 literes vékával szedték be és külön e célra készített 29 literessel mérték ki a papnak, nemcsak nekem már az elődömnek is.

1927 november 20. óta lakom Vajánban. Még Bátfán született 6 gyermekünk. Egy korán meghalt, a másik szerencsétlenség áldozata lett. Négy gyermekem közül jelenleg egy tábori lelkész, a másik tanítói oklevéllel és ipariskolai bizonyítvánnyal most katona, a harmadik fiam középiskolai tanuló. A leányom tanító oklevéllel Bacskardi Jenő kántortanító felesége. Vajánban kapcsolódtam be intenzívben az egyházi közéletbe. 1923 tól voltam egyházmegyei aljegyző. Egyház és iskolalátogató mar 1915 től. 1923 tól a betegeskedő Pataky Pál főjegyző helyett végeztem a főjegyző összes tennivalóit úgy, hogy az egyházmegye jegyzőkönyveit visszamenőleg 1918 től én szerkesztettem és rendeztem nyomda alá. Attól kezdve, eziáig én szerkesztettem az egyházmegyei közgyűlés jegyzőkönyveinek az 59.-77. terjedő köteteit, nyomdai munkákkal együtt. 1929-től biz. tag, 1930–1934. egyházkerületi tanügyi bizottsági elnök és előadó, 1934-38.-ig. egyházkerületi papi aljegyző, 1938-1939 ig egyházkerületi papi főjegyző voltam a szlovenszki tiszáninenni egyházkerületen. 1938.- 1939 ig ugyanott egyetememes konventi rendes tag és zsinati

póttag; is, mint főjegyző szerkesztettem az egyházkerület 1920-1921 évi, továbbá az 1936-39 évi, 18. 19. 20-21. évi jegyzőkönyveit.

1939 óta a tiszáninneni egyházkerület papi tanácsbírója vagyok. 1927 ben kapcsolódtam be a megszállt felvidék hivatalos lapjának, a Református Egyház és Iskolának szerkesztésébe, amelynek eleinte mint kiadó az anyagi ügyeit intéztem, később, 1934- 35 ig három éven át szerkesztője is voltam. Mint szerkesztőségi tagnak és szerkesztőnek 1927-óta a lap majd minden számában jelentek meg cikkeim, részint nevemmel, részint név nélkül, de leginkább vess” jelzéssel. 1928. évben Herczegh Károly járásbíró egyházmegyei tanácsbíróval együtt kezdeményeztük annak a gondolatnak valóra váltását, hogy az ungi egyházmegye egyházközségeinek írásos bizonyítékaira támaszkodva tiltakozunk a csehszlovák állam közegeinek olyan beállítása ellen, mintha a csehek által megszállt felvidéken, közelebről Ung vármegyében erőszakos magyarosítás folyt volna valaha, ellenkezőleg azt kívántuk kimutatni, hogy itten a magyar hatóságok nemtörődősége folytán lassú eltótosodás állapítható meg. Úgy gondoltuk, ezt megvalósítani, hogy az egyházközségek levelesládáiban levő régi adatokat, az anyakönyvek adataival és feljegyzéseivel rendbe összeállítva a hivatalos lapban leközöljük az egyházközségek történetét. A munka jobban sikerült, mint vártuk, lelkészek nagy buzgóságával feküdtek neki, úgy, hogy az eredményt látva azt a megbízást kaptam, hogy hozzam el Ungvárról az ott gazdátlanul heverő egyházmegyei levéltárat és az abban található adatokat kiszedve adjam át Haraszty Károly pályini kollegámnak, aki azokat az egyes lelkészek munkálataiba beledolgozza. És az egész művet könyvben adjuk ki. Így is történt. A levéltár átkutatásának egyes nagy értékű felfedezések (Liber ecclesiae, I. Rákóczy György eredeti levele, stb) mellett, amelyekről annak idején főként Haraszty Károly irt cikkeket az Egyház és Iskolába, három évi munkám után készen állott a Haraszty által átdolgozott nyers kézírata az ide mellékelt egyházmegyei monográfiának. Az volt azonban a baj, hogy Haraszty előzőleg katolikus pap volt és ettől a mentalitásától sohasem tudott megszabadulni, másrésről pedig a magyar nyelv sajátágaival is erősen hadilábon állott, Magyartalanságok egész tömege hemzsegett a kéziratban. A stílusa is töredezett és nyomdafestékre éretlen volt. Megint reám várt a feladat, hogy az egész kézírattömeget újból átdolgozzam, az olvasóközönségre tekintettel (Mert a munka az itteni intelligensebb falusi emberek szára is készült) a latin citátumokat lefordítsam és nyomda alá rendezzem, az átdolgozás munkája sok dolgot adott, mert a nyomda a kijavított szöveget szedni nem akarta, a leírásakor pedig úgyszólván az egész szöveget újra írtam. Erre bizonyosságom az egyházmegyei levéltárban levő eredeti kézirat. Végre napvilágot látott a könyv, amelyhez Péter Mihály püspök úr irt előszót, Nagykaposon, Heiman Vilmos nyomdájában. Haraszty az eredetileg Pályin történetéhez készült bevezető részéből; csinált az egész munkához „általános részt”, amelyet én a Palóczy Horváth családra és az egyházmegyei gondnokokra vonatkozó résszel bővítettem ki. Így keletkezett „Az Ungi református Egyházmegye” amelyből a megszállt felvidék minden parókhialis könyvtara kapott hivatalos példányt, de az anyaországi Egyetemes Konvent nem tartotta érdemesnek a még megmaradt példányokat az anyaországi parókhialis könyvtárakba elosztani. Még most is megvan vagy 100 darab belőle.

Még segédlelkész koromban Kisvárdán 10 mázsás harangot önttettem, amelyre a szükséges fedezetet magam gyűjtöttem össze. Kistráti segédlelkész koromban két darab harangot önttettem, Bاتفán egyet, Pallóban megint kettőt. Alapot gyűjtöttem a templomépítéshez, tervet, költségvetést szereztem be és ingyen kieszközölt kb. 300 szekér követ hordattam össze. Kistrátban istállót

és kerítést, Bátfán melléképületeket. Vajánban új iskolát és két harangot készítettem amellet, hogy az egyházközség nagy adósságait is ki tudtuk fizetni. Ma nincs adósságunk, sőt alapjaink vannak. Szobát, pincét, nyárikonyhát építettem. Míg ez a munka folyt a közért, nekem nem volt állampolgárságom, nem volt semmi jogom és 10 éven át nem volt államsegélyem sem. Részint azért mert gyerekeimet Magyarországon, Sárospatakon, Hajdúböszörményben és Debrecenben taníttattam. Csak én tudom, hogy milyen keservesen!

Államsegélyemért pert folytattam a minisztérium ellen, amelyet a legfelsőbb bíróságon megnyertem. De a hazatérés folytán annak kiutalássá elmaradt. Itthon pedig hiába kértem a kártalanítást!

De a jó Isten megsegített. Erőt adott dolgozni erőm és tehetségem felett. Megéltem és a gyermekeimet már úgyszólván fel is nevelten.

Végül az eladóvá lett vajáni Bernáth-birtok parcellázásának ügyét vállaltam magamra, hogy szegény híveim számára minél többet biztosíthassak belőle és ekkor ismertem meg, hogy mi a nép! a földéhség, az irigység és a háládatlanság....

De a lelkeim nyugodt én megtettem mindenben, amit tettem értük.

A fiukat a leventeegyesület révén vezetem a haza térés óta ma leányokat a leányegyletben tartom össze. Ezek – talán – majd másképen fognak gondolkodni.

És az lesz, amit a jó Isten akar...

VÁMOSLUCSKA

Lisznyai Sámuel 1683

Szepessy István 1747 – 1767

Szentmártonyi Pál 1767 – 1787

Márkus András 1787 – 1790

Kállay András 1790 – 1831

Meleg József 1831 – 1832

Ruskó István 1832 – 1848

Csengeri Gábor 1848 – 1854

Diószegi György 1854 – 1864

Szakál István, itt halt meg 1882 – 1941²¹⁹

---

219 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F23. Vámoslucska.

VARANNÓ

Ilosvai Benedek ? – 1573
Ceglédi Ferenc 1573 – 1579
Sztropkói János 1598 – 1612
Mednensky András 1599
Sárosi Érsek András 1600 – 1609
Földvári János 1610
Bakkai Péter 1612 – 1615
Silesius János 1613
Sztropkói János 1614 – 1616
Rudniki Márton 1618
Liptói Comnetenus János 1619 – 1621
Szepsi Csombor Márton 1620 – 1623
Guttai György 1623
Berger Péter 1625 – 1626
Tolnai János 1626
Kaszonyi Herceg János 1663 –?
Apáti Miklós 1700 körül²²⁰

VÁSÁRHELY

Wankó Adorján 1598
Mossóci Menyhért 1605 – 1615
Árvai Intybus Jakab 1620
Fekésházi Arcius János 1620 – 1622
Molitoris Menyhért 1623
Árvai Intybus Jakab 1624 – 1632
Fekésházi Arcius János 1643
Ladiver János 1651
Szokolyai István 1716
Rimaszécsy Dániel 1725 – 1729 körül²²¹

VEHÉC

1641-től: Toronyai Pál²²²

220 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H68. Varannó.

221 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H4. Vásárhely.

222 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig–

VINNA

Kaposi B. István 1598 – 1606

Selecenus Menyhért 1620

Szkárosi Mátyás 1626

Vittelki S. Mihály 1644

Pazdicsi Tamás 1653²²³

ZÁDORHÁZA

Dömsödi József 1774²²⁴

ZAHAR

Szokoly Márton 1609

Gyarmathi Mihály 1620 – 1621

Kaposi B. István 1644 –²²⁵

ZEHERJE

Kazai János 1665, 1668

Rimaszombati Mihály 1681

Lévai János 1683 körül

Réthy György 1690 – 1727

Ratkó István 1727 – 1751

Veszelei István 1751 –?

Kardos Márton ? – 1765

Katona József 1765 – 1777

Mándi Sámuel 1777 – 1786

Kovács Gábor 1786 – 1787

Réti János 1787 – 1805

Brassai László 1805 – 1808

Tóth János 1808 – 1828

Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H69. Vehéc.

223 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F66. Vinna.

224 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D46. Zádorháza

225 Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. F6. Zahar.

Nagy Sámuel időtöltő 1828 – 1829
Kékedi János 1829 – 1862
Lengyel Ferenc időtöltő 1862 – 1863
Konyha József 1863 – 1885
Varga Antal időtöltő 1885
Keresztury Károly időtöltő 1886 – 1887
Osváth Bertalan időtöltő 1888 – 1889
Koncz Károly 1889-től²²⁶

ZEMPLÉN

Erdőbényei György 1598 – 1614
Erdőbélteki István 1617 – 1621
Miskolci Bálint 1622 – 1626
Szolnaki Balázs 1627
Ibrányi Pál 1629
Helmecei M. Márton 1632 – 1639
Helmecei János 1644 előtt
Fonyi János 1646
Némethy Zsigmond 1725 – 1729 körül
Tunyogi János 1738 – 1756
Járdánházy János 1756 – 1767
Simándi Kállai Gábor 1767 – 1785
Török István 1785 – 1817, vagy 1820

Várallyai Zsuzsanna, elhunyt 1796-ban. Második felesége Turóczi Erzsébet, ki 1842ik évben meghalt.

Gyermekeik:

János. 1790.

Sebő István 1817, vagy 1820 – 1822
Bunyitay László 1822 – 1823
Árvai György 1823 – 1842
Balogh István 1842
Főző János 1842 – 1843
Cziganyi János 1843 – 1867
Hegedűs Endre (h. lelkész) 1867 – 1868
Kásky Lajos 1868 – 1873
Ujlaky János 1873 – 1874
Szegő Benjámín 1874 – 1924
Felesége Hatvany Erzsébet.

---

226 Ugrai János: A Tiszáninnen Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D71. Zeherje.

Gyermekeik:

? ?-?

? ?-?

Böszörményi Gyula 1925 – 1928

Horkay Andor 1928 ⁻²²⁷

Horkay Andor életrajza

Horkay Andor sz. 1894. május 10-én Abara községben, Zemplén megyében (jelenleg Ung megye). Édesapja ottani lelkész volt, 50 évig szolgált Abarán, s mint nyugdíjas lelkész Zemplénben a fia mellett halt meg 1938.-ban. Édesanyja Neuwith Jolán, ki Jászi, deregnyői lelkész, Ung-Zemplén esperesének unokája volt. Elemi iskolai tanulmányait Abarán, gimnáziumi érettségét Sárospatakon és Debrecenben végezte 1918.-ban tette le a kápláni vizsgát, főt. Baltazár Dezső püspök úr Nagyszöllösre helyezte ki segédlelkésznek Biky Ferenc esperes úr mellé. 1919. júniusában ment Kiskövesdre helyettes lelkésznek, innen ment 1922 júniusában Abarára édesapja mellé segédlelkésznek, 1923. január 1-én Nagydobronyba Magyar Bertalan tanácsbíró mellé, innen 1924. február 16-án Ungvárra, az esperes mellé. Ungvárról Abarára, Nagyráskára és 1924 szept. 23.-án beiktatták Korláthelmecen rendes lelkésznek, ott volt 1928. novemberig akkor megválasztották. Zemplénbe 1928. november 25-én beiktatták s azóta itt van. 1935. június 10-én megnősült, feleségül vette Harsányi Gyula pénzügyőr és Kovalszky Ilona szülők Erzsébet leányát, kitől 1936ban Andor, 1938-ban Erzsébet, 1939-ben Árpád, 1940-ben Elemér, 1941-ben Csaba és 1943ban Zsuzsánna nevű gyermekei születtek.

ZSARNÓ

Miskolczi Márton 1715 – ?

Miskolczi György ?

Tállyai István 1725 – 1729 körül

Bakay János 1734 – 1740

Liszkai B. Gergely 1737

Rakay János 1734 – 1740

Bodnár András 1740 – 1746

227 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Zemplén. Ugrai János: A Tiszáninneri Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. H40. Zemplén.

Beregszászy Mihály 1746 – 1753
Császár István 1753 – 1754
Kóta János 1754 – 1765
Hangácsi György 1765 – 1768
Molnár Pál 1768 – 1787
Apostol Pál 1787 – 1808
Otrokocsi Simon István 1808 – 1817
Bogoly Pál 1817 – 1820
Nagy Sámuel 1820 – 1823
Sárkány Pál 1823 – 1825
Gyarmathy János 1825 – 1826
Bogoly Pál 1826 – 1836
Édes János 1836 – 1839
Nagy József 1839 – 1840
Vladár József 1840 – 1852
Mikolay János 1852 – 1877
Arday Janka Dániel 1877 – 1922
Nagy Zoltán 1922 – 1926
Béky János 1926 – 1935
Dr. Nagy Lajos 1936 –²²⁸

Nagy Lajos életrajza

Nagy Lajos 1886.-ban született a borsodmegyei Erőd községben. A gimnáziumot és a teológiai akadémiát Sárospatakon végezte. Ezután három évig tanult az utrechti egyetemen is. Lelkipásztori működésének állomáshelyei voltak Oláhdellő, Csejd, Fertősalmás, Porzsa, Kisbégány, és most Zsarnó, az első világháborúban 3 éven át tábori lelkész is volt. 1934.-ben filozófiai doktorátust szerzett. A rádióban többször tartott felolvasást. 1935.-ben a kassai rádió egy színdarabját is előadatta. Egyházi és világi lapokba is szokott írogatni. Így pl. 1934.- az akkori Kálvinista Szemlében tiltakozott a Szent Jobb imádása ellen, amely cikk akkoriban hónapokon át tartó. Vitát idézett élő. Önállóan megjelent 1934.-ben. egy 120 oldalas tanulmánya Spinoza Benedekről és 500 oldalas regénye Fátyol címen Borsodi Emőd álnév alatt. Kisebbsé tanulmányai és elbeszélései megjelentek a Szeretet könyvtárban is. Ha ideje engedi, mostanában is szokott írogatni, de inkább csak az asztalfiók számára.

---

228 TrREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Zsarnó. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. E30. Zsarnó.

ZSÍP

Szalay /Aszalay/ Mihály 1639

Szentkirályi András 1664 – ?

Gályarab prédikátor, elhunyt Buccariban egy gályán 1675. július 1-én.

Őry Balázs ?-?

Nyireházi István ? – ?

Németh János ? –?

Csanálosi János 1697

Monoki György 1726 – 1734

Czeglédi Mihály 1735 – 1737

Bélyei Jakab 1737 – 1741

Féli /Fély/ Dániel 1741 – 1764

Liptai István 1765 – 1771

Első felesége Igaz Mária, elhunyt 1769. március 17-én. Második felesége Vatai Klára, házasságot kötöttek 1769. július 17-én.

Főzi András 1772 – 1786

Felesége Csabai M.?

Mándy Sámuel 1786. február 5. – 1799. július 20.

Felesége Bodzássy Judit.

Gyermekeik:

Judith. 1786? – 1789. január 31.

Elhunyt 58 éves korában.

Máté István 1799 – ?

Sebők István 1805 – ?

Boross Sámuel 1800, vagy 1807 – 1842. január 2.

Felesége Bana Mária.

Gyermekeik:

Anna. Házasságot kötött Osváth Györggyel 1815. július 31-én.

Elhunyt 88 éves korában.

Szinyéri Antal (h. lelkész) 1842

Kálnitzki /Kálniczky/ Sámuel 1842. április 17. – 1847. január 23.

Kálnitzki Sámuel, ki Hanvai Isk. Rectorsága eltöltése után R. Szombati káplán vala egy évig - majd Sipi káplán három évekig. Innen R.szombatba vitetett rendes Papnak, hol 15. éveket töltött. Onnan G.kisfaludba, hol hat éveket töltvén a serkei H. O. Gyűlésben a Sípi egyesült egy ház rendes hivatala után Sípbe rendeltetett 1842. évben. Beköszönt apr. 17. napján.

Felesége Minai Bornemissza Krisztina, házasságot kötöttek 1821 júliusában. Elhunyt 1847. április 8-án.

József. 1824. április 19.

Elhunyt 61 éves korában.

Kathona Pál (s. lelkész), Kovács József (h. lelkész) 1847

Török János 1847. május 10. – 1873. november 19.

1847. máj. 10.-én jött ez egyházba Török János, a S. Pataki főiskolából R. szombatba ment születése helyére, hol elsőben az ottani Gimnasiumban két évig professori hivatalt viselt, majd a Hanvai egyházba segédpapnak rendeltetett, hol esztendeig lakott. Onnan Balogra időtöltőnek vitetett, onnan ismét R. szombati első professornak meghívatott. Mely hivatalában 13. éveket töltvén, innen otrokocsi pappá tétetett s ez egyházban 3 évekig lakott, majd putnoki egyházban fél évig szolgálván, a zsípi egyházban egy évi időtöltése után összes szavazatok utján 1804. dik év márt.13.-an rendes állandó papul elválasztott. Első felesége Szügyi Erzsébet, második felesége Nagy Eszter, Nyékesen született, elhunyt 1856. június 26-án. Harmadik felesége Sándy Erzsébet.²²⁹

Gyermekeik:

Béla. 1849? – 1857. szeptember 22.

Erzsébet. Házasságot kötött Lengyel Ferencel 1857. március 11-én. Szülei: Lengyel Ferenc és Majomi Mária.

Czinyéri Barnabás (s. lelkész) 1873 – 1874

Batta/Balla/ Mihály (1874 h. lelkész) 1874. április 24 – 1876. november 24.

Czinyéry Barnabás (h. lelkész) 1877

Komjáthi István 1877. április 20. – 1910. július 5.

Született Rimaszombatban. Szülei: Komjáthi Ferenc és Simon Mária.

Felesége Turpis Teleka, szülei Turpis Viktor zsípi tanító és Róth Mária. Házasságot kötöttek 1877. július 11.

István. 1856? – 1890. május 16.

Etelka. 1878. július 25. Házasságot kötött Nagy Lászlóval 1911. május 17-én. Szülei Nagy István és Serfőző Mária.

Ilona, Anna. 1880. február 20. Házasságot kötött Balassa Mihály tanítóval 1907. október 30-án. Szülei: Balassa Sándor és Tóth Katalin.

Jolánka. 1881. október 28. Házasságot kötött Csabai Bélával 1904. március 23-án.

Viktor. 1884. szeptember 27. – október 8.

István, Ferenc. 1886. január 1. – 1887. augusztus 18.

Aladár István. 1892. december 9.

Zoltán. 1897. február 17.

Körössy Sámuel (s. lelkész) 1910

Tóth János (h. lelkész) 1911 – 1912

Zajdó László 1912. április 24. – 1928. április 24.

Felesége Schéber Gizella.

Gyermekek:

Anikó. 1917. május 22.

Varga Lajos 1928. április 24. –

Felesége Hegedűs Margit.

---

229 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 18. d. Nemesmártonfala.

Segédlelkészek:

Osváth György 1816. január – december 31.

Felesége Boross Anna, Házasságot kötöttek 1815. július 31.

Bellegh István 1817. január 1. – 1820. január 1.

Kálnitzki Sámuel 1820. január 1. – december 31.

Csider Antal 1821. január 1. – december 31.

Balogh Sámuel 1822. január 1. – 1825. december 31.

Felesége Szatmáry Julianna, házasságot kötöttek 1825. június 29-én.

Kékedy János 1826. január 1. – 1829. március 31.

Andó József 1829. április 1. – 1831. március 31.

Szatmáry Sámuel 1831. április 1. – 1832. december 31.

Molnár Antal 1833. január 1 – április 1.

Lengyel Lajos 1833. április 1. – 1834. április 1.

Horváth András 1834. április 1. – 1836. április 1.

Osváth Pál 1836. április 1. – 1837. április 1.

Rákosi József 1837. április 1 – 1838. április 1.

Czinyéry Antal 1838. április 1. – 1842. április 8.

Felesége Szatmáry Erzsébet, házasságot kötöttek 1843. június 14-én.

Kálnitzki Pál 1844. szeptember 8. – 1845. december 31.

Kathona Pál. 1847. január 1. – február 17.

Kovács József (h. lelkész) 1847. február 17. – május 10.

Seress József 1870. augusztus 21. – 1871. április 12.

Szülei: Seress István és Putnoky Zsuzsanna.

Felesége Várady Erzsébet, házasságot kötöttek 1870. október 15-én.

Gyermekeik:

József. 1871. január 18. – március 14.

Terhes Pál 1870. szeptember.

Bata Mihál 1871. október 6. – 1873. február 24.

Szalóczy Dániel 1873. február 24. – július 23.

Várady József 1873. július – október .

Czinyéry Barnabás 1873. október 6. – 1874. április 16. (h. lelkész) 1877. március 8. – április 24.

Felesége Turpis Ilona. Házasságot kötöttek 1877. július 11. Elhunyt 1939. augusztus 8.

Bata Mihály (h. lelkész) 1874. május – 1875. február 9.

Mizsák András 1909. szeptember.

Körössy Sámuel 1909. november. – 1911. február 16.

Tóth János 1911. november. – 1912. április 18.²³⁰

---

230 TtREL. I. 8. d. Személyi adattár. 20. d. Zsíp. Ugrai János: A Tiszáninneni Református Egyházkerület lelkészei –A kezdetektől a Millenniumig– Adattár. Sárospatak – Tiszaújváros, Harmadik, bővített, javított kiadás. 2017. D74. Zsíp.

Varga Lajos életrajza

Varga Lajos született 1892. ápr.13.-án Jabloncán, Abauj-Torna vármegyében, ahol atyja, egy igen vallásos gyülekezet kiváló tanítója volt. Atyja: néh. Varga József, anyja Pethe Mária néh. A 4 elemi iskolát édesatyja előtt végezte el. 1902. szeptemberében, a Jabloncához legközelebb fekvő középiskolával rendelkező Rozsnyóra ment az ág. evang. gimnáziumba. 1903. szeptemberében Sárospatakra ment és ott tanult 1907. szeptemberéig, amikor ismét a Rozsnyói ág. evang. gimnáziumot kereste fel és itt is tett érettségi vizsgát 1911. június hó 18-án.

1910. szeptemberében a sárospataki theol. akadémiára iratkozott be és theol. tanulmányait itt és végezte eleitől végig, 1915,-ben feles eredménnyel.

Mint jeles végzettségű egyént Dr. Tüdös István püspök még az I. lelkészképesítő vizsgája előtt, mindjárt 1915. jul. 1-től a nagy sátoraljai ref. egyházba exmittálta segédlelkészül. 1915. szept.15-én tette le Sárospatakon az első lelkészképesítő vizsgát jeles eredménnyel.

Sátoraljaújhelyen Enyedy Andor a tiszáninneri egyházkerület jelenlegi püspökének oldalán káplánkodott,1917. szept. 1-ig.

1917. szept. 1-től a Budapest VI.-VII. parokialis kör akkori lelkésze maga mellé hívta segédlelkészül. 1917. szept 1- 1918. aug. 25-ig szolgált Budapesten.

Sátoraljaújhelyi és budapesti segédlelkészi évei alatt, mint a sárospataki jogakadémiának rendkívüli hallgatója, ott jogi tanulmányokat végzett.

Budapesti segédlelkészi állomásáról a Gömör megyei Alsókálosára ment rendes lelkészül 1918. aug. 25-én, azzal a szándékkal, hogy ott jogi tanulmányait bevégezze és a jogtudományi doktorátushoz elkészül.

Az 1918. októberi cseh megszállás azonban ebben a szándékában megakadályozta.

Itteni szolgálata idején 1922. április 25-én vette feleségül szajoli Hegedűs Margitot, szajoli Hegedűs Miklós miniszteri tanácsos és edvi Illés Margit leányát, kivel Sátoraljaújhelyen esküdött meg.

Ebber a házasságából két fiúgyermek született. 1923. jan. 23-án László és 1927. január 13-án György. Mindkettő Alsókálosán.

Alsókálosán 1928. ápr. 24-ig szolgált.

1928. ápr. 24-től egyhangú meghívás útján az ősrégi egykor nagy zsípi ref. gyülekezet hívta meg lelképásztorául. Ehhez a gyülekezethez egykor a mai bátikai és nemesradnoti gyülekezetek is hozzá tartoztak. Ma a zsípi egyház a Zsíp-Dulháza Balogujfalui gyülekezetekből áll.

Itteni szolgálata idejére esik irodalmi munkálkodása is. Az „Útmutató” majd felvidéki Prédikátor, gyakorlati theológiai folyóiratnak munkatársa. Számos egyházi beszédet írt.

Írt 3 színdarabot, melyek közül ez egyik az „Egyke” című, 1936-ban pályadíjat nyert.

A megszállás ideje alatt a tiszáninneri ref. egyházkerület egyházfegyelmi szabályrendelet tervezetének megalkotója.

Ez a munkája más tanulmányokkal egyetemben az akkori hivatalos lap hasábjain megjelentek.

A felszabadulás után a Kormányzó úr Őfőméltósága a kitüntetettek első csoportjában László fiával együtt a nemzetvédelmi kereszttel tüntette ki.

1942. évben a lelkészlakot egy új szoba hozzáépítésével, stukaturezással, parkettázással renováltatta.

A XIII. századból torony műemlékké való nyilváníttatása folytán a Műemlékek Országos Bizottsága által való restaurálására való teendők folyamatban vannak.

HELYSÉGNÉVTÁR

- Abara – Oborín (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Abaszéplak – Krasna nad Hornádom – Kassa város része
Abaújnádasd – Trstenné pri Hornáde (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Abaújszakaly – Sokol'any – Kassai járás
Abaújszina – Seňa (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Agyagospatak – Hlinné – Varannói járás
Áj – Háj (anyaegyházközsége Szádelő) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Alsó és Felős Balog – Nagybalog – Velký Blh – Gömöri egyházmegye
Alsókemence – Nižná Kamenica (anyaegyházközsége Petőszinye) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Alsóköcsény – Kučín – Varannói járás
Alsókörtvélyes – Nižný Hrušov – Varannói járás
Alsómihályi – Michal'any (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Bacska – Bačka (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Bajánháza – Bajany (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Balogiványi – Ivanice (társult egyházközsége Radnót) – Gömöri egyházmegye
Bánóc – Bánovce nad Ondavou (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Bárca – Barca (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Barka – Bôrka (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Bátka – Bátka (társult egyházközsége Zsíp) – Gömöri egyházmegye
Battyán – Boťany – Töketerebesi járás
Beje – Behynce (anyaegyházközsége Gömörszékáros) – Gömöri egyházmegye
Beretke – Bretka (anyaegyházközsége Gömörhorka) – Gömöri egyházmegye
Bertzéte – Brzotín (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Bés – Beša (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Beszter – Byster (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Bező – Bežovce (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Biste – Bysta (anyaegyházközsége Alsómihályi) – Zempléni egyházmegye
Bodrogszentés – Svätušé (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Bodrogszerdahely – Streda nad Bodrogom (anyaegyházközsége Szőlőske) – Zempléni egyházmegye
Bódvavendégi – Hostovce (anyaegyházközsége Szádelő) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Bodzásújlak – Novosad (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Boly – Bol' (anyaegyházközsége Bodrogszentés) – Zempléni egyházmegye
Borsi – Borša (anyaegyházközsége Szőlőske) – Zempléni egyházmegye
Butka – Budkovce – Nagymihályi járás
Buzita – Buzica (anyaegyházközsége Felsőlánc) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Céke – Cejkov – Töketerebesi járás
Csáklyó – Čaklov – Nagymihályi járás
Csarnahó – Černochoč (társult egyházközsége Bári) – Zempléni egyházmegye

Csécs – Čečejevce (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Cselej – Čelovice – Töketerebesi járás
Csetnek – Štítník – Rozsnyói járás
Csicsér – Čičarovce (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Csörgő – Čerhov (anyaegyházközsége Nagytoronya) – Zempléni egyházmegye
Deregyő – Draňov (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Dobóca – Dobovec – Rimaszombai járás
Dobóruszka – Ruská – Homonnai járás
Enyicke – Haniska – Kassai járás
Eszkáros – Skároš (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Feled – Jesenské (társult egyházközsége Rimasimonyi) – Gömöri egyházmegye
Felsőbaskóc – Baskovce – Homonnai járás
Felsőkemence – Višná Kamenica – Kassai járás
Felsőlác – Vyšný Lánec (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Felsőrcse Vel'ké Revištia (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Felsővály – Vyšné Valice (anyaegyházközsége Alsókálosa) – Gömöri egyházmegye
Gálszécs – Sečovce (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Garbócbogdány – Bohdanovce (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Gatály – Hatalov – Nagymihályi járás
Gecelfalva – Kocel'ovce – Rozsnyói járás
Gercsely – Hrčel (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Gice – Hucín (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Gortvakisfalud – Gortva – (anyaegyházközsége Rimasimonyi-Feled) – Gömöri egyházmegye
Gömörhorka – Gemerská Hôrka (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Gömörrákos – Rákoš – Nagyrőcei járás
Gömörszkáros – Szkáros – Skerešovo (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Göröginye – Ohradzany – Homonnai járás
Györke – Ďurkov (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Hanajna – Hnojné – Nagymihályi járás
Hanva – Chanava (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Hardicsa – Zemplínske Hardište (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Harmac – Chrámec (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Hatkóc – Hodkovce – Kassai járás
Hegyi – Zemplínske Kopčany (anyaegyházközsége Kisráska) – Ungi egyházmegye
Hernádcsány – Čaňa (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Hernádtihany – Ťahanovce – Kassai járás
Hernádsadány – Ždaňa (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Hím – Chym, Perény része
Homonna – Humenné (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Hubó – Hubovo (anyaegyházközsége Runya) – Gömöri egyházmegye
Idabukóc – Bukovec – Kassai járás
Imreg – Brehov (anyaegyházközsége Szürnyeg) – Zempléni egyházmegye

Iske – Ižkovce (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Izbugyabéla – Zbudská Belá – Mezőlaborci járás
Jablonca – Silická Jablonica (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Jánosi – Rimavské Janovce (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Jászómindszent – Jasov – Kassai járás
Jászóújfalu – Nováčany – Kassai járás
Jéne – Janice (anyaegyházközsége Rimaszécs) – Gömöri egyházmegye
Jenke – Jenkovce (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Jolsva – Jelšava – Nagyrőcei járás
Kálosa /Alsókálosa/ – Nižná Káloša (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Kalsa – Kalša (anyaegyházközsége Nagyszalánc) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Kassa – Košice (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Kazsó – Kožuchov (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Kereszt – Kristy (anyaegyházközsége Jenke) – Nagymihályi egyházmegye
Királyhelmece – Kráľovský Chlmec (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Kisazar – Malé Ozorovce – Töketeresesi járás
Kisbári – Malá Bara – Bári – Bara (társult egyházközsége Csarnahó) – Zempléni egyházmegye
Kisbosnya – Božčice Parnó község része
Kisgéres – Malý Horeš (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Kiskövesd – Malý Kamenec (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Kisráska – Malé Raškovce (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Kistárkány – Malé Trakany (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Kistoronya – Malá Trňa (anyaegyházközsége Nagytoronya) – Zempléni egyházmegye
Kolbása – Brezina (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Komáromc – Komárovice (anyaegyházközsége Szeszta) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Kozma – Kuzmice – Töketeresesi járás
Körtvélyes – Hrušov (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Kövecses – Štrkovec (társult egyházközsége Naprágy) – Gömöri egyházmegye
Kövi – Kameňany – Nagyrőcei járás
Krasznahorkaváralja – Krásnohorské Podhradie (anyaegyházközsége Rozsnyó) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Ladmóc – Ladmovce (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Lasztóc – Lastovce (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Lasztomér – Lastomír (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Lazony – Ložín (anyaegyházközsége Bánóc) – Nagymihályi egyházmegye
Legenye – Luhyňa (anyaegyházközsége Alsómihályi) – Zempléni egyházmegye
Lelesz – Leleš (anyaegyházközsége Bacska) – Zempléni egyházmegye
Losonc – Lučenec (anyaegyházközség)
Magyarböd – Bidovce (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Magyarizsép – Nižný Žipov (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Magyarsas – Magyarjesztreb – Zemplínske Jastrabie (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye

Makranc – Mokrance (anyaegyházközsége Szepsi) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Málca – Malčice (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Martonháza – Ochtina – Rozsnyói járás
Mátyócvajkóc – Mat'ovské Vojkovce (anyaegyházközsége Bajánháza) – Ungi egyházmegye
Miglész – Milhostov (anyaegyházközsége Gálszécs) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Mokcsakerész – Krišovská Liesková (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Nagyazar – Vel'ké Ozorovce (anyaegyházközsége Gálszécs) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Nagybári – Vel'ka Bara (anyaegyházközsége Bári) – Zempléni egyházmegye
Nagycseb – Žbince – Nagymihályi járás
Nagycsoltó – Csoltó – Čoltovo (anyaegyházközsége Gömörhorka) – Gömöri egyházmegye
Nagygéres – Vel'ký Horeš (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Nagyida – Vel'ká Ida (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Nagykapos – Vel'ké Kapušany (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Nagykövesd – Vel'ký Kamenec (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Nagymihály – Mihalovce (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Nagyráska – Velké Raškovce (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Nagyróce – Revúca (anyaegyházközsége Gice) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Nagyszalanc – Slanec (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Nagyszelmenc – Vel'ké Slemence (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Nagyszeretva – Stretava (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Nagytárkány – Vel'ké Trakany Töketerebes járás
Nagytoronya – Vel'ká Trna (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Nagyveszverés – Vel'ká Poloma – Rozsnyói járás
Nagyzalacska – Velké Zalužice – Nagymihályi járás
Naprágy – Neporadza (társult egyházközsége Kövecses) – Gömöri egyházmegye
Nemesmartonfala – Martonfalva – Martinová (anyaegyházközsége Harmac) – Gömöri egyházmegye
Nemesradnót – Radnót – Radnovce – (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Ósva – Olšovany – Kassai járás
Otrokocs – Otročok – (anyaegyházközsége Gömörszkáros) – Gömöri egyházmegye
Őrmező – Strážske – Nagymihályi járás
Örös – Strážne (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Pálóc – Pavlovce nad Uhom – Nagymihályi járás
Pályin – Palín (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Pány – Paňovce (anyaegyházközsége Csécs) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Parnó – Parchovany – Töketerebes járás
Páskaháza – Pašková (anyaegyházközsége Pelsőc) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Pazdics – Pozdišovce – Nagymihályi egyházmegye
Péder – Peder (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Pelejte – Plechotice – Töketerebes járás
Pelsőc – Plešivec (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Perbenyik – Pribeník (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye

Perény – Perín (anyaegyházközsége Abaújszina) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Petőszinye – Svinica (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Pólyi – Poľov Kassa város része
Rad – Rad – Töketerebes járás
Rakottyás – Rakytník (anyaegyházközsége Bátka-Zsíp) – Gömöri egyházmegye
Ránk – Rankovce – Kassi járás
Ratkó – Ratková – Nagyrőcei járás
Rebrény – Rebrín – Nagymihályi járás
Regeteruszka – Ruskov – Kassi járás
Reste – Rešica (anyaegyházközsége Felsőlánc) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Rimasimonyi – Simonyi – Šimonovce (társult egyházközsége Feled) – Gömöri egyházmegye
Rimaszécs – Rimavská Seč (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Rimaszombat – Rimavská Sobota (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Rozgony – Rozhanovce (anyaegyházközsége Vajkóc) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Rozsnyó – Rožnava (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Runya – Rumince (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Saca – Šaca (anyaegyházközsége Nagyida) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Sajógömör – Gemer (anyaegyházközsége Tornalja) – Gömöri egyházmegye
Sajókeszi – Kešovce (anyaegyházközsége Kövecses) – Gömöri egyházmegye
Sajórecske – Rečka (anyaegyházközsége Kövecses) – Gömöri egyházmegye
Sajószentkirály – Král’ (anyaegyházközsége Kövecses) – Gömöri egyházmegye
Sárosmező – Blatná Polianka (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Serke – Širkovce (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Süvete – Šivetice – Kassi járás
Szádalmás – Jablonov nad Turňou (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Szádelő – Zádie (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Szaláncújváros – Slanské Nové Mesto – Kassi járás
Szalóc – Slavec (anyaegyházközsége Szilice) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Szepsi – Moldava nad Bodvou (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Szeszta – Cestice (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Szilice – Silica (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Szilvásújfalu – Slivník – Töketerebes járás
Szobránc – Sobrance (anyaegyházközsége Lucska) – Nagymihályi egyházmegye
Szomotor – Somotor (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Szőlőske – Viničky (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Sztára – Staré – Nagymihályi járás
Szútor – Sútor – Rimaszombati járás
Szürnyeg – Širník (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Tapolyizsép – Vyšný Žipov – Varannói járás
Tapolymogyorós – Skrabské – Varannói járás
Tarcavajkóc – Vajkovce – Kassai járás
Torna – Turňa nad Bodvou (anyaegyházközsége Zsarnó) – Abaúj-Tornai egyházmegye

Tornagörgő – Hrhov (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Tornalja – Tornaľa (anyaegyházközség) – Gömöri egyházmegye
Töketerebes – Trebišov (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Tussa – Tušice (anyaegyházközség) – Ondava-Hernádi egyházmegye
Ungcseppely – Čepel' – Nagykapos város része
Ungnyarád – Ňarád – Kaposkelecseny része
Ungpinkóc – Pinkóc – Pinkovce (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Ungszenna – Senné – Nagymihályi járás
Uzapanyit – Ušovská Panica (anyaegyházközsége Nagybalog) – Gömöri egyházmegye
Vaján – Vojany (anyaegyházközség) – Ungi egyházmegye
Vámoslucska – Lucska – Lúčky (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Varannó – Vranov nad Toplou (anyaegyházközsége Homonna) – Nagymihályi egyházmegye
Vásárhely – Trhovište (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Vehéc – Vechech – Varannói járás
Vinna – Vinné – Nagymihályi járás
Zádorháza – Zádor (anyaegyházközsége Rimaszécs) – Gömöri egyházmegye
Zahar – Záhor (anyaegyházközség) – Nagymihályi egyházmegye
Zeherje – Zacharovce (anyaegyházközsége Rimaszombat) – Gömöri egyházmegye
Zemplén – Zemplín (anyaegyházközség) – Zempléni egyházmegye
Zsarnó – Žarnov (anyaegyházközség) – Abaúj-Tornai egyházmegye
Zsip – Žip – (társult egyházközsége Bátka) – Gömöri egyházmegye

Selye János Egyetem Református Teológiai Kar
Univerzita J. Selyeho, Reformovaná Teologická Fakulta
SK - 945 01 Komárno
www.ujs.sk

Tömösközi Ferenc
Az Ige erejével
Lelkészi életrajzok és adattár Gömörtől a keleti határig

Silou Božieho Slova
Životopisy a databáza duchovných od Gemera až po východné hranice

Szakmai lektorok / Odborní lektori:
doc. ThDr. Somogyi Alfréd, PhD.
Mgr. Lévai Attila, PhD.

Tlačová príprava / Nyomdai előkészítés: Bartal Mária
Počet výtlačkov / Příkladnýsám: 150
Vydavateľ / Kiadó: Selye János Egyetem
Nyomda / Tlač: KT Brands s.r.o.

Rok vydania / Kiadás éve: 2022
Prvé vydanie / Első kiadás

ISBN 978-80-8122-426-3